

MIRACLES

EXCLUSIVE FOR GPSC

ધ હિન્દુ, ધ ઈન્ડિયન એક્સપ્રેસ, દિવ્ય ભાસ્કર, સંદેશ, કુરુક્ષેત્ર, યોજના અને ગુજરાત સમાચારનું 360° એનાલિસિસ

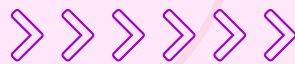
છેલ્લા 4 મહિના (સપ્ટેમ્બર, ઓક્ટોબર, નવેમ્બર, ડિસેમ્બર 2022)નું કરંટ અફેર્સ

મહત્વના મુદ્દા

- ▶ નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ પોલિસી
- ▶ PESA એક્ટ
- ▶ ભારત વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની
- ▶ કાકાડુ લશ્કરી અભ્યાસ 2022
- ▶ G20 સમિટ
- ▶ વિક્રમ-S
- ▶ મહાકાલ લોક કોરિડોર
- ▶ વંદે ભારત 2.0
- ▶ PM-Devine
- ▶ ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ 2022
- ▶ દુર્ગાવતી ટાઈગર રિઝર્વ

: સંપાદક :
મૌલિક ગોંધિયા

icerajkotofficial
join our telegram
channel

icerajkot
follow us on youtube
channel

joinicerajkot.com
click to join our
whatsapp

icerajkot
follow us on instagram

icerajkot
follow us on facebook
channel

INDEX

01 બંધારણ અને રાજ્ય-વ્યવસ્થા.....01

◆ ભારતીય નૌકાદળના નવા ચિહ્નનું અનાવરણ.....	01
◆ 5 રાજ્યોની જનજાતિ અનુસૂચિત જનજાતિ (ST)માં સમાવિષ્ટ.....	01
◆ ઝારખંડે SCs, STs અને અન્ય લોકો માટે અનામત લંબાવ્યું.....	02
◆ ધર્મપરિવર્તન કરનારા દલિતો માટેનું કમિશન.....	02
◆ ચૂંટણી પંચે રાજકીય પક્ષોને રોકડ દાન પર પ્રતિબંધની માંગ કરી.....	03
◆ બ્રુ કરાર (Bru Agreement).....	03
◆ સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય બેંચની કાર્યવાહીનું જીવંત પ્રસારણ.....	04
◆ પોપ્યુલર ફ્રન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (PFI) પ્રતિબંધ.....	04
◆ આર. વેંકટરમણી.....	05
◆ વોટર જંકશન (મતદાતા જંકશન) રેડિયો શ્રેણી.....	05
◆ ગુજરાતમાં વસતા અફઘાનિસ્તાન, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશના લઘુમતીઓને નાગરિકતા.....	06
◆ PESA એક્ટ.....	07
◆ ભારતની પ્રથમ આત્મહત્યા નિવારણ નીતિ.....	07
◆ ગુજરાત ગ્રામપંચાયત ચૂંટણીમાં OBCની અનામતની બેઠકો રદ.....	08

02 અર્થતંત્ર.....10

◆ ભારત વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની.....	10
◆ ભારત વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની જશે.....	10
◆ આરોગ્ય પર માથાદીઠ સરકારી ખર્ચમાં ઘટાડો.....	11
◆ નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ પોલિસી.....	11
◆ સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ માટે નવું માળખું.....	11
◆ મૂનલાઇટિંગ.....	12
◆ છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોની પ્રથમ નિકાસ.....	12
◆ નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક.....	13
◆ ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિતિ.....	13
◆ આફ્રિકામાં ભારત ટોચનું સંરક્ષણ નિકાસકાર.....	14
◆ ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટરને મંજૂરી.....	14
◆ સૌથી મોટી કોલસા ખાણની હરાજી.....	15
◆ ઇન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ.....	15
◆ આત્મનિર્ભર ભારત (SRI) ફંડ.....	16
◆ પાકિસ્તાનની વ્યાજ મુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ.....	16
◆ ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP).....	17
◆ FIRSTAP.....	17

◆ SAREX 22 અભ્યાસ.....	19
◆ વોસ્ટોક લશ્કરી કવાયત.....	19
◆ જાપાન-ભારત મેરીટાઇમ કવાયત JIMEX 2022.....	20
◆ કાકાડુ લશ્કરી અભ્યાસ 2022.....	20
◆ ભારત-બાંગ્લાદેશ મૈત્રી પાઇપલાઇન.....	21
◆ કિંગાલી સુધારો.....	21
◆ બ્રહ્મોસ મિસાઇલ.....	22
◆ વિશ્વનો પ્રથમ સિંગલ ચાર્જર નિયમ.....	22
◆ બુર્કિના ફાસોમાં લશ્કરી બળવો.....	23
◆ Indestructible Brotherhood-2022 યુદ્ધ અભ્યાસ ૨૬.....	23
◆ Steadfast Noon પરમાણુ યુદ્ધ અભ્યાસ.....	24
◆ ભારત-આફ્રિકા સિક્યોરિટી ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ.....	24
◆ ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ અભ્યાસ.....	25
◆ પાકિસ્તાન FATF ગ્રે લિસ્ટમાંથી બહાર.....	25
◆ ન્યુઝીલેન્ડનો પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ.....	26
◆ ઇન્ટરનેશનલ ફ્રોટ રેક્રિલિયન્સ એલાયન્સ (IDRA).....	26
◆ IMF દ્વારા બાંગ્લાદેશને 4.5 અબજ ડોલરની લોન.....	27
◆ નો મની ફોર ટેરર કોન્ફરન્સ.....	27
◆ પૂર્વી તિમોર આસિયાનનું 11મું સભ્ય.....	28
◆ G20 સમિટ.....	28
◆ પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિ.....	29
◆ સી વિજીલ-22.....	29
◆ કુર્દિસ્તાન વર્કર્સ પાર્ટી (PKK).....	30
◆ ઓપરેશન બરબાને.....	30
◆ અબુ ઘાબીમાં ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ યોજાઈ.....	31
◆ કીન સ્વોર્ડ યુદ્ધ અભ્યાસ.....	31
◆ ઇન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ 2022.....	32
◆ કુકી-ચીન બાંગ્લાદેશી શરણાર્થી મુદ્દો.....	32
◆ ગરુડ શક્તિ અભ્યાસ.....	33
◆ અનવર ઇબ્રાહિમ મલેશિયાના નવા વડાપ્રધાન બન્યા.....	33
◆ એન્ટિ-માઈક્રોબાયલ રેક્રિસ્ટન્સ પર ત્રીજી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ.....	35
◆ ઇન્ટરનેશનલ ટેક્સ કોઓપરેશન ફ્રેમવર્ક.....	35
◆ ઓસ્ટ્રા હિંદ 22 અભ્યાસ.....	36

◆ INS વિકાસ.....	37
◆ સર્વાઇકલ કેન્સર સામે ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી રસી.....	37
◆ AICTE અને Adobeની ડિજિટલ કૌશલ્ય પર ભાગીદારી.....	38
◆ તેજસ માર્ક-2 પ્રોજેક્ટ.....	38
◆ ભારતનું પ્રથમ નાઇટ સ્કાય સેન્ડચ્યુરી.....	39
◆ Inflatable Aerodynamic Decelerator.....	39
◆ Eyes on the Solar System ટૂલ.....	39
◆ ભારતની પ્રથમ ઇન્ટ્રાનેઝલ કોરોના રસી.....	40
◆ મિનિટમેન-III ઇન્ટરકોન્ટિનેન્ટલ બેલિસ્ટિક મિસાઇલ.....	40
◆ નાસાના પર્સિવેન્સ રોવરે મંગળ પર કાર્બનિક પદાર્થોની શોધ કરી.....	41
◆ ગ્લોબલ ફિનટેક ફેસ્ટ 2022.....	41
◆ વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી.....	42
◆ AVGAS 100 LL.....	42
◆ VSHORADS મિસાઇલ.....	43
◆ વનવેબ.....	43
◆ ભારતમાં 5G સેવા.....	43
◆ LCH હેલિકોપ્ટર.....	44
◆ ઓપ્ટિમસ.....	44
◆ ટ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ.....	45
◆ કુઆકુ-1.....	45
◆ સાયબર સિક્યોરિટી એક્સરસાઇઝ PowerEX-2022.....	46
◆ અભ્યાસ પ્રસ્થાન.....	47
◆ SLBM મિસાઇલ.....	47
◆ HTT-40.....	48
◆ ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી બનાવટની એલ્યુમિનિયમ માલવાહક ટ્રેન.....	48
◆ ઇન્ટરપોલ મેટાવર્સ.....	49
◆ સૌર સુવિધા (Solar Facility).....	49
◆ એશિયાનો સૌથી મોટા કોમ્પ્રેસ્ડ બાયો ગેસ પ્લાન્ટ.....	50
◆ “અગ્નિ પ્રાઇમ” બેલિસ્ટિક મિસાઇલ.....	50
◆ C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટ.....	51
◆ તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશન.....	51
◆ ઇન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ 2022.....	52
◆ SRT બોમ્બ.....	52
◆ વિક્રમ-S.....	53
◆ આર્ટિમિસ 1 મિશન.....	53
◆ ભારત માટે AI પર ગ્લોબલ પાર્ટનરશિપનું અધ્યક્ષપદ.....	54
◆ PSLV-C54.....	54
◆ RH200નું 200મું લોન્ચિંગ.....	55

◆ હરિદ્વાર.....	56
◆ મુખ્ય મંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉત્તયન યોજના.....	56
◆ One Herb, One Standard.....	57
◆ CAPF ઈ-આવાસ પોર્ટલ.....	57
◆ 'પ્રમોશન ઓફ બલ્ક ડ્રગ પાર્ક' યોજના.....	58
◆ 'VentuRISE' સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ.....	58
◆ સધર્ન ઝોનલ કાઉન્સિલની 30મી બેઠક.....	59
◆ ઇન્દિરા ગાંધી શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના.....	59
◆ પીએમ શ્રી યોજના.....	60
◆ કર્તવ્ય પથ.....	60
◆ મૈત્રી સુપર થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટ.....	60
◆ પ્રધાનમંત્રી ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન.....	61
◆ માનવ વિકાસ સૂચકાંક 2021-22.....	62
◆ ગયાજી ડેમ.....	62
◆ કુનો નેશનલ પાર્ક.....	63
◆ રક્તદાન અમૃત મહોત્સવ.....	63
◆ અમૃત સરોવર.....	64
◆ Kantar BrandZ India 2022.....	64
◆ India Discrimination Report 2022.....	64
◆ ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ.....	65
◆ ગ્લોબલ ફાઇનાન્શિયલ સેન્ટર્સ ઇન્ડેક્સ.....	65
◆ જલદૂત એપ્લિકેશન.....	66
◆ ઓપરેશન મેઘ ચક્ર.....	66
◆ PMGKAY યોજના.....	67
◆ ST-SC હબ કોન્કલેવ.....	67
◆ વંદે ભારત 2.0.....	67
◆ યુવા 2.0 યોજના.....	68
◆ સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ 2022 રેક્રિંગ.....	68
◆ UNCTADનો વેપાર અને વિકાસ પર વાર્ષિક અહેવાલ.....	69
◆ herSTART પહેલ.....	69
◆ ભારતસ્કિલ્સ ફોરમ.....	70
◆ ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ સેક્ટર આઉટલૂક 2050 રિપોર્ટ.....	70
◆ ટેલી-માનસ પહેલ.....	71
◆ મહાકાલ લોક કોરિડોર.....	72
◆ PM-Devine.....	72
◆ લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022.....	73
◆ અસમાનતા ઘટાડવા માટે પ્રતિબદ્ધતા સૂચકાંક 2022.....	73
◆ ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ 2022.....	74

◆ પબ્લિક અફેર્સ ઇન્ડેક્સ 2022.....	75
◆ PMJAY-MA યોજના આયુષ્માન કાર્ડ.....	75
◆ “એક રાષ્ટ્ર એક ખાતર” યોજના.....	76
◆ બહુપરીમાણીય ગરીબી સૂચકાંક.....	76
◆ યુકેન યુદ્ધે 4 મિલિયન બાળકોને ગરીબીમાં ધકેલી દીધા: યુનિસેફ.....	77
◆ શારીરિક પ્રવૃત્તિ પર વૈશ્વિક સ્થિતિ અહેવાલ 2022.....	77
◆ ક્લાઇમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટ 2022.....	78
◆ વન હેલ્થ જોઇન્ટ પ્લાન ઓફ એક્શન (OH JPA).....	78
◆ દિલ્હી સમૃદ્ધિ યોજના (Delhi SAMRIDHI Scheme).....	79
◆ NDC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ 2022.....	79
◆ ઉત્સર્જન ગેપ રિપોર્ટ 2022.....	80
◆ IEA વર્લ્ડ એનર્જી આઉટલુક (WEO) 2022 રિપોર્ટ.....	80
◆ ગૃહમંત્રીઓની ‘ચિંતન શિબિર’.....	81
◆ ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ 2022.....	81
◆ ઉત્તર ભારતનું પ્રથમ હાઇપરસ્કેલ ડેટા સેન્ટર.....	82
◆ સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 ટૂલકીટ.....	82
◆ ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇન્ડિક્સ રિપોર્ટ 2022.....	83
◆ UNEP એકોપ્ટેશન ગેપ રિપોર્ટ 2022.....	83
◆ વૈશ્વિક આબોહવાની સ્થિતિ અંગેનો અહેવાલ 2022.....	84
◆ ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર સ્કીમ.....	85
◆ સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે-2022.....	85
◆ ગ્લોબલ કાર્બન બજેટ 2022.....	86
◆ ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ 2023.....	86
◆ સ્ટેટ ઓફ ધ ક્લાઇમેટ ઇન એશિયા 2021 રિપોર્ટ.....	87
◆ ડિજિટલ શક્તિ 4.0 અભિયાન.....	87
◆ યુકે-ઇન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમ.....	88
◆ નેટવર્ક રેડીનેસ ઇન્ડેક્સ 2022.....	88
◆ વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્ચ્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઇન્ડિકેટર્સ 2022.....	89
◆ હર ઘર ગંગાજલ યોજના.....	89
◆ પ્લાસ્ટિક લાઇફ-સાઇકલ રિપોર્ટ.....	90
◆ નયી ચેતના અભિયાન.....	90
◆ ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા રિપોર્ટ 2022.....	91
◆ કામૅંગ હાઇડ્રોપાવર સ્ટેશન.....	91

◆ ગ્રીન ફિન્સ હબ (Green Fins Hub).....	93
◆ Fridays for Future અભિયાન.....	93
◆ થમીરાબારાની નદી.....	94
◆ સફેદ માખી.....	94
◆ કાઝીરંગા નેશનલ પાર્કમાં રાઈનો સ્મારકનું ઉદ્ઘાટન.....	95
◆ સ્વચ્છ ટોયકેથોન સ્પર્ધા.....	96
◆ ઉત્તર પ્રદેશમાં ચોથું ટાઇગર રિઝર્વ.....	96
◆ ચિતા ટાસ્ક ફોર્સ.....	97
◆ આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્ય.....	97
◆ દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વ.....	98
◆ બ્લૂ ફ્લેગ ટેગ.....	98
◆ ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ.....	99
◆ મિશન લાઇફ (Mission LiFE).....	99
◆ તેરાઈ એલિફન્ટ રિઝર્વ.....	100
◆ મેન્ગ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઇમેટ (MAC).....	100
◆ નેશનલ બાયો એનર્જી પ્રોગ્રામ.....	101
◆ Middle East Green Initiative.....	101
◆ ઇન્ડિયન બાયોલોજીકલ ડેટા સેન્ટર (IBDC).....	102
◆ કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય.....	102
◆ ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ.....	103
◆ આબોહવા જોખમ પહેલ સામે વૈશ્વિક કવચ.....	103
◆ નુકશાન અને ક્ષતિ ભંડોળ.....	104
◆ CITES COP19 એ દક્ષિણી સફેદ ગેંડાની સ્થિતિ ડાઉનગ્રેડ કરી.....	104
◆ કામચાટકા દ્વીપકલ્પ.....	105

◆ ‘નુઆખાઈ કૃષિ ઉત્સવ.....	106
◆ યુનેસ્કો નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝ.....	106
◆ નવરાત્રી સ્પેશિયલ ટૂરિસ્ટ ટ્રેન.....	107
◆ હડપ્પન સંસ્કૃતિ પર વિશ્વનું સૌથી મોટું મ્યુઝિયમ.....	107
◆ પ્રથમ SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની.....	108
◆ આંબેડકર સર્કિટ.....	108
◆ બથુકમ્મા ઉત્સવ.....	109
◆ કટી બિહુ.....	109

◇ હસ્તકલા નીતિ 2022.....	110
◇ વાંગલા ઉત્સવ.....	110
◇ લયિત બોર્ડફોનની 400મી જન્મજયંતિ.....	111
◇ રેઝાંગ લાના યુદ્ધની 60મી વર્ષગાંઠ.....	111
◇ ગિનિસ વર્લ્ડ રેકૉર્ડમાં બાલિયાત્રાનો સમાવેશ.....	112
◇ છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલય.....	112

08

મહત્વના દિવસો, નિમણૂક અને વ્યક્તિ.....114

◇ રાષ્ટ્રીય પોષણ માસ 2022.....	114
◇ વિશ્વ નાળિયેર દિવસ.....	114
◇ રાષ્ટ્રીય શિક્ષક દિવસ.....	115
◇ આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ.....	115
◇ ભૂપેન હજારિકા.....	116
◇ હિમાલય દિવસ.....	116
◇ રાણી એલિઝાબેથ દ્વિતીય.....	117
◇ નીરજ ચોપરા.....	117
◇ વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિવસ.....	117
◇ વિશ્વ EV દિવસ.....	118
◇ વોલ્કર તુર્ક.....	118
◇ દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	119
◇ હિન્દી દિવસ.....	119
◇ એન્જીનિયર્સ ડે.....	120
◇ વિશ્વ ઓઝોન દિવસ.....	120
◇ રોજર ફેડરર.....	121
◇ વિશ્વ અલ્ઝાઈમર દિવસ.....	121
◇ આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ.....	122
◇ વેલેરી પોલાકોવ (Valery Polyakov).....	122
◇ સાંકેતિક ભાષા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	123
◇ વિશ્વ દરિયાઈ દિવસ.....	123
◇ વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ.....	123
◇ વિશ્વ પર્યાવરણીય આરોગ્ય દિવસ.....	124
◇ પરમાણુ શસ્ત્રોના નિ:શસ્ત્રીકરણ માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	125
◇ જ્યોર્જિયા મેલો.....	125
◇ વિશ્વ હૃદય દિવસ.....	125

◆ લેફ્ટનન્ટ જનરલ અનિલ ચૌહાણ.....	126
◆ રાષ્ટ્રીય પેન્શન પ્રણાલી દિવસ.....	126
◆ લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિ.....	127
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ.....	127
◆ વિશ્વ વસવાટ દિવસ.....	128
◆ રાષ્ટ્રીય ડોલ્ફિન દિવસ.....	128
◆ વિશ્વ કપાસ દિવસ.....	129
◆ વર્લ્ડ સ્પેસ વીક 2022.....	129
◆ વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ.....	130
◆ વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ.....	130
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય કન્યા દિવસ.....	130
◆ વિશ્વ સંઘિવા દિવસ.....	131
◆ એજ્યુકેશન 4.0 રિપોર્ટ.....	131
◆ આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	132
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય ઈ-વેસ્ટ ડે.....	132
◆ વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ.....	133
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ મહિલા દિવસ.....	134
◆ ગ્લોબલ હેન્ડવોશિંગ ડે.....	134
◆ વિશ્વ ખાદ્ય દિવસ.....	134
◆ ગરીબી નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	135
◆ ડૉ. દિલીપ મહાલનાબીસ.....	135
◆ પોલીસ સ્મૃતિ દિવસ.....	136
◆ એના મે વૉંગ.....	139
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય હિમ ચિત્તા દિવસ.....	137
◆ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દિવસ.....	137
◆ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ.....	138
◆ રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ.....	138
◆ ઇન્ડિયા સ્વીડન ઇનોવેશન ડે 2022.....	139
◆ સતર્કતા જાગૃતિ સપ્તાહ 2022.....	139
◆ વિશ્વ સુનામી જાગૃતિ દિવસ.....	140
◆ ઉત્તરાખંડ દિવસ.....	140
◆ રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા દિવસ.....	141
◆ શાંતિ અને વિકાસ માટે વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસ.....	141
◆ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ.....	141
◆ વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ.....	142
◆ આદિવાસી ગૌરવ દિવસ (જનજાતિ ગૌરવ દિવસ).....	142
◆ આઠ અબજનો દિવસ.....	143
◆ વિશ્વ શૌચાલય દિવસ.....	143
◆ વિશ્વ ખાળ દિવસ.....	144

◆ વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ.....	144
◆ તાકલુગ સેતરૂલ રિનપોચે.....	144
◆ મહિલાઓ સામેની હિંસા નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ.....	145
◆ રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસ.....	145
◆ બંધારણ દિવસ.....	146
◆ અબ્દેલ ફતાહ અલ-સીસી.....	146

૦૯

અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો.....148

◆ રેમન મેગસેસે એવોર્ડ 2022.....	148
◆ ભારતીય સેના પ્રમુખને નેપાળના આર્મી જનરલનો માનદ રેન્ક એનાયત.....	149
◆ ફોર્ચ્યુન ઇન્ડિયા રિય લિસ્ટ 2022.....	149
◆ પર્વત પ્રદાર અભ્યાસ.....	150
◆ US ઓપન 2022.....	150
◆ કિબિથુ સૈન્ય ચોકી.....	151
◆ FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ 2022.....	151
◆ ઇન્ડિયા હાઇપરટેન્શન કંટ્રોલ ઇનિશિયેટિવ (IHCI).....	151
◆ બ્રેકથ્રુ પ્રાઈઝ 2023.....	152
◆ આયુષ્માન ઉત્કૃષ્ટ એવોર્ડ્સ 2022.....	152
◆ 36મી નેશનલ ગેમ્સ.....	153
◆ નોબેલ પુરસ્કાર 2022.....	154
◆ નાનસેન એવોર્ડ.....	154
◆ ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022.....	155
◆ રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022.....	155
◆ 2022નું સાહિત્યનું નોબેલ પારિતોષિક.....	155
◆ 2022 માટે સાસ્ટ્ર રામાનુજન પુરસ્કાર.....	156
◆ નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર 2022.....	156
◆ મોઢેરા.....	157
◆ અર્થશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022.....	157
◆ હૈદરાબાદને વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022.....	158
◆ DefExpo 2022.....	158
◆ બુકર પ્રાઈઝ 2022.....	159
◆ પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022.....	159
◆ સખારોવ પુરસ્કાર 2022.....	160
◆ પુરૂષ અને મહિલા ક્રિકેટરોને સમાન વેતન.....	160
◆ PMAY-U પુરસ્કાર 2021.....	161
◆ Best Countries 2022 રેન્કિંગ.....	161
◆ ગોવા પર્પલ ફેસ્ટ.....	162
◆ વિશ્વની સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેન.....	163

◆ QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023.....	163
◆ UNESCO-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર 2022.....	164
◆ ફિફા વર્લ્ડ કપ 2022.....	164

10 પ્રશ્નોત્તરી.....166

◆ બંધારણ અને રાજ્યવ્યવસ્થા.....	166
◆ અર્થતંત્ર.....	168
◆ આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ.....	171
◆ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી.....	176
◆ યોજના/પોર્ટલ/રિપોર્ટ.....	182
◆ પર્યાવરણ અને ભૌગોલિક ઘટનાઓ.....	193
◆ ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ.....	197
◆ મહત્વના દિવસો, નિમણૂક અને વ્યક્તિ.....	199
◆ અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો.....	209

Achieve

GPSC

Prelim + Mains + Interview

((( ))) **LIVE + RECORDED BATCH**

1 YEAR **VALIDITY**

~~30,000~~ **15,000**

FREE

- Material Kit
- Daily/ Weekly/mock Test
- Reading Schedule
- Toppers Revision Notes
- Questions Bank 300+ MCQ

With Material

50%

DISCOUNT

iceonline એપ ડાઉનલોડ કરો

93773-01110
(10:00am to 6:00pm)

બંધારણ અને રાજ્ય વ્યવસ્થા

ભારતીય નૌકાદળના નવા ચિહ્નનું અનાવરણ

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ તાજેતરમાં ભારતીય નૌકાદળના નવા ધ્વજનું અનાવરણ કર્યું હતું જે મહાન ભારતીય સમ્રાટ છત્રપતિ શિવાજી મહારાજની મુદ્રામાંથી પ્રેરણા લે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ નવા ધ્વજમાં બે મુખ્ય ઘટકો છે:
- ઉપલા ડાબી બાજુએ કેન્ટન રાષ્ટ્રીય ચિહ્ન અને ફ્લાય સાઇડની મધ્યમાં નેવી બ્લુ-ગોલ્ડ અષ્ટકોણ.
- આ નવા ધ્વજમાંથી સેન્ટ જ્યોર્જ ક્રોસ હટાવી દેવામાં આવ્યો છે. હવે ઉપર ડાબી બાજુએ ત્રિરંગો બનાવવામાં આવ્યો છે. તેની બાજુમાં વાદળી પૃષ્ઠભૂમિ પર સોનેરી રંગમાં અશોકનું પ્રતીક છે. તેની નીચે સંસ્કૃત ભાષામાં 'શામ નો વરુણ' લખેલું છે. તેનો અર્થ એ છે કે પાણીના દેવતા વરુણ આપણા માટે શુભ છે.
- આ નવા ધ્વજમાં વાદળી અષ્ટકોણ આકાર આઠ દિશાઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જે ભારતીય નૌકાદળની બહુપક્ષીય પહોંચ અને બહુવિધ કાર્યકારી ક્ષમતાનું પ્રતીક છે, જ્યારે એન્કર પ્રતીક "મક્કમતા"નું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

નેવી ફ્લેગ પાછળનો ઇતિહાસ

- ભારત બ્રિટિશ કોલોનીમાંથી આઝાદ થયું, પરંતુ ભારતીય નૌકાદળનો ધ્વજ બ્રિટિશ કાળની ઝલક બનીને રહી ગયો. નૌકાદળના ધ્વજ પર દેખાતો લાલ ક્રોસ એ 'સેન્ટ જ્યોર્જ ક્રોસ' છે, જે એક સમયે અંગ્રેજી ધ્વજ, યુનિયન જેકનો ભાગ હતો.

- આ રેડ ક્રોસ નેવીનું ચિહ્ન છે અને ઉપર ડાબી બાજુએ ત્રિરંગો મૂકવામાં આવ્યો હતો. વર્ષ 2001માં આ ધ્વજને બદલીને તેમાંથી રેડક્રોસને હટાવી દેવામાં આવ્યો હતો અને તેની જગ્યાએ અશોકનું પ્રતીક વાદળી રંગમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- જો કે, વાદળી રંગ સમુદ્ર અને આકાશ સાથે ભળી જાય છે, જેના કારણે તે દેખાતો નથી તેવી ફરિયાદ હતી.
- આ પછી 2004 માં તેને ફરીથી બદલવામાં આવ્યો અને રેડ ક્રોસની સ્થાપના કરવામાં આવી. પરંતુ આ વખતે અશોકનું પ્રતીક રેડ ક્રોસની મધ્યમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું.
- 2014માં, તેમાં ફરીથી ફેરફાર કરવામાં આવ્યો અને અશોક પ્રતીકની નીચે 'સત્યમેવ જયતે' લખવામાં આવ્યું.

5 રાજ્યોની જનજાતિ અનુસૂચિત જનજાતિ (ST)માં સમાવિષ્ટ

- વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય કેબિનેટે તાજેતરમાં પાંચ રાજ્યોની આદિવાસીઓને અનુસૂચિત જનજાતિ (ST) શ્રેણીમાં સમાવેશ કરવાની મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય કેબિનેટે છત્તીસગઢ, હિમાચલ પ્રદેશ, તમિલનાડુ, કર્ણાટક અને ઉત્તર પ્રદેશની જનજાતિઓને ST શ્રેણીમાં સામેલ કરવાની મંજૂરી આપી છે.
- જેમાં 12 સમાજનો ST યાદીમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.
- તેમાં હિમાચલ પ્રદેશના સિરમૌર જિલ્લાના ટ્રાન્સ-ગિરી વિસ્તારમાં રહેતા હટ્ટી સમુદાયનો સમાવેશ થાય છે.
- હાટનામના નાના શહેરોના બજારોમાં સ્થાનિક પાક, શાકભાજી, માંસ અને ઊનનું વેચાણ કરવાના તેના પરંપરાગત વ્યવસાય પરથી સમુદાયનું નામ રાખવામાં આવ્યું છે.
- સમુદાય 1967થી ST દરજ્જાની માંગ કરી રહ્યો છે, જ્યારે તે ઉત્તરાખંડના જૌનસર બાવર વિસ્તારમાં રહેતા લોકોને આપવામાં આવ્યો હતો, જે સિરમૌર જિલ્લાની સરહદે છે.

- ઉત્તર પ્રદેશના ભદોહી જિલ્લામાં તેમની પાંચ પેટા જાતિઓ સાથેના ગોંડો, કર્ણાટકમાં બેટ્ટા-કુરુખા સમુદાય, છત્તીસગઢમાં બિંઝિયા અને તમિલનાડુમાં નારીકુરાવન અને કુરુવિકરણનો તાજેતરમાં STનો દરજ્જો આપવામાં આવેલ અન્ય સમુદાયો હતા.
- તમિલનાડુમાં નારીકુરાવન અને કુરુવિકરણ લોકુર પેનલની ભલામણોના આધારે 1965થી એસટીનો દરજ્જો આપવાની માંગ કરી રહ્યા છે. તેઓ પહેલા સૌથી પછાત સમુદાય તરીકે ઓળખાતા હતા.
- કેન્દ્રીય કેબિનેટે બેટ્ટા-કુરુખા સમુદાયને “કાડુ કુરુખા”ના પર્યાય તરીકે ST યાદીમાં સામેલ કર્યો છે.
- કર્ણાટકના ચામરાજનગર, કોડાગુ અને મૈસુર જિલ્લાઓમાં બેટ્ટા-કુરુખા આદિવાસીઓ છેલ્લા 3 દાયકાથી ST દરજ્જાની માંગણી કરી રહ્યા છે પરંતુ સ્પેલિંગની ભૂલો અને સમાન ધ્વનિ નામોને કારણે તેને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી.
- દેશમાં અનુસૂચિત જનજાતિને લક્ષ્યાંકિત કરતી વર્તમાન યોજનાઓનો લાભ એસટી યાદીમાં નવા સમાવિષ્ટ સમુદાયોને મળશે.
- આમાંના કેટલાક લાભોમાં પોસ્ટ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ, વિદેશી શિષ્યવૃત્તિ અને રાષ્ટ્રીય ફેલોશિપ, રાષ્ટ્રીય અનુસૂચિત જનજાતિ ફાઇનાન્સ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન તરફથી રાહત લોન અને વિદ્યાર્થીઓ માટે હોસ્ટેલનો સમાવેશ થાય છે.
- આ સમુદાયોના સભ્યોને સેવાઓમાં અનામત અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં પ્રવેશનો લાભ પણ મળશે.

ઝારખંડે SCs, STs અને અન્ય લોકો માટે અનામત લંબાવ્યું

- ઝારખંડ સરકારે તાજેતરમાં અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, પછાત વર્ગો, OBC અને અન્ય આર્થિક રીતે નબળા વર્ગના લોકો માટે રાજ્ય સરકારની નોકરીઓમાં 77% અનામત પ્રદાન કરવાના પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ઝારખંડ રાજ્ય સરકારે પોસ્ટ્સ એન્ડ સર્વિસીસ એક્ટ, 2001માં ખાલી જગ્યાઓની ઝારખંડ અનામતમાં સુધારો કરવા માટેના બિલને મંજૂરી આપી છે.
- આ સુધારા બિલમાં SC, ST, BC, OBC અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગોને 77 ટકા અનામતની જોગવાઈ છે.
- તેણે OBC અનામત વર્તમાન 14 ટકાથી વધારીને 27 ટકા કર્યું છે.

- જે સ્થાનિક અનુસૂચિત જાતિ સમુદાયના લોકો માટે 12 ટકા અને સ્થાનિક અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયો માટે 28 ટકાનો ક્વોટા પ્રદાન કરે છે.
- સૌથી પછાત વર્ગના લોકોને 15 ટકા અને OBCને 12 ટકા અનામત આપવામાં આવ્યું છે.
- 10 ટકા અનામત આર્થિક રીતે પછાત વ્યક્તિઓને આપવામાં આવે છે જેઓ અન્ય અનામત શ્રેણીઓમાં સમાવિષ્ટ નથી.
- સરકારી નોકરીઓમાં અનામતથી સમગ્ર ભારતમાં લોકોનું અન્ય રાજ્યોમાં સ્થળાંતર ઘટશે.
- ખાસ કરીને અન્ય પછાત વર્ગો (OBC) માટે અનામત મર્યાદા વધારવાની ઝારખંડમાં લાંબા સમયથી પડતર માંગ છે.
- રાજ્ય સરકારે “Jharkhand definition of local persons and for extending the consequential, social, cultural and other benefits to such local persons Bill, 2022”ને પણ મંજૂરી આપી છે.

ધર્મપરિવર્તન કરનારા દલિતો માટેનું કમિશન

- કેન્દ્ર સરકાર હિંદુ, બૌદ્ધ અને શીખ ધર્મ સિવાયના ધર્મમાં પરિવર્તન કરનાર અનુસૂચિત જાતિ અથવા દલિતોની સામાજિક, આર્થિક અને શૈક્ષણિક સ્થિતિનો અભ્યાસ કરવા માટે એક રાષ્ટ્રીય આયોગની રચના કરશે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ સૂચિત કમિશન મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે હાલમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અનેક અરજીઓ પેન્ડિંગ છે, જેમાં ખ્રિસ્તી અથવા ઇસ્લામમાં રૂપાંતરિત થયેલા દલિતો માટે SC અનામતના લાભોની માંગણી કરવામાં આવી છે.
- અનુચ્છેદ-341 હેઠળ બંધારણ (અનુસૂચિત જાતિ) ઓર્ડર, 1950 જણાવે છે કે હિન્દુ ધર્મ, શીખ ધર્મ અથવા બૌદ્ધ ધર્મ સિવાયના ધર્મ સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિને અનુસૂચિત જાતિના સભ્ય તરીકે માન્યતા આપી શકાતી નથી.
- મૂળ આદેશમાં અનુસૂચિત જાતિના સભ્યોને માત્ર હિંદુ ધર્મ સાથે જોડાયેલા તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. બાદમાં 1956માં શીખોને અને 1990માં બૌદ્ધોને સમાવવા માટે તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.
- પ્રસ્તાવિત કમિશનમાં 3થી 4 સભ્યો હશે, જેનું નેતૃત્વ કેન્દ્રીય કેબિનેટ મંત્રી કરશે.
- આ કમિશન ખ્રિસ્તી અથવા ઇસ્લામ ધર્મ અપનાવનારા દલિતોની સ્થિતિમાં આવેલા ફેરફારોના વ્યાપક વિશ્લેષણમાં સામેલ થશે.

- તે વર્તમાન SC સૂચિમાં વધુ સભ્યો ઉમેરવાની અસરનો પણ અભ્યાસ કરશે.
- SCને હાલમાં કેન્દ્ર સરકારની નોકરીઓમાં સીધી ભરતી માટે 15 ટકા અનામત આપવામાં આવે છે.

રંગનાથ મિશ્રા કમિશન

- ભારતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય ન્યાયાધીશ જસ્ટિસ રંગનાથ મિશ્રાની આગેવાની હેઠળના રાષ્ટ્રીય ધાર્મિક અને ભાષાકીય લઘુમતી આયોગની સ્થાપના 2004માં ભારતમાં ભાષાકીય અને ધાર્મિક લઘુમતીઓમાં સામાજિક અને આર્થિક રીતે પછાત વર્ગોના કલ્યાણની સુનિશ્ચિત કરવાના માર્ગોની ભલામણ કરવા માટે કરવામાં આવી હતી.
- આ કમિશને અનુસૂચિત જાતિના દરજ્જાને ધર્મથી સંપૂર્ણપણે અલગ કરવાની અને તેને STની જેમ ધર્મ-તટસ્થ બનાવવાની ભલામણ કરી હતી. આ ભલામણને સ્વીકારવામાં આવી ન હતી કારણ કે તેને ક્ષેત્રીય અભ્યાસમાંથી પર્યાપ્ત સમર્થન મળ્યું ન હતું.

ચૂંટણી પંચે રાજકીય પક્ષોને રોકડ દાન પર પ્રતિબંધની માંગ કરી

- મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનરે કેન્દ્રીય કાયદા મંત્રાલયને અઘોષિત રાજકીય દાનને મર્યાદિત કરવા માટે પત્ર લખ્યો છે. તેમણે કાળા નાણા દ્વારા ચૂંટણી દાન ઘટાડવા માટે ઘણી ભલામણો કરી છે.

મુખ્ય ભલામણો

- **2,000 રૂપિયાથી વધુનું દાનનો ખુલાસો કરવો જરૂરી:**
- હાલના નિયમો હેઠળ, રાજકીય પક્ષોએ તેમના યોગદાન અહેવાલો દ્વારા 20,000 રૂપિયાથી વધુના તમામ દાન જાહેર કરવા જરૂરી છે. ચૂંટણી પંચે 2,000 રૂપિયાથી વધુના તમામ દાનને જાહેર કરવાની ભલામણ કરી છે.
- **રોકડ દાન મર્યાદા:**
- ચૂંટણી પંચે એ પણ શોધી કાઢ્યું હતું કે કેટલાક રાજકીય પક્ષો દ્વારા નોંધાયેલ દાન શૂન્ય હતું તેમના ઓડિટ કરાયેલ ખાતાની વિગતો પરથી જાણવા મળ્યું છે કે તેમને રૂ. 20,000ની મર્યાદાથી ઓછી રોકડ દ્વારા મોટી રકમ પ્રાપ્ત થઈ છે. તેણે રોકડ દાનને 20 ટકા અથવા વધુમાં વધુ રૂ. 20 કરોડ એક પક્ષ દ્વારા મેળવેલા કુલ નાણાંમાંથી જે ઓછું હોય તે સુધી મર્યાદિત કરવાની ભલામણ કરી હતી.

ફરજિયાત ડિજિટલ/ચેક ટ્રાન્ઝેક્શન્સ:

- ચૂંટણી પંચે એક એન્ટિટી/વ્યક્તિને રૂ. 2,000થી વધુના તમામ ખર્ચ માટે ડિજિટલ વ્યવહારો અથવા એકાઉન્ટ પેચી ચેક ટ્રાન્સફર ફરજિયાત બનાવવા માટે હાકલ કરી છે.

ચૂંટણી નાણા માટે અલગ ખાતું:

- ચૂંટણી ખર્ચ માટે અલગ બેંક ખાતું જાળવવું એ પહેલાથી જ નિર્દેશનો એક ભાગ છે, ચૂંટણી પંચ ઇચ્છે છે કે તે ચૂંટણી આચાર નિયમો, 1961ના નિયમ 89નો ભાગ બને. આના માટે ઉમેદવારે ચૂંટણી સંબંધિત પ્રાપ્તિ અને ચૂકવણીઓ માટે અલગ ખાતું જાળવવું પડશે.

વિદેશી દાનમાં પારદર્શિતા:

- ચૂંટણી પંચે પણ ચૂંટણી સુધારણાની માંગણી કરી હતી જેથી કોઈ વિદેશી દાન રાજકીય ભંડોળમાં પ્રવેશી ન શકે.

ભારતના ચૂંટણી પંચ

- ભારતનું ચૂંટણી પંચ (ECI) એ ભારતમાં ચૂંટણીઓનું સંચાલન અને નિયમન કરવા માટે સ્થાપિત બંધારણીય સંસ્થા છે. બંધારણની કલમ 324 ચૂંટણી પંચને સંસદ, રાજ્ય વિધાનસભાઓ અને રાષ્ટ્રપતિ અને ડેપ્યુટી સ્પીકરના કાર્યાલયોની ચૂંટણી કરાવવાની સત્તા આપે છે.

બ્રુ કરાર (Bru Agreement)

- કેન્દ્ર સરકારે બ્રુ સમજૂતીના અમલીકરણની સમીક્ષા કરતી વખતે બ્રુના પુનર્વસન માટેની સમયમર્યાદા વધારવા સંમતિ દર્શાવી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે ત્રિપુરાના મુખ્ય પ્રધાન માણિક સાહા સાથે બ્રુ કરારના અમલીકરણની સમીક્ષા કરી હતી.
- તેમણે જોયું કે ત્રિપુરામાં મિઝોરમથી વિસ્થાપિત બ્રુ લોકોના પુનર્વસનની પ્રક્રિયામાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ થઈ છે.
- આ કરાર હેઠળ, હાલમાં ત્રિપુરામાં અસ્થાયી રાહત શિબિરોમાં રહેતા બ્રુ સમુદાયને રાજ્યમાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે.
- આ કરાર હેઠળ, લાભાર્થીઓને આવાસ સહાય મળશે અને ચાર કલસ્ટરમાં સ્થાયી થશે.
- કરાર પર હસ્તાક્ષર થયાની તારીખથી 180 દિવસની અંદર અસ્થાયી શિબિરો બંધ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવશે.
- આ સમયમર્યાદા 31 ઓગસ્ટના લક્ષ્યાંકથી લંબાવવામાં આવી છે, જેમાંથી ઘણા રિસેટલ થયા નથી.

- પુનઃસ્થાપિત પરિવારોની સંખ્યા 6,959 છે જેની કુલ વસ્તી 37,136 છે.
- અત્યાર સુધીમાં 3,696 પરિવારોનું પુનર્વસન કરવામાં આવ્યું છે અને બાકીના પુનર્વસનની પ્રક્રિયામાં છે.
- અત્યાર સુધીમાં 2,407 પરિવારો માટે મકાનો બનાવવામાં આવ્યા છે.

બુ કોણ છે ?

- બુ ઉત્તર પૂર્વ ભારતમાં એક સ્વદેશી સમુદાય છે. રીઆંગ તરીકે પણ ઓળખાય છે, તેઓ મુખ્યત્વે ત્રિપુરા, મિઝોરમ અને આસામમાં કેન્દ્રિત છે.
- ત્રિપુરામાં, તેઓ ખાસ કરીને સંવેદનશીલ આદિજાતિ તરીકે ઓળખાય છે.
- મિઝોરમમાં, તેમને વિવિધ જૂથો દ્વારા નિશાન બનાવવામાં આવ્યા છે જેઓ તેમને રાજ્યના સ્વદેશી માનતા નથી.
- 1997માં, મિઝોરમના મામિત, કોલાસિબ અને લુંગલેઈ જિલ્લામાંથી 37,000થી વધુ બુ વિસ્થાપિત થયા હતા.
- તેઓને ત્રિપુરામાં રાહત શિબિરોમાં સ્થાયી થવાની ફરજ પડી હતી.
- ત્યારથી, 5,000 સ્વદેશ પરત ફરવાના 8 તબક્કામાં મિઝોરમ પરત ફર્યા છે અને બાકીના ઉત્તર ત્રિપુરામાં 6 રાહત શિબિરોમાં રહે છે અને ત્રિપુરા સરકાર દ્વારા તેમનું પુનર્વસન કરવામાં આવી રહ્યું છે.

સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય બેંચની કાર્યવાહીનું જીવંત પ્રસારણ

- પ્રથમ વખત, ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતે એક સાથે YouTubeમાં ત્રણ અલગ-અલગ બંધારણીય બેંચની કાર્યવાહીનું લાઇવ સ્ટ્રીમિંગ કર્યું.

અગત્યના મુદ્દા

- ત્રણ બંધારણીય બેંચ સમક્ષની કાર્યવાહીમાં 8 લાખથી વધુ લોકો જોવા મળ્યા હતા.
- કોર્ટની ટેકનિકલ સપોર્ટ ટીમો દ્વારા લાઇવસ્ટ્રીમિંગનું ઝીલાવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું જેથી કાર્યવાહી સરળ રીતે થાય.
- આ બેંચ દ્વારા સાંભળવામાં આવેલી બાબતોમાં સમાજના આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો માટે 10% અનામતનો પડકાર, મહારાષ્ટ્રના મુખ્યમંત્રી શિંદેના જૂથ અને ઉદ્ધવ ઠાકરે કેમ્પ વચ્ચેનો “વાસ્તવિક” શિવસેના પક્ષનો વિવાદ અને ઓલ ઇન્ડિયા બાર પરીક્ષાનો સમાવેશ થાય છે.

- આ પહેલ 20 સપ્ટેમ્બરે સુપ્રીમ કોર્ટના ન્યાયાધીશોની બેઠકનું પરિણામ હતું.
- ભવિષ્યમાં, સુપ્રીમ કોર્ટ સુનાવણીના લાઇવ સ્ટ્રીમિંગ માટે સમર્પિત પ્લેટફોર્મનો ઉપયોગ કરશે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- સપ્ટેમ્બર 2018ના સ્વપ્નિલ ત્રિપાઠીના નિર્ણયે સુપ્રીમ કોર્ટની કાર્યવાહીનું લાઇવ સ્ટ્રીમિંગ કરવાની માંગ કરતી અરજીને સમર્થન આપ્યું હતું.
- આ ચુકાદામાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે લાઇવસ્ટ્રીમિંગ સામાન્ય લોકોને લાઇવ કાર્યવાહી જોવાની તક પૂરી પાડે છે, જે અન્યથા લોજિસ્ટિકલ પડકારો અને માળખાગત પ્રતિબંધોને કારણે મુશ્કેલ છે.
- અદાલતે જણાવ્યું હતું કે અદાલતી કાર્યવાહીનું જીવંત પ્રસારણ એ ભારતીય બંધારણના અનુચ્છેદ 21 હેઠળ ન્યાયના અધિકારનો એક ભાગ છે.

પોપ્યુલર ફ્રન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (PFI) પ્રતિબંધ

- કેન્દ્ર સરકારે પોપ્યુલર ફ્રન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા પર 5 વર્ષ માટે પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રાલયે પોપ્યુલર ફ્રન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (PFI) અને તેના સંગઠનો પર ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (પ્રિવેન્શન) એક્ટ હેઠળ આતંકવાદી જૂથો અને વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ સાથેના સંબંધો બદલ પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.
- ઉત્તર પ્રદેશ, કર્ણાટક અને ગુજરાતની રાજ્ય સરકારોની ભલામણોના આધારે આ પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો હતો.
- હવે, PFI લશ્કર, JeM, અલ કાયદા, SIMI અને અન્ય ઉગ્રવાદી જૂથોને “પ્રતિબંધિત” સૂચિમાં જોડાઈ ગયું છે.
- PFI સાથે જોડાયેલી 8 સંસ્થાઓ પર પણ પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો છે.
- તેમાં રિહેબ ઇન્ડિયા ફાઉન્ડેશન (RIF), કેમ્પસ ફ્રન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (CFI), ઓલ ઇન્ડિયા ઇમામ્સ કાઉન્સિલ (AIIC), નેશનલ કોન્ફેડરેશન ઓફ હુમન રાઇટ્સ ઓર્ગેનાઇઝેશન (NCHRO), નેશનલ વુમન્સ ફ્રન્ટ, જુનિયર ફ્રન્ટ, એમ્પાવર ઇન્ડિયા ફાઉન્ડેશન અને રિહેબ ફાઉન્ડેશન, કેરળનો સમાવેશ થાય છે.
- આ પ્રતિબંધમાં સોશિયલ ડેમોક્રેટિક પાર્ટી ઓફ ઇન્ડિયા (SDPI)નો સમાવેશ થતો નથી, જે રાજકીય મુદ્દાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા માટે PFIની અંદર બનાવવામાં આવી હતી.

- SDPI પર પ્રતિબંધ નથી કારણ કે તે એક નોંધાયેલ રાજકીય પક્ષ છે અને તે ભારતના ચૂંટણી પંચના કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે.
- ગૃહ મંત્રાલયે જમાત-ઉલ-મુજાહિદીન બાંગ્લાદેશ જેવા આતંકવાદી જૂથો સાથેના સંબંધો અને બહારના સ્ત્રોતોમાંથી ભંડોળ અને વૈચારિક સમર્થન મેળવવાનો ઉલ્લેખ કરીને PFI અને તેની આનુષંગિકો પર પ્રતિબંધ મૂક્યો છે.
- તે ખૂન, હિંસા અને અગ્રણી લોકો અથવા જાહેર સંપત્તિને નિશાન બનાવવા માટે વિસ્ફોટકો મેળવવામાં પણ સામેલ હતો.

PFI શું છે?

- કેરળમાં નેશનલ ડેમોક્રેટિક ફ્રન્ટ (NDF), કર્ણાટક ફોરમ ફોર ડિગ્રિટી અને તમિલનાડુમાં મનિથા નીતિ પાસરાઈ - ત્રણ મુસ્લિમ સંગઠનોના વિલીનીકરણના પરિણામે 2007માં PFIની રચના કરવામાં આવી હતી.
- તેની સ્થાપના પ્રતિબંધિત સ્ટુડન્ટ્સ ઇસ્લામિક મૂવમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા (SIMI)ના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- તે 2001માં ભારત સરકાર દ્વારા SIMI પર પ્રતિબંધ મૂક્યા પછી બનાવવામાં આવ્યું હતું.

આર. વેંકટરમણી

- સુપ્રીમ કોર્ટના વરિષ્ઠ વકીલ આર વેંકટરમણીને ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે ભારતના એટર્ની જનરલ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આર. વેંકટરમણી એક વકીલ છે જેમને ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં 42 વર્ષનો પ્રેક્ટિસ કરવાનો અનુભવ છે.
- તેમણે 1977માં બાર કાઉન્સિલ ઓફ તમિલનાડુમાં પ્રવેશ મેળવ્યો હતો.
- 1982માં, તેમણે સુપ્રીમ કોર્ટમાં સ્વતંત્ર પ્રેક્ટિસની સ્થાપના કરી અને 1997માં તેમને સુપ્રીમ કોર્ટના વરિષ્ઠ વકીલ તરીકે નામ આપવામાં આવ્યું.

- તેમણે કાયદાની વિવિધ શાખાઓનો અભ્યાસ કર્યો, જેમ કે બંધારણીય કાયદો, પરોક્ષ કરનો કાયદો, માનવ અધિકાર કાયદો, નાગરિક અને ફોજદારી કાયદો, ગ્રાહક કાયદો અને સેવાઓ સંબંધિત કાયદો.
- 2001માં જિનીવામાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રના માનવાધિકાર માટેના હાઈ કમિશનર અને ઇન્ટરનેશનલ જસ્ટિસ કમિશન દ્વારા સંયુક્ત રીતે આયોજિત વર્કશોપમાં તેમને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.
- વરિષ્ઠ વકીલ આર. વેંકટરમણી આફ્રો-એશિયન પ્રદેશમાં ઇન્ટરનેશનલ કોર્ટ ઓફ જસ્ટિસની પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સામેલ હતા.
- તેઓ 2010માં લો કમિટીના અને ફરીથી 2013માં બીજી ટર્મ માટે સભ્ય બન્યા.
- હવે, તેમને કે.કે. વેણુગોપાલની જગ્યાએ ભારતના નવા એટર્ની જનરલ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

ભારતના એટર્ની જનરલ

- ભારતના એટર્ની જનરલની નિમણૂક ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ 76 હેઠળ ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા કરવામાં આવે છે. તેઓ ભારતના સર્વોચ્ચ કાયદા અધિકારી છે.
- ભારતના એટર્ની જનરલ સુપ્રીમ કોર્ટના જજ બનવા માટે લાયક હોવા જોઈએ.
- એટર્ની-જનરલ માટે કોઈ ચોક્કસ પદ નથી અને તેઓ ભારતના રાષ્ટ્રપતિની ખુશી દરમિયાન હોદ્દો ધરાવે છે.
- બંધારણ તેમની બરતરફી માટેના આધારો અથવા પ્રક્રિયાને સ્પષ્ટ કરતું નથી અને તેમને રાષ્ટ્રપતિ કોઈપણ સમયે દૂર કરી શકે છે.

વોટર જંકશન (મતદાતા જંકશન) રેડિયો શ્રેણી

- ભારતના મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર રાજીવ કુમારે રેડિયો શ્રેણી “મતદાતા જંકશન” શરૂ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- મતદાર જંકશન એ ભારતના ચૂંટણી પંચ (ECI) અને ઓલ ઇન્ડિયા રેડિયો (AIR) દ્વારા સંયુક્ત રીતે શરૂ કરાયેલ એક વર્ષ-લાંબા મતદાર જાગૃતિ કાર્યક્રમ છે.
- આ રેડિયો શ્રેણીમાં કુલ 52 એપિસોડ છે.
- ઓલ ઇન્ડિયા રેડિયોના સહયોગથી ECI દ્વારા તેનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.
- આ કાર્યક્રમ માહિતી અને મનોરંજનનું મિશ્રણ છે.

- તેનો હેતુ મતદાન પ્રત્યે શહેરી વસ્તીની ઉદાસીનતાને દૂર કરવાનો અને લોકશાહીની સુરક્ષામાં ચૂંટણીના મહત્વ વિશે જાગૃતિ લાવવાનો છે.
- આ કાર્યક્રમ સમાવેશી, સુલભ, પારદર્શક, મુક્ત, ન્યાયી અને પ્રલોભન-મુક્ત રીતે ચૂંટણીઓ કેવી રીતે હાથ ધરવામાં આવે છે તેની સમજ પ્રદાન કરશે.
- આ કાર્યક્રમ 15 મિનિટ સુધી ચાલશે અને દર શુક્રવારે સાંજે 7થી 9 સ્લોટ દરમિયાન ઓલ ઇન્ડિયા રેડિયો નેટવર્ક પર પ્રસારિત થશે.
- તે હિન્દી, અંગ્રેજી અને અન્ય પ્રાદેશિક ભાષાઓ સહિત 23 ભાષાઓમાં પ્રસારિત થશે.
- આ કાર્યક્રમ મતદારોના દૃષ્ટિકોણથી ચૂંટણીના વિવિધ પાસાઓ અને સંબંધિત પ્રક્રિયાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- એપિસોડ્સ થીમ આધારિત હશે, જેમ કે મતદાર નોંધણી, ઈવીએમ, માહિતગાર અને નૈતિક મતદાન, મતનું મૂલ્ય, સમાવેશી અને સુલભ ચૂંટણીઓ, ચૂંટણી અધિકારીઓની વાર્તાઓ, આદર્શ આચાર સંહિતા, આઈટી એપ્લિકેશન વગેરે.
- તેમાં ECI ના SVEEP (સિસ્ટમિક વોટર્સ એજ્યુકેશન એન્ડ ઇલેક્ટોરલ પાર્ટિસિપેશન) વિભાગ દ્વારા ઉત્પાદિત નાટક, વાર્તા કહેવા, નિષ્ણાતોનો ઇન્ટરવ્યુ, ક્વિઝ તેમજ ગીતોનો સમાવેશ થશે.
- તેની પાસે સિટીઝન કોર્નર પણ છે જે નાગરિકોને પ્રશ્નો પૂછવા અને ચૂંટણી પ્રક્રિયાને વધુ સહભાગી અને સમાવિષ્ટ બનાવવા માટે સુચનો આપવા સક્ષમ બનાવે છે.
- પ્રથમ એપિસોડની થીમ “મતદાર નોંધણી” છે. તે આ વર્ષે 7 ઓક્ટોબરે પ્રસારિત થશે.
- આ ઇવેન્ટ ટ્વિટર, ન્યૂઝ ઓન એઆઈઆર એપ અને યુટ્યુબ પર પણ પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

ગુજરાતમાં વસતા અફઘાનિસ્તાન, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશના લઘુમતીઓને નાગરિકતા

- કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રાલયે તાજેતરમાં ગુજરાતના આણંદ અને મહેસાણા જિલ્લામાં રહેતા અફઘાનિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને પાકિસ્તાનના ધાર્મિક લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવાના આદેશની સૂચના આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ગૃહ મંત્રાલયની સૂચના ગુજરાતના આણંદ અને મહેસાણા જિલ્લામાં રહેતા અફઘાનિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને પાકિસ્તાનના હિન્દુ, શીખ, બૌદ્ધ, જૈન, પારસી અને ખ્રિસ્તીઓને નાગરિકતા આપે છે.

- આ આદેશ જિલ્લા કલેક્ટરને નાગરિકતા અધિનિયમ, 1955 હેઠળ આ લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવાનો અધિકાર આપે છે.
- તાજેતરના નોટિફિકેશનથી એવા પ્રવાસીઓને ફાયદો થશે કે જેમણે પાસપોર્ટ અથવા વિઝા દ્વારા ભારતમાં પ્રવેશ કર્યો છે અને નાગરિકતા અધિનિયમ, 1955ની કલમ 5 (નોંધણી દ્વારા) અને 6 (પ્રાકૃતિકરણ) હેઠળ નાગરિકતા માટે અરજી કરી છે.
- આ આદેશનો અમલ કરવા માટે વસાહતીઓ માટે ઓનલાઈન અરજી ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.
- ચકાસણી જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવશે અને પછી કેન્દ્ર સરકારની એજન્સીઓને મોકલવામાં આવશે.
- ભારતીય નાગરિકતા માટે અરજી કરનારા ઉમેદવારોની ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો દ્વારા ચકાસણી કરવામાં આવશે.

શું આ પહેલીવાર છે જ્યારે પડોશી દેશોના ધાર્મિક લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવામાં આવી છે?

- પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને અફઘાનિસ્તાનમાંથી કાયદેસર રીતે ભારતમાં પ્રવેશેલા ધાર્મિક લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવાની સત્તા મેજિસ્ટ્રેટ અથવા કલેક્ટરને આપવામાં આવી હોય તેવું આ પહેલીવાર નથી.
- 2016, 2018 અને 2021માં કેન્દ્ર સરકારે ગુજરાત, છત્તીસગઢ, રાજસ્થાન, હરિયાણા અને પંજાબના કેટલાક જિલ્લાઓમાં જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને સમાન આદેશો જારી કર્યા હતા.
- 2016 અને 2018માં, અમદાવાદ, ગાંધીનગર અને કર્ણાટક જિલ્લા કલેક્ટરને અફઘાનિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને પાકિસ્તાનના લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવા માટે સત્તા આપવામાં આવી હતી.
- ઓગસ્ટ 2022માં, ગુજરાતના ગૃહ પ્રધાને અમદાવાદ કલેક્ટર કચેરી ખાતે 40 પાકિસ્તાની હિન્દુઓને ભારતીય નાગરિકતા પ્રમાણપત્રોનું વિતરણ કર્યું હતું.
- 2022માં અમદાવાદના જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા 107 પાકિસ્તાની હિન્દુઓને ભારતીય નાગરિકતા આપવામાં આવી હતી.

વિદેશથી સ્થળાંતર કરનારાઓને ભારતીય નાગરિકતા કેવી રીતે આપવામાં આવે છે?

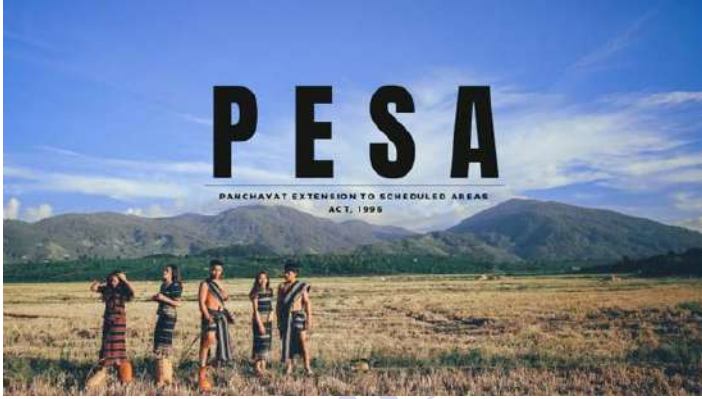
- નાગરિકતા એ કેન્દ્રીય વિષય છે.
- વર્તમાન નિયમો હેઠળ, ભારત નાગરિકતા અધિનિયમ, 1955ની કલમ 5 અને 6 હેઠળ અરજી કરનારા કાનૂની સ્થળાંતર કરનારાઓને નાગરિકતા આપે છે.

- કાયદાની કલમ 5 હેઠળ, નીચેની વ્યક્તિઓને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નાગરિકતા આપવામાં આવે છે:
  - ભારતીય મૂળની વ્યક્તિ કે જે નાગરિકતા માટે અરજી કરતા પહેલાં છેલ્લા 7 વર્ષથી ભારતનો રહેવાસી હોય.
  - ભારતીય મૂળની વ્યક્તિ જે સામાન્ય રીતે અવિભાજિત ભારતની બહારના કોઈપણ દેશ અથવા સ્થળનો રહેવાસી છે.
  - એક વ્યક્તિ કે જેણે ભારતીય નાગરિક સાથે લગ્ન કર્યા છે.
- કલમ 6 હેઠળ, જો કોઈ વ્યક્તિ ભારતમાં 12 વર્ષથી રહેતો હોય અને નાગરિકતા અધિનિયમની ગ્રીજી સૂચિ હેઠળ ફરજિયાત તમામ લાયકાતોને પૂર્ણ કરે તો તે નેચરલાઈઝેશન (પ્રાકૃતિકરણ) દ્વારા ભારતીય નાગરિકતા પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

PESA એક્ટ

- આદિવાસી વસ્તીના શોષણને રોકવા માટે મધ્યપ્રદેશ સરકાર દ્વારા પંચાયત એક્સટેન્શન ટુ શેડ્યુલ્ડ એરિયાઝ (PESA) એક્ટ લાગુ કરવામાં આવશે. આ અધિનિયમના અમલીકરણની ઔપચારિક જાહેરાત આદિજાતિ ગૌરવ દિવસ (15 નવેમ્બર)ના પ્રસંગે કરવામાં આવી હતી.

PESA એક્ટ શું છે?

- પંચાયત એક્સટેન્શન ટુ શેડ્યુલ્ડ એરિયાઝ (PESA) એક્ટનો હેતુ દેશમાં અનુસૂચિત વિસ્તારોમાં રહેતા લોકો માટે પરંપરાગત ગ્રામસભાઓ દ્વારા સ્વ-શાસન સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. અનુસૂચિત વિસ્તારો એવા સ્થાનો છે જે મુખ્યત્વે આદિવાસી સમુદાયો દ્વારા પ્રભુત્વ ધરાવે છે.
- આ વિસ્તારોને 73મા બંધારણીય સુધારા અથવા પંચાયતી રાજ અધિનિયમ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા ન હતા.
- PESA એક્ટનો ઉદ્દેશ્ય ભારતના બંધારણના ભાગ IX ની જોગવાઈઓને અનુસૂચિત વિસ્તારો સુધી વિસ્તારવાનો છે. તે પંચાયતો અને ગ્રામ સભાઓને આ વિસ્તારોમાં સ્વ-શાસનની વ્યવસ્થા લાગુ કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- આ કાયદો અનુસૂચિત વિસ્તારના ગામ માટે ગ્રામસભાની સ્થાપના કરવાની મંજૂરી આપે છે.

- દરેક ગ્રામસભા એક સ્વાયત્ત સંસ્થા તરીકે કાર્ય કરશે જે અનુસૂચિત વિસ્તારના અમુક પાસાઓનું સંચાલન કરે છે, ખાસ કરીને સંસાધન વ્યવસ્થાપન.
- આ અધિનિયમ ગ્રામ પંચાયતોને સરકારી યોજનાઓના અમલીકરણની સાથે નાની વન પેદાશો, જમીન અને નાના જળાશયોને લગતી બાબતો અંગે નિર્ણય લેવાની છૂટ પણ આપે છે.
- તેઓ અનુસૂચિત વિસ્તારોમાં બંધાયેલા મજૂરીની પ્રથાને નાબૂદ કરવા માટે સ્થળાંતરિત મજૂરોના રેકૉર્ડ પણ જાળવી રાખશે.

ભારતની પ્રથમ આત્મહત્યા નિવારણ નીતિ

- આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલયે તાજેતરમાં રાષ્ટ્રીય આત્મહત્યા નિવારણ વ્યૂહરચના (ભારતની પ્રથમ આત્મહત્યા નિવારણ નીતિ)નું અનાવરણ કર્યું.

અગત્યના મુદ્દા

- રાષ્ટ્રીય આત્મહત્યા નિવારણ વ્યૂહરચના (NSPS)નો હેતુ સમયસર પગલાં અને બહુ-ક્ષેત્રિય સહયોગ દ્વારા 2030 સુધીમાં આત્મહત્યા મૃત્યુદરમાં 10 ટકાનો ઘટાડો કરવાનો છે.
- રાષ્ટ્રીય વ્યૂહરચના ઘણા ઉદ્દેશ્યો ધરાવે છે.
- જે નીચે મુજબ છે:**
  - આગામી 3 વર્ષમાં આત્મહત્યા માટે અસરકારક મોનિટરિંગ મિકેનિઝમની સ્થાપના કરવી.
  - 5 વર્ષની અંદર તમામ રાજ્યોમાં જિલ્લા માનસિક આરોગ્ય કાર્યક્રમ દ્વારા આત્મહત્યા નિવારણ સેવાઓ પ્રદાન કરતા મનોચિકિત્સક બહારના દર્દીઓ વિભાગોની સ્થાપના કરવી.
  - આગામી 8 વર્ષમાં તમામ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં માનસિક સુખાકારી અભ્યાસક્રમને એકીકૃત કરવો.
- વ્યૂહરચના આત્મહત્યા વિશે જવાબદાર મીડિયા રિપોર્ટિંગ માટે માર્ગદર્શિકા વિકસાવવા અને આત્મહત્યાના માધ્યમોની એક્સેસને પ્રતિબંધિત કરવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.
- તે આત્મહત્યા નિવારણ માટે સમુદાયની સ્થિતિસ્થાપકતા અને સામાજિક સમર્થનમાં સુધારો કરશે.
- જ્યારે આ WHO સાઉથ ઈસ્ટ-એશિયા રિજન સ્ટ્રેટેજી ફોર સ્યુસાઈડ પ્રિવેન્શનને અનુરૂપ છે, ત્યારે આ વ્યૂહરચના ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સામાજિક વાતાવરણને અનુરૂપ હશે.

NSPS શું છે?

- NSPS ને 3 ભાગોમાં વહેંચવામાં આવેલ છે - તાત્કાલિક, મધ્યમ અને લાંબા ગાળાની વ્યૂહરચના.

- તેના પ્રાથમિકતાના ક્ષેત્રોમાં આત્મહત્યાના મોડમાં સરળ એક્સેસ ઘટાડવા, આત્મહત્યા અટકાવવા માટે આરોગ્યસંભાળ પ્રણાલીને મજબૂત બનાવવી, મીડિયા દ્વારા સંવેદનશીલતા અને આત્મહત્યા દેખરેખને મજબૂત કરવાનો સમાવેશ થાય છે.
- આ નીતિ હેઠળ સરકાર ખતરનાક જંતુનાશકોને તબક્કાવાર બંધ કરશે.
- તે માનસિક સ્વાસ્થ્યના ક્ષેત્રમાં અનુસ્નાતકની બેઠકો પણ વધારશે.

ભારતમાં આત્મહત્યા

- ભારત મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશ તરીકે આત્મહત્યાનું પ્રમાણ વધારે છે. જેના કારણે દર વર્ષે 1 લાખથી વધુ લોકો જીવ ગુમાવે છે.
- તે 15 થી 29 વર્ષની વયના લોકો માટે મૃત્યુના ટોચના કારણોમાંનું એક છે.
- આત્મહત્યાના સૌથી સામાન્ય કારણોમાં કૌટુંબિક સમસ્યાઓ અને બીમારીનો સમાવેશ થાય છે, જે તમામ આત્મહત્યા સંબંધિત મૃત્યુના 34 ટકા અને 18 ટકા છે.
- આત્મહત્યા દ્વારા મૃત્યુ પામેલા લગભગ 63 ટકા લોકોની વાર્ષિક આવક 1 લાખ રૂપિયાથી ઓછી હતી.
- દેશમાં આત્મહત્યાના અડધાથી વધુ કેસોમાં દૈનિક વેતન મેળવનાર, સ્વ-રોજગારી વ્યક્તિઓ અને ગૃહિણીઓનો હિસ્સો છે.

ગુજરાત ગ્રામપંચાયત ચૂંટણીમાં OBCની અનામતની બેઠકો રદ

- રાજ્ય ચૂંટણી આયોગે જણાવ્યું કે OBCની 10% અનામત બેઠકોને સામાન્ય બેઠક જાહેર કરી ચૂંટણીનું આયોજન કરવું કારણ કે ગ્રામપંચાયતોમાં છેલ્લા કેટલાક સમયથી 3525 જેટલી બેઠકો ખાલી રહે છે.
- ગુજરાત ચૂંટણી આયોગનો આ આદેશ સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો સુરેશ મહાજન વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ સ્ટેટને અનુસરીને આપવામાં આવ્યો છે.
- ઉપરાંત, ગુજરાત સરકારે તાજેતરમાં જ સ્થાનિક સ્વરાજ્ય સંસ્થાઓની ચૂંટણીમાં OBC સમુદાયો માટેની અનામત બેઠકો નક્કી કરવા માટે કે. એસ. ઝવેરીની અધ્યક્ષતામાં સમિતિ બનાવી હતી.
- **ગ્રામ પંચાયતમાં અનામતની બાબતનો ઉલ્લેખ:-**
- **અનુચિત 243 (K) :** ગ્રામપંચાયતની ચૂંટણીનું આયોજન રાજ્ય ચૂંટણી પંચ દ્વારા કરવામાં આવશે.
- **અનુચિત 243 (D) :** ગ્રામપંચાયતમાં અનામતની બેઠકની જોગવાઈ.

NEW TEST SERIES

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES

માત્ર ₹ 199/- માં

DAILY RANK

- Daily Test
- Daily Merit List
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice

બાળવિકાસ અને શિક્ષણના સિદ્ધાંતો

TET 1 & 2

પરીક્ષામાં પૂછાય શકે તેવાં 1500+ પ્રશ્નો

PRICE : ₹250/-

FREE SHIPPING

MISSION SCHOOL OF EXCELLENCE ના માપદંડ સાથે

NEW EDUCATION POLICY-2020નો સમાવેશ

TET 1 & 2 પરીક્ષામાં સર્વશ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે અત્યંત ઉપયોગી 20 થી વધુ પરીક્ષાલક્ષી માહિતી

શિક્ષણ: વહેવટી માળખું - નીતિ - સાંપ્રત પ્રવાહો - પંચો - સમિતિઓ - અધિનિયમો

અગાઉની પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો સહિત

આ પુસ્તક તમામ અગ્રણ્ય બુક સ્ટોર અને ICEONLINE.IN પર ઉપલબ્ધ છે.

ધો.12 પાસ માટે સુવર્ણ તક

સરકારી નોકરી મેળવવા માટે

માસ્ટર બેચ

24-12-2022 સુધી એડમિશન લેનારો 10% ડિસ્કાઉન્ટ

TET/TAT તલાટી, જુ.કલાર્ક ફોરેસ્ટ ગાર્ડ

ફ્રી ટ્રાયલ લેકચર

20-12-2022

સમય સવારે 8:30 થી 10:30

નવા અભ્યાસક્રમ મુજબની પરીક્ષાલક્ષી તૈયારી

ટૂંક સમયમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરવાની આક્રમક વ્યૂહરચના

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના નિષ્ણાંતો દ્વારા અભ્યાસ

પરીક્ષાલક્ષી મટીરિયલ્સ અને FREE BOOKS

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

76985-01110 76986-01110

OFFLINE જૂનાગઢ

Perry Plaza Complex, 2nd Floor Near Alkapuri Society, Zanzarda Road, Junagadh

તલાટી, જુનિયર કલાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

COMBO OFFER

210+ 340 = 550 ₹385

30% DISCOUNT

ગુજરાતી વ્યાકરણ

English Grammar

તલાટી, જુનિયર કલાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

COMBO OFFER

280+ 320 = 600 ₹420

30% DISCOUNT

ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

ગુજરાતનો ઇતિહાસ

ધરે બેઠા MOCK TEST આપવાની સુવર્ણ તક...

તલાટીનો યુદ્ધસંગ્રામ

જાણો સમગ્ર ગુજરાતમાં તમારો RANK કેટલામો ?

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES માત્ર ₹199/-માં

વિશેષતા :

- Daily Test
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice
- Daily Rank

ICE દ્વારા 30 દિવસમાં 30 ટેસ્ટ પેપરના રોજનું એક મેરીટ લિસ્ટ એમ કુલ 30 મેરીટ લિસ્ટ જાહેર કરવામાં આવશે.

ટેસ્ટ શરૂ થશે 22-12-2022, ગુરુવાર

દરરોજ રાત્રે : 9 થી 10 વાગે

અન્યારે જ DOWNLOAD કરો iceonline App

તલાટી, જુનિયર કલાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

11 Months Current Affairs

જાન્યુઆરી થી નવેમ્બર - 2022

COMBO OFFER

290+ 250 = 540 ₹324

40% DISCOUNT

ICE MAGIC

2022

www.iceonline.in

અર્થતંત્ર

ભારત વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની

- તાજેતરમાં, ભારત યુકેને પછાડીને વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની ગયું છે. અર્થવ્યવસ્થાના મામલામાં ભારત હવે અમેરિકા, ચીન, જાપાન અને જર્મનીથી પાછળ છે. એક દાયકા પહેલા ભારત વિશ્વની સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં 11મા ક્રમે હતું જ્યારે યુકે પાંચમા ક્રમે હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- આર્થિક સંકટ વચ્ચે ભારતે પડકારોનો વધુ સારી રીતે સામનો કર્યો છે. બીજી તરફ, બ્રિટન તેની મંદીનો માર સહન કરી રહ્યું છે. આ આંકડાઓ ડોલરમાં આપવામાં આવ્યા છે, અને એ નોંધવું યોગ્ય છે કે ભારતીય રૂપિયાએ ડોલર સામે યુકે પાઉન્ડને પાછળ રાખી દીધો છે.
- રિપોર્ટ અનુસાર, માર્ચ ક્વાર્ટરમાં 'નોમિનલ' રોકડના સંદર્ભમાં ભારતીય અર્થતંત્રનું કદ \$854.7 બિલિયન હતું, જ્યારે યુકેના અર્થતંત્રનું કદ સમાન સમયગાળામાં \$814 બિલિયન હતું.
- જે સમયગાળા દરમિયાન આ ગણતરી કરવામાં આવી હતી તે સમયગાળા દરમિયાન ભારતનું ચલણ પાઉન્ડ સામે મજબૂત સ્થિતિમાં હતું.
- બીજી તરફ, ભારતીય અર્થતંત્ર 7 ટકાની વૃદ્ધિ નોંધાવી રહ્યું છે, જ્યારે યુકેની અર્થવ્યવસ્થા 1 ટકાથી પણ ઓછા દરે વૃદ્ધિ કરી રહી છે. આ કારણોને લીધે ભારતનો ઝડપથી વિકાસ થયો પરંતુ બ્રિટન ભારત જેવું પ્રદર્શન કરી શક્યું નહીં અને છઠ્ઠા સ્થાને ભારતથી પાછળ પડી ગયું.
- નોંધપાત્ર રીતે, ભારતે કૃષિ અને સેવા ક્ષેત્રમાં પણ સારું પ્રદર્શન કર્યું છે. ચાલુ નાણાકીય વર્ષના પ્રથમ ક્વાર્ટર (એપ્રિલ-જૂન)માં દેશનો GDP 13.5 ટકા રહ્યો છે. તે જ સમયે, ગયા નાણાકીય વર્ષ (2021-22) ના એપ્રિલ-જૂન ક્વાર્ટર સાથે તેની સરખામણી કરીએ તો, તે સમયે GDP વૃદ્ધિ દર 20.1 ટકા હતો.

ભારત વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની જશે

- તાજેતરમાં, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (SBI) એ એક સંશોધન અહેવાલ બહાર પાડ્યો છે જેમાં જણાવાયું છે કે ભારત 2030 સુધીમાં વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બનવાની સંભાવના છે.
- હાલમાં ભારત અર્થવ્યવસ્થાના મામલામાં અમેરિકા, ચીન, જાપાન અને જર્મનીથી પાછળ છે. એક દાયકા પહેલા ભારત વિશ્વની સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં 11મા ક્રમે હતું જ્યારે યુકે પાંચમા ક્રમે હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે ભારત 2014 (જ્યારે તે 10મા ક્રમે હતું)થી મોટા માળખાકીય પરિવર્તનમાંથી પસાર થયું છે અને હવે તે યુનાઇટેડ કિંગડમને પાછળ છોડીને વિશ્વની 5મી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની ગયું છે.
- એવી પણ સંભાવના છે કે ભારત 2027 સુધીમાં જર્મની અને 2029 સુધીમાં જાપાનને પાછળ છોડી દેશે. ડોલરના સંદર્ભમાં અર્થતંત્રના કદના સંદર્ભમાં ભારત માત્ર 4 દેશો (યુએસએ, ચીન, જાપાન અને જર્મની)થી પાછળ છે.
- ભારતનો GDPનો હિસ્સો હવે 3.5% છે, જે 2014માં 2.6% હતો અને 2027માં 4%ને પાર થવાની સંભાવના છે. વૈશ્વિક GDP અંગેના અહેવાલમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભારતને ફાયદો થવાની શક્યતા છે કારણ કે નવા રોકાણના ઇરાદાના સંદર્ભમાં ચીન ધીમા છે.
- સશક્તિકરણનો વ્યાપક-આધારિત વિકાસ ભારતની માથાદીઠ આવકને વર્તમાન સ્તરોથી ઉપર વધારશે અને સારી આવતીકાલ માટે બળ ગુણક તરીકે પણ કાર્ય કરી શકે છે.

આરોગ્ય પર માથાદીઠ સરકારી ખર્ચમાં ઘટાડો

- તાજેતરમાં બહાર પાડવામાં આવેલા નેશનલ હેલ્થ એકાઉન્ટ્સ 2018-2019 મુજબ, સ્વાસ્થ્ય પરનો જાહેર ખર્ચ ભારતના ગ્રોસ ડોમેસ્ટિક પ્રોડક્ટ (GDP)ના 1.28% પર આવી ગયો છે.
- રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય નીતિ 2017 એ વર્ષ 2025 સુધીમાં આરોગ્ય પર સરકારી ખર્ચને GDPના 2.5% સુધી વધારવાનો લક્ષ્યાંક નિર્ધારિત કર્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- નેશનલ હેલ્થ એકાઉન્ટ્સ 2018-2019 દર્શાવે છે કે આરોગ્યસંભાળ પર જાહેર ખર્ચ 2017-18માં 1.35 ટકાથી ઘટીને 2018-19માં 1.28 ટકા થયો હતો.
- આ રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય નીતિ 2017 દ્વારા નિર્ધારિત લક્ષ્યાંક કરતાં ઘણું ઓછું છે, જેમાં 2025 સુધીમાં સરકારના આરોગ્ય સંભાળ ખર્ચને 2.5 ટકા સુધી વધારવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.
- સરકારે 2018-19માં આરોગ્ય પર વ્યક્તિદીઠ રૂ. 1,815 ખર્ચા હતા, જે આ સમયગાળા દરમિયાન પ્રતિ વ્યક્તિ રૂ. 2,155 હતા.
- 2018-19માં કુલ સ્વાસ્થ્ય ખર્ચ 5,96,440 કરોડ રૂપિયા હતો.
- આરોગ્ય ખર્ચના 28.69 ટકાથી વધુ ખર્ચ ખાનગી હોસ્પિટલોમાં થયો હતો. આ સરકારી હોસ્પિટલોમાં આરોગ્ય ખર્ચ કરતાં વધુ છે, જે આરોગ્ય ખર્ચના 17.34% છે.
- તાજેતરના આંકડા કુલ આરોગ્ય ખર્ચના હિસ્સા તરીકે ખિસ્સા બહારના ખર્ચમાં ઘટાડો કરવાના વર્તમાન વલણને અનુરૂપ છે. 2013 માં, તે કુલ આરોગ્ય ખર્ચના 64.2 ટકા હતો.
- ખાનગી સ્વાસ્થ્ય વીમા ખર્ચ કુલ સ્વાસ્થ્ય ખર્ચના માત્ર 6.57 ટકા છે અને વર્ષોથી તે સ્થિર રહ્યો છે.
- આ મુખ્યત્વે ખાનગી વીમા કંપનીઓ દ્વારા મૂકવામાં આવેલી કઠોર પરિસ્થિતિઓ અને અસમાનતાને કારણે છે.

નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ પોલિસી

- વડાપ્રધાન શ્રી મોદીએ તાજેતરમાં નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ પોલિસી લોન્ચ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ નીતિનો ઉદ્દેશ્ય સમગ્ર ભારતમાં માલસામાનની સરળ હિલચાલને પ્રોત્સાહન આપવાનો અને સ્થાનિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય બજારોમાં ભારતીય માલની સ્પર્ધાત્મકતાને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

- તેનો હેતુ લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચ ઘટાડવાનો છે, જે બદલામાં અર્થતંત્રના વિવિધ ક્ષેત્રોની કાર્યક્ષમતામાં સુધારો કરશે, મૂલ્યવર્ધન અને આર્થિક વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપશે.
- કેન્દ્રીય બજેટ 2020માં પ્રથમ વખત આ નીતિની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- તેના ફોકસ ક્ષેત્રોમાં ડિજિટલ સિસ્ટમ્સનું એકીકરણ, યુનિફાઇડ લોજિસ્ટિક્સ ઇન્ટરફેસ પ્લેટફોર્મ, લોજિસ્ટિક્સની સરળતા અને સિસ્ટમ્સ ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ગ્રૂપનો સમાવેશ થાય છે.

ભારતનું લોજિસ્ટિક્સ ક્ષેત્ર

- ભારતનું લોજિસ્ટિક્સ ક્ષેત્ર 22 મિલિયનથી વધુ લોકોને રોજગાર પ્રદાન કરે છે.
- આ ક્ષેત્ર જટિલ છે, કારણ કે તે 20થી વધુ સરકારી એજન્સીઓ, 40 ભાગીદાર સરકારી એજન્સીઓ, 37 નિકાસ પ્રમોશન કાઉન્સિલ, 500 માન્ય સંસ્થા વગેરે દ્વારા નિયંત્રિત છે.
- GDPના પ્રમાણમાં ભારતનો વર્તમાન લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચ લગભગ 13-14 ટકા છે. ભારત સરકાર તેને સિંગલ ડિજિટ સુધી ઘટાડવાની યોજના બનાવી રહી છે. આ ક્ષેત્રનું વર્તમાન બજાર કદ USD 160 બિલિયન છે.
- તેનો સુધારો પરોક્ષ લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચમાં 10 ટકાનો ઘટાડો સુનિશ્ચિત કરી શકે છે અને નિકાસ વૃદ્ધિને 5 થી 8 ટકા સુધી વેગ આપી શકે છે.

સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ માટે નવું માળખું

- SEBI એ સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ (SSE) માટે એક માળખાનું અનાવરણ કર્યું છે, જે જુલાઈ 2022માં સૂચિત કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- નવા નિયમો હેઠળ, સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ (SSE) વર્તમાન સ્ટોક એક્સચેન્જોથી અલગ વિભાગ હશે.
- SSE માં ભાગ લેવા માટે લાયક સામાજિક સાહસો તેમના પ્રાથમિક લક્ષ્ય તરીકે સામાજિક હેતુ અને અસર સાથે બિન-લાભકારી સંસ્થાઓ અને નફાકારક સામાજિક સાહસો હોવા જોઈએ.
- આ સાહસોએ વંચિત અને ઓછી વિશેષાધિકૃત વસ્તી અથવા વિસ્તારોના વિકાસ અને કલ્યાણ માટે યોગ્ય સામાજિક ઉદ્દેશ્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.
- નવું માળખું નોન-પ્રોફિટ ઓર્ગનાઇઝેશન (NPOs) માટે નોંધણી તેમજ જાહેરાતની જરૂરિયાતો માટે લઘુત્તમ આવશ્યકતાઓને સ્પષ્ટ કરે છે.

- NPOsએ ઝીરો-ફૂન ઝીરો-પ્રિન્સિપલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ જારી કરીને એકત્ર કરાયેલું ભંડોળ જાહેર કરવું જોઈએ.
- લિસ્ટેડ NPOs એ ક્વાર્ટરના અંતથી 45 દિવસની અંદર SSEને ભંડોળના ઉપયોગનું સ્ટેટમેન્ટ સબમિટ કરવું જરૂરી છે.

SSE શું છે?

- સોશયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ (SSE)નો વિચાર સૌપ્રથમ નાણા મંત્રી નિર્મલા સીતારમણે 2019-20ના બજેટ ભાષણ દરમિયાન રજૂ કર્યો હતો. આ સ્ટોક એક્સચેન્જ પર નોટ ફોર પ્રોફિટ ઓર્ગેનાઈઝેશન્સ (NPOs)ની જાહેર સૂચિ છે. NPO એ સમાજ અથવા સમુદાયના કલ્યાણ સાથે સંકળાયેલી સંસ્થાઓ છે. તેઓ સેવાભાવી સંસ્થાઓ તરીકે સ્થાપિત થયા છે. SSE નો હેતુ તેમને વૈકલ્પિક ભંડોળ ઊભુ કરવાના માધ્યમો પૂરા પાડવાનો છે. રોકાણકારો SSE દ્વારા યોગદાન આપવા માટે કર લાભોનો દાવો કરી શકે છે. યુનાઇટેડ કિંગડમ, કેનેડા અને બ્રાઝિલ જેવા દેશોમાં સમાન પદ્ધતિઓ ઉપલબ્ધ છે.

મૂનલાઈટિંગ

- ભારતની સૌથી મોટી આઈટી કંપનીઓમાંથી એક વિપ્રોએ મૂનલાઈટિંગમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને નોકરીમાંથી કાઢી મૂક્યા છે.

કારણ કે કોવિડ-19 રોગચાળા દરમિયાન ઘરેથી કામ કરવું એ સામાન્ય બની ગયું છે.

- કંપનીઓએ આનો વિરોધ કર્યો છે કારણ કે તેનાથી કર્મચારીઓની ઉત્પાદકતા પર અસર પડી શકે છે.
- ઇન્ફોસિસ જેવી કંપનીઓએ તેમના કર્મચારીઓને આ પ્રથા સામે ચેતવણી આપી છે.
- જો કર્મચારી બહુવિધ હરીફ કંપનીઓ સાથે કામ કરી રહ્યો હોય તો મૂનલાઈટિંગ હિતોના સંઘર્ષનું કારણ હોવાનું માનવામાં આવે છે.
- તે બિન-જાહેરાત, ડેટા ભંગ અથવા ગોપનીયતા સંબંધિત નૈતિક મુદ્દાઓ પણ બનાવી શકે છે.

- એવું માનવામાં આવે છે કે જો કર્મચારી અનેક હરીફ કંપનીઓ સાથે કામ કરે છે, તો મૂનલાઈટિંગ હિતોના ટકરાવ તરફ દોરી શકે છે.
- તે બિન-જાહેરાત, ડેટાના ભંગ અથવા ગોપનીયતાને લગતા નૈતિક મુદ્દાઓ પણ બનાવી શકે છે.
- એવી પણ ચિંતા છે કે કર્મચારીઓ ગ્રાહકો સાથે સીધા જ કામ કરશે અને સંસ્થાઓના નફામાં નોંધપાત્ર ઘટાડો કરશે.
- મૂનલાઈટિંગ એ કોઈ નવો ખ્યાલ નથી, તેનો ઉપયોગ કર્મચારીઓ કાં તો વધારાના પૈસા કમાવવા અથવા તેમના જુસ્સાને પરિપૂર્ણ કરવા, તેમની કુશળતામાં સુધારો કરવા, તેમના નેટવર્કને વિસ્તૃત કરવા અને કારકિર્દીની વધુ ઉત્તેજક તકો શોધવા માટે કરે છે.
- ફેક્ટરીઝ એક્ટ, 1948 હેઠળ બેવડી રોજગારી પર પ્રતિબંધ છે. જો કે, ભારતભરના ઘણા રાજ્યોમાં આઈટી કંપનીઓને આ નિયમમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે.
- ભારતીય શ્રમ કાયદાઓમાં મૂનલાઈટિંગ સંબંધિત કોઈ ચોક્કસ કાયદો નથી.
- કરવેરાના દૃષ્ટિકોણથી, યુએસ અને યુકેમાં ધ્વિ રોજગાર અથવા વધુ રોજગાર તકનીકી રીતે માન્ય છે. યુએસ ટેક્સ સિસ્ટમ સ્વ-મૂલ્યાંકન અને સ્વૈચ્છિક રિપોર્ટિંગના વિચાર પર આધારિત કામ કરે છે.

છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોની પ્રથમ નિકાસ

- APEDA એ શાકાહારી ખાદ્ય કેટેગરી હેઠળ ગુજરાતમાંથી કેલિફોર્નિયા, યુએસએ ખાતે છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોના પ્રથમ કન્સાઇનમેન્ટની નિકાસની સુવિધા આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- વેગન ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ વિકસિત દેશોમાં તેમના સમૃદ્ધ ફાઇબર, ઉચ્ચ પોષક તત્વો અને નીચા કોલેસ્ટ્રોલ સ્તરને કારણે ખૂબ જ લોકપ્રિય છે.
- છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોની ભારતની પ્રથમ નિકાસ ગુજરાતમાં સ્થિત ભારતીય કંપની ગ્રીનેસ્ટ ફૂડ્સ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- ગ્રીનેસ્ટ ફૂડ્સ અને હોલસમ ફૂડ્સના સહયોગથી આ સિદ્ધિ હાંસલ કરવામાં આવી છે.
- સભાન ઉપભોક્તાવાદના ઉદય વચ્ચે, ખાસ કરીને યુવા પેઢીઓમાં સ્માર્ટ પ્રોટીન અને છોડ આધારિત માંસ અત્યંત લોકપ્રિય બન્યા છે.

- શાકાહારી જીવનશૈલીને મોટા પાયે અપનાવવાથી છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોને પ્રોત્સાહન મળી શકે છે, જે ભારતને આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં મુખ્ય સપ્લાયર બનવાની ક્ષમતા આપે છે.
- APEDA હાલમાં આગામી મહિનાઓમાં ઓસ્ટ્રેલિયા, ઈઝરાયેલ, ન્યુઝીલેન્ડ અને અન્ય દેશોમાં આ ઉત્પાદનોની નિકાસ કરવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે.
- પરંપરાગત પશુ-આધારિત માંસ નિકાસ બજારને ખલેલ પહોંચાડ્યા વિના આ ઉત્પાદનોનો પ્રચાર કરવામાં આવશે.
- ભારતમાં લોકપ્રિય કન્ઝ્યુમર ગુડ્સ કંપનીઓ જેમ કે ITC અને ટાટા કન્ઝ્યુમર પ્રોડક્ટ્સ આ ઉદ્યોગમાં રોકાણ કરી રહી છે.
- આ દાયકાના અંત સુધીમાં તેનું મૂલ્ય વધીને USD 1 બિલિયન થવાની ધારણા છે.

APEDA

- એગ્રીકલ્ચર એન્ડ પ્રોસેસ ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ એક્સપોર્ટ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (APEDA) એ નિકાસ વેપારને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંકળાયેલી સર્વોચ્ચ સરકારી સંસ્થા છે. તેનો હેતુ ભારતને વૈશ્વિક બજારોમાં કૃષિ અને મૂલ્યવર્ધિત ખાદ્ય ઉત્પાદનોનો મુખ્ય સપ્લાયર બનાવવાનો છે. તે દેશમાં નિકાસ વેપાર સાથે સંકળાયેલા તમામ હિતધારકોને એકીકૃત કરે છે.

નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક

- રાષ્ટ્રીય ક્રેડિટ ફ્રેમવર્કનો પ્રથમ ડ્રાફ્ટ જાહેર પરામર્શ માટે બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ડ્રાફ્ટ નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક અથવા NCrf તાજેતરમાં કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. તે શાળાકીય શિક્ષણ, ઉચ્ચ શિક્ષણ, વ્યાવસાયિક તાલીમ અને કૌશલ્ય શિક્ષણ દ્વારા મેળવેલા ધિરાણને એકીકૃત કરવા શિક્ષણ પરની રાષ્ટ્રીય નીતિ 2020 હેઠળ એક માળખું છે.
- ઉચ્ચ શિક્ષણ અને ટેકનિકલ શિક્ષણ ક્ષેત્રો માટે આ પ્રકારનું માળખું પહેલેથી જ અસ્તિત્વમાં છે. આ પ્રથમ વખત છે કે તે શાળા અને વ્યવસાયિક શિક્ષણ માટે લાગુ કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- NCrfનો મુસદ્દો ઉચ્ચ સ્તરીય સમિતિ દ્વારા બનાવવામાં આવ્યો હતો જેમાં નીચેના સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે:
  1. યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (UGC)
  2. ઓલ ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન (AICTE)

3. નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ એજ્યુકેશન એન્ડ ટ્રેનિંગ (NCVET)
  4. નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગ (NIOS)
  5. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન (CBSE)
  6. રાષ્ટ્રીય શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ (NCERT)
  7. કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલય
  8. ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ટ્રેનિંગ
  9. કેન્દ્રીય કૌશલ્ય વિકાસ અને સાહસિકતા મંત્રાલય
- તે ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે UGC દ્વારા ગયા વર્ષે શરૂ કરાયેલ એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ્સ (ABC) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે. ABC એ ક્રેડિટનો ડિજિટલ ભંડાર છે. વેરિફિકેશન અને પોર્ટેબિલિટીને સક્ષમ કરવા માટે ક્રેડિટને DigiLocker સાથે પણ લિંક કરવામાં આવશે.
  - આ માળખું ધોરણ V થી PhD સુધીના અભ્યાસક્રમોને લાગુ પડશે.
  - ડ્રાફ્ટ મુજબ, શિક્ષણના ક્લાસોની સંખ્યાના આધારે ક્રેડિટ આપવામાં આવશે. 30 ક્લાસનું શિક્ષણ 1 ક્રેડિટ પોઈન્ટ્સમાં અનુવાદિત થશે.
  - લેબ વર્ક, સ્પોર્ટ્સ એન્ડ ગેમ્સ, ઇનોવેશન લેબ, યોગા, સોશયલ વર્ક, પરીક્ષાઓ, ક્લાસ ટેસ્ટ, એનસીસી, ફિલ્ડ વિઝિટ વગેરે દ્વારા ક્રેડિટ પણ મેળવી શકાય છે.

ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિતિ

- ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિતિનું તાજેતરમાં વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 શું છે?

- ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિતિ એ એક વૈશ્વિક રોકાણ સમિતિ છે જે બેંગલુરુમાં વિદેશી રોકાણને આકર્ષવા અને આગામી દાયકા માટે વૃદ્ધિ યોજના ઘડવા માટે યોજવામાં આવી રહી છે. આ ત્રણ દિવસીય સમિતિ આ વર્ષે 2 નવેમ્બરે શરૂ થઈ હતી. આ ઇવેન્ટ દરમિયાન, રાજ્ય વિશ્વભરના દેશોને તેની સાંસ્કૃતિક અને રોકાણની ક્ષમતા દર્શાવી શકશે.
- તેનું આયોજન “બિલ્ડ ફોર ધ વર્લ્ડ” થીમ પર કરવામાં આવ્યું હતું. આ થીમ વૈશ્વિક પુરવઠા શૃંખલાનો લાભ લેવા માટે કર્ણાટક સરકારના ઉદ્દેશ્યને પ્રતિબિંબિત કરે છે.
- આ સમિતિમાં કુમાર મંગલમ બિરલા, સજ્જન જિંદાલ અને વિક્રમ કિર્લોસ્કર જેવા જાણીતા ઉદ્યોગપતિઓ સહિત 80 થી વધુ વક્તાઓ હાજરી આપે છે. 500 થી વધુ પ્રદર્શકોને સંખ્યાબંધ બિઝનેસ એક્ઝિબિશનમાં તેમના વિચારો રજૂ કરવાની તક મળશે.

ઇવેન્ટના પ્રથમ દિવસના મુખ્ય પરિણામો

- ઇન્વેસ્ટ ક્લાર્ટક 2022 ના ઉદઘાટન દિવસ દરમિયાન, રાજ્ય સરકારે રૂ. 5.20 લાખ કરોડના એમઓયુ પર હસ્તાક્ષર કર્યા.
- ઘણા ઉદ્યોગપતિઓએ ક્લાર્ટકમાં રોકાણની જાહેરાત કરી છે.
- 7 કંપનીઓએ 'મેન્યુફેક્ચરિંગ - ગ્રીન હાઇડ્રોજન એન્ડ ડેરિવેટિવ્ઝ' સેક્ટરમાં રૂ. 2.9 લાખ કરોડનું રોકાણ કર્યું છે.
- રિન્યુએબલ એનર્જી સેક્ટર હેઠળ રૂ. 1.29 લાખ કરોડના એમઓયુ પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. વેદાંતે આ ક્ષેત્ર માટે રૂ. 80,000 કરોડનું રોકાણ કરવાની પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરી છે.

આફ્રિકામાં ભારત ટોચનું સંરક્ષણ નિકાસકાર

- 1 નવેમ્બરના રોજ જોહાનિસબર્ગમાં ઇન્ડિયા એક્ઝિમ બેંક દ્વારા આયોજિત "CII-Exim Bank Regional Conclave on India-Southern Africa Growth Partnership" કાર્યક્રમમાં 'Reinvigorating India's Economic Engagements with Southern Africa' શીર્ષક હેઠળનો અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- ભારત આફ્રિકામાં ટોચના સંરક્ષણ નિકાસકાર તરીકે ઉભરી આવ્યું છે. તે ભવિષ્યમાં ખંડની દરિયાઈ, એરોસ્પેસ અને સંરક્ષણ જરૂરિયાતોને પૂરી કરી શકે છે.
- મોરેશિયસ, મોઝામ્બિક અને સેશેલ્સ 2017 અને 2021 વચ્ચે મેડ-ઇન-ઇન્ડિયા શસ્ત્રોના ટોચના આયાતકારો છે.
- આફ્રિકાની અંદર, 2017-2021માં ભારતમાંથી થતી સંરક્ષણ નિકાસમાં મોરેશિયસનો હિસ્સો 6.6 ટકા હતો. સંરક્ષણ નિકાસમાં મોઝામ્બિકનો હિસ્સો 5 ટકા અને સેશેલ્સનો હિસ્સો 2.3 ટકા હતો.
- અહેવાલમાં હિંદ મહાસાગર પ્રદેશ (IOR)માં દરિયાઈ સુરક્ષા વધારવામાં આફ્રિકામાં ભારત અને 9 હિંદ મહાસાગર કોસ્ટ દેશો (IOLC) દ્વારા ભજવવામાં આવેલી મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો છે. 9 IOLC કોમોરોસ, કેન્યા, મેડાગાસ્કર, મોરેશિયસ, મોઝામ્બિક, સેશેલ્સ, સોમાલિયા, દક્ષિણ આફ્રિકા અને તાંઝાનિયા છે.
- અહેવાલમાં વર્તમાન જરૂરિયાત આધારિત અભિગમ અને તાલીમ, ક્ષમતા નિર્માણ અને માનવતાવાદી સહાય પર ધ્યાન આપવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે.

- તેણે આફ્રિકાની સુરક્ષા અને તકનીકી ક્ષમતાને સુધારવા માટે એરોસ્પેસ, સંરક્ષણ અને દરિયાઈ સાધનો અને જહાજોના ક્ષેત્રોમાં સહકાર વધારવા માટે હાકલ કરી હતી.
- તેણે 2025 સુધીમાં ભારતના સંરક્ષણ નિકાસના 5 અબજ ડોલરના લક્ષ્યાંકને વેગ આપવાની પણ ભલામણ કરી હતી.
- હાલમાં, ટાટા મોટર્સ અને અશોક લેલેન્ડ જેવા ભારતીય લશ્કરી વાહન ઉત્પાદકો આફ્રિકામાં સંરક્ષણ નિકાસમાં પહેલેથી જ મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી રહ્યા છે.
- માનવરહિત અન્ડરવોટર સિસ્ટમ્સ, માનવરહિત એરિયલ સિસ્ટમ્સ અને ડ્રોન સહિત દરિયાઈ ક્ષેત્રોમાં સ્પેશી રીતે વિકસિત નવી યુગની તકનીકો જેવા ક્ષેત્રો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને સંરક્ષણ નિકાસને વધુ પ્રોત્સાહન મળી શકે છે.
- રિપોર્ટમાં આફ્રિકન દેશો સાથે સંબંધો વધારવા માટે સાયબર સુરક્ષાને અન્ય સંભવિત ક્ષેત્ર તરીકે ઓળખવામાં આવી છે.

ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટરને મંજૂરી

- કેન્દ્રીય ઇલેક્ટ્રોનિક્સ અને આઈટી મંત્રાલયે પુણેમાં ગ્રીનફિલ્ડ ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર (EMC)ને મંજૂરી આપી હતી.

ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર શું છે?

- ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર (EMC) એ મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર છે જે મોબાઈલ ફોન, કેબલ્સ વગેરે જેવા ઇલેક્ટ્રોનિક ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે જરૂરી સુવિધાઓ પૂરી પાડવા માટે રચાયેલ અને વિકસાવવામાં આવ્યું છે.

મહારાષ્ટ્રનું પ્રથમ ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર

- મહારાષ્ટ્રમાં ગ્રીનફિલ્ડ EMC પ્રોજેક્ટ પુણે નજીક રંજનગાંવ ખાતે રૂ. 492.85 કરોડના ખર્ચે સ્થાપવામાં આવશે. રાજ્યમાં આ પ્રથમ EMC પ્રોજેક્ટ હશે. આનાથી રૂ. 2,000 કરોડથી વધુનું રોકાણ થવાની ધારણા છે.
- મહારાષ્ટ્રની રાજ્ય ઔદ્યોગિક એજન્સી અને મહારાષ્ટ્ર ઔદ્યોગિક વિકાસ નિગમને કેન્દ્ર સરકારની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- કુલ ખર્ચમાંથી રૂ. 207.98 કરોડ કેન્દ્ર સરકાર તરફથી અને બાકીના રૂ. 284.87 કરોડ MIDC અને રાજ્ય ઔદ્યોગિક એજન્સી દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવશે.

ભારતમાં અન્ય EMCs

- નોઈડા (યુપીમાં), તિરુપતિ (આંધ્ર પ્રદેશમાં) અને તમિલનાડુ અને કર્ણાટકમાં સમાન EMC પહેલેથી જ અસ્તિત્વમાં છે. આ કલસ્ટરો પહેલેથી જ બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ અને સ્થાનિક સ્ટાર્ટ-અપ્સના હાઉસિંગ એકમો છે.

EMC યોજના શું છે?

- EMC યોજના 2012માં ભારત સરકાર દ્વારા ઇલેક્ટ્રોનિક્સ અને IT મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- આ યોજના EMC પ્રોજેક્ટ્સ માટે અનુદાન પ્રદાન કરે છે:
- 1. ગ્રીનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટ્સના કિસ્સામાં 50% સુધી (100 એકર દીઠ રૂ. 50 કરોડની મર્યાદા સાથે)
- 2. બ્રાઉનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટના કિસ્સામાં 75% સુધી (પ્રોજેક્ટ દીઠ રૂ. 50 કરોડની મર્યાદા સાથે)
- 2020માં, રિવાઇઝ્ડ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ મેન્યુફેક્ચરિંગ કલસ્ટર અથવા EMC 2.0 સ્કીમને 2019ની ઇલેક્ટ્રોનિક્સ માટેની રાષ્ટ્રીય નીતિને અનુરૂપ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

સૌથી મોટી કોલસા ખાણની હરાજી

- કેન્દ્રીય નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણે 3 નવેમ્બર, 2022ના રોજ કોલસાની ખાણની સૌથી મોટી હરાજી શરૂ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- કોમર્શિયલ કોલસાની હરાજીના છઠ્ઠા રાઉન્ડમાં કેન્દ્રીય કોલસા મંત્રાલયે 11 રાજ્યોમાં 305 મિલિયન ટનના સંચિત પીક રેટ (cumulative peak rate-PRC) સાથે 141 ખાણો હરાજી માટે મૂકી છે. તેમાંથી, 71 નવી કોલસાની ખાણો છે, 61 પાછલા હપ્તામાંથી રોલઓવર છે અને 8ને પ્રથમ સિંગલ બિડ મળી છે.
- આ કોલસાની ખાણો ઝારખંડ, છત્તીસગઢ, ઓડિશા, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, પશ્ચિમ બંગાળ, આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણા, રાજસ્થાન, તમિલનાડુ અને બિહારમાં આવેલી છે. સૌથી વધુ બ્લોક ધરાવતા રાજ્યોમાં મધ્યપ્રદેશ (30), છત્તીસગઢ (28) અને ઓડિશા (27) છે.
- કોલસાની હરાજીના છઠ્ઠા રાઉન્ડની શરૂઆત દરમિયાન, કેન્દ્રીય નાણાં પ્રધાને રોકાણકારોને કોલ ગેસિફિકેશન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા વિનંતી કરી કારણ કે ભારત સરકાર રૂ. 6,000 કરોડની પ્રોડક્શન લિન્ક્ડ ઇન્સેન્ટિવ (PLI) યોજના બહાર પાડવા જઈ રહી છે. કોલસાને બાળવા કરતાં કોલ ગેસિફિકેશન એ સ્વચ્છ વિકલ્પ છે.

ભારત સરકાર દ્વારા કઈ કોમર્શિયલ કોલસાની ખાણની હરાજી કરવામાં આવી છે?

- ભારત સરકારે જૂન 2020માં દેશમાં કોમર્શિયલ કોલસાની ખાણની હરાજીનો પ્રથમ હપ્તો શરૂ કર્યો હતો. આ સ્થાનિક કોલસાના ઉત્પાદનને એવા સ્તરે વધારવા માટે કરવામાં આવ્યું હતું જે ભારતને અશ્વિભૂત ઇંધણની નિકાસ કરવા સક્ષમ બનાવે છે. પ્રથમ તબક્કામાં 41 કોલસાની ખાણોની હરાજી સામેલ હતી.
- આ વર્ષે જૂન 2020થી નવેમ્બર 2 સુધી, ભારત સરકારે 152 MT PRC સાથે 64 કોલસાની ખાણોની હરાજી કરી છે. આમાંથી કેટલીક કોલસાની ખાણો 2022થી જ કામકાજ શરૂ કરશે. પ્રથમ હપ્તો શરૂ થયાના બે વર્ષ પછી, ભારત હજુ પણ લગભગ 200 મિલિયન ટન કોલસાની આયાત કરે છે. ભારતમાંથી કોલસાની નિકાસ લગભગ અસ્તિત્વમાં નથી.

ઈન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ

- ભારત સરકાર દ્વારા ઇન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ (IIPDF)ને સૂચિત કરવામાં આવી હતી.

ઈન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ

- ઈન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ (IIPDF) ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ઇકોનોમિક અફેર્સ (DEA) દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- આ કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજના જાહેર ખાનગી ભાગીદારી (PPP) પ્રોજેક્ટ્સના વિકાસ ખર્ચ માટે જરૂરી નાણાકીય સહાય પૂરી પાડે છે.
- તે PPP પ્રોજેક્ટ્સના વિકાસમાં સંકળાયેલા ટ્રાન્ઝેક્શનલ કન્સલ્ટન્ટ્સ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓને એક્સેસ કરવા માટે પ્રોજેક્ટ સ્પોન્સરિંગ ઓથોરિટીઓ (કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર બંનેમાં) માટે ભંડોળ પૂરું પાડે છે.
- ઈન્ડિયા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડનો કુલ ભંડોળ ત્રણ વર્ષ માટે 150 કરોડ છે.

VGF યોજના

- આર્થિક બાબતોના વિભાગ દ્વારા વર્ષ 2006માં ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વાયબિલિટી ગેપ ફંડિંગમાં પબ્લિક પ્રાઇવેટ પાર્ટનરશિપ (PPP)ને નાણાકીય સહાય માટેની યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી, જેનો ઉદ્દેશ મોટી મૂકી જરૂરિયાતોને કારણે આર્થિક રીતે વાજબી હોય, પણ વાણિજ્યિક રીતે વ્યવહારિક ન હોય તેવા PPP માળખાગત પ્રોજેક્ટ્સ માટે ભંડોળ પૂરું પાડવાનો હતો.

- કુલ પ્રોજેક્ટ ખર્ચ (TPC) ના 40 ટકાનું વાયેબલ ગેપ ફંડિંગ (VGF) ભારત સરકાર અને પ્રાયોજક સત્તા દ્વારા પ્રોજેક્ટના નિર્માણ તબક્કામાં મૂડી અનુદાન તરીકે પ્રદાન કરવામાં આવે છે.

આત્મનિર્ભર ભારત (SRI) ફંડ

- ભારત સરકારના આત્મનિર્ભર ભારત (Self Reliant India-SRI) ફંડે એક વર્ષમાં 5,000 કરોડ રૂપિયાનું વચન આપ્યું છે.

SRI ફંડ શું છે?

- આત્મનિર્ભર ભારત (SRI) ફંડ એ ભારત સરકાર દ્વારા શરૂ કરાયેલ રૂ. 10,000 કરોડનું ફંડ છે.
- તે SEBI-રજિસ્ટર્ડ કેટેગરી-II વૈકલ્પિક રોકાણ ફંડ (AIF) છે જે MSME ક્ષેત્રને વૃદ્ધિ મૂડી પ્રદાન કરવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે માતા-નિધિ અને પુત્રી-નિધિ (ફંડ ઓફ ફંડ) માળખા દ્વારા કાર્ય કરે છે. મધર ફંડ એ સેબીનું ફંડ છે જે કુલ ભંડોળના 20 ટકા જેટલું રોકાણ કરે છે. ડોટર ફંડ્સ (મોટાભાગે વેન્ચર કેપિટલ અને પ્રાઇવેટ ઇક્વિટી ફંડ્સ) બાકીની 80 ટકા મૂડી બહારના સ્ત્રોતોમાંથી એકત્ર કરે છે.
- આ ફંડ દ્વારા કરાયેલા રોકાણોથી પાંચ ગણું વળતર મળશે, જે MSME માટે રોકાણની મૂડીનું કુલ મૂલ્ય રૂ. 50,000 કરોડ સુધી લઈ જશે.
- ટાટા કેપિટલ હેલ્થકેર ફંડ, આવિષ્કાર ઇન્ડિયા ફંડ, SVL-SME ફંડ, ગાઝા કેપિટલ ઇન્ડિયા ફંડ, અવના સસ્ટેનેબિલિટી ફંડ, ICICI વેન્ચર્સ ઇન્ડિયા એડવાન્સેજ ફંડ S5 I, Omnivore Agritech & Climate Sustainability Fund 3, Fireside Ventures Investment Fund III, Vendb1 ફંડ મહારાષ્ટ્ર ડિકેન્સ અને એરોસ્પેસ વેન્ચર ફંડ વગેરે એ એસઆરઆઈ ફંડ સાથે સૂચિબદ્ધ પુત્રી ભંડોળ છે.

ભંડોળનો ઉપયોગ

- ફંડની શરૂઆતથી એક વર્ષમાં, ડોટર ફંડ દ્વારા કૃષિ, સંરક્ષણ, શિક્ષણ, ફાર્મા, આબોહવા અને ઉદ્યોગ જેવા ક્ષેત્રોમાં 125 થી વધુ MSME માં રૂ. 2,300 કરોડથી વધુનું રોકાણ કરવામાં આવ્યું છે. સરકાર હાલમાં આગામી 12 મહિનામાં રૂ. 1,000 થી રૂ. 1,200 કરોડનું વધારાનું રોકાણ કરવાની યોજના બનાવી રહી છે.

પાકિસ્તાનની વ્યાજ મુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ

- પાકિસ્તાન સરકાર ઇસ્લામિક કાયદા હેઠળ 2027થી દેશમાં વ્યાજમુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ લાગુ કરવાની યોજના બનાવી રહી છે.

વ્યાજ મુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ શું છે?

- વ્યાજમુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમનો ખ્યાલ બેંકિંગના ઇસ્લામિક સ્વરૂપમાંથી આવ્યો છે. તે નૈતિક ધોરણોના આધારે કામ કરે છે અને મુસ્લિમોને કોઈપણ પ્રકારનું વ્યાજ આપવા કે મેળવવાથી પ્રતિબંધિત કરે છે. ઇસ્લામના આર્થિક ઉદ્દેશ્યોને હાંસલ કરવા માટે તેને અસરકારક સાધન માનવામાં આવે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- પાકિસ્તાનમાં વર્તમાન વ્યાજ-આધારિત બેંકિંગ સિસ્ટમને નાબૂદ કરવા માટેની પ્રથમ અરજી 1990માં ફેડરલ શરિયત કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.
- 1992માં, FSCમાં ત્રણ સભ્યોની બેન્ચે દેશમાં વ્યાજમુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ દાખલ કરવાની માંગ કરી હતી.
- પાકિસ્તાન સરકારે આ નિર્ણયને દેશની સુપ્રીમ કોર્ટમાં પડકાર્યો હતો.
- 1999માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે FSC ના નિર્ણયને માન્ય રાખ્યો અને ફરીથી સરકારી અધિકારીઓને 30 જૂન, 2000 સુધીમાં સિસ્ટમ લાગુ કરવા નિર્દેશ આપ્યો.
- 2002 માં, સર્વોચ્ચ અદાલતમાં સમીક્ષા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને FSC ના નિર્ણયને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો. અર્થઘટન માટે મામલો પાછો FSCને મોકલવામાં આવ્યો હતો.
- એપ્રિલ 2022માં, FSC એ ફરીથી પાંચ વર્ષમાં વ્યાજ-આધારિત સિસ્ટમનો અંત લાવવાની હાકલ કરી કારણ કે તે શરિયા કાયદાની વિરુદ્ધ છે.

વ્યાજ મુક્ત સિસ્ટમ પર પાકિસ્તાન સરકારની શું જાહેરાત છે?

- પાકિસ્તાનના નાણામંત્રીએ જાહેરાત કરી હતી કે દેશમાં વ્યાજ આધારિત બેંકિંગ સિસ્ટમમાંથી મુક્તિ મેળવવા માટે સરકારે FSCના નિર્ણયને લાગુ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે. તેમણે જાહેરાત કરી કે પાકિસ્તાનની કેન્દ્રીય બેંક અને સૌથી મોટી સરકારી બેંક - નેશનલ બેંક ઓફ પાકિસ્તાન - FSC ના નિર્ણયને પડકારતી સર્વોચ્ચ અદાલતમાં તેમની અપીલ પાછી બેંચી લેશે.

ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP)

- રિલાયન્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (RIL) ચેન્નાઈ, તમિલનાડુ નજીક ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP) વિકસાવવા જઈ રહી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય માર્ગ પરિવહન અને ધોરીમાર્ગ મંત્રાલય (MoRTH) એ RILને ચેન્નાઈ નજીક ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP) સ્થાપવાનો કોન્ટ્રાક્ટ આપ્યો હતો.
- 1,424 કરોડનો આ પ્રોજેક્ટ પીએમ ગતિ શક્તિ નેશનલ માસ્ટર પ્લાન હેઠળ અમલમાં મૂકવામાં આવશે, જે ઓક્ટોબર 2021માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
- આ પ્રોજેક્ટ માટે મોડલ કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ ડિઝાઇન, બિલ્ડ, ફાઇનાન્સ, ઓપરેટ એન્ડ ટ્રાન્સફર (DBFOT) મોડલ પર છે.
- આ પ્રોજેક્ટ માટે કુલ કન્સેશન પીરિયડ 45 વર્ષ છે.
- MMLP રૂ. 783 કરોડના અંદાજિત વિકાસકર્તા રોકાણ સાથે 3 તબક્કામાં વિકસાવવામાં આવશે.
- પ્રથમ તબક્કો 2025 સુધીમાં પૂર્ણ થશે.

ભારતની પ્રથમ MMLP ક્યાં આવેલી છે?

- શ્રીપેરુમબુદુર-ઓરાગડમ ઔદ્યોગિક વિસ્તાર પર ઓટોમોબાઈલ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટરની

નજીક, તિરુવલ્લુર જિલ્લાના મેપેડુ ગામમાં ભારતનું પ્રથમ MMLP સ્થપાઈ રહ્યું છે.

- આ પ્રોજેક્ટ રાનીપેટ, અંબુર, તિરુપુર અને બેંગલુરુના સેકન્ડરી માર્કેટ ક્લસ્ટરોને પણ સેવા આપશે જે ચામડા, ભારે મશીનરીના ભાગો, ઓટોમોબાઈલ, સિમેન્ટ, ખાંડ અને રાસાયણિક ઉદ્યોગોનું આયોજન કરે છે.
- તે ચેન્નાઈ બંદરથી લગભગ 52 કિમી, એન્નોર બંદરથી 80 કિમી અને કટ્ટપલ્લી એરપોર્ટથી 87 કિમી દૂર છે.
- તે ચેન્નાઈ પેરિફેરલ રિંગ રોડ (CPPR)ની નજીક આવેલું છે, જે ચેન્નાઈ એરપોર્ટ અને ચેન્નાઈમાં કામરાજર અને કટ્ટપલ્લી બંદરોને જોડે છે.
- આ પાર્ક ભારતના દક્ષિણ વિસ્તારમાં લોજિસ્ટિક્સના કેન્દ્રબિંદુ તરીકે કામ કરશે.

શા માટે ભારતને MMLPsની જરૂર છે?

- MoRTH 35 MMLP વિકસાવી રહ્યું છે. જેમાંથી 15ને આગામી 3 વર્ષ માટે પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી છે.
- MMLP સમગ્ર ભારતમાં વધુ સારી મલ્ટી-મોડલ કનેક્ટિવિટી અને લાસ્ટ-માઇલ કનેક્ટિવિટી સુનિશ્ચિત કરે છે.
- તે કાર્યક્ષમ, ખર્ચ-અસરકારક અને મૂલ્ય-વર્ધિત લોજિસ્ટિક્સ સેવાઓ જેવી કે કાર્ગો એકત્રીકરણ અને વિભાજન, વિતરણ, આંતર-મોડલ ટ્રાન્સફર, સોર્ટિંગ, પેકિંગ, રિપેકિંગ અને અન્યની સુવિધા આપશે.
- લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચમાં ઘટાડો ભારતીય અર્થતંત્ર માટે મહત્વપૂર્ણ છે. હાલમાં, GDPની ટકાવારી તરીકે ભારતનો લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચ 16 ટકા છે. અમેરિકા અને યુરોપિયન દેશો જેવા વિકસિત દેશોમાં તે લગભગ 8 ટકા છે. ચીનમાં તે 10 ટકા છે. ભારત સરકાર હાલમાં લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચને GDPના 10 ટકા સુધી ઘટાડવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે.

FIRSTAP

- આઈડીએફસી ફર્સ્ટ બેંકે નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (NPCI)ના સહયોગથી તાજેતરમાં ભારતનું પ્રથમ સ્ટીકર આધારિત ડેબિટ કાર્ડ FIRSTAP લોન્ચ કર્યું છે.

સ્ટીકર આધારિત ડેબિટ કાર્ડ શું છે?

- સ્ટીકર-આધારિત ડેબિટ કાર્ડ વપરાશકર્તાઓને નજીકના-ફીલ્ડ કમ્યુનિકેશન (NFC)-સક્ષમ પોઈન્ટ-ઓફ-સેલ ટર્મિનલ પર સ્ટીકરને ટેપ કરીને વ્યવહાર કરવાની મંજૂરી આપે છે.

- તેનો ઉપયોગ ડેબિટ કાર્ડ સાથે રાખવાની જરૂરિયાત વિના દુકાનો, રેસ્ટોરાં અને અન્ય સ્થળોએ ટેપ કરવા અને ચૂકવણી કરવા માટે થઈ શકે છે.

FIRSTAP

- FIRSTAP IDFC ફર્સ્ટ બેંક દ્વારા તેના ગ્રાહક-કેન્દ્રિત અભિગમને અનુરૂપ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. તે નિયમિત ડેબિટ કાર્ડના કદના ત્રીજા ભાગનું છે. તેને ગ્રાહકની પસંદગીની કોઈપણ સપાટી પર પેસ્ટ કરી શકાય છે, જેમ કે સેલ ફોન, આઈડી કાર્ડ, પર્સ, ટેબ, એરપોડ કેસ વગેરે. તે ઘડિયાળો અને રિંગ્સ જેવા પહેરી શકાય તેવા ઉપકરણો પર પણ જોડી શકાય છે. તે PIN વગર રૂ. 5,000 સુધીના વ્યવહારો અને તેનાથી ઉપરના વ્યવહારો માટે PIN દાખલ કરવાની જરૂર પડે છે.

IDFC ફર્સ્ટ બેંક

- IDFC FIRST બેંકની રચના અગાઉની IDFC બેંકના વિલીનીકરણ બાદ કરવામાં આવી હતી, જેને જાણીતી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફાઇનાન્સિંગ સંસ્થા IDFC લિમિટેડ અને અગ્રણી ટેકનોલોજી NBFC, કેપિટલ ફર્સ્ટ દ્વારા પ્રમોટ કરવામાં આવી હતી.

NPCI

- નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (NPCI) એ રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (RBI)નું વિશિષ્ટ વિભાગ છે જેની સ્થાપના ભારતમાં છૂટક ચુકવણી અને પતાવટ પ્રણાલીના સંચાલન માટે કરવામાં આવી હતી. કંપની અધિનિયમ 2013ની કલમ 8 હેઠળ તેની સ્થાપના 2008માં બિન-લાભકારી કંપની તરીકે કરવામાં આવી હતી. પેમેન્ટ એન્ડ સેટલમેન્ટ સિસ્ટમ્સ એક્ટ, 2007ની જોગવાઈઓ હેઠળ તે આરબીઆઈ અને ઇન્ડિયન બેંક એસોસિએશનની સંયુક્ત પહેલ છે.

ઘરે બેઠા **MOCK TEST** આપવાની સુવર્ણ તક...

તલાટીનો યુદ્ધસંગ્રામ

જાણો સમગ્ર ગુજરાતમાં તમારો **RANK** કેટલામો ?

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES માત્ર **₹199/-માં**

વિશેષતા :

- Daily Test
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice
- Daily Rank

ICE દ્વારા 30 દિવસમાં 30 ટેસ્ટ પેપરના રોજનું એક મેરીટ લિસ્ટ એમ કુલ 30 મેરીટ લિસ્ટ જાહેર કરવામાં આવશે.

ટેસ્ટ શરૂ થશે 22-12-2022, ગુરુવાર
દરરોજ રાત્રે : 9 થી 10 વાગે

અત્યારે જ **DOWNLOAD કરો** **iceonline App**

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

અવસર

50% DISCOUNT

TARGET

તલાટી, જુ.ક્લાર્ક

FREE E-Books (PDF) | 500+ Video | Mock Test

₹999/- **3 MONTH VALIDITY**

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS | **iceonline** એપ ડાઉનલોડ કરો | Google Play

ધો.12 પાસ માટે સુવર્ણ તક

સરકારી નોકરી મેળવવા માટે

જનરલ બેચ

(તલાટી, જુ.ક્લાર્ક)

ICEના જુના વિદ્યાર્થીઓને 50% DISCOUNT

10% DISCOUNT

4 PM To 6 PM

- નવા અભ્યાસક્રમ મુજબની પરીક્ષાલક્ષી તૈયારી
- આવનારી તલાટી - જુ.ક્લાર્કની પરીક્ષાને ઓછા સમયમાં પાસ કરવાની રણનીતિ
- સ્માર્ટ વર્ક અને સમજણ શક્તિના સમન્વયથી અભ્યાસ
- પરીક્ષાલક્ષી મટીરિયલ્સ અને FREE BOOKS

ફ્રી ટ્રાયલ લેકચર
રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત
81407-01110

OFFLINE

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS | ઘ-2, સેક્ટર-6, બીજો માળ, ઇસ્કોન ગાંધિયા પાસે, ગાંધીનગર. | **ગાંધીનગર**

આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ

SAREX 22 અભ્યાસ

- ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડ ચેન્નાઈના દરિયાકાંઠે તેની દ્વિવાર્ષિક રાષ્ટ્રીય દરિયાઈ શોધ અને બચાવ કવાયત SAREX 22 હાથ ધરી હતી. આ કવાયતમાં ઘણા દેશોના પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- આ કવાયતનો ઉદ્દેશ્ય દરિયામાં અકસ્માતો ટાળવા અને બચાવ કામગીરી હાથ ધરીને જીવન બચાવવાનો છે. આ દરમિયાન 16 દેશોના 24 નિરીક્ષકોએ 'કેપેસિટી બિલ્ડિંગ ટુવર્ડ્સ મેરીટાઇમ સિક્યુરિટી' થીમ હેઠળ આયોજિત કવાયતમાં ભાગ લીધો હતો.
- કોસ્ટ ગાર્ડ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી આ 10મી કવાયત હતી. આ કવાયત દરમિયાન, બંગાળની ખાડી પર રિમોટ કંટ્રોલ્ડ લાઇફબોય જેવી નવી ટેકનોલોજીનું પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું.

ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડ

- ICG એ દરિયાઈ કાયદા અમલીકરણ, શોધ અને બચાવ એજન્સી છે, જે ભારતના સંરક્ષણ મંત્રાલય હેઠળ કાર્યરત છે. તે ભારતના પ્રાદેશિક પાણી પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે, જેમાં સંલગ્ન વિસ્તારો અને વિશિષ્ટ આર્થિક ઝોનનો સમાવેશ થાય છે. આ એજન્સીની સ્થાપના 1 ફેબ્રુઆરી, 1977ના રોજ કોસ્ટ ગાર્ડ એક્ટ, 1978 હેઠળ કરવામાં આવી હતી.
- ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડના મિશન નીચે મુજબ છે-**
  - કૃત્રિમ ટાપુઓનું રક્ષણ કરવા
  - દરિયાઈ ઇકોલોજી અને પર્યાવરણનું રક્ષણ કરવું
  - માછીમારો અને ખલાસીઓને આસાનીથી સુરક્ષિત કરવા
- ઓફશોર સુરક્ષા સમન્વય, રાષ્ટ્રીય દરિયાઈ શોધ અને બચાવ, દરિયાકાંઠાની સુરક્ષા એ ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડની જવાબદારીઓ છે.

વોસ્ટોક લશ્કરી કવાયત

- તાજેતરમાં, ભારતીય સેનાની 7/8 ગોરખા રાઇફલ્સના સૈનિકોની ટુકડી 1-7 સપ્ટેમ્બર 2022 દરમિયાન યોજાનારી બહુપક્ષીય વ્યૂહાત્મક અને કમાન્ડ કવાયત વોસ્ટોક-2022માં ભાગ લેવા માટે રશિયા આવી હતી.

વોસ્ટોક 2022 (Vostok 2022)

- આ કવાયતમાં ભારત, ચીન, લાઓસ, મંગોલિયા, નિકારાગુઆ, સીરિયા અને ભૂતપૂર્વ સોવિયત દેશોના 50 હજારથી વધુ સૈનિકો ભાગ લીધો.
- સાત દિવસીય કવાયતમાં જમીન, હવા અને દરિયાઈ ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે. જોકે, ભારતે દરિયાઈ ઘટકથી દૂર રહેવાનો નિર્ણય લીધો છે.
- આ કવાયત દરમિયાન હુમલો અને સંરક્ષણ બંનેની સંયુક્ત કવાયત થશે. આ કવાયતમાં પાંચ હજારથી વધુ પ્રકારના હથિયારોનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે. તેમાં 140 ફાઇટર એરક્રાફ્ટ, 60 યુદ્ધ જહાજ, ગનબોટ અને સહયોગી જહાજો સામેલ હશે.
- રશિયાના ઈસ્ટર્ન મિલિટરી ડિસ્ટ્રિક્ટ (થિયેટર કમાન્ડ) અને પેસિફિક ફ્લીટના નેજા હેઠળ વ્લાદિવોસ્તોકમાં એક સપ્તાહ લાંબી કવાયત હાથ ધરવામાં આવી છે.
- વ્લાદિવોસ્તોક રશિયાના દૂર પૂર્વમાં જાપાનના સમુદ્ર પર સ્થિત છે. આવી સ્થિતિમાં જાપાને આ સૈન્ય અભ્યાસ સામે પોતાનો વિરોધ વ્યક્ત કર્યો છે.

- તે જ સમયે, અમેરિકાએ આ સૈન્ય અભ્યાસમાં ભાગ લેનારા દરેક દેશ વિશે પણ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે, કારણ કે રશિયા યુક્રેનમાં યુદ્ધ લડી રહ્યું છે. અમેરિકાએ કહ્યું છે કે રશિયા સાથે કોઈપણ દેશની સૈન્ય કવાયત ચિંતાનો વિષય છે.

જાપાન-ભારત મેરીટાઇમ કવાયત JIMEX 2022

- તાજેતરમાં જાપાન-ભારત મેરીટાઇમ એક્સરસાઇઝ (JIMEX 22)ની 6ઠ્ઠી આવૃત્તિ યોજાઈ હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- JIMEX 2022 હાલમાં બંગાળની ખાડીમાં ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા હોસ્ટ કરવામાં આવી હતી.
- ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ ત્રણ સ્વદેશી ડિઝાઇન અને નિર્મિત યુદ્ધ જહાજો દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- આ સહ્યાદ્રી (મલ્ટિ-રોલ સ્ટીલ્થ ફ્રિગેટ) અને બે સબમરીન વિરોધી યુદ્ધ જહાજો કદમત અને કવરતી છે.
- ગાઇડેડ મિસાઇલ ડિસ્ટ્રોયર રણવિજય, ફ્લીટ ટેન્કર જ્યોતિ, ઓફશોર પેટ્રોલ વેસલ સુકન્યા, સબમરીન, MIG 29K ફાઇટર એરક્રાફ્ટ, લૉંગ રેન્જ મેરીટાઇમ પેટ્રોલ એરક્રાફ્ટ અને હેલિકોપ્ટર પણ કવાયતમાં ભાગ લઈ રહ્યા છે.
- જાપાની પક્ષનું પ્રતિનિધિત્વ હેલિકોપ્ટર કેરિયર ઇઝુમો અને ગાઇડેડ મિસાઇલ ડિસ્ટ્રોયર ટાકાનામી દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- ભારતીય નૌકાદળ અને JMSDF વચ્ચેની સંયુક્ત નૌકા કવાયતમાં બે તબક્કાઓનો સમાવેશ થાય છે - સમુદ્ર તબક્કો અને બંદર તબક્કો.
- પોર્ટ તબક્કાનું આયોજન કેરળના વિશાખાપટ્ટનમમાં કરવામાં આવશે.
- આ આવૃત્તિ JIMEXની 10મી વર્ષગાંઠને ચિહ્નિત કરે છે, જે પ્રથમ વખત 2012માં જાપાનમાં થઈ હતી.
- તે ભારત અને જાપાન વચ્ચે રાજદ્વારી સંબંધોની સ્થાપનાની 70મી વર્ષગાંઠ સાથે પણ એકરૂપ છે.
- આ દ્વિપક્ષીય કવાયતનો ઉદ્દેશ્ય સપાટી, ઉપ-સપાટી અને હવાઈ ક્ષેત્રોમાં કવાયત દ્વારા બંને દેશોના દરિયાઈ દળો વચ્ચે આંતર-કાર્યક્ષમતા સુધારવાનો છે.
- તે બંને દેશો વચ્ચે નેવિગેશન અને સંચાર પ્રક્રિયાઓને સુવ્યવસ્થિત બનાવવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.

કાકાડુ લશ્કરી અભ્યાસ 2022

- તાજેતરમાં કાકાડુ અભ્યાસ 2022 ડાર્વિન, ઓસ્ટ્રેલિયામાં યોજાયો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- KAKADU 2022 (KA22) એ ઓસ્ટ્રેલિયન નૌકાદળ દ્વારા ઓસ્ટ્રેલિયાના ઉત્તરીય પ્રદેશની રાજધાની ડાર્વિનમાં કરવામાં આવતી બહુરાષ્ટ્રીય કવાયત છે.
- આ વર્ષે 12થી 24 સપ્ટેમ્બર સુધી રોયલ ઓસ્ટ્રેલિયન એરફોર્સના સમર્થન સાથે રોયલ ઓસ્ટ્રેલિયન નેવી દ્વારા તેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- દ્વિવર્ષિક દરિયાઈ કવાયત, જે બે અઠવાડિયા સુધી ચાલે છે, તેમાં 22 દેશોના લગભગ 3,000 કર્મચારીઓ, 15 યુદ્ધ જહાજો અને 30થી વધુ વિમાનો એકસાથે લાવે છે.
- ભારતીય નૌકાદળનું પ્રતિનિધિત્વ INS સતપુરા અને P81 મેરીટાઇમ પેટ્રોલ એરક્રાફ્ટ દ્વારા કરવામાં આવ્યું.
- તેમાં ફ્લીટ કમાન્ડર અને વરિષ્ઠ નેતાઓની કોન્ફરન્સ, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો અને સામાજિક કાર્યોનો પણ સમાવેશ થશે.
- વ્યાયામ KAKADUની પ્રારંભિક આવૃત્તિ 1993માં હાથ ધરવામાં આવી હતી.
- સિંગાપોર, ન્યુઝીલેન્ડ, થાઇલેન્ડ, મલેશિયા, ઇન્ડોનેશિયા, પાપુઆ ન્યુ ગિની, ફિલિપાઇન્સ, જાપાન, દક્ષિણ કોરિયા, ફ્રાન્સ, ભારત, પાકિસ્તાન, બ્રુનેઇ, તિમોર-લેસ્ટ, ટૉંગા, કેનેડા, બાંગ્લાદેશ, કમ્બોડિયા, વિયેટનામ, ફિજી, યુએસ, યુએઇ, કૂક આઇલેન્ડ્સ, શ્રીલંકા, ચિલી, ચીન અને વાનુઆતુ છેલ્લા 3 દાયકામાં આ કવાયતમાં ભાગ લેનારા દેશો છે.
- રોયલ ઓસ્ટ્રેલિયન એર ફોર્સ (RAAF) દ્વારા આયોજિત દ્વિવર્ષિક કવાયત - વ્યાયામ પિય બ્લેકના સમાપનના એક અઠવાડિયા કરતાં ઓછા સમયમાં KA22 લોન્ચ કરવામાં આવ્યું છે.
- કેનેડા, ફ્રાન્સ, જર્મની, ભારત, ઇન્ડોનેશિયા, જાપાન, મલેશિયા, નેધરલેન્ડ, ન્યુઝીલેન્ડ, ફિલિપાઇન્સ, કોરિયા

રિપબ્લિક, સિંગાપોર, થાઇલેન્ડ, યુનાઇટેડ આરબ અમીરાત, યુકે અને યુએસએએ એક્સસાઇઝ પિય બ્લોક 2022માં ભાગ લીધો હતો.

INS સતપુરા

- INS સતપુરા એ તલવાર-ક્લાસ ફ્રિગેટ કરતાં વધુ સારી સ્ટીલ્થ અને જમીન પર હુમલો કરવાની ક્ષમતા સાથે શિવાલિક-ક્લાસ સ્ટીલ્થ મલ્ટિ-રોલ ફ્રિગેટ છે.
- આ સ્ટીલ્થ ફ્રિગેટ મઝગાંવ ડોક લિમિટેડ, મુંબઈ ખાતે બનાવવામાં આવ્યું હતું. તેને આંધ્રપ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમ ખાતેના મુખ્ય મથક પૂર્વીય નૌકા કમાન્ડમાં સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું.

ભારત-બાંગ્લાદેશ મૈત્રી પાઇપલાઇન

- આસામ સ્થિત નુમાલીગઢ રિફાઇનરી લિમિટેડ (NRL) 2022ના અંત સુધીમાં ભારત-બાંગ્લાદેશ ફ્રેન્ડશિપ પાઇપલાઇનનું બાંધકામ પૂર્ણ કરે તેવી અપેક્ષા છે.

ભારત-બાંગ્લાદેશ મૈત્રી પાઇપલાઇન શું છે?

- ભારત-બાંગ્લાદેશ ફ્રેન્ડશિપ પાઇપલાઇન પ્રોજેક્ટ (IBFPP) નો ઉદ્દેશ્ય ભારતના પશ્ચિમ બંગાળમાં સિલીગુડીને બાંગ્લાદેશના દિનાજપુર જિલ્લાના પાર્વતીપુર સાથે જોડવાનો છે.
- આ પ્રોજેક્ટનો કુલ ખર્ચ 346 કરોડ રૂપિયા છે.
- નિર્માણાધીન 130 કિમી પાઇપલાઇનની ક્ષમતા વાર્ષિક 10 લાખ મેટ્રિક ટન છે.
- પાઇપલાઇનનું બાંધકામ માર્ચ 2020માં તેના ઔપચારિક ઉદ્ઘાટન પછી શરૂ થયું હતું.
- આ પ્રોજેક્ટ ભારતની નુમાલીગઢ રિફાઇનરી લિમિટેડ અને બાંગ્લાદેશની મેઘના પેટ્રોલિયમ લિમિટેડ દ્વારા સંયુક્ત રીતે અમલમાં મૂકવામાં આવી રહ્યો છે.
- શરૂઆતમાં બાંગ્લાદેશ લગભગ 2.5 લાખ ટન ડીઝલ ખરીદશે. જે આગામી વર્ષોમાં વધારીને 4થી 5 લાખ ટન કરવામાં આવશે.
- આ કરાર હેઠળ, બાંગ્લાદેશ સપ્લાય શરૂ થયાની તારીખથી 15 વર્ષ માટે ડીઝલની આયાત કરશે.

મહત્વ

- એકવાર પૂર્ણ થયા પછી, ભારત-બાંગ્લાદેશ મૈત્રી પાઇપલાઇન બાંગ્લાદેશમાં રંગપુર અને રાજશાહી હેઠળના તમામ 16 ઉત્તરીય જિલ્લાઓને ડીઝલનો સતત પુરવઠો પૂરો પાડવામાં

મદદ કરશે. આનાથી ન્યૂનતમ ખર્ચે ઇંધણની ઝડપી ડિલિવરી સુનિશ્ચિત થશે. હાલમાં, આ વિસ્તારોમાં ચટ્ટોગ્રામ અને મોંગલા બંદરોથી વેગન અને ટ્રોલર્સ દ્વારા આયાતી ડીઝલનો પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવે છે.

નુમાલીગઢ રિફાઇનરી લિમિટેડ

- નુમાલીગઢ રિફાઇનરી લિમિટેડ એ આસામ સ્થિત ભારત સરકારની એન્ટરપ્રાઇઝ છે. તે ઓઇલ ઇન્ડિયા લિમિટેડની ગ્રુપ કંપની છે. નાણાકીય વર્ષ 2021-22 દરમિયાન, તેણે અત્યાર સુધીનું સૌથી વધુ 23,546 કરોડનું વેચાણ ટર્નઓવર હાંસલ કર્યું, જે પાછલા વર્ષ કરતાં 26.95 ટકા વધુ છે.

કિંગાલી સુધારો

- અમેરિકાના સાંસદોએ તાજેતરમાં કિંગાલી સુધારાને બહાલી આપવા માટે મત આપ્યો હતો, જે 30 વર્ષમાં આંતરરાષ્ટ્રીય આબોહવા સંધિને અપનાવવા માટેનો પ્રથમ દેશ છે.

અગત્યના મુદ્દા

- યુએસ સેનેટે 1987ની મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ આબોહવા સંધિમાં 2016ના કિંગાલી સુધારાને બહાલી આપી હતી અને હાઇડ્રોફ્લોરોકાર્બન (HFCs)નો ઉપયોગ અને ઉત્પાદન ઘટાડવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.
- HFCs કાર્બન ડાયોક્સાઇડ કરતાં હજાર ગણી વધુ ગરમીને પકડી રાખવા સક્ષમ છે. તેમનું ઉત્સર્જન આમ ગ્લોબલ વોર્મિંગને વધુ ખરાબ કરી રહ્યું છે.
- આ રસાયણોને તબક્કાવાર બહાર કાઢવાથી વૈશ્વિક તાપમાનમાં 0.5° સેના વધારાને અટકાવી શકાય છે.
- દેશમાં તાપમાનમાં થયેલા વિક્રમી વધારા વચ્ચે એર કન્ડીશનીંગ અને રેફ્રિજરેશનની વધતી માંગને કારણે અમેરિકાએ 2018 અને 2019ની વચ્ચે HFCsમાંથી ઉત્સર્જનમાં વધારો જોયો હતો.
- હાલમાં, એક ડઝનથી વધુ રાજ્યોએ HFCs પર પ્રતિબંધ મૂક્યો છે.
- સુધારાને બહાલી આપવા માટે યુએસ હવે 136 અન્ય દેશો અને યુરોપિયન યુનિયન સાથે જોડાયું છે.

કિંગાલી સુધારો

- મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલમાં કિંગાલી સુધારો એ કાયદેસર રીતે બંધનકર્તા આંતરરાષ્ટ્રીય કરાર છે જેનો ઉદ્દેશ્ય HFCsના વપરાશ અને ઉત્પાદનને તબક્કાવાર રીતે દૂર કરવાનો છે. આ સુધારા હેઠળ, યુએસ અને યુરોપિયન યુનિયન જેવા વિકસિત

દેશોએ 2036 સુધીમાં HFCsનું ઉત્પાદન અને વપરાશ 2012ના સ્તરના લગભગ 15 ટકા સુધી ઘટાડવા માટે કામ કરવું જોઈએ. ભારત, પાકિસ્તાન, બહેરીન, ઈરાન, સાઉદી અરેબિયા અને કુવૈત જેવા વિશ્વના સૌથી ગરમ દેશોના નાના જૂથે 2028 સુધીમાં HFCsનો ઉપયોગ કરવાનું બંધ કરી દેવું જોઈએ.

બ્રહ્મોસ મિસાઇલ

- ભારત સરકારે બ્રહ્મોસ મિસાઇલની ખરીદી માટે બ્રહ્મોસ એરોસ્પેસ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ સાથે રૂ. 1,700 કરોડના કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સંરક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા 35 ફાઇટર અને 3 ક્વાયટ બ્રહ્મોસ સુપરસોનિક ક્યુઅલ રોલ સપાટી-થી-સપાટી ક્રૂઝ મિસાઇલોની ખરીદી માટે કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ મિસાઇલોની રેન્જ 290 કિમી છે અને તે જમીન પર દુમલો કરવા અને જહાજ વિરોધી બંને દુમલા કરવા સક્ષમ છે.
- તેમની ઝડપ મેક 2.8 છે, જે અવાજની ગતિ કરતાં લગભગ ત્રણ ગણી છે.
- આ મિસાઇલો ભારતીય નૌકાદળના બે P-15B ક્લાસ સ્ટેલ્થ ગાઇડેડ મિસાઇલ ડિસ્ટ્રોયરથી સજ્જ હશે.
- આનાથી ભારતની નૌકાદળ ક્ષમતામાં નોંધપાત્ર વધારો થવાની અપેક્ષા છે.

બ્રહ્મોસ મિસાઇલ

- બ્રહ્મોસ વિશ્વની સૌથી ઝડપી સુપરસોનિક મિસાઇલ અને સૌથી ઝડપી એન્ટી શિપ ક્રૂઝ મિસાઇલ છે.
- તે બ્રહ્મોસ એરોસ્પેસ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું હતું જે DRDO અને રશિયાના એનપીઓ માશિનોસ્ટ્રોયેનિયા વચ્ચેનું

સંયુક્ત સાહસ છે. આ મિસાઇલનું નામ ભારતની બ્રહ્મપુત્રા નદી અને રશિયાની મોસ્કવા નદીના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું છે. 2016 માં, જ્યારથી ભારતે મિસાઇલ ટેકનોલોજી કંટ્રોલ રિજીમ (MTCR)માં પ્રવેશ કર્યો ત્યારથી, ભારત અને રશિયાએ 400 કિમીની રેન્જ ધરાવતી બ્રહ્મોસ મિસાઇલની નવી પેઢી વિકસાવવાનું નક્કી કર્યું અને પછી તેને 600 કિમી સુધી વધારી દીધું.

પ્રોજેક્ટ 15B

- પ્રોજેક્ટ 15B હેઠળ, 29,643.74 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે ચાર સ્ટીલ્થ ગાઇડેડ મિસાઇલ ડિસ્ટ્રોયર બનાવવામાં આવી રહ્યા છે. આ વિનાશક કોલકાતા વર્ગના વિનાશકની સુધારેલી આવૃત્તિ છે. આ ચારેય જહાજોના નામ ભારતના ચાર ખૂણાના મુખ્ય શહેરોના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યા છે. આ વિશાખાપટ્ટનમ, મોર્મુગાઓ, ઇમ્ફાલ અને સુરત છે.

વિશ્વનો પ્રથમ સિંગલ ચાર્જર નિયમ

- યુરોપિયન સંસદે 2024 સુધીમાં યુરોપિયન યુનિયનમાં ઇલેક્ટ્રોનિક ગેજેટ્સ માટે સિંગલ ચાર્જિંગ પોર્ટ રજૂ કરવાના નવા નિયમને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- નવો EU કાયદો આદેશ આપે છે કે તમામ નવા સ્માર્ટફોન, ટેબ્લેટ અને કેમેરામાં સમાન પ્રમાણભૂત ચાર્જર હશે.
- નવા નિયમો ગ્રાહકોને હેન્ડહેલ્ડ ડિવાઇસ ખરીદતી વખતે બે ચાર્જરમાંથી એક પસંદ કરવાની મંજૂરી આપે છે - એક USB-સી ચાર્જર સાથે અને બીજો USB-સી ચાર્જર વિના.
- આ કાયદાના પ્રથમ તબક્કા હેઠળ, જે 2024ના અંતથી અમલમાં આવશે, યુરોપિયન યુનિયનમાં વેચાતા તમામ મોબાઇલ ફોન, ટેબ્લેટ અને કેમેરા યુએસબી ટાઇપ-સી ચાર્જિંગ પોર્ટથી સજ્જ હોવા જોઈએ.
- 2026થી લેપટોપનો સમાવેશ કરવા માટે નિયમોનું વિસ્તરણ કરવામાં આવશે.
- આનાથી એપલ જેવા સ્માર્ટફોન ઉત્પાદકોને અસર થશે, કારણ કે આ નિયમો યુરોપિયન યુનિયનમાં વપરાશકર્તાઓ માટે iPhones અને અન્ય ઉપકરણોના ચાર્જિંગ પોર્ટમાં ફેરફાર કરવા દબાણ કરશે.
- USB Type-C પોર્ટ 100W સુધી ચાર્જ કરી શકે છે, 40Gbps સુધી ડેટા ટ્રાન્સફર કરી શકે છે અને બાહ્ય ડિસ્ક્ સાથે લિંક કરી શકે છે.

- આગામી 2 વર્ષમાં, નવો EU કાયદો તમામ હેન્ડેલ્ડ મોબાઈલ ફોન, હેન્ડેલ્ડ વિડિયોગેમ કન્સોલ, હેડફોન, હેડસેટ્સ, ટેબલેટ, ડિજિટલ કેમેરા, પોર્ટલ સ્પીકર્સ, ઈ-રીડર્સ, ઈથરબ્લૂસ, માઉસ, કીબોર્ડ અને પોર્ટેબલ નેવિગેશન સિસ્ટમને અસર કરશે.
- નવા કાયદાનો હેતુ ઈ-કચરો ઘટાડવા અને ગ્રાહકોને વધુ ટકાઉ પસંદગીઓ કરવા માટે સશક્ત કરવાનો છે.
- તે યુરોપિયનોના જીવનને પણ સરળ બનાવશે, ખર્ચમાં ઘટાડો કરશે અને બજારમાં ચાર્જની સંખ્યામાં ઘટાડો કરશે.
- આ દર વર્ષે ઓછામાં ઓછા 200 મિલિયન યુરો બચાવી શકે છે અને દર વર્ષે ઇલેક્ટ્રોનિક કચરો ઘટાડી શકે છે.
- તે ટેકનોલોજી “લોક-ઇન” અસરને પણ દૂર કરશે, જેમાં ગ્રાહક સંપૂર્ણપણે ઉત્પાદક પર નિર્ભર હોય છે.

બુર્કિના ફાસોમાં લશ્કરી બળવો

- તાજેતરના બળવાના પરિણામે વયગાળાના પ્રમુખ પોલ-હેનરી સેન્ડોગો દામિયાની હકાલપટ્ટી કરવામાં આવી હતી અને સેનાના કપ્તાન ઇબ્રાહિમ ટ્રૌરે શાસન પર નિયંત્રણ મેળવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- 30 સપ્ટેમ્બર, 2022 ના રોજ, આ વર્ષે બુર્કિના ફાસોમાં બીજું બળવા થયું, જેના પરિણામે પરંપરાગત સરકારનું વિસર્જન થયું અને બંધારણને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યું.
- આફ્રિકન દેશના ઇસ્લામિક બળવામાં તેમની કથિત સંડોવણી બદલ વયગાળાના પ્રમુખ દામિયાને પદભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ વર્ષની શરૂઆતમાં, 24 જાન્યુઆરીના રોજ, દામિયાની આગેવાની હેઠળના બુર્કિના ફાસોના દળોએ રાષ્ટ્રપતિ રોય કાબોરને હાંકી કાઢ્યા હતા.
- 2015 થી, બુર્કિના ફાસોમાં હિંસા વધી રહી છે, મુખ્યત્વે ઉગ્રવાદી ઇસ્લામિક જૂથો - અલ-કાયદા અને ISIL સાથે ગાઢ સંબંધો ધરાવતા બળવાખોર લડવૈયાઓને કારણે.
- ત્યારથી દેશ સાહેલમાં સંઘર્ષનું કેન્દ્ર બની ગયો છે, જેના પરિણામે હજારો લોકોના મોત થયા છે અને 20 લાખ લોકો વિસ્થાપિત થયા છે.
- યુનાઇટેડ નેશન્સ અનુસાર, બુર્કિના ફાસો એ પશ્ચિમ આફ્રિકન દેશોમાંનો એક છે જે ભૂખના “ભયજનક સ્તર” નો સામનો કરી રહ્યા છે. તે હાલમાં 6 વર્ષમાં સૌથી ખરાબ ભૂખમરાની કટોકટીનું સાક્ષી છે, જેમાં 6,30,000 થી વધુ લોકો ભૂખમરાની આરે છે.

Indestructible Brotherhood-2022 યુદ્ધ અભ્યાસ રદ

- કિર્ગિસ્તાને CSTOની Indestructible Brotherhood-2022 નામના સૈન્ય અભ્યાસને રદ કરી દીધો છે, જે મધ્ય એશિયાઈ દેશોમાં 10થી 14 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાવાનો હતો.

મહત્વની માહિતી

- ભૂતપૂર્વ સોવિયેત પ્રજાસત્તાક કિર્ગિસ્તાને તેના પ્રદેશ પર બહુરાષ્ટ્રીય સૈન્ય અભ્યાસોની શરૂઆતના એક દિવસ પહેલાં “Indestructible Brotherhood-2022” કમાન્ડ અને સ્ટાફ અભ્યાસ રદ કર્યો હતો.
- આ અભ્યાસ એક સંયુક્ત લશ્કરી અભ્યાસ છે જેમાં સામૂહિક સુરક્ષા સંધિ સંગઠન (Collective Security Treaty Organisation-CSTO)ના સૈન્ય કર્મચારીઓ સામેલ છે, જેમાં રશિયા, બેલારુસ, આર્મેનિયા, કિર્ગિસ્તાન, કઝાકિસ્તાન અને તાજિકિસ્તાનનો સમાવેશ થાય છે.
- સીરિયા, સર્બિયા અને ઉઝબેકિસ્તાન જેવા બિન-સદસ્ય રાજ્યોને પણ આ લશ્કરી અભ્યાસ માટે નિરીક્ષક તરીકે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.
- બહુપક્ષીય સૈન્ય અભ્યાસ કિર્ગિસ્તાનના ઈસ્ટર્ન હાઇલેન્ડ્સમાં થવાનો હતો.
- Indestructible Brotherhood-2022ને રદ કરવો એ CSTOના સભ્યો વચ્ચે ચાલી રહેલા રાજદ્વારી તણાવનું નવીનતમ પ્રદર્શન છે.
- સપ્ટેમ્બર 2022માં, આર્મેનિયા અને અઝરબૈજાન વચ્ચેની હિંસક સરહદ અથડામણ દરમિયાન CSTO માટે સમર્થનના અભાવના વિરોધમાં કઝાકિસ્તાન દ્વારા આયોજિત 2-અઠવાડિયાના લાંબા સંયુક્ત CSTO લશ્કરી અભ્યાસમાં આર્મેનિયાએ ભાગ લીધો ન હતો.
- CSTO એ આર્મેનિયા દ્વારા વિનંતી કરાયેલ લશ્કરી સહાય પૂરી પાડવાને બદલે સરહદ પર ફેક્ટ-ફાઇન્ડિંગ મિશન મોકલીને આર્મેનિયા-અઝરબૈજાન સરહદ તણાવનો જવાબ આપ્યો.
- આ ગઠબંધન, ભૂતકાળમાં, તેના સભ્ય દેશો વચ્ચેની સંખ્યાબંધ સુરક્ષા કટોકટીનો જવાબ આપવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે.
- ઉદાહરણ તરીકે, જ્યારે તેના બે સભ્યો - કિર્ગિસ્તાન અને તાજિકિસ્તાન - 2021માં ત્રણ દિવસીય સરહદ સંઘર્ષમાં સામેલ હતા, ત્યારે તેણે દખલ કરી ન હતી.
- હાલમાં, ગઠબંધન માત્ર અફઘાનિસ્તાનમાંથી યુએસ સૈન્ય પાછી ખેંચવાના સંભવિત પ્રતિકૂળ પરિણામો માટે સુરક્ષા સજ્જતા વધારવા પર કેન્દ્રિત છે.

- હાલમાં, રશિયાએ અફઘાનિસ્તાન સાથેની તાજિકિસ્તાનની સરહદ પર લગભગ 5,000 સૈનિકો તૈનાત કર્યા છે.

સામૂહિક સુરક્ષા સંધિ સંગઠન (CSTO)

- મોસ્કોમાં મુખ્યમથક ધરાવતું કલેક્ટિવ સિક્યુરિટી ટ્રીટી ઓર્ગેનાઇઝેશન (CSTO) એ યુએસની આગેવાની હેઠળની ઉત્તર એટલાન્ટિક ટ્રીટી ઓર્ગેનાઇઝેશન (NATO)ના વિકલ્પ તરીકે સ્થાપિત આંતર-સરકારી લશ્કરી જોડાણ છે.

CSTOના સભ્યો કોણ છે?

- રશિયા, આર્મેનિયા, તાજિકિસ્તાન, કઝાકિસ્તાન, કિર્ગિસ્તાન અને બેલારુસ.

સામૂહિક સુરક્ષા સંધિ પર ક્યારે હસ્તાક્ષર કરવામાં

આવ્યા હતા?

- સામૂહિક સુરક્ષા સંધિ અથવા તાશ્કંદ સંધિ 15 મે, 1992ના રોજ હસ્તાક્ષર કરવામાં આવી હતી.

CSTOના વર્તમાન મહાસચિવ કોણ છે?

- સ્તાનિસ્લાવ ઝાસી

કયા દેશો CSTOના ભૂતપૂર્વ સભ્યો છે?

- જ્યોર્જિયા, અઝરબૈજાન અને ઉઝબેકિસ્તાન

Steadfast Noon પરમાણુ યુદ્ધ અભ્યાસ

- રશિયા સાથે વધતા તણાવ વચ્ચે, નોર્થ એટલાન્ટિક ટ્રીટી ઓર્ગેનાઇઝેશન (NATO)ના સભ્યો “સ્ટેડફાસ્ટ નૂન” નામનો પરમાણુ અભ્યાસ હાથ ધરવાનું આયોજન કરી રહ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સ્ટેડફાસ્ટ નૂન અભ્યાસ દર વર્ષે યોજવામાં આવશે અને એક અઠવાડિયાથી વધુ સમય સુધી ચાલશે.
- ફેબ્રુઆરી 2022માં રશિયાએ યુક્રેનમાં લશ્કરી કાર્યવાહી શરૂ કરી તે પહેલા આ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- આમાં પરમાણુ શસ્ત્રો લઈ જવામાં સક્ષમ ફાઇટર એરક્રાફ્ટની ભાગીદારી સામેલ હશે. જો કે, આમાં કોઈ જીવંત બોમ્બ સામેલ નહીં હોય.
- નાટોના 30માંથી 14 સભ્યો આ અભ્યાસમાં ભાગ લેશે.
- પરંપરાગત જેટ, સર્વેલન્સ અને રિફ્યુઅલિંગ એરક્રાફ્ટ નિયમિતપણે અભ્યાસમાં ભાગ લેશે.

- અભ્યાસનો મુખ્ય ભાગ રશિયાથી 1,000 કિમી દૂર આયોજિત કરવામાં આવશે.

- એક સંગઠન તરીકે નાટો પાસે કોઈ પરમાણુ શસ્ત્રો નથી.

નાટોનું ન્યુક્લિયર પ્લાનિંગ ગ્રુપ

- નાટોનું ન્યુક્લિયર પ્લાનિંગ ગ્રુપ, જે સ્ટેડફાસ્ટ નૂન લૉચ પહેલા બેઠક કરશે, તે વરિષ્ઠ સંસ્થા છે જે પરમાણુ દળોને લગતા ચોક્કસ મુદ્દાઓની સતત સમીક્ષા કરી રહી છે.
- હાલમાં તે એકમાત્ર ઔપચારિક નાટો સંસ્થા છે જે પરમાણુ બાબતો સાથે કામ કરે છે.
- તેની સ્થાપના ડિસેમ્બર 1966માં પરમાણુ સિદ્ધાંત અને અન્ય સંબંધિત મુદ્દાઓ પર નાટોની અંદર પરામર્શ પ્રક્રિયા શરૂ કરવા માટે કરવામાં આવી હતી.
- તેનું નેતૃત્વ નાટોના મહાસચિવ કરે છે.

ભારત-આફ્રિકા સિક્યોરિટી ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ

- ભારત-આફ્રિકા સુરક્ષા ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ તાજેતરમાં કેન્દ્રીય સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- ઈન્ડિયા-આફ્રિકા સિક્યોરિટી ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ બીજા ઈન્ડિયા-આફ્રિકા ડિફેન્સ ડાયલોગ (IADD) દરમિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ગુજરાતના ગાંધીનગરમાં DefExpo 2022ની સાથે યોજાયો હતો.
- આ નવી શરૂ કરાયેલી ફેલોશિપ આફ્રિકાના વિદ્વાનોને ભારતમાં સંરક્ષણ અને સુરક્ષાના પાસાઓ પર સંશોધન કરવાની તક આપશે.
- આ પ્રોગ્રામ હેઠળ ફેલો મનોહર પરિંકર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ડિફેન્સ સ્ટડીઝ એન્ડ એનાલિસિસ (MP-IDSA)નો એકથી ત્રણ મહિના સુધી ભાગ રહેશે.
- સંશોધન દરમિયાન તેમને સ્ટાઈપેન્ડ આપવામાં આવશે.
- સંશોધન કાર્યક્રમ એવા વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે જે આફ્રિકામાં સુરક્ષા પડકારોની સમજણ અને ભારત-આફ્રિકા સહકારને પ્રોત્સાહન આપવાની શક્યતાઓને વધારશે.
- તે ભારતીય અને આફ્રિકન સંશોધકો વચ્ચેના સંબંધોને વધારશે અને વ્યૂહાત્મક મુદ્દાઓ પર પરસ્પર સંશોધન ક્ષમતાઓને પ્રોત્સાહન આપશે.

ભારત- આફ્રિકા સંરક્ષણ સંવાદ

- સળંગ DefExpo દરમિયાન દર બે વર્ષે ભારત-આફ્રિકા સંરક્ષણ સંવાદ યોજાય છે.
- આ ઇવેન્ટનો ઉદ્દેશ્ય ભારત અને આફ્રિકન દેશો વચ્ચેના હાલના સંરક્ષણ સંબંધોને મજબૂત કરવાનો અને પરસ્પર જોડાણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે નવી તકો શોધવાનો છે.
- 2જી ભારત-આફ્રિકા સંરક્ષણ સંવાદ (IADD) ઓક્ટોબર 18, 2022 ના રોજ યોજાયો હતો. ઇવેન્ટનો ઉદ્દેશ્ય ક્ષમતા નિર્માણ, તાલીમ, સાયબર સુરક્ષા, દરિયાઈ સુરક્ષા અને આતંકવાદ વિરોધી સહિત ભારત અને આફ્રિકન દેશો વચ્ચે સંરક્ષણ સહયોગ માટે નવા માર્ગો શોધવાનો છે. આ કાર્યક્રમમાં આફ્રિકાના પચાસ દેશોએ ભાગ લીધો હતો.

ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ અભ્યાસ

- આંધ્રપ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અને ભારતીય દળો દ્વારા સંયુક્ત રીતે ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ કવાયતનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- આ વર્ષે “ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ” ટેબલટોપ સિમ્યુલેશન 18 થી 20 ઓક્ટોબર દરમિયાન વિશાખાપટ્ટનમ ખાતે ભારતના ઈસ્ટર્ન નેવલ કમાન્ડ ખાતે હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.
- સુપર-સાયક્લોનથી પ્રભાવિત ત્રીજા દેશને સંકલિત આપત્તિ રાહત પ્રદાન કરવી એ ભારતીય અને યુએસ સૈન્ય અને રાજદ્વારી પ્રતિનિધિઓ દ્વારા એક વિશાળ પ્રયાસ છે.
- તેનો હેતુ આપત્તિઓનો જવાબ આપતી વખતે બંને દેશો વચ્ચે રાજદ્વારી, ઓપરેશનલ અને લશ્કરી સંકલનને સુવ્યવસ્થિત કરવાનો હતો.
- આ કવાયતમાં ભારત અને અમેરિકાના 50 સૈનિકોએ ભાગ લીધો હતો.
- ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ કવાયતની 2022 આવૃત્તિ એ આપત્તિ રાહત પર કેન્દ્રિત ભારત અને યુએસ વચ્ચેની બીજી સંયુક્ત કવાયત છે.

- અમેરિકા અને ભારત વચ્ચે આ પ્રથમ ત્રિ-સેવા કવાયત છે. ઇન્ટિગ્રેટેડ ડિફેન્સ સ્ટાફ હેડક્વાર્ટરના નેજા હેઠળ તેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- 2022 ટાઇગર ટ્રાયમ્ફ આ વર્ષે ત્રીજી વખત છે જ્યારે ભારતીય અને યુએસ દળો વિશાખાપટ્ટનમમાં સંયુક્ત કવાયતમાં સામેલ છે.
- ફેબ્રુઆરી 2022 માં, યુએસએ પ્રથમ વખત ભારતની આગેવાની હેઠળ દ્વિ-વાર્ષિક મિલન કવાયતમાં ભાગ લીધો હતો. ઓગસ્ટમાં, USS ફ્રેન્ક કેબલે વિશાખાપટ્ટનમની મુલાકાત લીધી હતી, જે દરમિયાન અમેરિકન ખલાસીઓ અને તેમના ભારતીય સમકક્ષોએ બ્રીફિંગ અને સત્તાવાર રાત્રિભોજનમાં હાજરી આપી હતી.
- સપ્ટેમ્બર 2022માં, ક્વાડ દેશો (યુએસએ, ભારત, જાપાન અને ઓસ્ટ્રેલિયા) એ “માનવતાવાદી સહાયતા અને આપત્તિ રાહત (HADR) પર ક્વાડ પાર્ટનરશીપ માટેની માર્ગદર્શિકા” પર હસ્તાક્ષર કર્યા.

પાકિસ્તાન FATF ગ્રે લિસ્ટમાંથી બહાર

- ફાઇનાન્શિયલ એક્શન ટાસ્ક ફોર્સ (FATF) એ જાહેરાત કરી હતી કે તે પાકિસ્તાનને તેની ગ્રે લિસ્ટમાંથી હટાવી દેશે.

અગત્યના મુદ્દા

- FATF એ જાહેરાત કરી કે તે પાકિસ્તાનને તેના દેશોની “ગ્રે લિસ્ટ”માંથી દૂર કરશે કારણ કે દેશની કાનૂની અને સરકારી મિકેનિઝમ્સને મજબૂત બનાવવામાં અને દેખરેખ ક્ષમતા વધારવામાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ થઈ છે.
- આ વર્ષે 20થી 21 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાયેલા સૌથી તાજેતરના પૂર્ણ સત્રના પરિણામે આ આવ્યું છે.
- સત્ર દરમિયાન, ભારત સહિત FATF સભ્યોએ 26 દેશોના રેકૉર્ડની સમીક્ષા કરી અને સર્વસંમતિથી પાકિસ્તાનને ગ્રે લિસ્ટમાંથી દૂર કરવાનો નિર્ણય લીધો.
- FATF એ ડેમોક્રેટિક રિપબ્લિક ઓફ કોંગો, મોઝામ્બિક અને તાંઝાનિયાને ગ્રે લિસ્ટમાં સામેલ કર્યા છે અને ફેબ્રુઆરી 2021માં બળવા પછી લશ્કરી જટા દ્વારા લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને કારણે મ્યાનમારને ગ્રે લિસ્ટમાંથી બ્લેક લિસ્ટમાં ખસેડ્યું છે.
- પાકિસ્તાનને 2018માં ગ્રે લિસ્ટમાં સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું.
- પાકિસ્તાન 2012 થી 2015 દરમિયાન ગ્રે લિસ્ટમાં સામેલ હતું.

- આ સમયગાળા દરમિયાન અલ-કાયદા, તાલિબાન, તહરીક-એ-તાલિબાન, લશ્કર-એ-તૈયબા અને જૈશ-એ-મોહમ્મદ જેવા આતંકવાદી જૂથો કોઈપણ પ્રતિબંધ વિના કામ કરતા હતા.

FATF

- પેરિસમાં આયોજિત G7 સમિટમાં 1989માં સ્થપાયેલ, FATF એક આંતર-સરકારી સંસ્થા છે જે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય ગુનાઓને રોકવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણો નક્કી કરે છે. તે આ ક્ષેત્રો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને કાયદાકીય અને નિયમનકારી સુધારાઓને અમલમાં મૂકવા માટે સભ્ય દેશોમાં રાજકીય ઇચ્છાશક્તિ પેદા કરવાનો છે.

ન્યૂઝીલેન્ડનો પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ

- ન્યૂઝીલેન્ડ સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.
- અધિનિયમમાં સરકારી અધિકારીઓએ સત્તાવાર દસ્તાવેજો અને વેબસાઇટ્સમાં સરળ અને સરળતાથી સમજી શકાય તેવી અંગ્રેજી ભાષાનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે.

આ અધિનિયમનો હેતુ શું છે?

- પ્લેન લેંગવેજ એક્ટનો હેતુ કોમ્યુનિકેશનને સ્પષ્ટ, સમાવિષ્ટ અને સામાન્ય લોકો માટે સરળતાથી સુલભ બનાવીને જાહેર સેવાઓની કાર્યક્ષમતા અને જવાબદારીમાં સુધારો કરવાનો છે.
- આ બિલ મુજબ, સાદી ભાષા એવી ભાષા છે જે લક્ષિત પ્રેક્ષકોને એકવાર વાંચ્યા પછી સમજવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

કઈ ભાષા સાદી ભાષા બને છે?

- જો કે પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ એ સ્પષ્ટ કરતું નથી કે કઈ ભાષા “સાદી ભાષા”ની રચના કરે છે, આ કાયદો “સાદી અંગ્રેજી”ના ઉપયોગ માટે બનાવાયેલ છે. આ અધિનિયમ સત્તાવાર દસ્તાવેજો અને વેબસાઇટ્સમાં માઓરી ભાષા (ન્યૂઝીલેન્ડમાં સ્વદેશી લોકોની ભાષા) ના ઉપયોગને પ્રતિબંધિત કરતું નથી.

પ્લેન લેંગવેજ એક્ટની મુખ્ય વિશેષતાઓ શું છે?

- કાયદો મુખ્યત્વે તેમની બીજી ભાષા તરીકે અંગ્રેજી બોલે છે અને ઓછું શિક્ષિત છે તેમને લાભ આપવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- તેનો હેતુ દેશની અમલદારશાહીમાંથી કલકલ અને જટિલ ભાષાને દૂર કરીને ન્યૂઝીલેન્ડને વધુ સમાવિષ્ટ લોકશાહી બનાવવાનો છે.

- આ અધિનિયમ સાદી ભાષાના અધિકારીઓની નિમણૂક અને પબ્લિક સર્વિસ કમિશનર દ્વારા સરળ ભાષા માર્ગદર્શન બનાવવાનું ફરજિયાત બનાવે છે.
- સરકારી અધિકારીઓ દ્વારા અનુપાલનનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે રિપોર્ટિંગ ફ્રેમવર્કની રચનાની પણ જરૂર છે.

ઇન્ટરનેશનલ ડ્રોટ રેઝિલિયન્સ એલાયન્સ (IDRA)

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાઇમેટ ચેન્જ (UNFCCC) માટે પક્ષકારોની 27મી કોન્ફરન્સ (COP27) દરમિયાન 7 નવેમ્બરે ઇન્ટરનેશનલ ડ્રોટ રેઝિલિયન્સ એલાયન્સ (IDRA) શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

IDRA શું છે?

- સ્પેન અને સેનેગલે ભવિષ્યના દુષ્કાળ સામે સજ્જતા વધારવા માટે સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંયુક્ત રીતે IDRA શરૂ કર્યું. આ જોડાણમાં 30 દેશો અને 20 સંસ્થાઓ સામેલ છે. તે લાંબા ગાળાની સ્થિતિસ્થાપકતાના નિર્માણ માટે કટોકટીના પ્રતિભાવોથી દૂર જઈને દુષ્કાળના વધતા જોખમોને વિશ્વ કેવી રીતે પ્રતિસાદ આપે છે તે અંગેનો દાખલો બદલવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- IDRAની જાહેરાત સ્પેન દ્વારા આ વર્ષે સપ્ટેમ્બરમાં યુએનજીએના 77માં સત્રમાં કરવામાં આવી હતી. આ જૂથ દુષ્કાળનો સામનો કરવાને રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં પ્રાથમિકતા આપશે. તે દુષ્કાળ સંબંધિત ટેકનોલોજી અને કુશળતાના આદાનપ્રદાન માટે એક પ્લેટફોર્મ પણ પ્રદાન કરશે. તે પ્રારંભિક ચેતવણી પ્રણાલીઓના સાર્વત્રિક કવરેજ અને મહત્તમ લાભો પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રાદેશિક પહેલો હાંસલ કરવા માટે અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય પ્લેટફોર્મ સાથે સહયોગ કરશે.
- IDRA ની સ્થાપના નોંધપાત્ર છે કારણ કે UNCCD સિવાય અન્ય કોઈ જમીનો માટેનું સંમેલન નથી, જે મુખ્યત્વે રણીકરણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. આ જોડાણ સંયુક્ત રાષ્ટ્રને દુષ્કાળની અસરોને ઘટાડવા માટે “ચોક્કસ ઉકેલ” પ્રદાન કરે છે.
- સ્પેન દ્વારા જાહેર કરાયેલ 5 મિલિયન યુરો (રૂ. 40.76 કરોડ) સીડ ફંડ સહિતની રાજકીય પ્રતિબદ્ધતાઓ IDRAની કામગીરી માટે ભંડોળ પૂરું પાડશે.
- આ ગઠબંધનને દાયકાના અંત સુધીમાં વિશ્વને દુષ્કાળ-પ્રતિરોધક બનાવવાના લક્ષ્યને હાંસલ કરવા માટે વધારાના સંસાધનો એકત્ર કરવામાં મદદ કરશે.

IMF દ્વારા બાંગ્લાદેશને 4.5 અબજ ડોલરની લોન

- બાંગ્લાદેશ અને ઇન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ (IMF) એ USD 4.5 બિલિયનની લોન માટે પ્રારંભિક ડીલને અંતિમ સ્વરૂપ આપ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- પ્રારંભિક ડીલ હેઠળ, IMF બાંગ્લાદેશને અસ્થાયી રૂપે USD 4.5 બિલિયન સપોર્ટ પ્રોગ્રામ પ્રદાન કરવા માટે સંમત થયું છે.
- આ સાથે, બાંગ્લાદેશ 2022 માં લોન માટે IMF સાથે “સ્ટાફ-લેવલ એગ્રીમેન્ટ” પર પહોંચનાર ત્રીજો દક્ષિણ એશિયાઈ દેશ બન્યો. અન્ય દેશો પાકિસ્તાન અને શ્રીલંકા છે.
- આ સ્ટાફ લેવલ એગ્રીમેન્ટ IMF મેનેજમેન્ટ દ્વારા મંજૂરી અને તેના એક્ઝિક્યુટિવ બોર્ડ દ્વારા વિચારણાને આધીન છે.
- બાંગ્લાદેશ સાથેનો આ કરાર 42-મહિનાની વ્યવસ્થા માટે હતો, જેમાં IMFની વિસ્તૃત ક્રેડિટ ફેસિલિટી (ECF) અને એક્સટેન્ડેડ ફંડ ફેસિલિટી (EFF) અને તેની નવી લવચીકતા અને સ્થિરતામાંથી લગભગ USD 3.2 બિલિયન. 1.3 અબજ છે.
- આ રકમ ડિસેમ્બર 2026 સુધી સાત હપ્તામાં આપવામાં આવશે. યુએસડી 447.48 બિલિયનનો પ્રથમ હપ્તો ફેબ્રુઆરી 2023 માં આપવામાં આવશે. લોનનો વ્યાજ દર મેચ્યોરિટી સમયે બજાર દર પર નિર્ભર રહેશે. તે લગભગ 2.2 ટકા રહેવાનો અંદાજ છે.

IMFની નવી લોન બાંગ્લાદેશને કેવી રીતે મદદ કરશે?

- નાણાકીય સુરક્ષા:**
  - આ બાંગ્લાદેશના નેટ ફોરેન એક્સચેન્જ રિઝર્વ માટે બફર તરીકે કામ કરવામાં મદદ કરશે, જે હાલમાં કોમોડિટીના વધતા ભાવ અને યુકેન યુદ્ધને કારણે આર્થિક અનિશ્ચિતતાને કારણે તણાવમાં છે.
- જમા:**
  - વ્યાપારી બેંકો અને વિદેશી સરકારો જેવા લેણદારો IMF સાથેની આ વ્યવસ્થાને દેશની ધિરાણપાત્રતાના સૂચક તરીકે માને છે. આ અન્ય વિકાસલક્ષી અને દ્વિપક્ષીય ભાગીદારો પાસેથી વધારાના ભંડોળને ઉત્તેજિત કરશે.
  - બાંગ્લાદેશ હાલમાં વિશ્વ બેંક અને એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક (ADB) પાસેથી મદદ માંગી રહ્યું છે.

આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિ:

- IMF લોન પ્રોગ્રામ બાંગ્લાદેશ સરકારને હાલની આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિ યોજનાઓ અમલમાં મૂકવાની ફરજ પાડે છે. આનો અર્થ એ છે કે સરકાર વિલંબ કર્યા વિના સુધારાઓ અમલમાં મૂકશે, જે મેક્રો ઇકોનોમિક સ્થિરતામાં મદદ કરશે અને નબળા સમુદાયોને આર્થિક આંચકાથી બચાવશે.

નો મની ફોર ટેરર કોન્ફરન્સ

- ત્રીજી મંત્રી સ્તરીય “નો મની ફોર ટેરર” કોન્ફરન્સ આ વર્ષે 18 અને 19 નવેમ્બરના રોજ નવી દિલ્હી, ભારતમાં યોજાઈ હતી.

NMFT સંમેલન શું છે?

- નો મની ફોર ટેરર (NMFT) કોન્ફરન્સનો ઉદ્દેશ્ય આતંકવાદના ધિરાણ સામે લડવા પર આંતરરાષ્ટ્રીય ચર્ચા માટે એક મંચ તૈયાર કરવાનો છે.
- આ કોન્ફરન્સમાં આતંકવાદના ધિરાણના ટેકનિકલ, કાનૂની, નિયમનકારી અને સહકારી પાસાઓ પર ચર્ચાઓ સામેલ હતી.
- તે ટેરર ફાઇનાન્સિંગ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતી અન્ય ઉચ્ચ-સ્તરીય સત્તાવાર અને રાજકીય ચર્ચાઓ માટે ગતિ સેટ કરવાનો છે.
- આ કોન્ફરન્સની ઉદઘાટન આવૃત્તિ 2018 માં પેરિસ, ફ્રાન્સમાં યોજાઈ હતી. NMFTની બીજી આવૃત્તિ 2019માં મેલબોર્ન, ઓસ્ટ્રેલિયામાં થઈ હતી.
- ત્રીજી આવૃત્તિ 2020માં ભારતમાં યોજાવાની હતી, પરંતુ COVID-19 રોગચાળાને કારણે તેને મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી.

ત્રીજી મંત્રીસ્તરીય ‘નો મની ફોર ટેરર’ કોન્ફરન્સ

- ત્રીજી આવૃત્તિનું આયોજન ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા કરવામાં આવ્યું.
- આ ઇવેન્ટમાં 75થી વધુ દેશો એ ભાગ લીધો.

- આ વર્ષે ભારત દ્વારા આયોજિત આ બીજી મોટી કોન્ફરન્સ છે.
- તેણે અગાઉ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદની આતંકવાદ વિરોધી સમિતિની બેઠકનું આયોજન કર્યું હતું.

NMFT કોન્ફરન્સના ફોકસ વિસ્તારો

- NMFT કોન્ફરન્સમાં ચર્ચાઓ આતંકવાદ અને આતંકવાદી ધિરાણના વૈશ્વિક વલણો, આતંકવાદના ધિરાણમાં ઉભરતી તકનીકીઓની ભૂમિકા અને સંબંધિત પડકારોને પહોંચી વળવા વૈશ્વિક સહયોગના મહત્વ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- આ બેઠક ઔપચારિક અને અનૌપચારિક માધ્યમો દ્વારા પ્રાપ્ત આતંકવાદી ભંડોળનો સામનો કરવાના પડકારોનો સામનો કરવા વૈશ્વિક સહયોગની માંગ કરશે.
- તે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને ફાઇનાન્સ કરવામાં ક્રિપ્ટોકોરન્સીની ભૂમિકા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- ફંડ ટ્રાન્સફર અથવા આતંકવાદ માટે ક્રાઉડસોર્સિંગને પ્રોત્સાહન આપવામાં ડાર્ક વેબની ભૂમિકા પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે.

પૂર્વી તિમોર આસિયાનનું 11મું સભ્ય

- આસિયાનના સભ્ય દેશો પૂર્વ તિમોરને બ્લોકના 11મા સભ્ય તરીકે સ્વીકારવા માટે સૈદ્ધાંતિક રીતે સંમત થયા હતા.

આસિયાન શું છે?

- દક્ષિણપૂર્વ એશિયાઈ રાષ્ટ્રોનું સંગઠન (ASEAN) એ 8 ઓગસ્ટ, 1967ના રોજ થાઇલેન્ડના બેંગકોકમાં સ્થપાયેલું પ્રાદેશિક જૂથ છે. તેના સભ્ય દેશો બ્રુનેઈ, કંબોડિયા, ઇન્ડોનેશિયા, લાઓસ, મલેશિયા, મ્યાનમાર, ફિલિપાઈન્સ, સિંગાપોર, થાઇલેન્ડ અને વિયેતનામ છે. પૂર્વ તિમોરને આ પ્રાદેશિક જૂથના નવા સભ્ય તરીકે ઉમેરવામાં આવ્યું હતું.

પૂર્વ તિમોર

- તિમોર લેસ્ટે અથવા પૂર્વ તિમોર એ પૂર્વીય લેસર સુન્ડા ટાપુઓમાં એક અર્ધ-ટાપુ રાષ્ટ્ર છે. તે મલય દ્વીપસમૂહના દક્ષિણ છેડે સ્થિત છે. તે તિમોર ટાપુના પૂર્વ ભાગમાં સ્થિત છે. તે દક્ષિણપૂર્વમાં તિમોર સમુદ્ર, ઉત્તરમાં ગીટાર સ્ટ્રેટ, ઉત્તરપશ્ચિમમાં ઓમ્બાઈ સ્ટ્રેટ અને દક્ષિણપશ્ચિમમાં પશ્ચિમ તિમોર (ઇન્ડોનેશિયન પ્રદેશનો ભાગ)થી ઘેરાયેલો છે.
- પૂર્વ તિમોર જે અગાઉ ઇન્ડોનેશિયાના પ્રદેશનો ભાગ હતો. ઇન્ડોનેશિયાએ 1976 માં ટાપુ રાષ્ટ્રને જોડ્યું. ઇન્ડોનેશિયાના જોડાણના વિરોધમાં ટાપુ પર લાખો લોકો મૃત્યુ પામ્યા છે.

- વૈશ્વિક દબાણને કારણે, ઇન્ડોનેશિયાની સરકારે પૂર્વ તિમોરનું ભવિષ્ય નક્કી કરવા માટે 1999માં લોકમતને અધિકૃત કર્યો હતો. યુએનની દેખરેખ હેઠળના લોકમતમાં, પૂર્વ તિમોરે ઇન્ડોનેશિયાથી અલગ થવા માટે મત આપ્યો. તેને 2002 માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી હતી. આ તેને એશિયામાં સૌથી યુવા લોકશાહી બનાવે છે.

G20 સમિતિ

- G20 બાલી સમિતિ 2022 આ વર્ષે 15 અને 16 નવેમ્બરે યોજાઈ.

અગત્યના મુદ્દા

- બાલીમાં આ સમિતિ 20 (G20) દેશોના સમૂહની 17મી બેઠક છે જે વૈશ્વિક GDPના 85 ટકા, વૈશ્વિક વેપારના 75 ટકા અને વૈશ્વિક વસ્તીના 66 ટકાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.
- G-20 સમિતિ ઇન્ડોનેશિયાના બાલીના નુસા દુઆમાં યોજાઈ.
- ઇન્ડોનેશિયાનું રાષ્ટ્રપતિ પદ 1 ડિસેમ્બર, 2021થી શરૂ થયું હતું. તે આ સમિતિ દરમિયાન સમાપ્ત થયું હતું.
- ઇવેન્ટની થીમ 'રિકવર ટુગેથર, રિકવર સ્ટ્રોંગર' હતી. G20 એજન્ડાના ભાગરૂપે, 3 કાર્યકારી સત્રો યોજાયા. તે નીચે પ્રમાણે છે:**
  - ટકાઉ ઊર્જા સંક્રમણ
  - વૈશ્વિક આરોગ્ય આર્કિટેક્ચર
  - ડિજિટલ ટ્રાન્સફોર્મેશન
- આ ત્રણ સત્રો સાથે, ઇન્ડોનેશિયાનો ઉદ્દેશ્ય ટકાઉ અને સમાવિષ્ટ આર્થિક વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે, જે સૂક્ષ્મ, નાના અને મધ્યમ કદના સાહસો (MSMEs) અને ડિજિટલ અર્થતંત્રની ભાગીદારી દ્વારા COVID-19 રસીની સમાન પહોંચનો માર્ગ મોકળો કરે છે.

2022 G20 સમિતિમાં કોણ હાજરી આપનાર દેશ

- G20 સમિતિમાં આર્જેન્ટિના, ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા, ચીન, યુરોપિયન યુનિયન, ફ્રાન્સ, જર્મની, ભારત, ઇટાલી, જાપાન, સાઉદી અરેબિયા, દક્ષિણ આફ્રિકા, દક્ષિણ કોરિયા, તુર્કી અને યુનાઇટેડ કિંગડમ અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના નેતાઓએ હાજરી આપી.
- રશિયાના રાષ્ટ્રપતિ વ્લાદિમીર પુતિન અને બ્રાઝિલ અને મેક્સિકોના નેતાઓ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો ન હતો.
- યુક્રેનના રાષ્ટ્રપતિ વોલોડિમિર ઝેલેન્સ્કીને વર્ચ્યુઅલ રીતે સમિતિને સંબોધિત કરવા આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.

ભારત માટે આ સમિટ શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે ?

- 2022 સમિટ ખાસ કરીને ભારત માટે મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તેણે 1 ડિસેમ્બર, 2022થી ઇન્ડોનેશિયામાંથી G20નું પ્રમુખપદ સંભાળ્યું છે.
- તે સપ્ટેમ્બર 2023ના રોજ આગામી સમિટનું આયોજન કરશે. વડાપ્રધાન મોદીએ અગાઉ 2023 સમિટ માટે લોગો અને વેબસાઇટ બહાર પાડી હતી. ભારત દ્વારા આયોજિત થનારી G20 સમિટની થીમ “વસુદૈવ કુટુમ્બકમ” છે.

પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિ

- પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

પેરિસ પીસ ફોરમ શું છે?

- પેરિસ પીસ ફોરમ એ ફ્રેન્ચ બિન-લાભકારી સંસ્થા છે જેની સ્થાપના 2018માં કરવામાં આવી હતી.
- તે વિશ્વના નેતાઓ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓના વડાઓ તેમજ વિશ્વભરના નાગરિક સમાજ અને ખાનગી ક્ષેત્રના નેતાઓના વાર્ષિક મેળાવડાનું આયોજન કરે છે.
- આ વાર્ષિક કાર્યક્રમનો ધ્યેય આંતરરાષ્ટ્રીય તકરારને સીધો સંબોધવાનો નથી, પરંતુ ખાનગી અને નાગરિક સમાજ વચ્ચે સંવાદ શરૂ કરવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર પ્રદાન કરવાનો છે.
- દર વર્ષે, ફોરમ એવા પ્રોજેક્ટ્સનું પ્રદર્શન કરે છે જે શાસનના પડકારો માટે નક્કર અને અસરકારક ઉકેલો પ્રદાન કરે છે.

પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિ

- પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિ “રાઇડિંગ આઉટ ધ મલ્ટિક્રાઇસિસ” થીમ પર આયોજિત કરવામાં આવી હતી.
- તે આના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે:**
  - બહુવિધ કટોકટીના સામાજિક-આર્થિક પરિણામોને સંબોધવા માટેની રીતો માટે ઉકેલો પૂરા પાડવા
  - મુખ્ય મુદ્દાઓ પર આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વિકસાવવો
  - બહુપક્ષીયવાદને ટેકો આપવો અને વૈશ્વિક સહકારની પદ્ધતિઓને મજબૂત કરવી
- આ મેળાવડા દરમિયાન બહુવિધ સમસ્યાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે ચુકેનમાં યુદ્ધ, વૈશ્વિક ભૂખમરાની કટોકટી, પર્યાવરણીય કટોકટી અને કુગાવો. લેટિન અમેરિકા પણ એજન્ડાનો ભાગ હતો.
- આ કાર્યક્રમમાં વિશ્વના નેતાઓ, માનવતાવાદીઓ અને વ્યવસાયિક હસ્તીઓ સહિત 4,000થી વધુ વ્યક્તિઓએ હાજરી આપી હતી.

- યુરોપમાં ઉર્જા કટોકટી અને દક્ષિણ ગોળાર્ધમાં ખાદ્ય અસુરક્ષા સહિત યુક્રેનિયન સંઘર્ષને કારણે સર્જાયેલી કટોકટી પર મુખ્ય ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- વિશ્વ નેતાઓએ ઘટના દરમિયાન સંઘર્ષનો તાત્કાલિક અંત લાવવા હાકલ કરી હતી.

સી વિજિલ-22

- ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા આ વર્ષે 15 અને 16 નવેમ્બરના રોજ એક્સરસાઇઝ સી વિજિલ-22નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. ઓલ ઇન્ડિયા કોસ્ટલ ડિફેન્સ ક્વાયટની આ ત્રીજી આવૃત્તિ છે. અગાઉની આવૃત્તિ જાન્યુઆરી 2021માં યોજાવામાં આવી હતી.

Exercise Sea Vigil

- વિવિધ હિસ્સેદારો વચ્ચે સંકલન સુધારીને ભારતના દરિયાકાંઠાના સંરક્ષણને મજબૂત કરવા માટે 2018માં સી વિજિલની ક્વાયટની કલ્પના કરવામાં આવી હતી.
- આ મોટી TROPEX ક્વાયટ તરફ બિલ્ડ-અપ છે.
- તેમાં ભારતનો સમગ્ર 7,516 કિમીનો દરિયાકિનારો તેમજ 2 મિલિયન ચોરસ કિમીના વિશિષ્ટ આર્થિક ક્ષેત્ર (EEZ)નો સમાવેશ થાય છે.
- આ રાષ્ટ્રીય સ્તરની ક્વાયટ સર્વોચ્ચ સ્તરે દરિયાઈ સુરક્ષા ક્ષેત્રમાં અને દરિયાકાંઠાના સંરક્ષણમાં ભારતની સજ્જતાનું મૂલ્યાંકન કરવાની તક પૂરી પાડે છે.
- તે ભારતની શક્તિઓ અને નબળાઈઓનું વાસ્તવિક મૂલ્યાંકન પૂરું પાડે છે અને દેશને તેની દરિયાઈ અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાને વધારવામાં મદદ કરે છે.
- ભૌગોલિક વિસ્તાર, હિતધારકોની સંખ્યા, સામેલ એકમોની સંખ્યા અને વ્યાપક ઉદ્દેશ્યોની દ્રષ્ટિએ આ ક્વાયટ ભારતમાં સૌથી મોટી છે.

આ ક્વાયટમાં કોણે ભાગ લીધો?

- આ રાષ્ટ્રીય સ્તરની દરિયાઈ સંરક્ષણ ક્વાયટ ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા કોસ્ટ ગાર્ડ અને ભારતની દરિયાઈ પ્રવૃત્તિઓ સાથે સંકળાયેલી અન્ય સરકારી સંસ્થાઓ સાથે સંકલન કરીને હાથ ધરવામાં આવી હતી. ભારતીય નૌકાદળ, કોસ્ટ ગાર્ડ, કસ્ટમ્સ અને અન્ય મેરીટાઇમ એજન્સીઓની સંપત્તિઓએ ક્વાયટમાં ભાગ લીધો હતો. તેમાં માછીમારી અને દરિયાકાંઠાના સમુદાયોની ભાગીદારી પણ સામેલ હતી.

કુર્દીસ્તાન વર્ક્સ પાર્ટી (PKK)

- કુર્દીસ્તાન વર્ક્સ પાર્ટી, અથવા PKK, તુર્કીના ઇસ્તંબુલમાં ઇસ્તિકલાલ એવન્યુ પર બોમ્બ ઘડાકા માટે જવાબદાર છે જેમાં છ લોકો માર્યા ગયા હતા અને કેટલાક ડઝન ઘાયલ થયા હતા.
- આ હુમલો તુર્કીની સરહદે ઉત્તર સીરિયામાં બહુમતી ધરાવતા કુર્દિશ શહેર કોબાનીથી આદેશ આપવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે.

PKK

- કુર્દીસ્તાન વર્ક્સ પાર્ટી (PKK)ની સ્થાપના માર્ક્સવાદી ક્રાંતિકારી અબ્દુલ્લા ઓકલાન દ્વારા 1978માં સ્વતંત્ર કુર્દીસ્તાન બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી.
- તેના ગેરિલા દળોએ 1984થી 1999માં ઓકલાનને કબજે કરવામાં આવે ત્યાં સુધી તુર્કી સેના સામે લડ્યા.
- PKKએ 2013માં યુદ્ધવિરામની જાહેરાત કરી હતી. જો કે, 2015માં તુર્કી ઇસ્લામિક સ્ટેટ સામેના યુદ્ધમાં જોડાયા અને ઇરાકમાં PKK સ્થાનો પર બોમ્બમારો શરૂ કર્યા પછી આ યુદ્ધવિરામ તૂટી ગયો.
- રાષ્ટ્રપતિ રેસેપ તૈયપ એર્ડોગન હેઠળ, તુર્કીએ PKK આતંકવાદીઓ તેમજ સંસદસભ્યો અને કાર્યકરો સહિત કુર્દિશ નાગરિકો પર કાર્યવાહી કરી હતી.
- તુર્કીની સરકાર અનુસાર, PKK મુખ્યત્વે દેશની પોલીસ, સૈન્ય, આર્થિક અને સામાજિક સંપત્તિને નિશાન બનાવે છે. આતંકવાદી સંગઠન નાગરિકો અને રાજદ્વારી અને કોન્સ્યુલર સુવિધાઓ પરના હુમલાઓ તેમજ ગેરવસૂલી, શસ્ત્રોની દાણચોરી અને માદક દ્રવ્યોની હેરફેરમાં પણ સામેલ છે. સમાવેશ થાય છે.

કુર્દ કોણ છે?

- કુર્દીસ્તાન નામના પર્વતીય ભૂ-સાંસ્કૃતિક પ્રદેશમાં વસતા મુખ્ય વંશીય જૂથ કુર્દ છે. કુર્દીસ્તાન પશ્ચિમમાં દક્ષિણપૂર્વીય તુર્કીથી પૂર્વમાં ઉત્તરપશ્ચિમ ઇરાન સુધી અને ઉત્તરમાં ઇરાકથી લઈને ઉત્તર સીરિયા સુધી દક્ષિણમાં આર્મેનિયા સુધી વિસ્તરે છે.
- દક્ષિણ અને પૂર્વીય તુર્કી, ઉત્તરી ઇરાક, ઉત્તરપૂર્વીય સીરિયા, ઉત્તરપશ્ચિમ ઇરાન અને દક્ષિણ આર્મેનિયાના કેટલાક ભાગોમાં મોટી સંખ્યામાં કુર્દ વસે છે.
- કુર્દ આ દેશોમાં તેમની ભૌગોલિક અલગતાને કારણે લઘુમતી છે. કુર્દ લોકો જ્યોર્જિયા, કઝાકિસ્તાન, લેબનોન અને પૂર્વી ઇરાનમાં પણ રહે છે.

- કુર્દિશ રાષ્ટ્રવાદીઓ અનુસાર, આ વંશીય સમુદાયનો ઇતિહાસ 7મી સદીનો છે, જ્યારે આ પ્રદેશની મોટાભાગની જાતિઓએ ઇસ્લામ ધર્મ અપનાવ્યો હતો.
- મોટાભાગના કુર્દ સુન્ની મુસ્લિમો છે. કુર્દ લોકો દ્વારા બોલાતી ભાષા ફારસી અને પશ્તો સાથે ગાઢ સંબંધ ધરાવે છે, જોકે સ્થાનિક બોલીઓ અલગ છે.

ઓપરેશન બરખાને

- 9 નવેમ્બરના રોજ, ફ્રાન્સે આફ્રિકામાં એક દાયકાથી ચાલતું ઓપરેશન બરખાને સમાપ્ત કર્યું.

ઓપરેશન બરખાને શું છે?

- ફ્રાન્સે જાન્યુઆરી 2013માં ઉત્તર આફ્રિકાના સાહેલમાં ઓપરેશન સર્વલ શરૂ કર્યું હતું. આ ઓપરેશન અલ-કાયદા સાથે જોડાયેલા ઇસ્લામિક ઉગ્રવાદીઓનો સામનો કરવા માટે મર્યાદિત હતું, જેઓ ઉત્તર માલીને નિયંત્રિત કરે છે.
- 2014માં, આ ઓપરેશન સર્વલને માપવામાં આવ્યું અને તેનું નામ ઓપરેશન બરખાને રાખવામાં આવ્યું. આ અદ્યતન કામગીરીનો હેતુ સાહેલ પ્રદેશમાં બિન-રાજ્ય સશસ્ત્ર જૂથોના પુનરુત્થાનને રોકવામાં સ્થાનિક સશસ્ત્ર દળોને મદદ કરવાનો હતો. તેણે માલી, નાઈજર, બુર્કિના ફાસો, મોરિટાનિયા અને ચાડમાં આતંકવાદ વિરોધી કામગીરી શરૂ કરી. આ મિશનના ભાગ રૂપે, સ્થાનિક સંયુક્ત આતંકવાદ વિરોધી દળ સાથે આશરે 4,500 ફ્રેન્ચ કર્મચારીઓને તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા.

શું ફ્રાન્સે ઓપરેશન બરખાનેના ઉદ્દેશ્યો હાંસલ કર્યા છે?

- સાહેલમાં ફ્રેન્ચ લશ્કરી કાર્યવાહીના બે લક્ષ્યો હતા:
- ઉત્તરમાં બળવાખોરોથી માલીને મુક્ત કરાવવું.
- આતંકવાદ વિરોધી કામગીરીનો ઉપયોગ કરીને પશ્ચિમ આફ્રિકામાં મોટા આતંકવાદીઓને ખતમ કરવા.
- ઓપરેશન સર્વની સફળતાથી ઓપરેશન બરખાને થયું. આ ઓપરેશનમાં નિષ્ફળતાઓની શ્રેણી જોવા મળી જેમ કે:
- ઇસ્લામિક સ્ટેટ જેવા આતંકવાદી સંગઠનો સાથે જોડાયેલા નવા જૂથોનો ઉદય.
- આતંકવાદનો સામનો કરવા માટેના ઓપરેશનની નિષ્ફળતાના પરિણામે માનવતાવાદી કટોકટી સર્જાઈ. 2022ના પ્રથમ છ મહિનામાં માલી, બુર્કિના ફાસો અને નાઈજરમાં હિંસાને કારણે 5,450 લોકોના મોત થયા હતા. અગાઉના વર્ષોની સરખામણીમાં આ નોંધપાત્ર વધારો છે.

- 2021માં, સાહેલમાં હિંસાની 2,000થી વધુ ઘટનાઓ નોંધવામાં આવી હતી. ગયા વર્ષે 1,180થી વધુ બનાવો નોંધાયા હતા.

અબુ ધાબીમાં ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ યોજાઈ

- પ્રથમ ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ અબુ ધાબીમાં યોજાઈ હતી.

વૈશ્વિક મીડિયા કોંગ્રેસ

- ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ (GMC)નું આયોજન ADNEC ગ્રુપ દ્વારા અમીરાત સમાચાર એજન્સીના સહયોગથી કરવામાં આવ્યું હતું.
- ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસની થીમ “મીડિયા ઉદ્યોગના ભવિષ્યને આકાર આપવો” છે.
- તે એક કોન્ફરન્સ-કમ-પ્રદર્શન કોંગ્રેસ છે જે મીડિયા ક્ષેત્રમાં વર્તમાન પડકારો અને તકો વિશે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની ચર્ચાઓ માટેનું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે.
- યુવામીડિયા પ્રોફેશનલ્સ માટે કોન્ફરન્સ અને વર્કશોપ્સે પત્રકારો, ટેક ફર્સ, કન્ટેન્ટ સર્જકો, ડિજિટલ માર્કેટિંગ પ્રોફેશનલ્સ, સ્ટ્રીમિંગ કંપનીઓ, એન્ટરટેઇનમેન્ટ એક્ઝિક્યુટિવ્સ, રેગ્યુલેટર્સ અને મહત્વના મીડિયા હિતધારકોને વિચારો અને અનુભવોની આપલે કરવા માટે પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડ્યું હતું.
- આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત એક પ્રદર્શનનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તેણે 29 દેશોના 170થી વધુ જાણીતા મીડિયા હાઉસ અને કંપનીઓનું આયોજન કર્યું હતું. આ પ્રદર્શનો મીડિયા સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં વિશેષતા ધરાવતી નવીનતમ આંતરરાષ્ટ્રીય તકનીકોનું પ્રદર્શન કરે છે.
- આ કાર્યક્રમમાં લગભગ 10,000 પ્રતિનિધિઓ અને મીડિયા કંપનીઓએ ભાગ લીધો હતો.
- ડિજિટલ કોમ્યુનિકેશન, સમકાલીન મીડિયા પર આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સનો પ્રભાવ અને મીડિયા સેક્ટરમાં એડવાન્સ ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશનના એકીકરણ જેવા વિષયો પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.
- આ ઇવેન્ટ વૈશ્વિક સ્તરે વ્યવસાયિક સંબંધોને સરળ બનાવવા અને નવા મીડિયા લેન્ડસ્કેપમાં બ્રાન્ડના પુનઃશોધને પ્રોત્સાહન આપવા માટે નેટવર્કિંગની તકો પૂરી પાડે છે.

કીન સ્વોર્ડ યુદ્ધ અભ્યાસ

- આ વર્ષે 10થી 19 નવેમ્બર દરમિયાન સંયુક્ત સૈન્ય અભ્યાસ કીન સ્વોર્ડનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

કીન સ્વોર્ડ

- અભ્યાસ કીન સ્વોર્ડ એ યુએસ આર્મી અને જાપાન સેલ્ફ-ડિફેન્સ ફોર્સ વચ્ચેનો સંયુક્ત અને દ્વિપક્ષીય ક્ષેત્રીય તાલીમ અભ્યાસ છે.
- જાપાન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના સૈન્ય કર્મચારીઓ વચ્ચે સહજતા અને આંતર કાર્યક્ષમતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે તે બે વર્ષમાં એકવાર યોજવામાં આવે છે.
- આ દ્વિવાર્ષિક કવાયત 1986થી હાથ ધરવામાં આવી રહી છે.
- આ કવાયત યુએસ આર્મી અને JSDF માટે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિઓમાં વિવિધ મિશન વિસ્તારોમાં સાથે મળીને તાલીમ લેવાની તક પૂરી પાડે છે.
- તેનું અંતિમ ધ્યેય પ્રદેશમાં વધતી જતી ચીની આક્રમકતા વચ્ચે વિશ્વસનીય પ્રતિરોધકતાનું નિર્માણ કરવાનું છે.

કીન સ્વોર્ડ 2023

- જાપાનના દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં આવેલા ટોકુનોશિમા દ્વીપની આસપાસના વિસ્તારમાં બે સપ્તાહ લાંબી આ કવાયત હાથ ધરવામાં આવી હતી.
- તેમાં JSDFના 26,000 કર્મચારીઓ અને યુએસ આર્મીના અન્ય 10,000 કર્મચારીઓની ભાગીદારી સામેલ છે. ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા અને યુકેના કુલ 4 યુદ્ધ જહાજો અને 2 વિમાનોએ પણ લશ્કરી કવાયતમાં ભાગ લીધો હતો.
- આ કવાયતમાં સંખ્યાબંધ એન્ટી-સબમરીન વોરફેર અને સરફેસ ગનરી ઇવેન્ટનો સમાવેશ થાય છે જે પેસિફિક ભાગીદારોને તેમની સંયુક્ત અને આગળની બહુપક્ષીય વ્યૂહરચના સુધારવામાં મદદ કરશે. તે બેલિસ્ટિક મિસાઇલો અને અવકાશ અને સાયબર સ્પેસમાં સંચાલન જેવા નવા જોખમોનો જવાબ આપવા પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

આ પ્રથા શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?

- જાપાનના પડોશી દેશ તાઈવાન પાસે ચીનની સૈન્યની વધતી હાજરી વચ્ચે આ કવાયત કરવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત, ચીનના જહાજો ઈન્ડો-પેસિફિકમાં સેનકાકુ ટાપુઓ નજીક જાપાની પ્રાદેશિક જળસીમામાં વારંવાર ઘૂસણખોરી કરી રહ્યા છે. સેનકાકુ ટાપુઓ પૂર્વ ચીન સમુદ્રમાં જાપાની નિયંત્રિત, નિર્જન ટાપુઓ છે. ચીન હાલમાં દાવો કરી રહ્યું છે કે આ ટાપુઓ તેના ક્ષેત્રનો ભાગ છે.

ઇન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ 2022

- ઇન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ (IPRD) 2022 આ વર્ષે 23થી 25 નવેમ્બર દરમિયાન યોજાયો હતો.

ઇન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ (IPRD) શું છે?

- ઇન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ (IPRD) એ ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા દર વર્ષે આયોજિત સર્વોચ્ચ આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદ છે.
- નેશનલ મેરીટાઇમ ફાઉન્ડેશન (NMF) ભારતીય નૌકાદળનું નોલેજ પાર્ટનર અને આ સંવાદનું મુખ્ય આયોજક છે.
- પ્રથમ બે આવૃત્તિઓ અનુક્રમે 2018 અને 2019માં નવી દિલ્હીમાં યોજાઈ હતી. COVID-19 રોગચાળાને કારણે IPRDની 2020 આવૃત્તિ રદ કરવામાં આવી હતી. ત્રીજી આવૃત્તિ 2021માં વર્ચ્યુઅલ મોડમાં યોજાવાની હતી.
- આ વાર્ષિક સંવાદનો ઉદ્દેશ્ય ઇન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ઉભરતી તકો અને પડકારોનું મૂલ્યાંકન કરવાનો છે.
- તે ઇન્ડો-પેસિફિક દરિયાઈ ક્ષેત્રને અસર કરતા ભૌગોલિક રાજકીય વિકાસ સાથે સંબંધિત વિષયો પર ચર્ચા કરવા માટે એક સામાન્ય પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે.

IPRD 2022

- IPRD 2022નું આયોજન નવી દિલ્હીમાં 'Operationalizing the Indo-Pacific Oceans Initiative' (IPOI) થીમ પર કરવામાં આવશે. IPOIની વિભાવના સાત એકબીજા સાથે જોડાયેલા સ્તંભો - દરિયાઈ સુરક્ષા, દરિયાઈ ઇકોલોજી, દરિયાઈ પરિવહન, ક્ષમતા નિર્માણ અને સંસાધનોની વહેંચણી, અને વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને શૈક્ષણિક સહકાર પર આધારિત પ્રાદેશિક, સમાવેશી સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માંગે છે.
- આ સંવાદની 2022 આવૃત્તિ નવી દિલ્હીમાં ભૌતિક સ્વરૂપમાં યોજાશે. તેમાં છ વ્યાવસાયિક સત્રોનો સમાવેશ થાય છે જે 23મીથી 25મી નવેમ્બર સુધી ત્રણ દિવસ ચાલશે.

નેશનલ મેરીટાઇમ ફાઉન્ડેશન (NMF) શું છે?

- નેશનલ મેરીટાઇમ ફાઉન્ડેશન (NMF) એ મેરીટાઇમ સેક્ટરને લગતા તમામ વિષયો પર સ્વતંત્ર અને નીતિ-સંબંધિત સંશોધન કરવા માટે 2005માં સ્થપાયેલી ભારતની પ્રથમ મેરીટાઇમ થિંક-ટેન્ક છે. તેનો મુખ્ય આદેશ ભારતના નીતિ નિર્માતાઓ, શિક્ષણવિદો અને નાગરિક સમાજમાં દરિયાઈ જાગૃતિ પેદા કરવાનો છે.

કુકી-ચીન બાંગ્લાદેશી શરણાર્થી મુદ્દો

- બાંગ્લાદેશી સુરક્ષા દળો અને કુકી-ચીન નેશનલ આર્મી (KNA) વચ્ચે ચાલી રહેલા સંઘર્ષને કારણે કુકી-ચીન સમુદાયમાંથી ભારતીય રાજ્ય મિઝોરમમાં શરણાર્થીઓના ધસારામાં વધારો થયો છે.

કુકી-ચીન નેશનલ આર્મી (KNA) કોણ છે?

- કુકી-ચીન નેશનલ આર્મી (KNA) એ કુકી-ચીન નેશનલ ફ્રન્ટ (KNF)ની સશસ્ત્ર પાંખ છે - એક અલગતાવાદી જૂથ જેની સ્થાપના 2008માં દક્ષિણ બાંગ્લાદેશમાં ચિત્તાગોંગ હિલ ટ્રેક્ટ્સમાં એક અલગ રાજ્ય બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી.
- KNF દાવો કરે છે કે બાવમ, પુંગખુઆ, લુશાઈ, ખુમી, મ્રો અને ખ્યાંગ વંશીય જૂથોના સભ્યો મોટી કુકી-ચીન જાતિનો ભાગ છે.
- બાવમ પાર્ટી તરીકે પણ ઓળખાય છે, આ જૂથ ઉત્તરપૂર્વ ભારત અને મ્યાનમારમાં બળવાખોર જૂથો સાથે ગાઢ સંબંધો ધરાવે છે.

મિઝોરમમાં શરણાર્થીની સ્થિતિ

- સીએચટીમાં ચાલી રહેલા આ સૈન્ય ઓપરેશનને કારણે મિઝોરમમાં શરણાર્થીઓનો ધસારો થયો છે. ચટગાંવમાંથી ઓછામાં ઓછા 200 કુકી-ચીન શરણાર્થીઓ મિઝોરમના લોંગટલાઈ જિલ્લામાં પહોંચ્યા હતા.
- રાજ્ય કેબિનેટે તાજેતરમાં બાંગ્લાદેશી કુકી-ચીન શરણાર્થીઓ માટે અસ્થાયી આશ્રયસ્થાનો અને અન્ય મૂળભૂત સુવિધાઓ સ્થાપવાની મંજૂરી આપી હતી.
- કુકી-ચીન-મિઝો સમુદાયના લગભગ 3.5 મિલિયન લોકો ચિટાગોંગ હિલ ટ્રેક્ટ્સમાં રહે છે. આ વિસ્તારમાંથી વધુ શરણાર્થીઓ મિઝોરમ પહોંચે તેવી અપેક્ષા છે. તેઓને રાજ્ય સરકારના રેકૉર્ડમાં "સત્તાવાર રીતે વિસ્થાપિત વ્યક્તિઓ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે કારણ કે ભારતમાં શરણાર્થીઓને લગતો કોઈ કાયદો નથી. આ શરણાર્થીઓને 2021ના બળવા પછી મિઝોરમમાં પ્રવેશેલા મ્યાનમારના શરણાર્થીઓને આશ્રય આપવામાં આવ્યો હતો તે જ તર્જ પર રાખવામાં આવશે. મિઝોરમ, જે બાંગ્લાદેશ સાથે 318 કિમીની સરહદ ધરાવે છે, હાલમાં મ્યાનમારથી લગભગ 30,000 શરણાર્થીઓનું આયોજન કરે છે.

ગરુડ શક્તિ અભ્યાસ

- ગરુડ શક્તિ અભ્યાસની આઠમી આવૃત્તિ 21 નવેમ્બર, 2022ના રોજ શરૂ થઈ.

ગરુડ શક્તિ અભ્યાસ

- વ્યાયામ ગરુડ શક્તિ એ ભારત અને ઇન્ડોનેશિયા વચ્ચે દ્વિપક્ષીય સંયુક્ત વિશેષ દળોની કવાયત છે.
- ઇન્ડોનેશિયા અને ભારત વચ્ચે દ્વિપક્ષીય સંરક્ષણ સહયોગના ભાગરૂપે આ સંયુક્ત સૈન્ય અભ્યાસ હાથ ધરવામાં આવી રહ્યો છે.
- તે 2012 થી ભારતીય સેનાના પેરા સ્પેશિયલ ફોર્સ સાથે હાથ ધરવામાં આવે છે.
- આમાં કાઉન્ટર ટેરરિસ્ટ, ક્લોઝ-ક્વાર્ટર કોમ્બેટ અને અન્ય સ્પેશિયલ ઓપરેશન્સ સામેલ છે.
- આ કવાયતનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ભારત અને ઇન્ડોનેશિયાની સેનાઓ વચ્ચે વિશ્વાસ અને સહયોગ વધારવાનો છે.

ગરુડ શક્તિ વ્યાયામ 2022 આવૃત્તિ

- 13-દિવસીય ગરુડ શક્તિ કવાયત ઇન્ડોનેશિયાના કારવાંગમાં સાંગા બુઆના ટ્રેનિંગ એરિયામાં કરવામાં આવી રહી છે.
- તે ભારતીય અને ઇન્ડોનેશિયન સેનાના વિશેષ દળો વચ્ચે સમજણ અને સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માંગે છે.
- કવાયતના અવકાશમાં વિશેષ દળોના કૌશલ્ય સ્તરને વધારવું, શસ્ત્રો, સાધનસામગ્રી, નવીનતાઓ, રણનીતિઓ અને તકનીકો વિશેની માહિતી શેર કરવી શામેલ છે.
- તેમાં જંગલ વિસ્તારમાં વિશેષ દળોની કામગીરી, આતંકવાદી છાવણીઓ પર હડતાલ વગેરેમાંથી મેળવેલ અનુભવોની વહેંચણીનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- તેઓ કાઉન્ટર ટેરર ઓપરેશન્સ, રિજનલ સિક્યુરિટી ઓપરેશન્સ અને વિદેશમાં શાંતિ જાળવણીની કામગીરી અંગે માહિતીનું આદાન-પ્રદાન કરશે.
- આ કવાયત ભારત અને ઇન્ડોનેશિયા વચ્ચેના રાજદ્વારી સંબંધોમાં વધુ એક સીમાચિહ્નરૂપ છે.

ભારત-ઇન્ડોનેશિયા સંબંધો

- ભારત અને ઇન્ડોનેશિયા દરિયાઈ પડોશીઓ અને વ્યૂહાત્મક ભાગીદારો છે. તેમની પાસે સાંસ્કૃતિક જોડાણો છે જે 2,000 વર્ષથી વધુ પાછળ જાય છે.
- આ બંને દેશોએ સૌહાર્દપૂર્ણ સંબંધો જાળવી રાખ્યા છે અને તેમના દ્વિપક્ષીય સંબંધો વધુ આગળ વધવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

- લુક ઈસ્ટ પોલિસી અને એક્ટ ઈસ્ટ પોલિસી જેવી ભારત સરકારની નીતિઓ આ વધતા જતા રાજદ્વારી સંબંધોમાં વધુ યોગદાન આપી રહી છે.

અનવર ઈબ્રાહિમ મલેશિયાના નવા વડાપ્રધાન બન્યા

- 24 નવેમ્બરના રોજ, દિગ્ગજ વિપક્ષી નેતા અનવર ઈબ્રાહિમને સુલતાન અબ્દુલ્લા દ્વારા મલેશિયાના 10મા વડાપ્રધાન તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

કોણ છે અનવર ઈબ્રાહિમ?

- અનવર ઈબ્રાહિમ મલેશિયાના એક પીઢ રાજકારણી છે જેમણે પોતાની રાજકીય કારકિર્દી વિદ્યાર્થી કાર્યકર તરીકે શરૂ કરી હતી.
- તેમણે 1971માં મુસ્લિમ યુથ મૂવમેન્ટ ઓફ મલેશિયા (ABIM) ની સ્થાપના કરી હતી.
- તેમની રાજકીય કારકિર્દીની શરૂઆતમાં, ઈબ્રાહિમે ગ્રામીણ ગરીબી અને દેશને અસર કરતા અન્ય સામાજિક-આર્થિક પડકારો સામે વિરોધનું નેતૃત્વ કર્યું.
- બાદમાં તેઓ યુનાઈટેડ મલેશિયાઈ નેશનલ ઓર્ગેનાઈઝેશન (UMNO) પાર્ટીમાં જોડાયા અને નાણા મંત્રી બન્યા.
- નાણા પ્રધાન તરીકેના તેમના કાર્યકાળ દરમિયાન, તેમણે સ્વતંત્ર રીતે વિવિધ રાજકીય નિર્ણયોનો અમલ કર્યો જેણે મલેશિયાને એશિયન નાણાકીય કટોકટીની અસરોથી બચવામાં મદદ કરી.
- જો કે, 1990ના દાયકામાં જ્યારે નાણાકીય કટોકટી વધુ ઘેરી બની ત્યારે ઈબ્રાહિમને ભ્રષ્ટાચારના આરોપમાં કાઢી મૂકવામાં આવ્યો અને તેની ધરપકડ કરવામાં આવી. તેમની ધરપકડ બાદ ભારે વિરોધ પ્રદર્શનો થયા હતા.
- જ્યારે 2004માં તેમની પ્રતિતિ પલટાઈ ગઈ, ત્યારે અનવર ઈબ્રાહિમ રાજકારણમાં પાછા ફર્યા અને તેમના સુધારાવાદી પક્ષનું નેતૃત્વ કર્યું જેણે 2013ની ચૂંટણીમાં UMNOને સાંકડી રીતે હરાવ્યું.
- અનવર ઈબ્રાહિમે એવા સમયે નવા મલેશિયાના વડા પ્રધાન તરીકે શપથ લીધા હતા જ્યારે દેશ હજી પણ COVID-19 રોગચાળાના લાંબા ગાળાના પરિણામો સાથે સંઘર્ષ કરી રહ્યો છે. મલેશિયા હાલમાં રાજકીય રીતે વિભાજિત છે. ભ્રષ્ટાચારને સંબોધવા, લોકશાહી અધિકારોનું રક્ષણ કરવા અને સંસદ અને ન્યાયતંત્ર જેવી મહત્વપૂર્ણ સરકારી સંસ્થાઓની સ્વતંત્રતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે પણ જાહેર દબાણ છે.

NEW
LAUNCHપંચાયતી
રાજ~~₹ 299/-~~ ₹ 99 /- ONLY

1 MONTH VALIDITY

iceonline એપ ડાઉનલોડ કરો

93773-01110
(10:00am to 6:00pm)

અધિકારી બનવાના સ્વપ્નને સાકાર કરવા

GPSC CLASS 1 / 2

દરેક પેપરના 200 માર્ક્સ
અને 3 કલાક

20-12-22 ઇતિહાસ + ભૂગોળ	21-12-22 બંધારણ + સાંસ્કૃતિક વારસો	
22-12-22 ગણિત + Reasoning	23-12-22 Economy + Science & Tech.	
24-12-22 Current Affairs	25-12-22 GS-1	26-12-22 GS-2

OFFLINE
MOCK
TEST
SERIES

TIME: 12 PM TO 3 PM

કુરિયર સુવિધા
ઉપલબ્ધ

Fees : RS 500 /- Only

રજીસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

રાજકોટ	9375701110
અમદાવાદ	8469501110
જૂનાગઢ	7698501110
ગાંધીનગર	8140601110

- પેપર અટેમ્પ્ટ કરવાની પ્રેક્ટિસ
- નબળા વિષયોને પારખવાની તક
- પૂર્ણ સંભાવના ધરાવતા પ્રશ્નો
- તજજ્ઞો દ્વારા તૈયાર કરેલ TEST SERIES

icerajkotofficial

www.iceonline.in

icerajkot

અવસર

50%
DISCOUNT

Google Play

iceonline

93773-01110 (10:00am to 6:00pm)

TARGET

તલાટી, જી.કલાર્ક

₹ 999/- 3 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
500+ Video
Mock Testસફળતાની સંપૂર્ણ તૈયારી
વનરક્ષક (બીટ ગાર્ડ)₹ 2,500/- 1 YEAR VALIDITY
₹ 1,500/- 6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
410+ Video
Daily/Weekly
Mock Test
Reading ScheduleTET 1 & 2
RECORDED BATCH₹ 1,499/- 1 YEAR VALIDITY
₹ 999/- 6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
500+ Video
Daily/Weekly
Mock Test
Reading ScheduleTET 1 & 2
OLIVE BATCH

₹ 20,000/- ₹ 9,999/- 1 YEAR VALIDITY

FREE

All Subject Material
& Books
Lecture PDF
Daily/Weekly
Mock Test
Reading Schedule

એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ પર ત્રીજી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ

- આ વર્ષે 24થી 25 નવેમ્બર દરમિયાન મસ્કત, ઓમાનમાં એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ પર 3જી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ યોજાઈ હતી.

એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ પર ત્રીજી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ શું છે?

- એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ (AMR) પર 3જી વૈશ્વિક ઉચ્ચ-સ્તરીય કોન્ફરન્સનો ઉદ્દેશ્ય રાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક અને વૈશ્વિક સ્તરે એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકાર માટે પ્રતિરોધક પગલાંને વેગ આપવા અને આ મુદ્દા પર આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- 2022ની કોન્ફરન્સની થીમ છે “ધ એએમઆર: પોલિસી ટુ વન હેલ્થ એક્શન”. તે એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકારના મુદ્દાને સંબોધવા માટે વન હેલ્થ એક્શન પર ચર્ચા કરવાની તક પૂરી પાડે છે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય 2024માં AMR (UNGA HLM) પર સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાની ઉચ્ચ સ્તરીય બેઠકમાં બોલ્ડ અને ચોક્કસ રાજકીય પ્રતિબદ્ધતાઓ માટે માર્ગ મોકળો કરવાનો છે.
- તે 2014 અને 2019માં નેધરલેન્ડ્સમાં યોજાયેલી ઉચ્ચ-સ્તરીય મંત્રી પરિષદોની અગાઉની બે આવૃત્તિઓની સફળતા પર આધારિત છે.
- તેમાં આરોગ્ય, કૃષિ, પશુ આરોગ્ય, પર્યાવરણ અને નાણાના 30થી વધુ મંત્રીઓ તેમજ અગ્રણી વૈશ્વિક નિષ્ણાતો અને ખાનગી ક્ષેત્ર, નાગરિક સમાજ, સંશોધન સંસ્થાઓ અને બહુપક્ષીય સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓ સામેલ છે.
- આ કોન્ફરન્સમાં વિશ્વના 40થી વધુ દેશોએ ભાગ લીધો હતો.
- કોન્ફરન્સમાં શ્રેષ્ઠ પ્રેક્ટિસના કેસ સ્ટડીઝનું પ્રદર્શન, સહભાગીઓ વચ્ચે ઇન્ટરેક્ટિવ ચર્ચાઓ અને મુખ્ય ભાષણોનો સમાવેશ થાય છે.

એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકાર શું છે?

- એન્ટિમાઇક્રોબાયલરેઝિસ્ટન્સ(AMR)એન્ટિમાઇક્રોબાયલ દવાઓના વહીવટ છતાં સુક્ષ્મસજીવોની ચાલુ રહેવા અને ગુણાકાર કરવાની ક્ષમતા છે.
- જ્યારે સુક્ષ્મસજીવો એન્ટિમાઇક્રોબાયલ માટે અત્યંત પ્રતિરોધક બની જાય છે, ત્યારે પ્રમાણભૂત સારવાર બિનઅસરકારક બની જાય છે અને કેટલીકવાર ઇચ્છિત પરિણામો આપતા નથી.

- આનાથી સારવારની નિષ્ફળતા અને માનવીઓ, પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિઓમાં રોગ અને મૃત્યુદરમાં વધારો થયો છે.

ઇન્ટરનેશનલ ટેક્સ કોઓપરેશન ફ્રેમવર્ક

- યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલીએ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની આંતર-સરકારી પ્રક્રિયા પર આધારિત આંતરરાષ્ટ્રીય કર સહકાર માળખું અથવા સાધન વિકસાવવા માટે સર્વસંમતિથી ઠરાવ અપનાવ્યો છે.
- નાઇજીરિયાએ 54 આફ્રિકન દેશોના સંઘ વતી આ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.

UNGAનો આ ઠરાવ શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?

- ગ્લોબલ ટેક્સ કોઓપરેશન પર પ્રસ્તાવિત યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક વિશ્વવ્યાપી ટેક્સેશનના નિયમનકાર તરીકે ઓર્ગેનાઇઝેશન ફોર ઇકોનોમિક કો-ઓપરેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટની 60 વર્ષની ભૂમિકાને સમાપ્ત કરશે.
- OECD દ્વારા સમાન માળખાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે. તે લગભગ એક દાયકાથી OECD ખાતે વિકાસ હેઠળ છે પરંતુ તેનો અંતિમ ડ્રાફ્ટ હજી સુધી પહોંચાડવાનો બાકી છે. પ્રસ્તાવિત UN માળખું આંતરરાષ્ટ્રીય કર નિયમોને લઈને UN અને OECD વચ્ચેના સત્તા સંઘર્ષને સમાપ્ત કરશે.
- પ્રસ્તાવિત માળખાથી આફ્રિકા અને એશિયાના વિકાસશીલ દેશોને ફાયદો થવાની અપેક્ષા છે.
- ડિજિટલ અર્થવ્યવસ્થાને લગતા કરવેરાના મુદ્દાઓને આવરી લેવા ઉપરાંત, તે ગેરકાયદે નાણાંના પ્રવાહની સમસ્યા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે અને તેના માટે ઉકેલો પ્રદાન કરે તેવી પણ અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.
- આની વૈશ્વિક અને સ્થાનિક અર્થવ્યવસ્થાઓ, વ્યવસાયો અને વિશ્વભરના લોકો પર ભારે અસર પડશે.

“ટુ પિલર સોલ્યુશન” શું છે?

- “ટુ પિલર સોલ્યુશન”, જેનું નેતૃત્વ OECD દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, તેનો હેતુ ડિજિટલ અર્થતંત્રમાં ઉદ્ભવતા કરવેરાના પડકારોને દૂર કરવાનો છે.
- આ આધારસ્તંભ સૌથી મોટા અને સૌથી વધુ નફાકારક બહુરાષ્ટ્રીય સાહસોમાંથી એક સાથે સંબંધિત છે અને તેઓ તેમના ઉત્પાદનો અને સેવાઓનું વેચાણ કરે છે તેવા દેશોમાં તેમના નફાના એક ભાગને ફરીથી વહેંચે છે.
- કોલમ બે મુજબ, €750 મિલિયનથી વધુની વાર્ષિક આવક ધરાવતી કોઈપણ કંપની વૈશ્વિક લઘુત્તમ કોર્પોરેટ ટેક્સને આધીન રહેશે.

- દ્વિ-સ્તંભ ઉકેલ સાથે, વિકસિત, વિકાસશીલ અને ઉત્તરતી અર્થવ્યવસ્થાઓ સહિત તમામ અર્થતંત્રોને વધારાની કર આવક પ્રાપ્ત થશે.

ઓસ્ટ્રા હિંદ 22 અભ્યાસ

- ઓસ્ટ્રા હિંદ 22 કવાયત રાજસ્થાનમાં શરૂ થઈ હતી. તે નવેમ્બર 2022ની શરૂઆતમાં જાપાનના દરિયાકાંઠે મલબાર ચતુર્માસિક દરિયાઈ કવાયતની 26મી આવૃત્તિના સમાપન પછી હાથ ધરવામાં આવી રહ્યું છે.

ઓસ્ટ્રા હિંદ 22

- ઓસ્ટ્રા હિંદ 22 એ ભારતીય સેના અને ઓસ્ટ્રેલિયન આર્મી વચ્ચેની દ્વિપક્ષીય તાલીમ કવાયત છે.
- તે આ વર્ષે 28 નવેમ્બરથી 11 ડિસેમ્બર સુધી મહાજન ફિલ્ડ ફાયરિંગ રેન્જ (રાજસ્થાન) ખાતે યોજાઈ રહ્યું છે.
- ઓસ્ટ્રેલિયન આર્મીનું પ્રતિનિધિત્વ 2જી ડિવિઝનની 13મી બ્રિગેડના સૈનિકો દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- ભારતીય પક્ષનું પ્રતિનિધિત્વ ડોગરા રેજિમેન્ટના સૈનિકો કરી રહ્યા છે.

- તે ઓસ્ટ્રા હિંદ શ્રેણીની પ્રારંભિક આવૃત્તિ છે. સંયુક્ત કવાયતમાં બંને સેનાના તમામ શસ્ત્રો અને સેવા દળો સામેલ થશે. ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા વૈકલ્પિક રીતે તેનું આયોજન કરશે.

આ અભ્યાસનો હેતુ શું છે?

- ઓસ્ટ્રા હિંદ શ્રેણીનો ઉદ્દેશ્ય ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા વચ્ચે સકારાત્મક સૈન્ય સંબંધ બાંધવાનો છે. આ ભારતીય સેના અને ઓસ્ટ્રેલિયન આર્મી બંનેને એકબીજાની શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓ શેર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- સંયુક્ત કવાયત ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયાની સેનાઓને પ્રતિકૂળ ખતરાઓને બેઅસર કરવા માટે કંપની અને પ્લાટૂન સ્તરે વ્યૂહાત્મક કામગીરી હાથ ધરવા માટેની રણનીતિ, તકનીકો અને પ્રક્રિયાઓમાં શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો શેર કરવા સક્ષમ બનાવે છે. તે બટાલિયન અથવા કંપની સ્તરે અકસ્માત વ્યવસ્થાપન, અકસ્માત સ્થળાંતર અને લોજિસ્ટિક્સ આયોજન પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.

ધો.12 પાસ માટે સુવર્ણ તક

વનરક્ષક

બીટ ગાર્ડ

10%
DISCOUNT

⌚ 4 PM To 6 PM

- પર્યાવરણ વિષય પર વિશેષ ભાર
- ટૂંક સમયમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરવાની આક્રમક વ્યૂહરચના
- નવા અભ્યાસક્રમ મુજબની પરિણામલક્ષી તૈયારી
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના નિષ્ણાંતો દ્વારા અભ્યાસ
- પરીક્ષાલક્ષી મટીરિયલ્સ અને FREE BOOKS
- Daily, Weekly, Mock Omr દ્વારા ટેસ્ટ

ફ્રી ટ્રાયલ લેકચર

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

81407-01110

OFFLINE

ઇ-2, સેક્ટર-6, બીજો માળ,
ઈસ્કોન ગાંધિયા પાસે, ગાંધીનગર.

ગાંધીનગર

અવસર

ફ્રી ટ્રાયલ લેકચર

WEEKLY, MONTHLY
OMR TEST

ધો.12 પાસ માટે સુવર્ણ તક

વનરક્ષક

બીટ ગાર્ડ

- પર્યાવરણ વિષય પર વિશેષ ભાર
- ટૂંક સમયમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરવાની આક્રમક વ્યૂહરચના
- નવા અભ્યાસક્રમ મુજબની પરિણામલક્ષી તૈયારી
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના નિષ્ણાંતો દ્વારા અભ્યાસ
- પરીક્ષાલક્ષી મટીરિયલ્સ અને FREE BOOKS

ફ્રી ડેમો માટે

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

93280-01110

OFFLINE

કાલાવડ રોડ, તિરૂપતી પેટ્રોલ પંપ સામે,
સ્વામિનારાયણ મંદિર પાસે, રાજકોટ

રાજકોટ

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ માટેનું નં. 1 મેગેઝિન

ICE

MAGIC

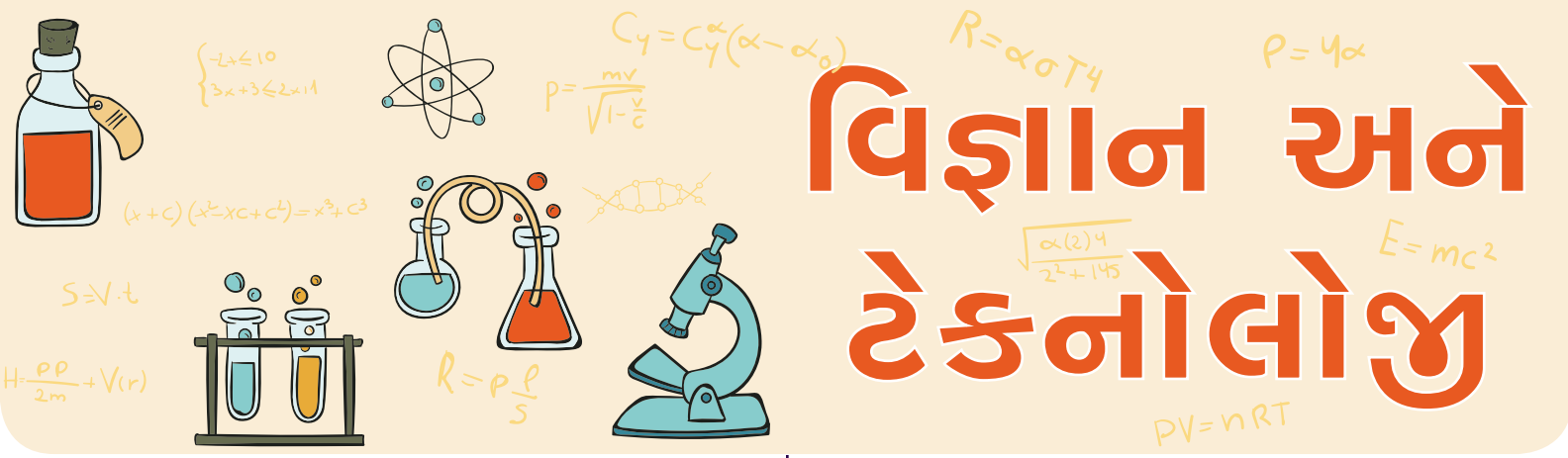
CURRENT AFFAIRS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના
ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ
માટેનું નં. 1 મેગેઝિન

FREE DOWNLOAD

INS વિકાંત

- સ્વદેશી એરક્રાફ્ટ કેરિયર 'વિકાંત' 2 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની હાજરીમાં કાર્યરત થશે. INS વિકાંત પર એરક્રાફ્ટ લેન્ડિંગ ટ્રાયલ નવેમ્બરમાં શરૂ થશે અને મધ્ય 2023 સુધીમાં પૂર્ણ થશે. કેરિયર 2023 ના અંત સુધીમાં સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત થઈ જશે.

INS વિકાંત વિશે

- તે સ્વદેશી એરક્રાફ્ટ કેરિયર વન (IAC-1) તરીકે પણ ઓળખાય છે. તે ભારતીય નૌકાદળ માટે કોચીન શિપયાર્ડ, કેરળ દ્વારા બનાવવામાં આવે છે. તેની કુલ સ્વદેશી સામગ્રી 76% છે.
- આ યુદ્ધ જહાજ 262 મીટર લાંબુ, 62 મીટર પહોળું અને તેની ઊંચાઈ 59 મીટર છે. તેનું બાંધકામ 2009માં શરૂ થયું હતું.
- INS વિકાંત પાસે 2,200 થી વધુ કોચ છે, જે લગભગ 1600 લોકોના કૂ માટે રચાયેલ છે, જેમાં મહિલા અધિકારીઓને સમાવવા માટે વિશેષ કેબિનનો સમાવેશ થાય છે.
- વિકાંતની ક્રૂઝિંગ સ્પીડ 18 નોટ્સ છે, જેની ટોપ સ્પીડ લગભગ 28 નોટ્સ છે.
- તે Short Take Off But Arrested Recovery Mechanism (STOBAR) પર કામ કરે છે. INS વિકાંત 4 જનરલ ઇલેક્ટ્રિક ગેસ ટર્બાઇન દ્વારા સંચાલિત છે.
- INS વિકાંતનું સૂત્ર "જયમા સમ યુધિ સ્પર્ધા:" (Jayema Sam Yudhi Sprdhah) છે. તે ઋગ્વેદમાંથી લેવામાં આવ્યું છે. તેનો અર્થ છે "જેઓ મારી સામે લડે છે તેઓને હું હરાવીશ."
- INS વિકાંતની પ્રોજેક્ટ કિંમત 2014માં વધારીને USD 3.5 બિલિયન કરવામાં આવી હતી. 2019 માં પ્રોજેક્ટના 3 તબક્કા માટે વધારાના USD 420 મિલિયન અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ પ્રોજેક્ટ ભારતીય એકતાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે કારણ કે એરક્રાફ્ટ કેરિયર 18 રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં બનાવવામાં આવ્યું છે, જેમાં કોલકાતા, જલંધર, કોટા, પુણે, દિલ્હી, અંબાલા, હૈદરાબાદ અને ઈન્દોર જેવા સ્થળોનો સમાવેશ થાય છે.

- 'વિકાંત'ની રચના સાથે, ભારત યુ.એસ., યુ.કે., રશિયા, ચીન અને ફ્રાન્સ જેવા દેશોના પસંદગીના જૂથમાં જોડાય છે કે જેઓ સ્વદેશી રીતે એરક્રાફ્ટ કેરિયર ડિઝાઇન અને ઉત્પાદન કરવાની અપ્રતિમ ક્ષમતા ધરાવે છે.

સર્વાઇકલ કેન્સર સામે ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી રસી

- તાજેતરમાં સીરમ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા (SII) અને બાયોટેકનોલોજી વિભાગે સર્વાઇકલ કેન્સરની રોકથામ માટે સ્વદેશી રીતે વિકસિત ક્વોડ્રિવલેન્ટ હ્યુમન પેપિલોમા વાયરસ (HPV) રસી લોન્ચ કરી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ડ્રગ કંટ્રોલર જનરલ ઓફ ઇન્ડિયા (DCGI) એ ગયા મહિને સીરમ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા (SII)ને સર્વાઇકલ કેન્સર સામે સ્વદેશી રીતે વિકસિત રસી બનાવવા માટે બજાર પરવાનગી આપી હતી.
- સર્વાઇકલ કેન્સરને રોકવા માટે ભારતમાં આ પ્રથમ ચતુર્ભુજ હ્યુમન પેપિલોમાવાયરસ રસી (vHPV) હશે.
- આ રસી લોન્ચ કર્યા પછી, સરકાર ટૂંક સમયમાં 9-14 વર્ષની વય જૂથની છોકરીઓ માટે રાષ્ટ્રીય રસીકરણ કાર્યક્રમ ચલાવશે.
- સર્વાઇકલ કેન્સરના 85 ટકાથી 90 ટકા કેસોમાં એવું જોવામાં આવ્યું છે કે રસીની ગેરહાજરીમાં કેન્સર વધતું હતું, પરંતુ હવે એવું નહીં થાય. જો આપણે આ રસી નાના બાળકોને વહેલા આપીશું તો તેઓ ચેપથી સુરક્ષિત રહેશે અને શક્ય છે કે તેમને 30 વર્ષ પછી સર્વાઇકલ કેન્સર ન થાય.

ભારતમાં સર્વાઇકલ કેન્સર

- સર્વાઇકલ કેન્સર એ ભારતમાં મહિલાઓમાં બીજા નંબરનું સૌથી સામાન્ય કેન્સર છે, જો કે તે અટકાવી શકાય તેવું છે. આ કેન્સર સામાન્ય રીતે 15 થી 44 વર્ષની વયની સ્ત્રીઓમાં નિદાન થાય છે.

- ગ્લોબોકન 2020 મુજબ, સર્વાઈકલ કેન્સરનો હિસ્સો 2020 માં તમામ કેન્સરમાં 9.4% અને કેન્સરના નવા કેસોમાં 18.3% હતો.
- 1990-2016 દરમિયાન, સર્વાઈકલ કેન્સર એ 12 ભારતીય રાજ્યોમાં મહિલાઓ માટે કેન્સર મૃત્યુનું બીજું મુખ્ય કારણ હતું.

રાષ્ટ્રીય કેન્સર નિયંત્રણ કાર્યક્રમ (NCCP)

- રાષ્ટ્રીય કેન્સર નિયંત્રણ કાર્યક્રમ ભારતમાં સૌપ્રથમ 1975માં શરૂ થયો હતો. આ કાર્યક્રમ હેઠળ હાલની કેન્સર હોસ્પિટલો અને સંસ્થાઓને સજ્જ કરવા માટે પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી હતી. દરેક કેન્સર સંસ્થાને રેડિયોથેરાપી માટે કોબાલ્ટ મશીન ખરીદવા માટે રૂ. 2.50 લાખની કેન્દ્રીય સહાય પૂરી પાડવામાં આવી હતી.

AICTE અને Adobeની ડિજિટલ કૌશલ્ય પર ભાગીદારી

- ઓલ ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન (AICTE) એ સમગ્ર દેશમાં ડિજિટલ સર્જનાત્મકતા કૌશલ્યોને વેગ આપવા માટે Adobe સાથે ભાગીદારી કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ કરાર હેઠળ, Adobe વર્તમાન ડિજિટલ-પ્રથમ વિશ્વ માટે વિદ્યાર્થીઓને તૈયાર કરવા માટે જરૂરી સર્જનાત્મક અને ડિજિટલ સાક્ષરતા કૌશલ્યો સાથે અભ્યાસક્રમ અને કુશળતા પ્રદાન કરશે અને શિક્ષકોને અભ્યાસક્રમમાં ડિજિટલ સર્જનાત્મકતાને એકીકૃત કરવા તાલીમ આપશે.
- ભાગીદારીનો હેતુ 2024 સુધીમાં 10,000 ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં 75,000 થી વધુ શિક્ષકોને ડિજિટલ સર્જનાત્મકતા કૌશલ્ય સાથે સશક્ત બનાવવાનો છે.
- Adobe સાથે મળીને આ AICTE ભાગીદારી દેશમાં મજબૂત કૌશલ્ય ઇકોસિસ્ટમનું નિર્માણ કરશે અને નવા યુગના કૌશલ્યો ધરાવતા શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને મદદમારી પછીના ડિજિટલ-પ્રથમ વિશ્વમાં આગળ વધવા માટે સશક્ત બનાવશે.

AICTE

- AICTE એ એક વૈધાનિક સંસ્થા તેમજ રાષ્ટ્રીય સ્તરની તકનીકી શિક્ષણ પરિષદ છે જે ઉચ્ચ શિક્ષણ વિભાગના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે.

- સંસ્થાની સ્થાપના સૌપ્રથમ 1945માં સલાહકાર સંસ્થા તરીકે કરવામાં આવી હતી અને તેને 1987માં વૈધાનિક દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો.
- AICTE ની જવાબદારીમાં દેશની મેનેજમેન્ટ એજ્યુકેશન અને ટેકનિકલ એજ્યુકેશન સિસ્ટમના સંકલિત વિકાસ અને યોગ્ય આયોજનનો સમાવેશ થાય છે.
- AICTEનું મુખ્યાલય નવી દિલ્હીમાં આવેલું છે.
- અનિલ સહસ્રબુદ્ધે આ સંસ્થાના પ્રમુખ છે.

તેજસ માર્ક-2 પ્રોજેક્ટ

- કેબિનેટ કમિટી ઓન સિક્યોરિટી (CCS) એ સ્વદેશી એરક્રાફ્ટ એલસીએ માર્ક 2 મલ્ટીરોલ ફાઇટર જેટનું વધુ સક્ષમ અને શક્તિશાળી સંસ્કરણ વિકસાવવા માટેના પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- તેજસ માર્ક-1ને 4.5-જનરેશન મશીન તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું છે, જેનું માત્ર 70 ટકા સ્વદેશીકરણ જ નહીં (માર્ક 1A ના 62 ટકાના વિરોધમાં) પણ ભારતમાં ઉત્પાદિત કરવા માટે વધુ અદ્યતન તકનીકોનો પણ ઉપયોગ કરશે.
- તેજસ એ હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) દ્વારા ઉત્પાદિત સિંગલ એન્જિન અને અત્યંત કાર્યક્ષમ મલ્ટી-રોલ સુપરસોનિક ફાઇટર એરક્રાફ્ટ છે.
- જેટને વધુ શક્તિશાળી GE-414 એન્જિન સાથે ફીટ કરવામાં આવશે, જે તેને હાલના તેજસ માર્ક-1 (GE-404 એન્જિન) કરતાં વધુ લાંબી લડાયક શ્રેણી અને વધુ હથિયાર વહન કરવાની ક્ષમતા આપશે.
- તેજસ માર્ક-2નો લુક પણ 21મી સદીનો છે. રાફેલ, યુરોફાઇટર અથવા સુખોઈ-30 એમકેઆઈ જેવા સમકાલીન લડવૈયાઓને મળતા આવે તે માટે પાંખોની બાજુમાં એક કેનાર્ડ ઉમેરવામાં આવ્યું છે.
- વેપન પેલોડ અને એન્જિન ઉપરાંત, તેજસ માર્ક-2ના આંતરિક ભાગોને વધુ સુલભ અને જાળવણી-મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવા માટે ફરીથી ગોઠવવામાં આવશે.
- અગાઉ મંજૂર કરાયેલા રૂ. 2,500 કરોડ ઉપરાંત, આ ફાઇટર જેટ રૂ. 6,500 કરોડથી વધુના ખર્ચે વિકસાવવામાં આવશે.

તેજસ માર્ક-2 શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?

- તેજસ માર્ક-2ની મંજૂરી ભારતીય વાયુસેના માટે મોટી રાહત છે. IAF પાસે હાલમાં 42 ની મંજૂર સંખ્યાની સામે 30 ફાઇટર

સ્કવોડ્રન છે, જે એવા સમયે અપૂરતી છે જ્યારે દેશ ચીન અને પાકિસ્તાન બંને તરફથી જોખમોનો સામનો કરી રહ્યો છે.

- એલસીએ માર્ક-2 ફાઇટર જેટ્સ જગુઆર અને મિરાજ 2000 ફાઇટર જેટ્સનું સ્થાન લેશે.

ભારતનું પ્રથમ નાઇટ સ્કાય સેન્ડચ્યુરી

- એક અનોખી અને પ્રથમ પ્રકારની પહેલમાં, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગે લદ્દાખમાં ભારતનું પ્રથમ નાઇટ સ્કાય અભયારણ્ય સ્થાપવાનું નક્કી કર્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ સૂચિત ડાર્ક સ્કાય રિઝર્વ લદ્દાખના હેનલેમાં ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્યના ભાગ રૂપે સ્થિત હશે.
- તે ભારતમાં એસ્ટ્રો-ટૂરિઝમને વેગ આપશે અને ઓપ્ટિકલ, ઇન્ફ્રારેડ અને ગામા-રે ટેલિસ્કોપ માટે વિશ્વના સૌથી ઊંચા સ્થળોમાંનું એક હશે.

ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્ય

- લદ્દાખના લેહ જિલ્લાના ચાંગથાંગ ઉચ્ચપ્રદેશમાં સ્થિત, ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્ય એ લદ્દાખ ક્ષેત્રમાં સૌથી લોકપ્રિય અભયારણ્ય છે. તેના મનોહર લેન્ડસ્કેપ સાથે, આ અભયારણ્ય વનસ્પતિ અને પ્રાણીસૃષ્ટિની વિશાળ વિવિધતા ધરાવે છે.
- લગભગ 4000 ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં ફેલાયેલા આ અભયારણ્યમાં ત્સો મોરીરી તળાવ પણ છે. તે ઉત્તરપૂર્વ ગ્રીનલેન્ડ નેશનલ પાર્ક પછી બીજા નંબરનું સૌથી મોટું નેચર રિઝર્વ માનવામાં આવે છે. આ અભયારણ્ય 14,000-19000 ફૂટની ઉંચાઈ પર આવેલું છે.

ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્ય નજીકના સ્થળો

- કોરઝોક ગામ ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્યની નજીક આવેલું છે, જે વિશ્વનું સૌથી ઊંચું ગામ માનવામાં આવે છે. આ ગામનું મુખ્ય આકર્ષણ કોર્ઝોક મઠ છે. ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્યની આસપાસના અન્ય સ્થળો પેંગોંગ ત્સો તળાવ, ત્સો કાર તળાવ, ખાર્દુંગ લા પાસ અને શાંતિ સ્તૂપા છે.

Inflatable Aerodynamic Decelerator

- તાજેતરમાં, ઇન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO) એ ઇન્ફ્લેટેબલ એરોડાયનેમિક ડીસીલેરેટર (IAD) ટેકનોલોજીનું

સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું છે જે વપરાયેલ રોકેટ સ્ટેજ અને લેન્ડ પેલોડ્સની ખર્ચ-અસરકારક પુનઃપ્રાપ્તિમાં મદદ કરી શકે છે.

ઇન્ફ્લેટેબલ એરોડાયનેમિક ડીસીલેરેટર (IAD)

- વિક્રમ સારાભાઈ સ્પેસ સેન્ટર (VSSC) દ્વારા ઇન્ફ્લેટેબલ એરોડાયનેમિક ડીસીલેરેટર ડિઝાઇન અને વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- IAD ટેકનોલોજીનું પરીક્ષણ સાઉન્ડિંગ રોકેટ રોહિણી-300 (RH300 Mk-II) પરથી કરવામાં આવ્યું છે. રોહિણી સાઉન્ડિંગ રોકેટનો ઉપયોગ નિયમિતપણે ભારત અને વિદેશના વૈજ્ઞાનિકો દ્વારા ઉડાન પ્રદર્શન માટે કરવામાં આવે છે.
- ● IAD વિવિધ અવકાશ કાર્યક્રમોમાં પ્રચંડ સંભાવના ધરાવે છે જેમ કે વપરાયેલ રોકેટ સ્ટેજની પુનઃપ્રાપ્તિ, મંગળ અથવા શુક્ર પર પેલોડ ઉતારવા અને માનવ અવકાશ ઉડાન મિશન માટે અવકાશમાં રહેઠાણ બનાવવા માટે.
- IAD ભવિષ્યના ઘણા અવકાશ મિશન માટે ગેમ ચેન્જર સાબિત થઈ શકે છે. આ ટેક્નિક વડે રોકેટની સ્પીડ પણ ધીમી કરી શકાશે, જેથી વૈજ્ઞાનિકો રોકેટની સ્પીડને કન્ટ્રોલ કરી શકશે.

ઇસરો (ISRO)

- ISRO એ ભારત સરકારના અવકાશ વિભાગ હેઠળની અવકાશ એજન્સી છે. તેની રચના 1969માં થઈ હતી. ISRO એ તેના પુરોગામી, INCOSPAR (ભારતીય રાષ્ટ્રીય અવકાશ સંશોધન સમિતિ)ને બદલ્યું, જેની સ્થાપના 1962માં કરવામાં આવી હતી. ઇસરોના વર્તમાન અધ્યક્ષ એસ. સોમનાથ છે.

Eyes on the Solar System ટૂલ

- તાજેતરમાં નાસાએ તેના 3D વિઝ્યુલાઇઝેશન 'Eyes on the Solar System' ટૂલને અપડેટ કર્યું છે. આ નવી અને સુધારેલી સિસ્ટમ હવે આંતરગ્રહીય મુસાફરીને પહેલા કરતા વધુ સરળ અને વધુ ઇન્ટરેક્ટિવ બનાવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- “Eyes on the Solar System”ની આ નવીનતમ સંસ્કરણ તેમને સમૃદ્ધ ઇન્ટરેક્ટિવ પ્રવાસો દ્વારા સ્કોલ કરવાની મંજૂરી આપે છે. ઉદાહરણ તરીકે, તમે વોયેજરની ગુરુ, શનિ, યુરેનસ અને નેપ્ચ્યુનના ભવ્ય પ્રવાસનો આનંદ માણી શકો છો.
- નાસાની જેટ પ્રોપલ્શન લેબોરેટરી અને કેલટેક ખાતે વિઝ્યુલાઇઝેશન ટેકનોલોજી એપ્લિકેશન અને ડેવલપમેન્ટ ટીમને સિસ્ટમ વિકસાવવામાં બે વર્ષથી વધુ સમય લાગ્યો.
- આ અપડેટ બહેતર નિયંત્રણો, બહેતર નેવિગેશન અને આપણી પોતાની પૃથ્વી, સૂર્યમંડળ, એસ્ટરોઇડ્સ અને વધુ વિશે જાણવાની ઘણી નવી તકો લાવે છે.
- આ અનન્ય 3D સાધન સૂર્યમંડળના ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્યના વાસ્તવિક સમયના 3D ડેટા વિઝ્યુલાઇઝેશનને મંજૂરી આપે છે.
- ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ પૃથ્વી પરના તમામ ઉપગ્રહોમાંથી દવાના તાપમાન, કાર્બન-ડાયોક્સાઇડ, જમીનની ભેજ, ઓઝોન વગેરે માટે વાસ્તવિક સમયમાં બહુવિધ વિઝ્યુલાઇઝેશનની મંજૂરી આપે છે.
- આ અત્યુત્ત સાધન તમને 3Dમાં એક્સોપ્લેનેટનું અન્વેષણ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- આ સાધન તારાઓને ડાઇલાઇટ કરે છે અને તેમની આસપાસના એક્સોપ્લેનેટને શોધવાની મંજૂરી આપે છે.

ભારતની પ્રથમ ઇન્ટ્રાનેઝલ કોરોના રસી

- ભારત બાયોટેક દ્વારા દેશની પ્રથમ ઇન્ટ્રાનેઝલ કોવિડ રસીને તાજેતરમાં 18 વર્ષથી વધુ ઉંમરના લોકો માટે ચેપ સામે પ્રાથમિક રસીકરણ માટે DCGI મંજૂરી મળી છે.
- આ રસીને ChAd36-SARS-CoV-S COVID-19 નામ આપવામાં આવ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ChAd36-SARS-CoV-S કોવિડ-19 (ચિમ્પાન્ઝી એકેનોવાયરસ વેક્ટરેડ) ભારત બાયોટેક દ્વારા કોવિડ-19 માટે રિકોમ્બિનન્ટ નેસલ વેક્સિન તેની પ્રકારની સોય-મુક્ત રસીમાંથી આવતી પ્રથમ રસી છે.
- આ રસીની મંજૂરી પહેલા, હૈદરાબાદ સ્થિત ભારત બાયોટેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડે લગભગ 4,000 સ્વયંસેવકો પર આ રસીના ત્રીજા તબક્કાના ટ્રાયલ હાથ ધર્યા હતા. આ ટ્રાયલમાં રસી અસરકારક સાબિત થઈ છે. જે પછી આ રસી 18 વર્ષ અને તેથી વધુ વયના લોકો માટે કટોકટીની પરિસ્થિતિઓમાં પ્રતિબંધિત ઉપયોગ હેઠળ મંજૂર કરવામાં આવી છે.

ChAd36-SARS-CoV-S COVID-19

- આ એક નવી ઇન્ટ્રાનેઝલ રસી છે જે સોય (ઇન્જેક્શન)ની મદદ વગર આપવામાં આવે છે.
- મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશો માટે તે વધુ સુરક્ષિત અને વધુ અસરકારક વિકલ્પ સાબિત થશે.
- કંપનીના જણાવ્યા અનુસાર, આ રસી વ્યાપક રોગપ્રતિકારક પ્રતિભાવને વધારે છે.
- વાઈરલ વેક્ટર પ્લેટફોર્મ પર આધારિત આ નવી ઇન્ટ્રાનાસલ વેક્સિન સાથે માપનીયતા કોઈ સમસ્યા હશે નહીં.

ભારત બાયોટેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ

- ભારત બાયોટેકનું મુખ્ય મથક હૈદરાબાદમાં છે. કંપની દવાની શોધ, દવાના વિકાસ, રસીઓના ઉત્પાદન, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને આરોગ્ય સંભાળ ઉત્પાદનો સાથે સંકળાયેલી છે. તેની સ્થાપના 1996 માં કરવામાં આવી હતી.

મિનિટમેન-III ઇન્ટરકોન્ટિનેન્ટલ બેલિસ્ટિક મિસાઇલ

- તાજેતરમાં યુએસ એરફોર્સ ગ્લોબલ સ્ટ્રાઇક કમાન્ડે મિનિટમેન-III (Minuteman III ICBM) મિસાઇલનું સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું હતું. આ મિસાઇલને કેલિફોર્નિયાના વેન્ડેનબર્ગ સ્પેસ ફોર્સ બેઝ પરથી લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- મિનિટમેન-III મિસાઇલ યુએસ એર ફોર્સ ગ્લોબલ સ્ટ્રાઇક કમાન્ડ હેઠળ વ્યૂહાત્મક ડિટરન્સ ફોર્સનો ભાગ છે.
- તેનું પૂરું નામ LGM-30G Minuteman-III છે. LGM માં, Lનો અર્થ સિલો લોન્ચ મિસાઇલ, G માટે ગ્રાઉન્ડ એટેક અને Mનો અર્થ ગાઇડેડ મિસાઇલ છે.
- તે અમેરિકાની સૌથી શક્તિશાળી મિસાઇલોમાંથી એક છે જે પરમાણુ હુમલો કરવામાં સક્ષમ છે.
- આ પરીક્ષણનો હેતુ શસ્ત્ર પ્રણાલીની સલામતી, અસરકારકતા અને તત્પરતાને ચકાસવાનો હતો.
- મિનિટમેન-III મિસાઇલ 10,000 કિમીથી વધુની રેન્જમાં પ્રહાર કરી શકે છે.
- અમેરિકાએ 16 ઓગસ્ટે મિનિટમેન-III મિસાઇલનું પરીક્ષણ પણ કર્યું હતું. જો કે 12 દિવસ પહેલા તેનું બીજું પરીક્ષણ કરવાની તૈયારીઓ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ ચીન-તાઈવાન તણાવને કારણે તેને મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી.

મિનિટમેન-III

- આ કાર્યક્રમ 1966માં શરૂ થયો હતો. આ મિસાઈલ 170 કિલોટન TNTથી સજ્જ છે. એરબોર્ન લોન્ચ કંટ્રોલ સિસ્ટમ મિસાઈલનો એક ભાગ છે. આ મિસાઈલ અમેરિકા માટે વ્યૂહાત્મક દૃષ્ટિકોણથી ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે, કારણ કે તે લાંબા અંતર સુધી તેના લક્ષ્યને નષ્ટ કરવામાં સક્ષમ છે.

નાસાના પર્સિવરેન્સ રોવરે મંગળ પર કાર્બનિક પદાર્થોની શોધ કરી

- પર્સિવરેન્સ રોવરે મંગળની સપાટી પરથી સેમ્પલ એકત્ર કર્યા છે જેમાં કાર્બનિક પદાર્થોની ઊંચી સાંદ્રતા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- પર્સિવરેન્સ રોવરે મંગળ પરની એક પ્રાચીન નદીના ડેલ્ટામાંથી અનેક કાર્બનિક ખડકોના નમૂનાઓ એકત્રિત કર્યા છે.
- આ ખડકોના નમૂનાઓમાં મોટા પ્રમાણમાં કાર્બનિક પદાર્થો છે.
- આ નવીનતમ સંગ્રહ સાથે, રોવરે હવે કુલ 12 નમૂનાઓ એકત્રિત કર્યા છે.
- એકત્ર કરાયેલા ખડકોમાંથી એકનું ફુલામણું નામ વાઇલ્ડકેટ રિજ હતું. આ ખડકની રચના ત્યારે થઈ હતી જ્યારે માટી અને રેતી ખારા પાણીના તળાવમાં સ્થાયી થયા હતા કારણ કે અબજો વર્ષો પહેલા તળાવનું બાષ્પીભવન થયું હતું.
- SHERLOC (ઓર્ગેનિક્સ અને કેમિકલ્સ માટે રમન અને લ્યુમિનેસેન્સ સાથેના રહેણાંક વાતાવરણને સ્કેન કરવું) નામના રોવર પરના એક સાધનમાં જાણવા મળ્યું કે આ નમૂનાઓમાં સલ્ફેટ ખનિજો સાથે સંબંધ ધરાવતા કાર્બનિક અણુઓનો વર્ગ છે.
- જળકૃત ખડકોના સ્તરોમાં જોવા મળતા સલ્ફેટ ખનિજો પાણીના વાતાવરણની સમજ આપી શકે છે કે જ્યાં ખડકોના નમૂનાઓ મળી આવ્યા હતા.
- આ સૂચવે છે કે જ્યારે તળાવમાં બાષ્પીભવન પ્રક્રિયા થતી હતી, ત્યારે સલ્ફેટ અને કાર્બનિક બંને અણુઓ આ પ્રદેશમાં જમા, સંરક્ષિત અને કેન્દ્રિત હતા.

પર્સિવરેન્સ રોવર

- નાસાના માર્સ એક્સપ્લોરેશન પ્રોગ્રામના ભાગ રૂપે પર્સિવરેન્સ રોવર લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું. તેનો હેતુ મંગળની સપાટીનું અન્વેષણ કરવાનો અને ગ્રહ પરના ભૂતકાળ અને વર્તમાન જીવનના ચિહ્નો શોધવાનો છે. તેનું ઉતરાણ સ્થળ જેઝેરો ક્રેટર છે.

ક્રેટર લેક

- જેઝેરો ક્રેટર 45 કિ.મી.માં ફેલાયેલું છે. તે એક પંખા આકારનું ભૌગોલિક લક્ષણ છે જે એક પ્રાચીન તળાવ હોવાની શંકા છે.

ગ્લોબલ ફિનટેક ફેસ્ટ 2022

- ગ્લોબલ ફિનટેક ફેસ્ટ 2022નું આયોજન ટકાઉ ફાઇનાન્સ હાંસલ કરવાની રીતો પર ચર્ચા કરવા માટેનું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવા માટે કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- GFF 2022નું આયોજન નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (NPCI), પેમેન્ટ્સ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા (PCI) અને Fintech Convergence Council (FCC) દ્વારા સંયુક્ત રીતે કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ વર્ષે 19થી 22 સપ્ટેમ્બર દરમિયાન "Creating A Sustainable Financial World – Global, Inclusive, Green" થીમ સાથે તેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ કાર્યક્રમ ભારતને ફિનટેકમાં વૈશ્વિક વિચારક તરીકે પ્રદર્શિત કરવા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતની ફિનટેક ઇકોસિસ્ટમને પ્રદર્શિત કરવા માંગે છે.
- આ પહેલો ભારત અને વિદેશમાંથી નવા વપરાશકર્તાઓને લાવીને ડિજિટલ પેમેન્ટ સિસ્ટમને વધુ સમાવિષ્ટ બનાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.
- તેઓ ડિજિટલ પેમેન્ટ પર આગામી 300 મિલિયન વપરાશકર્તાઓના પ્રવેશને સરળ બનાવવામાં મદદ કરશે.
- RuPay ક્રેડિટ કાર્ડને UPI સાથે લિંક કરવાથી ગ્રાહકો માટે ક્રેડિટ કાર્ડનો ઉપયોગ કરવાની વધુ તકો સુનિશ્ચિત થશે. તે ક્રેડિટ ઇકોસિસ્ટમનો એક ભાગ બનીને વેપારીઓને વેચાણ વધારવામાં પણ મદદ કરશે.
- ભીમ એપ્લિકેશન સાથે સંકલિત UPI LITE વપરાશકર્તાઓને નજીકના-ઓફલાઇન મોડમાં ઓછા મૂલ્યના વ્યવહારો કરવા સક્ષમ બનાવે છે. આ કોર બેંકિંગ સિસ્ટમ પર દેવાનો બોજ ઘટાડશે અને ટ્રાન્ઝેક્શનની સફળતાના દરમાં સુધારો કરશે, જ્યારે વપરાશકર્તા અનુભવમાં પણ નોંધપાત્ર સુધારો કરશે.
- ભારત બિલ પે ક્રોસ બોર્ડર બિલની ચુકવણી વિદેશમાં રહેતા લોકો માટે બિલની ચુકવણીની સુવિધા આપશે જેઓ ભારતમાં ઘર જાળવી રાખે છે. તે NRIsને ભારતમાં રહેતા તેમના પરિવારો વતી ઉપયોગિતા, પાણી અને ટેલિફોન બિલ ચૂકવવા સક્ષમ બનાવશે.

વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી

- તાજેતરમાં કોમેડિયન રાજુ શ્રીવાસ્તવનું પોસ્ટમોર્ટમ વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી નામની નવી ટેકનિકનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવ્યું હતું.

વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી શું છે?

- વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી અથવા વર્ટોપ્સી એ નવી પોસ્ટ-મોર્ટમ તકનીક છે જેમાં ડિસેક્શનનો સમાવેશ થતો નથી.
- પોસ્ટમોર્ટમ હાઇટેક ડિજિટલ એક્સ-રે અને સીટી સ્કેનનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવે છે.
- આ ટેકનિકમાં પોસ્ટમોર્ટમની પરંપરાગત પદ્ધતિ કરતાં ઓછો સમય લાગે છે.
- આ નવી પદ્ધતિ રક્તસ્રાવ તેમજ હાડકાંમાં અસ્થિભંગ જેમ કે હેરલાઇન અથવા ચિપ ફ્રેક્ચરને શોધી કાઢવામાં સક્ષમ છે, જે એન્ટિમોર્ટમ ઇજાઓ (મૃત્યુ પહેલાં શરીર દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલી ઇજાઓ)ના ચિહ્નો છે.
- શબપરીક્ષણની પરંપરાગત પદ્ધતિમાં આ ઘણીવાર શક્ય નથી.
- વર્ટોપ્સી દ્વારા કરવામાં આવેલા તારણો એક્સ-રે ફિલ્મોના સ્વરૂપમાં દસ્તાવેજીકૃત કરી શકાય છે, જેનો ઉપયોગ કોર્ટમાં પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે.
- અવિકસિત દેશોમાં જ્યાં અદ્યતન ટેકનોલોજી પ્રચલિત નથી ત્યાં તેનો ઉપયોગ કરવો પણ મુશ્કેલ છે.
- જો કે, આ પરંપરાગત શબપરીક્ષણના નૈતિક ગેરફાયદાને દૂર કરે છે કારણ કે ઘણી સંસ્કૃતિઓ અને પરંપરાઓ શબપરીક્ષણ માટે શરીરના વિસ્છેદનને સ્વીકારતી નથી.
- હાલમાં, AIIMS દિલ્હી એકમાત્ર એવી સંસ્થા છે જે છેલ્લા બે વર્ષથી દક્ષિણ પૂર્વ એશિયામાં વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી કરી રહી છે.

રાજુ શ્રીવાસ્તવ કોણ હતા ?

- રાજુ શ્રીવાસ્તવ એક ભારતીય હાસ્ય કલાકાર અને ઉત્તર પ્રદેશના રાજકારણી હતા. ટ્રેડમિલ પર કસરત કરતી વખતે કાર્ડિયાક અરેસ્ટ થતાં તેમનું અવસાન થયું. કસરત દરમિયાન કાર્ડિયાક અરેસ્ટ ત્યારે થાય છે જ્યારે રક્તવાહિનીઓમાં અવરોધોને અવગણવામાં આવે છે અથવા સમયસર નિદાન કરવામાં ન આવે.

AVGAS 100 LL

- ભારત સરકાર દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસિત વિશેષ ઉડ્ડયન બળતણ AVGAS 100 LL લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- AVGAS 100 LL પિસ્ટન એન્જિનવાળા એરક્રાફ્ટ અને માનવરહિત હવાઈ વાહનો માટે ઇન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.
- તેનો ઉપયોગ સ્પાર્ક-ઇગ્નીશન પિસ્ટન એન્જિન સાથે એરક્રાફ્ટને પાવર કરવા માટે થાય છે, જેમાં એર-ઇંધણ મિશ્રણની કમ્બર્શન પ્રક્રિયા સ્પાર્ક પ્લગમાંથી સ્પાર્ક દ્વારા દહન કરવામાં આવે છે.
- આ સ્વદેશી રીતે વિકસિત બળતણ ઉચ્ચ ઓક્ટેન નંબર બ્લુ એવિએશન ગેસોલિન છે.
- IOCનું નવું વિકસિત ઉડ્ડયન ઇંધણ ભારતના ઉડ્ડયન ઉદ્યોગની જરૂરિયાતોને પૂરી કરશે, જેમાં એરક્રાફ્ટની સંખ્યામાં વધારાને ધ્યાનમાં રાખીને એરપોર્ટની સંખ્યા વધી છે.
- તેનું ઉત્પાદન ગુજરાતના વડોદરામાં ઇન્ડિયન ઓઈલની રિફાઇનરીમાં કરવામાં આવશે.
- ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ સિવિલ એવિએશન (DGCA) દ્વારા તેને પ્રમાણિત કરવામાં આવ્યું છે.
- આ હાઇ-ઓક્ટેન એવિએશન ઇંધણ કે જે આયાતી એવિએશન ગેસોલિન કરતાં વધુ સારી કામગીરી ગુણવત્તા ધોરણો ધરાવે છે.
- ભારત હાલમાં યુરોપિયન દેશોમાંથી વિશિષ્ટ ઉડ્ડયન ઇંધણની આયાત કરી રહ્યું છે.
- હવાઈ પરિવહનની માંગ ભવિષ્યમાં વધુ વધવાની ધારણા છે.
- ઉડ્ડયન ગેસોલિન બજાર વર્તમાન 1.92 અબજથી વધીને 2029 સુધીમાં 2.71 અબજ થવાનો અંદાજ છે.
- ઉડ્ડયન ગેસોલિનમાં આત્મનિર્ભરતાથી ભારતને આશરે ૩. 20,000થી ૩. 30,000 પ્રતિ કિલો લીટરની બચત થશે.
- ભારત દર વર્ષે લગભગ ૩,૦૦૦ કિલો લિટરનો વપરાશ કરે છે, જે તમામ વિદેશમાંથી આયાત કરવામાં આવે છે.
- વડોદરા રિફાઇનરી હાલમાં સ્થાનિક જરૂરિયાતો તેમજ નિકાસની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

AVGAS શું છે?

- AVGAS અથવા એવિએશન ગેસોલિન એ ઉડ્ડયન બળતણ છે જેનો ઉપયોગ એરક્રાફ્ટમાં સ્પાર્ક-ઇગ્નિટ્ડ કમ્બર્શન એન્જિનને પાવર કરવા માટે થાય છે. AVGAS 100LL એવિએશન ગેસોલિન 100 કરતાં ઓછું લીડ ધરાવે છે.

VSHORADS મિસાઈલ

- VSHORADS મિસાઈલનું ઓડિશાના ચાંદીપુરમાં ઈન્ટીગ્રેટેડ ટેસ્ટ રેન્જમાં સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સંરક્ષણ સંશોધન અને વિકાસ સંગઠન (DRDO) એ તાજેતરમાં ઓડિશામાં વેરી શોર્ટ રેન્જ એર ડિફેન્સ સિસ્ટમ (VSHORADS) મિસાઈલના બે સફળ પરીક્ષણો કર્યા.
- VSHORADS એ મેન પોર્ટેબલ એર ડિફેન્સ સિસ્ટમ (MANPADS) છે જે DRDO દ્વારા ભારતીય ઉદ્યોગ ભાગીદારોના સહયોગથી ડિઝાઇન અને વિકસિત કરવામાં આવી છે.
- તે DRDOના હૈદરાબાદ સ્થિત સંશોધન કેન્દ્ર ઈમરન (RCI) દ્વારા અન્ય DRDO સુવિધાઓ અને ખાનગી સંસ્થાઓ સાથે વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- આ મિસાઈલ ઓછી ઉંચાઈ પરના હવાના જોખમોને ઓછી રેન્જમાં બેઅસર કરવામાં સક્ષમ છે.
- તેને એવી રીતે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે કે મિસાઈલને સરળતાથી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ લઈ જઈ શકાય છે.
- મિસાઈલ લઘુચિત્ર પ્રતિક્રિયા નિયંત્રણ સિસ્ટમ અને સંકલિત એવિઓનિક્સ સહિત અનેક નવીન તકનીકોને એકીકૃત કરે છે.
- તે ક્યુઅલ થ્રસ્ટ સોલિડ મોટર પર ચાલે છે.

MANPADS

- મેન-પોર્ટેબલ એર-ડિફેન્સ સિસ્ટમ્સ (MANPADS) એ પોર્ટેબલ સર્ફેસ-ટુ-એર મિસાઈલો છે જે ઓછી ઉડતા ફિક્સ્ડ અને રોટરી-વિંગ એરક્રાફ્ટ પર હુમલો કરવામાં સક્ષમ છે. તેઓ વ્યક્તિના ખભા પર અથવા ત્રપાઈ વડે ફાયર કરી શકાય છે. સૈનિકોને જેટ વિમાનના હુમલાથી બચાવવા માટે 1950ના દાયકામાં વિકસાવવામાં આવ્યા હતા.

વનવેબ

- OneWebના 36 Gen 1 Low-Earth Orbit (LEO) ઉપગ્રહો ISROના GSLV-MK-III પર લોન્ચ કરવામાં આવ્યા.

અગત્યના મુદ્દા

- એપ્રિલ 2022માં, લંડન સ્થિત સેટેલાઈટ કોમ્યુનિકેશન સેટેલાઈટ કંપની OneWeb એ ISROની વ્યાપારી શાખા - NewSpace India Limited સાથે ભાગીદારી કરી.

- સોદાના ભાગરૂપે, કંપનીના LEO ઉપગ્રહોનું 14મું પ્રક્ષેપણ ભારતીય અવકાશ એજન્સીના સૌથી ભારે રોકેટ GSLV-MK III પર કરવામાં આવ્યું.
- આ ઉપગ્રહોને શ્રીહરિકોટાના સતીશ ધવન સ્પેસ સેન્ટર (SDSC)થી લોન્ચ કરવામાં આવ્યા.

વનવેબ સેટેલાઈટ નક્ષત્ર

- વનવેબ સેટેલાઈટ ગ્રુપ એ જનરલ 1 લો-અર્થ ઓર્બિટ સેટેલાઈટનું સૂચિત નેટવર્ક છે જે ઉચ્ચ ડેટા થ્રુપુટ, ઓછી વિલંબતા અને વૈશ્વિક ઇન્ટરનેટ કવરેજ પ્રદાન કરશે.
- આ ઉપગ્રહો પૃથ્વીની સપાટીની નજીક 1,000 કિમીથી ઓછી ઉંચાઈએ રહેશે. આમાંથી પ્રથમ 6 ઉપગ્રહો 2019 માં ફ્રેન્ચ ગુઆનાના કિનારે રશિયન સોયુઝ રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવ્યા હતા.
- અવકાશમાં કુલ 428 વનવેબ ઉપગ્રહો છે. OneWeb માર્ચમાં ઉપગ્રહોને કઝાકિસ્તાનના બાયકોનુર કોસ્મોડ્રોમથી લોન્ચ કરવાની યોજના બનાવી રહી હતી, જે પ્રક્ષેપણ સાઈટ રશિયાને લીઝ પર આપવામાં આવી હતી. જો કે, યુક્રેન યુદ્ધને કારણે તે મુલતવી રાખવામાં આવ્યું હતું.

NSIL

- ન્યૂસ્પેસ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (NSIL) એ ઈસરોની વ્યાપારી શાખા છે જેની રચના માર્ચ 2019માં થઈ હતી. તે ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ સ્પેસ (DOS), ભારત સરકારના નેજા હેઠળ આવે છે. તે સ્પેસ સેક્ટરમાં બિઝનેસની માંગને પહોંચી વળવાનો હેતુ ધરાવે છે. તેમાં ભારતીય કંપનીઓ સાથે મળીને સ્વદેશી પ્રક્ષેપણ વાહનોનું ઉત્પાદન, ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર, પ્રક્ષેપણ સેવાઓ પૂરી પાડવી, સેટેલાઈટ ઉત્પાદન અને અન્ય ઓન-ગ્રાઉન્ડ સેવાઓ તેમજ સેટેલાઈટ આધારિત સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે. તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય અંતરિક્ષ સંબંધિત પહેલ માટે ભારતને ઉચ્ચ-તકનીકી ઉત્પાદન કેન્દ્ર બનાવવાનો છે.

ભારતમાં 5G સેવા

- નવી દિલ્હીના પ્રગતિ મેદાન ખાતે આયોજિત ઈન્ડિયા મોબાઈલ કોંગ્રેસ 2022માં વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા 5G ટેલિફોની સેવા શરૂ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- ભારતમાં તબક્કાવાર 5G સેવાઓ શરૂ કરવામાં આવશે.
- શરૂઆતમાં તેને ભારતના 13 શહેરોમાં લોન્ચ કરવામાં આવી.

તેમાં દિલ્હી, બેંગલુરુ, મુંબઈ, ચેન્નાઈ, અમદાવાદ, ચંદીગઢ, ગાંધીનગર, હૈદરાબાદ, કોલકાતા, લખનૌ, પુણે, જામનગર અને ગુરુગ્રામનો સમાવેશ થાય છે.

- ચેન્નાઈ, મુંબઈ, દિલ્હી અને કોલકાતા જેવા મહત્વના મેટ્રો શહેરો 5G સેવા મેળવનારા પ્રથમ શહેરો હતા.
- બાકીના દેશમાં ડિસેમ્બર 2023 સુધીમાં નેક્સ્ટ જનરેશન નેટવર્ક મળશે.

5G શું છે?

- 5મી જનરેશન મોબાઇલ નેટવર્ક (5G) એ વૈશ્વિક વાયરલેસ સ્ટાન્ડર્ડ છે જે 4G નેટવર્ક કરતાં 10 ગણી વધુ ઝડપી ઇન્ટરનેટની ઝડપ પૂરી પાડે છે. તે 20 Gbps પ્રતિ સેકન્ડ અથવા 100Mbps પ્રતિ સેકન્ડથી વધુની ડેટા ઝડપ આપે છે.
- આ ઉચ્ચ ડેટા દર, વિશ્વસનીય સંદેશાવ્યવહાર અને ઓછી વિલંબ (લઘુત્તમ વિલંબ) સુનિશ્ચિત કરે છે. તે અબજો IoT ઉપકરણોને કનેક્ટ કરવામાં, સ્ટ્રીમિંગ ગુણવત્તા સુધારવા અને ટેલિસર્જરી અને સ્વાયત્ત કાર જેવી મહત્વપૂર્ણ સેવાઓને સુધારવામાં મદદ કરશે.

ઈન્ડિયા મોબાઇલ કોંગ્રેસ 2022

- ઈન્ડિયા મોબાઇલ કોંગ્રેસ (IMC) 2022 આ વર્ષે 1થી 4 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાઈ હતી.
- તેનું આયોજન “ન્યુ ડિજિટલ યુનિવર્સ” થીમ સાથે કરવામાં આવ્યું હતું.
- વડાપ્રધાન મોદી દ્વારા ઉદ્ઘાટન કરાયેલ, આ કાર્યક્રમ સરકાર, નિષ્ણાતો અને અગ્રણી ટેકનોલોજી, મીડિયા અને મનોરંજન અને ટેલિકોમ કંપનીઓને એકસાથે લાવે છે. તે ભારતના ટેકનોલોજી ક્ષેત્રે એક મુખ્ય નેટવર્કિંગ કાર્યક્રમ છે.
- તે ભારત સરકારના ટેલિકોમ્યુનિકેશન વિભાગ અને સેલ્યુલર ઓપરેટર્સ એસોસિએશન ઓફ ઈન્ડિયા (COAI) દ્વારા સંયુક્ત રીતે આયોજિત કરવામાં આવે છે.

LCM હેલિકોપ્ટર

- ‘પ્રચંડ’ નામના પ્રથમ સ્વદેશી રીતે વિકસિત મલ્ટી-રોલ લાઇટ કોમ્બેટ હેલિકોપ્ટરને ભારતીય વાયુસેનામાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા.

અગત્યના મુદ્દા

- ‘પ્રચંડ’ને ઔપચારિક રીતે 143 હેલિકોપ્ટર યુનિટમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા.

- અગાઉ, સુરક્ષા પરની કેબિનેટ સમિતિએ રૂ. 3,887 કરોડના ખર્ચે 15 LCM લિમિટેડ સિરીઝ પ્રોડક્શનની ખરીદીને મંજૂરી આપી હતી.
- 15 હેલિકોપ્ટરમાંથી 10 એરફોર્સ અને બાકીના ભારતીય સેના માટે હતા.
- કારગિલ યુદ્ધ પછી લગભગ 20 વર્ષના સંશોધન અને વિકાસ પછી LCM વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- તે સરકારી માલિકીની સંરક્ષણ કંપની હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) દ્વારા ડિઝાઇન અને વિકસાવવામાં આવી હતી.
- આ સ્વદેશી રીતે વિકસિત 5.5 ટન ક્લાસ કોમ્બેટ હેલિકોપ્ટર મલ્ટીપલ સ્ટેલ્થ ફીચર્સ, આર્મર્ડ ડિફેન્સ, નાઇટ એટેક ક્ષમતાથી સજ્જ છે.
- તે વિસ્તૃત શ્રેણી અને ઉચ્ચ-ઊંચાઈ પરફોર્મન્સ ક્ષમતા તેમજ રાઉન્ડ-ધ-ક્લોક, સર્વ-હવામાન લડાઈ ક્ષમતા ધરાવે છે.
- તે હવાઈ સંરક્ષણને તટસ્થ કરવા, બળવા-વિરોધી કામગીરી અને શોધ અને બચાવ કામગીરી કરવા સક્ષમ છે.
- તે ઊંચાઈવાળા બંકરોને નષ્ટ કરવા અને જંગલ અને શહેરી વિસ્તારોમાં આતંકવાદ વિરોધી કામગીરી કરવા માટે ઉપયોગી છે.
- આ હેલિકોપ્ટર યુદ્ધની સ્થિતિમાં જમીન દળોને પણ મદદ કરી શકે છે.
- હાલમાં, ભારતીય સશસ્ત્ર દળોને કુલ 160 LCMની જરૂર છે, જેમાંથી 65 ભારતીય વાયુસેના માટે અને 95 ભારતીય સેના માટે છે.

ઓપ્ટિમસ

- ટેસ્લાના સીઇઓ એલોન મસ્કએ તાજેતરમાં ઓપ્ટિમસ હ્યુમનોઇડ રોબોટના નવીનતમ પ્રોટોટાઇપનું અનાવરણ કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- વાર્ષિક ટેસ્લા AI [ફૂઝિમ બુલ્ડિ] ડે પ્રેઝન્ટેશન દરમિયાન ઓપ્ટિમસનો પ્રોટોટાઇપ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો.
- આ માનવીય રોબોટે છોડને પાણી આપવું, બોક્સ વહન કરવું અને મેટલ બાર ઉપાડવા જેવા સરળ કાર્યો કરવાની ક્ષમતા દર્શાવી.
- તેનો હેતુ માનવ કાર્યોને મશીનો સાથે બદલવાનો છે.
- આ રોબોટ કેટલાક આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ સોફ્ટવેર અને સેન્સર્સને ટેસ્લા કારના ઓટોપાયલટ ડ્રાઇવર સહાયતા લક્ષણો સાથે શેર કરે છે.

- આ રોબોટ્સના મોટા પાયે ઉત્પાદનની કિંમત USD 20,000 કરતાં ઓછી હશે.
- આ રોબોટની ડિઝાઇન માનવ શરીર રચનાની નકલ કરે છે.
- રોબોટે વિશિષ્ટ રીતે એક્ઝ્યુએટર્સ ડિઝાઇન કર્યા છે - ગિયર્સ, મોટર્સ, સેન્સર્સ અને નિયંત્રણોનો જટિલ સમૂહ જે માનવ સ્નાયુઓની જેમ કાર્ય કરે છે.
- તે AI સોફ્ટવેર દ્વારા સંચાલિત હોવાથી, તે વિશ્વને સમજવા, યોજના બનાવવા અને નેવિગેટ કરવાની ઉચ્ચ જ્ઞાનાત્મક ક્ષમતા ધરાવે છે. આ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે અન્ય માનવીય રોબોટ્સ પાસે આ ક્ષમતા નથી.
- તે એક વર્ષમાં વિકસાવવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે અન્ય સમાન રોબોટ્સ 10 વર્ષથી વધુના પ્રયત્નો પછી વિકસાવવામાં આવ્યા હતા. સ્વ-ડ્રાઇવિંગ કાર માટે ઉપયોગમાં લેવાતી સમાન ટેક્નોલોજીને હ્યુમનોઇડ બોડીમાં એકીકૃત કરીને આ સિદ્ધિ હાંસલ કરવામાં આવી હતી.

ઓપ્ટીમસ શું છે?

- ઓપ્ટીમસ એ અમેરિકન કંપની ટેસ્લા દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલ માનવીય રોબોટ છે.

ઓપ્ટીમસ શું કરી શકે?

- ઓપ્ટીમસ એક માનવીય રોબોટ છે જે છોડને પાણી આપવા, બોક્સ વહન કરવા અને મેટલ બાર ઉપાડવા જેવા સરળ કાર્યો કરી શકે છે.

ઓપ્ટીમસ અન્ય હ્યુમનોઇડ રોબોટ્સથી કેવી રીતે

અલગ છે?

- ઓપ્ટીમસ પાસે વિશ્વને સમજવા, યોજના બનાવવા અને નેવિગેટ કરવાની જ્ઞાનાત્મક ક્ષમતા છે.
- ઓપ્ટીમસને કઈ ટેકનોલોજી તાલીમ આપશે?
- ઓપ્ટીમસને ડોજો નામની કસ્ટમ ડેટા સેન્ટર ટેકનોલોજી દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવશે.

ડોજો શું છે?

- ડોજો એક સુપર કોમ્પ્યુટર છે જે ટેસ્લા વાહનોમાંથી મેળવેલ વિડીયો ડેટાનો ઉપયોગ કરીને વિડીયો તાલીમ આપે છે.

ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ

- શનિના સૌથી મોટા ઉપગ્રહ ટાઇટનના અભ્યાસ માટે યુએસ સ્પેસ એજન્સી દ્વારા 2027માં ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ લોન્ચ કરવામાં આવશે.

અગત્યના મુદ્દા

- ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ 2027માં લોન્ચ કરવામાં આવશે અને 2034માં ટાઇટન પર સેલ્ફ ક્રેટર વિસ્તારમાં પહોંચશે.
- 1,000 પાઉન્ડથી ઓછા વજનમાં, અવકાશયાન લશ્કરી પરિવહન હેલિકોપ્ટર જેવું જ દેખાશે.
- તે ટાઇટનની રચનાને સમજવા માટે ડ્રોનની જેમ કામ કરશે અને પૃથ્વી પર જીવનની ઉત્પત્તિને સમજવા માટે સંશોધન કરશે.
- તે શનિના ઉપગ્રહ પર પ્રથમ વિમાન હશે અને કોઈપણ ઉપગ્રહ પર પ્રથમ સંપૂર્ણ નિયંત્રિત વાતાવરણીય ઉડાન હશે.
- બાહ્ય સૌરમંડળમાં અવકાશી પદાર્થને લક્ષ્ય બનાવનાર તે પ્રથમ ઉડતું મશીન હશે.
- ટાઇટન એ નાસાના ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટનું લક્ષ્ય છે કારણ કે તે પ્રિબાયોલોજિકલ કેમિસ્ટ્રી, એસ્ટ્રોબાયોલોજી અને બહારની દુનિયાની સંભવિત વસવાટક્ષમતાના સંશોધન માટે એક આદર્શ સ્થળ છે.
- 13 વર્ષથી વધુ સમયથી કેસિની અવકાશયાનમાંથી તમામ રડાર છબીઓનો ઉપયોગ કરીને, વૈજ્ઞાનિકોએ સફળતાપૂર્વક સેલ્ફ ક્રેટર પ્રદેશની છબી બનાવી છે.
- આ નાસાના રોટરક્રાફ્ટનું સરળ ઉત્તરાણ સક્ષમ કરશે અને ટાઇટનની ચોક્કસ શોધમાં મદદ કરશે.
- ડ્રેગન ફ્લાય શનિના ચંદ્રના વિષુવવૃત્તીય, શુષ્ક પ્રદેશ પર ઉતરશે, જ્યાં હાઇડ્રોકાર્બન ધરાવતું ઠંડુ અને ગાઢ વાતાવરણ છે.
- ટાઇટન પર પ્રવાહી મિથેન અવક્ષેપ વારંવાર થાય છે, જે પૃથ્વી પર જોવા મળતા એક રણ જેવું છે, જેમાં ટેકરાઓ, નાના પર્વતો અને અસરગ્રસ્ત ખાડો છે.

કુઆડ્રુ-1

- Advanced Space-based Solar Observatory (ASO-S) - ચીનનો પ્રથમ અવકાશ-આધારિત સૌર ટેલિસ્કોપ લોન્ચ કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- Advanced Space-based Solar Observatory (ASO-S) ચીનના ઉત્તર પશ્ચિમ ભાગમાં આવેલા જીઉકવાન સેટેલાઇટ લોન્ચ સેન્ટરથી લોંગ માર્ચ-2D કેરિયર રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.
- સૌર મિશન, જે 4 વર્ષ સુધી ચાલવાની ધારણા છે, તે વૈજ્ઞાનિકોને તેની “સૌર મહત્તમ” (જ્યારે સૂર્ય પર સૌથી વધુ ઘબ્બા હોય) દરમિયાન સૂર્યની અગાઉની અભૂતપૂર્વ છબીઓ મેળવવા અને અભ્યાસ કરવામાં સક્ષમ બનાવશે.
- ASO-S એ સૂર્ય પર સંશોધન કરવા માટે સમર્પિત ચીનનો પ્રથમ પૂર્ણ-સ્કેલ ઉપગ્રહ છે.
- તે વિશ્વનું પ્રથમ સૌર ટેલિસ્કોપ છે જે એકસાથે સૌર જ્વાળાઓ અને કોરોનલ માસ ઇજેક્શન બંને પર નજર રાખવામાં સક્ષમ છે.
- તે પૃથ્વીની સપાટીથી 720 કિમી ઉપરની ભ્રમણકક્ષામાંથી સૂર્યનો અભ્યાસ કરશે.
- આ મિશન એકસાથે સમગ્ર સૂર્યના વેક્ટર ચુંબકીય ક્ષેત્રનું અવલોકન કરવા, સૌર જ્વાળાઓની ઉચ્ચ ઊર્જા પર સ્પેક્ટ્રોસ્કોપી ઇમેજિંગ અને ડિસ્ક પર અને આંતરિક કોરોનામાં સૌર જ્વાળાઓ અને કોરોનલ માસ ઇજેક્શનની રચના અને ઉત્ક્રાંતિનો અભ્યાસ કરવા સક્ષમ છે.
- આનાથી સૌર વિસ્ફોટના ભૌતિકશાસ્ત્રની સમજમાં સુધારો થશે અને સૌર હવામાનની આગાહી કરવાની ક્ષમતામાં વધારો થશે.
- સૌર ઉપગ્રહ દરરોજ સૂર્યના ચુંબકીય ક્ષેત્ર, સૌર જ્વાળાઓ અને કોરોનલ માસ ઇજેક્શનથી સંબંધિત 500 GB ડેટા સાન્યા, કાશગર અને બેઇજિંગના ગ્રાઉન્ડ સ્ટેશનો પર મોકલશે.
- સૌર વિસ્ફોટ દરમિયાન, આ ઉપગ્રહ દર સેકન્ડે ગ્રાઉન્ડ સ્ટેશનો પર ચિત્રો મોકલી શકે છે.
- ગ્રાઉન્ડ સ્ટેશનોથી, પર્પલ માઉન્ટેન ઓબ્ઝર્વેટરી ખાતેના 2,048-કોર કમ્પ્યુટર પર પેકેજમાં ડેટા ટ્રાન્સફર કરવામાં આવે છે.
- આ મિશન નાસાના પાર્કર સોલર પ્રોબ અને ESAના સોલર ઓર્બિટર જેવું જ છે.
- ભારત સૌર વાતાવરણના સંશોધન માટે 2023માં આદિત્ય-L1 નામનું સૌર મિશન શરૂ કરવાની યોજના બનાવી રહ્યું છે.

સાયબર સિક્યોરિટી એક્સરસાઇઝ PowerEX-2022

- તાજેતરમાં CERT-In અને Power-CSIRT દ્વારા PowerEX નામની સાયબર સુરક્ષા એક્સરસાઇઝ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- સાયબર સિક્યોરિટી એક્સરસાઇઝ “PowerEX” Indian Computer Emergency Response Team (CERT-In) અને Power-CSIRTs (Computer Security Incident Response Teams in Power sector) દ્વારા સંયુક્ત રીતે ડિઝાઇન અને આયોજિત કરવામાં આવી હતી.
- CERT-In એ તેના સિમ્યુલેશન પ્લેટફોર્મ પર સાયબર સુરક્ષા એક્સરસાઇઝનું આયોજન કર્યું હતું.
- આ કાર્યક્રમમાં વિવિધ પાવર સેક્ટર યુટિલિટીઝના 350થી વધુ અધિકારીઓએ ભાગ લીધો હતો.
- આ એક્સરસાઇઝમાં ભાગ લેવા માટે 193 પાવર સેક્ટર યુટિલિટીઝને આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.
- Power-CSIRTsની એક્સરસાઇઝ પ્લાનર ટીમના અધિકારીઓએ CERT-In ટીમ સાથે એક્સરસાઇઝ કોઓર્ડિનેટર તરીકે સહયોગ કર્યો.
- તાજેતરમાં સમાપ્ત થયેલ સાયબર સુરક્ષા એક્સરસાઇઝનો ઉદ્દેશ્ય “IT અને OT સિસ્ટમ્સમાં સાયબર ઘટનાઓને ઓળખવા, વિશ્લેષણ કરવા અને પ્રતિસાદ આપવાનો” છે.
- આ કવાયતની થીમ “Defending Cyber induced disruption in IT & OT infrastructure” છે.

વિદ્યુત ક્ષેત્રમાં સાયબર સુરક્ષા પર માર્ગદર્શિકા

- પાવર સેક્ટરમાં સાયબર સિક્યોરિટી અંગેની માર્ગદર્શિકા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઓક્ટોબર 2021માં જારી કરવામાં આવી હતી.
- ભારતભરમાં પાવર સેક્ટરની તમામ યુટિલિટીઝ આને અનુસરશે.
- પાવર સેક્ટરમાં સાયબર સુરક્ષા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતી આ પ્રથમ વ્યાપક માર્ગદર્શિકા છે.
- તે વિવિધ પાવર યુટિલિટીઝની સજ્જતા સુધારવા અને ભારતીય પાવર સેક્ટરમાં સાયબર સુરક્ષિત ઇકોસિસ્ટમ બનાવવા માંગે છે.

CERT-In

- ઇન્ડિયન કોમ્પ્યુટર ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટીમ (CERT-In)ની સ્થાપના 2004માં ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી એક્ટ, 2000ની કલમ 70B હેઠળ કરવામાં આવી હતી.
- તે યુનિયન મિનિસ્ટ્રી ઓફ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી (MeitY)ના નેજા હેઠળ આવે છે.
- તે એક નોડલ એજન્સી છે જે હેકિંગ અને ફિશિંગ જેવા સાયબર સુરક્ષા સંબંધિત જોખમો સાથે કામ કરે છે.
- તે ભારતીય ઇન્ટરનેટ ડોમેન્સને સુરક્ષા પૂરી પાડે છે.
- તે સાયબર ઘટનાઓથી સંબંધિત માહિતી એકત્રિત કરવા, વિશ્લેષણ કરવા અને પ્રસારિત કરવા માટે જવાબદાર છે.
- તે સાયબર જોખમો સામે આગાહી અને ચેતવણી આપવા અને સાયબર સુરક્ષા સંબંધિત ઘટનાઓને નિયંત્રિત કરવા માટે કટોકટીનાં પગલાં લેવામાં પણ સામેલ છે.

અભ્યાસ પ્રસ્થાન

- ક્રિષ્ના ગોદાવરી બેસિન ઓફશોર ડેવલપમેન્ટ ઝોન ખાતે આ વર્ષે 11થી 12 ઓક્ટોબર દરમિયાન એક્સરસાઇઝ પ્રસ્થાનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- 'પ્રસ્થાન' એક ઓફશોર સુરક્ષા કવાયત છે જે દર 6 મહિને હાથ ધરવામાં આવે છે.
- તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ઓફશોર સંરક્ષણ સાથે સંકળાયેલા તમામ હિતધારકોના પ્રયત્નોને એકીકૃત કરવાનો છે.
- તે તાજેતરમાં ભારતીય નૌકાદળના પૂર્વીય નેવલ કમાન્ડના નેજા હેઠળ હાથ ધરવામાં આવી હતી.
- આ એક્સરસાઇઝમાં ONGC, રિલાયન્સ લિમિટેડ, વેદાંત અને દરિયાઈ સુરક્ષા સાથે સંકળાયેલા અન્ય ઓઇલ ઓપરેટરોની ભાગીદારી જોવા મળી હતી.
- તેમાં આંધ્રપ્રદેશના મરીન પોલીસ અને ફિશરીઝ વિભાગ તેમજ ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડની ભાગીદારી જોવા મળી હતી.
- તેનો ઉદ્દેશ ઓફશોર ડેવલપમેન્ટ સેક્ટરમાં કટોકટી દરમિયાન એકંદર સલામતી અને સજ્જતાનું મૂલ્યાંકન કરવાનો છે.
- તે ઓઇલ ઓપરેટરોને વિવિધ ODA આકસ્મિક પરિસ્થિતિઓ માટે નિર્ધારિત તેમની સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOPs)ને માન્ય કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- આ એક્સરસાઇઝમાં આતંકવાદી ઘૂસણખોરી, બોમ્બ ઘડાકા, આગ, ખોદકામ, શોધ અને બચાવ, મોટા પાયે સ્થળાંતર અને તેલ ફેલાવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું.

- તે તમામ હિતધારકોને તેમની સજ્જતાનું મૂલ્યાંકન કરવા અને પૂર્વીય ઓફશોર સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં આકસ્મિક પ્રતિભાવ આપવા અને તેનો સામનો કરવા માટે સંકલિત અને સંકલિત રીતે કામ કરવાની તક પૂરી પાડી હતી.

કૃષ્ણ ગોદાવરી બેસિન

- કૃષ્ણા ગોદાવરી બેસિન એ પૂર્વીય દરિયાકાંઠાની નદીઓ - કૃષ્ણા અને ગોદાવરી દ્વારા રચાયેલ ડેલ્ટા મેદાન છે.
- તે આંધ્ર પ્રદેશ અને બંગાળની ખાડીના આસપાસના વિસ્તારોમાં ફેલાયેલું છે.
- ONGCએ 1983માં આ પ્રદેશમાં સૌપ્રથમ ગેસની શોધ કરી હતી.
- 2003માં, રિલાયન્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝે આ ક્ષેત્રમાં ભારતમાં સૌથી વધુ કુદરતી ગેસના ભંડારની શોધ કરી.
- કૃષ્ણા ગોદાવરી તટપ્રદેશ ઓલિવ રિડલી કાયબાને હોસ્ટ કરવા માટે જાણીતું છે, જે એક સંવેદનશીલ પ્રજાતિ છે.

SLBM મિસાઇલ

- આ વર્ષે INS અરિહંતે બંગાળની ખાડીમાં પરમાણુ સક્ષમ સબમરીનથી લોન્ચ કરી શકાય તેવી બેલિસ્ટિક મિસાઇલ (Submarine Launched Ballistic Missile - SLBM) સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- સબમરીનથી લોન્ચ કરી શકાય તેવી બેલિસ્ટિક મિસાઇલ (SLBM) એ ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી વ્યૂહાત્મક સ્ટ્રાઇક ન્યુક્લિયર સબમરીન INS અરિહંતથી પરીક્ષણ કરવામાં આવી હતી.
- તાજેતરનું મિસાઇલ પરીક્ષણ એ ભારતના પરમાણુ બેલિસ્ટિક સબમરીન (SSBN) પ્રોગ્રામનું એક મહત્વપૂર્ણ તત્વ છે, જે ભારતના પરમાણુ અવરોધને સુનિશ્ચિત કરવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે.
- સબમરીનમાંથી પરમાણુ શસ્ત્રો લોન્ચ કરવાની ક્ષમતા પરમાણુ ત્રય (nuclear triad) -જમીન, વિમાન અને સબમરીનમાંથી પરમાણુ મિસાઇલ લોન્ચ કરવાની ક્ષમતા સાથેનું ત્રિ-પરિમાણીય લશ્કરી બળ માળખું હાંસલ કરવા માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

SLBM શું છે?

- તેને DRDO દ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી.

- INS અરિહંતથી SLBMના તાજેતરના ટેસ્ટ-ફાયરે મિસાઈલના તમામ ઓપરેશનલ અને ટેકનિકલ પરિમાણોને માન્ય કર્યા છે.

INS અરિહંત

- INS અરિહંત એ ભારત દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસાવવામાં આવેલી પરમાણુ સંચાલિત બેલિસ્ટિક મિસાઈલ-સક્ષમ સબમરીન છે.
- 2016માં કાર્યરત, તે એડવાન્સ ટેકનોલોજી વેસલ (ATV) પ્રોજેક્ટ હેઠળ વિકસાવવામાં આવ્યું હતું, જે 1990ના દાયકામાં શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- INS અરિહંત અને તેની સબમરીન વર્ગને SSBN (સ્ટ્રેટેજિક સ્ટ્રાઈક ન્યુક્લિયર સબમરીન) તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવી છે.

HTT-40

- સ્વદેશી બેઝિક ટ્રેનર એરક્રાફ્ટ HTT-40નું 19 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ DefExpoની 12મી આવૃત્તિ દરમિયાન અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- સ્વદેશી બેઝિક ટ્રેનર એરક્રાફ્ટ HTT-40 (Hindustan Turbo Trainer-40)ને સરકારની માલિકીની હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) દ્વારા વિકસિત અને ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે.
- ટ્રેનર એરક્રાફ્ટનું DefExpo 2022 દરમિયાન ઇન્ડિયા પેવેલિયનમાં અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ ઇવેન્ટ દરમિયાન HAL અને ભારતીય વાયુસેના 70 HTT-40 માટે કરારને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું.
- હનીવેલ ઇન્ટરનેશનલ દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલા એન્જિનના TPE331-12 પરિવાર દ્વારા વિમાન સંચાલિત કરવામાં આવશે.
- HTT-40ના 70 ટકા ભાગ સ્વદેશી ભારતીય સામગ્રીમાંથી બનાવવામાં આવ્યા છે.
- HTT-40નો ઉપયોગ IAF દ્વારા નવા પાયલટોને તાલીમ આપવા માટે કરવામાં આવશે.
- HTT-40નો ઉપયોગ બેઝિક ફ્લાઇટ ટ્રેનિંગ, એરોબેટિક્સ, ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ ફ્લાઇટ અને ક્લોઝ ફોર્મેશન ફ્લાઇટ માટે કરવામાં આવશે.
- એરક્રાફ્ટ લેટેસ્ટ એવિઓનિક્સ, એર કન્ડિશન્ડ કેબિન અને ઇજેક્શન સીટોથી સજ્જ છે.
- તેની ટોપ સ્પીડ 450 kmph છે.

- તે મહત્તમ 1,000 કિમીના અંતર સુધી પહોંચી શકે છે.
- એરક્રાફ્ટે ગયા વર્ષે તેની સ્પિન ઉડાન સર્ટિફિકેશન ટેસ્ટ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરી હતી.
- તે હવે આંતરરાષ્ટ્રીય લશ્કરી એરક્રાફ્ટ તાલીમ ધોરણો માટે પ્રમાણિત કરવામાં આવશે. તેણે સર્ટિફિકેશન માટે જરૂરી તમામ કસોટીઓ પાસ કરી છે.
- HAL હાલમાં આ એરક્રાફ્ટનું હથિયારયુક્ત સંસ્કરણ વિકસાવવાનું આયોજન કરી રહ્યું છે જેનો ઉપયોગ આતંકવાદ વિરોધી અને મર્યાદિત કુમલાના મિશનમાં કરવામાં આવશે.

ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી બનાવટની એલ્યુમિનિયમ માલવાહક ટ્રેન

- ભારતીય રેલ્વેએ તાજેતરમાં ઓડિશામાં સ્વદેશી ઉત્પાદિત એલ્યુમિનિયમ માલસામાન ટ્રેનના પ્રથમ રેકને લીલી ઝંડી બતાવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- એલ્યુમિનિયમ માલવાહક ટ્રેનને બેસ્કો લિમિટેડ વેગન ડિવિઝન અને એલ્યુમિનિયમની અગ્રણી હિન્દાલ્કો દ્વારા સંયુક્ત રીતે વિકસાવવામાં આવી હતી.
- તેને રિસર્ચ ડિઝાઇન એન્ડ સ્ટાન્ડર્ડ ઓર્ગેનાઇઝેશન (RDSO) દ્વારા મંજૂર કરાયેલી ડિઝાઇનના આધારે વિકસાવવામાં આવી છે.
- આ વેગન હાઇ-સ્ટ્રેન્થ એલ્યુમિનિયમ એલોય પ્લેટ્સ અને એક્સટ્રુઝનનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવી હતી, જે હિન્દાલ્કોની હીરાકુડ, ઓડિશા ખાતેની રોલિંગ ફેસિલિટી દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસાવવામાં આવી હતી.
- એલ્યુમિનિયમ રેક હાલના સ્ટીલ રેક કરતાં 180 ટન હળવા હોય છે.
- આના પરિણામે મુસાફરીની ઝડપમાં વધારો થયો છે અને સમાન અંતર માટે પાવર વપરાશમાં ઘટાડો થયો છે.
- તે ઓછી ઉર્જાનો વપરાશ કરતાની સાથે 5-10% વધારાનો પેલોડ વહન કરી શકે છે.
- તે 19 ટકા વધુ પેલોડ-ટુ-ટાયર વેઇટ રેશિયો ઓફર કરશે, જે ભારતીય રેલ્વેની લોજિસ્ટિક્સ અને ઓપરેશનલ કાર્યક્ષમતામાં નોંધપાત્ર સુધારો કરશે.
- એલ્યુમિનિયમ ટ્રેન દરેક 100 કિલો વજન ઘટાડવા માટે 8થી 10 ટન કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ બચાવી શકે છે.
- આનો અર્થ એ છે કે એક એલ્યુમિનિયમ રેક 14,500 ટનથી વધુ કાર્બન બચાવી શકે છે.

- તે કાટ પ્રતિરોધક અને 100% રિસાયકલ કરી શકાય તેવું છે.
- 30 વર્ષ પછી પણ એલ્યુમિનિયમ રેક નવા જેવું કામ કરી શકે છે.
- આ ભારતને તેના આબોહવા લક્ષ્યોને હાંસલ કરવામાં મદદ કરશે.
- ભારત સરકાર હાલમાં નજીકના ભવિષ્યમાં 1 લાખથી વધુ એલ્યુમિનિયમ વેગન તૈનાત કરવાની યોજના બનાવી રહી છે.
- સરકારની યોજના મુજબ કુલ વેગનમાં એલ્યુમિનિયમ વેગનનો હિસ્સો 15-25 ટકાથી વધુ હશે.
- આનાથી વાર્ષિક કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટમાં 2.5 મિલિયન ટનથી વધુનો ઘટાડો થશે, જેનાથી ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યોની સિદ્ધિનો માર્ગ મોકળો થશે.

મહત્વ

- વિશ્વભરની મેટ્રો ટ્રેનોમાં એલ્યુમિનિયમનો ઉપયોગ તેની ટકાઉપણું અને બહેતર અકસ્માત શોષણ ક્ષમતાને કારણે થાય છે.
- ભારતીય રેલ્વે હાલમાં એલ્યુમિનિયમ બોડી સાથે વંદે ભારત ટ્રેન વિકસાવવાની યોજના બનાવી રહી છે.

ઇન્ટરપોલ મેટાવર્સ

- નવી દિલ્હીમાં યોજાયેલી 90મી જનરલ એસેમ્બલીમાં ઇન્ટરપોલ મેટાવર્સની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- કાયદાના અમલીકરણ માટે ખાસ રચાયેલ વિશ્વનું પ્રથમ મેટાવર્સ તાજેતરમાં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે રજિસ્ટર્ડ વપરાશકર્તાઓને તેમના અવતાર દ્વારા અન્ય અધિકારીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરવા માટે લિયોન, ફ્રાંસમાં ઇન્ટરપોલ સેક્રેટરી જનરલના હેડક્વાર્ટર્સની વર્ચ્યુઅલ ટૂર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- તે ફોરેન્સિક તપાસ અને અન્ય પોલીસિંગ કૌશલ્યો પર તાલીમ અભ્યાસક્રમો પણ પ્રદાન કરે છે.
- ઇન્ટરપોલના સિક્યોર ક્લાઉડ દ્વારા આ નવી શરૂ કરવામાં આવેલી સુવિધા આપવામાં આવી છે.
- તે હાલમાં ઇન્ટરપોલના 195 સભ્ય દેશોના કાયદા અમલીકરણ અધિકારીઓ દ્વારા ઉપયોગ માટે સંપૂર્ણપણે કાર્યરત છે.
- તે રિમોટ વર્કિંગ ક્ષમતાઓ, નેટવર્કિંગ, ગુનાના દ્રશ્યોમાંથી પુરાવાના સંગ્રહ અને જાળવણી અને ક્ષમતા નિર્માણ જેવા લાભો પ્રદાન કરે છે.

- તે તાલીમાર્થીઓને કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત નવી કુશળતામાં વ્યવહારુ અનુભવ મેળવવા સક્ષમ બનાવે છે.
- મેટાવર્સની ભૂમિકા નજીકના ભવિષ્યમાં વ્યાપક બનવાની અપેક્ષા છે.
- આ સાથે મેટાવર્સમાં સુરક્ષાની ચિંતાઓ વધી રહી છે.
- વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમ, જેણે ઇન્ટરપોલ, META, માઇક્રોસોફ્ટ અને અન્યો સાથે મેટાવર્સ વ્યાખ્યાયિત કરવા અને નિયમન કરવા માટે સહયોગ કર્યો હતો, તેણે ચેતવણી આપી હતી કે સામાજિક ઇજનેરી પડકારો, હિંસક ઉગ્રવાદ અને ખોટી માહિતી મેટાવર્સમાં મુખ્ય જોખમો હશે.
- ભવિષ્યમાં, બાળકોને નિશાન બનાવતા ગુનાઓ, ડેટા ચોરી, મની લોન્ડરિંગ, નાણાકીય છેતરપિંડી, બનાવટી, રેન્સમવેર, ફિશિંગ અને જાતીય સતામણી મેટાવર્સમાં થવાની ભીતિ છે.
- ઇન્ટરપોલ મેટાવર્સ કાયદા અમલીકરણ અધિકારીઓ માટે તાલીમ અને ક્ષમતા નિર્માણની તકો પૂરી પાડીને આ મુદ્દાઓને ઉકેલવામાં અને સુરક્ષિત ભવિષ્યનું નિર્માણ કરવામાં મદદ કરશે.

સૌર સુવિધા (Solar Facility)

- ઇન્ટરનેશનલ સોલર એલાયન્સે તેની 5મી બેઠકમાં 'સોલર ફેસિલિટી'ને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સોલાર ફેસિલિટી એ ISA ફ્રેમવર્ક હેઠળ પેમેન્ટ ગેરંટી મિકેનિઝમ છે.
- સૌર ઉર્જા ક્ષેત્રમાં રોકાણ આકર્ષવા માટે 2030 સુધીમાં સૌર ઉર્જા રોકાણમાં \$1 ટ્રિલિયનને અનલોક કરવાના ISA લક્ષ્યને અનુરૂપ પહેલ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે ભંડોળ અને ટેકનોલોજીના ખર્ચને ઘટાડવા માટે પણ છે.
- સૌર સુવિધામાં 2 ઘટકો છે - સૌર ચુકવણી ગેરંટી ફંડ અને સૌર વીમા ભંડોળ.
- આ સુવિધા વિશ્વભરના વિવિધ ખાનગી દાતાઓ પાસેથી રોકાણનું ક્રાઉડ-સોર્સ કરશે.

5મી ISA બેઠક

- એસેમ્બલી એ ISAની ટોચની નિર્ણય લેતી સંસ્થા છે. તે ગઠબંધન માળખાના અમલીકરણ તરફ મહત્વપૂર્ણ નિર્ણયો લેવા માટે મંત્રી સ્તરે વાર્ષિક બેઠકોનું આયોજન કરે છે. આઈએસએની 5મી બેઠક નવી દિલ્હીમાં યોજાઈ હતી. 4 દિવસીય આ ઇવેન્ટમાં 109 દેશોએ ભાગ લીધો હતો.

- ભારતને ISA પ્રમુખ તરીકે અને ફ્રાંસને આગામી 2 વર્ષ માટે કોચેર તરીકે ફરીથી ચૂંટવામાં આવ્યા.

ઇન્ટરનેશનલ સોલર એલાયન્સ

- ISA એ 2015માં COP-21, પેરિસ વતી ભારત અને ફ્રાન્સ દ્વારા શરૂ કરાયેલ એક પહેલ છે. આ જોડાણ સૌર ઊર્જા અપનાવવાના માર્ગમાં પડકારોને સામૂહિક રીતે સંબોધવા માંગે છે. તેનું મુખ્ય મથક ગુરુગ્રામ, ભારતમાં છે. અત્યાર સુધીમાં 106 દેશોએ એલાયન્સના ફ્રેમવર્ક એગ્રીમેન્ટ પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. જેમાંથી 86 દેશોએ કરારને બહાલી આપી છે.

એશિયાનો સૌથી મોટો કોમ્પ્રેસ્ડ બાયો ગેસ પ્લાન્ટ

- કેન્દ્રીય પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ મંત્રી હરદીપ સિંહ પુરીએ તાજેતરમાં પંજાબના લેહરગાગા ખાતે એશિયાના સૌથી મોટા કમ્પ્રેસ્ડ બાયો ગેસ (CBG) પ્લાન્ટનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- લહેરગાગા ખાતે કમ્પ્રેસ્ડ બાયો ગેસ (CBG) પ્લાન્ટ રૂ. 230 કરોડના ખર્ચે 20 એકર જમીન પર બાંધવામાં આવ્યો હતો.
- વર્મિયો એજીના ફોરેન ડાયરેક્ટ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ (FDI) સાથે પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
- આ CBG પ્લાન્ટ હાલમાં દરરોજ 6 ટન ડાંગરના સ્ટ્રોને પ્રોસેસ કરવા સક્ષમ છે. બાદમાં આ ક્ષમતા વધારીને દરરોજ 300 ટન ડાંગર કરવામાં આવશે, જેનો ઉપયોગ 10,000 ક્યુબિક મીટરના આઠ ડાયજેસ્ટરનો ઉપયોગ કરીને 33 tpd કોમ્પ્રેસ્ડ બાયોગેસનું ઉત્પાદન કરવા માટે કરવામાં આવશે.
- આનાથી રાજ્યમાં પરાણ સળગાવવાની સમસ્યા દૂર થશે.
- આ CBG પ્લાન્ટ 1,00,000 ટન ડાંગરના સ્ટ્રોનો વપરાશ કરશે, જે પ્લાન્ટની 10 કિમીની ત્રિજ્યામાં 6 થી 8 સ્થળોએથી ખરીદવામાં આવશે.
- તે દરરોજ 600-650 ટન FOM (આથોયુક્ત કાર્બનિક ખાતર) ઉત્પન્ન કરશે. આ ખાતરનો ઉપયોગ ઓર્ગેનિક ખેતી માટે કરવામાં આવશે.
- આ પ્લાન્ટ 390 લોકોને પ્રત્યક્ષ રોજગાર અને 585 લોકોને પરોક્ષ રોજગાર આપશે.
- આ પ્રોજેક્ટથી સંગરૂર જિલ્લાના ખેડૂતોની આવકમાં વધારો થશે.
- આનાથી 40,000-45,000 એકર જમીન પર સ્ટબલ સળગતા અટકાવવામાં આવશે. આનાથી દર વર્ષે કાર્બન ડાયોક્સાઇડ ઉત્સર્જનમાં 150,000 ટનનો ઘટાડો થશે.

- નવો CBG પ્લાન્ટ એ સસ્ટેનેબલ અલ્ટરનેટિવ ટુવર્ડ્સ એફોર્ડેબલ ટ્રાન્સપોર્ટેશન (SATAT) યોજનાના લક્ષ્યોને હાંસલ કરવાની દિશામાં એક પગલું છે.

SATAT યોજના

- ભારત સરકારે સંભવિત રોકાણકારો દ્વારા રુચિની અભિવ્યક્તિને આમંત્રિત કરીને સમગ્ર દેશમાં CBG ઉત્પાદન પ્લાન્ટ સ્થાપવા માટે 2018 માં SATAT યોજના શરૂ કરી હતી. સીબીજીનો ઉપયોગ ઓટોમોટિવ સેક્ટર માટે કરવામાં આવશે. સંકુચિત બાયો-ગેસ (CBG) કુદરતી રીતે બાયોમાસ સ્ત્રોતો જેવા કે પાકના અવશેષો, ઢોરનું છાણ, શેરડીની પ્રેસ માટી, ગટર શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટનો કચરો વગેરેના એનારોબિક વિઘટનની પ્રક્રિયા દ્વારા ઉત્પન્ન થાય છે.

“અગ્નિ પ્રાઇમ” બેલિસ્ટિક મિસાઇલ

- “અગ્નિ પ્રાઇમ” બેલિસ્ટિક મિસાઇલનું તાજેતરમાં ઓડિશાના દરિયાકાંઠેથી સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- તાજેતરનું પરીક્ષણ અગ્નિ પ્રાઇમ મિસાઇલનું સતત ત્રીજું પરીક્ષણ છે.
- આનાથી સ્વદેશી મિસાઇલ સિસ્ટમની ચોકસાઈ અને વિશ્વસનીયતાની પુષ્ટિ થઈ.
- અગ્નિ પ્રાઇમનું પ્રથમ પરીક્ષણ જૂન 2021માં કરવામાં આવ્યું હતું, બીજું છ મહિના પછી ડિસેમ્બરમાં.
- આ બે પરીક્ષણોએ એ પણ જોયું કે મિસાઇલ ઉચ્ચ સ્તરની ચોકસાઈ સાથે મિશનના ઉદ્દેશ્યોને સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરી રહી છે.
- આ સફળ પરીક્ષણો સાથે, મિસાઇલને હવે સ્ટ્રેટેજિક ન્યુક્લિયર કમાન્ડ દ્વારા ચુકર ટ્રાયલ માટે મૂકવામાં આવશે, જે ભારતના વ્યૂહાત્મક અને વ્યૂહાત્મક પરમાણુ શસ્ત્રોના ભંડારના વ્યવસ્થાપન અને સંચાલન માટે જવાબદાર છે.
- આ પરીક્ષણો પૂર્ણ થયા પછી, અગ્નિ-પીને સત્તાવાર રીતે વ્યૂહાત્મક ઘણો કમાન્ડ શસ્ત્રાગારમાં સામેલ કરવામાં આવશે.
- એકવાર સામેલ કર્યા પછી, મિસાઇલ 1,000થી 2,000 કિમીની રેન્જ સાથે ભારતના પરમાણુ પ્રતિરોધકમાં એક મહત્વપૂર્ણ સંપત્તિ બની જશે.
- અગાઉ, ભારતે ઓક્ટોબર 2022માં તેની INS અરિહંત સબમરીનમાંથી સબમરીનથી પ્રક્ષેપિત બેલિસ્ટિક મિસાઇલનું પરીક્ષણ કર્યું હતું.

અગ્રિ-પી

- અગ્રિ પ્રાઇમ અથવા અગ્રિ-પી એ પરમાણુ-સક્ષમ નેક્સ્ટ જનરેશન અગ્રિ વર્ગની મિસાઇલોનું અદ્યતન સંસ્કરણ છે. અગ્રિ-1 અને અગ્રિ-2 મિસાઇલોને બદલવા માટે DRDO દ્વારા આ મધ્યમ રેન્જની મિસાઇલ વિકસાવવામાં આવી હતી.
- 10-મીટર લાંબી બે-સ્ટેજ કેનિસ્ટ્રાઇઝ્ડ મિસાઇલની મહત્તમ રેન્જ 2,000 કિમી છે. તેનું વજન અગ્રિ 3 મિસાઇલના 50 ટકાથી ઓછું છે. તે નવા માર્ગદર્શન અને પ્રોપલ્શન સિસ્ટમથી સજ્જ છે. આ મિસાઇલ મોબાઇલ લોન્ચરથી લોન્ચ કરી શકાય છે.

C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટ

- 30 ઓક્ટોબરના રોજ વડાપ્રધાન મોદીએ ગુજરાતના વડોદરામાં C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ ફેસિલિટીનો શિલાન્યાસ કર્યો હતો.

પ્રોજેક્ટ પૃષ્ઠભૂમિ

- સુરક્ષા અંગેની કેબિનેટ સમિતિએ સપ્ટેમ્બર 2021માં સ્પેન સ્થિત એરબસ ડિફેન્સ એન્ડ સ્પેસ પાસેથી 56 C-295 MW ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટની ખરીદીને મંજૂરી આપી હતી. તે જ મહિનામાં, સંરક્ષણ મંત્રાલયે સંરક્ષણ કંપની સાથે કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યાં. આ કરારના ભાગ રૂપે, 16 એરક્રાફ્ટ ફ્લાય-અવે સ્થિતિમાં પહોંચાડવામાં આવશે અને 40 એરક્રાફ્ટનું ઉત્પાદન ટાટા કન્સોર્ટિયમ દ્વારા કરવામાં આવશે, જેની આગેવાની TASL, એક ભારતીય કંપની છે. ભારતીય વાયુસેનાને 56 એરક્રાફ્ટની ડિલિવરી કર્યા પછી, એરબસ ડિફેન્સ અને સ્પેસને ભારતમાં ઉત્પાદિત એરક્રાફ્ટ સિવિલ ઓપરેટરોને વેચવાની અને ભારત સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલા દેશોમાં નિકાસ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.

C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ ફેસિલિટી શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?

- વડોદરામાં આવેલી C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ ફેસિલિટી તેના પ્રકારનો પ્રથમ પ્રોજેક્ટ હશે જેમાં ખાનગી કંપની દ્વારા ભારતમાં લશ્કરી એરક્રાફ્ટનું ઉત્પાદન કરવામાં આવશે.
- આ પ્રોજેક્ટ યુરોપિયન ઉડ્ડયન અગ્રણી એરબસ અને ટાટા એડવાન્સ્ડ સિસ્ટમ્સ (TASL) દ્વારા સંયુક્ત રીતે અમલમાં મૂકવામાં આવશે - ટાટા જૂથની સંરક્ષણ શાખા.

- આ સુવિધા ભારતીય વાયુસેના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા 40 C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટનું ઉત્પાદન કરશે. આ એરક્રાફ્ટ 2023થી 2031 દરમિયાન IAFને આપવામાં આવશે. પ્રથમ 16 ફ્લાય-અવે એરક્રાફ્ટ સપ્ટેમ્બર 2023 અને ઓગસ્ટ 2025 વચ્ચે પ્રાપ્ત થશે. ભારતમાં બનેલા એરક્રાફ્ટની ડિલિવરી 2026થી કરવામાં આવશે.

તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશન

- તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશનનું છેલ્લું મોક્યુલ "મેંગટિયન" 31 ઓક્ટોબરના રોજ સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

“મેંગટિયન” મોક્યુલ શું છે?

- “મેંગટિયન” મોક્યુલને ચીનના વેનચાંગ લોન્ચ સેન્ટરમાંથી લોંગ માર્ચ-5B Y4 કેરિયર રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ ગ્રીજું અને અંતિમ મોક્યુલ છે.
- તે ચાઇનીઝ સ્પેસ સ્ટેશનનો એક મહત્વપૂર્ણ ઘટક છે, જે ઘણા અત્યાધુનિક વૈજ્ઞાનિક સાધનોથી સજ્જ છે.
- આ મોક્યુલ 10 વર્ષ કે તેથી વધુ સમય માટે કાર્યરત રહેવાની અપેક્ષા છે.
- તે બે મોક્યુલમાંથી બીજું છે જે સંશોધન કરવા માટે જરૂરી વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાઓનું આયોજન કરશે.
- મેંગટિયન પાસે માઇક્રોગ્રેવિટી વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસો અને પ્રવાહી ભૌતિકશાસ્ત્ર, કમ્પ્યુટર અને સામગ્રી વિજ્ઞાન અને અવકાશ તકનીકો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતા સરહદી વૈજ્ઞાનિક પ્રોજેક્ટ્સ સંબંધિત પ્રયોગોને સમર્થન આપતા કાર્ય કેન્દ્રો હશે.

ટિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશન

- તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશન હાલમાં ચીન દ્વારા બનાવવામાં આવી રહ્યું છે અને તેનું સંચાલન ચાઇના મેનેડ સ્પેસ એજન્સી (CMSA) દ્વારા સપાટીથી 340 અને 450 કિમીની વચ્ચે નીચી પૃથ્વી ભ્રમણકક્ષામાં કરવામાં આવે છે. આ સ્પેસ સ્ટેશનનું દળ ઇન્ટરનેશનલ સ્પેસ સ્ટેશનના દળના પાંચમા ભાગ જેટલું છે. તેનું કદ લગભગ નિષ્ક્રિય રશિયન મીર સ્પેસ સ્ટેશન સાથે તુલનાત્મક છે. તેમાં ટિયાન્હે નામનું કોર મોક્યુલ અને બે લેબોરેટરી કેબિન મોક્યુલ, વેન્ટિયન અને મેંગટિયનનો સમાવેશ થાય છે.

ઇન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ 2022

- ઇન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ 2022 (ISC 2022) આ વર્ષે 26થી 28 ઓક્ટોબર દરમિયાન નવી દિલ્હીમાં યોજાઈ હતી.

ISC 2022 શું છે?

- ઇન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ છે જે અવકાશ ક્ષેત્રે સરકાર, ઔદ્યોગિક નિષ્ણાતો, નીતિ ઘડનારાઓ, વિચારકો, કાયદાકીય વ્યાવસાયિકો અને વિદ્વાનોને એકસાથે લાવે છે અને અવકાશ સંશોધનના અસરકારક સંચાલનને સુનિશ્ચિત કરવાની રીતો પર ચર્ચા કરે છે.
- ઇન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ (ISC 2022)નું આયોજન સેટકોમ ઇન્ડસ્ટ્રી એસોસિએશન (SIALindia) દ્વારા ઇન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO), સંરક્ષણ મંત્રાલય, નીતિ આયોગ, ઇન-સ્પેસ, ન્યૂસ્પેસ ઇન્ડિયા લિમિટેડ (NSIL) અને ટેલિકોમ્યુનિકેશન વિભાગની મદદથી કરવામાં આવ્યું હતું.
- ઇવેન્ટની થીમ 'Leveraging Space to Power Next-Gen Communication & Businesses' છે.
- તે ભારતમાં અવકાશ ક્ષેત્રે વિકાસની તકો અંગે ચર્ચા કરવા માટે અવકાશ એજન્સીઓ, ઉદ્યોગો અને સંસ્થાઓના મહત્વના હિતધારકોને સાથે લાવ્યા.
- 3-દિવસીય કાર્યક્રમ દરમિયાન, પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિઓએ અવકાશ ક્ષેત્રના વિકાસ માટે તેમની આંતરદૃષ્ટિ અને વ્યૂહરચના શેર કરી.
- આ ઇવેન્ટે વૈશ્વિક અને પ્રાદેશિક આર્થિક લાભો સુરક્ષિત કરવા માટે ભારતના સ્પેસ ઇકોસિસ્ટમમાં સહયોગ કરવાની તકો પણ પૂરી પાડી હતી.

આ ઇવેન્ટથી ભારતીય સ્પેસ સ્ટાર્ટઅપ્સને કેટલો ફાયદો થયો છે?

- ISC 2022 દરમિયાન, પાંચ સ્પેસ ટેક સ્ટાર્ટઅપ્સે "Pitch Right for Skyrocketing Startups" સત્રમાં ઉદ્યોગના નેતાઓ અને રોકાણકારો સમક્ષ તેમના મંતવ્યો રજૂ કર્યા. આ સ્ટાર્ટઅપ્સ અગ્રણી કંપનીઓના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ સાથે ખાસ ક્યુરેટેડ મેન્ટરશિપ પ્રોગ્રામમાં ભાગ લેશે.
- માઇક્રોસોફ્ટે તેના સ્ટાર્ટઅપ ફાઉન્ડર્સ હબ પ્રોગ્રામના વિસ્તરણ તરીકે 15 સ્પેસ સ્ટાર્ટઅપ્સ સાથે ભાગીદારીની જાહેરાત કરી હતી. પ્રોગ્રામ મહત્તમ USD 1,50,000ની કિંમતના 15 સ્ટાર્ટઅપ્સને મફત Azure ક્રેડિટ પ્રદાન કરે છે.

ભવિષ્યમાં અવકાશ તકનીકોની ભૂમિકા શું છે?

- IoT, મશીન-ટુ-મશીન કનેક્ટિવિટી અને નેક્સ્ટ જનરેશન એપ્લિકેશન્સ જેવા વિવિધ સ્માર્ટ સોલ્યુશન્સ કૃષિ, સંરક્ષણ, એગ્રી-ટેરેસ્ટ્રીયલ ટ્રાફિક મેનેજમેન્ટ, રેલ્વે, ફિનટેક અને હેલ્થકેર જેવા ક્ષેત્રોમાં ઉચ્ચ માંગમાં હશે. આ તકનીકો ઓપરેશન માટે અવકાશ તકનીકો પર આધાર રાખે છે.

ડર્ટી બોમ્બ

- ઇન્ટરનેશનલ એટોમિક એનર્જી એજન્સી (IAEA), યુએનના પરમાણુ વોયડોગ, તાજેતરમાં યુક્રેન પર ડર્ટી બોમ્બ બનાવવાના રશિયાના આરોપોની તપાસ શરૂ કરી હતી.

ડર્ટી બોમ્બ શું છે?

- ડર્ટી બોમ્બ એ પરંપરાગત વિસ્ફોટક ઉપકરણ છે જેમાં ઝેરી પદાર્થો હોય છે. પરમાણુ હથિયારથી વિપરીત, તે પરમાણુ વિસ્ફોટનું કારણ નથી બનતા. તેના બદલે તે વિસ્ફોટ પછી કિરણોત્સર્ગી, જૈવિક અથવા રાસાયણિક કચરો ફેલાવે છે.
- આ શસ્ત્ર તાત્કાલિક આરોગ્ય પર અસર કરશે નહીં કારણ કે અસરગ્રસ્ત વિસ્તારના લોકો રેડિયેશનના ઘાતક ડોઝના સંપર્કમાં આવવાનું ટાળી શકે છે. જો કે, ઉપાડની પ્રક્રિયા દરમિયાન થતા ઊંચા ખર્ચને કારણે આર્થિક અસરગંભીર હોઈ શકે છે.

રશિયાના આક્ષેપો

- રશિયન સરકારે યુક્રેન પર ડર્ટી બોમ્બનો ઉપયોગ કરવાની યોજનાનો આરોપ મૂક્યો હતો અને વિશ્વભરમાં શક્તિશાળી રશિયન વિરોધી ભાવનાઓને ઉશ્કેરવા માટે રશિયાને દોષી ઠેરવ્યો હતો.
- યુક્રેન અને તેના સાથીઓએ આરોપોને નકારી કાઢતા કહ્યું કે યુક્રેન જાણીજોઈને તેના કેટલાક પ્રદેશોને નિર્જન બનાવશે નહીં, જ્યારે તેના દળો યુદ્ધના મેદાનમાં સફળતાપૂર્વક વિસ્તારો પર કબજો કરી રહ્યાં છે.

IAEAની સ્વતંત્ર તપાસ

- IAEA એ રશિયાના દાવાઓની "સ્વતંત્ર ચકાસણી"ના ભાગ રૂપે યુક્રેનમાં નિરીક્ષણ શરૂ કર્યું. તે યુક્રેનમાં બે સ્થળોએ ચકાસણી પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરશે.
- નિરીક્ષણ પછી, યુક્રેન સરકાર એક લેખિત પત્ર મોકલીને IAEAને તેની ટીમ તપાસ માટે દેશમાં મોકલવાની વિનંતી કરશે.

- ઝગાઉ, ઝેજન્સીઝે ઝેક મહિના ઝગાઉ ઝે સ્થળોમાંથી ઝેકનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને ઝઘોષિત પરમાણુ પ્રવૃત્તિ ઝથવા સામગ્રીની હાજરીના કોઈ પુરાવા મળ્યા નથી.

વિક્રમ-S

- ભારતે 18 નવેમ્બરે આંધ્ર પ્રદેશના ઝેક ટાપુ શ્રીહરિકોટા ખાતે ભારતીય અવકાશ સંશોધન સંસ્થાના લોન્ચપેડ પરથી વિક્રમ-S લોન્ચ કર્યું હતું.

વિક્રમ-ઝેસ શું છે?

- વિક્રમ-ઝેસ, સિંગલ સ્ટેજ સબ-ઝોર્બિટલ લોન્ચ વ્હીકલ, ભારતનું પ્રથમ ખાનગી રીતે વિકસિત રોકેટ છે.
- તેને હૈદરાબાદ સ્થિત સ્ટાર્ટઅપ સ્કાયરૂટ ઝેરોસ્પેસ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- મિશન પ્રારંભ હેઠળ તેના પ્રથમ પ્રક્ષેપણ દરમિયાન, તે અવકાશ પ્રક્ષેપણ વાહનોની વિક્રમ શ્રેણીની મોટાભાગની તકનીકોને માન્ય કરવામાં મદદ કરવા સબ-ઝોર્બિટલ ફ્લાઇટમાં 3 ગ્રાહક પેલોડ વહન કરશે.

પેલોડ

- મિશન પ્રભુ હેઠળ વિક્રમ-ઝેસ પર લોન્ચ કરાયેલા ત્રણ પેલોડમાંથી ઝે ભારતીય ગ્રાહકો માટે છે અને ઝેક વિદેશી ગ્રાહક માટે છે.
- તેમાંથી ઝેક ફની-સેટ છે. ચેન્નાઈ સ્થિત ઝેરોસ્પેસ સ્ટાર્ટઅપ SpaceKidz દ્વારા 2.5 કિલો વજનના આ પેલોડને અવકાશમાં મોકલવામાં આવશે. તે ભારત, યુઝેસઝે, સિંગાપોર અને ઇન્ડોનેશિયાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.

વિક્રમ સિરીઝ

- વિક્રમ શ્રેણીમાં ત્રણ રોકેટ છે - વિક્રમ-I, II અને III.
- તેમની પાસે મલ્ટી-ઝોર્બિટ ઇન્સર્ટેશન અને ઇન્ટરપ્લેનેટરી મિશન જેવી અનન્ય ક્ષમતાઓ છે.
- તેઓ સ્પેસ અને અર્થ ઇમેજિંગથી બ્રોડબેન્ડ ઇન્ટરનેટ, GPS અને IoT જેવી કોમ્યુનિકેશન સેવાઓને સપોર્ટ કરી શકે છે. તે નાના સેટેલાઇટ ગ્રાહક આધારના વિશાળ સ્પેક્ટ્રમને પહોંચી વળવા કસ્ટમાઇઝ્ડ, સમર્પિત અને રાઇડ શેર વિકલ્પો પ્રદાન કરશે.
- પેલોડ સેગમેન્ટમાં સૌથી ઝોછી કિંમતના રોકેટને 72 કલાકથી ઝોછા સમયમાં ઝેસેમ્બલ અને લોન્ચ કરી શકાય છે. તેઓ 815 કિગ્રા વજનના ઉપગ્રહોને પૃથ્વીની નીચી ભ્રમણકક્ષા

અને સૂર્ય-સિંક્રનસ ધ્રુવીય ભ્રમણકક્ષા (SSPOs)માં લઈ જઈ શકે છે.

- આ પ્રક્ષેપણ વાહનોનું નામ ભારતીય અવકાશ કાર્યક્રમના પિતા વિક્રમ સારાભાઈના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું છે.

આર્ટેમિસ 1 મિશન

- આર્ટેમિસ 1ને 16 નવેમ્બર, 2022ના રોજ નાસા દ્વારા સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

આર્ટેમિસ 1 શું છે?

- આર્ટેમિસ 1 ઝે નાસાની ડીપ સ્પેસ ઝેક્સપ્લોરેશન સિસ્ટમ - ઝોરીયન સ્પેસક્રાફ્ટ અને સ્પેસ લૉચ સિસ્ટમ (SLS) રોકેટનું પ્રથમ સંકલિત ઉડાન પરીક્ષણ છે.
- તે ઊંડા અવકાશ વાતાવરણમાં અવકાશયાનનું સંચાલન કરીને, ઝોરિઅનની હીટ શિલ્ડનું પરીક્ષણ કરીને અને પુનઃપ્રવેશ, ઉતરાણ અને સ્પ્લેશડાઉન પછી કૂ મોક્યુલની સલામત પુનઃપ્રાપ્તિ દ્વારા સંકલિત સિસ્ટમોનું મૂલ્યાંકન કરશે.
- લક્ષિત ચંદ્ર ભ્રમણકક્ષામાં ઝોરિઅન મોકલવા ઉપરાંત, SLS 10 નાના ઉપગ્રહો વહન કરે છે જે વિજ્ઞાન અને તકનીકી તપાસ કરશે.
- આ મિશનના ભાગરૂપે, ઝોરિઅન અવકાશયાન વેન ઝેલન રેડિયેશન બેલ્ટ (પૃથ્વીના મેગ્નેટોસ્ફિયરનો ભાગ), જીપીઝેસ ઉપગ્રહ નક્ષત્ર અને પૃથ્વીની ભ્રમણકક્ષામાં સંચાર ઉપગ્રહોમાંથી પસાર થશે.
- તે ચંદ્રની સપાટીથી લગભગ 62 માઈલના અંતરે દોડશે અને ચંદ્રથી લગભગ 70,000 કિલોમીટરના અંતરે પરિભ્રમણ કરશે, તે ચંદ્રથી આગળ વધીને અંતરિક્ષામાં ઊંડે સુધી જશે.

આર્ટેમિસ 2 મિશન

- આર્ટેમિસ 2 મિશન, 2024માં શરૂ કરવામાં આવશે, ઝેક કૂ મિશન હશે. ચાર સભ્યોની માનવસહિત કૂ આ મિશનનો ભાગ હશે. તે આર્ટેમિસ 1 ફ્લાઇટ ટેસ્ટના આધારે બનાવવામાં આવશે. આ મિશન 10 દિવસ સુધી ચાલવાની ધારણા છે. આ મિશનના કૂ ચંદ્રની દૂરની બાજુથી 4,600 માઈલની મુસાફરી કરશે. આ મિશન આર્ટેમિસ 3 દ્વારા અનુસરવામાં આવશે, જે પ્રથમ મહિલા અને કાળા માણસને દક્ષિણ ધ્રુવ પર ચંદ્રની સપાટી પર મોકલશે.

ભારત માટે AI પર ગ્લોબલ પાર્ટનરશિપનું અધ્યક્ષપદ

- ભારતને 2022-23 માટે આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ પર વૈશ્વિક ભાગીદારીનું અધ્યક્ષપદ આપવામાં આવ્યું છે.

આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (GPAI) પર વૈશ્વિક ભાગીદારી શું છે ?

- આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ માં વૈશ્વિક ભાગીદારી 15 જૂન, 2020ના રોજ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે બહુ-હિતધારક પહેલ છે જે G7 જોડાણ દ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી.
- તેનો ઉદ્દેશ અત્યાધુનિક સંશોધન અને સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપીને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ પર સિદ્ધાંત અને પ્રેક્ટિસ વચ્ચેના અંતરને દૂર કરવાનો છે.
- આ પહેલ વિજ્ઞાન, ઉદ્યોગ, નાગરિક સમાજ, સરકારો, આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ અને એકેડેમિયા જેવા ક્ષેત્રોના નિષ્ણાતોને એક મંચ પર એકસાથે લાવીને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ ટેકનોલોજી પર વૈશ્વિક સહયોગને પ્રોત્સાહન આપે છે.

GPAIના સભ્યો કોણ છે?

- GPAI પાસે હાલમાં 25 સભ્ય દેશો છે. આ ઓસ્ટ્રેલિયા, બેલ્જિયમ, બ્રાઝિલ, કેનેડા, ચેક રિપબ્લિક, ડેનમાર્ક, ફ્રાન્સ, જર્મની, ભારત, આયર્લેન્ડ, ઇઝરાયેલ, ઇટાલી, જાપાન, મેક્સિકો, નેધરલેન્ડ, ન્યૂઝીલેન્ડ, પોલેન્ડ, કોરિયા રિપબ્લિક (દક્ષિણ કોરિયા), સિંગાપોર, સ્લોવેનિયા, સ્પેન, સ્વીડન, યુકે, યુએસ અને ઇયુ. ભારત 2020માં સ્થાપક સભ્ય તરીકે આ આંતરરાષ્ટ્રીય જોડાણનો ભાગ બન્યું.

GPAI સમિતિ

- GPAI સમિતીની ઉદ્ઘાટન આવૃત્તિ 3જી અને 4મી ડિસેમ્બર 2020ના રોજ યોજાઈ હતી. મોન્ટ્રીયલ, કેનેડા દ્વારા તેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. બીજી આવૃત્તિ 11 અને 12 નવેમ્બર, 2021ના રોજ યોજાઈ હતી. GPAIની બે ઓફિસ આ બે શહેરોમાં આવેલી છે.
- 2022માં આયોજિત આ સમિતીની ત્રીજી આવૃત્તિ ટોક્યોમાં યોજાઈ હતી.

PSLV-C54

- ઇન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO) એ પોલર સેટેલાઇટ લોન્ચ વ્હીકલ (PSLV-C54)નો ઉપયોગ કરીને નવ ઉપગ્રહોને બહુવિધ ભ્રમણકક્ષામાં સફળતાપૂર્વક મૂક્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ મિશન દરમિયાન અર્થ ઓબ્ઝર્વેશન સેટેલાઇટ (EOS-06) અને 8 નેનો સેટેલાઇટ લોન્ચ કરવામાં આવ્યા હતા.

અર્થ ઓબ્ઝર્વેશન સેટેલાઇટ-6 (EOS-6) શું છે?

- અર્થ ઓબ્ઝર્વેશન સેટેલાઇટ-6 (EOS-6) એ ઓશનસેટ શ્રેણીનો ત્રીજો પેઢીનો ભારતીય ઉપગ્રહ છે જે મહાસાગરોનું નિરીક્ષણ કરવા માટે લોન્ચ કરવામાં આવ્યો છે.
- તે ISRO દ્વારા પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય અને અન્ય લોકો સાથે ભાગીદારીમાં વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.
- આ મિશન OceanSat-1 અથવા IRS-P4 અને OceanSat-2નું અનુવર્તી છે જે અનુક્રમે 1999 અને 2009માં લોન્ચ કરવામાં આવ્યા હતા.
- તે ત્રણ મહાસાગર અવલોકન સેન્સર - ઓશન કલર મોનિટર (OCM-3), સી સર્ફેસ ટેમ્પરેચર મોનિટર (SSTM) અને Ku-Band Scatterometer (SCAT-3) હોસ્ટ કરનાર શ્રેણીમાં પ્રથમ છે.
- તેનો હેતુ સમુદ્રના રંગ ડેટા, દરિયાની સપાટીનું તાપમાન અને પવન વેક્ટર ડેટાનું અવલોકન કરવાનો છે જેનો ઉપયોગ સમુદ્રશાસ્ત્ર, આબોહવા અને હવામાનશાસ્ત્રીય એપ્લિકેશનો માટે થાય છે.
- OCM-3 ફાયટોપ્લાંકટોનની દૈનિક દેખરેખની સચોટતામાં સુધારો કરશે તેવી અપેક્ષા છે, જે મત્સ્યઉદ્યોગ સંસાધન વ્યવસ્થાપન, સમુદ્ર કાર્બન શોષણ, હાનિકારક એલ્ગલ બ્લૂમ ચેતવણીઓ અને આબોહવા અભ્યાસ જેવી સંખ્યાબંધ પ્રવૃત્તિઓમાં મદદ કરશે.
- SSTM દરિયાની સપાટીનું તાપમાન પ્રદાન કરશે, જે માછલી એકત્રીકરણ, ચક્રવાત ઉત્પત્તિ અને પરિભ્રમણ વગેરે પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને આગાહીઓ પ્રદાન કરવા માટે એક મહત્વપૂર્ણ પરિમાણ છે.
- SCAT-3 સમુદ્રની સપાટી પર અત્યંત સચોટ પવનની ગતિ અને દિશા પ્રદાન કરે છે.

INS-2B શું છે?

- INS-2B એ ભારત અને ભૂટાન વચ્ચેનું સહયોગી મિશન છે. તે 2 પેલોડ્સ વહન કરે છે - NanoMx (એક મલ્ટિસ્પેક્ટ્રલ ઓપ્ટિકલ ઇમેજિંગ પેલોડ) અને APRS-Digipeater.
- ભારતે આ મિશનના વિકાસ માટે ક્ષમતા નિર્માણ સહાય પૂરી પાડી હતી. ભૂટાનના ઇજનેરોને બેંગલુરુમાં UR ખાતે ઉપગ્રહોના નિર્માણ અને પરીક્ષણ તેમજ સેટેલાઇટ ડેટાની પ્રક્રિયા અને વિશ્લેષણ કરવા માટે સૌંપવામાં આવ્યા હતા. આ તાલીમ રાવ સેટેલાઇટ સેન્ટર ખાતે આપવામાં આવી હતી.

- આ નવો લોન્ચ થયેલો ઉપગ્રહ ભૂતાનને તેના કુદરતી સંસાધનોનું અસરકારક રીતે સંચાલન કરવામાં મદદ કરવા માટે ઉચ્ચ-રિઝોલ્યુશનની છબીઓ પ્રદાન કરશે.

RH200નું 200મું લોન્ચિંગ

- ISRO એ તિરુવનંતપુરમના થુંબા કિનારેથી મલ્ટી-રોલ સાઉન્ડિંગ રોકેટ RH200નું સતત 200મું પ્રક્ષેપણ સફળતાપૂર્વક કર્યું.

RH200 શું છે?

- RH200, 70 કિ.મી.ની ઉંચાઈ સુધી પહોંચવામાં સક્ષમ, બે તબક્કાનું મલ્ટી-રોલ સાઉન્ડિંગ રોકેટ છે જે વૈજ્ઞાનિક પેલોડને અવકાશમાં લઈ જવા માટે સક્ષમ છે.
- 3.5 મીટર ઊંચું રોકેટ રોહિણી રોકેટ પરિવારનું છે. ઇસરો દ્વારા તેનો ઉપયોગ વાતાવરણીય અભ્યાસ માટે કરવામાં આવે છે.
- આ રોકેટના પ્રથમ અને બીજા તબક્કામાં ઘન મોટરો દ્વારા સંચાલિત છે.
- રોકેટ હાલમાં પ્રયોગો અને નવી ટેકનોલોજીના પરીક્ષણ માટે લવચીક પ્લેટફોર્મ પ્રદાન કરવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે.
- શરૂઆતમાં, તે પોલિવિનાઇલ ક્લોરાઇડ (PVC) આધારિત પ્રોપેલન્ટનો ઉપયોગ કરતું હતું. હાઇડ્રોક્સિલ-ટર્મિનેટેડ પોલીબ્યુટાડીન (HTPB) પર આધારિત નવા પ્રોપેલન્ટનો ઉપયોગ કરનાર પ્રથમ RH200 2020માં થુંબા ઇક્વેટોરિયલ રોકેટ લોન્ચિંગ સ્ટેશન (TERLS) પરથી સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

સાઉન્ડિંગ રોકેટ શું છે?

- સાઉન્ડિંગ રોકેટ, જેને ક્યારેક રિસર્ચ રોકેટ અથવા સબઓર્બિટલ રોકેટ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તે એક સાધન વહન કરતું રોકેટ છે જે તેની સબઓર્બિટલ ફ્લાઇટ દરમિયાન માપ લેવા અને વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગો કરવા સક્ષમ છે. તેનો ઉપયોગ પૃથ્વીની સપાટીથી 48 થી 145 કિમીની ઊંચાઈએ સાધનોને લોન્ચ કરવા માટે થાય છે.

ભારતનું સાઉન્ડિંગ રોકેટ

- ભારતમાં લોન્ચ થનારું સૌપ્રથમ સાઉન્ડિંગ રોકેટ અમેરિકન નાઇકી-અપાચે હતું. આ ઐતિહાસિક પ્રક્ષેપણ 21 નવેમ્બર, 1963ના રોજ થયું હતું. આ પછી રશિયા (M-100) અને ફ્રાન્સ (સેન્ટોર) થી આયાત કરાયેલા બે-તબક્કાના રોકેટ હતા.
- રોહિણી RH-75-પ્રથમ સ્વદેશી રીતે વિકસિત સાઉન્ડિંગ રોકેટ - ISRO દ્વારા 1967માં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારથી, આ રોકેટ TERLS અને સતીશ ધવન સ્પેસ સેન્ટર, શ્રીહરિકોટા બંનેથી લોન્ચ કરવામાં આવ્યા છે. 1975માં, ISROની તમામ ધ્વનિ રોકેટ પ્રવૃત્તિઓ રોહિણી સાઉન્ડિંગ રોકેટ (RSR) પ્રોગ્રામના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવી.
- હાલમાં, RH-200, RH-300-Mk-II અને RH-560-Mk-III કાર્યરત છે. તેઓ 8થી 100 કિલોગ્રામના પેલોડ અને 80થી 475 કિમીની એપોજી રેન્જનું વહન કરી શકે છે.

ધરે બેઠા MOCK TEST આપવાની સુવર્ણ તક...

તલાટીનો યુદ્ધસંગ્રામ

જાણો સમગ્ર ગુજરાતમાં તમારો **RANK** કેટલામો ?

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES માત્ર **₹199/-** માં

વિશેષતા :

- Daily Test
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice
- Daily Rank

ICE દ્વારા 30 દિવસમાં 30 ટેસ્ટ પેપરના રોજનું એક મેરીટ લિસ્ટ એમ કુલ 30 મેરીટ લિસ્ટ જાહેર કરવામાં આવશે.

ટેસ્ટ શરૂ થશે 22-12-2022, ગુરુવાર
દરરોજ રાત્રે : 9 થી 10 વાગે

અત્યારે જ **DOWNLOAD કરો** iceonline App

ICE® INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

અવસર

50% DISCOUNT

TARGET

તલાટી, જી.ક્લાર્ક

FREE E-Books (PDF) | 500+ Video | Mock Test

₹999/- **3 MONTH VALIDITY**

ICE® iceonline એપ ડાઉનલોડ કરો Google Play

યોજના/પોર્ટલ/ રિપોર્ટ

હરિદ્વાર

- નીતિ આયોગે પાંચ માપદંડોના આધારે ઉત્તરાખંડના હરિદ્વાર શહેરને શ્રેષ્ઠ મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લો જાહેર કર્યો છે. હરિદ્વારે બેઝિક ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર થીમમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવ્યું છે.
- હવે આ શહેર માટે 3 કરોડ રૂપિયાની વધારાની ફાળવણી કરવામાં આવશે.

મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લા કાર્યક્રમ

- જાન્યુઆરી 2018માં શરૂ કરાયેલા આ કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ્ય દેશના સૌથી અવિકસિત જિલ્લાઓમાં ઝડપથી અને અસરકારક રીતે પરિવર્તન કરવાનો છે.
- આ યોજના કેન્દ્ર અને રાજ્યની યોજનાઓ સાથે લાગુ કરવામાં આવી છે.
- તેના સફળ અમલીકરણમાં કેન્દ્ર, રાજ્ય કક્ષાના અને જિલ્લા કલેક્ટરના 'ઈન્ચાર્જ' અધિકારીઓનો મહત્વપૂર્ણ સહકાર છે.
- મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લાઓની રેન્કિંગ વ્યવહારુ શાસન સાથે ડેટાના નવીન ઉપયોગને જોડે છે, જિલ્લાને સર્વસમાવેશક વૃદ્ધિના કેન્દ્રમાં મૂકે છે.
- મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લાઓના આયોજન માટેના ધારાધોરણો મુજબ, દરેક જિલ્લાએ રાજ્ય અને કેન્દ્રના પ્રભારી અધિકારીઓ સાથે પરામર્શ કરીને એક કાર્ય યોજના તૈયાર કરવી જોઈએ, ત્યારબાદ તે કાર્યક્રમ માટે રચાયેલ સચિવોની સત્તા પ્રાપ્ત સમિતિની અંતિમ મંજૂરી માટે નીતિ આયોગને મોકલવી જોઈએ.

શ્રેષ્ઠ મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લા માટેના પરિમાણો

- તે પાંચ પરિમાણો પર આધારિત સંયુક્ત સૂચકાંકના આધારે પસંદ કરેલા જિલ્લાઓના ઝડપી વિકાસની કલ્પના કરે છે.
  - આરોગ્ય અને પોષણ
  - શિક્ષણ
  - નાણાકીય સમાવેશ અને કૌશલ્ય વિકાસ
  - કૃષિ અને જળ સંસાધનો
  - મૂળભૂત માળખા

મુખ્ય મંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉન્નયન યોજના

- રાષ્ટ્રીય રમત દિવસ નિમિત્તે, ઉત્તરાખંડના મુખ્યમંત્રી પુષ્કર સિંહ ધામીએ “મુખ્યમંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉન્નયન યોજના” શરૂ કરી.

અગત્યના મુદ્દા

- મુખ્યમંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉન્નયન યોજના હેઠળ દર વર્ષે કુલ 3900 ઉમરતા ખેલાડીઓને શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવશે, જેમાં 1950 છોકરાઓ અને 1950 છોકરીઓનો સમાવેશ થાય છે.
- 14થી 23 વર્ષની વયજૂથના ખેલાડીઓને પણ શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવશે. આ યોજનાના ખેલાડીઓને આપવામાં આવતી શિષ્યવૃત્તિ તેમની પ્રતિભા પર નિર્ભર રહેશે.
- રાજ્યમાં સ્પોર્ટ્સ કોચની અછતને ધ્યાનમાં રાખીને દરેક જિલ્લામાં આઠ સ્પોર્ટ્સ કોચની નિમણૂક કરવામાં આવશે.
- નિયમો મુજબ ખેલાડીઓને આર્થિક લાભ આપવા માટે ટૂંક સમયમાં મુખ્યમંત્રી રમત વિકાસ ફંડની રચના કરવામાં આવશે. સરકારી નોકરીઓમાં ખેલાડીઓ માટે પહેલાની જેમ 4 ટકા અનામત લાગુ કરવા ફરી પ્રયાસો કરવામાં આવશે.
- આમાં ખેલાડીઓને ઈજા થવા પર અકસ્માત વીમો અથવા નાણાકીય સહાય આપવાની જોગવાઈ પણ કરવામાં આવી છે. ખેલાડીઓને સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લેવા માટે પ્રવાસની સુવિધા આપવાનો પણ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

ઉત્તરાખંડ રમત નીતિ- 2021

- ઉત્તરાખંડ સરકારે નવેમ્બર 2021માં રાજ્યની નવી રમત નીતિ પસાર કરી હતી.
- આ નીતિ હેઠળ ખેલાડીઓની પ્રતિભાને ખીલવવા માટે પાંચ વર્ષ, 10 વર્ષ અને 15 વર્ષનો એકશન પ્લાન તૈયાર કરવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. આ સાથે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લેનાર ખેલાડીઓને ઉચ્ચ સ્તરીય તાલીમ આપવાની પણ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.

- આ નીતિ હેઠળ, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે મેડલ જીતનારા ખેલાડીઓને અગાઉ ચૂકવવાપાત્ર રોકડ પુરસ્કારની રકમ લગભગ 100% વધારવામાં આવી છે. તેવી જ રીતે, ટ્રેનર્સ માટેની રકમમાં પણ વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. દિવ્યાંગ ખેલાડીઓને પણ સામાન્ય ખેલાડીઓ જેવા જ અધિકાર આપવામાં આવ્યા છે.

One Herb, One Standard

- તાજેતરમાં ભારતીય દવા અને હોમિયોપેથી (આયુષ મંત્રાલય) અને ફાર્માકોપિયા કમિશન ઓફ ઈન્ડિયા (સ્વાસ્થ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય) વચ્ચે “વન હર્બ, વન સ્ટાન્ડર્ડ” પ્રાપ્ત કરવા માટે એક MoU પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ MoUનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ્ય PCIM&H અને IPC વચ્ચે હર્બલ દવાઓના ધોરણોના વિકાસની સુવિધા સાથે જાહેર આરોગ્યને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સહયોગી પ્રયાસ વિકસાવવાનો છે.
- આ MoU પરંપરાગત દવાના માનકીકરણના ક્ષેત્રમાં માહિતીના આદાન-પ્રદાનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વ્યાપક સહકારની સુવિધા આપશે. આ વૈજ્ઞાનિક જ્ઞાન અને ફાર્માસ્યુટિકલ કાયા માલ, સેમિનાર, વર્કશોપ, તાલીમ અને મંથન કાર્યક્રમો વિશેની માહિતીના આદાનપ્રદાન દ્વારા કરવામાં આવશે.
- આ MoU હર્બલ મેડિસિન ઉત્પાદકો, સંશોધકો અને નિયમનકારો જેવા તમામ હિતધારકોને પોતપોતાના ક્ષેત્રોમાં વિશ્વ-કક્ષાના મોનોગ્રાફ્સ મેળવવાની તક પૂરી પાડશે.

ભારતીય દવા માટે ફાર્માકોપીયા આયોગ

- 4 જૂન, 2020ના રોજ પીએમ મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય કેબિનેટે ફાર્માકોપિયા કમિશનને મંજૂરી આપી. કેબિનેટે આયુષ મંત્રાલય હેઠળ ભારતીય દવા અને હોમિયોપેથી માટેના આયોગની પુનઃસ્થાપનાને મંજૂરી આપી છે.
- ભારતીય દવા અને હોમિયોપેથિક ફાર્માકોપિયા લેબોરેટરી માટે ફાર્માકોપીયા લેબોરેટરીને મર્જ કરીને આ કમિશનની રચના કરવામાં આવી છે. આ બે કેન્દ્રીય પ્રયોગશાળાઓની સ્થાપના 1975માં ઉત્તર પ્રદેશના ગાઝિયાબાદમાં કરવામાં આવી હતી.
- આ કમિશન એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે જે આયુષ મંત્રાલય હેઠળ કામ કરે છે. તે 2010 થી કાર્યરત છે.
- આ વિલીનીકરણ સંસાધનોના ઉપયોગને પણ શ્રેષ્ઠ બનાવશે અને અસરકારક ગુણવત્તા નિયંત્રણ તરફ આયુર્વેદ, યુનાની, સિદ્ધ અને હોમિયોપેથી દવાઓના પરિણામોને વધારશે.

CAPF ઈ-આવાસ પોર્ટલ

- કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે તાજેતરમાં CAPF કર્મચારીઓ માટે એક નવું ઓનલાઈન પોર્ટલ ‘ઈ-આવાસ’ લોન્ચ કર્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ નવા પોર્ટલની મદદથી, CAPFના જવાનો તેમના ફોર્સમાં ઉપલબ્ધ રહેઠાણ શોધવાને બદલે અન્ય દળો પાસે ઉપલબ્ધ મકાનો શોધી શકશે. આ વેબ પોર્ટલ CAPF અને આસામ રાઈફલ્સના પાત્ર કર્મચારીઓને ઓનલાઈન નોંધણી અને રહેણાંક ક્વાર્ટર્સની ફાળવણીને સક્ષમ કરશે.
- આસામ રાઈફલ્સ ઉપરાંત, સીએપીએફમાં બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ (BSF), સેન્ટ્રલ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ (CRPF), સેન્ટ્રલ ઈન્સ્ટ્રીયલ સિક્યુરિટી ફોર્સ (CISF), ઈન્ડો-તિબેટિયન બોર્ડર પોલીસ (ITBP), સશસ્ત્ર સીમા બલ (SSB) પણ સામેલ છે.
- ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા આંકડા અનુસાર, હાલમાં લગભગ 19% CAPF ઘરો ખાલી છે અને આ પોર્ટલ દ્વારા દળના જવાનો અન્ય દળો સાથે ઉપલબ્ધ ઘરોને શોધી શકે છે.

અન્ય પહેલ

- ભારત સરકારે જવાનોના પરિવારોને વધુ સારી તબીબી સુવિધાઓ પૂરી પાડવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે થોડા સમય પહેલાં ‘આયુષ્માન CAPF’ યોજના પણ શરૂ કરી હતી. આ યોજના હેઠળ અત્યાર સુધીમાં 10 લાખ કામદારોને 35 લાખથી વધુ આયુષ્માન કાર્ડનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું છે. તે જ સમયે, 31 કરોડ રૂપિયાથી વધુના લગભગ 56 હજાર બિલની ચૂકવણી કરવામાં આવી છે.

CAPF

- કેન્દ્રીય સશસ્ત્ર પોલીસ દળો (CAPF) એ ભારતમાં સાત કેન્દ્રીય સશસ્ત્ર પોલીસ સંગઠનોના સમાન નામકરણનો સંદર્ભ આપે છે જે ગૃહ મંત્રાલય હેઠળ છે. તેમનું મિશન મુખ્યત્વે આંતરિક જોખમો સામે રાષ્ટ્રીય હિતોનું રક્ષણ કરવાનું છે.
- CAPF હેઠળની સાત સંસ્થાઓ સેન્ટ્રલ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ (CRPF), બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ (BSF), ઈન્ડો-તિબેટિયન બોર્ડર પોલીસ (ITBP), સેન્ટ્રલ ઈન્સ્ટ્રીયલ સિક્યુરિટી ફોર્સ (CISF), નેશનલ સિક્યુરિટી ગાર્ડ (NSG), સશસ્ત્ર સીમા બલ (SSB) છે. અને સ્પેશિયલ પ્રોટેક્શન ગ્રુપ (SPG).

- કેન્દ્રીય સશસ્ત્ર પોલીસ દળો ITBP, BSF, SSB સરહદ સુરક્ષાના પ્રાથમિક કાર્યો કરે છે; CISF સંવેદનશીલ સ્થાપનોને સુરક્ષા પૂરી પાડે છે; CRPF NSG પોલીસને કાયદો અને વ્યવસ્થા સંભાળવા, બળવા-વિરોધી કામગીરી, નક્સલ વિરોધી કામગીરી અને આતંકવાદ વિરોધી કામગીરીમાં મદદ કરે છે.
- તેમની પ્રાથમિક ભૂમિકા ઉપરાંત, તમામ CAPF કાયદો અને વ્યવસ્થાની પરિસ્થિતિમાં પોલીસ તેમજ બળવા-વિરોધી કામગીરીમાં લશ્કરને સમર્થન આપે છે. ભૂતકાળમાં, બાહ્ય આક્રમણ વખતે સેનાને બીએસએફ અને સીઆરપીએફ દ્વારા મદદ કરવામાં આવી છે. CAPF વિવિધ કાર્યોમાં મદદ કરવા માટે પોલીસ અને સૈન્ય બંને સાથે સહયોગ કરે છે.

‘પ્રમોશન ઓફ બલ્ક ડ્રગ પાર્ક’ યોજના

- ફાર્માસ્યુટિકલ્સ વિભાગે તાજેતરમાં ‘બલ્ક ડ્રગ પાર્ક’નો પ્રચાર’ યોજના હેઠળ ત્રણ રાજ્યો- હિમાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત અને આંધ્ર પ્રદેશમાં બલ્ક ડ્રગ પાર્ક સ્થાપવાની દરખાસ્તોને ‘સૈદ્ધાંતિક’ મંજૂરી આપી છે.
- દેશમાં બલ્ક ડ્રગ મેન્યુફેક્ચરિંગને ટેકો આપવા માટે આ એક મોટી પહેલ છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ યોજના હેઠળ 13 રાજ્યોમાંથી બલ્ક ડ્રગ પાર્ક બનાવવાની દરખાસ્તો મળી હતી. જેમાંથી હિમાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત અને આંધ્રપ્રદેશની પસંદગી કરવામાં આવી છે.
- ગુજરાત અને આંધ્રપ્રદેશમાં સૂચિત બલ્ક ડ્રગ પાર્ક માટે નાણાકીય સહાય વહેંચાયેલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના પ્રોજેક્ટ ખર્ચના 70% હશે.
- તે જ સમયે, પર્વતીય રાજ્ય હોવાને કારણે, હિમાચલ પ્રદેશ માટે નાણાકીય સહાય કુલ પ્રોજેક્ટ ખર્ચના 90 ટકા હશે. આ યોજના હેઠળ હોલસેલ ડ્રગ પાર્ક માટે મહત્તમ સહાય રૂ. 1,000 કરોડ સુધી મર્યાદિત રહેશે.

પાર્ક વિશે

- આ ઉદ્યાનો હિમાચલ પ્રદેશના ઉના જિલ્લાના હરોલી તાલુકામાં 1402.44 એકર, ગુજરાતના ભરૂચ જિલ્લાના જંબુસર તાલુકામાં 2015.02 એકર અને પૂર્વ ગોદાવરી જિલ્લાના થોંડગી મંડલના કેપી પુરમ અને કોડા ખાતે 2000.45 એકર જમીનમાં સ્થાપવામાં આવશે.

પ્રોજેક્ટ લાભો

- આ યોજના હેઠળ વિકસાવવામાં આવનાર બલ્ક ડ્રગ પાર્ક એક જગ્યાએ સામાન્ય માળખાકીય સુવિધાઓ પૂરી પાડશે, જેનાથી દેશમાં જથ્થાબંધ દવાના ઉત્પાદન માટે એક મજબૂત ઇકોસિસ્ટમનું નિર્માણ થશે અને ઉત્પાદન ખર્ચમાં પણ નોંધપાત્ર ઘટાડો થશે.
- જથ્થાબંધ દવાઓના સ્થાનિક ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહિત કરીને અને આયાત નિર્ભરતા ઘટાડવા માટે પ્રમાણભૂત પરીક્ષણ અને માળખાકીય સુવિધાઓની સરળ એક્સેસ પ્રદાન કરીને આ યોજના વૈશ્વિક બજારમાં પગપેસારો કરે તેવી અપેક્ષા છે.
- આ યોજના ઉદ્યોગને સામાન્ય કચરો વ્યવસ્થાપન પ્રણાલીની નવીન પદ્ધતિઓ દ્વારા ઓછા ખર્ચે પર્યાવરણીય ધોરણોને પૂર્ણ કરવામાં મદદ કરશે અને સંસાધનોના ઓપ્ટિમાઇઝેશન અને સ્કેલની અર્થવ્યવસ્થામાંથી ઉત્પન્નતા લાભો મેળવવામાં મદદ કરશે.

‘VentuRISE’ સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ

- કર્ણાટક સરકારે ઉત્પાદન અને ટકાઉપણું સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં વૃદ્ધિના તબક્કાના સ્ટાર્ટઅપ્સને ઓળખવા, પુરસ્કાર આપવા અને સમર્થન આપવા માટે તાજેતરમાં “VentuRISE” – ગ્લોબલ સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ શરૂ કરી છે.
- આ સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ 2 જુન થી 4 મી નવેમ્બર, 2022 દરમિયાન યોજાનારી બેંગલોર પેલેસ ફ્લેગશિપ ઇવેન્ટનો એક ભાગ છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ વૈશ્વિક પડકાર વિશ્વભરના ઉત્તરતા સાહસિકોને તેમના ઉત્પાદનો/સોલ્યુશન્સ પ્રદર્શિત કરવાની અને તેમના સાહસોને ટેકો આપવા માટે મજબૂત નેટવર્ક બનાવવાની તક પૂરી પાડશે.
- આ પડકાર આગામી બે મહિના માટે ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો દ્વારા આયોજિત સ્કીનીંગ અને પસંદગી પ્રક્રિયા દ્વારા ઉત્પાદન અને ટકાઉપણું-સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં સ્ટાર્ટઅપ્સ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- તેના વિજેતાઓ માટે USD 1,00,000 નું રોકડ ઇનામ રાખવામાં આવ્યું છે. વિજેતાઓને ગ્રાહકોની એક્સેસ, ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટકમાં વિશિષ્ટ પિય સત્રો અને રોકાણકારોની મીટિંગ અને તેના પર ક્યુરેટેડ માર્ગદર્શન સત્ર મળે છે. વેન્યર કેપિટલ અને એનજલ રોકાણકારો ઇવેન્ટમાં ભાગ લે તેવી અપેક્ષા છે.
- આ સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ 3 રાઉન્ડની ચેલેન્જ હશે જે 2 મહિનાના સમયગાળામાં હાથ ધરવામાં આવશે.

- આ પ્રક્રિયામાં ઓનલાઈન અરજી સબમિશન, જ્યુરી સમક્ષ ઓનલાઈન પિચિંગ અને ગ્લોબલ ઈન્વેસ્ટર્સ મીટમાં અંતિમ પ્રેઝન્ટેશન અને તમામ પ્લેટફોર્મ પર મીડિયા વિઝિબિલિટીનો સમાવેશ થશે.

સધર્ન ઓનલ કાઉન્સિલની 30મી બેઠક

- કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે તિરુવનંતપુરમમાં દક્ષિણ ભારતીય રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની 30મી દક્ષિણ ઓનલ કાઉન્સિલની બેઠકનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- આ બેઠકમાં કુલ 26 મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી, 9 મુદ્દાઓનું નિરાકરણ કરવામાં આવ્યું હતું, 17 મુદ્દાઓ વધુ વિચારણા માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી 9 મુદ્દાઓ આંધ્ર પ્રદેશના પુનર્ગઠનને લગતા હતા.
- આ બેઠકમાં કેરળના મુખ્ય પ્રધાન પિનરાઈ વિજયન, અન્ય દક્ષિણી રાજ્યો - તમિલનાડુ, કર્ણાટક, આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણાના મુખ્ય પ્રધાનો અને પ્રધાનો અને પુડુચેરી, લક્ષદ્વીપ અને આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નરોએ હાજરી આપી હતી.
- ઠપ્રાદેશિક પરિષદની બેઠકના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યો છે:
- રાજ્યો વચ્ચે પ્રાદેશિક સહકારને પ્રોત્સાહિત કરવા, કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે સર્વસંમતિ દ્વારા વિવાદો અને મુદ્દાઓને ઉકેલવા.
- સામાન્ય રાષ્ટ્રીય મહત્વના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવા માટે દેશના તમામ રાજ્યોને એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવું.
- તમામ હિસ્સેદારો વચ્ચે એક મજબૂત સહયોગ મિકેનિઝમ સ્થાપિત કરવી.

પ્રાદેશિક પરિષદો

- રાજ્યો વચ્ચે આંતર-રાજ્ય સહકાર અને સંકલનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાજ્ય પુનર્ગઠન અધિનિયમ, 1956 (તેથી તે બંધારણીય સંસ્થા નથી) હેઠળ ઓનલ કાઉન્સિલોની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- હાલમાં કુલ પાંચ પ્રાદેશિક પરિષદો છે. ઉત્તરીય, પશ્ચિમી, પૂર્વીય, મધ્ય અને દક્ષિણ.
- તેઓ ભૌગોલિક, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક રીતે એકબીજા સાથે જોડાયેલા રાજ્યો માટે સહકારી પ્રયાસોના પ્રાદેશિક મંચ છે.
- પ્રાદેશિક પરિષદો આર્થિક અને સામાજિક વિકાસને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે સંકલિત પ્રયાસોને પ્રોત્સાહન આપવા અને સુવિધા આપવા માટે રાજ્યો માટે બેઠકનો આધાર પૂરો પાડે છે.

- તેમને આર્થિક અને સામાજિક આયોજન, ભાષાકીય લઘુમતીઓ, સરહદ વિવાદો અને આંતર-રાજ્ય પરિવહન વગેરે ક્ષેત્રે સામાન્ય હિતની બાબતો પર ચર્ચા કરવા અને ભલામણો કરવા માટે ફરજિયાત કરવામાં આવ્યા છે.
- નોંધ: આ પાંચ પ્રાદેશિક પરિષદોમાં પૂર્વોત્તર રાજ્યોનો સમાવેશ થતો નથી. તેમની વિશેષ સમસ્યાઓ નોર્થ ઈસ્ટર્ન કાઉન્સિલ એક્ટ, 1972 હેઠળ સ્થાપિત નોર્થ ઈસ્ટર્ન કાઉન્સિલ દ્વારા જોવામાં આવે છે. જેનું નેતૃત્વ કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રી કરે છે.

ઈન્દિરા ગાંધી શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના

- રાજસ્થાન સરકાર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી યોજનાની તર્જ પર શહેરના રહેવાસીઓને રોજગાર આપવા માટે ઈન્દિરા ગાંધી શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના શરૂ કરવા જઈ રહી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના રાજસ્થાનમાં 9 સપ્ટેમ્બરથી શરૂ થશે. નાણાકીય વર્ષ 2022-23માં આ યોજના માટે 800 કરોડ રૂપિયાની બજેટ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.
- આ યોજના મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી કાયદાની તર્જ પર શહેરી વિસ્તારોમાં રહેતા પરિવારોને 100 દિવસની રોજગારી પૂરી પાડશે.
- આ યોજના હેઠળ 2.2 લાખથી વધુ પરિવારોની નોંધણી કરવામાં આવી છે, જે રોગચાળાથી પ્રભાવિત લોકો સહિત ગરીબ અને જરૂરિયાતમંદ લોકોને રોજગાર પ્રદાન કરે તેવી અપેક્ષા છે.
- આ યોજના હેઠળ જોબ કાર્ડ ધારકના પરિવારના તમામ સભ્યો, જેમની ઉંમર 18 થી 60 વર્ષની વચ્ચે છે, તે યોજના હેઠળ કામ મેળવવા માટે પાત્ર બનશે.
- આ યોજનાના અસરકારક અમલીકરણ માટે રાજ્ય સરકારે વિવિધ સ્તરે સમિતિઓની રચના કરી છે.
- આ યોજના પર્યાવરણ અને જળ સંરક્ષણ, સ્વચ્છતા, મિલકતની બગાડ અટકાવવા, સેવા સંબંધિત કામો, કન્વર્જન્સ વર્ક અને હેરિટેજ સંરક્ષણ જેવા ક્ષેત્રોમાં રોજગાર પ્રદાન કરશે.
- પાત્રતા ધરાવતા લોકોને વૃક્ષારોપણ, તળાવની સફાઈ, કચરો એકત્ર કરવા અને રખડતા પ્રાણીઓને પકડવાના કામમાં રોકાયેલા રહેશે.
- આ યોજના હેઠળ આવરી લેવામાં આવતી સામગ્રીની કિંમત અને સામાન્ય પ્રકૃતિના શ્રમ કાર્ય 25:75 ના ગુણોત્તરમાં ચૂકવવામાં આવશે.

- તે ટેકનિકલ કુશળતા ધરાવતી ચોક્કસ નોકરીઓ માટે અલગ અલગ હશે.
- આ યોજનાના અમલીકરણ માટે રાજ્ય સરકારનો સ્થાનિક સંસ્થાઓ વિભાગ જવાબદાર રહેશે.

પીએમ શ્રી યોજના

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ તાજેતરમાં જાહેરાત કરી હતી કે PM SHRI યોજના હેઠળ દેશભરમાં 14,500 શાળાઓને વિકસિત અને અપગ્રેડ કરવામાં આવશે.
- આ યોજનાની જાહેરાત કેન્દ્રીય શિક્ષણ પ્રધાન ધર્મેન્દ્ર પ્રધાન દ્વારા જૂન 2022માં કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આ શાળાઓ દેશની મોડેલ શાળાઓ બનશે, જે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિની મૂળ ભાવનાને અનુરૂપ હશે અને શિક્ષણની નવીન પદ્ધતિઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- આ શાળાઓ આધુનિક માળખાકીય સુવિધાઓથી સજ્જ હશે જેમાં લેબ, સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ, પુસ્તકાલયો, રમતગમતના સાધનો, આર્ટ રૂમ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે અને સુલભ છે.
- આ શાળાઓને અભ્યાસક્રમમાં જળ સંરક્ષણ, કચરાના રિસાયક્લિંગ, ઉર્જા કાર્યક્રમ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને ઓર્ગેનિક જીવનશૈલીના એકીકરણ સાથે ગ્રીન સ્કૂલ તરીકે પણ વિકસાવવામાં આવશે.
- દેશના દરેક બ્લોકમાં ઓછામાં ઓછી એક પીએમ શ્રી શાળાની સ્થાપના કરવામાં આવશે. જેથી સામાન્ય લોકોના બાળકોને પણ સારા શિક્ષણની તક મળી શકે અને તેમને અભ્યાસ માટે દૂર જવું ન પડે.
- આ યોજના હેઠળ દેશના દરેક જિલ્લામાં એક માધ્યમિક અને વરિષ્ઠ માધ્યમિક શાળા પણ ઉમેરવામાં આવશે.
- શાળાના તમામ સ્તરે મૂલ્યાંકન વૈચારિક સમજણ અને વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિઓમાં જ્ઞાનના ઉપયોગ પર આધારિત હશે અને તે યોગ્યતા આધારિત હશે.
- આ શાળાઓ માત્ર ગુણાત્મક શિક્ષણ, શિક્ષણ અને જ્ઞાનાત્મક વિકાસનું લક્ષ્ય રાખશે નહીં, પરંતુ 21મી સદીના મુખ્ય કૌશલ્યોથી સજ્જ સર્વગ્રાહી વ્યક્તિઓનું પણ નિર્માણ કરશે.
- આ શાળાઓની સ્થાપના કેન્દ્રીય વિદ્યાલયની તર્જ પર કરવામાં આવશે. સાથે સાથે જરૂરિયાત મુજબ સરકારી શાળાઓના પરિસર અને માળખાને સુંદર, મજબૂત, આકર્ષક બનાવવામાં આવશે.

- PM શ્રી શાળાઓનો અર્થ કેન્દ્ર સરકાર ઉઠાવશે. જોકે, આ યોજનાના અમલીકરણ અને દેખરેખની જવાબદારી રાજ્ય સરકારની રહેશે.

કર્તવ્ય પથ

- તાજેતરમાં જ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ રાષ્ટ્રપતિ ભવનથી ઈન્ડિયા ગેટ વચ્ચેના રોડ 'કર્તવ્ય પથ'નું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. રાજપથ એ માર્ગ છે જ્યાં 26 જાન્યુઆરીની પરેડ થાય છે.

અગત્યના મુદ્દા

- રાજપથથી કર્તવ્ય પથ સુધીના આ રોડની બંને બાજુએ 15.5 કિલોમીટર લાંબો વોકવે લાલ ગ્રેનાઈટથી બનાવવામાં આવ્યો છે. તેમજ 19 એકર વિસ્તારમાં કેનાલ વિસ્તારમાં 16 પુલ બનાવવામાં આવ્યા છે.
- 3.90 લાખ ચોરસ મીટરમાં ફેલાયેલા આ માર્ગની બંને બાજુ બેઠક વ્યવસ્થા હશે. આ પણ સંપૂર્ણ લીલા વિસ્તાર સાથે પૂર્ણ કરવામાં આવશે.
- તે ભારતના લોકશાહી ભૂતકાળ અને સર્વકાલીન આદર્શોનો જીવંત માર્ગ છે. જ્યારે દેશના લોકો અહીં આવશે, ત્યારે નેતાજીની પ્રતિમા, રાષ્ટ્રીય યુદ્ધ સ્મારક, આ બધું તેમને એક મહાન પ્રેરણા આપશે, તેમનામાં ફરજની ભાવના કેળવશે.
- સરકારના મતે, તે સત્તાના પ્રતીક તરીકે પ્રદેશથી ફરજ, જાહેર માલિકી અને સશક્તિકરણ તરફના પરિવર્તનને ચિહ્નિત કરે છે.

રાજપથ

- રાજપથએ ભારતની સ્વતંત્રતાની સવાર જોઈ, અને તે વાર્ષિક ગણતંત્ર દિવસની ઉજવણીનું આયોજન કરે છે. રાયસિના હિલ કોમ્પ્લેક્સથી ઈન્ડિયા ગેટ સુધી ચાલતી આ ઔપચારિક બુલવર્ડ સૌપ્રથમ કિંગ્સવે તરીકે જાણીતી હતી, જે 'નવી' દિલ્હી શહેરમાં એક સીમાચિહ્ન છે, જેની સ્થાપના બ્રિટિશ રાજ દ્વારા 1911માં કલકત્તા (હવે કોલકાતા)થી તેની રાજધાની તરીકે કરવામાં આવી હતી. સ્થળાંતર કર્યા પછી બનાવવામાં આવી હતી.. પછી આઝાદી પછી તેનું નામ બદલીને 'રાજપથ' કરવામાં આવ્યું. અને હવે તેનું નામ 'કર્તવ્ય પથ' હશે.

મૈત્રી સુપર થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટ

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને બાંગ્લાદેશના વડા પ્રધાન શેખ હસીનાએ તાજેતરમાં મૈત્રી સુપર થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટના યુનિટ-1નું અનાવરણ કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- તે બાંગ્લાદેશના ખુલના વિભાગના બાગેરહાટ જિલ્લામાં રામપાલ ખાતે આવેલું છે.
- 1320 (2x660) મેગાવોટનો કોલસા આધારિત પાવર પ્લાન્ટ લગભગ \$2 બિલિયનના ખર્ચે સ્થાપવામાં આવી રહ્યો છે.
- આ પ્રોજેક્ટ ભારતની રાહત ધિરાણ યોજના હેઠળ વિકસાવવામાં આવી રહ્યો છે અને તે બાંગ્લાદેશના રાષ્ટ્રીય ગ્રીડમાં 1320 મેગાવોટ ક્ષમતા ઉમેરશે.
- તે બાંગ્લાદેશ-ભારત ફ્રેન્ડશીપ પાવર કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (BIFPCL) માટે ભારત હેવી ઇલેક્ટ્રિકલ્સ લિમિટેડ (BHEL) દ્વારા બનાવવામાં આવી રહ્યું છે.
- આ સુપર થર્મલ પાવર પ્લાન્ટનું પ્રથમ યુનિટ ઓક્ટોબરની શરૂઆતમાં કોમર્શિયલ ઓપરેશનમાં જશે અને બાંગ્લાદેશ-ભારત પાવર સેક્ટરમાં વધતા સહકારમાં એક મોટી સફળતા હશે.
- પાવર પ્લાન્ટનું યુનિટ-2, જેને રામપાલ કોલસા આધારિત પાવર પ્રોજેક્ટ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તે આવતા વર્ષની શરૂઆતમાં કાર્યરત થવાની અપેક્ષા છે.
- એકવાર આ મેગા પાવર પ્લાન્ટના બંને એકમો કાર્યરત થઈ ગયા પછી, મૈત્રી સુપર થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટ બાંગ્લાદેશના સૌથી મોટા પાવર પ્લાન્ટ્સમાંનો એક હશે.

બંને દેશો વચ્ચે થયેલા કરાર

- ભારત-બાંગ્લાદેશ દ્વિપક્ષીય વાટાઘાટો દરમિયાન જળ સંસાધનો, રેલ્વે, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી અને અવકાશ ટેકનોલોજી વગેરે સંબંધિત સાત કરારો પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.
- દ્વિપક્ષીય વાટાઘાટો દરમિયાન પ્રસાર ભારતી અને બાંગ્લાદેશ ટેલિવિઝન વચ્ચે પ્રસારણ ક્ષેત્રમાં સહકાર વધારવા માટે એક કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- બાંગ્લાદેશના સિલ્હેટ વિસ્તાર અને ભારતના દક્ષિણ આસામ ક્ષેત્રને લાભ આપવા માટે કુશિયારા નદીના પાણીની વહેંચણી પર એક મહત્વપૂર્ણ કરાર પર પણ હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.

પ્રધાનમંત્રી ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન

- રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુએ તાજેતરમાં વર્ચ્યુઅલ ઇવેન્ટ દ્વારા 2025 સુધીમાં ટીબીને દૂર કરવા માટે 'પ્રધાનમંત્રી ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન' અને નિક્ષય 2.0 પોર્ટલની શરૂઆત કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આ અભિયાન હેઠળ કોઈપણ વ્યક્તિ, કોઈપણ પ્રતિનિધિ કે સંસ્થા ટીબીના દર્દીઓને દત્તક લઈ શકશે અને દત્તક લીધેલા દર્દીઓની કાળજી લેવામાં આવશે.
- દેશમાં હાલમાં સારવાર લઈ રહેલા ટીબીના 66 ટકાથી વધુ દર્દીઓએ આ અભિયાન હેઠળ દત્તક લેવા માટે સંમતિ આપી છે.
- આ યોજના હેઠળ 2018થી અત્યાર સુધીમાં 62 લાખથી વધુ ટીબી દર્દીઓને 1,651 કરોડ રૂપિયાની નાણાકીય સહાય મળી છે. આમાં દર્દીના બેંક ખાતામાં 500 રૂપિયા સીધા ટ્રાન્સફરનો સમાવેશ થાય છે.

નિક્ષય 2.0 પોર્ટલ

- નિક્ષય 2.0 પોર્ટલ ટીબીના દર્દીઓને કોર્પોરેટ સોશિયલ રિસ્પોન્સિબિલિટી (CSR)ની તકોનો લાભ લેવા માટે સારવારના પરિણામોમાં સુધારો કરવા, સમુદાયની ભાગીદારી વધારવા અને 2025 સુધીમાં ટીબી નાબૂદી માટેની ભારતની પ્રતિબદ્ધતાને પૂર્ણ કરવા માટે વધારાની સહાય પૂરી પાડે છે.
- દર્દીઓની સંભાળ લેવા માટે જે લોકો અને સંસ્થાઓ આગળ આવશે તેઓને "નિક્ષય મિત્ર" કહેવામાં આવશે.
- નિક્ષય મિત્ર સહાયનો સમયગાળો એક વર્ષથી ત્રણ વર્ષ સુધી પસંદ કરી શકાય છે. તેઓ રાજ્ય, જિલ્લો, બ્લોક, આરોગ્ય સુવિધાઓ પણ પસંદ કરી શકે છે.
- નિક્ષય પોર્ટલમાં લગભગ 13.5 લાખ ટીબીના દર્દીઓ નોંધાયેલા છે, જેમાંથી 8.9 લાખ સક્રિય ટીબી દર્દીઓએ દત્તક લેવા માટે તેમની સંમતિ આપી છે.
- ડિજિટલ પોર્ટલ નિક્ષય ટીબીના દર્દીઓને સામુદાયિક સમર્થન માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડશે.
- આ પહેલ હેઠળ વ્યક્તિઓ, સંસ્થાઓ, કોર્પોરેટ્સ, સહકારી સંસ્થાઓ, ચૂંટાયેલા નેતાઓ અને NGO ટીબીથી પીડિત વ્યક્તિઓને દત્તક લઈને સહાય પૂરી પાડી શકે છે.

ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન

- ભારતમાં ક્ષય રોગને દૂર કરવા માટે વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઝુંબેશ સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સના ભાગરૂપે 2025 સુધીમાં ટીબીને નાબૂદ કરવાના લક્ષ્યને હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. જો કે, 2025 સુધીમાં ટીબીને નાબૂદ કરવાનો લક્ષ્યાંક 2030 સુધીમાં ટીબીને નાબૂદ કરવાના વૈશ્વિક લક્ષ્ય કરતાં 5 વર્ષ આગળ છે.

માનવ વિકાસ સૂચકાંક 2021-22

- યુનાઈટેડ નેશન્સ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNDP) દ્વારા જાહેર કરાયેલ માનવ વિકાસ રિપોર્ટ 2021-22માં ભારતને 191 દેશોમાંથી 132મું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. ગયા વર્ષે ભારત 131મા ક્રમે હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- આ વર્ષના અહેવાલનું શીર્ષક છે “Uncertain Times, Unsettled Lives: Shaping Our Future in a Transforming World”.
- 2021 દરમિયાન ભારતનું HDI મૂલ્ય 0.633 હતું, જે વિશ્વની સરેરાશ 0.732 કરતાં ઓછું છે. 2020માં પણ, ભારતે 2019 (0.645)ના પ્રી-કોવિડ સ્તરની તુલનામાં તેના HDI મૂલ્ય (0.642) માં ઘટાડો નોંધ્યો હતો.
- માથાદીઠ કુલ રાષ્ટ્રીય આવક (GNI):** ભારતની માથાદીઠ GNP (2017 PPP) \$6,590 છે.
- જન્મ સમયે ભારતનું આયુષ્ય:** 2021માં, જન્મ સમયે ભારતનું આયુષ્ય 67.2 વર્ષ નોંધાયું હતું.
- જ્ઞાનની પહોંચ:** ભારતમાં શાળાકીય શિક્ષણનું અપેક્ષિત વર્ષ 11.9 વર્ષ છે અને શાળાકીય શિક્ષણનું સરેરાશ વર્ષ 6.7 વર્ષ છે.

ટોચના 5 દેશો

- યુનાઈટેડ નેશન્સ હ્યુમન ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડેક્સના રિપોર્ટમાં સ્વિટ્ઝર્લેન્ડને પ્રથમ સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. તે પછી નોર્વે, પછી આઈસલેન્ડ, હોંગકોંગ અને ઓસ્ટ્રેલિયા પાંચમા સ્થાને છે.

ભારતના પડોશીઓ

- માનવ વિકાસ સૂચકાંકમાં શ્રીલંકાને 73મું સ્થાન મળ્યું છે. આ સાથે ચીન 79માં, ભૂતાન 127માં, બાંગ્લાદેશ 129માં, નેપાળ 143માં અને પાકિસ્તાન 161માં ક્રમે છે.

માનવ વિકાસ સૂચકાંક

- HDI એ UNDP દ્વારા માપવામાં આવેલ દેશમાં મૂળભૂત માનવ વિકાસ સિદ્ધિઓનું સરેરાશ માપ છે. તે માનવ વિકાસના ત્રણ મૂળભૂત પરિમાણોમાં લાંબા ગાળાની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેનું એક સારાંશ માપ છે: લાંબુ અને સ્વસ્થ જીવન, જ્ઞાનની પહોંચ અને યોગ્ય જીવનધોરણ.

ગયાજી ડેમ

- તાજેતરમાં, બિહારના મુખ્યમંત્રી નીતિશ કુમારે બિહારમાં વિષ્ણુપદ મંદિર પાસે ફાલ્ગુ નદી પર દેશના સૌથી મોટા રબર ડેમ અને સ્ટીલ બ્રિજનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.
- મુખ્યમંત્રી નીતિશ કુમારે 22 સપ્ટેમ્બર, 2020ના રોજ તેનો શિલાન્યાસ કર્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- IIT રૂરકીના નિષ્ણાતોની સલાહ પર હૈદરાબાદની નાગાર્જુન કન્સ્ટ્રક્શન કંપનીના સહયોગથી ઓસ્ટ્રિયાની રૂબીના કંપની દ્વારા ગયાજી ડેમનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.
- રબર ડેમ ઉપરાંત ફાલ્ગુ નદીના કિનારાનો પણ વિકાસ કરવામાં આવ્યો છે અને તીર્થયાત્રીઓ સીતા કુંડના દર્શન કરી શકે તે માટે સ્ટીલનો પુલ બનાવવામાં આવ્યો છે.
- રબર ડેમ 17 મીમી જાડા રબરનો બનેલો છે. આ ડેમ 400 મીટર પહોળો અને 3 મીટર ઊંચો છે. ડેમ બન્યા બાદ તેનું પાણી લગભગ અઢી કિલોમીટર સુધી જમા થશે.
- બાર ડેમની ઊંચાઈ ત્રણ મીટર રાખવામાં આવી છે. તે ત્રણ મીટર સુધી પાણીને પકડી રાખશે. જો આનાથી વધુ પાણી હશે તો રબર ડેમની ઉપરથી પાણી નીચેની તરફ એટલે કે ઉત્તર દિશામાં વહેશે. ખાસ સંજોગોમાં રબર ડેમમાંથી પાણી છોડવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.
- તે બુલેટપ્રૂફ છે અને નિષ્ણાતોનો દાવો છે કે તે 100 વર્ષ સુધી બગડશે નહીં. લગભગ 312 કરોડના ખર્ચે બનેલો આ રબર ડેમ આખું વર્ષ ફાલ્ગુ નદીમાં પાણી રાખશે.
- આ લોકોને સ્નાન કરવા, પિંડ દાન કરવા અને તર્પણ કરવા માટે સુવિધા આપશે.

ફાલ્ગુ નદી

- ફાલ્ગુ નદી ઝારખંડના પલામુ જિલ્લામાં ઉદ્ભવે છે. આ નદી બિહારના પવિત્ર શહેર ગયામાંથી પસાર થાય છે અને હિન્દુ અને બૌદ્ધ ધર્મોમાં તેનું મહત્વ છે. બિહારમાં ફાલ્ગુ નદીની લંબાઈ લગભગ 135 કિમી છે.

- આ નદી ગયા નજીક લીલાજન નદી અને મોહના નદીના સંગમ પર શરૂ થાય છે અને અંતે પુનપુન નદીમાં જોડાય છે.

કુનો નેશનલ પાર્ક

- હાલમાં નામીબીયાથી લાવવામાં આવેલ ચિતાઓની પ્રથમ બેચ મધ્યપ્રદેશના કુનો નેશનલ પાર્કમાં લાવવામાં આવી. વડાપ્રધાન મોદી દ્વારા 17 સપ્ટેમ્બરે રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં 8 ચિતા છોડવામાં આવ્યા.

અગત્યના મુદ્દા

- સરકાર દ્વારા 1952માં ભારતમાંથી લુપ્ત થઈ ગયેલા ચિતાઓને ફરીથી લાવવાની યોજના બનાવી હતી.
- વસવાટની ખોટ, સંકોચાઈ રહેલા શિકારનો આધાર, આબોહવા પરિવર્તન અને વધતી જતી માનવ વસ્તીને કારણે ભારતમાં એશિયાટિક ચિતા લુપ્ત થઈ ગઈ છે.
- હાલમાં, ઈરાન વિશ્વનો એકમાત્ર એવો દેશ છે જ્યાં એશિયાટિક ચિતાઓની વસતી વસતી છે.
- ભારત 1960 અને 1970ના દાયકાથી ચિતા રજૂ કરવાની યોજના બનાવી રહ્યું છે.
- જો કે, આ યોજના ક્યારેય ફળીભૂત થઈ ન હતી કારણ કે તેહરાને એશિયાટિક ચિતાઓની વિવેચનાત્મક રીતે ઓછી વસ્તી સાથે ભાગ લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.
- આફ્રિકન ચિતા તેમના એશિયન સમકક્ષો કરતાં સહેજ મોટા હોય છે. તેઓ સમગ્ર આફ્રિકામાં જોવા મળે છે અને IUCN રેડ લિસ્ટ દ્વારા તેમને સંવેદનશીલ તરીકે સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે.
- આફ્રિકન ચિતાઓની પ્રથમ બેચમાં ચાર માદા અને ચાર નર હશે.
- ઇલેક્ટ્રીક ફેન્સીંગથી ઘેરાયેલી 500 હેક્ટર જમીનમાં ચિતાઓને છોડવામાં આવશે અને તેનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવશે.

કુનો નેશનલ પાર્ક

- મધ્યપ્રદેશમાં કુનો રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનની સ્થાપના 1981માં વન્યજીવ અભયારણ્ય તરીકે કરવામાં આવી હતી અને બાદમાં તેને 2018માં રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો. તેનું નામ કુનો નદીના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું હતું, જે ચંબલ નદીની મુખ્ય ઉપનદીઓમાંની એક છે. આ નદી રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનને વિભાજીત કરીને તેની સમગ્ર લંબાઈ માટે વહે છે.

રક્તદાન અમૃત મહોત્સવ

- કેન્દ્રીય સ્વાસ્થ્ય મંત્રી દ્વારા રક્તદાન અમૃત મહોત્સવ- એક દેશવ્યાપી સ્વૈચ્છિક રક્તદાન અભિયાનની શરૂઆત કરવામાં આવી.

અગત્યના મુદ્દા

- રક્ત દાન અમૃત મહોત્સવ એ દેશવ્યાપી સ્વૈચ્છિક રક્તદાન અભિયાન છે જેનું આયોજન આ વર્ષે 17મી સપ્ટેમ્બરથી 1લી ઓક્ટોબર સુધી કરવામાં આવ્યું.
- આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ અંતર્ગત આ વિશેષ રક્તદાન અભિયાનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.
- આ મેગા ડ્રાઈવ માટે રજીસ્ટ્રેશન ઈ-રક્તકોશ પોર્ટલ અને આરોગ્ય સેતુ એપનો ઉપયોગ કરીને કરી શકાય છે.
- 1 ઓક્ટોબરને રાષ્ટ્રીય સ્વૈચ્છિક રક્તદાન દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે અને આ પ્રસંગે રક્તદાન અમૃત મહોત્સવનું સમાપન થયું હતું.
- આ રાષ્ટ્રવ્યાપી અભિયાનનો ઉદ્દેશ્ય એક દિવસમાં સ્વૈચ્છિક રક્તદાતાઓ પાસેથી 1 લાખ યુનિટ રક્ત એકત્ર કરવાનો હતો.
- રક્તનું એક યુનિટ 350 મિલી જેટલું છે. સામાન્ય સ્વસ્થ વ્યક્તિ પાસે 5 થી 6 લીટર લોહી હોય છે અને તે દર 3 મહિને રક્તદાન કરી શકે છે.
- રક્ત દાન અમૃત મહોત્સવ નિયમિત બિન-લાભકારી સ્વૈચ્છિક રક્તદાનના મહત્વ વિશે જનજાગૃતિ વધારવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આ અભિયાન હેઠળ, દેશની દરેક બ્લડ બેંકને ઓછામાં ઓછા એક રક્તદાન શિબિરનું આયોજન કરવા પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.
- હાલમાં, ભારતમાં 3,900થી વધુ બ્લડ બેંકો છે જેમાં પર્યાપ્ત સંગ્રહ ક્ષમતા અને પ્રક્રિયા માટેની સુવિધાઓ છે.
- અત્યાર સુધીમાં 3600 બ્લડ બેંકો ઈ-રક્તકોશ પોર્ટલ સાથે જોડાયેલી છે અને બાકીનીને પોર્ટલ સાથે જોડવાના પ્રયાસો ચાલુ છે.

સ્વતંત્રતાનો અમૃત મહોત્સવ

- આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ એ ભારત સરકારની પહેલ છે જે ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષ અને તેના ઇતિહાસ, સંસ્કૃતિ અને સિદ્ધિઓની ઉજવણી કરે છે. તે 12 માર્ચ, 2021 ના રોજ લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું, જે ભારતીય સ્વતંત્રતાની 75મી વર્ષગાંઠ માટે 75-અઠવાડિયાની ગણતરી શરૂ કરે છે. તે 15 ઓગસ્ટ, 2023 ના રોજ પૂર્ણ થશે.

અમૃત સરોવર

- ભારત સરકારના મહત્વાકાંક્ષી મિશન અમૃત સરોવર હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશે સૌથી વધુ સરોવરો બનાવ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ઉત્તર પ્રદેશે મોટી સરકારના મહત્વાકાંક્ષી મિશન અમૃત સરોવર હેઠળ 8,462 અમૃત સરોવર (સરોવરો)નું નિર્માણ કર્યું છે, જેનો ઉદ્દેશ્ય ભાવિ પેઢી માટે પાણીનું સંરક્ષણ કરવાનો છે.
- આ મિશન હેઠળ અન્ય ટોચના પ્રદર્શન કરનારા રાજ્યોમાં મધ્યપ્રદેશ (1,668 તળાવો), જમ્મુ અને કાશ્મીર (1,458 તળાવો), રાજસ્થાન (898 તળાવો) અને તમિલનાડુ (818 તળાવો) છે.
- ઉત્તર પ્રદેશની અંદર, લખીમપુર ખેરી 256 અમૃત સરોવરોના નિર્માણ સાથે ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર હતું.
- હાલમાં ઉત્તર પ્રદેશ 1.20 લાખ અમૃત સરોવર બનાવવાની યોજના બનાવી રહ્યું છે.
- મિશન અમૃત સરોવરના પ્રથમ તબક્કા હેઠળ, યુપી સરકારે મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી યોજના હેઠળ રાજ્યના 75 જિલ્લાઓમાં 75 અમૃત સરોવર વિકસાવવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું હતું.
- આ લક્ષ્ય નિર્ધારિત સમય પહેલા પ્રાપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું.
- અમૃત સરોવરના મોટા પાયે નિર્માણથી રાજ્યમાં ગ્રામીણ વસ્તીના મોટા વર્ગને રોજગારી મળી રહી છે અને તેમની આવકમાં પણ વધારો થયો છે.
- આનાથી રાજ્યમાં ખેડૂતોને સિંચાઈના પ્રશ્નો હળવા થયા હતા.
- હાલમાં, સંપૂર્ણ રીતે તૈયાર થયેલ અમૃત સરોવરનો ખેડૂતો દ્વારા માછલી ઉછેર માટે આવકના વધારાના સ્ત્રોત તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

અમૃત સરોવર મિશન

- અમૃત સરોવર મિશન ભારત સરકાર દ્વારા 24 એપ્રિલ, 2022 ના રોજ ભારતના તમામ જિલ્લાઓમાં જળાશયોના વિકાસ અને પુનર્જીવન દ્વારા જળ સંરક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આ પહેલ હેઠળ લગભગ એક એકર કદના 50,000 જળાશયો બનાવવામાં આવશે. સમગ્ર મિશન 15 ઓગસ્ટ, 2023 સુધીમાં પૂર્ણ થવાની અપેક્ષા છે. પ્રત્યેક અમૃત સરોવર 10,000 ઘન મીટર પાણીની ક્ષમતા સાથે લગભગ 1 એકરનું હશે.

Kantar BrandZ India 2022

- તાજેતરમાં FMCG, નોન-FMCG અને ટેકનોલોજી બ્રાન્ડ્સ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતાની સાથે, ભારતીય બ્રાન્ડ્સ પર કોવિડ-19 રોગચાળાની અસરનું વ્યાપક મૂલ્યાંકન કરવા માટે કાંતાર બ્રાન્ડઝ ઇન્ડિયા 2022 રિપોર્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- આ રિપોર્ટ અનુસાર, ભારતની ટોચની 75 બ્રાન્ડની કુલ કિંમત US\$393 બિલિયન છે, જે ભારતના રાષ્ટ્રીય GDPના 11 ટકા જેટલી છે.
- ટોચની 75 સૌથી મૂલ્યવાન ભારતીય બ્રાન્ડ્સનો વિકાસ દર વિશ્વના અન્ય મુખ્ય બજારો દ્વારા હાંસલ કરેલા વિકાસ દર કરતાં વધી ગયો છે.
- ટાટા કન્સલ્ટન્સી સર્વિસિસ, USD 45.5 બિલિયનના મૂલ્ય સાથે, ભારતમાં સૌથી મૂલ્યવાન બ્રાન્ડ છે.
- અગાઉ, HDFC 2014થી ટોચના સ્થાન પર રહી હતી, જ્યારે આ રેન્કિંગ પ્રથમ વખત લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- COVID-19 રોગચાળાને કારણે ઓટોમેશન અને ડિજિટલ ટ્રાન્સફોર્મેશન માટેની વૈશ્વિક માંગમાં વધારો થવાને કારણે TCSમાં ઝડપી વૃદ્ધિ જોવા મળી હતી.
- ઇન્ફોસિસ અને ICICI બેંક, આ બે બ્રાન્ડ્સ પ્રથમ વખત ટોપ 10માં પ્રવેશી છે.
- સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા ચાર સ્થાન આગળ વધીને છઠ્ઠા સ્થાને પહોંચી ગઈ છે.
- ભારતીય બ્રાન્ડ્સના કુલ મૂલ્યમાં ટેકનોલોજી અને બેન્કિંગ બ્રાન્ડ્સનો હિસ્સો 50 ટકાથી વધુ છે.
- 6 B2B ટેક બ્રાન્ડ્સ અને 11 કન્ઝ્યુમર ટેક બ્રાન્ડ્સ રેન્કિંગના કુલ મૂલ્યનો 35 ટકા હિસ્સો ધરાવે છે.
- સરેરાશ, B2B બ્રાન્ડ્સ B2C બ્રાન્ડ્સ કરતાં લગભગ 3 ગણી વધુ મૂલ્યવાન છે.
- કુલ મૂલ્યમાં 6 બેન્કિંગ બ્રાન્ડ્સનું યોગદાન 19 ટકા છે.

India Discrimination Report 2022

- બિન-લાભકારી સંસ્થા Oxfam India એ India Discrimination Report 2022 બહાર પાડ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- 2021માં ભારતમાં મહિલાઓનો શ્રમ શક્તિ ભાગીદારી દર (LFPR) માત્ર 25% છે.

- ભારતમાં પુરુષો અને સ્ત્રીઓ વચ્ચે 98 ટકા રોજગાર તફાવત પાછળનું મુખ્ય કારણ લિંગ ભેદભાવ છે.
- શિક્ષણ અને કામના અનુભવનો અભાવ મહિલાઓ માટે ઓછા વેતનમાં ફાળો આપે છે.
- એક પુરુષની સરેરાશ કમાણી સ્ત્રી કરતા લગભગ 2.5 ગણી છે.
- અહેવાલમાં તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે કે, ભારતીય શ્રમ બજારમાં એક દાયકામાં ભેદભાવમાં ઘટાડો થયો છે, પરંતુ ઉચ્ચ લિંગ અસમાનતા હજુ પણ ચર્ચાવત છે.
- મહિલાઓની શૈક્ષણિક લાયકાત તેમની રોજગાર સ્થિતિ પર ઓછી અસર કરે છે.
- 2019-20માં, 15 વર્ષ અને તેથી વધુ વયના તમામ પુરુષોમાંથી 60 ટકા નિયમિત પગારવાળી અને સ્વ-રોજગારવાળી નોકરીઓ ધરાવે છે. આ જ સમયગાળા દરમિયાન, તે વય જૂથની માત્ર 19 ટકા મહિલાઓ પાસે નોકરી હતી.
- રિપોર્ટમાં એ પણ જાણવા મળ્યું છે કે મોટી સંખ્યામાં લાયક મહિલાઓ “કૌટુંબિક જવાબદારીઓ” અને સામાજિક ધોરણોનું પાલન કરવાની જરૂરિયાતને કારણે કર્મચારી તરીકે જોડાવા માટે તૈયાર નથી.
- લિંગ-આધારિત પગારમાં તફાવત ઉપરાંત, અહેવાલમાં જાતિઓ વચ્ચે આવકના તફાવતો પણ જોવા મળ્યા હતા.
- શહેરી વિસ્તારોમાં અનુસૂચિત જાતિ અથવા અનુસૂચિત જનજાતિના નિયમિત રીતે રોજગારી મેળવતા વ્યક્તિઓની સરેરાશ આવક રૂ. 15,312 હતી. આ સામાન્ય કેટેગરીના લોકોએ મેળવેલા રૂ. 20,346 કરતા પણ ઓછો છે.
- આનો અર્થ એ થયો કે સામાન્ય વર્ગની આવક SC/ST સમુદાયો કરતાં 33 ટકા વધુ છે.

ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ

- કેન્દ્રીય વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રી ડૉ. જિતેન્દ્ર સિંહે તાજેતરમાં લગભગ 53,000 વિદ્યાર્થીઓને INSPIRE યોજના હેઠળ નાણાકીય સહાય પૂરી પાડી છે.

ઇન્સ્પાયર યોજના શું છે?

- 10થી 32 વર્ષની વયજૂથના લોકોને વિજ્ઞાન અને સંશોધનમાં કારકિર્દી બનાવવા પ્રોત્સાહિત કરવા માટે ભારત સરકારના ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (DST) દ્વારા સાયન્સ પર્સ્યુટ ફોર ઇન્સ્પાયર્ડ રિસર્ચ (INSPIRE) યોજનાનો અમલ કરવામાં આવે છે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય નાની ઉંમરે વિજ્ઞાન તરફ પ્રતિભાને આકર્ષવાનો અને દેશમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી પ્રણાલી અને સંશોધન

અને વિકાસના આધારને મજબૂત કરવા માટે જરૂરી સંસાધન પૂલ બનાવવાનો છે.

- તેના ત્રણ ઘટકો છે** - Scheme for Early Attraction of Talent (SEATS), Scholarship for Higher Education (SHE) અને Assured Opportunity for Research Careers (AORC).

ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ-MANAK

- SEAT પ્રોગ્રામ હેઠળ, ભારત સરકાર દર વર્ષે ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ - MANAK (Million Minds Augmenting National Aspiration and Knowledge) પ્રદાન કરે છે.
- ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ્સ-MANAK યોજના હેઠળ, સમગ્ર ભારતમાં વિદ્યાર્થીઓને સામાન્ય સમસ્યાઓ હલ કરી શકે તેવા મૂળ અને સર્જનાત્મક તકનીકી વિચારો અથવા નવીનતાઓ મોકલવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.
- વિદ્યાર્થીઓની ઉદ્યોગસાહસિક યાત્રાને વેગ આપવા માટે પસંદ કરેલા વિચારોને જરૂરી સંપૂર્ણ ઇન્ક્યુબેશન સપોર્ટ આપવામાં આવશે.
- આ યોજનાએ 2020-21માં ભારતભરમાંથી 6.53 લાખ વિચારો અને નવીનતાઓને આકર્ષિત કરી છે - જે અત્યાર સુધીની સૌથી વધુ છે.
- તે ભારતના 702 જિલ્લા (96%)ના વિચારો અને નવીનતાઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.
- 6.53 લાખ વિદ્યાર્થીઓમાંથી, 53,021 વિદ્યાર્થીઓને તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલા વિચારો માટે પ્રોટોટાઇપ વિકસાવવામાં મદદ કરવા માટે 10,000 રૂપિયાની નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવામાં આવી છે.

ગ્લોબલ ફાઇનાન્શિયલ સેન્ટર્સ ઇન્ડેક્સ

- ગ્લોબલ ફાઇનાન્શિયલ સેન્ટર્સ ઇન્ડેક્સ (GFCI 32)ની 32મી આવૃત્તિમાં ન્યૂયોર્ક વિશ્વના સૌથી વધુ પસંદગીના નાણાકીય કેન્દ્ર તરીકે ટોચ પર છે.

અગત્યના મુદ્દા

- વિશ્વના ટોચના ત્રણ સૌથી વધુ પસંદગીના નાણાકીય કેન્દ્રો ન્યૂયોર્ક, લંડન અને સિંગાપોર છે.
- ન્યૂયોર્કે છેલ્લા ચાર વર્ષથી ટોચનું સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે.
- સિંગાપોરે હોંગકોંગને પાછળ છોડીને ત્રીજું સ્થાન મેળવ્યું છે.
- તે જ સમયે, હોંગકોંગ ચોથા સ્થાને છે.
- આ રેન્કિંગમાં સાન ફ્રાન્સિસ્કો પાંચમા ક્રમે હતું.

- ટોક્યોને બદલે પેરિસ ટોપ 10માં પરત ફર્યું છે.
- યુક્રેન પર રશિયન આક્રમણ અને પરિણામે રાજદ્વારી સંકટને કારણે મોસ્કો 22 સ્થાન નીચે 73મા સ્થાને આવી ગયું છે.
- ચીનમાં, નાણાકીય કેન્દ્રોની રેન્કિંગમાં સુધારો થઈ રહ્યો છે. હોંગકોંગ, શાંઘાઈ, બેઇજિંગ અને શેનઝેન ટોચના 10 પ્રદર્શન કરનારા શહેરોમાં સામેલ છે. ગુઆંગઝુ, ચેંગડુ અને કિંગદાઓ ટોચના 50 વૈશ્વિક નાણાકીય કેન્દ્રોમાં સામેલ છે.
- ભારતમાં, નવી દિલ્હી અને મુંબઈ અનુક્રમે 68મા અને 7મા ક્રમે છે.
- સિઓલ, ગિફ્ટ-સિટી-ગુજરાત (ગુજરાત ઇન્ટરનેશનલ ફાઇનાન્સ ટેક-સિટી) અને કિંગાલી જેવા શહેરો આગામી બે વર્ષમાં નોંધપાત્ર રીતે વૃદ્ધિ પામે તેવી અપેક્ષા છે.

વૈશ્વિક નાણાકીય કેન્દ્રો સૂચકાંક

- વૈશ્વિક નાણાકીય કેન્દ્રો સૂચકાંક વિશ્વભરના મુખ્ય નાણાકીય કેન્દ્રોની સ્પર્ધાત્મકતાની તુલના કરે છે. તે ઓનલાઇન પ્રશ્નાવલિ અને વિશ્વ બેંક, ઓર્ગેનાઇઝેશન ફોર ઇકોનોમિક કો-ઓપરેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ (OECD) અને ઇકોનોમિસ્ટ ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ જેવી સંસ્થાઓના 100થી વધુ સૂચકાંકોના આધારે આ નાણાકીય કેન્દ્રોને રેન્ક આપે છે. તેની પ્રારંભિક આવૃત્તિ માર્ચ 2007માં પ્રકાશિત થઈ હતી. તે વર્ષમાં બે વાર પ્રકાશિત થાય છે. તે લંડનમાં Z/Yen ગ્રુપ અને શેનઝેનમાં ચાઇના ડેવલપમેન્ટ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા સંયુક્ત રીતે પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે.

જલદૂત એપ્લિકેશન

- ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલયે દેશભરના ગામડાઓમાં પસંદ કરેલા કુવાઓના પાણીના સ્તરને ટ્રેક કરવા માટે જલદૂત એપ્લિકેશન વિકસાવી છે.
- આ એપ્લિકેશન નવી દિલ્હીમાં 27 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ લોન્ચ કરવામાં આવશે.
- ગ્રામ રોજગાર સહાયક જલદૂત એપ દ્વારા વર્ષમાં બે વાર - ચોમાસા પહેલા અને પછી - પસંદ કરેલા કુવાઓના પાણીના સ્તરને માપશે.
- મંત્રાલયે કહ્યું છે કે આ એપનો ડેટા વધુ સારો એક્શન પ્લાન બનાવવામાં મદદ કરશે. ગ્રામ પંચાયત વિકાસ યોજના અને મનરેગા કાર્યક્રમમાં ભૂગર્ભ જળ સ્તરનો ડેટા મદદરૂપ થશે.
- મંત્રાલયના જણાવ્યા અનુસાર, ગ્રામીણ અને શહેરી વિસ્તારોમાં જળ વ્યવસ્થાપનને સુધારવા માટે ઘણા પગલાં લેવામાં આવી રહ્યા છે. આમાં વોટરશેડ વિકાસ, વનીકરણ, વોટર બોડી ડેવલપમેન્ટ અને રિન્યુઅલ અનેરેઇન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ.

ઓપરેશન મેઘ ચક્ર

- CBAએ ઓનલાઇન બાળ જાતીય શોષણ સામગ્રીના ફેલાવાને રોકવા માટે ઓપરેશન મેઘ ચક્ર શરૂ કર્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (CBI) એ 24 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ બાળ જાતીય શોષણ સામગ્રી (CSAM)ના ફેલાવા અને વહેંચણી સામે રાષ્ટ્રવ્યાપી ઝુંબેશના ભાગ રૂપે સમગ્ર ભારતમાં 56 સ્થળોએ શોધ કરવા માટે ઓપરેશન મેઘ ચક્ર શરૂ કર્યું હતું.
- CBIને ન્યૂઝીલેન્ડના અધિકારીઓ પાસેથી મળેલી માહિતીના આધારે ઇન્ટરપોલના સિંગાપોર સ્પેશિયલ યુનિટ પાસેથી ગુપ્ત માહિતી મળ્યા બાદ આ ઓપરેશન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- CBIએ બે કેસ દાખલ કર્યા છે જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે મોટી સંખ્યામાં ભારતીય નાગરિકો ક્લાઉડ-આધારિત સ્ટોરેજનો ઉપયોગ કરીને CSAMના ઓનલાઇન સર્ક્યુલેશન, ડાઉનલોડિંગ અને ટ્રાન્સમિશનમાં સામેલ છે.
- હિમાચલ પ્રદેશ, પંજાબ, હરિયાણા, દિલ્હી, ઉત્તર પ્રદેશ, બિહાર, ઝારખંડ, છત્તીસગઢ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, ગોવા, કર્ણાટક, તેલંગાણા, તમિલનાડુ અને અન્ય સ્થળોએ સર્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- દરોડામાં શકમંદોના મોબાઇલ ફોન અને લેપટોપ જેવા ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણો જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ દરોડામાં મોટી માત્રામાં ચાર્જ્ડ પોર્નોગ્રાફી સામગ્રી જપ્ત કરવામાં આવી છે.
- હાલમાં 50 શંકાસ્પદ બાળક પીડિત અને દુર્વ્યવહાર કરનારાઓની ઓળખ અંગે પૂછપરછ કરવામાં આવી રહી છે.
- CBIએ ગયા વર્ષે ઓપરેશન કાર્બન કોડ નામથી આવી જ કવાયત શરૂ કરી હતી.
- ઓપરેશન કાર્બનના ભાગરૂપે સમગ્ર ભારતમાં 76 સ્થળોએ દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા.
- ભારતીય ઇંડ સંહિતા અને ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી એક્ટની સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ શકમંદો સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા.

PMGKAY યોજના

- PM-GKAY (પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના) યોજનાને ડિસેમ્બર, 2022ના અંત સુધી વધુ 3 મહિના માટે લંબાવવામાં આવી છે. આ યોજના 30 સપ્ટેમ્બરના રોજ સમાપ્ત થવાની હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આ યોજનાને લંબાવવાનો નિર્ણય તહેવારોની સીઝન પહેલા લેવામાં આવ્યો છે.
- સરકાર આ યોજનાના સાતમા તબક્કા હેઠળ ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર 2022 સુધીમાં 122 લાખ મેટ્રિક ટન અનાજનું વિતરણ કરશે.
- આ તબક્કા માટે સબસિડી તરીકે 44,762 કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.
- સાતમા તબક્કા માટે અનાજની ફાળવણી લગભગ 1,121 લાખ મેટ્રિક ટન (LMT) છે.
- PM-GKAYના છઠ્ઠા તબક્કામાં સરકારે લગભગ 3.45 લાખ કરોડ રૂપિયા ખર્ચ્યા છે.
- આ યોજનાનો કુલ ખર્ચ 3.91 લાખ કરોડ રૂપિયા સુધી પહોંચવાનો અંદાજ છે.
- 2020થી 25 મહિનામાં તેનો અમલ કરવામાં આવ્યો છે.

PMGKAY (પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના)

- માર્ચ 2020માં, COVID-19 રોગચાળાના પ્રારંભિક તબક્કા દરમિયાન, કેન્દ્ર સરકારે પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના (PMGKAY) કલ્યાણ યોજનાની જાહેરાત કરી હતી. શરૂઆતમાં, આ યોજના 3 મહિનાના સમયગાળા માટે આયોજન કરવામાં આવી હતી, પરંતુ ત્યારથી તે ઘણી વખત લંબાવવામાં આવી છે. આ યોજના રાષ્ટ્રીય ખાદ્ય સુરક્ષા અધિનિયમ, 2013 (NFSA) હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલ દરેક વ્યક્તિને વધારાનું 5 કિલો અનાજ (ચોખા અથવા ઘઉં) મફતમાં પ્રદાન કરે છે.

ST-SC હબ કોન્કલેવ

- MSME મંત્રાલયે ગુજરાતમાં રાષ્ટ્રીય SC-ST હબ કોન્કલેવનું આયોજન કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- સૂક્ષ્મ, લઘુ અને મધ્યમ ઉદ્યોગ મંત્રાલય (MSME) એ રાષ્ટ્રીય SC-ST હબ (NSSH) યોજના અને કેન્દ્રીય મંત્રાલયની અન્ય

યોજનાઓ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે 28 સપ્ટેમ્બરે આ કાર્યક્રમનું આયોજન કર્યું હતું.

- આ કાર્યક્રમમાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના 300 થી વધુ સાહસિકોએ ભાગ લીધો હતો.
- નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ, ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા, ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કોર્પોરેશન અને ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ જેવા સેન્ટ્રલ પબ્લિક સેક્ટર એન્ટરપ્રાઇઝીસ (CPSEs)એ પણ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો હતો.
- તેઓએ તેમની વિક્રેતા સૂચિ પ્રક્રિયા અને ખરીદવા માટેના ઉત્પાદનો અથવા સેવાઓની સૂચિ પર પ્રસ્તુતિઓ કરી.
- સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (SBI) અને યસ બેંક જેવી નાણાકીય સંસ્થાઓએ પણ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો હતો. તેમણે એમએસએમઈ ક્ષેત્રને લક્ષ્યાંકિત કરતી વિવિધ લોન યોજનાઓ વિશે વિગતો આપી હતી.
- અન્ય સરકારી એજન્સીઓ જેમ કે ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ આયોગ (KVIC), GeM, ગ્રામીણ સ્વ-રોજગાર તાલીમ સંસ્થાઓ અને અન્યોએ પણ MSME માટે તેમની યોજનાઓ રજૂ કરી.

NSSH યોજના

- રાષ્ટ્રીય અનુસૂચિત જાતિ અનુસૂચિત જનજાતિ હબ (NSSH) યોજના MSME મંત્રાલય દ્વારા SC/ST સમુદાયમાં સમાવેશી અર્થતંત્ર અને ઉદ્યોગસાહસિકતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેનો અમલ નેશનલ સ્મોલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ કોર્પોરેશન (NSIC) દ્વારા કરવામાં આવે છે. તેનો હેતુ કેન્દ્ર સરકારની માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝ ઓર્ડર 2012 માટે જાહેર પ્રાપ્તિ નીતિ હેઠળની જવાબદારીઓને પૂર્ણ કરવાનો છે. આ હબ SC/ST સાહસોને જાહેર પ્રાપ્તિ પ્રક્રિયામાં અસરકારક રીતે ભાગ લેવામાં મદદ કરવા માટે વ્યાવસાયિક સહાય પૂરી પાડે છે. તે સ્ટેન્ડ અપ ઈન્ડિયા પ્રોગ્રામનો લાભ લે છે. આ યોજના હેઠળ, પસંદ કરાયેલ ઉદ્યોગસાહસિકોને ઉદ્યોગ નિષ્ણાતો, CPSEs અને ઈન્ફ્યુઝેબલ્સ દ્વારા મદદ અને માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

વંદે ભારત 2.0

- વડાપ્રધાન મોદીએ ગાંધીનગર અને મુંબઈ વચ્ચે વંદે ભારત એક્સપ્રેસના નવા અને સુધારેલા સંસ્કરણનું લોકાર્પણ કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- તાજેતરની આવૃત્તિની કિંમત રૂ. 115 કરોડથી વધુ છે, જે અગાઉની આવૃત્તિ કરતાં રૂ. 15 કરોડ વધુ છે.
- નવી ટ્રેન 129 સેકન્ડમાં 160 કિમી પ્રતિ કલાકની મહત્તમ ઝડપે પહોંચી શકે છે, જે અન્ય વંદે ભારત ટ્રેનો કરતા લગભગ 16 સેકન્ડ વધુ ઝડપી છે.
- તેનું વજન લગભગ 392 ટન છે, જે અગાઉના વર્ઝન કરતાં 38 ટન ઓછું છે.
- તે ઓટોમેટિક એન્ટિ-કોલિઝન સિસ્ટમ બખ્તરથી સજ્જ છે. તે વંદે ભારત ટ્રેનોના અગાઉના વર્ઝનમાં ઉપલબ્ધ નથી.
- કોચમાં ડિઝાસ્ટર લાઇટ હોય છે અને તેની બેટરી બેકઅપ 3 કલાક સુધી ચાલે છે. છેલ્લા સંસ્કરણમાં માત્ર એક કલાકનો બેટરી બેકઅપ છે.
- કોચમાં પેસેન્જર ગાર્ડ કમ્યુનિકેશન ફેસિલિટીમાં એક્સટીરિયર અને ઓટોમેટિક વોઇસ રેકોર્ડિંગ ફેસિલિટી પર 8 ફ્લેટફોર્મ-સાઇડ કેમેરા છે.
- એક્ઝિક્યુટિવ કોચમાં 180 ડિગ્રી ફરતી સીટોની વધારાની સુવિધા છે.
- અંદરની હવાને ફોટોકેટાલિટિક અલ્ટ્રા વાયોલેટ એર પ્યુરિફિકેશન સિસ્ટમ દ્વારા યુવી લેમ્પ્સ સાથે ફિલ્ટર કરવામાં આવે છે જે 99 ટકા જંતુઓને નિષ્ક્રિય કરે છે. આ અગાઉના વર્ઝનમાં એર પ્યુરિફાયર નથી.
- નવા કોચમાં સીસીટીવી કેમેરા દ્વારા કેન્દ્રિય કોચ સર્વેલન્સ સિસ્ટમ છે અને આંતરિક નેટવર્ક 1 ગીગાબાઇટ પ્રતિ સેકન્ડના દરે કેટાને સપોર્ટ કરે છે. તે ઓડિયો-વિઝ્યુઅલ માહિતી સ્ટ્રીમિંગની ગુણવત્તા સુધારવામાં મદદ કરે છે.

વંદે ભારત એક્સપ્રેસ

- હાલમાં બે વંદે ભારત ટ્રેનો- એક નવી દિલ્લીથી વારાણસી અને બીજી નવી દિલ્લીથી કટરા કાર્યરત છે. પહેલી વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેન 2019માં નવી દિલ્લી-કાનપુર-અલાહાબાદ-વારાણસી રૂટ પર શરૂ કરવામાં આવી હતી. સરકાર આગામી ત્રણ વર્ષમાં આમાંથી કુલ 400 ટ્રેનો વિકસાવવાની યોજના બનાવી રહી છે.

યુવા 2.0 યોજના

- કેન્દ્ર સરકારે તાજેતરમાં યુવા 2.0 યોજના શરૂ કરી છે.

મહત્વની માહિતી

- Young, Upcoming and Versatile Authors (YUVA) યોજનાની બીજી આવૃત્તિ કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા

આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ અથવા ભારત@75 પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે શરૂ કરવામાં આવી હતી.

- આ યોજના 30 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના યુવાન અને ઉભરતા લેખકો માટે પરામર્શ કાર્યક્રમ છે.
- તેનો હેતુ ભારતભરમાં વાંચન અને લેખનની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવાનો અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતીય લેખનને પ્રદર્શિત કરવાનો છે.
- તેનાથી વિશ્વભરમાં ભારતીય સંસ્કૃતિ, વારસો અને જ્ઞાનના સંવર્ધન પર કેન્દ્રિત વિવિધ વિષયો પર લખવા માટે સક્ષમ ઉભરતા લેખકોને લાભ થશે.
- યુવા યોજનાની નવીનતમ આવૃત્તિની શરૂઆત ત્યારે થઈ જ્યારે પ્રથમ આવૃત્તિમાં 22 વિવિધ પ્રાદેશિક ભાષાઓ સાથે- સાથે અંગ્રેજીમાં યુવા લેખકોની મોટી સંખ્યામાં ભાગીદારી જોવા મળી.

પીએમ-યુવા યોજના (PM-YUVA Scheme)

- પ્રધાનમંત્રી-યુવા લેખકો માટે મેન્ટરશિપ્સ કાર્યક્રમ (Pradhan Mantri - Mentorships's Scheme for Young writers - PM-YUVA) 29 મે, 2021ના રોજ શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- તેનો અમલ ભારતના નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ (NBT) દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ પહેલ હેઠળ, 75 યુવાન લેખકોની પસંદગી રજૂ કરવામાં આવેલી હસ્તપ્રતોના આધારે કરવામાં આવશે. જે NBT દ્વારા રચાયેલી સમિતિ દ્વારા પસંદગી કરવામાં આવશે.
- પસંદ કરેલા લેખકોને સલાહકારો મળશે જે પસંદ કરેલી દરખાસ્તોને સંપૂર્ણપણે પુસ્તકોમાં વિકસાવવામાં માર્ગદર્શન આપશે અને સહાય કરશે.
- લેખકોને 6 મહિનાના સમયગાળા માટે દર મહિને 50,000 રૂપિયાની શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવશે. પુસ્તકોના પ્રકાશન અને વેચાણ પર લેખકોને 10 ટકા રોયલ્ટી મળશે.
- 'એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત'ને પ્રોત્સાહન આપવા તથા ભારતની અંદર આંતર-સાંસ્કૃતિક અને ભાષાકીય જોડાણોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પ્રકાશિત થયેલાં પુસ્તકોનું વિવિધ ભારતીય ભાષાઓમાં ભાષાંતર કરવામાં આવશે.

સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ 2022 રેન્કિંગ

- સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ 2022 રેન્કિંગ બહાર પાડવામાં આવ્યું છે. આ વર્ષની આવૃત્તિમાં સમગ્ર ભારતમાં 4,354 શહેરોને આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ એ આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ ભારતના સૌથી સ્વચ્છ શહેરોની યાદી છે.
- શહેરી સ્વચ્છતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આ પહેલ 2016માં શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે વિશ્વનું સૌથી મોટું શહેરી સ્વચ્છતા અને સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ છે.
- શહેરોનું મૂલ્યાંકન 3 પરિમાણોના આધારે કરવામાં આવે છે - સેવા સ્તરની પ્રગતિ (3,000 ગુણ), પ્રમાણપત્ર (2,250 ગુણ) અને નાગરિકોનો અવાજ (2,250 ગુણ). તેમાં કુલ 7,500 માર્ક્સ છે.
- 2022ની આવૃત્તિએ ઈન્દોરને સૌથી સ્વચ્છ શહેર (1 લાખથી વધુની વસ્તી સાથે) તરીકે સૂચિબદ્ધ કર્યું છે. ઈન્દોર પછી સુરત અને નવી મુંબઈ આવે છે.
- ઈન્દોર ભારતનું પ્રથમ 7 સ્ટાર ગાર્બેજ ફ્રી સિટી બન્યું છે. સુરત, ભોપાલ, મૈસુર, વિશાખાપટ્ટનમ, નવી મુંબઈ અને તિરુપતિને 5 સ્ટાર ગાર્બેજ ફ્રી સિટીનું બિરુદ આપવામાં આવ્યું હતું.
- 1 લાખથી ઓછી વસ્તી ધરાવતા શહેરોમાં મહારાષ્ટ્રમાં પંચગની ટોચ પર છે, ત્યારબાદ છત્તીસગઢમાં પાટણ અને મહારાષ્ટ્રમાં કરહર છે.
- 1 લાખથી ઓછી વસ્તી ધરાવતા ગંગાના શહેરોમાં બિજનૌર સૌથી સ્વચ્છ તરીકે સૂચિબદ્ધ છે, ત્યારબાદ કનૌજ અને ગઈમુક્તેશ્વર છે.
- આ ઉપરાંત સફાઈ મિત્ર સુરક્ષામાં તિરુપતિને બેસ્ટ સિટીનો એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો હતો. કર્ણાટકના શિવમોગ્ગાને ફાસ્ટ મૂવર સિટી એવોર્ડ મળ્યો છે.
- રાજ્યોમાં, મધ્યપ્રદેશને ટોચના પ્રદર્શન કરનાર તરીકે નામ આપવામાં આવ્યું હતું, ત્યારબાદ છત્તીસગઢ અને મહારાષ્ટ્રનો સમાવેશ થાય છે.
- 100 કરતાં ઓછી ULB (શહેરી સ્થાનિક સંસ્થાઓ) ધરાવતાં રાજ્યોમાં ત્રિપુરા ટોચ પર છે.

UNCTADનો વેપાર અને વિકાસ પર વાર્ષિક અહેવાલ

- UNCTAD એ તેનો વાર્ષિક વેપાર અને વિકાસ અહેવાલ 2022 બહાર પાડ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સંયુક્ત રાષ્ટ્રના અહેવાલમાં 2022માં વિશ્વની અર્થવ્યવસ્થામાં 2.6% વૃદ્ધિ થવાની અપેક્ષા છે. આ ગયા વર્ષના અંદાજિત દર કરતાં 0.9 ટકા પોઈન્ટ ઓછું છે. 2023માં વૃદ્ધિ ધીમી પડીને 2.2% થવાની ધારણા છે.

- અહેવાલ મુજબ, રશિયા-યુક્રેન યુદ્ધ, તેમજ અદ્યતન અર્થતંત્રોમાં ઝડપથી વધી રહેલા વ્યાજ દરો અને નાણાકીય કઠોરતાએ વૈશ્વિક મંદીને પહેલેથી જ વૈશ્વિક મંદીમાં ફેરવી દીધી છે.
- અદ્યતન અર્થતંત્રોની નાણાકીય અને રાજકોષીય નીતિઓ વૈશ્વિક મંદી અને લાંબા સમય સુધી સ્થિરતાને ટ્રિગર કરી શકે છે. આ પરિસ્થિતિને 2008ની નાણાકીય કટોકટી અને 2020ના કોવિડ-19 પ્રેરિત આંચકા કરતાં વધુ ખરાબ બનાવી શકે છે.
- રિપોર્ટમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે વ્યાજદરમાં વધારો કરીને કુગાવાને કાબૂમાં લેવાનો પ્રયાસ જોખમી જુગાર છે અને તે મંદી તરફ દોરી જશે.
- અતિશય નાણાકીય કઠોરતા, ખાસ કરીને વાસ્તવિક વેતનમાં ઘટાડો, નાણાકીય અશાંતિ અને બહુપક્ષીય મંચો તરફથી અપૂરતું સમર્થન, ઘણા વિકાસશીલ અર્થતંત્રો તેમજ કેટલાક વિકસિત અર્થતંત્રોમાં સ્થિરતા અને અસ્થિરતા તરફ દોરી શકે છે.
- આ રિપોર્ટ અનુસાર, ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા 2022માં 5.7% અને 2023માં 4.7% વૃદ્ધિ પામશે. FY22 માં, દેશનો GDP 8.7% વધ્યો.
- 2022ના અહેવાલ મુજબ, નબળા જાહેર ખર્ચ અને ઊંચા ધિરાણ ખર્ચને કારણે દેશની આર્થિક પ્રવૃત્તિ પ્રભાવિત થઈ રહી છે.

UNCTAD ટ્રેડ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ રિપોર્ટ

- જિનીવા સ્થિત યુએન બોડી 1981થી આ અહેવાલ બહાર પાડી રહી છે જેથી વર્તમાન આર્થિક પ્રવાહો અને વૈશ્વિક ચિંતાના નીતિ વિષયક મુદ્દાઓનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવે. તે વૈશ્વિક અર્થવ્યવસ્થાને વેગ આપવા માટે ભલામણો પ્રદાન કરે છે જેથી કરીને લોકોનું જીવન સુધારી શકાય.

herSTART પહેલ

- herSTART પહેલને ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુ દ્વારા લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- herSTART એ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સ્ટાર્ટઅપ એન્ડ એન્ટરપ્રિન્યોરશિપ કાઉન્સિલ (GUSEC) દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલ પહેલ છે.

- તેને ગુજરાત રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર અને યુનાઇટેડ નેશન્સ ઇન્ટરનેશનલ ચિલ્ડ્રન્સ ઇમરજન્સી ફંડ (યુનિસેફ) દ્વારા ટેકો મળે છે.
- ડિપાર્ટમેન્ટ ફોર પ્રમોશન ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રી એન્ડ ઇન્ટરનલ ટ્રેડ (DPIIT) એ તેના 2022 સ્ટેટ્સ સ્ટાર્ટઅપ રેન્કિંગ ફ્રેમવર્ક રિપોર્ટમાં તેને ગુજરાત સ્ટાર્ટઅપ ઇકોસિસ્ટમની મુખ્ય ચાલક પહેલ તરીકે માન્યતા આપી છે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય મહિલાઓની આગેવાની હેઠળના સ્ટાર્ટઅપ્સના વિકાસમાં મદદ કરવાનો છે.
- તે મહિલાઓની આગેવાની હેઠળના સ્ટાર્ટઅપ્સને ખાનગી અને સરકારી પ્લેટફોર્મ સાથે જોડશે.
- નવું લોન્ચ થયેલું પ્લેટફોર્મ મહિલા સાહસિકોના નવીન વિચારોને આગળ વધારવામાં પણ મદદ કરશે.
- તે મહત્વાકાંક્ષી મહિલા સાહસિકોને તેમની સફળતાની વાર્તાઓ દર્શાવવા માટે, ડિજિટલ સમુદાય અને ડિજિટલ પ્રકાશનો ઉપરાંત નિઃશુલ્ક ઓનલાઇન સંસાધનો અને તાલીમ મોક્યુલ પ્રદાન કરે છે.
- આ પહેલનો હેતુ દેશમાં મહિલાઓની આગેવાની હેઠળની નવીનતા અને સ્ટાર્ટઅપ ઇકોસિસ્ટમને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- તેણીના STARTના ભાગ રૂપે 15,000થી વધુ મહિલા સાહસિકો માટે ઓનલાઇન અને ઓફલાઇન જોડાણનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.
- તેણીના START પ્લેટફોર્મ હેઠળ લગભગ 200 પરિપક્વ-સ્તરની મહિલાઓની આગેવાની હેઠળના સ્ટાર્ટઅપ્સને વેગ આપવામાં આવ્યો છે અને 150થી વધુ સ્ટાર્ટઅપ્સ સ્કેલ કરવા જઈ રહ્યા છે.
- આ પહેલોએ મહિલા સાહસિકોની સફળતાની યાત્રાને ઘણી સરળ બનાવી છે.
- હાલમાં ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં 450 સ્ટાર્ટઅપ પ્રોજેક્ટ ચાલી રહ્યા છે. જેમાંથી 125નું નેતૃત્વ મહિલાઓ કરે છે.
- લોન્ચ ઇવેન્ટ દરમિયાન, રાષ્ટ્રપતિ મુર્મુએ ગુજરાત યુનિવર્સિટી અને તેણીના START દ્વારા સમર્થિત 10 મહિલા આગેવાની સ્ટાર્ટઅપ્સ અને ઉદ્યોગસાહસિકોનું સન્માન કર્યું હતું.

ભારતસ્કિલ્સ ફોરમ

- BharatSkills Forum એ Bharatskills Learning Platformની નવી વિશેષતા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- BharatSkills ફોરમ, જે Bharatskills Learning Platform માં સંકલિત કરવામાં આવ્યું હતું, તે મહત્વાકાંક્ષી શીખનારાઓને પુસ્તકો, વિડિયો, પ્રશ્ન બેંક, હસ્તલિખિત પ્રશિક્ષકો અને તાલીમાર્થીઓની નોંધો, PDF, સ્કેન કરેલી નકલો વગેરેને કોઈપણ ભાષામાં શેર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- આ નવી સુવિધા ડિજિટલ સામગ્રીની વિશાળ શ્રેણી પ્રદાન કરીને સમુદાયને સશક્ત બનાવવા માટે ડિજિટલ વેરહાઉસ તરીકે કાર્ય કરશે.

BharatSkills પ્લેટફોર્મ શું છે?

- 2019 માં શરૂ થયેલ, Bharatskills એક ઓનલાઇન તાલીમ પ્લેટફોર્મ છે જે ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (ITI) ઇકોસિસ્ટમ સાથે સંબંધિત કૌશલ્યો પ્રદાન કરે છે. તે કૌશલ્યો માટેનું કેન્દ્રિય ડિજિટલ ભંડાર છે જે ડિજિટલ અભ્યાસ સામગ્રી જેવી કે ઇ-પુસ્તકો, પ્રશ્ન બેંકો, લર્નિંગ વીડિયો વગેરેની સરળ એક્સેસ પ્રદાન કરે છે.

ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ટ્રેનિંગ (DGT)

- ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ટ્રેનિંગ (DGT) કેન્દ્રીય કૌશલ્ય વિકાસ અને સાહસિકતા મંત્રાલય (MSDE)ના નેજા હેઠળ આવે છે. તે એક સરકારી એજન્સી છે જે ભારત સરકારની ફ્લેગશિપ સ્કીમ - સ્કીલ ઇન્ડિયા પ્રોગ્રામ હેઠળ ભારતીય યુવાનો માટે વ્યાવસાયિક તાલીમ પૂરી પાડે છે. તે લગભગ 15,000 ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (ITIs), રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય તાલીમ સંસ્થાઓ, મહિલાઓ માટે રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય તાલીમ સંસ્થાન અને અન્ય કેન્દ્રીય તાલીમ સંસ્થાઓનું નેટવર્ક ધરાવે છે. આ સંસ્થાઓ કુશળ કર્મચારીઓની ઔદ્યોગિક માંગને પહોંચી વળવા દર વર્ષે 24 લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપે છે. તેઓ ભારતીય અર્થતંત્રના વિવિધ ક્ષેત્રોને કુશળ માનવશક્તિ પ્રદાન કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ સેક્ટર આઉટલૂક 2050 રિપોર્ટ

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઇઝેશન (FAO) દ્વારા તાજેતરમાં ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઇઝેશન કમિટીના 26 માં સભ્યોમાં "ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ સેક્ટર આઉટલૂક 2050: એસેસિંગ ફ્યુચર ડિમાન્ડ એન્ડ સોર્સ ઓફ એ સસ્ટેનેબલ ઇકોનોમી" શીર્ષક હેઠળનો રિપોર્ટ તાજેતરમાં બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- નવા બહાર પાડવામાં આવેલા અહેવાલમાં લાકડાના ઉત્પાદનોની વધતી માંગની આગાહી કરવામાં આવી છે જેમ કે મોટા પાયે લાકડું અને માનવસર્જિત સેલ્યુલોઝ ફાઇબર કે જેનો ઉપયોગ બિન-નવીનીકરણીય સામગ્રીના વિકલ્પ તરીકે થાય છે.
- તેમની માંગ 2050 સુધીમાં વધીને 272 મિલિયન ક્યુબિક મીટર થઈ શકે છે.
- આનાથી વિકાસશીલ દેશોમાં 1 મિલિયનથી વધુ નોકરીઓનું સર્જન થવાની અપેક્ષા છે.
- આ અહેવાલમાં અંદાજ છે કે પ્રાથમિક પ્રોસેસ લાકડાના ઉત્પાદનોનો વપરાશ 2050 સુધીમાં વધીને 3.1 મિલિયન ક્યુબિક મીટર થઈ જશે.
- આ અંદાજ ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ પ્રોડક્ટ મોડલ પર આધારિત છે, જે લાકડાના ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન અને વેપારની ઐતિહાસિક પેટર્નનો ઉપયોગ કરે છે.
- અહેવાલમાં એવી પણ આગાહી કરવામાં આવી છે કે ઔદ્યોગિક રાઉન્ડવુડ (IRW) કુદરતી રીતે પુનર્જીવિત ઉત્પાદન જંગલો અને વાવેતર કરેલા જંગલોના વિસ્તરણમાં આબોહવા પરિવર્તનથી પ્રભાવિત સરકારી હસ્તક્ષેપોને કારણે અનિશ્ચિતતાઓ માટે સંવેદનશીલ હશે. IRW ની ભાવિ માંગણીઓ મુખ્યત્વે ગ્લોબલ સાઉથના વાવેલા જંગલો અને કુદરતી રીતે ફરીથી ઉત્પન્ન થતા સમશીતોષ્ણ અને બોરીયલ જંગલો દ્વારા પૂરી કરવામાં આવશે.
- 2020 માં, લગભગ 44 ટકા IRW ઉત્પાદન પુનર્જીવિત સમશીતોષ્ણ અને બોરીયલ જંગલો દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે જ વર્ષ દરમિયાન, વાવેતર કરેલ જંગલોએ IRW પુરવઠામાં લગભગ 46 ટકા યોગદાન આપ્યું હતું.
- ભવિષ્યમાં, જો કુદરતી રીતે પુનર્જીવિત જંગલોનો વિસ્તાર અકબંધ રહેશે તો 2050 માં માંગને પહોંચી વળવા માટે વધારાના 33 મિલિયન હેક્ટર “ઉચ્ચ ઉત્પાદક પ્લાન્ટેશન ફોરેસ્ટ” ની જરૂર પડશે.
- 2050 સુધીમાં IRW ઉત્પાદન ટકાવી રાખવા અને વિસ્તરણ કરવા માટે USD 40 મિલિયનના કુલ વાર્ષિક રોકાણની જરૂર પડશે.
- ઉદ્યોગોના આધુનિકીકરણ અને સ્થાપના માટે USD 25 મિલિયનના અન્ય વાર્ષિક ભંડોળની જરૂર પડશે.
- 2050 માં, લાકડાનો ઉર્જાનો વપરાશ સબ-સહારન આફ્રિકા અને દક્ષિણ એશિયામાં કેન્દ્રિત થશે, જ્યાં લાકડાનો પરંપરાગત રીતે સમુદાયો દ્વારા બળતણ માટે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

- 2020 માં, બળતણ લાકડાનો વૈશ્વિક વપરાશ 1.9 મિલિયન ક્યુબિક મીટર હતો. આ આંકડો 2050માં 11 થી 42 ટકા વધીને 2.1 થી 2.7 મિલિયન ક્યુબિક મીટર સુધી પહોંચવાની ધારણા છે.

કઈ સંસ્થાએ ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ સેક્ટર આઉટલુક 2050 બહાર પાડ્યું?

- યુનાઈટેડ નેશન્સ ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઈઝેશન (FAO)

FAO નું મુખ્ય મથક ક્યાં આવેલું છે?

- રોમ, ઇટાલી

FAO નું સૂત્ર શું છે?

- તેનું મુદ્રાલેખ ફિયાટ પનીસ છે, જેનું ભાષાંતર થાય છે “લેટ ધેર બી બ્રેડ”.

FAO ની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?

- તેની સ્થાપના 16 ઓક્ટોબર 1945ના રોજ થઈ હતી.

ટેલી-માનસ પહેલ

- વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ (ઓક્ટોબર 10, 2022)ના અવસર પર, ભારત સરકારે ટેલી-માનસ પહેલ શરૂ કરી હતી.

મહત્વની માહિતી

- કેન્દ્રીય સ્વાસ્થ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ, Tele Mental Health Assistance and Networking Across States (Tele-MANAS) પહેલ એક ચોવીસ કલાક માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવા છે જેનો હેતુ સમગ્ર ભારતમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંભાળની પહોંચ વધારવાનો છે.
- ટેલી-માનસ સમગ્ર દેશમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંભાળની પહોંચને પ્રોત્સાહન આપશે, જેમાં રાષ્ટ્રવ્યાપી નેટવર્ક પરામર્શ, નિષ્ણાત પરામર્શ અને ઇ-પ્રિસ્ક્રિપ્શન પ્રદાન કરશે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવાઓને દેશના સૌથી દૂરના અને દુર્ગમ વિસ્તારોમાં સુધી પહોંચાડવાનો છે.
- આ પહેલની જાહેરાત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા 2022-23ના બજેટ દરમિયાન કરવામાં આવી હતી, એવું સ્વીકારીને કે કોવિડ-19 રોગચાળાએ ભારતમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંકટને વધારી દીધું છે.

- શરૂઆતમાં આ સેવા 20 રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં શરૂ કરવામાં આવશે.
- બાદમાં તેને દેશના અન્ય ભાગોમાં પણ સામેલ કરવા માટે વિસ્તારવામાં આવશે.
- હેલ્પલાઇન નંબર 14416 અને 1-800-91-4416 પર કોલ કરીને આ માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવા સુધી પહોંચી શકાય છે.
- કોલ કરનારાઓ પહેલા ઇન્ટરેક્ટિવ વોઇસ રિસ્પોન્સ (IVRS) સુધી પહોંચશે અને પછી કોલ તેમના વિસ્તારોમાં પ્રશિક્ષિત કાઉન્સેલરને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવશે.
- જો જરૂરી હોય તો, કોલ કરનારાઓને માનસિક સ્વાસ્થ્ય નિષ્ણાતો જેમ કે મનોરોગ સામાજિક કાર્યકરો, મનોરોગ નર્સો, મનોચિકિત્સકો અને ક્લિનિકલ સાયકોલોજિસ્ટ્સ સાથે જોડવામાં આવશે.
- જોકોલ કરનારને વ્યક્તિગત સેવાની જરૂર હોય, તો તેને આરોગ્ય અને સુખાકારી કેન્દ્ર અથવા પ્રાથમિક આરોગ્યસંભાળ અથવા તૃતીય આરોગ્ય સંભાળમાં મોકલવામાં આવશે.
- ટેલિ-માનસ પહેલ રાષ્ટ્રીય માનસિક સ્વાસ્થ્ય કાર્યક્રમ અને જિલ્લા માનસિક સ્વાસ્થ્ય કાર્યક્રમની ડિજિટલ શાખા હશે.
- તેના અમલીકરણ માટે નોડલ કેન્દ્ર નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ એન્ડ ન્યુરોસાયન્સ (NIMHANS) છે.
- આ પહેલ માટે ટેકનિકલ સપોર્ટ IIT બોમ્બે દ્વારા આપવામાં આવશે.

મહાકાલ લોક કોરિડોર

- મહાકાલ લોક કોરિડોરના પ્રથમ તબક્કાનું તાજેતરમાં વડાપ્રધાન મોદીએ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- મહાકાલેશ્વર મંદિર કોરિડોર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટનો પ્રથમ તબક્કો મધ્ય પ્રદેશના ઉજ્જૈનમાં લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.
- રૂ. 850 કરોડના આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, મહાકાલેશ્વર મંદિરના પરિસરને લગભગ સાત ગણું વિસ્તરણ કરવામાં આવશે જેથી યાત્રિકોના અનુભવને બહેતર બનાવી શકાય અને વિશ્વસ્તરીય આધુનિક સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં આવે.
- આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, સમગ્ર વિસ્તારને ભીડમુક્ત કરવામાં આવશે અને હેરિટેજ સ્ટ્રક્ચર્સનું સંરક્ષણ અને પુનઃસ્થાપન કરવામાં આવશે.
- મહાકાલ માર્ગમાં 108 સ્તંભો છે જે ભગવાન શિવના આનંદ તાંડવ સ્વરૂપ (નૃત્ય સ્વરૂપ)ને દર્શાવે છે.

- મહાકાલ માર્ગ પર ભગવાન શિવના જીવનને દર્શાવતી વિવિધ મૂર્તિઓનું નિરૂપણ કરવામાં આવશે.
- આ માર્ગ સાથેની ભીંતચિત્ર દિવાલ શિવ પુરાણની કથાઓ જેમ કે ગણેશના જન્મ, સતી અને દક્ષની વાર્તા અને આવી દંતકથાઓ દર્શાવે છે.
- 2.5 હેક્ટરમાં ફેલાયેલા સમગ્ર મંદિરના મેદાન પર ઇન્ટીગ્રેટેડ કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સેન્ટર દ્વારા આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ સોફ્ટવેર અને સર્વેલન્સ કેમેરાનો ઉપયોગ કરીને ચોવીસ કલાક નજર રાખવામાં આવશે.

મહાકાલ મંદિર

- મહાકાલ મંદિર ભારતના 12 જ્યોતિર્લિંગ સ્થળોમાંનું એક છે. જ્યોતિર્લિંગ સ્થાનો શિવનું સ્વરૂપ માનવામાં આવે છે. મહાકાલ મંદિર એકમાત્ર જ્યોતિર્લિંગ છે જેનું મુખ દક્ષિણ તરફ છે. અન્ય સ્થાનો પૂર્વ તરફ છે. ધાર્મિક માન્યતા અનુસાર દક્ષિણ દિશાને મૃત્યુની દિશા માનવામાં આવે છે. અકાળ મૃત્યુથી બચવા લોકો દ્વારા મહાકાલેશ્વરની પૂજા કરવામાં આવે છે. આ મંદિરનો ઉલ્લેખ ભારતમાં ઉદ્ભવેલા ઘણા પ્રાચીન કાવ્ય ગ્રંથોમાં જોવા મળે છે. તે મેઘદૂતમના પ્રારંભિક ભાગમાં વર્ણવવામાં આવ્યું હતું, જે કાલિદાસ દ્વારા રચવામાં આવ્યું હતું.

PM-Devine

- કેન્દ્રીય કેબિનેટે ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્ર માટે Prime Minister's Development Initiative for North East Region (PM-DevINE) નામની નવી યોજનાને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય બજેટ 2022-23 દરમિયાન કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પૂર્વોત્તર ક્ષેત્ર (NER)માં વિકાસલક્ષી અંતરને દૂર કરવા માટે PM-Devine યોજના (PM-DevINE)ની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- તાજેતરમાં શરૂ કરાયેલી યોજના 15મા નાણાપંચ દ્વારા 2022-23થી 2025-26 સુધીના બાકીના ચાર વર્ષ માટે લાગુ કરવામાં આવશે.
- ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્રમાં મૂળભૂત લઘુત્તમ સેવાઓ (Basic Minimum Services - BMS)ના અભાવને દૂર કરવા માટે જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- તેને સંપૂર્ણ રીતે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવશે અને ઉત્તર પૂર્વીય ક્ષેત્રના વિકાસ મંત્રાલય (DoNER) દ્વારા તેનો અમલ કરવામાં આવશે.

- સરકારે આ યોજનાના અમલીકરણ માટે 6,600 કરોડ રૂપિયા ફાળવ્યા છે.
- આ યોજના ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સ અને સામાજિક વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ માટે ભંડોળ પૂરું પાડે છે જે પૂર્વોત્તર ક્ષેત્રના વિવિધ પ્રદેશોમાં વિકાસના અંતરને દૂર કરવામાં મદદ કરશે.
- આ પહેલનો અંતિમ ઉદ્દેશ ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્રોમાં ખાસ કરીને મહિલાઓ અને યુવાનો માટે આજીવિકાની તકોને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- વિલંબ અને રોકડની તંગીનું જોખમ ઘટાડવા માટે, સ્કીમ હેઠળના પ્રોજેક્ટ્સને શક્ય હોય ત્યાં સુધી એન્જિનિયરિંગ-પ્રોક્યોરમેન્ટ-કન્સ્ટ્રક્શન (EPC) ધોરણે અમલમાં મૂકવામાં આવશે.
- PM-Devine યોજના હાલની કેન્દ્ર અને રાજ્યની યોજનાઓનો વિકલ્પ બની શકશે નહીં.
- નવી યોજના અન્ય હાલની MDONER યોજનાઓથી અજોડ છે જે ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્રના વિકાસ માટે લાગુ કરવામાં આવી છે.
- અન્ય યોજનાઓ હેઠળના પ્રોજેક્ટનું સરેરાશ કદ રૂ. 12 કરોડની આસપાસ છે. PM-Divine યોજના માળખાકીય સુવિધાઓ અને સામાજિક વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સમાં મદદ કરે છે જે કદમાં મોટા હોય છે.
- 2022-23 માટે, આ યોજના તાજેતરના કેન્દ્રીય બજેટ દરમિયાન રજૂ કરાયેલા તમામ પ્રોજેક્ટને આવરી લેશે.

લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022

- લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022માં વૈશ્વિક વન્યજીવનની વસ્તીમાં ભારે ઘટાડો જોવા મળ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022 એ વર્લ્ડ વાઇલ્ડલાઇફ ફંડ અને ઝૂઓલોજિકલ સોસાયટી ઓફ લંડનનો સંયુક્ત પ્રયાસ છે.
- આ મુજબ, વર્ષ 1970 અને 2018 વચ્ચે વૈશ્વિક વન્યજીવની વસ્તીમાં 69%નો ઘટાડો થયો છે.
- આનો અર્થ એ નથી કે વિશ્વભરમાં 69 ટકા વ્યક્તિગત પ્રાણીઓમાં ઘટાડો થયો છે.
- આ અહેવાલ પ્રાણીઓની વિવિધ પ્રજાતિઓની વસ્તીના કદમાં ફેરફારની સરેરાશ દર્શાવે છે અને ઘટેલા જીવોની સંખ્યામાં નહીં.
- તે દરેક પ્રાણીની વસ્તીમાં ઘટાડાના સંબંધિત કદને માપે છે.
- અહેવાલમાં 5,230 પ્રજાતિઓની અંદાજે 32,000 વસ્તીનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું છે.

- વિશ્વભરમાં ઘટતી જતી વન્યપ્રાણીઓની વસ્તીનું વ્યાપક ચિત્ર પ્રદાન કરવા ઉપરાંત, લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ જૈવવિવિધતાના નુકશાન અને આબોહવા સંકટને એકત્રિત બદલે બે અલગ મુદ્દાઓ તરીકે નિપટવાના મહત્વને પણ પ્રકાશિત કરે છે.
- આ બે મુદ્દાઓ વચ્ચેની કડી આ અહેવાલમાં પ્રથમ વખત પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.
- આ અહેવાલ અનુસાર, લેટિન અમેરિકા અને કેરેબિયન પ્રદેશ, જે એમેઝોન રેઇનફોરેસ્ટનું આયોજન કરે છે, તેમાં 1970 અને 2018 વચ્ચે સૌથી વધુ 94 ટકા વન્યપ્રાણીઓનો ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો.
- આ જ સમયગાળા દરમિયાન આફ્રિકામાં 66 ટકાનો બીજો સૌથી મોટો ઘટાડો નોંધાયો હતો, ત્યારબાદ પેસિફિક (55 ટકા)નો નંબર આવે છે.
- ઉત્તર અમેરિકા અને યુરોપમાં અનુક્રમે 20 ટકા અને 18 ટકાના ઘટાડા સાથે પ્રકૃતિમાં ઓછા ઘટાડા નોંધાયા છે.
- પાર્શ્વ પૃષ્ઠવંશી પ્રાણીઓ સામેના મુખ્ય જોખમોમાં આબોહવામાં ફેરફાર, પ્રદૂષણ, કૃષિ, શિકાર, લોગિંગ અને આક્રમણકારી પ્રજાતિઓનો સમાવેશ થાય છે.
- પાર્શ્વ પૃષ્ઠવંશી વન્યજીવોની વસ્તીમાં ઘટાડો મુખ્યત્વે વિશ્વના ઉષ્ણકટિબંધીય પ્રદેશોમાં જોવા મળે છે.
- તાજા પ્રાણીની પ્રજાતિઓની વસ્તીમાં 83 ટકાનો ઘટાડો થયો છે.
- સ્થળાંતર કરનાર માછલીઓની મોટાભાગની પ્રજાતિઓ નિવાસસ્થાનના અધોગતિ અને સ્થળાંતરમાં અવરોધોનો સામનો કરી રહી છે.
- તાજા પ્રાણીની ઇકોસિસ્ટમ્સ મુખ્યત્વે માનવ વસ્તીની નિકટતા, વધુ પડતી માછીમારી, પ્રાણીનું શોષણ, પ્રદૂષણ અને જળમાર્ગ જોડાણના ભંગાણને કારણે જોખમમાં છે.

અસમાનતા ઘટાડવા માટે પ્રતિબદ્ધતા સૂચકાંક 2022

- અસમાનતા ઘટાડવા માટે પ્રતિબદ્ધતા સૂચકાંક 2022 અથવા CRA ઇન્ડેક્સ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. આ રિપોર્ટ અનુસાર, ભારતે અસમાનતા ઘટાડવામાં સુધારો દર્શાવ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- CRA ઇન્ડેક્સ 161 દેશોની વસ્તી વચ્ચે અસમાનતા ઘટાડવાની કામગીરીને ટ્રેક કરે છે.
- ઇન્ડેક્સ દેશોને જાહેર સેવાઓ (આરોગ્ય, શિક્ષણ અને સામાજિક સુરક્ષા), કરવેરા અને કામદારોના અધિકારોના

- ક્ષેત્રોમાં તેમની નીતિઓ અને ક્રિયાઓના આધારે ક્રમાંકિત કરે છે.
- તે ઓક્સફેમ ઇન્ટરનેશનલ અને ડેવલપમેન્ટ ફાઇનાન્સ ઇન્ટરનેશનલનો સંયુક્ત પ્રોજેક્ટ છે.
  - ઓક્સફેમ ઇન્ટરનેશનલ એ ઇંગ્લેન્ડ સ્થિત આંતરરાષ્ટ્રીય ખાનગી સંસ્થા છે. તેની સ્થાપના 1942માં થઈ હતી.
  - ડેવલપમેન્ટ ફાઇનાન્સ ઇન્ટરનેશનલ અથવા DFI ગ્રૂપ એ બિન-લાભકારી જૂથ છે જે ગરીબી અને અસમાનતા સામે લડવા માટે વિકાસ ભંડોળને એકત્ર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
  - 2022ની આવૃત્તિ એ રોગચાળાના વર્ષો દરમિયાન અસમાનતા સામે લડતા દેશોની નીતિઓ અને ક્રિયાઓનું પ્રથમ વિગતવાર મૂલ્યાંકન છે.
  - આનાથી 2020માં રોગચાળો ફાટી નીકળ્યા પછી સમૃદ્ધ અને ગરીબ બંને દેશોમાં આર્થિક અસમાનતામાં વધારો થયો છે.
  - મોટાભાગની સરકારોએ આરોગ્ય, શિક્ષણ અને સામાજિક સુરક્ષા પર ખર્ચમાં ઘટાડો કર્યો છે.
  - 50% ઓછી આવક ધરાવતા અને નીચી-મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશોએ તેમના બજેટમાં આરોગ્ય સંભાળ ખર્ચનો હિસ્સો ઘટાડ્યો છે.
  - તમામ દેશોમાંથી 50% લોકોએ સામાજિક સુરક્ષા ખર્ચનો હિસ્સો ઘટાડ્યો છે અને 70% દેશોએ શિક્ષણ ખર્ચનો હિસ્સો ઘટાડ્યો છે.
  - ઉલ્લેખનીય છે કે, 143 દેશોએ સૌથી અમીર નાગરિકો પર ટેક્સ રેટ વધારવાનું ટાળ્યું છે.
  - 11 સરકારોએ ખરેખર અમીરો માટે ટેક્સના દરો ઘટાડ્યા છે.
  - 2022 માટે નોર્વે ઇન્ડેક્સમાં ટોચ પર છે.
  - તે પછી જર્મની, ઓસ્ટ્રેલિયા, બેલ્જિયમ, કેનેડા, જાપાન, ડેનમાર્ક અને ન્યુઝીલેન્ડ આવે છે.
  - ભારત 123માં ક્રમે આવ્યું છે, જે 2020 કરતાં 6 સ્થાનનો સુધારો છે.
  - જો કે, સ્વાસ્થ્ય ખર્ચના મામલામાં દેશ 2 સ્થાન નીચે આવ્યું છે.

ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ 2022

- ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ (GHI) 2022 બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ શું છે?

- GHI 2000થી યુરોપિયન NGO - Concern Worldwide અને Welthungerhilfe દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે.
- તેનો હેતુ પ્રદેશ અને દેશ દ્વારા વૈશ્વિક ભૂખના વ્યાપને ટ્રેક કરવાનો છે.

- આ ઇન્ડેક્સમાં ઓછા સ્કોરનો અર્થ એ છે કે દેશને ઊંચો ક્રમ આપવામાં આવશે.
- તેનો અંતિમ ઉદ્દેશ્ય વિશ્વને “2030 સુધીમાં ઝીરો હંગર” હાંસલ કરવામાં મદદ કરવાનો છે. તે કેટલાક ઉચ્ચ આવક ધરાવતા દેશોને રેન્ક આપતું નથી.
- તે 4 મુખ્ય પરિમાણો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે - કુપોષણ (અપૂરતો ખોરાક), બાળકોમાં વેસ્ટિંગ (બાળકોમાં તીવ્ર કુપોષણ), બાળકોમાં સ્ટેટિંગ (જૂનું અલ્પપોષણ) અને બાળ મૃત્યુદર (કુપોષણ અને બિનઆરોગ્યપ્રદ વાતાવરણ).
- 100-પોઇન્ટ સ્કેલ પર 9.9 કરતા ઓછો અથવા તેનાથી ઓછો સ્કોર કરનારા દેશો ભૂખની “નીચી” શ્રેણીમાં આવશે.
- “ગાંભીર” કેટેગરીમાં એવા દેશો છે કે જેઓ 20 અને 34.9 ની વચ્ચે સ્કોર કરે છે અને “અત્યંત જોખમી” કેટેગરીમાં એવા દેશો છે જે 50થી ઉપરનો સ્કોર કરે છે.

ગ્હાની મુખ્ય વિશેષતાઓ

- યુક્રેનમાં યુદ્ધ, આબોહવા કટોકટી અને COVID-19 રોગચાળાની આર્થિક અસરને કારણે ભૂખમરોનો અંત લાવવાના વૈશ્વિક પ્રયાસોમાં વિશ્વને ગાંભીર આંચકાનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે.
- આ પરિસ્થિતિ ભૂખમરોના પાયાના પરિબલો જેમ કે માળખાકીય અસમાનતા અને ખાદ્ય પ્રણાલીમાં શક્તિની અસમાનતા દ્વારા વધુ વણસી છે.
- આ પડકારોને કારણે ‘ઝીરો હંગર’નું લક્ષ્ય હાંસલ નહીં થાય.
- અંદાજિત 46 દેશો આ દાયકાના અંત સુધીમાં ભૂખમરોના “નીચા” સ્તરે પણ નહીં પડે.
- 2022માં, વૈશ્વિક ભૂખ (18.2 ના GHI સ્કોર દ્વારા માપવામાં આવે છે) મધ્યમ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવી છે. આ 2014 મૂલ્ય (19.1) કરતાં ઓછું છે.
- 2014થી, 20 દેશોમાં ભૂખમરો મધ્યમ, ગાંભીર અથવા ખતરનાકમાં વધારો થયો છે.

ભારતનું પ્રદર્શન

- 121 દેશોમાંથી, ભારતનું GHI રેન્કિંગ 2021 માં 101 થી ઘટીને આ વર્ષે 107 થયું છે.
- તે તેના પડોશીઓ - નેપાળ (81), પાકિસ્તાન (99), શ્રીલંકા (64) અને બાંગ્લાદેશ (84) પાછળ છે.
- અફઘાનિસ્તાન, 109માં ક્રમે છે, તે ભારત પાછળ એકમાત્ર એશિયાઈ દેશ છે.

પબ્લિક અફેર્સ ઈન્ડેક્સ 2022

- બેંગલુરુ સ્થિત પબ્લિક અફેર્સ સેન્ટર (PAC) એ પબ્લિક અફેર્સ ઈન્ડેક્સ (PAI 2022)ની સાતમી આવૃત્તિ બહાર પાડી હતી.

મુખ્ય તારણો

- PAI 2022, જે તમામ રાજ્યોમાં આર્થિક, રાજકીય અને સામાજિક ન્યાયના વિતરણને માપે છે, તેણે હરિયાણાને મોટા રાજ્યોની શ્રેણી હેઠળ શ્રેષ્ઠ-શાસિત રાજ્ય તરીકે માન્યતા આપી.
- તે પછી તમિલનાડુ, કેરળ, છત્તીસગઢ, પંજાબ અને કર્ણાટક અને અન્યનું સ્થાન રહ્યું.
- આ ઈન્ડેક્સમાં મહારાષ્ટ્ર, પશ્ચિમ બંગાળ અને ઝારખંડ અનુક્રમે 16મા, 17મા અને 18મા ક્રમે હતા.
- સિક્કિમે 10 નાના રાજ્યોની શ્રેણીમાં ટોચનું સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે.
- **ન્યારબાદ હિમાચલ પ્રદેશ અને ઉત્તરાખંડ અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા સ્થાને છે.**
- **આર્થિક ન્યાય:**
  - ✓ છત્તીસગઢ, હરિયાણા અને કર્ણાટક આર્થિક ન્યાય આપવામાં ટોચ પર છે.
  - ✓ આ પાસામાં સૌથી ખરાબ પ્રદર્શન કરનાર પશ્ચિમ બંગાળ 0.18ના સ્કોર સાથે છે.
  - ✓ આર્થિક ન્યાય આપતા નાના રાજ્યોની યાદીમાં સિક્કિમ ટોચ પર છે, જ્યારે ઉત્તરાખંડે સૌથી ઓછો સ્કોર મેળવ્યો છે.
- **રાજકીય ન્યાય:**
  - ✓ તામિલનાડુ, કેરળ અને મધ્યપ્રદેશ રાજકીય ન્યાય પ્રદાન કરતા મુખ્ય રાજ્યોની યાદીમાં ટોચ પર છે.
  - ✓ નાના રાજ્યોમાં ટોચનું સ્થાન ઉત્તરાખંડ ધરાવે છે અને ગોવાએ છેલ્લું સ્થાન મેળવ્યું છે.
- **સામાજિક ન્યાય:**
  - ✓ સામાજિક ન્યાયની દિલિવરીમાં પંજાબે સૌથી વધુ અંક મેળવ્યા છે.
  - ✓ હરિયાણા અને કેરળ અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા ક્રમે છે.
  - ✓ નાના રાજ્યોમાં ઉત્તરાખંડ ટોચ પર હતું જ્યારે નાગાલેન્ડ સૌથી નીચે હતું.

પબ્લિક અફેર્સ ઈન્ડેક્સ (PAI) શું છે?

- PAI ભારતીય રાજ્યોમાં શાસનની ગુણવત્તાનું મૂલ્યાંકન કરે છે.
- તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય 5 પેટા-થીમ્સ અને 22 સૂચકાંકો દ્વારા ભારતમાં સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય ન્યાયને ગુણાત્મક રીતે માપવાનો છે.

- સામાજિક ન્યાયનું માપન શાળાના વિદ્યાર્થીઓના ભણતરના પરિણામો;
- પીવાનું સલામત પાણી અને સ્વચ્છતા કવરેજ;
- પ્રારંભિક બાળપણના વિકાસના પરિણામો;
- વ્યવસાય કરવામાં સરળતા અને લોજિસ્ટિક્સ;
- નિયમિત અને વિશ્વસનીય વીજ પુરવઠો જેવા સૂચકાંકોનો ઉપયોગ કરીને માપવામાં આવે છે.

PMJAY-MA યોજના આયુષ્માન કાર્ડ

- 17 ઓક્ટોબરના રોજ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ ગુજરાતમાં PMJAY-MA યોજના આયુષ્માન કાર્ડનું વિતરણ શરૂ કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી તરીકે, વડાપ્રધાન મોદીએ વર્ષ 2012માં આર્થિક રીતે નબળા નાગરિકોને મોંઘી તબીબી સારવાર અને હસ્તક્ષેપોને વધુ સુલભ અને સસ્તું બનાવવા માટે વીમા કવરેજ આપવા માટે મુખ્યમંત્રી અમૃતમ યોજના શરૂ કરી હતી.
- 2014માં, રૂ. 4 લાખની વાર્ષિક આવક મર્યાદા ધરાવતા પરિવારોને આવરી લેવા માટે યોજનાનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હતો.
- બાદમાં અન્ય જૂથોને આવરી લેવા માટે તેનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો અને તેને મુખ્ય મંત્રી અમૃતમ વાત્સલ્ય યોજના તરીકે પુનઃબ્રાંડ કરવામાં આવી.
- 2018માં, વડા પ્રધાન મોદીના નેતૃત્વ હેઠળની કેન્દ્ર સરકારે આયુષ્માન ભારત પ્રધાન મંત્રી જન આરોગ્ય યોજના (AB-PMJAY) શરૂ કરી. તે વિશ્વની સૌથી મોટી સરકારી ભંડોળવાળી આરોગ્ય વીમા યોજના છે, જે કુટુંબ દીઠ વાર્ષિક રૂ. 5 લાખ સુધીનું મહત્તમ કવર ઓફર કરે છે.
- ગુજરાત સરકારે 2019માં PMJAY-MA યોજનાના નામે કેન્દ્ર સરકારની યોજના સાથે MA/MAV યોજનાને એકીકૃત કરી છે.
- MA/MAV અને AB-PMJAYના લાભાર્થીઓ આ યોજના માટે પાત્ર છે.
- આ યોજના હેઠળ PMJAY-MA કાર્ડ નેશનલ હેલ્થ ઓથોરિટીની માર્ગદર્શિકાના આધારે લાભાર્થીઓને વહેંચવામાં આવે છે.
- બંને યોજનાઓના એકીકરણથી, 1.58 કરોડ લાભાર્થીઓને PMJAY-MA કાર્ડ પ્રાપ્ત થયા છે.
- રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગયા વર્ષે સપ્ટેમ્બરથી અત્યાર સુધીમાં 50 લાખથી વધુ કાર્ડ જારી કરવામાં આવ્યા છે.

- લાભાર્થીઓને હવે આયુષ્માન પીવીસી કાર્ડ પ્રાપ્ત થશે, જે પોલીવિનાઇલ ક્લોરાઇડ સામગ્રીથી બનેલા છે અને લાભાર્થીઓ સરળતાથી લઈ જઈ શકશે.

AB-PMJAY

- AB-PMJAY 23 સપ્ટેમ્બર, 2018 ના રોજ તબીબી ખર્ચાઓને કારણે નાણાકીય બોજ ઘટાડવા માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે વય અથવા કુટુંબના કદની કોઈ મર્યાદા વિના કેશલેસ હોસ્પિટલમાં દાખલ કવરેજ પ્રદાન કરે છે. આ યોજના નેશનલ હેલ્થ ઓથોરિટી (NHA) દ્વારા રાષ્ટ્રીય સ્તરે લાગુ કરવામાં આવી રહી છે.

“એક રાષ્ટ્ર એક ખાતર” યોજના

- તાજેતરમાં જ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા “એક રાષ્ટ્ર, એક ખાતર” યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- પ્રધાનમંત્રી ભારતીય જન ખાતર પ્રોજેક્ટ માટે “એક રાષ્ટ્ર, એક ખાતર” યોજના કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી છે.
- ભારત સરકાર દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલ આ સૌથી મોટી ખાતર પહેલ છે.
- આ યોજના હેઠળ, તમામ પ્રકારના ખાતરો, યુરિયા, DAP અથવા NPK, એક જ બ્રાન્ડ નામ “ભારત” હેઠળ વેચવામાં આવશે.
- આ યોજના ભારતભરમાં ખાતરની બ્રાન્ડને પ્રમાણિત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, પછી ભલે કંપની તેનું ઉત્પાદન કરતી હોય.
- તેનો હેતુ ખાતરની ગુણવત્તા અને ઉપલબ્ધતા અંગેની તમામ મૂંઝવણોને દૂર કરવાનો છે.
- અગાઉ, છૂટક વિકેતાઓ ઉચ્ચ કમિશન મેળવવા માટે ચોક્કસ બ્રાન્ડના વેચાણ માટે દબાણ કરતા હતા અને ઉત્પાદકો લક્ષ્યાંકિત જાહેરાત અભિયાન દ્વારા તેમના ઉત્પાદનોનો પ્રચાર કરી રહ્યા છે.
- આનાથી ખાતરો વિશે ગેરસમજ ઊભી થાય છે, જેથી ખેડૂતોને મોંઘા વિકલ્પો પર જવાની ફરજ પડે છે.
- જેના કારણે ખાતરના ભાવમાં નોંધપાત્ર વધારો થાય છે.
- નવી યોજનાથી ખાતરોની કિંમતમાં ઘટાડો થવાની અને બજારમાં તેની ઉપલબ્ધતા વધવાની અપેક્ષા છે.
- આનાથી વિવિધ ઉત્પાદકો વચ્ચે સ્પર્ધા ઘટશે અને સમગ્ર ભારતમાં ખાતરનો પૂરતો પુરવઠો સુનિશ્ચિત થશે.
- તે સમગ્ર ભારતમાં ખાતર બ્રાન્ડને એક કરશે.

- નવા નિયમ હેઠળ, ખાતર ઉત્પાદકો માટે ભારત બ્રાન્ડ નામ હેઠળ તેમના ઉત્પાદનનો પ્રચાર કરવો ફરજિયાત છે.
- તેઓને તેમની બ્રાન્ડ, નામ, લોગો અને પ્રોડક્ટ વિશેની અન્ય સંબંધિત માહિતી તેમની બેગના ત્રીજા ભાગ પર જાહેર કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.

બહુપરીમાણીય ગરીબી સૂચકાંક

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNDP) અને ઓક્સફોર્ડ પોવર્ટી એન્ડ હ્યુમન ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડેક્સ (OPHI) દ્વારા બહુપરીમાણીય ગરીબી ઇન્ડેક્સ (MPI) બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

મુખ્ય તારણો

- MPI 2022 “Unpacking deprivation bundles to reduce multidimensional poverty” શીર્ષક હેઠળ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.
- 111 દેશોમાં 1.2 અબજ લોકો (19.1%) તીવ્ર બહુપરીમાણીય ગરીબીમાં જીવે છે. તેમાંથી 593 મિલિયન (50%) 18 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના સગીર છે.
- બહુપરીમાણીય ગરીબીનો સૌથી વધુ વ્યાપ ધરાવતો વિકાસશીલ પ્રદેશ સબ-સહારન આફ્રિકા (લગભગ 579 મિલિયન) છે, ત્યારબાદ દક્ષિણ એશિયા (385 મિલિયન) છે.
- રોગચાળાએ બહુપરીમાણીય ગરીબીમાં થયેલી પ્રગતિને ઉલટાવી દીધી છે.
- વારંવાર ઘરેલુ સર્વેક્ષણના અભાવને કારણે, ગરીબી પર રોગચાળાની સાચી અસરનું મૂલ્યાંકન કરવું મુશ્કેલ છે.
- લગભગ 45.5 મિલિયન ગરીબ લોકો પાસે રસોઈ ઇંધણ, આવાસ, સ્વચ્છતા અને પોષણની સુવિધા નથી. તેમાંથી મોટાભાગના ભારતમાં રહે છે અને બાકીના બાંગ્લાદેશ અને પાકિસ્તાનમાં છે.

ભારત

- પ્રથમ વખત, આ અહેવાલ ભારતમાં ગરીબીના 15 વર્ષના વલણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતો એક વિશેષ વિભાગ સમર્પિત છે.
- છેલ્લા 15 વર્ષમાં ગરીબોની સંખ્યામાં 415 મિલિયનનો ઘટાડો થયો છે.
- જો કે, ભારતમાં હજુ પણ વિશ્વની સૌથી ગરીબ વસ્તી છે અને નાઇજીરિયા બીજા નંબરની સૌથી ગરીબ વસ્તી ધરાવે છે.
- બાળકોમાં ગરીબી ઝડપથી ઘટી હોવા છતાં ભારતમાં ગરીબ બાળકોની સંખ્યા સૌથી વધુ છે. દેશમાં 97 મિલિયન બાળકો (ભારતીય બાળકોના 21.8%) ગરીબ છે.

- 60 વર્ષથી વધુ ઉંમરના લગભગ 94 મિલિયન (8.1 ટકા) લોકો ગરીબ છે.
- 2019-2021ના આંકડા દર્શાવે છે કે ભારતમાં લગભગ 16.4 ટકા વસ્તી ગરીબ છે. તેમાંથી 4.2 ટકા લોકો અત્યંત ગરીબીમાં જીવે છે.
- લગભગ 18.7 ટકા વસ્તી સંવેદનશીલ છે અને અત્યંત ગરીબીમાં ધકેલાઈ જવાની શક્યતા છે.
- દક્ષિણ એશિયામાં ભારત એકમાત્ર એવો દેશ છે કે જ્યાં પુરૂષ-પ્રભુત્વ ધરાવતા પરિવારો (15.9%) કરતાં સ્ત્રી-પ્રધાન પરિવારોમાં (19.7%) ગરીબી નોંધપાત્ર રીતે વધારે છે.
- ગોવા, જમ્મુ અને કાશ્મીર, આંધ્રપ્રદેશ, છત્તીસગઢ અને રાજસ્થાનમાં ગરીબીમાં સૌથી ઝડપી ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો.
- અન્ય રાજ્યો જેમ કે બિહાર, ઝારખંડ, મેઘાલય, મધ્ય પ્રદેશ, ઉત્તર પ્રદેશ, આસામ, ઓડિશા, છત્તીસગઢ અને રાજસ્થાન સૌથી ગરીબ રાજ્યો છે.

બહુપરીમાણીય ગરીબી સૂચકાંક - MPI

- MPI સૌપ્રથમ સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ 1ની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું, જે 2030 સુધીમાં ગરીબીનો અંત લાવવા માંગે છે. તે 10 સૂચકાંકોને ધ્યાનમાં લે છે - આરોગ્ય, જીવનધોરણ, શિક્ષણ અને અન્ય.

યુકેન યુદ્ધે 4 મિલિયન બાળકોને ગરીબીમાં ધકેલી દીધા: યુનિસેફ

- યુનિસેફે તાજેતરમાં “યુકેનમાં યુદ્ધની અસર અને પૂર્વી યુરોપમાં બાળ ગરીબી પર અનુગામી આર્થિક મંદી” નામનો અહેવાલ બહાર પાડ્યો છે.

મુખ્ય તારણો

- રિપોર્ટમાં પૂર્વ યુરોપ અને મધ્ય એશિયાના 22 દેશોનો અભ્યાસ કરીને યુકેન યુદ્ધની આર્થિક અસરનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.
- યુકેન યુદ્ધ અને પરિણામે કુળાવાએ સમગ્ર પ્રદેશમાં વધારાના 4 મિલિયન બાળકોને ગરીબીમાં ધકેલી દીધા છે. આ 2021થી 19 ટકાનો વધારો છે.
- એવું જાણવા મળ્યું હતું કે પ્રદેશની વસ્તીના 25 ટકા બાળકો છે. જો કે, તેઓ વધારાના 10.4 મિલિયન લોકોમાંથી લગભગ 40 ટકા છે જેઓ 2022 માં ગરીબીથી પીડાશે.
- રશિયામાં ગરીબીમાં જીવતા બાળકોમાં સૌથી વધુ વધારો થયો છે, જેમાં 2.8 મિલિયન વધુ બાળકો હાલમાં BPL પરિવારોમાં રહે છે.

- યુકેન ગરીબીમાં જીવતા બાળકોના બીજા સૌથી મોટા પ્રમાણનું આયોજન કરે છે.
- યુકેન યુદ્ધને કારણે સર્જાયેલી આર્થિક કટોકટી બાળ દુર્વ્યવહાર, શોષણ, હિંસા અને બાળ લગ્નને ધમકી આપી શકે છે.
- અહેવાલમાં બાળ ગરીબી કટોકટી ઘટાડવા માટે વિવિધ પગલાંની ભલામણ કરવામાં આવી છે:**
  - બાળકો માટે સાર્વત્રિક રોકડ લાભ અને નબળા પરિવારો માટે લઘુત્તમ આવક સુરક્ષા પ્રદાન કરવી જોઈએ
  - શરણાર્થીઓ સહિત જરૂરિયાતમંદ બાળકો ધરાવતા તમામ પરિવારો માટે સામાજિક સહાયનો વિસ્તાર કરવો
  - સામાજિક કલ્યાણની પહેલોનું રક્ષણ કરવું, ખાસ કરીને નબળા બાળકો અને પરિવારોને લક્ષ્ય બનાવવું
  - સગર્મા સ્ત્રીઓ, શિશુઓ અને પ્રિ-સ્કૂલર્સને આરોગ્ય, પોષણ અને સામાજિક સંભાળ સેવાઓની ડિલિવરીનું રક્ષણ અને સમર્થન કરવું
  - પરિવારો માટે મૂળભૂત ખાદ્યપદાર્થોની કિંમતો નિયંત્રિત કરવી

શારીરિક પ્રવૃત્તિ પર વૈશ્વિક સ્થિતિ અહેવાલ 2022

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશનના એક નવા અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે વ્યાયામ અને તંદુરસ્ત શારીરિક પ્રવૃત્તિનો અભાવ વિશ્વભરની સરકારોને દર વર્ષે USD 27 બિલિયનથી વધુનો ખર્ચ કરાવી શકે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- “શારીરિક પ્રવૃત્તિ પર વૈશ્વિક સ્થિતિ અહેવાલ 2022” શીર્ષકવાળા વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાના અહેવાલમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે અભ્યાસ કરાયેલા 194 દેશોમાંથી અડધાથી ઓછા દેશોમાં શારીરિક પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે નક્કર રાષ્ટ્રીય નીતિ છે.
- તેમાંથી, 40% કરતા ઓછી કાર્યકારી નીતિઓ ધરાવે છે.
- આ દાયકાના અંત સુધીમાં ડાયાબિટીસ, કિમેન્સિયા અને હાઈપરટેન્શનના કેસોની સંખ્યામાં વધારો થવાની ધારણા છે અને આ મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે ખર્ચમાં નોંધપાત્ર વધારો થશે.
- આ અહેવાલ દર્શાવે છે કે નિયમિત વ્યાયામ સ્વાસ્થ્યના જોખમોને લગભગ 30 ટકા ઘટાડી શકે છે.
- એવો અંદાજ છે કે વ્યાયામ અને તંદુરસ્ત શારીરિક પ્રવૃત્તિનો અભાવ વિશ્વભરની સરકારોને દર વર્ષે USD 27 બિલિયનથી વધુનો ખર્ચ કરી શકે છે.

- તેણે સરકારોને ભલામણ કરી છે કે ભવિષ્યમાં આ રોગોની ઘટનાને રોકવા માટે નાગરિકોને સ્વસ્થ જીવનશૈલી અપનાવવા સક્રિયપણે પ્રોત્સાહિત કરે.
- COVID-19 રોગચાળાને પગલે, સમગ્ર વિશ્વમાં આરોગ્યસંભાળ ખર્ચમાં વધારો થયો છે અને આ વલણ ભવિષ્યમાં પણ ચાલુ રહેવાની અપેક્ષા છે.
- કસરત જેવી ખર્ચ-અસરકારક ક્રિયાઓ આ ખર્ચને નોંધપાત્ર રીતે ઘટાડે છે.
- વ્યાયામ અને શારીરિક પ્રવૃત્તિ સાથે સંકળાયેલા આર્થિક, સામાજિક અને પર્યાવરણીય લાભોના પુરાવા હોવા છતાં, સરકારોએ સામાન્ય લોકોમાં તેના વિશે જાગૃતિ લાવવા પર ધ્યાન આપ્યું નથી.

ક્લાઇમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટ 2022

- ક્લાઇમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટની આઠમી આવૃત્તિ બહાર પાડવામાં આવી હતી.

મુખ્ય તારણો

- અહેવાલ, જેણે G20 દેશો દ્વારા આબોહવા ક્રિયાઓનું મૂલ્યાંકન કર્યું હતું, તેમાં જાણવા મળ્યું છે કે આબોહવા કટોકટી બગડતી હોવા છતાં, અશ્મિભૂત ઇંધણ ઉત્પાદન માટે સભ્યોનું સમર્થન 2021 માં USD 64 બિલિયનની નવી ઊંચાઈએ પહોંચ્યું છે.
- વ્યાપક સરકારી અશ્મિભૂત ઇંધણ સબસિડી, જે 2020માં ઘટીને USD 147 બિલિયન થઈ હતી, તે 2021માં ફરી 29 ટકા વધીને USD 190 બિલિયન થઈ ગઈ છે.
- સબસિડી 2022 માં ચાલુ રહેશે, આંશિક રીતે યુક્રેનમાં રશિયન યુદ્ધને કારણે ઊર્જા ક્ષેત્રમાં કુગાવો થયો છે, જેણે ઊર્જા ઉત્પાદકોના નફામાં વધારો કર્યો છે.
- અશ્મિભૂત ઇંધણ માટે સૌથી વધુ કુલ સબસિડી ધરાવતા G20 સભ્યો ચીન, ઇન્ડોનેશિયા અને યુનાઇટેડ કિંગડમ છે.
- સબસિડી પેરિસ કરાર હેઠળ સંમત થયેલી 1.5°C વોર્મિંગ મર્યાદાને વટાવીને ગ્લોબલ વોર્મિંગમાં ફાળો આપી રહી છે અને 2021માં ગ્લાસગોમાં COP26 ખાતે બહાલી આપવામાં આવી છે.
- રિપોર્ટમાં એ પણ જાણવા મળ્યું છે કે ગયા વર્ષે G20 દેશોમાં ઊર્જા ઉત્સર્જનમાં 5.9 ટકાનો વધારો થયો છે.
- 2021 માં, વીજળી અને રિયલ એસ્ટેટ ક્ષેત્રમાં ઉત્સર્જન રોગચાળા પહેલાના સ્તરને વટાવી ગયું હતું. ચીન અને તુર્કીમાં આ પ્રદેશોમાં માથાદીઠ ઉત્સર્જન હાલમાં 2019ના સ્તરને વટાવી ગયું છે.

- 2016 અને 2021 વચ્ચે તમામ G20 દેશોમાં વીજળી ઉત્પાદન મિશ્રણમાં નવીનીકરણીય ઊર્જાનો હિસ્સો વધ્યો છે.
- રિન્યુએબલ એનર્જી શેરમાં સૌથી વધુ વૃદ્ધિ ધરાવતા દેશોમાં યુનાઇટેડ કિંગડમ (67 ટકા), જાપાન (48 ટકા) અને મેક્સિકો (40 ટકા) છે.
- સૌથી ઓછો વિકાસ રશિયા (16 ટકા) અને ઇટાલી (14 ટકા) માં જોવા મળ્યો હતો.
- ભારતને 2021માં અતિશય ગરમીના કારણે સેવાઓ, ઉત્પાદન, કૃષિ અને બાંધકામ ક્ષેત્રે USD 159 બિલિયન (તેના GDPના 5.4 ટકા) ની આવકનું નુકસાન થયું હતું.
- ગરમીના સંસર્ગને કારણે ભારતે 167 અબજ સંભવિત શ્રમ કલાકો ગુમાવ્યા.
- જો વૈશ્વિક તાપમાન 1.5 ° સે વધે છે, તો દેશમાં શ્રમ ઉત્પાદકતા 1986-2006 ના સ્તરોથી 5 ટકા ઘટી જવાની ધારણા છે.

આબોહવા પારદર્શિતા અહેવાલ

- ક્લાઇમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટ એ G20 દેશોના આબોહવા માપદંડોનો સૌથી વ્યાપક વાર્ષિક અભ્યાસ છે. તેના મૂલ્યાંકનમાં આબોહવા અનુકૂળન, જોખમ, સુરક્ષા અને નાણાં માટે 100 સૂચકાંકોનો સમાવેશ થાય છે.

વન હેલ્થ જોઇન્ટ પ્લાન ઓફ એક્શન (OH JPA)

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન (WHO), ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઇઝેશન (FAO) અને વર્લ્ડ એનિમલ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન દ્વારા વન હેલ્થ જોઇન્ટ પ્લાન ઓફ એક્શન (OH JPA)નું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- આ સંયુક્ત કાર્ય યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય વૈશ્વિક આરોગ્ય સંકટને સામૂહિક રીતે અટકાવવા, અપેક્ષા રાખવા, શોધવા અને તેનો પ્રતિસાદ આપવા માટે પ્રણાલીઓને એકીકૃત કરવાનો અને ક્ષમતા વધારવાનો છે.
- તે તેના પ્રકારની સૌપ્રથમ યોજના છે જે તમામ સ્તરે આરોગ્ય અભિગમને અમલમાં મૂકવા માંગે છે.
- તે મનુષ્યો, પ્રાણીઓ, છોડ અને પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્યને વધારશે અને ટકાઉ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપશે.
- તે ઇકોસિસ્ટમ ડિગ્રેડેશન, ફૂડ સિસ્ટમની નિષ્ફળતા, ચેપી રોગો અને એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકાર જેવા પડકારોને સંબોધશે.

- આ એક્શન પ્લાન 2022 થી 2026 દરમિયાન આંતરરાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વાસ્થ્ય પડકારોને પહોંચી વળવા માટે લાગુ કરવામાં આવશે.
- તેનું મુખ્ય ફોકસ ક્ષેત્ર આરોગ્ય પ્રણાલીઓ માટે આરોગ્ય ક્ષમતા છે; ઉભરતી ઝૂનોટિક રોગચાળો; સ્થાનિક ઝૂનોટિક; ઉપેક્ષિત ઉષ્ણકટિબંધીય અને વેક્ટર-જન્ય રોગો; એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકાર અને પર્યાવરણ; અને ખાદ્ય સુરક્ષા જોખમો.

એક આરોગ્ય અભિગમ શું છે ?

- વન દેલ્હી એપ્રોચ મનુષ્યો, ઘરેલું અને જંગલી પ્રાણીઓ અને વિશાળ પર્યાવરણની પરસ્પર નિર્ભરતાને માન્યતા આપે છે. તે એક સંકલિત અને સંકલિત અભિગમ છે જે લોકો, પ્રાણીઓ અને પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્યને સંતુલિત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. તે COVID-19 રોગચાળા જેવા સ્વાસ્થ્ય સંકટને રોકવા, આગાહી કરવા, શોધવા અને તેનો પ્રતિસાદ આપવાની વૈશ્વિક સમુદાયની ક્ષમતાને વધારશે.

દિલ્હી સમૃદ્ધિ યોજના (Delhi SAMRIDDH Scheme)

- દિલ્હીના ઉપરાજ્યપાલ વિનય કુમાર સક્સેનાએ 26 ઓક્ટોબરના રોજ સમૃદ્ધિ 2022-23 યોજના શરૂ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- SAMRIDDHનો અર્થ Strengthening and Augmentation of Municipal Revenue for Infrastructure Development in Delhi છે.
- તેનો અમલ 26 ઓક્ટોબરથી 31 માર્ચ, 2023 સુધી કરવામાં આવ્યો છે.
- તે રહેણાંક મિલકતો તેમજ વ્યાપારી મિલકતો બંને માટે એક વખતની મિલકત વેરો માફી યોજના છે.
- આ યોજના હેઠળ, રહેણાંક મિલકતના માલિકો વર્તમાન અને છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષ (નાણાકીય વર્ષ 2017-18થી 2021-22) માટે મુખ્ય મિલકત કરની રકમ ચૂકવી શકે છે અને બાકી કરની રકમ પર વ્યાજ અને દંડની 100% માફી મેળવી શકે છે.
- વાણિજ્યિક મિલકતના માલિકો છેલ્લા છ વર્ષ (નાણાકીય વર્ષ 2016-17થી 2021-22)ની મુખ્ય રકમ ચૂકવી શકે છે અને 2016-17 પહેલાના દંડ અને વ્યાજ સહિત ભૂતકાળના બાકી લેણાં પર મુક્તિ મેળવી શકે છે.

- જો કરદાતા આગામી વર્ષની 31મી માર્ચ સુધીમાં તેના કરની બાકી રકમની પતાવટ કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તે 2004થી અથવા જે પણ વર્ષથી સંપત્તિ વેરો બાકી હોય ત્યારથી દંડ અને વ્યાજ સાથે તમામ કર બાકી ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે.
- 1લી એપ્રિલ, 2023થી કરની બાકી વસૂલાત માટે કડક પગલાં લેવામાં આવશે.
- જો કોઈ કરદાતાએ પહેલાથી જ પ્રોપર્ટી ટેક્સ ચૂકવ્યો હોય પરંતુ MCD ટેક્સ ડેટામાં દાખલ કરવામાં આવ્યો નથી, તો તેણે ડેટાબેઝમાં અપડેટ કરવા માટે ચુકવણીનો પુરાવો સબમિટ કરવાની જરૂર છે.
- જો યોજનાની શરૂઆત પહેલા મુદ્દલ, વ્યાજ અને દંડ ચૂકવવામાં આવ્યો હોય, તો તેનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે નહીં.
- આ યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય મિલકતના માલિકોને લાંબા સમયથી બાકી રહેલા પ્રોપર્ટી ટેક્સ વિવાદો અને સંબંધિત હેરાનગતિનો અંત લાવવા પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.
- આ સરકાર અને કરદાતાઓ માટે જીત-જીતની સ્થિતિ બનાવે છે કારણ કે કર જવાબદારી માફી કરદાતાઓના હાથમાં નાણાં અને દિલ્હી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (MCD) ના આવકના સ્ત્રોતમાં વધારો કરશે.
- MCD માટે વધેલી આવકનો અર્થ એ થશે કે નાગરિક સંસ્થા દિલ્હીના રહેવાસીઓ માટે સર્વિસ ડિલિવરી સુધારવા માટે જરૂરી એવા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સનો અમલ કરી શકશે.

NDC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ 2022

- આ વર્ષે નવેમ્બરમાં યોજાયેલ COP27 પહેલા યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાઇમેટ ચેન્જ (UNFCCC) દ્વારા 2022 NDC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

NDC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ શું છે?

- UNFCCC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ એ દેશોના રાષ્ટ્રીય સ્તરે નિર્ધારિત યોગદાન અને ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જન પર તેમની અસરનો વાર્ષિક સારાંશ છે. 2022 આવૃત્તિ 166 NDCs (ક્લાઇમેટ પ્રતિબદ્ધતાઓ)નું વિશ્લેષણ કરે છે જેની જાણ આ વર્ષે 23 સપ્ટેમ્બર સુધીમાં UNFCCCને કરવામાં આવી હતી. તે દેશોના રાષ્ટ્રીય સ્તરે નિર્ધારિત યોગદાન (NDCs)નું બીજું સંશ્લેષણ છે.

2022 NDC સિન્ટેસિસ રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો શું છે?

- વર્તમાન NDCs 2010ના સ્તરની સરખામણીમાં દાયકાના અંત સુધીમાં GHG ઉત્સર્જનમાં 10.6 ટકાનો વધારો કરશે. ગયા વર્ષના અંદાજની સરખામણીમાં આ થોડો સુધારો છે, જેમાં 2030 સુધીમાં ઉત્સર્જન 13.7 ટકા વધવાનો અંદાજ છે.
- જો કે, આ સદીના અંત સુધીમાં વૈશ્વિક સરેરાશ તાપમાનમાં પૂર્વ-ઔદ્યોગિક સ્તર કરતાં 1.5 °C સુધીના વધારાને મર્યાદિત કરવા માટે આ અપૂરતું છે.
- 2021 વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે અંદાજિત GHG ઉત્સર્જન 2030 પછી વધવાનું ચાલુ રહેશે.
- અગાઉના સંશ્લેષણમાં 2030 માં 54.9 ગીગાટોન કાર્બન ડાયોક્સાઇડના ઉત્સર્જનનો અંદાજ હતો. જો નવીનતમ NDC લાગુ કરવામાં આવે, તો 2030 સુધીમાં 52.4 GtCO₂e GHG ઉત્સર્જિત કરવામાં આવશે.
- પેરિસ કરાર દ્વારા નિર્ધારિત લક્ષ્યો સુધી પહોંચવા માટે 2030 માં વૈશ્વિક ઉત્સર્જન માત્ર 31 GtCO₂e હોવું જરૂરી છે.
- સમગ્ર વિશ્વમાં પ્રતિબદ્ધતાઓ હોવા છતાં, વિશ્વ આ દાયકાના અંત સુધીમાં 20 GtCO₂e ને વટાવી જવાના ટ્રેક પર છે.

ઉત્સર્જન ગેપ રિપોર્ટ 2022

- યુનાઇટેડ નેશન્સ એન્વાયરમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNEP) દ્વારા તાજેતરમાં "Emissions Gap Report 2022-The Closing Window" શીર્ષક હેઠળનો અહેવાલ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

ઉત્સર્જન ગેપ રિપોર્ટ શું છે ?

- ઉત્સર્જન ગેપ રિપોર્ટ ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો કરવા માટેની દેશોની પ્રતિબદ્ધતા અને વર્ષ 2100 સુધીમાં વૈશ્વિક તાપમાનમાં 2 °Cથી નીચે લાવવા માટે જરૂરી ઘટાડા વચ્ચેના અંતરનું મૂલ્યાંકન કરે છે. તે 2030માં કેટલા ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનનો અંદાજ છે તે વચ્ચેના તફાવતનું વિશ્લેષણ કરે છે. રિપોર્ટને પેરિસ કરારના અમલીકરણ અંગેની માહિતી માટે વૈજ્ઞાનિક રીતે અધિકૃત સ્ત્રોત તરીકે જોવામાં આવે છે. તે 2011થી UNEP કોપનહેગન ક્લાઇમેટ સેન્ટર (UNEP CCC) દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવી રહ્યું છે. આ અહેવાલની 2022 આવૃત્તિ (13મી આવૃત્તિ) તાજેતરમાં બહાર પાડવામાં આવી હતી.

મુખ્ય તારણો

- અહેવાલ ચેતવણી આપે છે કે વિશ્વ 2015 પેરિસ કરાર હેઠળ નિર્ધારિત લક્ષ્યોને હાંસલ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે અને

આગામી 8 વર્ષમાં તાત્કાલિક સિસ્ટમ-વ્યાપી સંક્રમણ અને GHG ઉત્સર્જનને અભૂતપૂર્વ સ્તરે ઘટાડવાની ભલામણ કરે છે.

- વર્તમાન નીતિઓ 2100 સુધીમાં તાપમાનમાં 2.8 °C ના વધારા તરફ દોરી જશે.
- પેરિસ કરારના લક્ષ્યોને હાંસલ કરવા માટે GHG ઉત્સર્જન 2030 સુધીમાં 45 ટકા ઘટાડવું આવશ્યક છે. જો કે, અહેવાલ દર્શાવે છે કે ઉત્સર્જન ચિંતાજનક અને રેકૉર્ડ-ઉચ્ચ સ્તરે છે અને હજુ પણ વધી રહ્યું છે.
- નવીનતમ અહેવાલ 6 ક્ષેત્રોમાં ઉપચારાત્મક પગલાંની ભલામણ કરે છે - વીજ પુરવઠો, ઉદ્યોગ, પરિવહન અને મકાન, અને ખાદ્ય અને નાણાકીય સિસ્ટમો.
- એવો અંદાજ છે કે ઓછા કાર્બન અર્થતંત્રમાં વૈશ્વિક સંક્રમણ માટે દર વર્ષે USD 4 થી 6 ટ્રિલિયનના રોકાણની જરૂર પડશે.

IEA વર્લ્ડ એનર્જી આઉટલુક (WEO) 2022 રિપોર્ટ

- યુક્રેનમાં યુદ્ધના કારણે વૈશ્વિક ઊર્જા સંકટ વચ્ચે વર્લ્ડ એનર્જી આઉટલુક 2022 રિપોર્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

WEO શું છે?

- WEO એ વૈશ્વિક ઊર્જા ક્ષેત્રનું વિશ્વનું સૌથી વ્યાપક અને અધિકૃત મૂલ્યાંકન અને પ્રક્ષેપણ છે. તે 1998થી ઇન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સી (IEA) દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ વાર્ષિક અહેવાલ છે. તે વિવિધ પરિસ્થિતિઓમાં વૈશ્વિક ઊર્જા પુરવઠા અને માંગ અને ઊર્જા સુરક્ષા, આબોહવા લક્ષ્યો અને આર્થિક વૃદ્ધિ પર તેમની અસર વિશે વ્યાપક આંતરદૃષ્ટિ પ્રદાન કરે છે.

2022 રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- રશિયાના આક્રમણથી ઊર્જા કટોકટી વધી ગઈ હતી જે રોગચાળાને કારણે પુરવઠામાં વિક્ષેપને કારણે પહેલેથી જ સર્જાઈ હતી.
- રશિયા અશ્મિભૂત ઇંધણનો વિશ્વનો ટોચનો નિકાસકાર છે. જો કે, યુરોપમાં તેના પુરવઠામાં ઘટાડો અને રશિયામાંથી તેલ અને કોલસાની આયાત પર યુરોપીયન પ્રતિબંધોએ ઊર્જાના ભાવમાં નોંધપાત્ર વધારો કર્યો છે.
- જ્યારે તમામ ઇંધણ યુક્રેનિયન કટોકટીથી પ્રભાવિત છે, ત્યારે ગેસ બજારો મુખ્ય પીડિતો છે કારણ કે રશિયા ગ્રાહકોને ઊંચા ઊર્જા બીલ અને પુરવઠાના અભાવમાં ખુલ્લા કરીને તેની બજાર સ્થિતિનો લાભ લેવા માંગે છે.

- નેચરલ ગેસના ભાવ અભૂતપૂર્વ સ્તરે પહોંચી ગયા છે. તેઓ સતત તેલ સમકક્ષ પ્રતિ બેરલ USD 250ને પાર કરી રહ્યા છે.
- કોલસાના ભાવ પણ અભૂતપૂર્વ સ્તરે પહોંચી ગયા છે અને 2022ના મધ્યમાં તેલના ભાવ US\$100 પ્રતિ બેરલને વટાવી ગયા હતા અને પછી ઘટાડો થયો હતો.
- યુક્રેનના સંઘર્ષને કારણે ઉર્જા કટોકટી મંદીનું જોખમ ઊભું કરે છે.
- ઘણા વિકાસશીલ દેશોમાં ઉર્જાના ઊંચા ભાવે પણ ખાદ્ય અસુરક્ષાને વધુ ખરાબ કરી છે.
- સ્વચ્છ અને સલામત પગલાં અપનાવવાને બદલે, 100 મિલિયનથી વધુ લોકો રસોઈ માટે લાકડા પર નિર્ભર રહે તેવી શક્યતા છે.

ગૃહમંત્રીઓની 'ચિંતન શિબિર'

- હરિયાણામાં ગૃહમંત્રીઓની બે દિવસીય ચિંતન શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

ગૃહમંત્રીઓની ચિંતન શિબિર શું છે?

- ગૃહ મંત્રીઓની ચિંતન શિબિરનો ઉદ્દેશ્ય ભારતની આંતરિક સુરક્ષાને લગતી નીતિઓની રચના માટે રાષ્ટ્રીય પરિપ્રેક્ષ્ય પ્રદાન કરવાનો છે. તેનો હેતુ રાષ્ટ્રીય અને રાજ્ય સ્તરે વિવિધ હિસ્સેદારો વચ્ચે આયોજન અને સંકલનમાં સુમેળને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- તે પોલીસ દળોનું આધુનિકીકરણ, સાયબર ગુનાનું સંચાલન, ફોજદારી ન્યાય પ્રણાલીમાં માહિતી ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ, જમીન સરહદ વ્યવસ્થાપન, દરિયાકાંઠાની સુરક્ષા, મહિલા સુરક્ષા, ડ્રગની હેરફેર વગેરે જેવા વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. તે આંતરિક સુરક્ષાને મજબૂત કરવા કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારો વચ્ચે સહકાર, સંકલન અને સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માંગે છે.
- ચિંતન શિબિરની અધ્યક્ષતા કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે કરી હતી.
- તે રાજ્યોના ગૃહ સચિવો અને પોલીસ મહાનિર્દેશકો (DGP) અને કેન્દ્રીય સશસ્ત્ર પોલીસ દળો (CAPFs) અને કેન્દ્રીય પોલીસ સંગઠનો (CPOs)ના મહાનિર્દેશકોને એકસાથે લાવ્યા. આ કાર્યક્રમમાં 8 રાજ્યોના મુખ્યમંત્રીઓ અને 16 રાજ્યોના ગૃહ મંત્રીઓ અને નાયબ મુખ્યમંત્રીઓએ પણ ભાગ લીધો હતો.

'વન નેશન, વન યુનિફોર્મ' શું છે?

- ચિંતન શિબિરને સંબોધતા, વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ભારતમાં તમામ પોલીસ માટે એક યુનિફોર્મને પ્રોત્સાહન આપવા માટે 'વન નેશન, વન પોલીસ યુનિફોર્મ'નો વિચાર રજૂ કર્યો હતો. હાલમાં, દરેક રાજ્યને પોતાનો નંબર અથવા ચિહ્ન રાખવાની સ્વતંત્રતા છે. હાલમાં મોટાભાગના પોલીસ દળો ખાકી રંગના યુનિફોર્મનો ઉપયોગ કરે છે.
- "એક રાષ્ટ્ર, એક યુનિફોર્મ"નું વિઝન ભારતમાં કાયદાના અમલીકરણ માટે સામાન્ય ઓળખ બનાવવાનું છે, જેથી નાગરિકો માટે દેશમાં ગમે ત્યાં પોલીસ કર્મચારીઓને ઓળખવામાં સરળતા રહે.

ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ 2022

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશને આ વર્ષે 27 ઓક્ટોબરે ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ 2022 બહાર પાડ્યો હતો.

ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ શું છે?

- વૈશ્વિક, પ્રાદેશિક અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે ક્ષય રોગના રોગચાળા અને રોગ નિવારણ, નિદાન અને સારવારમાં દેશની પ્રગતિનું વ્યાપક મૂલ્યાંકન પ્રદાન કરવા માટે વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા દ્વારા ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ વાર્ષિક ધોરણે બહાર પાડવામાં આવે છે. આ અહેવાલ મુખ્યત્વે વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા દ્વારા રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય મંત્રાલયો પાસેથી એકત્રિત કરવામાં આવેલા ડેટા પર આધારિત છે.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- 2021માં, ક્ષય રોગના કારણે 10.6 મિલિયનથી વધુ લોકો બીમાર થયા હતા. 2020ના આંકડાની સરખામણીમાં આ 4.5 ટકાનો વધારો છે.
- 6 મિલિયન લોકોએ ક્ષય રોગથી જીવ ગુમાવ્યો છે. તેમાંથી 1,87,000 HIV દર્દીઓ છે.
- 2020 અને 2021ની વચ્ચે ડ્રગ-રેઝિસ્ટન્ટ ટ્યુબરક્યુલોસિસ (DR-TB)નો બોજ 3% વધ્યો છે. ગયા વર્ષે, rifampicin-resistant TB (DR-TB)ના 4,50,000 નવા કેસ નોંધાયા હતા.
- કોવિડ-19 રોગચાળો અને પૂર્વી યુરોપ, આફ્રિકા અને મધ્ય પૂર્વમાં ચાલી રહેલ સંઘર્ષ સમગ્ર વિશ્વમાં ટીબીના પ્રતિભાવોને વિક્ષેપિત કરી રહ્યા છે. જેના કારણે સ્થિતિ વધુ વિકટ બની રહી છે.

- આવશ્યક ટીબી સેવાઓની પહોંચ સંબંધિત પડકારોને કારણે, ક્ષય રોગ ધરાવતા ઘણા લોકોનું નિદાન અને સારવાર કરવામાં આવી નથી.
- આ રિપોર્ટ અનુસાર, ટીબીના નોંધાયેલા કેસોની સંખ્યા 2019માં 7.1 મિલિયનથી ઘટીને 2020માં 5.8 મિલિયન થઈ ગઈ છે.
- નોંધાયેલા ટીબીના કેસોની સંખ્યામાં ઘટાડો થવાનો અર્થ એ છે કે સારવાર ન કરાયેલ ટીબીના દર્દીઓની સંખ્યામાં વધારો થયો છે. ટીબી ચેપના વધુ સામુદાયિક ટ્રાન્સમિશનની સાથે, ટીબીના મૃત્યુની સંખ્યામાં પણ વધારો થયો છે.
- HIV-પોઝિટિવ લોકો માટે ટીબી નિવારણ સારવાર 2018 અને 2022ની વચ્ચે 6 મિલિયનના વૈશ્વિક લક્ષ્યાંકને વટાવી ગઈ છે, જે માત્ર 4 વર્ષમાં 10 મિલિયનથી વધુ થઈ ગઈ છે.
- આવશ્યક ટીબી સેવાઓ પર વૈશ્વિક ખર્ચ 2019માં USD 6 બિલિયનથી ઘટીને 2021માં USD 5.4 બિલિયન થઈ ગયો છે. આ 2022 સુધીમાં વાર્ષિક 13 અબજ ડોલરના વૈશ્વિક લક્ષ્યાંકના 50 ટકા કરતાં પણ ઓછું છે.

ઉત્તર ભારતનું પ્રથમ હાઇપરસ્કેલ ડેટા સેન્ટર

- ઉત્તર પ્રદેશના મુખ્યમંત્રી યોગી આદિત્યનાથે ગ્રેટર નોઈડામાં ભારતના બીજા અને ઉત્તર ભારતના પ્રથમ હાઇપર-સ્કેલ ડેટા સેન્ટરનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.

Yotta D1 શું છે?

- Yotta D1 એ હાલમાં ગ્રેટર નોઈડા ડેટા સેન્ટર પાર્કમાં બાંધવામાં આવી રહેલી 6 ડેટા સેન્ટર ઇમારતોમાંથી પ્રથમ છે. પ્રથમ ડેટા સેન્ટર લગભગ રૂ. 1,500 કરોડના રોકાણ સાથે માત્ર 20 મહિનામાં કાર્યરત થઈ ગયું છે.
- હાઇપરસ્કેલ ડેટા સેન્ટર યોદ્ધા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું હતું. તે ભારતના રાષ્ટ્રીય રાજધાની ક્ષેત્રના મહત્વપૂર્ણ વેપાર કેન્દ્રોની નજીકના વ્યૂહાત્મક સ્થાન પર સ્થિત છે. આ ક્ષેત્રની ડિજિટલ અર્થવ્યવસ્થાને મોટું પ્રોત્સાહન પૂરું પાડે છે.
- આ ડેટા સેન્ટર 3 લાખ ચોરસ ફૂટમાં ફેલાયેલું છે, જેમાં ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર અને 7 અન્ય માળ છે. તેની IT લોડ ક્ષમતા 28.8 મેગાવોટ છે. તે 7 સર્વર ફ્લોર પર 5,000 રેક્સ હોસ્ટ કરવામાં સક્ષમ છે.

યોદ્ધા ગ્રેટર નોઈડા ડેટા સેન્ટર પાર્ક શું છે?

- 20 એકરમાં ફેલાયેલો યોદ્ધા ગ્રેટર નોઈડા ડેટા સેન્ટર પાર્ક આ પ્રદેશનો પ્રથમ ડેટા પાર્ક છે. તેમાં 6 એકબીજા સાથે જોડાયેલી

ઇમારતો હશે, જે કુલ 30,000 રેક્સ, ચાર સમર્પિત ફાઇબર પાથ અને 160 મેગાવોટ IT પાવર ક્ષમતા પ્રદાન કરશે. આ પાર્ક 7000 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે વિકસાવવામાં આવી રહ્યો છે.

સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 ટૂલકીટ

- સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 ટૂલકીટ “Rural WASH Partnerships – the way forward” પરના ટેકનિકલ સત્રમાં લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

Rural WASH Partnerships – the way forward

- 7મા ઇન્ડિયા વોટર વીકના બીજા દિવસે “Rural WASH Partnerships – the way forward” પર એક ટેકનિકલ સત્રનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- તેનું આયોજન પીવાના પાણી અને સ્વચ્છતા વિભાગ (DDWS) દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, જે કેન્દ્રીય જળ મંત્રાલયના નેજા હેઠળ આવે છે.
- જલ શક્તિ મંત્રીની અધ્યક્ષતામાં આયોજિત આ ટેકનિકલ સત્રમાં શિક્ષણશાસ્ત્રીઓ, નિષ્ણાતો અને વોશ ક્ષેત્રનાં અન્ય લોકો સાથે જોડાણ કેવી રીતે DDWSનાં બે મુખ્ય કાર્યક્રમો – જલ જીવન મિશન અને સ્વચ્છ ભારત મિશન ગ્રામીણ તબક્કો-2નાં લક્ષ્યાંકો હાંસલ કરવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે, એ વાત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- કાર્યક્રમ દરમિયાન, સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 માટે એક ટૂલકીટ અને “Twinpit to Retrofit Abhiyan” માટે વેબ પોર્ટલ લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ શું છે?

- સ્વચ્છ ભારત મિશન હેઠળ, DDWS દ્વારા 2018થી સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ હાથ ધરવામાં આવે છે. આ પહેલનો ઉદ્દેશ્ય ભારતના ગ્રામીણ વિસ્તારોની સ્વચ્છતાની સ્થિતિનું મૂલ્યાંકન કરતા મુખ્ય જથ્થાત્મક અને ગુણાત્મક સ્વચ્છ ભારત મિશન (ગ્રામીણ) પરિમાણો પર તેમના પ્રદર્શનના આધારે રાજ્યો અને જિલ્લાઓને ક્રમાંકિત કરવાનો છે.
- DDWS દ્વારા સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 વધુ સ્પર્ધાત્મક અને સહભાગી રીતે હાથ ધરવામાં આવશે.

ભારત જળ સપ્તાહ શું છે ?

- જલ શક્તિ મંત્રાલય દ્વારા દર વર્ષે ભારત જળ સપ્તાહનું આયોજન કરવામાં આવે છે. 7મી આવૃત્તિનું ઉદ્ઘાટન 1 નવેમ્બર,

2022ના રોજ ઉત્તર પ્રદેશના ગ્રેટર નોઈડામાં ઈન્ડિયા એક્સ્પો સેન્ટર ખાતે કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઇવેન્ટમાં યુરોપિયન યુનિયન, ફ્રિલેન્ડ, જર્મની અને ઈઝરાયેલે ભાગ લીધો છે.

ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇક્વિટી રિપોર્ટ 2022

- તાજેતરમાં જ WTWનો ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇક્વિટી રિપોર્ટ 2022 બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇક્વિટી રિપોર્ટ 2022

- ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇક્વિટી રિપોર્ટ WTW અને વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમ (WEF) દ્વારા સંયુક્ત રીતે વિકસાવવામાં આવ્યો હતો. તે વિશ્વના પાંચ પ્રદેશોમાં લિંગ-આધારિત સંપત્તિના તફાવતની શોધ કરે છે. તે અસમાનતા પાછળના કારણોનું મૂલ્યાંકન કરે છે જેમ કે કારકિર્દી, કૌટુંબિક સમર્થન, જીવનની ઘટનાઓ અને નાણાકીય સાક્ષરતા. તે નિવૃત્તિ સમયે સ્ત્રીઓ અને પુરુષો વચ્ચેના લિંગ સંપત્તિના તફાવતને માપે છે.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો શું છે?

- આ રિપોર્ટ અનુસાર જ્યારે મહિલાઓ નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થશે ત્યારે તેમની પાસે પુરૂષોની સંચિત સંપત્તિના માત્ર 74 ટકા જ હશે.
- આ મુખ્યત્વે પગાર તફાવત અને પ્રમોશનમાં વિલંબને કારણે છે.
- એશિયા-પેસિફિકમાં ભારતમાં સૌથી ખરાબ જાતિય સંપત્તિનો તફાવત છે. આના કારણો છે:
- ભારતનો જેન્ડર વેતન તફાવત વૈશ્વિક સરેરાશ કરતા વધારે છે. આ ખાસ કરીને વ્યાવસાયિક અને તકનીકી ભૂમિકાઓમાં પ્રચલિત છે.
- મહિલાઓ માટે નેતૃત્વની ભૂમિકાઓ મર્યાદિત છે. વર્કફોર્સમાં માત્ર 3 ટકા મહિલાઓ જ વરિષ્ઠ સ્તરના હોદ્દા પર છે.
- સ્ત્રીઓ નાની ઉંમરે જ બાળઉછેરની જવાબદારી નિભાવે છે. આનાથી નાણાકીય બોજો વધે છે જે એકલા વહન કરી શકાતા નથી.
- લાંબા ગાળાના નાણાકીય નિર્ણયો સામાન્ય રીતે પુરુષોના હાથમાં હોય છે
- ભારતમાં કામ કરતી મહિલાઓની નાણાકીય સાક્ષરતા ઓછી છે.
- સરેરાશ, એશિયા-પેસિફિકમાં સૌથી ઓછું વૈશ્વિક સંપત્તિનું અંતર છે. આ ક્ષેત્રમાં મહિલાઓ પુરુષોના સંપત્તિ સ્તરના લગભગ ત્રણ ચતુર્થાંશ (76 ટકા) ધરાવે છે, જે વૈશ્વિક સરેરાશ કરતાં માત્ર 2 પોઈન્ટ વધારે છે.

UNEP એકેડેશન ગેપ રિપોર્ટ 2022

- યુનાઈટેડ નેશન્સ એન્વાયર્નમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNEP) દ્વારા “ધ એકેડેશન ગેપ રિપોર્ટ 2022: ટુ લિટલ, ટુ સ્લો - ક્લાઈમેટ એકેડેશન ફેલ્યોર પોટ્સ વર્લ્ડ જોખમ” શીર્ષક હેઠળનો અહેવાલ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- અનુકૂળન આયોજન, ભંડોળ અને અમલીકરણ પર વૈશ્વિક પ્રગતિનું વિજ્ઞાન આધારિત મૂલ્યાંકન પ્રદાન કરવા માટે 2014 થી દર વર્ષે UNEP દ્વારા અનુકૂળન ગેપ રિપોર્ટ (AGR) પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. તે એવા પગલાંની ભલામણ કરે છે જે રાષ્ટ્રીય અને વૈશ્વિક અનુકૂળન પ્રયાસોને આગળ વધારી શકે અને રસના વિવિધ વિષયોનું ઊંડાણપૂર્વક મૂલ્યાંકન પૂરું પાડે.

અનુકૂળન શું છે ?

- અનુકૂળન એ અનિવાર્ય આબોહવા પરિવર્તનના પરિણામો સામે રક્ષણ આપવા માટે પહેલેથી જ લેવાયેલા પગલાં છે. તે સામાજિક, આર્થિક અને પર્યાવરણીય પ્રણાલીઓમાં ગોઠવણોનો ઉલ્લેખ કરે છે જે આબોહવા સંકટને કારણે બદલાઈ રહી છે અથવા બદલાશે. તે આબોહવાની ક્રિયાના 3 મુખ્ય મુદ્દાઓમાંથી એક છે. અન્ય છે:
- શમન: ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરોને ઘટાડવાના પ્રયાસો.
- નુકસાન અને ક્ષતિ: એવા પ્રયત્નો કે જે દેશોને આપત્તિઓની અસર ઘટાડવા અને તેના પછીના પરિણામોમાંથી પુનઃપ્રાપ્ત કરવા સક્ષમ બનાવે છે.

AGR 2022ના મુખ્ય તારણો શું છે?

- અનુકૂળન આયોજન, ધિરાણ અને અમલીકરણમાં વર્તમાન વૈશ્વિક પ્રયાસો વધતા આબોહવા-સંબંધિત જોખમોને સંબોધવા માટે અપૂરતા છે.
- વિશ્વ હાલમાં 1850થી 1900ના ઔદ્યોગિકીકરણ પહેલાના યુગમાં પ્રાપ્ત સરેરાશ તાપમાનની તુલનામાં સરેરાશ વૈશ્વિક તાપમાનમાં 2.8 ડિગ્રી સેલ્સિયસ વધારો કરવાના માર્ગ પર છે. સંશોધકોના મતે, જો ગ્લોબલ વોર્મિંગ 2 ડિગ્રી સેલ્સિયસથી ઉપર રહે છે, તો તે વિનાશક આબોહવા સંકટ તરફ દોરી શકે છે.
- 2022ના અહેવાલમાં જાણવા મળ્યું છે કે UNFCCC (યુનાઈટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાઈમેટ ચેન્જ) ના ઓછામાં ઓછા 84% પક્ષો પાસે અનુકૂળન યોજનાઓ, વ્યૂહરચનાઓ, નીતિઓ અને કાયદાઓ છે. જે ગત વર્ષની સરખામણીએ 5% વધુ છે.

- 10માંથી 8 દેશોમાં ઓછામાં ઓછું એક રાષ્ટ્રીય અનુકૂળ આયોજન સાધન છે જે સુધારી રહ્યું છે અને વધુ સમાવિષ્ટ બની રહ્યું છે.
- UNFCCC ના 197 પક્ષોમાંથી એક તૃતીયાંશ પક્ષો પાસે આબોહવા અનુકૂળ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતા માત્રાત્મક અને સમય-બાઉન્ડ લક્ષ્યો છે.
- જો કે, આ યોજનાઓને અમલમાં મૂકવા માટે જરૂરી નાણાકીય સહાયનો અભાવ છે.

ભલામણોની જાણ કરો

- અહેવાલમાં જાણવા મળ્યું છે કે આયોજન, નાણા અને અમલીકરણની શરૂઆતમાં અનુકૂળ અને શમન ક્રિયાઓને જોડવાથી આબોહવાની ક્રિયાને નોંધપાત્ર રીતે ફાયદો થઈ શકે છે.
- અનુકૂળનનાં પગલાંમાં રોકાણ વધારવા માટે મજબૂત અને અભૂતપૂર્વ રાજકીય ઇચ્છાશક્તિની જરૂર છે. અનુકૂળ તકાવતને વધુ વિસ્તરતો અટકાવવા વધારાના લાંબા ગાળાના રોકાણો મહત્વપૂર્ણ છે.

વૈશ્વિક આબોહવાની સ્થિતિ અંગેનો અહેવાલ 2022

- વિશ્વ હવામાન સંસ્થા (WMO) દ્વારા 6 નવેમ્બરના રોજ '2022માં વૈશ્વિક આબોહવાની સ્થિતિ અંગેનો અહેવાલ' બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- ઠંડાઈથી ગરમ વર્ષ
- છેલ્લા આઠ વર્ષ રેકૉર્ડ પર સૌથી ગરમ હતા. આ ગ્રીનહાઉસ ગેસની સતત વધતી સાંદ્રતા અને સંચિત ગરમીને કારણે થયું હતું.
- 2022માં વૈશ્વિક સરેરાશ તાપમાન 1850-1900 પૂર્વ-ઔદ્યોગિક સરેરાશ કરતાં લગભગ 1.15 °C છે, જે 1.02 °C થી 1.28 °C સુધીની છે.
- ઠંડાસાગરોની ગરમી અને દરિયાની સપાટીમાં વધારો
- 2021 (નવીનતમ મૂલ્યાંકન વર્ષ)માં મહાસાગરની ગરમી રેકૉર્ડ સ્તરે વધી હતી. છેલ્લા બે દાયકામાં સમુદ્રી ઉષ્ણતાનો સૌથી વધુ દર નોંધવામાં આવ્યો છે.
- 1993 થી છેલ્લા 30 વર્ષમાં સમુદ્રનું સ્તર બમણું થયું છે. તે 2020ની શરૂઆતથી લગભગ 10 મીમી વધીને 2022માં નવા રેકૉર્ડ ઉચ્ચ સ્તરે પહોંચ્યું હતું.

- લગભગ 3 દાયકા પહેલા સેટેલાઈટ માપન શરૂ થયું ત્યારથી છેલ્લાં 2.5 વર્ષોમાં દરિયાની સપાટીમાં થયેલા કુલ વધારાના લગભગ 10 ટકા હિસ્સો છે.
- વર્ષ 2022માં યુરોપિયન આલ્પ્સમાં હિમનદીઓના પીગળવાનો રેકૉર્ડ દર જોવા મળ્યો હતો.
- ગ્રીનલેન્ડ બરફની ચાદર સતત 26મા વર્ષે તેનું દળ ગુમાવી રહી છે. સપ્ટેમ્બર 2022માં આ પ્રદેશમાં પ્રથમ વખત બરફને બદલે વરસાદ પડ્યો હતો.
- ઘણા હિમનદીઓ નાશ પામવા માટે બંધાયેલા છે કારણ કે તેમનું ગલન બદલી ન શકાય તેવું છે. આ વૈશ્વિક જળ સુરક્ષાને પ્રતિકૂળ અસર કરશે.
- સતત ગ્લોબલ વોર્મિંગ સાથે, સમુદ્રનું સ્તર પ્રતિ સદી અડધા મીટરથી વધી રહ્યું છે. દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોમાં રહેતા લાખો લોકો માટે તે લાંબા ગાળાનો મોટો ખતરો છે.

દક્ષિણ એશિયા

- ભારત સહિત દક્ષિણ એશિયા 2022માં આબોહવા પરિવર્તનને કારણે સૌથી વધુ અસરગ્રસ્ત વિસ્તારોમાંનો એક છે.
- આ પ્રદેશ 2022ની "પસંદ કરેલી ઉચ્ચ-અસરની ઘટનાઓ"માં ચાર્ટમાં ટોચ પર છે.
- ચોમાસા પહેલાના સમયગાળા દરમિયાન ભારત અને પાકિસ્તાનમાં તાપમાન અસાધારણ રીતે વધારે હતું.
- આ વર્ષે, પાકિસ્તાનમાં રેકૉર્ડ પર સૌથી ગરમ માર્ચ અને એપ્રિલ સૌથી ગરમ હતો, જેના પરિણામે પાકની ઉપજ ઓછી થઈ.
- દેશમાં ચોમાસાની મોસમ દરમિયાન અભૂતપૂર્વ પૂરનો પણ અનુભવ થયો હતો, જેમાં જુલાઈ અને ઓગસ્ટને રાષ્ટ્રીય સ્તરે સૌથી ગરમ મહિના તરીકે નોંધવામાં આવ્યા હતા.
- પીક પૂર દરમિયાન લગભગ 9 ટકા વિસ્તાર ડૂબી ગયો હતો.
- 33 મિલિયનથી વધુ લોકો પ્રતિકૂળ અસરગ્રસ્ત થયા હતા અને 7.9 મિલિયન વિસ્થાપિત થયા હતા. આર્થિક રીતે નબળા અને અન્ય સંવેદનશીલ સમુદાયો સૌથી વધુ પ્રભાવિત થયા હતા.
- ઉચ્ચ તાપમાન, ઘઉંની નિકાસ પરના નિયંત્રણો અને ભારતમાં ચોખાની નિકાસ પરના નિયંત્રણોએ વૈશ્વિક ખાદ્ય ઉદ્યોગ માટે જોખમ ઊભું કર્યું છે અને મુખ્ય ખોરાક તરીકે આ વસ્તુઓ પર નિર્ભર દેશોમાં ખાદ્ય અસુરક્ષા ઊભી કરી છે. 2022માં દેશમાં પૂર અને ભૂસ્ખલનને કારણે 700થી વધુ અને વીજળી પડવાને કારણે 900થી વધુ મૃત્યુ થયા હતા.
- બાંગ્લાદેશમાં 20 વર્ષમાં સૌથી ભયાનક પૂર આવ્યું છે. તેનાથી 7.2 મિલિયનથી વધુ લોકો પર નકારાત્મક અસર પડી હતી, જેમાં 4,81,000 લોકો વિસ્થાપિત થયા હતા.

ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર સ્કીમ

- કેરળ રાજ્ય સરકારે ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર સ્કીમ શરૂ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર યોજના કેરળ સ્ટાર્ટઅપ મિશન (KSUM) દ્વારા લાગુ કરવામાં આવશે.
- તે ભારતમાં સરકારી સંશોધન સંસ્થાઓ પાસેથી તેમના ઉત્પાદનોનું વેપારીકરણ અને સ્કેલ કરવા માટે ટેકનોલોજી લાઇસન્સ પ્રાપ્ત કરતી વખતે નવા સ્ટાર્ટઅપ સાહસો દ્વારા કરવામાં આવેલા ખર્ચની ભરપાઈ કરશે.
- આ યોજના હેઠળ, સરકારી સંશોધન સંસ્થાઓ પાસેથી સ્ટાર્ટઅપ્સ પ્રાપ્ત કરવા અથવા સોર્સિંગ ટેકનોલોજી માટે અને તેના પર કામ કરી શકાય તેવા ઉત્પાદનો વિકસાવવા માટે મહત્તમ રૂ. 10 લાખની ભરપાઈ કરવામાં આવશે.
- ટેકનોલોજી લાઇસન્સ આપતી સંશોધન સંસ્થાઓને સ્ટાર્ટઅપ્સ દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી ટેકનોલોજી ફીના 90 ટકા રાજ્ય સરકાર ભરપાઈ કરશે.
- આ યોજનાનો અંતિમ ધ્યેય સ્ટાર્ટઅપ્સને સામેલ ખર્ચમાં ઘટાડો કરીને તેમના વિચારોને નવીનતા લાવવા પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.

યા સ્ટાર્ટઅપ્સ આ યોજના માટે પાત્ર છે?

- કેરળ સ્ટાર્ટઅપ મિશન (KSUM) સાથે સક્રિય નોંધણી ધરાવતા હોય તેવા સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે આ યોજના લાગુ પડે છે.
- સ્ટાર્ટઅપ કેરળમાં લિમિટેડ લાયબિલિટી પાર્ટનરશિપ (LLP) અથવા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કંપની તરીકે નોંધાયેલ કંપની હોવી જોઈએ.
- તે કેન્દ્ર સરકારના ડિપાર્ટમેન્ટ ફોર પ્રમોશન ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રી એન્ડ ઇન્ટરનલ ટ્રેડ (DIAPP) સાથે રજિસ્ટર્ડ કંપની પણ હોવી જોઈએ.
- તેની પાસે કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલય સાથે સક્રિય અથવા સક્રિય અનુપાલન સ્થિતિ હોવી જોઈએ.
- તેની પાસે રાજ્યની કોઈપણ સરકારી એજન્સી, KSUM અને અન્ય ઇન્ક્યુબેટર્સ પાસે કોઈ લેણું હોવું જોઈએ નહીં.

કેરળ સ્ટાર્ટઅપ મિશન (KSUM) શું છે?

- કેરળ સ્ટાર્ટઅપ મિશન (KSUM) એ રાજ્યમાં ઉદ્યોગસાહસિકતા વિકાસ અને ઇન્ક્યુબેશન પ્રવૃત્તિઓ માટે કેરળ સરકારની નોડલ એજન્સી છે. તે કેરળમાં સ્ટાર્ટઅપ એક્સિલરેટર - ટેકનોલોજી બિઝનેસ ઇન્ક્યુબેટર (TBI) ના આયોજન, સેટઅપ અને સંચાલનને અમલમાં મૂકવા માટે

બનાવવામાં આવ્યું હતું. તે હાલમાં ટેકનોલોજી-આધારિત ઉદ્યોગસાહસિકતાને પ્રોત્સાહન આપવા અને રાજ્યમાં ઉચ્ચ-ટેકનોલોજી આધારિત વ્યવસાયોના વિકાસને ટેકો આપવા માટે જરૂરી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને પર્યાવરણના નિર્માણમાં સામેલ છે.

તેના અન્ય હેતુઓમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

- કેરળમાં અન્ય ઇન્ક્યુબેટરના કાર્યો સાથે સંકલન
- વિદ્યાર્થીઓ, અધ્યાપકો અને સ્થાનિક સાહસિકો દ્વારા જ્ઞાન આધારિત અને ટેકનોલોજી આધારિત સ્ટાર્ટઅપ સાહસોને સમર્થન આપવું
- કેરળ સરકારની ઉદ્યોગ સાહસિકતા વિકાસ પ્રવૃત્તિઓને મજબૂત બનાવવી
- નેટવર્કિંગ પ્રવૃત્તિઓ અને ઉદ્યોગ સાથે જોડાણને પ્રોત્સાહન આપવું

સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે-2022

- સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે 2022, 9 નવેમ્બરથી 23 ડિસેમ્બર દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.

સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે શું છે?

- સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે (CPS) ઇઝ ઓફ લિવિંગ ઇન્ડેક્સના ભાગ રૂપે હાથ ધરવામાં આવે છે.
- સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે (CPS) 2021માં પ્રથમ વખત હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે સરકારે 16 લાખ ઉત્તરદાતાઓ પાસેથી આંતરવૃષ્ટિ મેળવવાનું લક્ષ્ય રાખ્યું હતું, ત્યારે 2020 સર્વેક્ષણ 111 શહેરોમાં 32 લાખથી વધુ નાગરિકો પાસેથી પ્રતિભાવો એકત્રિત કરવામાં સક્ષમ હતું.
- CPSનો હેતુ નાગરિકોની તેમના શહેરોમાં જીવનની ગુણવત્તા અંગેની ધારણા પર માહિતી મેળવવાનો છે. તે જાહેર પરિવહન, શિક્ષણ સુવિધાઓ, આરોગ્ય સેવાઓ, પાણીની ઉપલબ્ધતા, જીવન ખર્ચ, રોજગારીની તકો વગેરે અંગે નાગરિકોની ધારણા વિશે માહિતી મેળવવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આ સર્વેક્ષણના ડેટાનો ઉપયોગ સરકારી વહીવટીતંત્ર દ્વારા નાગરિકોના અભિપ્રાયની સમજ મેળવવા અને શહેરોમાં સેવા વિતરણ અને શાસન સુધારવા માટે કરવામાં આવશે. આ Ease of Living Index હેઠળ કુલ સ્કોરનો 30 ટકા છે.

સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે 2022

- સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે 2022 આ વર્ષે 9 નવેમ્બરથી 23 ડિસેમ્બર દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવ્યો. તે ઓફલાઇન

અને ઓનલાઇન બંને મોડમાં સંચાલિત થાય છે. ઓફલાઇન સંસ્કરણમાં સામ-સામે ઇન્ટરવ્યુ લેવાનો સમાવેશ થાય છે. તેની સાથે ઓનલાઇન સર્વે પણ કરવામાં આવ્યું.

- સમગ્ર ભારતમાં 21 લાખથી વધુ નાગરિકોના મંતવ્યો મેળવવા અને તેને પ્રતિબિંબિત કરવા માટે 2022નો સર્વે 264થી વધુ શહેરોમાં હાથ ધરવામાં આવ્યો.

ગ્લોબલ કાર્બન બજેટ 2022

- ગ્લોબલ કાર્બન બજેટ 2022 રિપોર્ટ 11 નવેમ્બર, 2022ના રોજ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. આ રિપોર્ટ ગ્લોબલ કાર્બન પ્રોજેક્ટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.

વૈશ્વિક કાર્બન બજેટ, 2022ના મુખ્ય તારણો

- વૈશ્વિક કાર્બન ઉત્સર્જન 2022 માં વાતાવરણમાં 40.6 અબજ ટન કાર્બન ડાયોક્સાઇડ સુધી પહોંચવાની અપેક્ષા છે.
- આ અંદાજ 2019માં ઉત્સર્જિત કરાયેલા 40.9 બિલિયન ટન CO2ના અત્યાર સુધીના સૌથી વધુ વાર્ષિક કુલ 40.9 બિલિયન ટનની નજીક છે.
- ગ્લોબલ વોર્મિંગને 1.5 ડિગ્રી સેલ્સિયસ સુધી મર્યાદિત કરવા માટે જરૂરી કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો થવાના કોઈ સંકેત નથી.
- જો વર્તમાન ઉત્સર્જન સ્તર ચાલુ રહે છે, તો આગામી 9 વર્ષોમાં 1.5 °C ના તાપમાનની આગાહી કરવામાં આવે છે.
- વિશ્વભરમાં દુષ્કાળ, જંગલની આગ અને પૂરના રેકૉર્ડ સ્તરે પૃથ્વીના વૈશ્વિક સપાટીના તાપમાનમાં પૂર્વ-ઔદ્યોગિક સ્તરની સરેરાશની સરખામણીમાં લગભગ 1.1 ડિગ્રી સેલ્સિયસનો વધારો થયો છે.
- 2021માં, વૈશ્વિક કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ચીન (31 ટકા), યુએસ (14 ટકા) અને યુરોપિયન યુનિયન (8 ટકા) મુખ્ય ફાળો આપનાર છે. વૈશ્વિક કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ભારતનો હિસ્સો 7 ટકા છે.
- રિપોર્ટમાં ચીન (0.9 ટકા) અને યુરોપિયન યુનિયન (0.8 ટકા) માટે 2022માં કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો થવાની પણ આગાહી કરવામાં આવી છે. જોકે, અમેરિકામાં 1.5 ટકા અને ભારતમાં 6 ટકાનો વધારો થશે.
- ગત વર્ષની સરખામણીએ ભારતમાં 2022માં વિશ્વમાં કાર્બન ઉત્સર્જનમાં સૌથી વધુ વધારો થવાની ધારણા છે. યુએસ કાર્બન ઉત્સર્જનમાં બીજા ક્રમનો સૌથી મોટો વધારો રેકૉર્ડ કરવાનો અંદાજ છે.
- કોલસાના ઉત્સર્જન (5% વધારો) અને તેલ ઉત્સર્જન (10% વધારો)ને કારણે ભારતમાં કાર્બન ઉત્સર્જન વધશે. આ કાર્બન ઉત્સર્જનને 2019ના સ્તરે પરત કરે છે.

ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ 2023

- ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ 2023 જર્મનવોચ, ન્યૂક્લાઇમેટ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ અને ક્લાઇમેટ એક્શન નેટવર્ક દ્વારા સંયુક્ત રીતે બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ શું છે?

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ક્લાઇમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સમાં દર વર્ષે ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ (CCPI) બહાર પાડવામાં આવે છે. તે એક એવું સાધન છે જે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય આબોહવા રાજકારણમાં પારદર્શિતા સુનિશ્ચિત કરે છે.
- 2005થી, તે દેશોની આબોહવા સંરક્ષણ કામગીરીનું પ્રમાણિત મૂલ્યાંકન પ્રદાન કરે છે. તે હાલમાં પેરિસ કરાર દ્વારા નિર્ધારિત લક્ષ્યો તરફ દેશોની પ્રગતિને ટ્રેક કરે છે.
- તે 59 દેશો અને યુરોપિયન યુનિયનના પર્યાવરણીય પ્રદર્શનની તુલના કરવા માટે એક માનક માળખાનો ઉપયોગ કરે છે, જે વૈશ્વિક ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનના 92 ટકા હિસ્સો ધરાવે છે.
- આ ઇન્ડેક્સ ચાર કેટેગરીમાં 14 સૂચકાંકોનો ઉપયોગ કરીને આ દેશોની આબોહવા સંરક્ષણ કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરે છે:
  1. GHG ઉત્સર્જન
  2. પુનઃપ્રાપ્ય ઊર્જા
  3. ઊર્જા વપરાશ
  4. આબોહવા નીતિ

ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ (CCPI) 2023ની મુખ્ય વિશેષતાઓ

- એકંદર રેન્કિંગમાં કોઈ દેશ પ્રથમ ત્રણ રેન્કમાં આવ્યો નથી.
- ડેનમાર્ક 79.61ના સ્કોર સાથે ચોથા સ્થાને છે. તે પછી સ્વીડન (73.28 પોઇન્ટ) આવે છે.
- CCPI 2023માં ચિલી ત્રણ સ્થાન આગળ વધીને છઠ્ઠા સ્થાને પહોંચી ગયું છે. તેને માત્ર ઊર્જા વપરાશની શ્રેણીમાં નીચું રેટિંગ અને આબોહવા નીતિમાં મધ્યમ રેટિંગ અને નવીનીકરણીય ઊર્જા અને GHG ઉત્સર્જનમાં અનુક્રમે ઉચ્ચ અને ખૂબ જ ઉચ્ચ રેટિંગ મળ્યું છે.
- રશિયા સૌથી ખરાબ પ્રદર્શન કરનારાઓમાં સામેલ છે, કારણ કે તે મુખ્યત્વે ઊર્જાના સ્ત્રોત તરીકે અસ્મિભૂત ઇંધણ પર આધાર રાખે છે અને તેની લગભગ 3 ટકા ઊર્જા રિન્યુએબલ સ્ત્રોતોમાંથી મેળવે છે. યુક્રેન પર રશિયાના આક્રમણને કારણે સર્જાયેલી વૈશ્વિક ઊર્જા કટોકટીએ વૈશ્વિક આબોહવાની ક્રિયાને નબળી પાડી છે.

- ઇન્ડેક્સની પાછલી આવૃત્તિની તુલનામાં, ભારત 67.35 પોઇન્ટના સ્કોર સાથે 8મા સ્થાને પહોંચી ગયું છે.
- 2022 અને 2021માં ભારત 10મા ક્રમે હતું. 2020માં તે 9મા ક્રમે હતો.

સ્ટેટ ઓફ ધ ક્લાઇમેટ ઇન એશિયા 2021 રિપોર્ટ

- ઇજિપ્તમાં COP27 ખાતે વર્લ્ડ મીટીરોલોજીકલ ઓર્ગેનાઇઝેશન (WMO) અને એશિયા અને પેસિફિક માટે યુનાઇટેડ નેશન્સ ઇકોનોમિક એન્ડ સોશિયલ કમિશન (ESCAP) દ્વારા એશિયામાં સ્ટેટ ઓફ ધ ક્લાઇમેટ 2021 રિપોર્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- એશિયામાં દુષ્કાળ, પૂર અને ભૂસ્ખલનને કારણે આર્થિક નુકસાનમાં વધારો થયો, પરિણામે કુલ 35.6 બિલિયન યુએસડીનું આર્થિક નુકસાન થયું.
- 48.3 બિલિયનથી વધુ લોકો આ કુદરતી જોખમોથી સીધા પ્રભાવિત થયા હતા.
- ગયા વર્ષે એશિયામાં 100 થી વધુ કુદરતી આફતો આવી હતી. તેમાંથી 80 ટકા પૂર અને તોફાનની ઘટનાઓ હતી. આના પરિણામે આશરે 4,000 મૃત્યુ થયા, જેમાંથી 80 ટકા પૂરને કારણે થયા.
- પૂરના કારણે સૌથી વધુ મૃત્યુ અને આર્થિક નુકસાન થયું હતું. દુષ્કાળની સૌથી વધુ અસર આ પ્રદેશના લોકોને થઈ છે.
- 2021 માં, ચીન એશિયામાં સૌથી વધુ આર્થિક નુકસાન જુએ છે. આતંત્રિક હવામાન પરિસ્થિતિઓને કારણે, તેને 18.4 બિલિયન યુએસડીનું નુકસાન થયું.
- 3.2 બિલિયન યુએસ ડોલરના નુકસાન સાથે ભારતને બીજું સૌથી મોટું નુકસાન થયું હતું.
- પૂરના કારણે ચીન (US\$18.4 બિલિયન)માં સૌથી વધુ આર્થિક નુકસાન થયું હતું, ત્યારબાદ ભારત (US\$3.2 બિલિયન) અને થાઇલેન્ડ (US\$0.6 બિલિયન)નો નંબર આવે છે.
- આ વાવાઝોડાએ ભારત (US\$4.4 બિલિયન), ચીન (US\$3 બિલિયન) અને જાપાન (US\$2 બિલિયન)માં પણ મોટું આર્થિક નુકસાન કર્યું છે.
- આબોહવા કટોકટી ખોરાકની અસુરક્ષા અને ગરીબીને વધારી રહી છે અને ટકાઉ વિકાસ તરફ વિશ્વની પ્રગતિમાં મુખ્ય અવરોધો ઉભી કરી રહી છે.

- પાણીની અસુરક્ષા પણ વધુ ખરાબ થવાની ધારણા છે. હાઇ માઉન્ટેન એશિયા, જે હિમાલય અને તિબેટીયન ઉચ્ચપ્રદેશનું આયોજન કરે છે, ધ્રુવીય પ્રદેશની બહાર બરફનો સૌથી વધુ જથ્થો ધરાવે છે.
- વિશ્વના સૌથી ગીચ વસ્તીવાળા પ્રદેશ માટે આ પ્રદેશના હિમનદીઓ તાજા પાણીનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ સ્ત્રોત છે. 2021 માં અપવાદરૂપે ગરમ અને શુષ્ક હવામાન પરિસ્થિતિઓએ પ્રદેશમાં ગ્લેશિયર પીછેહઠને વેગ આપ્યો છે. એશિયામાં પાણી સંબંધિત ચરમસીમાઓ સૌથી નોંધપાત્ર જોખમ હોવાનું કહેવાય છે.
- આ રિપોર્ટ અનુસાર વિવિધ પ્રકારની આફતોના કારણે આર્થિક નુકસાન છેલ્લા 20 વર્ષની સરેરાશની સરખામણીએ વધી રહ્યું છે. દુષ્કાળને કારણે આર્થિક નુકસાનમાં 63 ટકાનો વધારો થયો છે, પૂરને કારણે આર્થિક નુકસાનમાં 23 ટકાનો વધારો થયો છે અને ભૂસ્ખલનને કારણે થયેલા આર્થિક નુકસાનમાં 147 ટકાનો વધારો થયો છે.

ડિજિટલ શક્તિ 4.0 અભિયાન

- રાષ્ટ્રીય મહિલા આયોગ (NCW) દ્વારા તાજેતરમાં ડિજિટલ શક્તિ અભિયાનના ચોથા તબક્કાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

ડિજિટલ શક્તિ અભિયાન શું છે?

- ડિજિટલ શક્તિ અભિયાન એ રાષ્ટ્રીય સ્તરનું અભિયાન છે જે 2018માં ડિજિટલી સશક્તિકરણ અને સાયબર સ્પેસમાં મહિલાઓ અને છોકરીઓને તેમની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે કૌશલ્ય પ્રદાન કરવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ પહેલ દ્વારા, ભારતભરની 3 લાખથી વધુ મહિલાઓને સાયબર સુરક્ષા પગલાં, રિપોર્ટિંગ અને રિફ્રેસલ મિકેનિઝમ્સ, ડેટા ગોપનીયતા અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગ વિશે સંવેદનશીલ બનાવવામાં આવી છે.

આ અભિયાન શા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું?

- છેલ્લા એક દાયકામાં ભારતમાં સાયબર ગુનાઓની સંખ્યામાં વધારો થયો છે. આમાંના મોટાભાગના ગુનાઓ મહિલાઓને નિશાન બનાવે છે. તેની પાછળના કેટલાક કારણોમાં લિંગ અસમાનતા અને ડિજિટલ સાક્ષરતાનો અભાવ છે.
- વધુમાં, મોટાભાગની મહિલાઓ જે સાયબર કાઇમનો ભોગ બને છે તેઓ જાગૃતિના અભાવ અને કુટુંબ અથવા કાયદાના અમલીકરણના સમર્થનના અભાવને કારણે ફરિયાદ નોંધાવતી નથી.

- ફરિયાદ રિપોર્ટિંગ પ્રક્રિયાને સરળ બનાવવા માટે સાયબર ક્રાઇમ રિપોર્ટિંગ પોર્ટલની હાજરી હોવા છતાં, ઘણા કેસ પેન્ડિંગ અને વણઉકેલાયેલા રહે છે.

ડિજિટલ શક્તિ 4.0

- ડિજિટલ શક્તિ 4.0નો ઉદ્દેશ્ય મહિલાઓને ડિજિટલી નિપુણ બનાવવા અને સાયબર સ્પેસમાં થતી ગેરકાયદેસર અથવા અયોગ્ય પ્રવૃત્તિઓ સામે જાગૃત કરવાનો છે.
- તે NCW દ્વારા સાયબરપીસ ફાઉન્ડેશન અને META સાથે મળીને લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

યુકે-ઇન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમ

- યુકે-ઇન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમની જાહેરાત બ્રિટિશ વડા પ્રધાન ઋષિ સુનકે ઇન્ડોનેશિયાના બાલીમાં યોજાયેલી G20 સમિટમાં કરી હતી.

યોજનાની મુખ્ય વિશેષતાઓ

- યુકે-ઇન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમ ભારતીયોને યુનાઇટેડ કિંગડમમાં બે વર્ષ સુધી કામ કરવા માટેનું સ્થાન પ્રદાન કરશે.
- આનાથી 18થી 30 વર્ષની વય જૂથના 3,000 ડિગ્રી ધારક ભારતીયોને ફાયદો થશે.
- આ યોજના 2023ની શરૂઆતથી પારસ્પરિક ધોરણે લાગુ કરવામાં આવશે.
- આ પહેલ 2021માં સંમત થયા મુજબ દેશો વચ્ચે ગતિશીલતા ભાગીદારી અને સ્થળાંતરને મજબૂત બનાવશે.
- આ યોજના ભારતને યોજનાનો લાભ મેળવનાર પ્રથમ વિઝા-રાષ્ટ્રીય દેશ બનાવે છે.
- દેશમાં કામદારોની ભારે અછત વચ્ચે યુનાઇટેડ કિંગડમ દ્વારા તેને લોન્ચ કરવામાં આવ્યું છે.

આ યોજના શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?

- યુનાઇટેડ કિંગડમ હાલમાં હોસ્પિટાલિટી, બાંધકામ વગેરે જેવા ઉદ્યોગોમાં કામદારોની અછતનો સામનો કરી રહ્યું છે.
- એક નવા અભ્યાસમાં બહાર આવ્યું છે કે યુકેના ત્રણ ચતુર્થાંશ વ્યવસાયો દેશમાં કામદારોની અછતથી પ્રભાવિત છે.
- મજૂરોની અછતની ચિંતામાં વધારો કરવા માટે BREXITને દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.
- શ્રમ દળની અછત ખાસ કરીને એવા ક્ષેત્રોમાં જોવા મળી હતી કે જેઓ રોગચાળાની અસર પહેલા EU દેશો પર ભારે નિર્ભર હતા. આ નવી યોજના દેશમાં મજૂરોની અછતને દૂર કરશે.

- આ નવી યોજના યુનાઇટેડ કિંગડમ અને ભારત વચ્ચેના સાંસ્કૃતિક અને આર્થિક સંબંધોને પણ મજબૂત બનાવશે. યુનાઇટેડ કિંગડમમાં એક ક્વાર્ટર આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓ ભારતના છે.
- આ બંને દેશો વચ્ચેના મજબૂત દ્વિપક્ષીય સંબંધોને દર્શાવે છે. યુકેમાં ભારતીય રોકાણો સમગ્ર દેશમાં લગભગ 95,000 નોકરીઓને ટેકો આપી રહ્યા છે.

નેટવર્ક રેડીનેસ ઇન્ડેક્સ 2022

- નેટવર્ક રેડીનેસ ઇન્ડેક્સ 2022 યુએસ સ્થિત બિન-લાભકારી સંસ્થા પોર્ટુલન્સ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. રિપોર્ટમાં 131 અર્થતંત્રોના નેટવર્ક-આધારિત સજ્જતાના લેન્ડસ્કેપનું મૂલ્યાંકન ચાર અલગ-અલગ સ્તંભો - ટેકનોલોજી, લોકો, શાસન અને પ્રભાવમાં તેમના પ્રદર્શનના આધારે કરવામાં આવ્યું છે. તેમાં 58 ચલ શામેલ છે.

નેટવર્ક રેડીનેસ ઇન્ડેક્સ 2022 ના મુખ્ય તારણો

- 80.3 ના એકંદર સ્કોર સાથે, યુએસ આ ઇન્ડેક્સમાં ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર છે. સિંગાપોર (79.35) અને સ્વીડન (78.91) અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા સ્થાને છે.
- સિંગાપોર આ ઇન્ડેક્સમાં સૌથી વધુ પ્રગતિ ધરાવતો દેશ છે, કારણ કે તે ટોચના પાંચમાંથી ડેનમાર્ક (6ઠ્ઠા) અને ફિનલેન્ડ (7મા)ને આગળ ધકેલીને 7માથી બીજા સ્થાને પહોંચી ગયો છે.
- અન્ય પાંચ ટોચના 10 પ્રદર્શન કરનારા દેશોમાં નેધરલેન્ડ (4ઠ્ઠા), સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ (5મું), ડેનમાર્ક (6ઠ્ઠા), ફિનલેન્ડ (7મું), જર્મની (8મું), દક્ષિણ કોરિયા (9મું) અને નોર્વે (10મું) છે.
- એશિયા પેસિફિકમાં ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર દેશ સિંગાપોર છે, ત્યારબાદ દક્ષિણ કોરિયા અને જાપાન છે.
- ટોચના 25 દેશોમાંથી 17 ઉત્તર અને પશ્ચિમ યુરોપમાં, ચાર પૂર્વ અને દક્ષિણપૂર્વ એશિયામાં, બે ઓસનિયા (ઓસ્ટ્રેલિયા અને ન્યુઝીલેન્ડ)માં અને બે ઉત્તર અમેરિકા (યુએસ અને કેનેડા) માં છે.
- 2021માં કુલ સ્કોર 49.74થી વધીને 2022માં 51.19 થઈ ગયો છે અને ભારત 6 સ્થાન આગળ વધીને 61મા સ્થાને પહોંચી ગયું છે.
- યુકેન અને ઇન્ડોનેશિયા બાદ 36 ઓછી-મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશોમાં ભારત ત્રીજા ક્રમે છે. તેણે તમામ થાંભલા અને પેટા સ્તંભોમાં આવક જૂથ માટે સરેરાશ કરતાં વધુ સ્કોર કર્યો.

વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઇન્ડિકેટર્સ 2022

- વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઓર્ગેનાઇઝેશન (WIPO) એ વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઇન્ડિકેટર્સ 2022 બહાર પાડ્યું છે.

વિશ્વ બૌદ્ધિક સંપત્તિ સૂચકાંકો શું છે?

- વિશ્વ બૌદ્ધિક સંપદા સૂચકાંકો (WIPI) એ એક અધિકૃત અહેવાલ છે જે પેટન્ટ, ઉપયોગિતા મોડલ, ટ્રેડમાર્ક, ઔદ્યોગિક ડિઝાઇન, સુક્ષ્મસજીવો, છોડની વિવિધતા સંરક્ષણ, ભૌગોલિક સંકેતો અને સર્જનાત્મક અર્થતંત્રના ક્ષેત્રોમાં પ્રવૃત્તિઓની ઝાંખી આપે છે. તે દર વર્ષે WIPO દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે.
- WIPI 2022 એ વિશ્વભરની લગભગ 150 રાષ્ટ્રીય અને પ્રાદેશિક બૌદ્ધિક સંપદા કચેરીઓમાંથી ડેટાનું સંકલન કર્યું છે.

વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઇન્ડેક્સ 2022ના મુખ્ય તારણો

- 2021 માં, વિશ્વભરમાં લગભગ 3.4 મિલિયન પેટન્ટ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જે ગત વર્ષની સરખામણીમાં 3.6 ટકા વધુ છે.
- સૌથી વધુ પેટન્ટ ફાઇલિંગ ધરાવતા ટોચના બે દેશો ભારત અને ચીન છે.
- યુએસ, જાપાન અને જર્મનીમાં 2021માં સ્થાનિક પેટન્ટ પ્રવૃત્તિમાં ઘટાડો થવાની ધારણા છે.
- યુરોપિયન પેટન્ટ ઓફિસ અને દક્ષિણ આફ્રિકાએ પેટન્ટના સર્વાંગી વિકાસમાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપ્યું છે.
- ભારતને ગયા વર્ષે 61,573 પેટન્ટ અરજીઓ મળી હતી, જે 2020માં 56,771 હતી.
- લગભગ 43 ટકા ભારતીય પેટન્ટ અરજીઓ સ્થાનિક છે અને નિવાસી અરજદારો દ્વારા ફાઇલ કરવામાં આવે છે. દેશમાં પ્રકાશિત થયેલ કુલ અરજીઓમાંથી લગભગ 18.5 ટકા ફાર્માસ્યુટિકલ્સ સંબંધિત છે.
- આ અહેવાલ મુજબ, ભારતમાં દાખલ કરાયેલી પેટન્ટ અરજીઓમાંથી 57.3 ટકા બિન-નિવાસીઓ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- ભારતે 2021માં પેટન્ટ અનુદાનમાં 16.5 ટકાનો વધારો નોંધાવ્યો છે. જો કે, આ સમયગાળા દરમિયાન પેટિંગ પેટન્ટ અરજીઓની ટકાવારી વધીને 91.5 ટકા થઈ છે.
- ભારતમાં ટ્રેડમાર્ક એપ્લિકેશનની સંખ્યામાં 6.7 ટકાનો વધારો જોવા મળ્યો છે. ભારતીય ઓફિસોમાં દાખલ કરાયેલા બિન-નિવાસી ટ્રેડમાર્ક્સમાંથી લગભગ 42.4 ટકા યુએસ, ચીન અને જર્મનીના હતા.

હર ઘર ગંગાજલ યોજના

- બિહાર સરકાર ગંગા નદીનું પાણી રાજ્યના એવા સૂકા વિસ્તારોમાં પહોંચાડવા માટે હર ઘર ગંગાજલ પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવા જઈ રહી છે જે નદીના કિનારે સ્થિત નથી.

હર ઘર ગંગાજલ યોજના શું છે?

- હર ઘર ગંગાજલ યોજના હેઠળ, ચોમાસાની ઋતુમાં ગંગા નદીમાંથી વધારાનું પાણી એકઠું કરવામાં આવશે, રાજગીર, ગયા અને બોધગયામાં શુદ્ધિકરણ, સંગ્રહ અને પાઇપ દ્વારા પાઇપ કરવામાં આવશે - એવા વિસ્તારો કે જે લાંબા સમયથી પીવાના પાણી માટે નજીકના જિલ્લાઓમાંથી ટેન્કરો પર નિર્ભર છે.

હર ઘર ગંગાજલ યોજના કેવી રીતે અમલમાં આવશે ?

- તે રાજ્ય સરકારની જલ, જીવન, હરિયાળી યોજના હેઠળ શરૂ કરવામાં આવશે.
- આ પ્રોજેક્ટનો પ્રથમ તબક્કો રૂ. 4,000 કરોડના ખર્ચ સાથે લાગુ કરવામાં આવશે.
- આ તબક્કા હેઠળ, રાજગીર, બોધ ગયા અને ગયાના લગભગ 7.5 લાખ ઘરોને પાણી પહોંચાડવા માટે મોટા પંપ મોકામાં નજીક હાથીદાહથી પાણી ઉપાડશે.
- એકમિત પાણીને શરૂઆતમાં રાજગીર અને ગયાના જળાશયોમાં સંગ્રહિત કરવામાં આવશે, જે પછી ગ્રામ ટ્રીટમેન્ટ અને શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટમાં મોકલવામાં આવશે.
- હાથીદાહમાંથી પાઇપ દ્વારા ટ્રીટેડ પાણી લોકોને પહોંચાડવામાં આવશે.
- પ્રોજેક્ટ દરેક લાભાર્થીના ઘર સુધી પહોંચવા માટે વર્તમાન, નવીનીકરણ અને નવા પાણીના જોડાણોનો ઉપયોગ કરશે.
- આ પ્રોજેક્ટનો બીજો તબક્કો, જે 2023માં શરૂ થવાની ધારણા છે, તે નવાદાને ગંગાનું પાણી પૂરું પાડશે.
- આ યોજના હેઠળ, દરેક વ્યક્તિગત લાભાર્થીને પીવાના અને ઘરેલું હેતુઓ માટે દરરોજ 135 લિટર (બે મોટી ડોલ) ગંગાનું પાણી મળશે.

આયોજનની જરૂરિયાત

- રાજગીર ખડકાળ અને પાણીની અછત ધરાવતો વિસ્તાર છે. ભૂગર્ભજળના બિનઆયોજિત અને આકેષડ ઉપયોગથી ભૂગર્ભ જળાશયો ખાલી થઈ ગયા છે અને પાણીના સ્તરમાં ઘટાડો થયો છે અને ગયા અને રાજગીરમાં પાણીની ગુણવત્તાને અસર થઈ છે.

- શહેરી પાણી પુરવઠાનો મોટો હિસ્સો ટ્યુબવેલ દ્વારા ચાલુ રહે છે. પરિણામે, 2014-15 અને 2020-21 વચ્ચે પાણીનું સ્તર 2 થી 4 મીટરની વચ્ચે ઘટી ગયું છે. આ વિસ્તારોના જિલ્લા વહીવટી તંત્ર ઉનાળાની ઋતુમાં શહેરી વિસ્તારોમાં પીવાનું પાણી પહોંચાડવા માટે પાણીના ટેન્કરની વ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે. આ શુષ્ક પ્રદેશોમાં પાણીની અછતને પહોંચી વળવા માટે આ ટૂંકા ગાળાનો અને અવિશ્વસનીય ઉકેલ છે. દર ઘર ગંગાજલ પ્રોજેક્ટનો ઉદ્દેશ્ય આ પડકારનો સામનો કરવાનો છે.

પ્લાસ્ટિક લાઇફ-સાઇકલ રિપોર્ટ

- પ્લાસ્ટિક લાઇફ-સાઇકલ રિપોર્ટ દિલ્હી સ્થિત થિંક-ટેન્ક, સેન્ટર ફોર સાયન્સ એન્ડ એન્વાયરમેન્ટ (CSE) દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
- તે 22 નવેમ્બરના રોજ ઈન્ડિયા હેબિટેટ સેન્ટર ખાતે એક દિવસીય રાષ્ટ્રીય પરિષદ દરમિયાન બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- પ્લાસ્ટિક પ્રદૂષણ સામે લડવા માટે ભારત અસરકારક રીતે નીતિઓનો અમલ કરી શક્યું નથી.
- પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો 2016માં જારી કરવામાં આવ્યા ત્યારથી જુલાઈ 2022 સુધી પાંચ વખત તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.
- આ સુધારેલી નીતિઓથી માત્ર મોટા ઉત્પાદકો, આયાતકારો અને બ્રાન્ડ માલિકોને જ ફાયદો થયો છે.
- નવો અહેવાલ કહે છે કે, જ્યાં સુધી પ્લાસ્ટિકનું સમગ્ર જીવનચક્ર - સ્ત્રોતથી નિકાલ સુધી - પ્લાસ્ટિક પ્રદૂષણના મૂળ કારણ તરીકે ઓળખાય નહીં ત્યાં સુધી આ સમસ્યા યથાવત રહેશે.
- વર્તમાન નીતિઓ માત્ર પ્લાસ્ટિક કચરાના સંગ્રહ, વ્યવસ્થાપન, ડાયવર્ઝન અને નિકાલ સંબંધિત ડાઉનસ્ટ્રીમ મુદ્દાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- જ્યારે 2016ના નિયમોમાં તમામ નોન-રિસાયકલેબલ મલ્ટી-લેયર પ્લાસ્ટિક્સ (MLP)ને તબક્કાવાર રીતે બહાર કરવાની હાકલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે MLP ના તબક્કાવાર બહાર થતા અટકાવવા માટે 2018માં તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.
- જ્યારે 2021ની નીતિએ 1 જુલાઈ, 2022 પછી સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિકના ઉત્પાદન, વેચાણ અને ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો, ત્યારે ફેબ્રુઆરી 2022ના સુધારામાં ભારતમાં ઉદભવતા પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ માટે આ નિયમમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. અડધાથી વધુ પ્લાસ્ટિક માટે જવાબદાર છે.

- એક્સટેન્ડેડ પ્રોડ્યુસર રિસ્પોન્સિબિલિટી (EPR) દ્વારા ઉત્પાદકો, આયાતકારો, બ્રાન્ડ માલિકો અને પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ પ્રોસેસર્સ પર મુક્તિ આપવામાં આવી હતી.
- જો કે, EPRમાં ખામીઓ છે જે ઔદ્યોગિક લાભો માટે પર્યાવરણના શોષણને સક્ષમ કરે છે.
- ઉત્પાદકો, આયાતકારો અને બ્રાન્ડ માલિકો (PIBO) ને 2021-22 માટે માર્કેટિંગ પ્લાસ્ટિક માટે 25 ટકા સંગ્રહ લક્ષ્યાંક આપવામાં આવ્યો હતો. જો કે, સેન્ટ્રલ પોલ્યુશન કંટ્રોલ બોર્ડ (CPCB) એ હજુ સુધી 2021-22 માટે આ કંપનીઓની કામગીરી અપડેટ કરી નથી.
- નાણાકીય વર્ષ 2022-23 માટે, કંપનીઓ માટે EPR લક્ષ્યાંક 70 ટકા રાખવામાં આવ્યો છે. જોકે, CPCBને તેના EPR પોર્ટલ પર તમામ PIBOની નોંધણી કરવામાં પણ મુશ્કેલી પડી રહી છે.
- EPR હેઠળ PIBO માટે રિસાયક્લિંગ લક્ષ્યાંકો ફક્ત 2024-25થી શરૂ થાય છે.
- આનો અર્થ એ થયો કે 2024-25 સુધી પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટે કોઈ આદેશ નથી.
- 2024-25 સુધી એકત્ર થયેલા કચરાનું શું થશે તે અંગે પણ સ્પષ્ટતાનો અભાવ છે.
- હાલમાં, પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનોમાં રિસાયકલ કરેલ સામગ્રીના ઉપયોગને ચકાસવા માટે કોઈ તકનીક નથી. તેથી, રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ કરવાના કોઈપણ દાવાઓ ચકાસી શકાય નહીં.
- આનો અર્થ એ છે કે આ નિયમો કંપનીના દાવાની પ્રમાણિકતા, પ્રમાણિકતા અને વિશ્વસનીયતા પર આધાર રાખે છે.

નવી ચેતના અભિયાન

- મહિલા સામેની હિંસા નાબૂદી માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ (25 નવેમ્બર) નિમિત્તે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નવી ચેતના અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

નવી ચેતના અભિયાન

- 'નવી ચેતના' એ રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ આજીવિકા મિશન હેઠળ તમામ ભારતીય રાજ્યોમાં શરૂ કરાયેલ એક અભિયાન છે.
- આગામી પાંચ વર્ષમાં, ઝુંબેશ સમુદાય સંસ્થાઓ, ગ્રામીણ સમુદાયો અને સરકારી વિભાગો વચ્ચે તમામ સ્તરે મહિલાઓ દ્વારા સામનો કરવામાં આવતા ભેદભાવની એક સામાન્ય સમજ ઊભી કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આ વર્ષની ઝુંબેશની થીમ 'લિંગ આધારિત હિંસા' છે.

- આ વર્ષે તેનું આયોજન 25 નવેમ્બરથી 23 ડિસેમ્બર સુધી કરવામાં આવશે.
- રાષ્ટ્રવ્યાપી ઝુંબેશનો ઉદ્દેશ્ય મહિલાઓને લિંગ-આધારિત હિંસા વિશે, ખાસ કરીને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં મહિલાઓને સંવેદનશીલ બનાવવાનો છે, અને તેમને આવી હિંસાનો સામનો કરવામાં મદદ કરવા માટે ઉપલબ્ધ વિવિધ સંસ્થાકીય પદ્ધતિઓથી વાકેફ કરવાનો છે.
- લિંગ-આધારિત હિંસા સામાન્ય છે તેવા લોકપ્રિય અભિપ્રાયને બદલવા માટે તેને જન ચળવળ તરીકે પરિકલ્પના કરવામાં આવી છે.
- તે હિંસાનો ભોગ બનેલા લોકો માટે નિવારણ પદ્ધતિ વિશે જનજાગૃતિ બનાવશે.
- તે મહિલાઓને લિંગ આધારિત હિંસા સામે અવાજ ઉઠાવવા અને પાયાના સ્તરે તેનો અંત લાવવા માટે તૈયાર કરવામાં પણ મદદ કરશે.

નવી ચેતના અભિયાન કોણ ચલાવી રહ્યું છે?

- 'નવી ચેતના' ઝુંબેશ રાજ્ય સરકારો દ્વારા નાગરિક સમાજ સંસ્થાઓના સહયોગથી અમલમાં આવી રહી છે. તે રાજ્ય, જિલ્લા, બ્લોક સહિત તમામ સ્તરે સામુદાયિક સંસ્થાઓ અને વિસ્તૃત સમુદાયોના સહયોગથી આયોજિત કરવામાં આવી રહ્યું છે.

ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા રિપોર્ટ 2022

- યુકે ઇન્ડિયા બિઝનેસ કાઉન્સિલે 'ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા' રિપોર્ટની આઠમી આવૃત્તિ બહાર પાડી.

‘ભારતમાં વેપાર કરવો’ રિપોર્ટ 2022

- યુકે ઇન્ડિયા બિઝનેસ કાઉન્સિલ (UKIBC) દ્વારા 'ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા' રિપોર્ટ 2022 બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. તેના તારણો યુકેના 111 વ્યવસાયો અને ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓના સર્વેક્ષણ પર આધારિત છે. આ 2015 થી 2021 દરમિયાન દર વર્ષે હાથ ધરવામાં આવેલા અગાઉના 7 સર્વેક્ષણો સાથે સુસંગત છે. તેઓ ભારતીય વ્યવસાયિક વાતાવરણમાં યુકેના વ્યવસાયો અને ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓના મંતવ્યો અને અનુભવોનું મૂલ્યાંકન કરવાનો હેતુ ધરાવે છે. 2022ના રિપોર્ટના તારણો ડિપાર્ટમેન્ટ ફોર પ્રમોશન ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રી એન્ડ ઇન્ટરનલ ટ્રેડ (DPIIT) સાથે શેર કરવામાં આવ્યા હતા.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- ઓપરેટિંગ એન્વાયર્નમેન્ટના સંદર્ભમાં મહારાષ્ટ્રને ભારતીય રાજ્યોમાં સૌથી વધુ રેટિંગ આપવામાં આવ્યું હતું. અન્ય ટોચના પ્રદર્શન કરનારાઓમાં ગુજરાત, ચંદીગઢ, હરિયાણા, હિમાચલ પ્રદેશ, આંધ્ર પ્રદેશ અને ઉત્તર પ્રદેશ છે.
- યુકેના વ્યવસાયો દ્વારા ઇચ્છિત સુધારાઓ મંજૂરી અને અમલદારશાહી પ્રક્રિયાઓના ટર્નઅરાઉન્ડ સમયને સુધારી રહ્યા છે. GST પ્રક્રિયાઓનું સરળીકરણ અને વધેલી નિયમનકારી નિશ્ચિતતાને પણ સૌથી વધુ ઇચ્છિત સુધારા તરીકે મોટા વોટ શેર મળ્યા છે.
- સર્વેક્ષણ કરાયેલા 67 ટકાથી વધુ વ્યવસાયો આત્મનિર્ભર ભારત પહેલને ભારતમાં વધુ વેપાર કરવાની અને રોકાણ કરવાની તક તરીકે જુએ છે. 33% વ્યવસાયો પહેલને અવરોધ તરીકે જુએ છે.
- બૌદ્ધિક સંપદાને સ્થાનાંતરિત કરવાની જરૂરિયાતને યુકેના વ્યવસાય દ્વારા સમસ્યા તરીકે જોવામાં આવે છે. આ વ્યવસાયો વધુ સારી રો

કાર્મેંગ હાઇડ્રોપાવર સ્ટેશન

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ કાર્મેંગ હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટ રાષ્ટ્રને સમર્પિત કર્યો.

કાર્મેંગ હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક સ્ટેશન

- 600 મેગાવોટ કાર્મેંગ હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટ રાજ્યની માલિકીની નોર્થ ઇસ્ટર્ન ઇલેક્ટ્રિક પાવર કોર્પોરેશન (NEEPCO) દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યો છે.
- તે અરુણાચલ પ્રદેશના પશ્ચિમ કાર્મેંગ જિલ્લામાં આવેલ છે.
- 80 કિલોમીટરમાં ફેલાયેલો આ પ્રોજેક્ટ લગભગ 8,200 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.
- આ રન-ઓફ-ધ-રિવર યોજના બિઝોમ અને ટેંગા નદીઓ(કાર્મેંગ નદીની ઉપનદીઓ)ના પ્રવાહનો ઉપયોગ કરે છે.
- તેમાં 2 ડેમ (બિઝોમ અને ટેંગા) છે અને દરેક 150 મેગાવોટના ચાર યુનિટ છે જે વાર્ષિક 3,353 મિલિયન યુનિટ વીજળી ઉત્પન્ન કરે છે.

આ પ્રોજેક્ટથી અરુણાચલ પ્રદેશને કેટલો ફાયદો થશે?

- આ પ્રોજેક્ટ અરુણાચલ પ્રદેશને પાવર-સરપ્લસ રાજ્ય બનાવવામાં ફાળો આપશે. આનાથી રાજ્યને તેનો હિસ્સો 83 મેગાવોટ પાવર મળી શકશે.

- 2022-23માં, રાજ્ય વર્ષ 2022-23 માટે વાર્ષિક ધોરણે પીક ડિમાન્ડ અને એનર્જીની જરૂરિયાતો બંનેના સંદર્ભમાં પાવર સરપ્લસ થવાની અપેક્ષા છે. અરુણાચલ પ્રદેશમાં વીજળીની વાર્ષિક માંગ 851 મિલિયન યુનિટ છે.
- રાજ્યમાં 1,373 મિલિયન યુનિટ ઉપલબ્ધ હશે. આનાથી 521 મિલિયન યુનિટ સરપ્લસ થાય છે.
- આવક પેદા કરવા ઉપરાંત, આ પ્રોજેક્ટ શિક્ષિત યુવાનો માટે રોજગારીની તકો પણ વધારશે અને વિસ્તારના ઔદ્યોગિકીકરણને પ્રોત્સાહન આપશે.
- આ પ્રોજેક્ટ 2015ના પેરિસ કરાર હેઠળ ભારતના રાષ્ટ્રીય નિર્ધારિત યોગદાન (NDC)ને હાંસલ કરવાની દિશામાં એક મોટું પગલું હશે.

- વર્તમાન દાયકાના અંત સુધીમાં આ અંદાજિત 30,000 મેગાવોટની હાઇડ્રોપાવર ક્ષમતાનો એક ભાગ હશે.

અરુણાચલ પ્રદેશમાં હાઇડ્રોપાવર સંભવિત શું છે?

- અરુણાચલ પ્રદેશમાં ભારતની 40% જળવિદ્યુત ક્ષમતા છે. તેથી, આ રાજ્યને “ભારતનું પાવરહાઉસ” ગણવામાં આવે છે. તે 50,064 મેગાવોટની જળવિદ્યુત ક્ષમતાથી સંપન્ન છે.
- આટલી વિશાળ ક્ષમતા હોવા છતાં, વાસ્તવિક ઉપયોગ 800 મેગાવોટ કરતાં ઓછો છે. આ અંતરને ભરવા માટે, કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો દ્વારા અનેક હાઇડ્રોપાવર પ્રોજેક્ટ્સ અમલમાં મૂકવામાં આવી રહ્યા છે.

NEW TEST SERIES

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES

માત્ર ₹ 199/- માં

DAILY RANK

- Daily Test
- Daily Merit List
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice

Achieve

GPSC

Prelim + Mains + Interview

50% DISCOUNT

LIVE + RECORDED BATCH

1 YEAR VALIDITY

FREE

- Material Kit
- Daily/ Weekly/mock Test
- Reading Schedule
- Toppers Revision Notes
- Questions Bank 300+ MCQ

અવસર

50% DISCOUNT

93773-01110 (10:00am to 6:00pm)

Google Play iceonline

ICE® INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

TARGET

તલાટી, જી.ક્લાર્ક

₹999/- 3 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
500+ Video
Mock Test

સફળતાની સંપૂર્ણ તૈયારી

વનરક્ષક (બીટ ગાર્ડ)

₹2,500/- ₹1,500/-

1 YEAR VALIDITY 6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
410+ Video
Daily/Weekly Mock Test
Reading Schedule

TET 1 & 2

RECORDED BATCH

₹1,499/- ₹999/-

1 YEAR VALIDITY 6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)
500+ Video
Daily/Weekly Mock Test
Reading Schedule

TET 1 & 2

LIVE BATCH

₹20,000/- ₹9,999/- 1 YEAR VALIDITY

FREE

All Subject Material & Books
Lecture PDF
Daily/Weekly Mock Test
Reading Schedule

પર્યાવરણ અને ભૌગોલિક ઘટનાઓ

ગ્રીન ફિન્સ હબ (Green Fins Hub)

- યુનાઇટેડ નેશન્સ એન્વાયર્નમેન્ટલ પ્રોગ્રામ (UNEP) અને યુકે સ્થિત ચેરિટી રીફ-વર્લ્ડ ફાઉન્ડેશને ટકાઉ દરિયાઈ પ્રવાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ગ્રીન ફિન્સ હબની શરૂઆત કરી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ગ્રીન ફિન્સ હબ એ પહેલું વૈશ્વિક મેરીટાઇમ ટુરિઝમ ઈન્સ્ટ્રી પ્લેટફોર્મ છે જે વિશ્વભરના ડાઈવિંગ અને સ્નોર્કલિંગ ઓપરેટરોને દરિયાઈ પ્રવાસનની ટકાઉપણને પ્રોત્સાહન આપતી આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓનો અમલ કરીને તેમના દૈનિક વ્યવહારમાં સરળ, ખર્ચ-અસરકારક ફેરફારો કરવામાં મદદ કરશે.
- આ પ્લેટફોર્મ ઓપરેટરોને તેમના વાર્ષિક સુધારાઓને ટ્રેક કરવા અને તેમના સમુદાયો અને ગ્રાહકો સાથે વાતચીત કરવા સક્ષમ બનાવશે.
- તે રીફ-વર્લ્ડ ફાઉન્ડેશન દ્વારા UNEP સાથે મળીને વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- તે પરવાળાના ખડકો અને તેમની નાજુક દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિને સુરક્ષિત રાખવા માટે વૈશ્વિક શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો વિશે જાગૃતિ ફેલાવવામાં મદદ કરશે.
- આ ફોરમમાં ગ્રીન ફિન્સ કોમ્યુનિટી ફોરમ ઓપરેટરોને પર્યાવરણીય મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવા, શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો શેર કરવા અને સરકારો, બિન-નફાકારક અને સમગ્ર ઉદ્યોગ સાથે ઉદ્યોગની જરૂરિયાતોને સંબોધવા સક્ષમ બનાવશે.
- ગ્રીન ફિન્સ સોલ્યુશન્સ લાઇબ્રેરી દૈનિક ઓપરેશનલ પડકારોને ઉકેલવા માટે લગભગ 100 સાબિત પર્યાવરણીય ઉકેલો પ્રદાન કરે છે.
- એક્શન પ્લાન ટ્રેકર સભ્યોને ચોક્કસ ધ્યેયો સાથે વાર્ષિક ટકાઉપણું એક્શન પ્લાન હાંસલ કરવામાં સક્ષમ બનાવશે.
- પ્લેટફોર્મ બે પ્રકારની મેમ્બરશિપ ઓફર કરે છે - ડિજિટલ મેમ્બરશિપ અને ગ્રીન ફિન સર્ટિફાઇડ સભ્ય.

- વિશ્વભરમાં સ્નોર્કલ અને લાઇવબોર્ડ કામગીરી માટે ડિજિટલ સભ્યપદ ઉપલબ્ધ રહેશે. એક વર્ષના સબ્સ્ક્રિપ્શન દરમિયાન, ઓપરેટરો ઓનલાઇન સ્વ-મૂલ્યાંકનના આધારે પર્યાવરણીય સ્કોર મેળવશે.
- ગ્રીન ફિન્સ પ્રમાણિત સભ્યોનું વાર્ષિક મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે અને તેમની કામગીરીમાં વ્યક્તિગત રીતે તાલીમ આપવામાં આવશે.

Fridays for Future અભિયાન

- ફ્રાઇડે ફોર ફ્યુચર એક્ટિવિસ્ટોએ જર્મની અને અન્ય દેશોમાં ક્લાઇમેટ ચેન્જ વિરોધ શરૂ કર્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- લગભગ 280,000 લોકો ભાવિ ચળવળ માટે શુક્રવારના ભાગ રૂપે સમગ્ર જર્મનીના 270થી વધુ શહેરો અને નગરોમાં પ્રદર્શનોમાં ભાગ લઈ રહ્યા છે.
- બર્લિનમાં સૌથી મોટી રેલીઓમાંની એક યોજાઈ હતી, જ્યાં 36,000થી વધુ લોકો એકઠા થયા હતા.
- વિરોધીઓ ગ્લોબલ વોર્મિંગને રોકવાની હાકલ કરી રહ્યા છે અને નવીનીકરણીય ઉર્જાના ઉપયોગને વિસ્તૃત કરવા માટે જર્મન સરકારને 100 બિલિયન યુરો ફંડ સ્થાપવા હાકલ કરી રહ્યા છે.
- તેઓ વિકાસશીલ દેશોના નાણાકીય અને આબોહવા દેવાને રદ કરવાની પણ હાકલ કરી રહ્યા છે.
- આ વિરોધ પ્રદર્શનો યુનાઇટેડ નેશન્સ ક્લાઇમેટ સમિતિ (COP27)ની શરૂઆતના 6 અઠવાડિયા પહેલા આયોજિત કરવામાં આવ્યા હતા, જે ઇજિપ્તના શર્મ અલ-શેખમાં થવાનું છે.
- ઇટાલી, દક્ષિણ કોરિયા, યુએસ અને ડેમોક્રેટિક રિપબ્લિક ઓફ કોંગો જેવા દેશોમાં સમાન વિરોધ પ્રદર્શન થયા છે.

ભાવિ ચળવળ માટે શુક્રવાર શું છે ?

- ફાઈડેઝ ફોર ધ ફ્યુચર એ આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થી ચળવળ છે જેનો હેતુ સક્રિય ઝુંબેશ અને હિમાયત દ્વારા તાત્કાલિક આબોહવા પગલાં તરફ આગળ વધવાનો છે. આબોહવા સંકટને કારણે પ્રતિકૂળ અસર વિશે જાગૃતિ લાવવામાં તેની ભૂમિકાને કારણે તેને 'ચેમ્પિયન ઓફ ધ અર્થ' તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યું હતું. આ ચળવળ ગ્રેટા થનબર્ગ દ્વારા પ્રેરિત હતી, જેઓ આબોહવા કટોકટી તરફ રાજકીય ધ્યાન દોરવા વિરોધમાં ત્રણ અઠવાડિયા સુધી સ્વીડિશ સંસદની સામે બેઠા હતા. હવે, આ વૈશ્વિક ચળવળ વિશ્વના 100 થી વધુ દેશોમાં ફેલાઈ ગઈ છે.

પૃથ્વીના ચેમ્પિયન

- 'ચેમ્પિયન ઓફ ધ અર્થ' એ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા આપવામાં આવતો મુખ્ય પર્યાવરણ પુરસ્કાર છે. તેની સ્થાપના 2005માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર પર્યાવરણ કાર્યક્રમ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તે પર્યાવરણની સુરક્ષા અને આબોહવા પરિવર્તનને સંબોધવામાં સામેલ વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓનું સન્માન કરે છે.

થમીરાબારાની નદી

- નોન-પ્રોફિટ ઓર્ગનાઇઝેશન અશોકા ટ્રસ્ટ ફોર રિસર્ચ ઇન ઇકોલોજી એન્ડ ધ એન્વાયર્નમેન્ટ (ATREE), તમિલનાડુમાં તિરુનેલવેલીના જિલ્લા વહીવટીતંત્ર, થમિરાબારાની નદીને પુનર્જીવિત કરવા માટે ટેમિરેસેસ નામની 'હાયપર લોકલ' પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી રહી છે.

પ્રોજેક્ટ વિશે

- જરૂરિયાત:**
- દક્ષિણ તમિલનાડુ માટે થમિરાબારાની ખૂબ જ પર્યાવરણીય અને ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવે છે પરંતુ તેને પણ નુકસાન થયું છે, તેથી પુનઃસ્થાપન પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવ્યો છે.
- થમીરાબારાની લેન્ડસ્કેપ સામાન્ય રીતે પાણીથી ભરપૂર હોવાનું જણાય છે, તેમ છતાં તેને 2016માં વિવિધ જળ સંગ્રહ પ્રણાલીઓ હોવા છતાં ગંભીર દુષ્કાળનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.
- વસાહતો વધી રહી છે, જેના કારણે ખેતીની જમીન અને જળાશયો સંકોચાઈ રહ્યા છે.
- તામીરાસેસ પ્રોજેક્ટ (TamiraSES project):**
- તે જિલ્લા સ્તરની પહેલ છે, જેનો ઉદ્દેશ તમિરાપારની નદીના કિનારાની સામાજિક ઇકોસિસ્ટમને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો છે

(નદીના ઉદ્દત્તવસ્થાનથી મુખ સુધી), જે સ્થાનિક જૈવવિવિધતા માટે વિકસિત થવા અને સ્થાનિક હિતધારકો માટે બહુવિધ ઇકોસિસ્ટમ સેવાઓને વિકસાવવા અને જાળવવા અને વધારવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

- પ્રોજેક્ટના પ્રથમ તબક્કા હેઠળ, પાંચ સામાજિક-પારિસ્થિતિક નિરીક્ષકોની સ્થાપના કરવામાં આવશે. આ વેધશાળાઓ શીખવા માટે પાયલોટ પ્રોજેક્ટ તરીકે કામ કરશે.
- આ વિચાર માત્ર થમિરાબારાની નદીને જ નહીં પરંતુ તિરુનેલવેલીના તમામ જળાશયોને પુનર્જીવિત કરવાનો પ્રયાસ છે.

થમીરાબારાની નદીના અગત્યના મુદ્દાઓ કયા છે?

- તમિલનાડુમાં થમિરાબારાની એકમાત્ર બારમાસી (પાણીનો સતત પ્રવાહ) નદી છે.
- તે રાજ્યની સૌથી નાની નદી છે. તે અંબાસમુદ્રમ તાલુકામાં પશ્ચિમ ઘાટની પોથીગાઈ ટેકરીઓમાંથી નીકળે છે અને તિરુનેલવેલી અને થૂથુકુડી જિલ્લામાંથી વહે છે અને કોરકાઈ (તિરુનેલવેલી જિલ્લો) ખાતે મન્નાર (બંગાળની ખાડી)ના અખાતમાં જાય છે. આમ એ જ અવસ્થામાં વહે છે.
- નદી નીલગીરી માર્ટેન, પાતળી લોરીસ, સિંહ-પૂંછડીવાળા મકાક, સફેદ-સ્પોટેડ બુશ દેડકા, ગેલેક્સી દેડકા, શ્રીલંકાના એટલાસ મોથ અને ગ્રેટ હોર્નબિલ જેવા વન્યજીવનને ટેકો આપે છે.
- ઇકોસિસ્ટમ સેવાઓ ઉપરાંત, આ નદી રાજ્યના લોકો માટે ઐતિહાસિક મૂલ્ય પણ ધરાવે છે. સંગમ યુગના સાહિત્યમાં તેનો વ્યાપકપણે ઉલ્લેખ છે.

સફેદ માખી

- તાજેતરમાં પંજાબ અને રાજસ્થાન જેવા વિવિધ રાજ્યોમાં કપાસ પર સફેદ માખીના હુમલાની સંખ્યામાં વધારો થયો છે.

સફેદ માખી વિશે

- વિષય:**
- વ્હાઇટફ્લાય એ કપાસ માટે એક ગંભીર જીવાત છે જે પાંદડાના નીચલા ભાગને નુકસાન પહોંચાડીને ઉપજ ઘટાડે છે અને કપાસના પાંદડાના કર્લ વાયરસ જેવા રોગો ફેલાવે છે.
- તેઓ પાંદડાના રસ પર આધાર રાખે છે અને પાંદડા પર પ્રવાહી છોડે છે જેના પર કાળી ફૂગ ઉગે છે, આ પ્રકાશસંશ્લેષણને અસર કરે છે, છોડની ખોરાક બનાવવાની પ્રક્રિયા, છોડની શક્તિ ઘટાડે છે.

● **સફેદ માખીઓનો ફેલાવો:**

- પ્રથમ નોંધાયેલ સર્પાકાર આકારની આક્રમક સફેદ માખી (Aleurodicus dispersus) હવે સમગ્ર ભારતમાં જોવા મળે છે.
- તેવી જ રીતે, 2016માં તમિલનાડુના પોલાચીમાં નોંધાયેલ કરચલીવાળી સર્પાકાર વ્હાઇટફ્લાય (Aleurodicus dispersus) હવે આંધ્રપ્રદેશ અને નિકોબાર અને લક્ષદ્વીપના ટાપુઓ સહિત સમગ્ર દેશમાં ફેલાયેલી છે.
- ઉપરોક્ત બંને જાતિઓની હાજરી અનુક્રમે 320 અને 40થી વધુ છોડની પ્રજાતિઓ પર નોંધવામાં આવી છે.
- મોટાભાગની વ્હાઇટફ્લાય પ્રજાતિઓ કેરેબિયન ટાપુઓ અથવા મધ્ય અમેરિકામાં સ્થાનિક છે.
- **ફેલાવાનું કારણ:**
- તમામ આક્રમક સફેદ માખીઓ માટે યજમાન છોડની સંખ્યામાં વધારો તેમના સર્વભક્ષી સ્વભાવ (વિવિધ પ્રકારના ખોરાકમાંથી ખોરાક મેળવવાની ક્ષમતા) અને ફળદ્રુપ પ્રજનન (મોટી સંખ્યામાં સંતાન ઉત્પન્ન કરે છે)ને કારણે છે.
- છોડની વધતી જતી આયાત અને વધતા વૈશ્વિકીકરણ અને લોકોની હિલચાલએ પણ વિવિધ જાતોના પ્રસારમાં અને બાદમાં આક્રમક પ્રજાતિઓ તરીકે તેમના વિકાસમાં મદદ કરી છે.

● **સંબંધિત ચિંતાઓ:**

પાકને નુકસાન:-

- ☑ સફેદ માખી ઉપજ ઘટાડે છે અને પાકને પણ નુકસાન પહોંચાડે છે. ભારતમાં લગભગ 1.35 લાખ હેક્ટર નારિયેળ અને પામ તેલના ક્ષેત્રો રુગોઝ સ્પિરલિંગ વ્હાઇટફ્લાયથી પ્રભાવિત છે.
- ☑ અન્ય આક્રમક સફેદ માખીઓ મૂલ્યવાન છોડની પ્રજાતિઓ, ખાસ કરીને નાળિયેર, કેળા, કેરી, સાપોટા, જામફળ, કાજુ પામ તેલ અને બોટલ પામ, ફોલ્સ બર્ડ ઓફ પેરેડાઇઝ, બટરફ્લાય જેવા સુશોભન છોડનો ઉપયોગ કરીને તેમના યજમાન આધારને વિસ્તૃત કરવા માટે વાપરી શકાય છે. પામ અને મહત્વપૂર્ણ ઔષધીય વનસ્પતિઓ પર જોવા મળે છે.

જંતુનાશકોની બિનઅસરકારકતા :

- ☑ ઉપલબ્ધ સિન્ટેટિક જંતુનાશકોનો ઉપયોગ કરીને સફેદ માખીઓનું નિયંત્રણ કરવું મુશ્કેલ બની ગયું છે.

સફેદ માખીઓનું નિયંત્રણ:

- ☑ તેઓ હાલમાં કુદરતી રીતે બનતા જંતુ શિકારીઓ, પરોપજીવીઓ (જંતુઓના કુદરતી દુશ્મનો, ગ્રીનહાઉસ અને પાકના ખેતરોમાં જીવાતોનું જૈવિક નિયંત્રણ પૂરું પાડે છે) અને એન્ટોમોપેથોજેનિક ફૂગ (જંતુઓને મારી શકે તેવી ફૂગ) દ્વારા નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે.

કાઝીરંગા નેશનલ પાર્કમાં રાઇનો સ્મારકનું ઉદ્ઘાટન

- તાજેતરમાં આસામના કાઝીરંગા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં ગેંડાના શિંગડામાંથી ભેગી કરેલી રાખમાંથી બનેલા સ્મારકનું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ત્રણ ગેંડાની મૂર્તિઓ સાથેના સ્મારકને “Abode of the Unicorns” નામ આપવામાં આવ્યું છે.
- તેમાં એક નર ગેંડો, એક માદા ગેંડો અને એક વાછરડું છે.
- આસામ સરકાર દ્વારા આશરે 2,500 ગેંડાના શિંગડામાંથી એકઠી કરેલી રાખનો ઉપયોગ કરીને ગેંડાની મૂર્તિઓ બનાવવામાં આવી છે.
- ગયા વર્ષે, વિશ્વ ગેંડા દિવસ (22 સપ્ટેમ્બર)ના અવસર પર, કાઝીરંગા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં ગેરકાયદેસર રીતે પકડાયેલા ગેંડાના શિંગડાને બાળવામાં આવ્યા હતા.
- તેઓ છેલ્લા 40 વર્ષમાં એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા અથવા જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.
- આ મૂર્તિઓ આ બળેલા શિંગડામાંથી મેળવેલી લગભગ 128 કિલો રાખનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવી હતી.
- આ મૂર્તિઓ શિલ્પકાર બીજુ દાસ દ્વારા બનાવવામાં આવી છે.
- ફોરેસ્ટ ગાર્ડની મૂર્તિઓ બિરેન સિંહા દ્વારા કોતરવામાં આવી છે.
- આ મૂર્તિઓ બનાવવામાં ચાર મહિનાનો સમય લાગ્યો હતો.
- આ સ્મારકનું અનાવરણ આસામના મુખ્યમંત્રી હિમંત બિસ્વા સરમા દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ પ્રોજેક્ટનો અંદાજિત ખર્ચ 10થી 12 લાખ રૂપિયા છે.

કાઝીરંગા નેશનલ પાર્ક

- આસામના કાઝીરંગા નેશનલ પાર્કમાં એક શિંગડાવાળા ગેંડાની વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી છે. તે પૂર્વીય હિમાલયન જૈવવિવિધતા હોટસ્પોટ-ગોલાઘાટ અને નાગાંવ જિલ્લાઓની ધાર પર આવેલું છે. તેને વર્ષ 1985માં યુનેસ્કો વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. નવીનતમ સ્ટેટ ઓફ રાઇનો રિપોર્ટ અનુસાર, આ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનમાં 2,613 ગેંડા રહે છે.

સ્વચ્છ ટોયકેથોન સ્પર્ધા

- કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વચ્છ ટોયકેથોન સ્પર્ધા શરૂ કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા સ્વચ્છ અમૃત મહોત્સવ અંતર્ગત સ્વચ્છ ટોયકેથોનની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
- તે MyGov ના ઈનોવેટ ઈન્ડિયા પોર્ટલ પર હોસ્ટ કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- આ પહેલનું નોલેજ ભાગીદાર 'સેન્ટર ફોર ક્રિએટિવ લર્નિંગ, IIT ગાંધીનગર' છે.
- આ સ્પર્ધા રમકડાં માટે નેશનલ એક્શન પ્લાન (NAPT) અને સ્વચ્છ ભારત મિશન તબક્કા-IIને વેસ્ટ મેનિજમેન્ટનો ઉપયોગ કરીને રમકડાં બનાવવા માટેના ઉકેલો શોધવા માટે એકીકૃત કરે છે.
- સ્પર્ધા સુકા કચરાનો ઉપયોગ કરીને રમકડાંની નવીન ડિઝાઇન પ્રદાન કરવા સક્ષમ જૂથો અને વ્યક્તિઓ માટે ખુલ્લી છે.
- કાર્યક્ષમ ડિઝાઇન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે જે મોટા પાયે ઉત્પાદન માટે નકલ કરી શકાય.
- આ રમકડાંએ લઘુત્તમ સલામતી ધોરણો અને સૌંદર્ય શાસ્ત્રનું પાલન કરવું આવશ્યક છે.
- આ સ્પર્ધાનો ઉદ્દેશ્ય રમતો અને રમકડાંની ડિઝાઇન અને પેકેજિંગમાં નવીનતાને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- તે રમકડાં અને પેકેજિંગના પ્રોટોટાઇપને પ્રોત્સાહન આપવાનો પણ પ્રયત્ન કરે છે જે રમકડા ઉદ્યોગમાં ક્રાંતિ લાવી શકે.

રમકડાં માટે નેશનલ એક્શન પ્લાન (NAPT), 2020

- નેશનલ એક્શન પ્લાન ફોર ટોય્સ (NAPT) 2020નું અનાવરણ ભારત સરકાર દ્વારા સ્થાનિક રમકડા ઉદ્યોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં પરંપરાગત હસ્તકલા, હાથથી બનાવેલા રમકડાં અને અન્યનો સમાવેશ થાય છે. તેનું અંતિમ ધ્યેય ભારતને રમકડાના ઉત્પાદન માટે આંતરરાષ્ટ્રીય કેન્દ્ર બનાવવાનું છે. ડિપાર્ટમેન્ટ ફોર પ્રમોશન ઓફ ઈન્ડસ્ટ્રી એન્ડ ઈન્ટરનલ ટ્રેડ (DPIIT) અને અન્ય 14 મંત્રાલયો આ એક્શન પ્લાનના વિવિધ પાસાઓના અમલીકરણમાં સામેલ છે. આમાં પ્રમોશન, પ્રોડક્શન કલસ્ટર્સની સ્થાપના, સંશોધન અને વિકાસ, સ્થાનિક રમકડાંનો પ્રચાર, શિક્ષણ સાથે રમતોનું એકીકરણ, રમકડાની દુકાન કેન્દ્રો વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

ઉત્તર પ્રદેશમાં ચોથું ટાઇગર રિઝર્વ

- ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા ચોથા ટાઇગર રિઝર્વને સૂચિત કરવામાં આવ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- રાજ્ય કેબિનેટે વાઇલ્ડલાઇફ (પ્રોટેક્શન) એક્ટ, 1972 હેઠળ ચિત્રકૂટ જિલ્લામાં રાણીપુર વન્યજીવ અભયારણ્ય (RWS) ખાતે ઉત્તર પ્રદેશના ચોથા વાઇ અનામતની સૂચનાને મંજૂરી આપી છે.
- જો કે વન્યજીવ અભયારણ્ય પોતે વાઇને હોસ્ટ કરતું નથી, તે મધ્યપ્રદેશમાં પડોશી પત્તા ટાઇગર રિઝર્વના વાઇ દ્વારા વારંવાર આવે છે.
- પત્તા ટાઇગર રિઝર્વ અને રાણીપુર વન્યજીવન અભયારણ્ય એકબીજાની નજીક સ્થિત છે અને બાદમાં વાઇની અવરજવર માટે એક મહત્વપૂર્ણ કોરિડોર છે.
- નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટી (NTCA) દ્વારા 2018ના સર્વેક્ષણમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે રાણીપુરમાં ત્રણ વાઇ છે.
- રાણીપુર ટાઇગર રિઝર્વ 529.89 ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં ફેલાયેલું હશે, જેમાંથી 299.58 ચોરસ કિલોમીટર બફર ઝોન તરીકે હશે અને બાકીનો કોર વિસ્તાર છે, જેને 1977માં પહેલાથી જ RWS તરીકે સૂચિત કરવામાં આવ્યો હતો.
- નવા ટાઇગર રિઝર્વમાં ઉષ્ણકટિબંધીય પાનખર જંગલો અને વાઇ, ચિત્તો, સ્પોટેડ ડીયર, સાંબર અને ચિંકારા જેવા પ્રાણીસૃષ્ટિ છે.
- ઘણા પક્ષીઓ અને સરિસૃપ પણ તેમાં રહે છે.
- દુધવા, પીલીભીત અને અમનગઢ (કોર્બેટ ટાઇગર રિઝર્વનું બફર) પછી તે રાજ્યનું ચોથું વાઇ અનામત છે.
- બુંદેલખંડ પ્રદેશમાં આ પહેલું વાઇ અનામત છે, જે ઉત્તર પ્રદેશ અને મધ્ય પ્રદેશના રાજ્યોમાં ફેલાયેલું છે.
- રાજ્ય સરકાર હવે પ્રદેશમાં વાઇના સંરક્ષણ માટે રાણીપુર ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ફાઉન્ડેશનની સ્થાપના કરવાનું આયોજન કરી રહી છે.
- NTCA ના 2018 ના અંદાજ મુજબ, ભારતમાં લગભગ 3,000 વાઇ છે.
- ઉત્તર પ્રદેશમાં 173 વાઇ છે, જેમાં દુધવા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતું છે.

ભારતમાં વાઘ અનામત

- ભારતમાં હાલમાં 53 વાઘ અનામત છે. તેઓ પ્રોજેક્ટ ટાઇગર દ્વારા સંચાલિત થાય છે, જે નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટી (NTCA) ના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે. પ્રોજેક્ટ ટાઇગર 1973 માં બંગાળ વાઘની વસ્તીને તેના કુદરતી નિવાસસ્થાનમાં બચાવવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

ચિતા ટાસ્ક ફોર્સ

- કેન્દ્ર સરકારે કુનો નેશનલ પાર્ક અને અન્ય નિયુક્ત વિસ્તારોમાં ચિતા પરિચય પ્રોજેક્ટની દેખરેખ માટે ટાસ્ક ફોર્સની રચના કરી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્રીય પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલયે મધ્ય પ્રદેશમાં કુનો નેશનલ પાર્કમાં ચિતા પરિચય પ્રોજેક્ટની દેખરેખ માટે તેમજ અન્ય નિયુક્ત વિસ્તારો કે જ્યાં ચિતાનો પરિચય થઈ શકે છે તેની દેખરેખ માટે એક ટાસ્ક ફોર્સની રચના કરી છે.
- ચિતા ટાસ્ક ફોર્સની કામગીરીને નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટી (NTCA) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવશે.
- આ ટાસ્ક ફોર્સ 2 વર્ષના સમયગાળા માટે કાર્યરત રહેશે.
- ટાસ્ક ફોર્સ પાસે ચિતા પરિચયના વિસ્તારોની નિયમિત મુલાકાત લેવા માટે સબકમિટીની નિમણૂક કરવાનો અધિકાર છે.
- તે સમગ્ર વિસ્તારની સુરક્ષા સ્થિતિ પર પણ નજર રાખશે જ્યાં ચિતા ફરશે અને આ વિસ્તારોમાં વન અને પશુ ચિકિત્સા અધિકારીઓના નિયત પ્રોટોકોલનું પાલન કરશે.
- તે ચિતાના એકંદર આરોગ્ય, વર્તન અને જાળવણીની સ્થિતિના આધારે ભારતમાં ચિતાના પરિચય અંગે ભલામણો પ્રદાન કરશે.
- તે કુનો નેશનલ પાર્ક અને અન્ય સંરક્ષિત વિસ્તારોની સરહદે આવેલા વિસ્તારોમાં પ્રવાસન માળખાના વિકાસ અંગે ભલામણો પ્રદાન કરશે.
- તે ઇકો-ટૂરિઝમના પ્રયાસોના નિયમનનું પણ સૂચન કરશે.
- તે ચિતાના સંરક્ષણમાં તેમની જાગૃતિ અને સહભાગિતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ચિતા મિત્રો અને સ્થાનિક સમુદાયો સાથે નિયમિત રીતે વાતચીત કરશે.

ચિતા મિત્રો કોણ છે?

- ચિતા મિત્રો નજીકના ગામડાઓમાં સમુદાયોમાં ચિતા વિશે જાગૃતિ લાવવા અને તેમની અને ચિતાઓ વચ્ચેના સંભવિત

સંઘર્ષને ઘટાડવામાં સામેલ થશે. આ હેતુ માટે વન અધિકારીઓ દ્વારા 51 ગામોના 400 થી વધુ ચિતા મિત્રોને તાલીમ આપવામાં આવી છે.

આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્ય

- દિલ્હીના આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્યમાં 1940 પછી પહેલીવાર દીપડા જોવા મળ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્યમાં આઠ દીપડા જોવા મળ્યા છે.
- તે એક સમૃદ્ધ ઇકોસિસ્ટમનો સંકેત છે.
- દિલ્હીના ગેઝેટ મુજબ, વર્ષ 1940થી આ અભયારણ્યમાં કોઈ ચિત્તો જોવા મળ્યો નથી.
- 2019માં, દિલ્હી વન વિભાગે સંરક્ષિત વિસ્તારમાં દીપડાના પગના નિશાનોની નવીનતમ હાજરી નોંધી હતી.
- ઈન્ફ્રા-રેડ સ્ટીલ્થ કેમેરા ટ્રેપનો ઉપયોગ કરીને જૂન 2021થી જૂન 2022 દરમિયાન દિલ્હી ફોરેસ્ટ એન્ડ વાઇલ્ડલાઇફ ડિપાર્ટમેન્ટ અને બોમ્બે નેચરલ હિસ્ટ્રી સોસાયટી દ્વારા સંયુક્ત રીતે એક સર્વે હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.
- 8 દીપડામાંથી 4 નર અને 1 માદા આ કેમેરાના સંપર્કમાં આવ્યા હતા.
- સર્વેમાં જંગલી ખિલાડી, ભારતીય સસલું, કાળું હરણ, પટ્ટાવાળી હાચના, ભારતીય ભૂંડ, સાંભર હરણ, હોગ ડીયર, સ્પોટેડ ડીયર અને અન્ય જેવા સસ્તન પ્રાણીઓની હાજરી અને અવકાશી વિતરણ અંગે પણ માહિતી આપવામાં આવી હતી.
- નવા અભ્યાસ દર્શાવે છે કે દીપડાઓએ શહેરી જંગલોને તેમની કાયમી વસાહત બનાવી છે.

આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્ય

- આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્ય હરિયાણા અને દિલ્હી વચ્ચેની સરહદ પર અરવલ્લી હિલ રેન્જના દક્ષિણ દિલ્હી રિજ પર સ્થિત છે. તે દક્ષિણ દિલ્હી અને હરિયાણાના ફરીદાબાદ અને ગુરુગ્રામ જિલ્લાના ઉત્તરીય ભાગોમાં ફેલાયેલું છે. તે ઉત્તર અરવલ્લી લેપર્ડ વાઇલ્ડલાઇફ કોરિડોરનો એક ભાગ છે, જે રાજસ્થાનના સરિસ્કા નેશનલ પાર્કથી શરૂ થાય છે, નૂહ, ફરીદાબાદ અને ગુરુગ્રામ જિલ્લામાંથી પસાર થાય છે અને દિલ્હી રિજ પર સમાપ્ત થાય છે.

દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વ

- મધ્યપ્રદેશ વાઇલ્ડલાઇફ બોર્ડે તાજેતરમાં દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વ નામના નવા ટાઇગર રિઝર્વની સ્થાપનાને મંજૂરી આપી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- મધ્યપ્રદેશ વાઇલ્ડલાઇફ બોર્ડે તાજેતરમાં દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વના નિર્માણને મંજૂરી આપી છે.
- તે પન્ના ટાઇગર રિઝર્વ (PTR)ના વાઘને હોસ્ટ કરશે, જેમાંથી એક ક્વાર્ટર કેન-બેતવા નદીઓના જોડાણને કારણે ડૂબી જશે.
- તે મધ્યપ્રદેશના નરસિંહપુર, દમોહ અને સાગર જિલ્લાઓને આવરી લેતા 2,339 ચોરસ કિલોમીટરના નવા વાઘ અનામતમાં ફેલાયેલ હશે.
- તેમાં કોર એરિયા તરીકે 1,414 ચોરસ કિમી અને બફર ઝોન તરીકે 925 ચોરસ કિમીનો વિસ્તાર હશે.
- ગ્રીન કોરિડોર દ્વારા વાઘને તેમની કુદરતી હિલચાલને પ્રોત્સાહિત કરીને નવા રિઝર્વમાં ખસેડવામાં આવશે જે તેને પન્ના ટાઇગર રિઝર્વ સાથે જોડશે.
- આ દરખાસ્ત નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટીના આદેશને અનુરૂપ છે જેમાં ઉત્તર પ્રદેશ અને મધ્ય પ્રદેશ સરકારોને પન્ના ટાઇગર રિઝર્વમાં વન્યજીવનના સંચાલન માટે નવા વાઘ અનામતને સૂચિત કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે, જે બેતવાને જોડવાના પ્રોજેક્ટથી પ્રભાવિત થઈ શકે છે. નદી
- અગાઉ, 27 સપ્ટેમ્બરના રોજ, ઉત્તર પ્રદેશ કેબિનેટે રાણીપુર વન્યજીવન અભયારણ્ય (RWS) ખાતે રાજ્યમાં ચોથા વાઘ અનામતની સૂચનાને મંજૂરી આપી હતી, જ્યાં પન્ના ટાઇગર રિઝર્વમાંથી વાઘ વારંવાર જોવા મળે છે.

કેન-બેતવા લિંક પ્રોજેક્ટ

- કેન-બેતવા લિંક પ્રોજેક્ટ ભારતમાં અમલમાં મૂકાયેલો પ્રથમ નદી લિંકિંગ પ્રોજેક્ટ છે.
- કેન્દ્રીય બજેટ 2022-23માં આ પ્રોજેક્ટ માટે 44,605 કરોડની ફાળવણી કરવામાં આવી હતી. આનાથી લગભગ 9 લાખ હેક્ટર ખેતીની જમીન અને 62 લાખથી વધુ લોકો માટે પીવાના પાણીની સિંચાઈની જરૂરિયાતો પૂરી થવાની અપેક્ષા છે.
- તે 103 મેગાવોટ હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રીસીટી અને 27 મેગાવોટ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ જનરેટ કરશે. આ પ્રોજેક્ટ ખાસ કરીને દુષ્કાળગ્રસ્ત બુંદેલખંડ વિસ્તાર માટે ફાયદાકારક સાબિત થશે.
- તે 8 વર્ષથી વધુ સમયમાં પૂર્ણ થવાની ધારણા છે. મધ્ય ભારતમાં ગીધની સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતું પન્ના ટાઇગર રિઝર્વમાં આનાથી વિવિધ પ્રજાતિઓ પર પ્રતિકૂળ અસર થઈ શકે છે.

બ્લુ ફ્લેગ ટેગ

- લક્ષદ્વીપના બે દરિયાકિનારાને આંતરરાષ્ટ્રીય ઇકો-લેબલ “બ્લુ ફ્લેગ” પ્રાપ્ત થયું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- લક્ષદ્વીપમાં મિનિકોય થુંડી બીચ અને કદમત બીચ તાજેતરમાં બ્લુ બીચની પ્રતિષ્ઠિત યાદીમાં પ્રવેશ્યા છે.
- આ બે દરિયાકિનારા પર સ્વચ્છતા જાળવવા અને તરવૈયાઓ માટે સલામતી પૂરી પાડવા માટે સમર્પિત સ્ટાફ છે.
- આ નવા પ્રવેશકો સાથે, ભારતમાં હાલમાં બ્લુ ફ્લેગ સર્ટિફિકેશન સાથે 12 બીચ છે.
- વાદળી યાદીમાં અન્ય બીચ શિવરાજપુર (ગુજરાત), ઘોઘાલા (દીવ), કાસરકોડ અને પદુબિદ્રી (કર્ણાટક), કપડ (કેરળ), રૂષિકોંડા (આંધ્રપ્રદેશ), ગોલ્ડન બીચ (ઓડિશા), રાધાનગર (આંધ્રાપ્રદેશ અને નિકોબાર ટાપુઓ), કોવલમ છે. (તમિલનાડુ) અને એડન (પુદુચેરી).
- પુરીનો ગોલ્ડન બીચ એશિયાનો પહેલો બીચ હતો જેણે બ્લુ ફ્લેગનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું હતું.
- 2021 માં, તમિલનાડુના કોવલમ બીચ અને પુદુચેરીના ઈડન બીચને બ્લુ ફ્લેગ ટેગ મળ્યો.
- ચેન્નાઈમાં મરિના બીચનો 30 કિમીનો વિસ્તાર હાલમાં બ્લુ ફ્લેગ બીચ પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે વિકસાવવામાં આવી રહ્યો છે. સરકારે પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ માટે રૂ. 100 કરોડ ફાળવ્યા છે.

બ્લુ ફ્લેગ સર્ટિફિકેશન શું છે?

- બ્લુ ફ્લેગ સર્ટિફિકેશન એ બિન-લાભકારી ફાઉન્ડેશન ફોર એન્વાયર્નમેન્ટલ એજ્યુકેશન (FEE) દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલ ઇકો-લેબલ છે. 33 કડક પર્યાવરણીય, શૈક્ષણિક, સલામતી-સંબંધિત અને સુલભતા માપદંડોનું પાલન કર્યા પછી FEE સભ્ય દેશોમાં બીચ, મરીના અથવા ટકાઉ બોટિંગ ટૂર ઓપરેટર દ્વારા આ પ્રાપ્ત થાય છે. વાદળી ધ્વજ પ્રમાણપત્રને દરિયાકિનારા, મરીના અને ટકાઉ બોટિંગ પ્રવાસનના ઉચ્ચ પર્યાવરણીય અને ગુણવત્તાના ધોરણોના સૂચક તરીકે જોવામાં આવે છે. બ્લુ ફ્લેગ પ્રોગ્રામ 1985 માં ચાર મુખ્ય માપદંડો - પાણીની ગુણવત્તા, પર્યાવરણીય વ્યવસ્થાપન, પર્યાવરણીય શિક્ષણ અને પર્યાવરણીય સંરક્ષણ દ્વારા તાજા પાણી અને દરિયાઈ ક્ષેત્રોમાં ટકાઉ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. 2001માં યુરોપની બહારના પ્રદેશોને સમાવવા માટે તેનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હતો.

ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ

- ભારત સરકારે સત્તાવાર રીતે લોકપ્રિય હર્બિસાઇડ ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

ગ્લાયફોસેટ શું છે?

- ગ્લાયફોસેટ એક હર્બિસાઇડ છે જેનો ઉપયોગ પહોળા પાંદડાવાળા છોડ અને ઘાસ બંનેને મારવા માટે થાય છે. તે બિન-પસંદગીયુક્ત હર્બિસાઇડ છે જે લગભગ તમામ છોડને તેમની વૃદ્ધિ માટે જરૂરી ચોક્કસ પ્રોટીન ઉત્પન્ન કરવાથી અટકાવીને મારી શકે છે.

ભારતમાં ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ અંગેના નવા નિયમો શું છે?

- ભારત સરકારે મનુષ્યો અને પ્રાણીઓના સ્વાસ્થ્યના જોખમને કારણે ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર સત્તાવાર રીતે પ્રતિબંધ મૂક્યો છે. નવા નિયમો માત્ર પેસ્ટ કંટ્રોલ ઓપરેટરોને ગ્લાયફોસેટ લાગુ કરવાની મંજૂરી આપે છે. જંતુ નિયંત્રણ ઓપરેટરોને ઉંદરો જેવા જીવાતોનો નાશ કરવા માટે ઘાતક રસાયણોનો ઉપયોગ કરવા માટે લાઇસન્સ આપવામાં આવે છે.

ભારતમાં ગ્લાયફોસેટનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- ગ્લાયફોસેટ ભારતમાં લોકપ્રિય હર્બિસાઇડ છે. Ht Bt કપાસની ગેરકાયદે ખેતી શરૂ થયા પછી તેનો ઉપયોગ દેશમાં લોકપ્રિય બન્યો. તેનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે ચાના બગીચાઓમાં અનિચ્છનીય છોડની વૃદ્ધિને નિયંત્રિત કરવા માટે થાય છે. તેનો ઉપયોગ બિન-પાક વિસ્તારોમાં છોડના વિકાસને રોકવા માટે પણ થાય છે. તેનો ઉપયોગ સિંચાઈ માર્ગો, રેલ્વે સાઈડિંગ, પડતર જમીન, બંધ, ખેતરની સીમાઓ, ઉદ્યાનો, ઔદ્યોગિક અને લશ્કરી સંકુલ, એરપોર્ટ, પાવર સ્ટેશન વગેરેમાં થાય છે.

ઘણા દેશોમાં ગ્લાયફોસેટ પર શા માટે પ્રતિબંધ છે?

- ગ્લાયફોસેટને કેન્સર સાથે તેની સંભવિત લિંક અને મધમાખી જેવા મહત્વપૂર્ણ જંતુઓના મૃત્યુમાં તેની ભૂમિકાને કારણે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો છે. તેના ઉપયોગથી જંતુઓની વસ્તીમાં ઝડપી ઘટાડો થયો, જેણે ખોરાકની સાંકળ અને છોડના પરાગનયનને વિક્ષેપિત કરીને ઇકોસિસ્ટમને નુકસાન પહોંચાડ્યું.

મિશન લાઇફ (Mission LiFE)

- વડાપ્રધાન મોદીએ ગુજરાતમાં સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતેથી મિશન લાઇફ અભિયાનની શરૂઆત કરી હતી.

મિશન લાઇફનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો?

- નીતિ આયોગે Mission LiFE (Lifestyle for Environment)ના વિચારની કલ્પના કરી.

મિશન લાઇફ શું છે?

- નવેમ્બર 2021માં ગ્લાસગોમાં COP26 ખાતે વડાપ્રધાન મોદી દ્વારા મિશન લાઇફની રજૂઆત કરવામાં આવી હતી. તે ભારતની આગેવાની હેઠળનું વૈશ્વિક લોક ચળવળ છે જે પર્યાવરણના સંરક્ષણ તરફ વ્યક્તિગત અને સામૂહિક પગલાંને આગળ વધારશે. આ ધ્યેય હાંસલ કરવા માટે તે ત્રણ પાયાની વ્યૂહરચનાનું પાલન કરે છે:
  - 1. લોકોમાં ઇકો-ફ્રેન્ડલી દૈનિક વ્યવહારને પ્રોત્સાહન આપવું.
  - 2. માંગમાં થતા ફેરફારોને પ્રતિસાદ આપવા માટે ઉદ્યોગો અને બજારોને સક્ષમ બનાવવું.
  - 3. ટકાઉ વપરાશ અને ઉત્પાદન બંનેને ટેકો આપવા માટે સરકાર અને ઔદ્યોગિક નીતિને પ્રભાવિત કરવી.
- આ મિશનનો ઉદ્દેશ્ય 2022 અને 2027 વચ્ચેના સમયગાળા માટે પર્યાવરણની જાળવણી માટે ઓછામાં ઓછા 1 અબજ ભારતીયો અને વિદેશીઓને એકત્ર કરવાનો છે. તે 2028 સુધીમાં ભારતમાં તમામ ગામડાઓ અને શહેરી સ્થાનિક સંસ્થાઓના ઓછામાં ઓછા 80 ટકાને ઇકો-ફ્રેન્ડલી બનાવવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે.

મિશન લાઇફ કેવી રીતે અમલમાં આવશે?

- વ્યક્તિગત ઇકો-ફ્રેન્ડલી વર્તનને જન ચળવળ બનાવીને મિશન લાઇફનો અમલ કરવામાં આવશે. તે પ્રયોગમૂલક અને માપી શકાય તેવા વિચારોને ક્રાઉડસોર્સ કરશે જેને મોટી સંખ્યામાં લોકો અપનાવી શકે છે. તે વિશ્વભરના સ્થાનિક આબોહવા-અનુકૂળિત સામાજિક ધોરણો અને ધાર્મિક માન્યતાઓનો પણ લાભ લેશે.

ભારત સરકારનો 75-પોઇન્ટ ક્લાઇમેટ ફ્રેન્ડલી એજન્ડા શું છે?

- મિશન લાઇફના ભાગ રૂપે, ભારત સરકારે 75 જીવનશૈલી પદ્ધતિઓની સૂચિનું અનાવરણ કર્યું છે જે આબોહવા-મૈત્રીપૂર્ણ વર્તનને પ્રોત્સાહન આપી શકે છે. આ ક્રિયાઓ 7

શ્રેણીઓ હેઠળ સૂચિબદ્ધ છે - ઉર્જા બચત, પાણીની બચત, પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ, ટકાઉ ખાદ્ય પ્રણાલી, કચરો ઘટાડવા (સ્વચ્છતા ક્રિયાઓ), સ્વસ્થ જીવનશૈલી અપનાવવી અને ઈ-વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ.

તેરાઈ એલિફન્ટ રિઝર્વ

- ભારત સરકારે ઉત્તર પ્રદેશમાં તેરાઈ હાથી અભયારણ્યની સ્થાપનાને મંજૂરી આપી.

તેરાઈ હાથી અનામત

- ઉત્તર પ્રદેશના દુધવા-પીલીભીતમાં તેરાઈ હાથી અભયારણ્યની સ્થાપના કરવામાં આવશે. તે 3,049 ચોરસ કિલોમીટર વિસ્તારમાં ફેલાયેલું હશે. ભારતમાં સ્થાપિત થનારું આ 33મું હાથી અભયારણ્ય હશે. તે દુધવા અને પીલીભીત ટાઈગર રિઝર્વના સંયુક્ત જંગલ વિસ્તારોમાં યોજાશે જે વાઘ, એશિયાટિક હાથી, સ્વેમ્પ ડીયર અને એક શિંગડાવાળા ગેંડાના સંરક્ષણ સાથે સંકળાયેલા છે. પ્રોજેક્ટ એલિફન્ટ હેઠળ છેલ્લા ત્રણ મહિનામાં કેન્દ્રીય પર્યાવરણ મંત્રાલય પાસેથી મંજૂરી મેળવનાર તે ત્રીજો હાથી અનામત છે, અન્ય બે છત્તીસગઢમાં લેમરુ અને તમિલનાડુમાં અગસ્થ્યમલાઈ છે.

તેરાઈ હાથી અભયારણ્ય શા માટે મહત્વનું છે?

- આ નવા હાથી અભયારણ્યની સ્થાપના હાથીઓની વસ્તીના સીમા પાર સ્થળાંતરને બચાવવામાં મદદ કરશે. તે ઉત્તર પ્રદેશના ભારત-નેપાળ સરહદ વિસ્તારમાં પડોશી ગામોને સુરક્ષિત કરવામાં મદદ કરશે. તે દુધવા અને પીલીભીત ટાઈગર રિઝર્વમાં ઘાસના મેદાન અને હાથી કોરિડોરના સંચાલનમાં પણ મદદ કરશે.

પ્રોજેક્ટ એલિફન્ટ શું છે?

- 'પ્રોજેક્ટ એલિફન્ટ' કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા 1992માં જંગલી એશિયન હાથીઓની મુક્ત શ્રેણીની વસ્તીના રક્ષણ માટે રાજ્યોને નાણાકીય અને તકનીકી સહાય પૂરી પાડવા માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ કેન્દ્રિય પ્રાયોજિત યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય એશિયન હાથીઓના કુદરતી રહેઠાણોમાં તેમના કુદરતી રહેઠાણો અને સ્થળાંતર કોરિડોરનું રક્ષણ કરીને તેમના લાંબા સમય સુધી અસ્તિત્વને સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.

મેન્ટ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઈમેટ (MAC)

- મેન્ટ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઈમેટ (MAC) 27મી યુનાઈટેડ નેશન્સ ક્લાઈમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સ (COP27)માં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.

મેન્ટ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઈમેટ (MAC) શું છે?

- મેન્ટ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઈમેટ (MAC) એ આંતર-સરકારી ગઠબંધન છે જે મેન્ટ્રોવ ઇકોસિસ્ટમના સંરક્ષણ અને પુનઃસંગ્રહ તરફ પ્રગતિને વિસ્તૃત અને વેગ આપવા માંગે છે.
- તેના સભ્યોમાં સંયુક્ત આરબ અમીરાત, ઈન્ડોનેશિયા, ભારત, શ્રીલંકા, ઓસ્ટ્રેલિયા, જાપાન અને સ્પેનનો સમાવેશ થાય છે.
- આ જોડાણ પ્રકૃતિ આધારિત આબોહવા પરિવર્તન ઉકેલ તરીકે મેન્ટ્રોવ્સની ભૂમિકા વિશે વૈશ્વિક જાગૃતિ વધારશે.
- આ વૈશ્વિક સ્તરે મેન્ટ્રોવના જંગલોનું પુનર્વસન સુનિશ્ચિત કરશે.
- આ નવા જોડાણમાં ભારતનું જોડાણું એ રાષ્ટ્રીય નિર્ધારિત યોગદાન (NDC)ને અનુરૂપ છે જે વર્તમાન દાયકાના અંત સુધીમાં જંગલ અને વૃક્ષોના આવરણને વિસ્તરણ કરીને 2.5થી 3 બિલિયન ટન કાર્બન ડાયોક્સાઈડની સમકક્ષ વધારાની કાર્બન સિંક બનાવવા માટે છે.

મેક એલાયન્સ કેવી રીતે કામ કરશે?

- આ નવા રચાયેલા ગઠબંધને સ્વૈચ્છિક અભિગમ અપનાવ્યો. તેના સભ્યો મેન્ટ્રોવના જંગલો રોપવા અને પુનઃસ્થાપિત કરવા, બહુપક્ષીય સહકાર અને જ્ઞાનની વહેંચણીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે તેમની પોતાની પ્રતિબદ્ધતાઓ નક્કી કરી શકે છે.
- ગઠબંધન મેન્ટ્રોવ સંશોધન, વ્યવસ્થાપન અને દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોના સંરક્ષણ અને આબોહવા શામન અને અનુકૂળન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને જાહેર શિક્ષણના ક્ષેત્રોમાં સભ્ય દેશો દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલા પ્રોજેક્ટ્સને સમર્થન આપશે.
- સામૂહિક રીતે, ગઠબંધનના સભ્યો મેન્ટ્રોવ ઇકોસિસ્ટમના વિસ્તરણ અને સંરક્ષણ ઝુંબેશ દ્વારા પ્રકૃતિ-આધારિત ઉકેલોની સંભવિતતા વધારવા તરફ તેમની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવશે. તે નવીનતા અને સંશોધન તેમજ વૈજ્ઞાનિક અને સામાજિક-આર્થિક અભ્યાસોને પ્રોત્સાહન આપીને મેન્ટ્રોવ ઇકોસિસ્ટમની આબોહવા પરિવર્તન ઘટાડવાની ક્ષમતાઓને પણ વધારશે.

મેન્ટ્રોવ્સનું મહત્વ

- મેન્ટ્રોવ ઇકોસિસ્ટમ્સ વિશ્વની સૌથી વધુ ઉત્પાદક અને પર્યાવરણીય રીતે મહત્વપૂર્ણ ઇકોસિસ્ટમ્સમાંની એક છે. તેઓ નોંધપાત્ર આબોહવા પરિવર્તન શમન અને અનુકૂળન સહ-લાભ પ્રદાન કરે છે કારણ કે તેઓ જમીન આધારિત ઉષ્ણકટિબંધીય વરસાદી જંગલો કરતાં 400 ટકા કાર્બન ઝડપથી સંગ્રહિત કરવામાં સક્ષમ છે.
- તેઓ દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોને દરિયાના સ્તરમાં વધારો, ધોવાણ અને તોફાનથી બચાવે છે.
- તેઓ દરિયાઈ જૈવવિવિધતા માટે સંવર્ધન મેદાન પૂરા પાડે છે.
- વૈશ્વિક માછલીઓની લગભગ 80 ટકા વસ્તી તેમના અસ્તિત્વ માટે આ ઇકોસિસ્ટમ પર નિર્ભર છે.

નેશનલ બાયો એનર્જી પ્રોગ્રામ

- નવી અને પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જા મંત્રાલયે જાહેરાત કરી હતી કે રાષ્ટ્રીય બાયો-એનર્જી પ્રોગ્રામ 2025-26 સુધીમાં લાગુ કરવામાં આવશે.

નેશનલ બાયો-એનર્જી પ્રોગ્રામ શું છે?

- નેશનલ બાયોએનર્જી પ્રોગ્રામનો ઉદ્દેશ બાયોએનર્જીના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવા અને પરિપત્ર અર્થતંત્ર પર આધારિત રોકાણકાર-મૈત્રીપૂર્ણ ઇકોસિસ્ટમ બનાવવાનો છે. બાયોએનર્જી એક વખત જીવતા કાર્બનિક પદાર્થોમાંથી મેળવવામાં આવે છે જેને બાયોમાસ કહેવાય છે જેનો ઉપયોગ પરિવહન બળતણ, ગરમી, વીજળી અને અન્ય આવા ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે થાય છે.
- રાષ્ટ્રીય જૈવ-ઉર્જા કાર્યક્રમ 2 તબક્કામાં લાગુ કરવામાં આવશે.
- આ કાર્યક્રમના પ્રથમ તબક્કાને ભારત સરકાર દ્વારા રૂ. 858 કરોડના કુલ બજેટને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- આ કાર્યક્રમમાં ત્રણ પેટા યોજનાઓ હશે. તેઓ છે:**
  - ☑ વેસ્ટ ટુ એનર્જી પ્રોગ્રામ
  - ☑ બાયોમાસ પ્રોગ્રામ
  - ☑ બાયોગેસ કાર્યક્રમ
- વેસ્ટ ટુ એનર્જી પ્રોગ્રામ (શહેરી, ઔદ્યોગિક અને કૃષિ કચરો/અવશેષોમાંથી ઉર્જા પરનો કાર્યક્રમ)નો ઉદ્દેશ્ય ઔદ્યોગિક, ઘરેલું અને કૃષિ ક્ષેત્રો દ્વારા ઉત્પાદિત કચરાનો ઊર્જા ઉત્પન્ન કરવા માટે ઉપયોગ કરવાનો છે. આ હાંસલ કરવા માટે, પેટા યોજના મોટા બાયોગેસ, બાયો-સીએનજી અને પાવર પ્લાન્ટ સ્થાપવામાં મદદ કરશે.

- બાયોમાસ પ્રોગ્રામ (ઉદ્યોગોમાં બ્રિકેટ્સ અને પેલેટ્સના ઉત્પાદન માટેની યોજના અને બાયોમાસ આધારિત ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહન આપવા માટેની યોજના) વીજળી ઉત્પન્ન કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ગોળીઓ અને બ્રિકેટ્સ ગોઠવવામાં મદદ કરશે.
- બાયોગેસ કાર્યક્રમ ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં નાના અને મધ્યમ કદના બાયોગેસ પ્લાન્ટ સ્થાપવા પરિવારના સભ્યોને મદદ કરશે.

ભારતમાં બાયોએનર્જી

- ભારત દર વર્ષે 750 મિલિયન મેટ્રિક ટન બાયોમાસ ઉત્પન્ન કરવા સક્ષમ છે, જે બાયોએનર્જી ઉત્પાદનની વિશાળ સંભાવના ઊભી કરે છે.
- નવી અને નવીનીકરણીય ઉર્જા મંત્રાલય 1980 ના દાયકાથી ભારતમાં જૈવ-ઉર્જાને પ્રોત્સાહન આપી રહ્યું છે જેથી દેશમાં ઉત્પન્ન થતા વધારાના બાયોમાસ, પશુઓના છાણ, ઔદ્યોગિક અને શહેરી જૈવ-કચરાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે.
- આ સંબંધમાં મંત્રાલયની એક મોટી પહેલ બાયો-એનર્જી પ્રોજેક્ટ્સની સ્થાપના માટે કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય છે.
- આ પહેલથી પ્રોજેક્ટની સધ્ધરતામાં નોંધપાત્ર વધારો કરવા માટે પ્રોજેક્ટ ખર્ચ અથવા લોન પરના વ્યાજમાં ઘટાડો થયો.

Middle East Green Initiative

- સાઉદી અરેબિયાએ તાજેતરમાં મિડલ ઇસ્ટ ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ માટે USD 2.5 બિલિયનની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી છે.

મિડલ ઇસ્ટ ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ શું છે ?

- મિડલ ઇસ્ટ ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ એ તેના પ્રકારનું પ્રથમ પ્રાદેશિક જોડાણ છે જે મધ્ય પૂર્વમાંથી ગ્રીનહાઉસ ગેસના ઉત્સર્જનને રોકવા માટે 2021 માં સાઉદી અરેબિયાના કાઉન પ્રિન્સ મોહમ્મદ બિન સલમાન દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- તેની પાસે પ્રાદેશિક આબોહવા ક્રિયા માટે સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત વ્યૂહરચના છે, જે પ્રદેશને અસર કરતા આબોહવા પરિવર્તન માટે સંકલિત અને સ્થાનિક પ્રતિભાવ સુનિશ્ચિત કરે છે.
- તે પ્રદેશમાં કાર્બન ઉત્સર્જનને 60 ટકાથી વધુ - 670 મિલિયન ટન કરતાં વધુ કાર્બન સમકક્ષ ઘટાડવાનું લક્ષ્ય રાખે છે. આ યોજનામાં મધ્ય પૂર્વમાં 50 બિલિયનથી વધુ વૃક્ષો વાવીને અને 200 મિલિયન હેક્ટર ક્ષતિગ્રસ્ત જમીનને પુનઃસ્થાપિત કરીને ગ્રીન કવર વધારવાનો સમાવેશ થાય છે.

- તે હરિયાણા જમીન અને દરિયાઈ અનામતને કુલ રાષ્ટ્રીય વિસ્તારના 30 ટકા સુધી વધારવા માંગે છે. આ પહેલથી વૈશ્વિક કાર્બન સ્તરમાં 2.5 ટકાનો ઘટાડો થશે.

MGU સમિતિ

- MGU સમિતિ એ આબોહવા પરનો પ્રાદેશિક સંવાદ છે જે મધ્ય પૂર્વ અને ઉત્તર આફ્રિકાના દેશોને એકસાથે લાવે છે. આ સમિતિની ઉદ્ઘાટન આવૃત્તિ 2021માં સાઉદી અરેબિયા દ્વારા યોજાવાની હતી. ઇવેન્ટ દરમિયાન, નેતાઓએ આબોહવા પરિવર્તનના પ્રતિભાવમાં બહુપક્ષીય સહયોગ માટે પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી હતી. બીજી MGU સમિતિ શર્મ અલ શેખમાં COP27 ની બાજુમાં યોજાઈ હતી.

ઇન્ડિયન બાયોલોજીકલ ડેટા સેન્ટર (IBDC)

- કેન્દ્રીય વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી રાજ્ય મંત્રી જિતેન્દ્ર સિંહે ભારતીય જૈવિક ડેટા કેન્દ્ર (IBDC) રાષ્ટ્રને સમર્પિત કર્યું.

ભારતીય જૈવિક માહિતી કેન્દ્ર શું છે?

- ભારતીય જૈવિક ડેટા કેન્દ્ર જીવન વિજ્ઞાન ડેટા માટે ભારતનું પ્રથમ રાષ્ટ્રીય ભંડાર છે.
- તે દેશમાં સાર્વજનિક રીતે ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવેલ સંશોધનમાંથી જનરેટ થયેલ તમામ જીવન વિજ્ઞાન ડેટાને સંગ્રહિત કરશે.
- તે ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ બાયોટેકનોલોજી (DBT)ની મદદથી સંચાલિત થશે.
- લાંબા ગાળે, IBDC ભારતમાંથી ઉદ્ભવતા તમામ જીવન વિજ્ઞાન ડેટા માટે એક મુખ્ય ડેટા રિપોઝીટરી બની જશે.
- તેની સ્થાપના હરિયાણાના ફરીદાબાદમાં પ્રાદેશિક કેન્દ્ર ફોર બાયોટેકનોલોજી (RCB) ખાતે કરવામાં આવી હતી. તેની પાસે ભુવનેશ્વરમાં નેશનલ ઇન્ફોર્મેટિક્સ સેન્ટર (NIC) ખાતે ડેટા “ડિઝાસ્ટર રિકવરી” સાઇટ છે.
- તેની ડેટા સ્ટોરેજ ક્ષમતા લગભગ 4 પેટાબાઇટ્સ છે.
- તે ‘બ્રહ્મા’ હાઇ પરફોર્મન્સ કોમ્પ્યુટિંગ સુવિધાનું આયોજન કરે છે.

તેના ઉદ્દેશ્યો શું છે?

- IBDCના ઉદ્દેશ્યો નીચે મુજબ છે:**
  - ભારતમાંથી ઉદ્ભવતા જૈવિક ડેટાના સંગ્રહ માટે IT પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવું.
  - FAIR (ફાઇન્ડેબલ, એક્સેસેબલ, ઇન્ટરઓપરેબલ અને રિયુઝેબલ) સિદ્ધાંતના આધારે જીવન વિજ્ઞાન ડેટાના સંગ્રહ અને શેરિંગ માટે પ્રમાણભૂત ઓપરેટિંગ પ્રક્રિયાઓ વિકસાવી.

- ડેટા ક્વોલિટી કંટ્રોલ અને ક્યુરેશન કરવું, ડેટા બેકઅપ જાળવવું અને ડેટા જીવન ચક્રનું સંચાલન કરવું.
- ડેટા શેરિંગ અથવા પુનઃપ્રાપ્તિ માટે વેબ-આધારિત ટૂલ/API વિકસાવવું.
- બિગ ડેટાના પૃથ્થકરણ માટે તાલીમ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવું અને ડેટા શેર કરવાના ફાયદાઓ વિશે જાગૃતિ લાવવી.

IBDCના વર્તમાન કાર્યો શું છે ?

- જીવન વિજ્ઞાન ડેટા અત્યંત જટિલ અને વિજ્ઞાતીય હોવાથી, IBDC મોડ્યુલર રીતે વિકસાવવામાં આવી રહ્યું છે. આનો અર્થ એ છે કે વિવિધ વિભાગો વિવિધ પ્રકારના ડેટા સેટ સાથે વ્યવહાર કરે છે. તેથી, IBDC એ બે અલગ અલગ ડેટા પોર્ટલ - ઇન્ડિયન ન્યુક્લિયોટાઇડ ડેટા આર્કાઇવ (INDA) અને ઇન્ડિયન ન્યુક્લિયોટાઇડ ડેટા આર્કાઇવ - કંટ્રોલ એક્સેસ (INDA-CA) દ્વારા ન્યુક્લિયોટાઇડ ડેટા સબમિશન સેવાઓ રજૂ કરી હતી.

કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય

- કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્યને તાજેતરમાં તમિલનાડુ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવ્યું હતું. રાજ્ય સરકારે અગાઉ કાઝુવેલી પક્ષી અભયારણ્ય, નંજરાયન પક્ષી અભયારણ્ય, કદાવુર સ્લેન્ડર લોરીસ અભયારણ્ય અને ડુગ્ગોંગ સંરક્ષણ અનામતને સૂચિત કર્યું હતું.

કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય

- કૃષ્ણગિરી અને ધર્મપુરીના આરક્ષિત જંગલોના વિસ્તારને કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય તરીકે સૂચિત કરવામાં આવ્યો છે.
- આ ઘોષણા વાઇલ્ડલાઇફ પ્રોટેક્શન એક્ટ, 1972ની કલમ 26A(1)(b) હેઠળ કરવામાં આવી હતી.
- આ તમિલનાડુનું 17મું વન્યજીવ અભયારણ્ય હશે.
- આ નવું સૂચિત વન્યજીવ અભયારણ્ય 686.406 ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં ફેલાયેલું છે.
- તે 35 સસ્તન પ્રજાતિઓ અને 238 પક્ષીઓની પ્રજાતિઓનું ઘર છે.

મહત્વ

- કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય તમિલનાડુના કાવેરી ઉત્તર વન્યજીવ અભયારણ્યને પડોશી રાજ્ય કર્ણાટકના કાવેરી વન્યજીવ અભયારણ્ય સાથે જોડે છે.

- તે કાવેરી નદીના તટપ્રદેશમાં વન્યજીવન માટે સંરક્ષિત વિસ્તારોનું વિશાળ, સંલગ્ન નેટવર્ક બનાવે છે.
- તે મલઈ મહાદેશ્વર વન્યજીવ અભયારણ્ય, કર્ણાટકના ખિલિગિરી રંગાસ્વામી મંદિર વાઘ અભયારણ્ય અને તમિલનાડુના સત્યમંગલમ ટાઈગર રિઝર્વ અને ઈરોડ ફોરેસ્ટ ડિવિઝન દ્વારા નીલગિરી બાયોસ્ફિયર રિઝર્વમાં વધુ સાતત્ય બનાવે છે.
- આ નવું અધિસૂચિત અભયારણ્ય હાથીઓ માટે એક મહત્વપૂર્ણ નિવાસસ્થાન છે. તે બે હાથી કોરિડોર ધરાવે છે - નંદીમંગલમ-ઉલીબંદા કોરિડોર અને કોવૈપલ્લમ-અન્નીબીદલ્લા કોરિડોર.
- કાવેરી નદી પર નિર્ભર નદીની પ્રજાતિઓના સંરક્ષણ માટે કાવેરી તટપ્રદેશની ઇકોસિસ્ટમ સંરક્ષણ મહત્વપૂર્ણ છે.
- આ પ્રદેશમાં સંરક્ષણ પ્રયાસો નિવાસસ્થાનને સુરક્ષિત કરવા અને પુનઃસ્થાપિત કરવા, જમીનના ધોવાણને ઘટાડવાનો પ્રયાસ કરશે.

ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ

- ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ (JETP) G20 સમિતિ સાઇડ ઇવેન્ટ પાર્ટનરશિપ ફોર ગ્લોબલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ (PGII) ખાતે લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી પાર્ટનરશિપ શું છે?

- ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ (JETP) એ ઇન્ડોનેશિયાની સરકાર અને ઇન્ટરનેશનલ પાર્ટનર્સ ગ્રૂપ (IPG) વચ્ચે લાંબા ગાળાની રાજકીય સમજૂતી છે, જેમાં યુનાઇટેડ કિંગડમ, જર્મની, ફ્રાન્સ, યુરોપિયન યુનિયન, કેનેડા, ઇટાલી, નોર્વે, ડેન્માર્ક, યુએસ અને જાપાનનો સમાવેશ થાય છે.
- ઇન્ડોનેશિયા વિશ્વના ટોચના 10 ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જકોમાં સામેલ છે. JETP દેશને અશ્વિભૂત ઇંધણ પરની નિર્ભરતામાંથી નવીનીકરણીય ઉર્જા સ્ત્રોતોમાં ઝડપી સંક્રમણ કરવામાં મદદ કરશે. તે પાવર સેક્ટરમાંથી ઉત્સર્જન ઘટાડવા, કોલસાનો ઉપયોગ ઘટાડવા અને નવીનીકરણીય ઉર્જાના વિસ્તરણ પર આધારિત વ્યૂહરચના બનાવવા માંગે છે.
- કરાર આ ઉર્જા સંક્રમણને એવી રીતે હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે કે જેનાથી કામદારો, સમુદાયો અને સામાજિક જૂથો પર પ્રતિકૂળ અસર ન થાય. તે અદ્યતન આબોહવા ક્રિયા પ્રદાન કરશે, આર્થિક વૃદ્ધિને આગળ વધારશે, કુશળ નોકરીઓનું સર્જન કરશે, પ્રદૂષણ ઘટાડશે અને ઇન્ડોનેશિયનો માટે સમૃદ્ધ

ભવિષ્યનું નિર્માણ કરશે. તે મધ્યમ ગાળામાં કોલસા આધારિત શક્તિને તબક્કાવાર બહાર કરવાની રાજકીય પ્રતિબદ્ધતાને પણ મજબૂત કરશે.

આ કરારનો અમલ કેવી રીતે થશે?

- તેના ઉદ્દેશ્યો હાંસલ કરવા માટે, ઇન્ડોનેશિયા JETP આગામી 3 થી 5 વર્ષમાં અનુદાન, કન્સેશનલ લોન, માર્કેટ રેટ લોન, ગેરંટી અને ખાનગી રોકાણ દ્વારા USD 20 બિલિયન એકત્ર કરશે.

આબોહવા જોખમ પહેલ સામે વૈશ્વિક કવચ

- ગ્લોબલ શીલ્ડ અગેઇનસ્ટ ક્લાઇમેટ રિસ્ક્સ ઇનિશિયેટિવની શરૂઆત 14 નવેમ્બર, 2022ના રોજ નબળાઈ ધરાવતા વીસ (V20) દેશો અને G7 દેશો દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- જ્યારે V20 દેશો આબોહવા પરિવર્તન માટે સૌથી વધુ સંવેદનશીલ એવા 58 દેશોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જ્યારે G7 વિશ્વના સાત સૌથી વધુ ઔદ્યોગિક દેશોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ઈજિપ્તના શર્મ અલ-શેખમાં ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શનની 27મી કોન્ફરન્સ ઓફ ધ પાર્ટીઝ (COP27)માં ગ્લોબલ શીલ્ડ અગેઇનસ્ટ ક્લાઇમેટ રિસ્ક્સ ઇનિશિયેટિવની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
- તે UNFCCC પ્રક્રિયાની બહારના નુકસાન અને ક્ષતિ માટે સામાજિક સુરક્ષા અને વીમા-આધારિત ફાઇનાન્સ મિકેનિઝમ છે.
- તે પૂર્વ-આયોજિત નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે જે ઓગસ્ટ 2022માં પાકિસ્તાનમાં આવેલા વિનાશક પૂર જેવી આપત્તિઓનો સામનો કરવા માટે ઝડપથી તૈનાત કરી શકાય છે.
- તે સરકારો, સમુદાયો, વ્યવસાયો અને પરિવારો માટે નાણાકીય સુરક્ષા સાધનોને વિસ્તૃત કરવામાં મદદ કરશે.
- આ સાધનો નબળા અર્થતંત્રોને વધુ સ્થિતિસ્થાપક બનાવવામાં મદદ કરીને, ટકાઉ વિકાસ સુનિશ્ચિત કરીને અને જીવન અને નોકરીઓનું રક્ષણ કરીને આપત્તિઓની અસરોને ઘટાડશે.

આ પહેલ કેવી રીતે અમલમાં આવશે?

- આ પહેલને એવી રીતે લાગુ કરવામાં આવશે કે તે ધિરાણના તફાવતને દૂર કરવા માટે સંવેદનશીલ દેશની નાણાકીય અને આર્થિક વ્યૂહરચનાઓ સાથે સંરેખિત થાય.

- આ પહેલ દેશોને આજીવિકા સુરક્ષા, સામાજિક સુરક્ષા પ્રણાલી, પશુધન અને પાક વીમો, મિલકત વીમો, વ્યાપાર વિક્ષેપ વીમો, જોખમ વહેંચણી નેટવર્ક અને ક્રેડિટ ગેરંટી સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરશે.
- સરકાર, માનવતાવાદી એજન્સીઓ અને બિન-લાભકારી સંસ્થાઓના સ્તરે સહાય પૂરી પાડવામાં આવશે જેથી જ્યારે પણ જરૂર પડે ત્યારે નાણાં ઉપલબ્ધ હોય.
- પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ, કોસ્ટા રિકા, ફિજી, સેનેગલ, ફિલિપાઇન્સ અને ઘાના આ પહેલ હેઠળ સહાય મેળવનારા પ્રથમ દેશો હશે. પહેલમાં પ્રારંભિક યોગદાન જર્મની, ડેનમાર્ક, આયર્લેન્ડ અને કેનેડા દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે.

નુકશાન અને ક્ષતિ ભંડોળ

- યુનાઇટેડ નેશન્સ COP27 ક્લાઇમેટ સમિટે તાજેતરમાં આબોહવા-સંબંધિત આપત્તિઓથી થતા નુકસાન માટે આર્થિક રીતે નબળા દેશોને વળતર આપવા માટે “નુકશાન અને ક્ષતિ ભંડોળ” ની રચનાને મંજૂરી આપી હતી.

“નુકશાન અને ક્ષતિ ભંડોળ” શું છે?

- લોસ એન્ડ ડેમેજ ફંડ એ ગ્લોબલ વોર્મિંગથી થતા નુકસાન માટે સંવેદનશીલ દેશોને વળતર આપવા માટે રચવામાં આવેલ એક વિશેષ ફંડ છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય આબોહવા પરિવર્તનને ઘટાડવા અને અનુકૂળન કરવાની વિશાળ મહત્વાકાંક્ષાને અનલોક કરવાનો છે.
- “નુકસાન અને ક્ષતિ” એ આબોહવા-પ્રેરિત હવામાનની ચરમસીમા અથવા દરિયાઈ સ્તરમાં વધારો જેવી અસરોના ખર્ચનો સંદર્ભ આપવા માટે વપરાતો શબ્દ છે.
- અત્યાર સુધી, આબોહવા ફાઇનાન્સ મોટે ભાગે કાર્બન ડાયોક્સાઇડ ઉત્સર્જન ઘટાડવા અને ગ્લોબલ વોર્મિંગને સંબોધવા પર કેન્દ્રિત હતું. આ ભંડોળનો એક તૃતીયાંશ સમુદાયોને આબોહવા પરિવર્તનના પરિણામોને અનુકૂળિત કરવામાં મદદ કરવા માટે જાય છે.
- 55 સંવેદનશીલ દેશોના અહેવાલો અનુસાર, છેલ્લા 20 વર્ષોમાં તેમની આબોહવા-સંબંધિત સંયુક્ત નુકસાન USD 525 બિલિયન અથવા તેમના સામૂહિક GDPના 20 ટકા જેટલું છે. કેટલાક અભ્યાસો અનુસાર, આ નુકસાન 2030 સુધીમાં પ્રતિ વર્ષ 580 બિલિયન સુધી પહોંચવાની ધારણા છે.

CITES COP19 એ દક્ષિણી સફેદ ગેંડાની સ્થિતિ ડાઉનગ્રેડ કરી

- આફ્રિકાના ગેંડાઓ માટે સંરક્ષણ પ્રયાસોને મોટા આંચકામાં, CITES COP19 એ તાજેતરમાં પરિશિષ્ટ-1થી પરિશિષ્ટ-11માં દક્ષિણી સફેદ ગેંડાની સ્થિતિને ડાઉનગ્રેડ કરવાની દરખાસ્ત સ્વીકારી છે.

સફેદ ગેંડાની સંરક્ષણ સ્થિતિ શા માટે ડાઉનગ્રેડ કરવામાં આવી?

- નમિબીયા અને બોત્સ્વાના દ્વારા દક્ષિણી સફેદ ગેંડાને પરિશિષ્ટ-1થી પરિશિષ્ટ-11માં ખસેડવાની દરખાસ્ત જીવંત પ્રાણીઓના વેપારને માત્ર સંરક્ષણ હેતુઓ અને શિકાર ટ્રોફી માટે પરવાનગી આપે છે.
- પરિશિષ્ટ-11માં પ્રાણીઓ જોખમમાં ન હોઈ શકે પરંતુ તેમના અસ્તિત્વના રક્ષણ માટે આવી પ્રજાતિઓમાં વેપાર નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે.
- આ નિર્ણય ગેંડાના શિંગડામાં આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારને પુનઃપ્રારંભ કરશે નહીં, જે ઇસ્વાટિની (અગાઉ સ્વાઝીલેન્ડ તરીકે ઓળખાતું હતું) દ્વારા પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- જોકે, વર્ગીકરણના ડાઉનગ્રેડિંગથી આ સંવેદનશીલ પ્રજાતિઓ એવા દેશોમાં દાણચોરીના માધ્યમો દ્વારા ઉભા થતા જોખમો સામે આવી છે જ્યાં મોટા પાયે શિકારની પ્રવૃત્તિઓ છે.

દક્ષિણી સફેદ ગેંડો

- દક્ષિણી સફેદ ગેંડા સફેદ ગેંડાની બે પેટાજાતિઓમાંથી એક છે, બીજી ઉત્તરીય સફેદ ગેંડા છે. તે વિશ્વના સૌથી મોટા અને ભારે પ્રાણીઓમાંનું એક છે. તે સફેદ ગેંડાની સૌથી વ્યાપક અને સામાન્ય પેટાજાતિઓમાંની એક છે.
- તે IUCN રેડ લિસ્ટ દ્વારા નજીકના જોખમી તરીકે સૂચિબદ્ધ છે.
- 2015થી 2021 સુધીમાં તેની વસ્તીમાં 24 ટકાનો ઘટાડો થયો છે.
- હાલમાં, દક્ષિણ આફ્રિકા, નામિબિયા, ઝિમ્બાબ્વે, કેન્યા અને યુગાન્ડામાં 98.5 ટકા દક્ષિણ સફેદ ગેંડાની વસ્તી જોવા મળે છે.

કામચાટકા દ્વીપકલ્પ

- કામચાટકા દ્વીપકલ્પમાં બે જ્વાળામુખી ફાટી નીકળ્યા હતા.
- તેઓ રશિયાના ઉત્તરપૂર્વીય ભાગમાં છ જ્વાળામુખીઓમાંના એક છે જે હાલમાં વધેલી પ્રવૃત્તિના સંકેતો દર્શાવે છે.

કામચાટકા દ્વીપકલ્પ

- કામચાટકા દ્વીપકલ્પ “રીંગ ઓફ ફાયર”નો ભાગ છે.
- દ્વીપકલ્પ મોસ્કોથી લગભગ 6,600 કિમી પૂર્વમાં પેસિફિક મહાસાગરમાં વિસ્તરેલો છે.
- તે જિયોથર્મલ પ્રવૃત્તિના વિશ્વના સૌથી વધુ કેન્દ્રિત વિસ્તારોમાંનું એક છે.
- દ્વીપકલ્પ 29 સક્રિય જ્વાળામુખીનું યજમાન છે, જેમાંથી મોટા ભાગના ઓછા વસ્તીવાળા જંગલો અને ટુંડ્રાથી ઘેરાયેલા છે.
- જો કે આ જ્વાળામુખી સ્થાનિક વસ્તી માટે થોડું જોખમ ઊભું કરે છે, મોટા વિસ્ફોટો આકાશમાં રાખ મોકલી શકે છે, જે હવાઈ મુસાફરીને જોખમમાં મૂકે છે.

કલ્યુચેવસ્કાયા સોપકા

- કલ્યુચેવસ્કાયા સોપકા એ કામચાટકા દ્વીપકલ્પમાં સ્ટ્રેટોવોલ્કેનો છે. તે સાઇબિરીયામાં સૌથી ઊંચો પર્વત અને યુરેશિયામાં સૌથી વધુ સક્રિય જ્વાળામુખી છે. તે કામચાટકા યુનેસ્કો વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટના કુદરતી જ્વાળામુખીનો એક ભાગ છે. આ જ્વાળામુખીનો પ્રથમ રેકૉર્ડ વિસ્ફોટ 1697 માં થયો હતો. ત્યારથી, તે તેના ઘણા પડોશી જ્વાળામુખીની જેમ લગભગ સતત સક્રિય છે. તાજેતરમાં, તેમાં પ્રતિ કલાક 10 વિસ્ફોટ નોંધાયા હતા.

શિવલુચ જ્વાળામુખી

- શિવલુચ જ્વાળામુખી હાલમાં ઉચ્ચ પ્રવૃત્તિ હેઠળ છે અને એક શક્તિશાળી વિસ્ફોટની આગાહી કરવામાં આવી છે. તે રશિયામાં સૌથી સક્રિય જ્વાળામુખી છે અને દૂર પૂર્વમાં સૌથી મોટો છે. તે ઓગસ્ટ 1999 થી અવારનવાર શક્તિશાળી વિસ્ફોટની ઘટનાઓ સાથે ફાટી નીકળે છે.

અવસર

50% DISCOUNT

TET 1 & 2

▶ LIVE BATCH

FREE

All Subject Material & Books

Lecture PDF

Daily/Weekly Mock Test

Reading Schedule

~~₹20,000/-~~

₹ 9,999/-

1 YEAR VALIDITY

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

iceonline એપ ડાઉનલોડ કરો

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ

નુઆખાઈ કૃષિ ઉત્સવ

- નુઆખાઈ એ ઓડિશામાં ઉજવવામાં આવતો વાર્ષિક લણણીનો તહેવાર છે. ગણેશ ચતુર્થીના એક દિવસ પછી ઉજવવામાં આવે છે, આ તહેવાર પશ્ચિમ ઓડિશામાં સૌથી શુભ અને મહત્વપૂર્ણ સામાજિક તહેવાર છે.

નુઆખાઈ ઉત્સવ

- નુઆખાઈમાં નુઆ એટલે નવું અને ખાઈ એટલે ખોરાક. લણણી પછી ઓડિશાના ખેડૂતો દ્વારા નુઆખાઈનો તહેવાર ઉજવવામાં આવે છે.
- આ તહેવાર પર, ઉડિયા લોકો, દૂરના દેશોમાં રહેતા લોકો પણ ઉત્સવનો ભાગ બનવા માટે તેમના મૂળ સ્થાનો પર પાછા ફરે છે.
- તહેવાર નવા કપડાં પહેરીને અને ભગવાનને પ્રાર્થના કરીને ઉજવવામાં આવે છે, જે પછી તહેવાર અને નવા લણણી કરેલા પાકનો ઉપયોગ કરીને તૈયાર ખોરાકનો વપરાશ થાય છે.
- નુઆખાઈ તહેવાર એ પશ્ચિમ ઓડિશા અને ઝારખંડમાં સિમડેગાની આસપાસના વિસ્તારોમાં ઉજવવામાં આવતો સૌથી પ્રખ્યાત સામાજિક તહેવાર છે. આવો જ એક તહેવાર નબત્તા છે જે દરિયાકાંઠાના ઓડિશામાં ઉજવવામાં આવે છે.
- ઓડિશામાં તહેવારોની જીવંત સંસ્કૃતિ છે અને નુઆખાઈ તહેવાર ઓડિશામાં ઉજવાતા 13 તહેવારોમાંનો એક છે. તે સ્થાનિક ઓડિયા ભાષામાં 'બારા માસ્સા રે તેરા પર્વ' (નુખાઈ ફેસ્ટિવલ) તરીકે ઓળખાય છે.

નુઆખાઈ ઉત્સવનો ઇતિહાસ

- સ્થાનિક દંતકથાઓ અનુસાર, નુઆખાઈ ઉત્સવ સૌપ્રથમ વૈદિક કાળમાં શરૂ થયો હતો જ્યારે ઋષિઓએ પંચયજ્ઞ પર ચર્ચા કરી હતી.
- પંચયજ્ઞનો એક ભાગ પ્રલંબન યજ્ઞ હતો જેમાં નવા પાકની લણણી અને તેને દેવી માતાને અર્પણ કરવાનો તહેવાર ઉજવવામાં આવતો હતો.

તહેવારનું મહત્વ

- નુઆખાઈ ઉત્સવનો ઉદ્દેશ્ય દેશની આર્થિક પ્રગતિમાં કૃષિની સુસંગતતા વિશે સમાજને એક મહાન સંદેશ આપવાનો છે.

યુનેસ્કો નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝ

- તાજેતરમાં, ભારતના ત્રણ શહેરો યુનેસ્કો ગ્લોબલ નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝમાં જોડાયા છે. જેમાં કેરળના થ્રિસુર અને નિલામ્બુર અને તેલંગાણાના વારંગલ બે શહેરોનો સમાવેશ થાય છે.

અગત્યના મુદ્દા

- વારંગલ તેલંગાણા માટે યુનેસ્કોની બીજી માન્યતા છે. અગાઉ મુલુગુ જિલ્લાના રામાપ્પા મંદિરને યુનેસ્કોની વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ્સની યાદીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું.
- યુનેસ્કો ગ્લોબલ નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝની આ યાદીમાં આ વખતે યુકેનની રાજધાની કિવ, દક્ષિણ આફ્રિકાના શહેર ડરબન અને યુએઈના શહેર શારજાહનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.
- વર્ષ 2022માં ભારત સહિત વિશ્વના 44 દેશોના 77 શહેરોને આ યાદીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા છે.
- આ શહેરોનો સમાવેશ અન્ય શહેરો સાથે વિચારોના આદાન-પ્રદાનને પ્રોત્સાહિત કરશે અને આ શહેરોમાં પહેલાથી જ લાગુ કરાયેલી પ્રણાલીઓની પદ્ધતિઓ એકબીજાની વચ્ચે શેર કરશે.

નિલામ્બુર (કેરળ)

- નિલામ્બુર કેરળમાં એક પ્રખ્યાત ઇકો-ટૂરિઝમ સ્થળ છે. અહીંની મોટાભાગની વસ્તી ખેતી અને સંલગ્ન ઉદ્યોગો પર નિર્ભર છે.
- આ યાદીમાં નિલામ્બુરનો સમાવેશ સમુદાયની માલિકી, લિંગ સમાનતા, સર્વસમાવેશકતા દ્વારા ટકાવ વિકાસને વધુ

પ્રોત્સાહન આપશે. તેમજ શહેરમાં રોજગારીની તકોનું સર્જન કરવું અને યુનાઈટેડ નેશન્સ સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સ (SDGs) ના લક્ષ્યાંકો હાંસલ કરવા.

થ્રિસુર (કેરળ)

- ત્રિશૂર શૈક્ષણિક અને સંશોધન સંસ્થાઓનું એક મહત્વપૂર્ણ કેન્દ્ર છે, તે કેરળની સાંસ્કૃતિક રાજધાની માનવામાં આવે છે. તેને ખાસ કરીને ગોલ્ડ આર્ટ અને જ્વેલરી ઉદ્યોગ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. યુનેસ્કોની આ યાદીમાં સામેલ થવાથી, થ્રિસુર તેની બૌદ્ધિક, શૈક્ષણિક અને જ્વેલરી કળાથી વિશ્વને લાભ કરશે અને સાંસ્કૃતિક સમાવેશથી ફાયદો થશે.

વારંગલ

- વારંગલ એ તેલંગાણાનો સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસો ધરાવતું શહેર છે. તે રાજ્યનું મુખ્ય પ્રવાસન સ્થળ છે. દર વર્ષે 32 લાખથી વધુ પ્રવાસીઓ અહીં આવે છે. વારંગલની અર્થવ્યવસ્થા મુખ્યત્વે કૃષિ અને ઔદ્યોગિક કેન્દ્રો પર નિર્ભર છે. યુનેસ્કો ગ્લોબલ નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝમાં સામેલ થયા બાદ આ શહેરનો વિકાસ વધુ વેગવંતો બનશે.

યુનેસ્કો ગ્લોબલ નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝ

- 2013 માં શરૂ કરાયેલ, યુનેસ્કો ગ્લોબલ નેટવર્ક ઓફ લર્નિંગ સિટીઝ (GNLC) એ આંતરરાષ્ટ્રીય નીતિ આધારિત નેટવર્ક છે. તેનો હેતુ અન્ય શહેરો સાથે વિચારો અને કળા શેર કરીને તમામ શૈક્ષણિક શહેરોના વિકાસની ખાતરી કરવાનો છે. અત્યાર સુધી 76 દેશોના 294 શહેરો આ યાદીમાં સામેલ છે.

નવરાત્રી સ્પેશિયલ ટૂરિસ્ટ ટ્રેન

- 30 સપ્ટેમ્બરના રોજ ભારત ગૌરવ પ્રવાસી ટ્રેન સાથે કટરામાં માતા વૈષ્ણો દેવી માટે નવરાત્રિ વિશેષ પ્રવાસી ટ્રેન શરૂ કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- રામાયણ સર્કિટની જેમ, IRCTC લિમિટેડે ભારત ગૌરવ પ્રવાસી ટ્રેનમાં નવરાત્રી વિશેષ માતા વૈષ્ણો દેવી યાત્રા શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી.
- 30મી સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ કટરા માટે વિશેષ પ્રવાસી ટ્રેનની પ્રથમ યાત્રા શરૂ થઈ હતી.
- વૈષ્ણો દેવી મંદિર દેશના સૌથી વધુ મુલાકાત લેવાયેલા મંદિરોમાંનું એક છે, જેની દર વર્ષે લાખો લોકો મુલાકાત લે છે, ખાસ કરીને નવરાત્રી જેવા તહેવારો દરમિયાન.

- આ ટ્રેનની મુસાફરી ચાર રાત અને પાંચ દિવસ સુધી ચાલી.
- આ ટ્રેને દિલ્હી સફરજંગ રેલવે સ્ટેશનથી કટરા સુધીની મુસાફરી શરૂ કરી હતી.
- આ ટૂર પેકેજ ગાઝિયાબાદ, મેરઠ, મુઝફ્ફરનગર, સહારનપુર, અંબાલા, સરહિંદ અને લુધિયાણાના પ્રવાસીઓને લક્ષ્ય બનાવે છે.
- તે જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં વૈષ્ણો દેવી મંદિરની મુલાકાત લેતા લાખો ભક્તોની ભીડને કારણે કન્ફર્મ ટ્રેનની ઉપલબ્ધતાના અભાવની સામાન્ય સમસ્યાને સંબોધે છે.
- આ ટૂર પેકેજની કુલ કિંમતમાં ટ્રેનની મુસાફરી, એસી હોટલમાં રાતોરાત રોકાણ, ભોજન, બસમાં તમામ ટ્રાન્સફર અને જોવાલાયક સ્થળો, ટ્રાવેલ ઇન્સ્યુરન્સ અને ગાઈડની સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે.

ભારત ગૌરવ ટ્રેન

- રેલ્વે મંત્રાલય દ્વારા પ્રવાસન મહત્વના સ્થળોએ ચલાવવા અને થીમ આધારિત પ્રવાસનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારત ગૌરવ ટ્રેનો શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ સંપૂર્ણ વાતાવુક્કલિત ટ્રેન તેની સુંદર આંતરિક ડિઝાઇન માટે જાણીતી છે જે મુસાફરોને આરામ આપે છે. રામાયણ યાત્રા સર્કિટના પ્રચાર માટે ભારત ગૌરવ ટ્રેનની પ્રથમ યાત્રા જૂન 2022માં થઈ હતી.

હડપ્પન સંસ્કૃતિ પર વિશ્વનું સૌથી મોટું મ્યુઝિયમ

- હડપ્પન સંસ્કૃતિ પર વિશ્વનું સૌથી મોટું મ્યુઝિયમ હાલમાં હરિયાણાના રાખીગઢી ખાતે સ્થાપવામાં આવી રહ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- રાખીગઢી ખાતે હડપ્પન સંસ્કૃતિ પરનું મ્યુઝિયમ લગભગ 5,000 વર્ષ જૂની સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિની કલાકૃતિઓ પ્રદર્શિત કરશે.
- આ વર્લ્ડ ક્લાસ મ્યુઝિયમમાં રાખીગઢીના ઇતિહાસને દર્શાવતી તસવીરો પ્રદર્શિત કરવામાં આવશે.
- મ્યુઝિયમ, જે હાલમાં નિર્માણાધીન છે, તે રાખીગઢીને આંતરરાષ્ટ્રીય અને રાષ્ટ્રીય માન્યતા આપશે અને સ્થાનિક સમુદાયો માટે રોજગારીની તકો વધારશે.
- બાળકોને મનોરંજક રીતે ઇતિહાસથી વાકેફ કરવા માટે મ્યુઝિયમમાં સ્પેશિયલ ઝોન બનાવવામાં આવી રહ્યો છે.
- મ્યુઝિયમમાં ઓપન-એર થિયેટર અને લાઇબ્રેરી પણ હશે.

રાખીગઢી

- રાખીગઢી ગામ ઇ.સ.પૂ. 2600થી 1900 સુધી સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિનો ભાગ હતું. બે ગામો રાખી ખાસ અને રાખી સહપુર પાસે સિંધુ ખીણની જગ્યાના પુરાતત્વીય અવશેષો છે. તેનું 1969માં પ્રથમ વખત ખોદકામ કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે હાલમાં સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિની સૌથી મોટી વસાહત છે. 1998થી અત્યાર સુધીમાં, આ સ્થળ પર 56 હાડપિંજર મળી આવ્યા છે. આ પૈકી બે મહિલાઓ ટેકરા નંબર 7માંથી મળી આવી હતી. તેમની ઉંમર 7,000 વર્ષ હોવાનો અંદાજ છે.
- આ સ્થળ પર શેલ બંગડીઓની હાજરી અફઘાનિસ્તાન, બલૂચિસ્તાન, ગુજરાત અને રાજસ્થાન જેવા દૂરના સ્થળો સાથેના વેપાર સંપર્કનો પુરાવો આપે છે.
- આ સાઈટમાં ઘરેણાનો વેપાર સૌથી આગળ પડતો છે. આ સંસ્કૃતિના લોકો મોતીઓની માળા બનાવવા માટે તાંબુ, કાર્નેલિયન, એગેટ અને સોનું જેવી કિંમતી ધાતુઓ ઓગળવા માટે જાણીતા છે.

5 પ્રતિષ્ઠિત સ્થળોનો વિકાસ

- કેન્દ્રીય બજેટ 2020 દરમિયાન, કેન્દ્ર સરકારે પાંચ પ્રતિષ્ઠિત સ્થળો - રાખીગઢી (હરિયાણા), હસ્તિનાપુર (ઉત્તર પ્રદેશ), શિવસાગર (આસામ), ઘોળાવીરા (ગુજરાત) અને અદિયનલ્લુર (તામિલનાડુ)ના વિકાસની જાહેરાત કરી હતી. આ સ્થળો પર કુલ રૂ. 2,500 કરોડના ખર્ચ સાથે સંગ્રહાલયો વિકસાવવામાં આવશે.

પ્રથમ SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની

- તાજેતરમાં યોજાયેલી SCO સમિટ દરમિયાન મંદિર શહેર વારાણસીને પ્રથમ વખત SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ઉઝબેકિસ્તાનના સમરકંદમાં યોજાયેલી શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO)ના રાજ્યવડાઓની 22મી બેઠક દરમિયાન 2022-23ના સમયગાળા માટે તેને પ્રથમ વખત SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે ભારત અને અન્ય SCO સભ્ય દેશો વચ્ચે પ્રવાસન, સાંસ્કૃતિક અને માનવતાવાદી આદાનપ્રદાનને પ્રોત્સાહન આપશે.
- આ માળખા હેઠળ 2022-23માં વારાણસીમાં વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવશે.

- SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાનીના નામાંકન માટેના નિયમો 2021માં દુશાન્બે SCO સમિટમાં અપનાવવામાં આવ્યા હતા.
- આ પહેલનો હેતુ SCO સભ્યો વચ્ચે સંસ્કૃતિ અને પર્યટન ક્ષેત્રે સહકારને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
- તે SCO સભ્યો, ખાસ કરીને મધ્ય એશિયાના લોકો સાથે ભારતના પ્રાચીન સભ્યતાના સંબંધો પર પણ પ્રકાશ પાડે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 2019 બિશ્કેક સમિટ દરમિયાન, ઉઝબેકિસ્તાનના રાષ્ટ્રપતિએ SCO પ્રેસિડેન્સી દેશના એક શહેરને SCO પ્રવાસન અને સંસ્કૃતિની રાજધાની તરીકે નિયુક્ત કરવાની વાર્ષિક SCO પરંપરાની સ્થાપના કરવાનું સૂચન કર્યું હતું.

વારાણસી

- ઉત્તર પ્રદેશનું વારાણસી 11મી સદી પૂર્વેનું છે. તેને ભારતની “આધ્યાત્મિક રાજધાની” ગણવામાં આવે છે. અહીં કાશી વિશ્વનાથ સહિત લગભગ 2,000 મંદિરો છે. તે મધ્ય ગંગાની ખીણમાં ગંગા નદીના ડાબા કાંઠે આવેલું છે.

શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO)

- શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO) એ 2001માં સ્થાપિત રાજકીય, આર્થિક અને સુરક્ષા જોડાણ છે.
- તેનું મુખ્ય મથક બેઈજિંગમાં છે.
- તેના સભ્યો ચીન, ભારત, કઝાકિસ્તાન, કિર્ગિસ્તાન, પાકિસ્તાન, રશિયા, તાજિકિસ્તાન અને ઉઝબેકિસ્તાન છે. ભારત અને પાકિસ્તાન 2017માં તેના સભ્ય બન્યા હતા.

આંબેડકર સર્કિટ

- ભારત સરકાર સૂચિત આંબેડકર સર્કિટને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વિશેષ એસી ટ્રેનનો ઉપયોગ કરવાનું વિચારી રહી છે જે બી.આર. આંબેડકર સાથે સંકળાયેલા વિવિધ સ્થળોને આવરી લે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ધર્મશાળા ખાતે રાજ્યના પ્રવાસન મંત્રીઓની 3-દિવસીય પરિષદનું ઉદ્ઘાટન કરતાં કેન્દ્રીય પ્રવાસન મંત્રીએ આંબેડકર સર્કિટને આવરી લેવા માટે વિશેષ ટ્રેન શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી.
- આંબેડકર સર્કિટની દરખાસ્ત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા 2016માં કરવામાં આવી હતી.

- તેમાં જન્મભૂમિ (મધ્યપ્રદેશમાં આંબેડકરનું જન્મસ્થળ), દીક્ષા ભૂમિ (નાગપુરનું એ સ્થળ જ્યાં આંબેડકરે બૌદ્ધ ધર્મ અંગીકાર કર્યો હતો), મહાપરિનિર્વાણ ભૂમિ (જ્યાં તેમનું અવસાન થયું હતું તે દિલ્હીનું સ્થળ) અને ચૈત્ય ભૂમિ (મુંબઈમાં તેમના અંતિમ સંસ્કારનું સ્થળ)નો સમાવેશ થાય છે.
- પ્રસ્તાવિત આંબેડકર સર્કિટ તાજેતરમાં લોન્ચ કરાયેલ રામાયણ સર્કિટ અને બૌદ્ધ સર્કિટ જેવી જ હશે.
- હાલમાં રામાયણ, બૌદ્ધ અને ઉત્તર પૂર્વ સર્કિટ માટે વિશેષ ટ્રેનો ઉપલબ્ધ છે.

સ્વદેશ દર્શન યોજના

- 2014-2015માં પ્રવાસન મંત્રાલય દ્વારા થીમ આધારિત પ્રવાસન સર્કિટના સંકલિત વિકાસ માટે સ્વદેશ દર્શન યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- આ કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજના હેઠળ, સરકારે 15 પ્રવાસી સર્કિટની ઓળખ કરી છે. જેમાં રામાયણ સર્કિટ, બૌદ્ધ સર્કિટ, કોસ્ટલ સર્કિટ, ડેઝર્ટ સર્કિટ, ઇકો સર્કિટ, વિરાસત, નોર્થ ઇસ્ટ, હિમાલય, સૂફી, કૃષ્ણ, ગ્રામીણ, આદિવાસી અને તીર્થંકર સર્કિટનો સમાવેશ થાય છે. માર્ચ 2022 સુધીમાં, સરકારે આ 15 સર્કિટમાં 76 પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી છે.
- તેનો સમગ્ર ઉદ્દેશ્ય સ્વચ્છ ભારત અભિયાન, સ્કિલ ઈન્ડિયા, મેક ઈન ઈન્ડિયા વગેરે જેવી યોજનાઓને એકીકૃત કરીને સમગ્ર દેશમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રે નોકરીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

બથુકમા ઉત્સવ

- તેલંગાણામાં આ વર્ષે 25 સપ્ટેમ્બરથી 3 ઓક્ટોબર સુધી બથુકમા ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- 2014માં રાજ્યની સ્થાપના થઈ ત્યારથી બથુકમા તેલંગાણાના રાજ્ય તહેવાર તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
- તે એક ફૂલ ઉત્સવ છે જે મુખ્યત્વે તેલંગાણા અને આંધ્ર પ્રદેશના ઘણા ભાગોમાં ઉજવવામાં આવે છે.
- આ 9-દિવસીય તહેવાર સાતવાહન કેલેન્ડરના આધારે ઉજવવામાં આવે છે અને સામાન્ય રીતે સપ્ટેમ્બર અથવા ઓક્ટોબરમાં, ચોમાસાના ઉત્તરાર્ધ દરમિયાન, શિયાળાની શરૂઆત પહેલા આવે છે.
- મહાલય અમાવસ્યા પર તહેવાર શરૂ થાય છે, જેને અંગીલી પૂલા બથુકમા તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
- બથુકમા એટલે 'જીવનની દેવી'.

- તે સ્થાનિક રીતે ઉગાડવામાં આવતા ફૂલો જેમ કે ગુનુગુ પુવવુ (સેલોસિયા), થાંગેડુ પુવવુલુ (કેસિયા ઓરીક્યુલાટા), ગુમ્માડી પુવવુલુ (કુકરબીટા), વામા પુવવુલુ (અજવાઈન), બંથી પુવવુ (મેરીગોલ્ડ), ચમંથી પુવવુલુ (કિસાન્યેમ) વગેરેનો ઉપયોગ કરીને ઉજવવામાં આવે છે.
- આ તહેવારના પ્રથમ સાત દિવસો દરમિયાન, સ્ત્રીઓ માટી અને નાની બથુકમાનો ઉપયોગ કરીને બોડેમા (દેવી ગૌરી)ની પ્રતીકાત્મક છબીઓ બનાવે છે.
- સદુલા બથુકમા નામના આ ઉત્સવના છેલ્લા દિવસે, એક ખાસ પ્લેટમાં એક વિશાળ બથુકમા તૈયાર કરવામાં આવે છે અને સ્ત્રીઓ તેની આસપાસ ગાય છે અને નૃત્ય કરે છે.
- નદી અથવા નજીકના જળાશયમાં ડૂબી જવા માટે બથુકમાને શોભાયાત્રામાં કાઢવામાં આવે છે.
- બથુકમામાં વપરાતા ફૂલો તળાવો અને તળાવોમાં પાણીને શુદ્ધ કરવામાં સક્ષમ છે.
- આ તહેવાર દરોરાના એક દિવસ પહેલા પૂર્ણ થાય છે.
- કેન્દ્રીય સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે જાહેરાત કરી છે કે આ ઉત્સવ પ્રથમ વખત ઈન્ડિયા ગેટ પર ઉજવવામાં આવશે.
- દરમિયાન, તેલંગાણા સરકારે ઉત્સવના પ્રસંગ માટે 1 કરોડ બથુકમા સાડીઓનું વિતરણ શરૂ કર્યું છે.
- રાજ્યમાં વણકરોને ટેકો આપવા માટે તેલંગાણા સરકાર દ્વારા 2017માં આ પહેલ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

કટી બિડુ

- આસામમાં 18 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ કટી બિડુની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- કટી બિડુ એ આસામમાં ઉજવવામાં આવતા ત્રણ બિડુમાંથી એક છે, અન્ય બે ભોગલી અથવા માઘ બિડુ (13 અથવા 14 જાન્યુઆરીએ ઉજવવામાં આવે છે) અને રોંગાલી અથવા બોહાગ બિડુ (14 અથવા 15 એપ્રિલના રોજ ઉજવવામાં આવે છે) છે.
- ત્રણેય બિડુ એ કૃષિ સાથે સંબંધિત તહેવારો છે.
- આસામમાં લણણીની મોસમની શરૂઆત નિમિત્તે કટી બિડુ ઉજવવામાં આવે છે.
- તે આસામી કેલેન્ડરમાં કટી મહિનાના પ્રથમ દિવસે ઉજવવામાં આવે છે, જે સામાન્ય રીતે ઓક્ટોબરના મધ્યમાં આવે છે.
- કટી બિડુને કોંગાલી (ગરીબ) બિડુ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે કારણ કે અનાજના ભંડાર સામાન્ય રીતે ખાલી હોય છે અને વર્ષના આ સમયે ખાવા માટે ઘણું ખરું હોતું નથી.

- તેથી, અન્ય બિહુઓથી વિપરીત, કટી બિહુની ઉજવણી પ્રકૃતિમાં ઉદાસ છે.
- કટી બિહુ દરમિયાન, આગામી સિઝનમાં સારી લણણી માટે પ્રાર્થના કરવા માટે સાંજે ઘરોમાં તેમજ ડાંગરના ખેતરોમાં દીવા અથવા સાકી (મીણબત્તીઓ) પ્રગટાવવામાં આવે છે.
- પવિત્ર તુલસીના છોડની પાસે આંગણામાં મુખ્ય દીવો પ્રગટાવવામાં આવે છે.
- આ પ્રસંગે લોકો તુલસીનો છોડ લગાવે છે અને દેવી લક્ષ્મીની પૂજા કરે છે.
- તુલસીને સાફ કરીને “તુલસી ભેટી” નામના માટીના મંચ પર મૂકવામાં આવે છે.
- તુલસીને પરિવારની સુખાકારી માટે અને સારા પાક મેળવવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે.
- આ ધાર્મિક વિધિ કટી મહિના દરમિયાન થાય છે.
- ડાંગરના ખેતરોમાં, ખેડૂતો આકાશ બંતી (આકાશ મીણબત્તી) નામનો ખાસ પ્રકારનો દીવો પ્રગટાવે છે.

હસ્તકલા નીતિ 2022

- રાજસ્થાન રાજ્ય સરકારે હસ્તકલા નીતિ 2022 બહાર પાડી.

હસ્તકલા નીતિની મુખ્ય વિશેષતાઓ

- હસ્તકલા નીતિ 2022 સ્થાનિક હસ્તકલા ઉદ્યોગની સંપૂર્ણ ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવા અને નવી નોકરીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- તે સાંસ્કૃતિક વારસાને પ્રોત્સાહન આપવા અને પરંપરાગત કળા અને હસ્તકલાના પુનરુત્થાન માટે રોકાણને પ્રોત્સાહન આપશે.
- તે રાજ્યમાંથી હસ્તકલા નિકાસને વધુ પ્રોત્સાહન આપવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આ નીતિ હસ્તકલા ક્ષેત્ર માટે જરૂરી માળખાકીય સુવિધાઓને મજબૂત કરશે અને આજીવિકાની તકોને વેગ આપશે તેવી અપેક્ષા છે.
- આ રાજસ્થાનના હસ્તકલા ઉત્પાદનોને નિકાસયોગ્ય બનાવશે, જેનાથી તેમને વ્યૂહાત્મક માર્કેટિંગ દ્વારા વૈશ્વિક પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ મળશે.
- નવી નીતિ દર વર્ષે રાષ્ટ્રીય સ્તરના હસ્તકલા સપ્તાહના આયોજનની સુવિધા આપીને કારીગરોને સશક્ત બનાવશે.
- રાજ્ય સ્તરના પુરસ્કારો, ઈ-માર્કેટિંગ, સામાજિક સુરક્ષા, ધિરાણ સુવિધાઓ અને પ્રદર્શન કાર્યક્રમો પ્રદાન કરવામાં આવશે જેથી કરીને આ હસ્તકલા ઉત્પાદનો બજારમાં કાયમી ધોરણે હાજર રહે.

- કાપડ, ધાતુ, લાકડું, કાર્પેટ, માટીકામ, પેઇન્ટિંગ, ચામડાની હસ્તકલા અને જ્વેલરી ઉત્પાદનો પૂરા પાડતા કારીગરોને આ પ્રયાસોથી ખાસ ફાયદો થશે.
- આ નીતિ હેઠળ, કારીગરોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે રાજસ્થાન સરકાર દ્વારા હસ્તકલા ડિરેક્ટોરેટની સ્થાપના કરવામાં આવશે.
- આ આનુષંગિક પ્રવૃત્તિઓ સાથે, નીતિ આગામી પાંચ વર્ષમાં 50,000 થી વધુ લોકોને રોજગાર પ્રદાન કરે તેવી અપેક્ષા છે.

રાજસ્થાનનો હસ્તકલા ઉદ્યોગ

- રાજસ્થાન 6 લાખથી વધુ કારીગરો અને કારીગરોનું ઘર છે. 2020 અને 2021માં હસ્તકલાનું નિકાસ મૂલ્ય રૂ. 6205.32 કરોડ છે. 4067.36 કરોડની કિંમતના જેમ એન્ડ જ્વેલરી પ્રોડક્ટ્સ, રૂ. 5729.29 કરોડના ગાર્મેન્ટ્સ, રૂ. 1764.40 કરોડના રેડીમેડ ગાર્મેન્ટ્સ અને રૂ. 464.70 કરોડના કાર્પેટ/ક્યુરીસ વૈશ્વિક બજારમાં પહોંચ્યા હતા.

વાંગલા ઉત્સવ

- વાંગલા મહોત્સવની 46મી આવૃત્તિ આ વર્ષે 10મી નવેમ્બરે શરૂ થઈ હતી.

વાંગલા ફેસ્ટિવલ શું છે?

- વાંગલા ફેસ્ટિવલ મેઘાલયમાં ગારો સમુદાયનો લોકપ્રિય તહેવાર છે. તેને 100 ડ્રમ ફેસ્ટિવલ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. તે એક લણણીનો તહેવાર છે જે ગારો જાતિના મુખ્ય દેવતા-સૂર્ય દેવ, સાલજોંગનું સન્માન કરે છે.
- આ તહેવારની ઉજવણી શિયાળાની ઋતુની શરૂઆત અને પરિશ્રમના સમયગાળાના અંતને ચિહ્નિત કરે છે, જે નફાકારક પરિણામો લાવે છે.
- હાલમાં, તહેવારને મેઘાલયમાં ગારો જાતિની સાંસ્કૃતિક ઓળખને જાળવવા અને પ્રોત્સાહન આપવાના સાધન તરીકે જોવામાં આવે છે. તે ગારોને તેમની સંસ્કૃતિ અને પરંપરાઓ દર્શાવવાની તક પૂરી પાડે છે.
- 2022ની ઉજવણી દરમિયાન, ગુજરાત, બેંગલુરુ, કેરળ, આસામ, સિક્કિમ અને અન્ય સ્થળોના પ્રવાસીઓ આ તહેવારના સાક્ષી બન્યા હતા.

આ તહેવાર કેવી રીતે ઉજવવામાં આવે છે?

- આ ઉજવણી સામાન્ય રીતે બે દિવસ અને ક્યારેક એક અઠવાડિયાથી વધુ સમય સુધી ચાલે છે.

- રુગાલા (ચોખાની બીયર રેડવી) અને ચાચટ સોઆ (અગરબત્તીઓ સળગાવવી) એ તહેવારના પ્રથમ દિવસે કરવામાં આવતી ધાર્મિક વિધિઓ છે. તેઓ નોકમા (સરદાર)ના ઘરની અંદર કમલ નામના પાદરી દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- તહેવારનો બીજો દિવસ, જેને કક્કટ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તે છે જ્યારે લોકો રંગબેરંગી પોશાક પહેરે છે અને લાંબા અંડાકાર આકારના ડ્રમ્સ પર પરંપરાગત સંગીત વગાડે છે. આ તહેવાર દરમિયાન પરંપરાગત નૃત્ય સ્વરૂપો પણ કરવામાં આવે છે.
- દામા ગોગાટા - ડ્રમ, વાંસળી અને પિત્તળના વિવિધ વગાડવા સાથે નૃત્ય-તહેવારના છેલ્લા દિવસે કરવામાં આવે છે.
- કટ્ટા ડોકા (ગાવાની શૈલીમાં વાત કરવી), અજિયા, દાની ડોકા (ગાન દ્વારા વાંગાલાનું વર્ણન), ચંબિલ મેસા (પોમેલો નૃત્ય)નો આ તહેવાર દરમિયાન સમાવેશ થાય છે.

ગારો કોણ છે?

- ગારો એ તિબેટો-બર્મન વંશીય જાતિ છે જે મુખ્યત્વે ભારતીય રાજ્યો મેઘાલય, આસામ, ત્રિપુરા અને નાગાલેન્ડ તેમજ બાંગ્લાદેશના અડીને આવેલા વિસ્તારોમાં રહે છે. આદિજાતિનો પૂર્વજોનો ધર્મ સૉંગસારેક તરીકે ઓળખાય છે. તેમની ભાષા તિબેટો-બર્મન ભાષા પરિવારની છે.

લયિત બોરૂકનની 400મી જન્મજયંતિ

- તાજેતરમાં આસામના મુખ્યમંત્રીએ લયિત બોરૂકનની 400 મી જન્મજયંતિની ઉજવણી માટે થીમ ગીત રજૂ કર્યું હતું.

લયિત બરફૂકન કોણ છે ?

- 24 નવેમ્બર, 1622ના રોજ જન્મેલા લયિત બોરૂકન અહોમ રાજ્યના સેનાપતિ હતા. બોરૂકન 1671માં સરાઈઘાટના યુદ્ધમાં તેમના નેતૃત્વ માટે જાણીતા છે, જેણે મુઘલ સેનાને અહોમ સામ્રાજ્ય પર આક્રમણ કરતા અટકાવ્યું હતું. એક વર્ષ પછી બીમારીને કારણે તેમનું અવસાન થયું.

લયિત બોરૂકનની 400મી જન્મજયંતિ

- આસામ સરકારે આ વર્ષે 18થી 25 નવેમ્બર દરમિયાન અહોમ સેનાપતિની 400મી જન્મજયંતિ ઉજવવાનું આયોજન કર્યું હતું.
- 18 નવેમ્બરના રોજ દરેક જિલ્લામાં આસામ પોલીસ, ભારતીય સેના, અર્ધલશ્કરી દળો, ભારતીય નૌકાદળ અને વાયુસેના અને નેશનલ કેડેટ કોર્પ્સના કર્મચારીઓ દ્વારા માર્ચ-પાસ્ટ પરેડ કરવામાં આવી.

- સરકાર જોરહાટમાં લયિત બોરૂકનના મેદાનને સુંદર બનાવવા અને તેને પ્રવાસીઓના આકર્ષણમાં ફેરવવાના પ્રયાસો પણ કરી રહી છે.
- ઇવેન્ટનું થીમ સૉંગ તાજેતરમાં રિલીઝ કરવામાં આવ્યું હતું, જેને જાણીતા ગાયક ઝુબિન ગર્ગે કમ્પોઝ કર્યું હતું. થીમ સૉંગ લયિત બોરૂકનની બહાદુરી અને બલિદાનને શ્રદ્ધાંજલિ આપે છે અને લયિત દિવસની ઉજવણીના મહત્વને અર્પણ કરે છે.
- આ સમારોહના ભાગરૂપે, આસામ સરકારે 20 નવેમ્બરે સ્થાનિક લોકો પાસેથી 50 વીઘા જમીન લીધી હતી. તે જમીનનું દાન આપનાર લોકોને કૃતજ્ઞતાના પ્રતીક તરીકે રૂ. 12 કરોડ પણ પ્રદાન કર્યા.
- કાર્યક્રમ દરમિયાન રક્તદાન શિબિર, વૃક્ષારોપણ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે નાટક પ્રદર્શન, ચર્ચા અને વક્તૃત્વ સ્પર્ધા જેવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.
- લયિત બરફૂકનની 400મી જન્મજયંતિનો કેન્દ્રીય કાર્યક્રમ નવી દિલ્હીમાં 23થી 25 નવેમ્બર દરમિયાન યોજાયો. આ કાર્યક્રમ દરમિયાન અહોમ સેનાપતિના જીવન પર આધારિત ડોક્યુમેન્ટ્રી રજૂ કરવામાં આવી.

રેઝાંગ લાના યુદ્ધની 60મી વર્ષગાંઠ

- રેઝાંગ લાના યુદ્ધની 60મી વર્ષગાંઠ 18 નવેમ્બરે મનાવવામાં આવી હતી.

રેઝાંગ લાનું યુદ્ધ

- 1962માં, કુમાઉ રેજિમેન્ટની 13મી બટાલિયનની ચાર્લી કંપની (સી કંપની) એ લદ્દાખના રેઝાંગ લા પાસ પર ચીનના હુમલાનો સામનો કર્યો.
- મેજર શૈતાન સિંઘની આગેવાની હેઠળની સી કંપનીમાં 117 સૈનિકો હતા. જેમાંથી 110 આ યુદ્ધ દરમિયાન શહીદ થયા હતા.
- 13મી બટાલિયન ચુશુલના સંરક્ષણ માટે જવાબદાર હતી. મેજર શૈતાન સિંઘની આગેવાની હેઠળ તેની સી કંપનીને રેઝાંગ લાની રક્ષા કરવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું.
- આ યુદ્ધ દરમિયાન ઘણા ભારતીય સૈનિકોએ ઠંડું તાપમાનમાં જીવ ગુમાવ્યો હતો.
- ચીની ગોળીબારમાં ઘાયલ થયા બાદ મેજર શૈતાન સિંઘ પણ શહીદ થયા હતા. તેમને પરમવીર ચક્ર એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા, જેના કારણે તેઓ સર્વોચ્ચ વીરતા પુરસ્કાર મેળવનાર બીજા આર્મીમેન બન્યા હતા.
- સી કંપનીના અન્ય કેટલાક લોકોએ પણ મરણોત્તર વીર ચક્ર મેળવ્યું હતું.

રેઝાંગ લા

- રેઝાંગ લા, જેને રેચિન લા તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તે ભારતના લદ્દાખ અને ચીન દ્વારા સંચાલિત સ્પંગગુર તળાવ બેસિન વચ્ચેની વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (LAC) પરનો પર્વત માર્ગ છે. તે ચુશુલ ખીણની પૂર્વીય વોટરશેડ રીજ પર સ્થિત છે જેના પર ચીન દાવો કરે છે.
- તે 16,000 ફૂટની ઉંચાઈ પર વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ ચુશુલ ગામ અને સ્પંગગુર તળાવની આસપાસના ઊંચા પર્વતો વચ્ચે એક સાંકડો અંતર છે, જે ભારતીય અને ચીની બંને પ્રદેશોમાં પથરાયેલું છે. ચુશુલની સુરક્ષા માટે વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ આ પર્વતીય પાસની સુરક્ષા મહત્વપૂર્ણ છે. રેઝાંગ લામાંથી પસાર થનાર કોઈપણ વ્યક્તિ લેહ જવા માટે મુક્ત હશે. 2020-21 ચીન-ભારત અથડામણ દરમિયાન, આ પર્વતીય પાસ ફરીથી ભારત અને ચીન વચ્ચે સંઘર્ષનું સ્થળ હતું.

ગિનિસ વર્લ્ડ રેકૉર્ડમાં બાલીયાત્રાનો સમાવેશ

- બાલીયાત્રાએ 35 મિનિટમાં 22,000 કાગળની બોટ બનાવીને ગિનિસ વર્લ્ડ રેકૉર્ડ બનાવ્યો હતો. કટકની બાલીયાત્રા અંગે વૈશ્વિક જાગૃતિ લાવવા માટે ગિનિસ રેકૉર્ડ બનાવવામાં આવ્યો હતો.

બાલીયાત્રા

- બાલીયાત્રાનો શાબ્દિક અર્થ થાય છે “બાલીની યાત્રા”. તે ભારતના સૌથી મોટા ઓપન-એર મેળાઓમાંથી એક છે.
- આ ઉત્સવ પ્રાચીન કલિંગા (હાલનું ઓડિશા) અને બાલી અને જાવા, સુમાત્રા, બોર્નિયો, બર્મા (મ્યાનમાર) અને સિલોન (શ્રીલંકા) સહિત અન્ય દક્ષિણ અને દક્ષિણપૂર્વ એશિયાઈ પ્રદેશો વચ્ચેના 2,000 વર્ષ જૂના દરિયાઈ અને સાંસ્કૃતિક સંબંધોને યાદ કરે છે.
- આ તહેવાર કાર્તિક પૂર્ણિમાથી શરૂ થાય છે.
- કલિંગ અને દક્ષિણપૂર્વ એશિયા વચ્ચેના વેપાર માટે સૌથી વધુ લોકપ્રિય ચીજવસ્તુઓ મરી, તજ, એલચી, રેશમ, કપૂર, સોનું અને ઝવેરાત હતી.

ઉજવણી

- કટક જિલ્લા વહીવટીતંત્ર અને કટક મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશને અન્ય અનેક સરકારી સંસ્થાઓ સાથે મળીને બાલીયાત્રાનું આયોજન કર્યું હતું.
- મહાનદીના કિનારે યોજાયેલા ખુલ્લા મેળામાં કટક અને આસપાસના જિલ્લાઓમાંથી લાખો લોકોએ ભાગ લીધો હતો.

- બાલીયાત્રાનું સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક મહત્વ તેમજ વ્યાપારી મહત્વ છે. આ તે સમય છે જ્યારે ઉત્પાદનોની કિંમતો તુલનાત્મક રીતે ઓછી હોવાથી વ્યવસાયો ખીલે છે.
- જિલ્લા વહીવટકર્તા હરાજી દ્વારા વેપારીઓને 1,500થી વધુ સ્ટોલ ફાળવે છે. આ મેળામાં નવ દિવસમાં રૂ. 100 કરોડથી વધુનો બિઝનેસ થવાની ધારણા છે.

છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલય

- મુંબઈમાં છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ આર્કિટેક્ચરલ મ્યુઝિયમ રિસ્ટોરેશન પ્રોજેક્ટને આ વર્ષે યુનેસ્કો એશિયા-પેસિફિક એવોર્ડ ફોર કલ્ચરલ હેરિટેજ કન્ઝર્વેશનમાં શ્રેષ્ઠતાનો એવોર્ડ મળ્યો છે.

છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલય

- છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલયની સ્થાપના પશ્ચિમ ભારતના પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ મ્યુઝિયમ તરીકે 1922માં કરવામાં આવી હતી.
- તે ભારતમાં મુંબઈ વર્લ્ડ હેરિટેજ પ્રોપર્ટીના વિક્ટોરિયન ગોથિક અને આર્ટ ડેકો એન્સેમ્બલનો એક ભાગ છે.
- આ 100 વર્ષ જૂનું મ્યુઝિયમ ભારતના ઇતિહાસને પ્રાગૈતિહાસિક કાળથી લઈને આધુનિક સમય સુધીનું દસ્તાવેજીકરણ કરે છે.
- પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ (જ્યોર્જ V) ની ભારત મુલાકાતની યાદમાં તેની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- મ્યુઝિયમનું નામ પાછળથી મરાઠા સામ્રાજ્યના સ્થાપક - છત્રપતિ શિવાજી મહારાજના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું હતું.
- તે ઇન્ડો-સારાસેનિક સ્થાપત્ય શૈલીમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું, જે અન્ય સ્થાપત્ય શૈલીઓ જેમ કે મુઘલ, મરાઠા અને જૈનના ઘટકોને એકીકૃત કરે છે.
- આ મ્યુઝિયમ હાલમાં પ્રાચીન ભારત તેમજ વિદેશી ભૂમિમાંથી લગભગ 50,000 પ્રદર્શનોનું આયોજન કરે છે. આ કલાકૃતિઓ સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિ, ગુપ્ત, મૌર્ય, ચાલુક્ય અને રાષ્ટ્રકૂટ સમયની છે.

છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલય

પુનઃસ્થાપન પ્રોજેક્ટને યુનેસ્કો દ્વારા શા માટે

માન્યતા આપવામાં આવી છે?

- છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ આર્કિટેક્ચરલ મ્યુઝિયમ રિસ્ટોરેશન પ્રોજેક્ટને UNESCO એશિયા-પેસિફિક એવોર્ડ ફોર કલ્ચરલ હેરિટેજ કન્ઝર્વેશનમાં 2022નો એવોર્ડ ઓફ

એક્સલન્સ મળ્યો હતો. વર્લ્ડ હેરિટેજ સ્મારકોના સંરક્ષણ માટે ધોરણો નક્કી કરવા માટે તેને માન્યતા આપવામાં આવી હતી.

સાંસ્કૃતિક વારસો સંરક્ષણ માટે યુનેસ્કો એશિયા-પેસિફિક પુરસ્કારો

- UNESCO એશિયા-પેસિફિક એવોર્ડ ફોર કલ્ચરલ હેરિટેજ કન્ઝર્વેશન પ્રોગ્રામ 2000માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો જેથી

સાંસ્કૃતિક મહત્વની ઇમારતો અને ઇમારતોને પુનઃસ્થાપિત કરવા, સંરક્ષણ અને રૂપાંતરિત કરવામાં સામેલ ખાનગી વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓના પ્રયાસોને ઓળખી શકાય. ઐતિહાસિક મિલકતોના જાહેર અને ખાનગી સંરક્ષણ પ્રયાસોને પ્રોત્સાહન આપવા સીધી રીતે અથવા જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી દ્વારા.

તલાટી, જૂનિયર ક્લાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

COMBO OFFER

210+ 340 = 550 **₹385**

30% DISCOUNT

ગુજરાતી વ્યાકરણ

English Grammar

તલાટી, જૂનિયર ક્લાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

COMBO OFFER

280+ 320 = 600 **₹420**

30% DISCOUNT

ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

ગુજરાતનો ઇતિહાસ

તલાટી, જૂનિયર ક્લાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

11 Months Current Affairs

જાન્યુઆરી થી નવેમ્બર - 2022

COMBO OFFER

290+ 250 = 540 **₹324**

40% DISCOUNT

ICE MAGIC

2022

www.iceonline.in

સુપરફાસ્ટ

ICE® MAGIC

5 MONTHS CURRENT AFFAIRS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ માટેનું નં.1 મેગેઝિન

તલાટી, જૂ.ક્લાર્ક, વનરક્ષક, TET 1&2, GPSC તથા તમામ પરીક્ષા માટે

30% Discount

JULY TO NOVEMBER 2022

PRICE : ₹250/-

₹175/-

ગુજરાત, ભારત અને વિશ્વની મહત્વની ઘટનાઓનો સમાવેશ

વર્તમાન પ્રવાહોની ઓછા સમયમાં સર્વશ્રેષ્ઠ તૈયારી

ટોપિક વાઈઝ પ્રશ્ન જવાબ સાથે

આ પુસ્તક તમામ અગ્રગણ્ય બુક સ્ટોર અને ICEONLINE.IN પર ઉપલબ્ધ છે.

મહત્વના દિવસો, નિમણૂક અને વ્યક્તિ

રાષ્ટ્રીય પોષણ માસ 2022

- મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલય દ્વારા 1થી 30 સપ્ટેમ્બર, 2022 દરમિયાન 5મો રાષ્ટ્રીય પોષણ માસ 2022 ઉજવવામાં આવ્યો. આ વર્ષ “મહિલા અને આરોગ્ય” અને “બાળ અને શિક્ષણ” પર મુખ્ય ફોકસ સાથે ઉજવવામાં આવ્યો.

અગત્યના મુદ્દા

- આ મહિનાના પોષણ માસ દરમિયાન સગર્ભા અને સ્તનપાન કરાવતી મહિલાઓ, છ વર્ષથી નીચેના બાળકો અને કિશોરીઓ પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવ્યું. તેઓને સંવેદના અભિયાનો, આઉટરીચ કાર્યક્રમો અને શિબિરો દ્વારા પોષણના મહત્વ વિશે પણ જાગૃત કરવામાં આવ્યા.
- સંબંધિત જિલ્લા પંચાયતી રાજ અધિકારીઓ, સીડીપીઓ, સ્થાનિક સત્તાવાળાઓ દ્વારા પંચાયત સ્તરે જાગૃતિ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવામાં આવી.
- આ વખતે આંગણવાડી કેન્દ્રોમાં બાળકોને ભણાવવા માટે દેશી અને સ્થાનિક રમકડાંના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાષ્ટ્રીય કક્ષાના રમકડા ઉત્પાદન વર્કશોપનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું.
- આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત આંગણવાડી કેન્દ્રો પર મહિલાઓમાં વરસાદી પાણીના સંગ્રહના મહત્વ પર ભાર મુકવામાં આવશે તેમજ આદિવાસી વિસ્તારોમાં તંદુરસ્ત માતા અને બાળક માટે પરંપરાગત ખાદ્ય પદાર્થોને લગતી માહિતી પૂરી પાડવામાં આવી.
- રાજ્ય કક્ષાની પ્રવૃત્તિઓ અંતર્ગત પરંપરાગત પૌષ્ટિક વાનગીઓની ‘અમ્મા કી રસોઈ’ પણ ચલાવવામાં આવી. ઉપરાંત, પોષણ માસ દરમિયાન પરંપરાગત ખાદ્ય પદાર્થોને સ્થાનિક તહેવારો સાથે સાંકળવાના વ્યાપક પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા.

પોષણ અભિયાન

- પોષણ અભિયાન એ સગર્ભા સ્ત્રીઓ, સ્તનપાન કરાવતી માતાઓ, બાળકો અને કિશોરવયની છોકરીઓ માટે પોષણના પરિણામો સુધારવા માટે ભારત સરકારનો મુખ્ય કાર્યક્રમ છે.
- આ મિશનની શરૂઆત વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ 8 માર્ચ, 2018ના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસના અવસર પર કરી હતી.
- POSHAN એટલે “Prime Minister’s Overarching Scheme for Holistic Nutrition” અભિયાન.
- આ મિશનની જાહેરાત 2021-2022ના બજેટમાં કરવામાં આવી હતી.

મિશનનું લક્ષ્ય

- પોષણ અભિયાન કુપોષણની સમસ્યા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે અને તેને મિશન-મોડમાં સંબોધિત કરે છે. આ મિશન પોષણ અભિયાન મિશન પોષણ 2.0ના ઉદ્દેશ્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- તે રોગો તેમજ કુપોષણ સામે આરોગ્ય, સુખાકારી અને રોગપ્રતિકારક શક્તિને પોષતી પ્રથાઓ વિકસાવવા માટે પોષક સામગ્રી, વિતરણ, આઉટરીચ અને પરિણામોને મજબૂત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

વિશ્વ નાળિયેર દિવસ

- ઉત્પાદકતા અને ઉત્પાદન વૈવિધ્યકરણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને નારિયેળની ખેતી વધારવા માટે દર વર્ષે 2 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ નાળિયેર દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- એશિયન પેસિફિક કોકોનટ કોમ્યુનિટી (APCC)ના રચના દિવસની યાદમાં આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. ભારતમાં, નારિયેળ વિકાસ બોર્ડના નેજા હેઠળ દેશભરના નારિયેળ

ઉત્પાદક રાજ્યોમાં દર વર્ષે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

- 2022 ની થીમ "Growing coconut for a better future and life" છે.

એશિયન અને પેસિફિક કોકોનટ કોમ્યુનિટી (APCC)

- APCC એ 18 સભ્ય દેશોની આંતર-સરકારી સંસ્થા છે જે મહત્તમ આર્થિક વૃદ્ધિ હાંસલ કરવા માટે એશિયન પેસિફિક ક્ષેત્રની નાણિયેર વિકાસ પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન, સંકલન અને સુમેળ સાધવા માટે ફરજિયાત છે.
- ભારત એપીસીસીના સ્થાપક સભ્યોમાંનું એક છે અને વૈશ્વિક નાણિયેર ઉત્પાદન અને ઉત્પાદકતામાં પ્રથમ ક્રમે છે.
- ભારતનું વાર્ષિક નારિયેળ ઉત્પાદન 2437.80 કરોડ છે અને ઉત્પાદકતા પ્રતિ હેક્ટર 11616 નારિયેળ છે.

નાણિયેર વિકાસ બોર્ડ

- કોકોનટ ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ (CBD) એ ભારત સરકારના કૃષિ મંત્રાલય હેઠળની એક વૈધાનિક સંસ્થા છે, જે નારિયેળ અને નાણિયેર સંબંધિત ઉત્પાદનોના વ્યાપક વિકાસ માટે જવાબદાર છે.
- આ બોર્ડની સ્થાપના 12 જાન્યુઆરી 1981ના રોજ કરવામાં આવી હતી અને તે ભારત સરકારના કૃષિ મંત્રાલયના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળ કાર્ય કરે છે.
- તેનું મુખ્ય મથક કોચી, કેરળમાં આવેલું છે અને પ્રાદેશિક કચેરીઓ બેંગલુરુ, ચેન્નાઈ અને ગુવાહાટીમાં આવેલી છે.
- આ બોર્ડના છ રાજ્ય કેન્દ્રો છે જે કોલકાતા, ભુવનેશ્વર, થાણે, પટના, હૈદરાબાદ અને પોર્ટ બ્લેર ખાતે આવેલા છે. તેની પાસે 9 પ્રદર્શન અને બીજા ઉત્પાદન ફાર્મ છે જે સમગ્ર દેશમાં વિવિધ સ્થળોએ સ્થિત છે અને આજ સુધીમાં બોર્ડ 7 ફાર્મની જાળવણી કરે છે.
- દિલ્હીમાં માર્કેટ ડેવલપમેન્ટ કમ ઇન્ફોર્મેશન સેન્ટરની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. આ બોર્ડે કેરળ રાજ્યમાં અલુવા નજીક સ્થિત વઝક્કુલમ ખાતે એક ટેકનોલોજી વિકાસ કેન્દ્રની પણ સ્થાપના કરી છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષક દિવસ

- દેશના પ્રથમ ઉપરાષ્ટ્રપતિ અને બીજા રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનના જન્મદિવસની યાદમાં દર વર્ષે 5 સપ્ટેમ્બરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષક દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

- આ દિવસની ઉજવણી માટે દેશભરની શાળાઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકોના સન્માન માટે વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન

- ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનનો જન્મ 5 સપ્ટેમ્બર, 1888ના રોજ બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના તત્કાલીન મદ્રાસ પ્રેસિડેન્સી (હવે તમિલનાડુમાં)માં થયો હતો. તેઓ એક ભારતીય ફિલસૂફ અને રાજનેતા હતા અને 20મી સદીમાં ભારતમાં તુલનાત્મક ધર્મ અને ફિલસૂફીના ક્ષેત્રોમાં સૌથી જાણીતા વિદ્વાનોમાંના એક હતા.
- પશ્ચિમી લોકોની નજરમાં, તેમણે નવી સમકાલીન હિંદુ ઓળખ માટે ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન આપ્યું હતું. તેઓ શિક્ષકો માટે ખૂબ માન ધરાવતા હતા અને હંમેશા માનતા હતા કે શિક્ષકો જ સાચા રાષ્ટ્રના ઘડવૈયા છે.
- તેઓ ભારતના પ્રથમ ઉપરાષ્ટ્રપતિ (1952-1962 સુધીના કાર્યાલયમાં), ભારતના બીજા રાષ્ટ્રપતિ (1962 થી 1967 સુધીના કાર્યાલયમાં) હતા. તેઓ હતા રાજકારણી સી. રાજગોપાલાચારી, વૈજ્ઞાનિક સી.વી. રામન સાથે ભારતનો સર્વોચ્ચ નાગરિક પુરસ્કાર, ભારત રત્નનો પ્રથમ પ્રાપ્તકર્તા હતા. તેમને બ્રિટિશ રોયલ ઓર્ડર ઓફ મેરિટ (1963)થી પણ નવાજવામાં આવ્યા હતા.

આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ

- વ્યક્તિઓ, સમુદાયો અને સમાજો માટે સાક્ષરતાના મહત્વની યાદ અપાવવા માટે દર વર્ષે 8 સપ્ટેમ્બરે આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ મનાવવામાં આવે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 26 ઓક્ટોબર, 1966ના રોજ યુનેસ્કોની કોન્ફરન્સના 14મા સત્રમાં યુનેસ્કો દ્વારા આ દિવસની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ 1967 માં ઉજવવામાં આવ્યો હતો. આ પરંપરા છેલ્લા 50 વર્ષથી દર વર્ષે યોજાય છે.

હેતુ

- વ્યક્તિઓ, સમુદાયો અને સમાજો માટે સાક્ષરતાના મહત્વ અને વધુ સાક્ષર સમાજ બનાવવા માટે સઘન પ્રયાસોની જરૂરિયાત વિશે આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયને યાદ અપાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ દિવસની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.

સાક્ષરતા અને ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યાંકો

- સાક્ષરતા ધ્યેયો એ સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો (SDGs) તેમજ તેના ટકાઉ વિકાસ માટેના 2030 એજન્ડાનો મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. SDGનો ધ્યેય 4 એ સુનિશ્ચિત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે કે 2030 સુધીમાં પુરૂષો અને સ્ત્રીઓ સહિત તમામ યુવાનો પર્યાપ્ત પ્રમાણ સાક્ષરતા અને સંખ્યા પ્રાપ્ત કરે.

ભારતમાં સાક્ષરતા

- 2011ની વસ્તી ગણતરી મુજબ, ભારતમાં કુલ વસ્તીના 74.04% લોકો સાક્ષર છે. પાછલા દાયકા (2001-11)ની સરખામણીએ તેમાં 9.2%નો વધારો થયો છે. યુનેસ્કો હાઇલાઇટ કરે છે કે ભારતને 2060 સુધીમાં સાર્વત્રિક સાક્ષરતા પ્રાપ્ત કરવાના લક્ષ્યમાં હજુ 50 વર્ષ લાગશે.

ભૂપેન હજારિકા

- તાજેતરમાં જ ગૂગલે સુપ્રસિદ્ધ ગાયક ભૂપેન હજારિકાના 96માં જન્મદિવસ પર તેમના સન્માનમાં ડૂડલ બનાવ્યું હતું.

ભૂપેન હજારિકા

- ભૂપેન હજારિકા પ્રખ્યાત આસામી ગાયક હતા. તેમનો જન્મ 8 સપ્ટેમ્બર 1926ના રોજ આસામના સાદિયામાં થયો હતો. 5 નવેમ્બર 2011ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું. તેમને મરણોત્તર ભારત રત્ન એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
- તેઓ 'બ્રહ્મપુત્રના બાર્ડ' તરીકે પણ જાણીતા હતા. ડૉ. હજારિકા ઉત્તરપૂર્વ ભારતના અગ્રણી સામાજિક-સાંસ્કૃતિક સુધારકોમાંના એક હતા, જેમના કાર્યો જીવનના તમામ ક્ષેત્રના લોકોને એક કરે છે.
- નાની ઉંમરે, હજારિકાની સંગીતની પ્રતિભાએ જાણીતા આસામી ગીતકાર, જ્યોતિપ્રસાદ અગ્રવાલ અને ફિલ્મ નિર્માતા, બિષ્ણુ પ્રસાદ રાભાનું ધ્યાન ખેંચ્યું - આસામના સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસમાં બંને અગ્રણી વ્યક્તિઓ. તેણે હજારિકાને તેનું પહેલું ગીત રેકૉર્ડ કરવામાં મદદ કરી, જેણે 10 વર્ષની ઉંમરે તેની સંગીત કારકિર્દીની શરૂઆત કરી.
- 12 વર્ષની ઉંમર સુધીમાં, હજારિકા બે ફિલ્મો માટે ગીતો લખતા અને રેકૉર્ડ કરતા હતા.
- હજારિકા માત્ર બાળ સંગીતકાર જ ન હતા, પરંતુ તેઓ એક બૌદ્ધિક પણ હતા. તેમણે 1946માં બનારસ હિંદુ યુનિવર્સિટીમાંથી રાજકીય વિજ્ઞાનમાં માસ્ટર ડિગ્રી અને 1952માં કોલંબિયા યુનિવર્સિટીમાંથી માસ કોમ્યુનિકેશનમાં પીએચડીની ડિગ્રી મેળવી.

- યુ.એસ.માં અભ્યાસ પૂરો કર્યા પછી, તેઓ એવા ગીતો અને ફિલ્મો પર કામ કરવાનું ચાલુ રાખવા માટે ભારત પાછા ફર્યા કે જેણે આસામી સંસ્કૃતિને રાષ્ટ્રીય અને વૈશ્વિક સ્તરે લોકપ્રિય બનાવી.

હિમાલય દિવસ

- હિમાલય દિવસની ઉજવણી દર વર્ષે 9 સપ્ટેમ્બરે હિમાલયન ઇકોસિસ્ટમ અને પ્રદેશને બચાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કરવામાં આવે છે.

હિમાલય દિવસ

- 2015માં, ઉત્તરાખંડના તત્કાલિન મુખ્યમંત્રી દ્વારા 9 સપ્ટેમ્બરને સત્તાવાર રીતે હિમાલય દિવસ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.
- હિમાલય પ્રકૃતિને બચાવવા અને જાળવવામાં અને દેશને પ્રતિકૂળ હવામાન પરિસ્થિતિઓથી બચાવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.
- ફૂલો અને પ્રાણીસૃષ્ટિની જૈવવિવિધતામાં સમૃદ્ધ હોવા ઉપરાંત, હિમાલયની શ્રેણી પણ દેશમાં વરસાદ લાવવા માટે જવાબદાર છે.
- હિમાલય દિવસ એ સામાન્ય લોકોમાં જાગૃતિ લાવવા અને સંરક્ષણ પ્રવૃત્તિઓમાં સમુદાયની ભાગીદારી લાવવાનો પણ ઉત્તમ દિવસ છે.
- આ વખતે હિમાલયના નવ રાજ્યો તેમજ બિહાર, ઉત્તર પ્રદેશ, હરિયાણા, દિલ્હીમાં વિશેષ કાર્યક્રમો યોજાશે.
- હિમાલય દિવસ 2022 'હિમાલય ત્યારે જ સુરક્ષિત રહેશે જ્યારે તેના રહેવાસીઓના હિતોનું રક્ષણ થશે' થીમ હેઠળ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

આ દિવસ શા માટે ઉજવવામાં આવે છે?

- આ દિવસ હિમાલયના મહત્વને દર્શાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે. હિમાલયના પહાડી શહેરો નબળા બિલ્ડિંગ પ્લાનિંગ અને ડિઝાઇન, રસ્તાઓ, પાણી પુરવઠા, ગટર વગેરે જેવી નબળી માળખાકીય સુવિધાઓ અને વૃક્ષોના અભૂતપૂર્વ કાપને કારણે ઘણા પડકારોનો સામનો કરે છે. આ ગંભીર ઇકોલોજીકલ સમસ્યાઓમાં પરિણમે છે.
- પર્યાવરણ-સંવેદનશીલ હિલ ટાઉન પ્લાન અને ડિઝાઇન વિકસાવવાની તાતી જરૂરિયાત છે તે દર્શાવતા આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. હિમાલય સમગ્ર વિશ્વ માટે ઊર્જાનો સ્ત્રોત અને મૂલ્યવાન વારસો છે. આથી તેનું રક્ષણ કરવું જરૂરી છે.

રાણી એલિઝાબેથ દ્વિતીય

- બ્રિટનમાં સૌથી લાંબો સમય શાસન કરનાર રાણી એલિઝાબેથ દ્વિતીયનું 70 વર્ષ સુધી શાસન કર્યા બાદ 8 સપ્ટેમ્બરે સ્કોટલેન્ડના બાલમોરલ કેસલમાં અવસાન થયું હતું.

રાણી એલિઝાબેથ-II

- રાણી એલિઝાબેથ-IIનો જન્મ 21 એપ્રિલ, 1926ના રોજ એલિઝાબેથ એલેક્ઝાન્ડ્રા મેરીનો જન્મ થયો હતો, જે ક્યુક અને ડયેસ ઓફ યોર્ક (બાદમાં કિંગ જ્યોર્જ-VI અને રાણી એલિઝાબેથ)ના પ્રથમ સંતાન હતા.
- તેણીએ તેના પિતા કિંગ જ્યોર્જ-VIના મૃત્યુ બાદ 6 ફેબ્રુઆરી, 1952ના રોજ 25 વર્ષની વયે સિંહાસન પર આરોહણ કર્યું.
- 2 જૂન, 1953ના રોજ, તેણીને બ્રિટન અને કેનેડા અને ઓસ્ટ્રેલિયા સહિત અન્ય પ્રદેશોની રાણી તરીકે તાજ પહેરાવવામાં આવ્યો હતો.
- તે કોમનવેલ્થના વડા અને ચર્ચ ઓફ ઇંગલેન્ડના સુપ્રીમ ગવર્નર પણ હતા. 1945માં, તે મહિલા સહાયક પ્રાદેશિક સેવા (WATS) માં ડ્રાઇવર તરીકે બીજા વિશ્વ યુદ્ધમાં સક્રિયપણે સામેલ થયા.
- તેમણે તેમના શાસનકાળ દરમિયાન વિન્સ્ટન ચર્ચિલથી લિઝ ટ્રસ સુધીના 14 બ્રિટનના વડા પ્રધાનોને જોયા.
- 2015માં, રાણી એલિઝાબેથ તેમના મહાન-દાદી, રાણી વિક્ટોરિયાને પાછળ છોડીને સૌથી વધુ સમય સુધી સેવા આપનાર બ્રિટિશ રાજા બન્યા. આ વર્ષે, તે વિશ્વના બીજા સૌથી લાંબા સમય સુધી શાસન કરનાર રાજા બન્યા.
- રાણીના મૃત્યુ પછી, તેમના મોટા પુત્ર ચાર્લ્સ, પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ, યુનાઇટેડ કિંગડમ અને અન્ય ચૌદ કોમનવેલ્થ ક્ષેત્રોના રાજા તરીકે તરત જ સિંહાસન પર બેઠા.

નીરજ ચોપરા

- ટોક્યો ઓલિમ્પિક સુવર્ણ ચંદ્રક વિજેતા નીરજ ચોપરા સ્વિત્ઝર્લેન્ડમાં પ્રતિષ્ઠિત ઝુરિચ ડાયમંડ લીગ ફાઇનલ 2022 જીતનાર પ્રથમ ભારતીય બની ગયા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- નીરજ ચોપરાએ ફાઉલ સાથે શરૂઆત કરી હતી પરંતુ 88.44 મીટરના થ્રો સાથે ટોચના સ્થાને પહોંચી ગયો હતો. તેણે તેના પછીના ચાર થ્રોમાં 88.00m, 86.11m, 87.00m અને 83.60m કર્યા.

- ચોપરાને બુડાપેસ્ટ, હંગેરીમાં 2023 વર્લ્ડ એથલેટિક્સ ચેમ્પિયનશિપ માટે વર્લ્ડ કાર્ડ, ડાયમંડ ટ્રોફી અને USD 30,000 ની ઈનામી રકમ એનાયત કરવામાં આવી હતી.
- ચેક ઓલિમ્પિક સિલ્વર મેડલ વિજેતા જેકોબ વાડલો 86.94 મીટરના શ્રેષ્ઠ થ્રો સાથે બીજા સ્થાને રહ્યો, જે તેણે તેના ચોથા પ્રયાસમાં રેકોર્ડ કર્યો. જર્મનીના જુલિયન વેબર 83.73 મીટર સાથે ત્રીજા સ્થાને રહ્યો.

નીરજ ચોપરા

- તે ભાલા ફેંક સ્પર્ધામાં ભાગ લેતો ભારતીય ટ્રેક અને ફિલ્ડ એથલેટ છે. ભારત માટે ઓલિમ્પિક સુવર્ણ ચંદ્રક જીતનાર તે પ્રથમ ટ્રેક અને ફિલ્ડ એથલેટ છે. તેણે ટોક્યો ઓલિમ્પિકમાં શાનદાર પ્રદર્શન કરીને ભારત માટે ગોલ્ડ મેડલ જીત્યો હતો, આ ઓલિમ્પિકમાં ભારતનો તે એકમાત્ર ગોલ્ડ મેડલ હતો.
- તેમને 2016માં ભારતીય સેનાની રાજપૂતાના રાઈફલ્સમાં જુનિયર કમિશન ઓફિસર (JCO) તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા. તેણે 2018 કોમનવેલ્થ ગેમ્સ અને 2018 એશિયન ગેમ્સમાં તેની શરૂઆત કરી હતી, જ્યાં તે ઉદ્ઘાટન ધ્વજ ધારક હતો. તેણે બંને ગેમ્સમાં ગોલ્ડ મેડલ જીત્યા હતા.

વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિવસ

- 10 સપ્ટેમ્બર 2022 ના રોજ વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિવસ મનાવવામાં આવ્યો.

અગત્યના મુદ્દા

- આત્મહત્યા અટકાવવાના અનેક માર્ગો પર પ્રકાશ પાડવા માટે દર વર્ષે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
- 10 સપ્ટેમ્બર, 2003ના રોજ વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન (WHO)ના સહયોગથી ઇન્ટરનેશનલ એસોસિએશન ફોર સ્યુસાઇડ પ્રિવેન્શન (IASP) દ્વારા પહેલ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી હતી.
- સફળ પ્રથમ વર્ષ પછી, WHO ઔપચારિક રીતે 2004 માં ફરીથી ઇવેન્ટને સહ-સ્પોન્સર કરવા માટે સંમત થયું, તેને વાર્ષિક માન્યતા દિવસ બનાવ્યો.
- 2011 માં, લગભગ 40 દેશોએ આ પ્રસંગને ચિહ્નિત કરવા માટે જાગૃતિ કાર્યક્રમોનું આયોજન કર્યું હતું.
- IASP આ દિવસને ચિહ્નિત કરવા માટે 60 દેશોમાં અનેક કાર્યક્રમો અથવા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરે છે.

આત્મહત્યાના કિસ્સાઓ

- COVID-19 રોગચાળા અને લોકડાઉનના સમયગાળામાં તે એક મુખ્ય જાહેર આરોગ્ય સમસ્યા બની ગઈ છે.
- રિપોર્ટ અનુસાર વિશ્વમાં દર 40 સેકન્ડે કોઈનું મૃત્યુ થાય છે. લગભગ 75% કેસ ઓછી અને મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશોમાંથી આવે છે.
- 2019માં, 1.3% મૃત્યુ આત્મહત્યાને કારણે થયા હતા. વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન મુજબ, આત્મહત્યા એ વૈશ્વિક ઘટના છે, જે 2019 માં મૃત્યુનું 17મું મુખ્ય કારણ હતું.

ઇન્ટરનેશનલ એસોસિયેશન ફોર સ્યુસાઇડ પ્રિવેન્શન (IASP)

- IASP એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય આત્મહત્યા નિવારણ સંસ્થા છે, જેની સ્થાપના 1960 માં ઇરવિન રિંગેલ અને નોર્મન ફાર્બરો દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ સંસ્થા આત્મહત્યા વર્તણૂકને રોકવા અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય વ્યાવસાયિકો, કટોકટી કામદારો અને આત્મહત્યા વર્તનથી પ્રભાવિત અન્ય લોકો માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવા માટે સમર્પિત છે. તેમાં 50 દેશોના વ્યાવસાયિકો અને સ્વયંસેવકોનો સમાવેશ થાય છે.

વિશ્વ EV દિવસ

- ઇ-મોબિલિટીની ઉજવણી નિમિત્તે દર વર્ષે 9 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ ઇવી દિવસ (World EV Day) મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ પ્રસંગે, લોકોને ઇલેક્ટ્રિક વાહનોના ફાયદાઓ વિશે શિક્ષિત કરવા માટે વિશ્વભરમાં વિશેષ જાગૃતિ અભિયાનનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
- તે એક સોશિયલ મીડિયા ઝુંબેશ છે જે ડ્રાઇવરોને ઇલેક્ટ્રિક વાહનોના ફાયદાઓ ઓળખવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.
- તે ડ્રાઇવરોને પ્રતિબદ્ધતા આપવા માટે પણ પ્રોત્સાહિત કરે છે કે તેઓ જે આગામી કાર ચલાવશે તે ઇલેક્ટ્રિક હશે અને પરંપરાગત ઇંધણવાળી કાર નહીં.

ઇવી સમિટ

- ઇવી સમિટ વિશ્વભરના ઇ-મોબિલિટી લીડર્સને એક સાથે લાવે છે જેથી તેઓ કેવી રીતે ઇલેક્ટ્રિકીફિકેશન અને ટકાઉ પરિવહનને આગળ વધારી શકે. તેનું આયોજન Green.TV દ્વારા કરવામાં આવે છે.

વિશ્વ EV દિવસનો ઇતિહાસ

- વિશ્વ EV દિવસની પહેલ સસ્ટેનેબિલિટી મીડિયા કંપની Green.TV દ્વારા બનાવવામાં આવી હતી. વિશ્વ EV દિવસની પ્રથમ આવૃત્તિ 2020 માં ઉજવવામાં આવી હતી.

વિશ્વનું સૌથી મોટું EV બજાર

- ચીન વિશ્વનું સૌથી મોટું EV બજાર છે. ચીન ઉપરાંત, ભારત પણ ઓટોમોટિવ કંપનીઓ માટે આગામી પસંદગીના સ્થળ તરીકે ઉભરી રહ્યું છે. ભારત સરકારે ઇલેક્ટ્રિક વાહન ઉદ્યોગને આગળ લઈ જવા માટે શક્ય તમામ મદદ પૂરી પાડવાનું વચન પણ આપ્યું છે. હાલમાં, ભારતનો ઓટોમોટિવ ઉદ્યોગ વિશ્વભરમાં પાંચમો સૌથી મોટો ઉદ્યોગ છે અને 2030 સુધીમાં તે ત્રીજો સૌથી મોટો બનવા માટે તૈયાર છે.

EVs તરફ વળવાના ભારતના પ્રયાસો

- ભારત પહેલેથી જ ઇલેક્ટ્રિક વાહનો તરફ વળવાના પ્રયાસો કરી રહ્યું છે. તાજેતરમાં, અગ્રણી ઇલેક્ટ્રિક વાહન અને સ્વચ્છ ઊર્જા કંપની, ટેસ્લાએ ભારતમાં પ્રવેશવાની જાહેરાત કરી. ટેસ્લાએ પહેલેથી જ તેની પેટાકંપની ટેસ્લા ઇન્ડિયા મોટર્સ એન્ડ એનર્જી પ્રાઇવેટ લિમિટેડને બેંગલુરુમાં સામેલ કરી છે. જાપાન સ્થિત સુઝુકીએ પણ ભારતમાં તેની પ્રથમ EV લોન્ચ કરવાની જાહેરાત કરી છે, જ્યારે ટાટા મોટર્સ 2025 સુધીમાં 10 ઇલેક્ટ્રિક કાર લોન્ચ કરવાની યોજના ધરાવે છે.

વોલ્કર તુર્ક

- યુએન સેક્રેટરી-જનરલ એન્ટોનિયો ગુટેરેસ ઓસ્ટ્રિયાના વોલ્કર તુર્કની માનવાધિકારના આગામી હાઇ કમિશનર તરીકે નિમણૂકનો પ્રસ્તાવ મૂકશે. તેઓ ચિલીના મિશેલ બેશેલેટનું સ્થાન લેશે, જેમનો કાર્યકાળ 31 ઓગસ્ટના રોજ સમાપ્ત થયો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- પરંપરાગત રીતે, યુએન થીફ હાઇ કમિશનરની પસંદગી કરતા પહેલા યુએન સિક્યુરિટી કાઉન્સિલના સ્થાયી સભ્યો - ચીન, ફ્રાન્સ, રશિયા, યુનાઇટેડ કિંગડમ અને યુએસ - સાથે પરામર્શ કરે છે.
- વોલ્કર તુર્કની નિમણૂકને ન્યુયોર્કમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા મંજૂર કરવી જરૂરી છે.
- પદ માટેના અન્ય ઉમેદવારોમાં આર્જેન્ટિનાના કારકિર્દી રાજદ્વારી ફેડરિકો વિલેગાસ અને સેનેગલના એડમા ડિઝેંગનો સમાવેશ થાય છે.

વોલ્કર તુર્ક કોણ છે?

- વોલ્કર તુર્ક વિયેના યુનિવર્સિટીમાંથી ઇન્ટરનેશનલ લોમાં ડોક્ટરેટ અને લિન્ઝ યુનિવર્સિટી, ઓસ્ટ્રિયામાંથી માસ્ટર ઓફ લો પ્રાપ્ત કરેલ છે.
- તેઓ ઘણી ભાષાઓમાં નિપુણ છે. તેની પાસે સ્પેનિશ તેમજ અંગ્રેજી, ફ્રેન્ચ અને જર્મન ભાષાઓ પર સારી પકડ છે.
- તુર્ક તેની કારકિર્દી દરમિયાન અનેક મહત્વના હોદ્દાઓ સંભાળ્યા છે. તેમણે 2009થી 2015 દરમિયાન આંતરરાષ્ટ્રીય સુરક્ષા વિભાગના નિયામક તરીકે પણ સેવા આપી હતી, જેમાં UNHCR એજન્સી માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ઉચ્ચ કમિશનર તરીકેનો સમાવેશ થાય છે.
- વોલ્કર તુર્ક હાલમાં એન્ટોનિયો ગુટેરેસની ઓફિસમાં નીતિના અન્ડર-સેક્રેટરી-જનરલ તરીકે કામ કરે છે.
- આ પહેલા, તુર્ક જીનીવામાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર શરણાર્થીઓ, UNHCR ખાતે સુરક્ષા માટે સહાયક ઉચ્ચ કમિશનર હતા, જ્યાં તેમણે શરણાર્થીઓ પર ઐતિહાસિક વૈશ્વિક કોમ્પેક્ટના વિકાસમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી.

યુએન હ્યુમન રાઇટ્સ હાઇ કમિશનર

- હાઇ કમિશનર એ મુખ્ય અધિકારી છે જે સમગ્ર યુનાઇટેડ નેશન્સ સિસ્ટમમાં માનવ અધિકારો માટે બોલે છે. તે માનવ અધિકાર પ્રણાલીને મજબૂત બનાવે છે, સમાનતાને પ્રોત્સાહન આપે છે અને તમામ પ્રકારના ભેદભાવ સામે લડે છે. આ ઓફિસ 1993માં બનાવવામાં આવી હતી.
- તે જવાબદારી અને કાયદાના શાસનને પણ મજબૂત બનાવે છે.

દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 12 સપ્ટેમ્બરના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ વિકાસશીલ દેશો વચ્ચે સહયોગ માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રયાસોને પ્રકાશિત કરે છે.
- તે દક્ષિણ ક્ષેત્રમાં સ્થિત દેશોના આર્થિક, સામાજિક અને રાજકીય વિકાસ માટે એક પહેલ છે.

દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર શું છે?

- મૂળભૂત રીતે, દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર વૈશ્વિક દક્ષિણમાં વિકાસશીલ દેશો વચ્ચે “તકનીકી સહકાર”નો સંદર્ભ આપે છે.

- રાજકીય સંવાદની મદદથી રાષ્ટ્રો વચ્ચે રાજદ્વારી અને આંતરરાષ્ટ્રીય વાટાઘાટોની શક્તિને મજબૂત કરવાના અગ્રણી પ્રયાસ તરીકે વૈશ્વિક દક્ષિણના દેશો વચ્ચે ટેકનિકલ સહકાર શરૂ થયો.
- દક્ષિણ-દક્ષિણ સહયોગ વિકાસશીલ દેશોને જ્ઞાન, કુશળતા, કૌશલ્ય અને સંસાધનો વહેંચવામાં મદદ કરે છે જેથી તેઓ તેમના વિકાસના લક્ષ્યોને સંકલિત પ્રયાસો દ્વારા પૂર્ણ કરી શકે.

મહત્વ

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર અનુસાર, દક્ષિણ-દક્ષિણ સહયોગ માટે, આ પહેલ દક્ષિણના લોકો અને દેશો વચ્ચેની એકતાને સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે. તે લોકોની રાષ્ટ્રીય અને સામૂહિક આત્મનિર્ભરતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સંમત વિકાસ લક્ષ્યોની સિદ્ધિ સાથે, ટકાઉ વિકાસ માટે 2030 એજન્ડાને પણ પ્રતિબિંબિત કરે છે.

બ્યુનોસ એરેસ પ્લાન ઓફ એક્શન (BAPA)

- આ દિવસ “બ્યુનોસ આયર્સ પ્લાન ઓફ એક્શન (BAPA)”ને અપનાવવાની યાદમાં છે. વિકાસશીલ દેશો વચ્ચે ટેકનિકલ સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા અને અમલમાં મૂકવા માટે 138 સભ્ય દેશો દ્વારા BAPANE 1978માં અપનાવવામાં આવ્યું હતું.

દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકારના ઉદ્દેશ્યો

- દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર નીચેના ઉદ્દેશ્ય સાથે શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો:
- વિકાસશીલ દેશોમાં આત્મનિર્ભરતા વધારવી અને તેમની વિકાસ સમસ્યાઓના સર્જનાત્મક ઉકેલો શોધવા.
- અનુભવોની વહેંચણી દ્વારા આત્મનિર્ભરતાને પ્રોત્સાહન આપવું.

હિન્દી દિવસ

- હિન્દી એ ભારતની 22 અનુસૂચિત ભાષાઓમાંની એક છે અને લગભગ 40% ભારતીય વસ્તી દ્વારા બોલાય છે. દર વર્ષે 14 સપ્ટેમ્બર હિન્દી દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
- દર વર્ષે હિન્દી દિવસના અવસરે રાષ્ટ્રપતિ ભાષા પ્રત્યેના યોગદાન માટે લોકોને રાજભાષા પુરસ્કાર પ્રદાન કરે છે.

14 સપ્ટેમ્બર જ શા માટે?

- 14 સપ્ટેમ્બરે હિન્દી દિવસની ઉજવણી ખંધારણ સભા દ્વારા હિન્દીને સત્તાવાર ભાષા તરીકે અપનાવવાની યાદમાં છે. તે 14 સપ્ટેમ્બર, 1950 ના રોજ, દેવનાગરી લિપિમાં લખાયેલ, હિન્દીને ભારતીય પ્રજાસત્તાકની સત્તાવાર ભાષાઓમાં સામેલ કરવામાં આવી હતી.

વિશ્વ હિન્દી દિવસ

- 10 જાન્યુઆરીએ વિશ્વ હિન્દી દિવસ ઉજવવામાં આવે છે અને તેના દ્વારા વૈશ્વિક સ્તરે હિન્દી ભાષા વિશે જાગૃતિ ફેલાવવાના પ્રયાસો કરવામાં આવે છે.
- વિશ્વ હિન્દી દિવસનો ઉદ્દેશ્ય હિન્દી ભાષાને વૈશ્વિક સ્તરે પ્રોત્સાહન આપવાનો છે જ્યારે રાષ્ટ્રીય સ્તરે સમગ્ર દેશમાં હિન્દી દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી રહી છે.
- 10 જાન્યુઆરી, 1975ના રોજ નાગપુરમાં પ્રથમ વિશ્વ હિન્દી સંમેલન યોજાયું હતું. આ કોન્ફરન્સમાં 30 દેશોના પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો હતો. આ પરિષદની યાદમાં, ભારત સરકારે 2006 થી 10 જાન્યુઆરીને વિશ્વ હિન્દી દિવસ તરીકે ઉજવવાનું નક્કી કર્યું હતું.

હિન્દીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે બંધારણીય આદેશ

- અનુચ્છેદ 120, અનુચ્છેદ 210, અનુચ્છેદ 343, અનુચ્છેદ 344 અને અનુચ્છેદ 348થી 351 જેવી વિવિધ બંધારણીય જોગવાઈઓનો હેતુ હિન્દીને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

એન્જીનિયર્સ ડે

- સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાયના જન્મદિવસ નિમિત્તે 15 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ એન્જીનિયર્સ ડે મનાવવામાં આવ્યો હતો.

સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાયનું યોગદાન

- આ દિવસ એન્જીનિયરિંગ અને શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાયના યોગદાનને ચિહ્નિત કરે છે.
- વિશ્વેશ્વરાય ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોના વ્યક્તિ હતા.
- તેમણે ભારતભરમાં ડેમ, જળાશયો અને હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટના નિર્માણમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.
- કર્ણાટકમાં કૃષ્ણા રાજા સાગર ડેમ અને હૈદરાબાદમાં પૂર સંરક્ષણ પ્રણાલી તેમના ઉચ્ચ સ્થાપત્ય પ્રોજેક્ટ્સ છે.
- તેમણે 1903માં પુણેના ખડકવાસલા જળાશયમાં સ્થાપિત 'ઓટોમેટિક બેરિયર વોટર ફ્લડગેટ્સ'ની પણ રચના કરી હતી.

ઇજનેર દિવસનો ઇતિહાસ

- ભારત 1968 થી 15 સપ્ટેમ્બરના રોજ એન્જીનિયર ડે ઉજવે છે. તેમના જન્મદિવસને ભારત, શ્રીલંકા અને તાંઝાનિયામાં એન્જીનિયર્સ ડે તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાય

- તેમને સામાન્ય રીતે સર એમ.વી. તરીકે ઓળખાય છે. તેઓ ભારતીય સિવિલ એન્જીનિયર અને રાજકારણી હતા. તેમણે 1912 થી 1919 સુધી મૈસુરના 19મા દીવાન તરીકે સેવા આપી હતી.
- તેમણે એશિયાની ત્રીજી સૌથી જૂની એન્જીનિયરિંગ કોલેજ કોલેજ ઓફ એન્જીનિયરિંગ, પુણેમાંથી ડિગ્રી મેળવી. તેમને 1955માં ભારતનું સર્વોચ્ચ સન્માન ભારત રત્ન પણ મળ્યો હતો. કિંગ જ્યોર્જ પાંચમાએ તેમને બ્રિટિશ ઇન્ડિયન એમ્પાયર (KCIE)ના નાઈટ કમાન્ડર તરીકે જાહેર હિતમાં તેમના યોગદાન બદલ નાઈટનો ખિતાબ આપ્યો છે.

વિશ્વ એન્જીનિયરિંગ દિવસ

- વિશ્વ ઇજનેર દિવસ ઘણા દેશોમાં વર્ષની વિવિધ તારીખોએ ઉજવવામાં આવે છે. વર્લ્ડ ફેડરેશન ઓફ એન્જીનિયરિંગ ઓર્ગનાઈઝેશન્સ (WFEO), જોકે, 4 માર્ચને 'સસ્ટેનેબલ વર્લ્ડ માટે વર્લ્ડ એન્જીનિયરિંગ ડે' તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો છે.

વિશ્વ ઓઝોન દિવસ

- વિશ્વ ઓઝોન દિવસ અથવા ઓઝોન સ્તરની જાળવણી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ 16 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સમગ્ર વિશ્વમાં મનાવવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ દર વર્ષે ઉજવવામાં આવે છે અને તે એક કારણને સમર્પિત છે જે ઓઝોન સ્તરના રક્ષણ માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

ઇતિહાસ

- મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી 1994 માં યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી દ્વારા વિશ્વ ઓઝોન દિવસ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.
- 1987માં લગભગ દરેક દેશ દ્વારા ઓઝોન સ્તરને નષ્ટ કરનાર પદાર્થો પર મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.

મહત્વ

- ઓઝોન સ્તરના અવક્ષયને કારણે દિવસ નોંધપાત્ર છે. ઓઝોન એ ગેસનું નાજુક સ્તર છે જે લોકોને હાનિકારક કિરણોથી રક્ષણ આપે છે. પરંતુ માનવ પ્રવૃત્તિઓ પૃથ્વીની કુદરતી પેટર્ન માટે ખતરો બની ગઈ છે. આમ, આ દિવસ માનવ આગેવાની

હેઠળના તમામ ઓઝોન-ક્ષીણ પદાર્થોને રોકવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મનાવવામાં આવે છે.

ભારતના પ્રયાસો

- પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલયે 2019માં "ઇન્ડિયા ક્લિંગ એક્શન પ્લાન (ICAP)" શરૂ કર્યો. આ એક્શન પ્લાનનો ઉદ્દેશ રેફ્રિજન્ટ ટ્રાન્ઝિશન ઘટાડવા, હંડકની માંગ ઘટાડવા અને ઉર્જા કાર્યક્ષમતા વધારવા માટે એક સંકલિત દ્રષ્ટિ પ્રદાન કરવાનો છે.

મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ

- તે દેશો માટે ક્લોરોફ્લોરોકાર્બન એરોસોલ્સ, હેલોન્સ વગેરે જેવા ઓઝોન-ક્ષીણ કરનારા પદાર્થોના અસ્તિત્વને અંકુશમાં લેવાનો કરાર હતો, જેનો વ્યાપકપણે હંડક અને રેફ્રિજરેશન હેતુઓ માટે ઉપયોગ થાય છે. આ હાનિકારક તત્વોના ઉપયોગથી એન્ટાર્કટિકામાં ઓઝોન સ્તરમાં કાણું પડી ગયું હતું. આ છિદ્ર 1970 માં મળી આવ્યું હતું અને છેલ્લા 20 વર્ષોમાં ઝડપી ગ્લોબલ વોર્મિંગનું કારણ બન્યું હતું.

રોજર ફેડરર

- 15 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ, રોજર ફેડરર દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય ટેનિસમાંથી નિવૃત્તિ જાહેર કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- લેવર કપ રોજર ફેડરરની અંતિમ ટુર્નામેન્ટ હતી.
- તેઓ 41 વર્ષની વયે નિવૃત્ત થયા.
- 20 ગ્રાન્ડ સ્લેમ ટાઇટલ જીતનાર તે વિશ્વના પ્રથમ વ્યક્તિ હતા.
- તેમના નામે 8 વિમ્બલ્ડન, 6 ઓસ્ટ્રેલિયન, 5 યુએસ ઓપન અને એક ફ્રેન્ચ ટાઇટલ છે.
- તેઓ નોવાક જોકોવિચ સિવાય અન્ય કોઈપણ ખેલાડી કરતાં લાંબા સમય સુધી વિશ્વ ATP રેન્કિંગમાં ટોચ પર રહ્યા હતા.
- તેઓ વિશ્વના નંબર 1 ખેલાડી તરીકે 310 અઠવાડિયા રહ્યા.
- તેમને 13 વખત સ્પોર્ટ્સમેનશીપ એવોર્ડ માટે નોમિનેટ મળ્યું અને તેમણે સતત 17 વર્ષ સુધી ATP ફ્રેન્ચ ફેવરિટ એવોર્ડ જીત્યો હતો.
- તેમને 5 વખત ATP પ્લેયર ઓફ ધ યર અને ITF વર્લ્ડ ચેમ્પિયન તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા.
- BBC ઓવરસીઝ સ્પોર્ટ્સ પર્સનાલિટી ઓફ ધ યરનો એવોર્ડ 4 વખત જીતનાર એકમાત્ર વ્યક્તિ હોવાનો રેકોર્ડ તેમના નામે છે.

- તેઓ 36 વર્ષની ઉંમરે વિશ્વના સૌથી વધુ ઉંમર ધરાવતા નંબર 1 ખેલાડી બનવા માટે પણ જાણીતા છે.
- આ દિગ્ગજ ટેનિસ ખેલાડીનો જન્મ 8 ઓગસ્ટ, 1981ના રોજ સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના બેસલમાં થયો હતો.
- તેમની કિશોરાવસ્થામાં, તેમણે સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના ઇક્બલન્સમાં સ્વિસ નેશનલ ટેનિસ સેન્ટરમાં તાલીમ લીધી હતી.
- તેમની કારકિર્દી 2001માં શરૂ થઈ, જ્યારે તેમણે સાત વખતના વિમ્બલ્ડન ચેમ્પિયન સામ્રાસનો સામનો કર્યો.

વિશ્વ અલ્ઝાઈમર દિવસ

- વિશ્વ અલ્ઝાઈમર દિવસ 21 સપ્ટેમ્બરના રોજ વિશ્વભરમાં રોગ, સામાન્ય લક્ષણો અને જોખમી પરિબલો અંગે જાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- અલ્ઝાઈમર રોગ એ એક પ્રચલિત પ્રકારનો ઉન્માદ (dementia) છે જેમાં વ્યક્તિ ધીમે ધીમે યાદશક્તિ ગુમાવે છે અને જ્ઞાનાત્મક ક્ષમતા ગુમાવે છે.
- આ દિવસ અલ્ઝાઈમર રોગના કારણ અને ગંભીરતા વિશે જાગૃતિ લાવે છે.
- કેટલાક દેશોમાં આ દિવસ આખા મહિના દરમિયાન ઉજવવામાં આવે છે.

અલ્ઝાઈમર રોગ

- અલ્ઝાઈમર રોગ એ મગજની ડિજનરેટિવ સ્થિતિ છે જે ધીમે ધીમે મેમરી અને જ્ઞાનાત્મક ક્ષમતાઓને નબળી પાડે છે. તે વૃદ્ધ લોકોમાં ઉન્માદનું સૌથી સામાન્ય કારણ છે. આ સ્થિતિ એક પ્રગતિશીલ રોગ છે જેના કારણે મગજના કોષો બગડે છે અને મૃત્યુ પામે છે.

Alzheimer Disease International

- Alzheimer Disease Internationalની સ્થાપના 1984માં થઈ હતી. 1994માં, અલ્ઝાઈમર ડિસીઝ ઇન્ટરનેશનલની દસમી વર્ષગાંઠ પર, વિશ્વ અલ્ઝાઈમર દિવસની ઘોષણા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારથી આ દિવસ 21 સપ્ટેમ્બરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે. વિશ્વ અલ્ઝાઈમર મહિનાની શરૂઆત 2012માં થઈ હતી.

રોગના લક્ષણો

- યાદશક્તિમાં ઘટાડો એ અલ્ઝાઈમર રોગનું મુખ્ય લક્ષણ છે. તાજેતરની ઘટનાઓ અથવા ચર્ચાઓને યાદ કરવામાં અસમર્થતા એ રોગનું પ્રારંભિક લક્ષણ છે. જેમ જેમ રોગ

વધતો જાય તેમ તેમ યાદશક્તિની સમસ્યા વધે છે. આ રોગ એ ડિજનરેટિવ, ડિજનરેટિવ મગજની સ્થિતિ છે જે મેમરી અને વિચારવાની કુશળતાને અસર કરે છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ

- વિશ્વભરના તમામ દેશો અને લોકો વચ્ચે શાંતિના આદર્શોને મજબૂત કરવા દર વર્ષે 21મી સપ્ટેમ્બરે આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

મહત્વ

- આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ એવા લોકોના પ્રયત્નોને માન્યતા આપે છે જેમણે સંઘર્ષનો અંત લાવવા અને શાંતિને પ્રોત્સાહન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. આ દિવસને યુદ્ધવિરામ દિવસ તરીકે પણ ઉજવવામાં આવે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી (UNGA) એ 1981માં 36/67 ઠરાવ પસાર કરીને 21 સપ્ટેમ્બરે આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ તરીકે નિયુક્ત કર્યો.
- આ દિવસ યુએનજીએના તેના ઉદ્દઘાટન સત્ર સાથે એકરૂપ છે જે સામાન્ય રીતે સપ્ટેમ્બરના ત્રીજા મંગળવારે વાર્ષિક ધોરણે યોજાય છે.

શાંતિમાં સાથે રહેવાનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- દર વર્ષે, 16 મેના રોજ, વિશ્વના વિવિધ ભાગોમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર અને અન્ય ઘણી સંસ્થાઓ દ્વારા શાંતિમાં સાથે રહેવાનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ આંતરરાષ્ટ્રીય સહયોગ હાંસલ કરવા, માનવાધિકાર પ્રત્યે આદરને પ્રોત્સાહન આપવા અને જાતિ, લિંગ, ધર્મ અને ભાષાને ધ્યાનમાં લીધા વિના સ્વતંત્રતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.
- યુનાઇટેડ નેશન્સ 2001થી 2010ના દાયકાને વિશ્વના બાળકો માટે શાંતિ અને અહિંસાની સંસ્કૃતિ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દાયકા તરીકે જાહેર કર્યું.

વેલેરી પોલાકોવ (Valery Polyakov)

- અવકાશમાં સૌથી વધુ એકલા રહેવાનો રેકોર્ડ ધરાવતા વેલેરી પોલાકોવનું 80 વર્ષની વયે અવસાન થયું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- વેલેરી પોલાકોવનો અવકાશમાં 437 દિવસનો રેકોર્ડ 8 જાન્યુઆરી, 1994ના રોજ શરૂ થયો હતો.
- સોવિયેત સ્પેસ સ્ટેશન મીર પર સવાર થઈને, તેણે 22 માર્ચ, 1995ના રોજ પૃથ્વી પર પાછા ફરતા પહેલા 7,000થી વધુ વખત પૃથ્વીની પરિક્રમા કરી.
- તેમણે એક ચિકિત્સક તરીકે તાલીમ લીધી અને માનવ શરીરની બાહ્ય અવકાશમાં લાંબા સમય સુધી ટકી રહેવાની ક્ષમતા દર્શાવી.
- આ પહેલા પોલાકોવ 1988-89માં એક મિશન પર અંતરિક્ષમાં 288 દિવસ વિતાવ્યા હતા.
- અવકાશમાં આ તેમનું પ્રથમ મિશન હતું. વર્ષ 1989માં તે 8 મહિના પછી પૃથ્વી પર પાછા ફર્યા હતા.
- તેમણે મોસ્કોમાં ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ બાયોમેડિકલ પ્રોબ્લેમ્સના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર તરીકે સેવા આપી હતી.
- તેમણે 1995માં અવકાશયાત્રી તરીકે ઔપચારિક રીતે નિવૃત્તિ લીધા પછી તેમજ રશિયન અવકાશયાત્રીઓને પ્રમાણિત કરવા માટે જવાબદાર કમિશનના નાયબ અધ્યક્ષ તરીકે સેવા આપ્યા પછી આ પદ સંભાળ્યું હતું.
- તેમણે 1999માં SFINCSS-99 (સ્પેસ સ્ટેશન પર ઇન્ટરનેશનલ ફૂની ફ્લાઇટનું સિમ્યુલેશન) પ્રયોગમાં ભાગ લીધો હતો.
- તેમની 430-દિવસની ફ્લાઇટ એ સમજવામાં મદદ કરી કે માનવ શરીર મંગળ પરના લાંબા ગાળાના મિશન દરમિયાન માઇક્રોગ્રેવિટી વાતાવરણ પર કેવી પ્રતિક્રિયા આપે છે.
- આ મિશનના ડેટાનો ઉપયોગ એ નિર્ધારિત કરવા માટે કરવામાં આવ્યો છે કે શું મનુષ્ય લાંબા ગાળાની અવકાશ ઉડાન દરમિયાન સ્વસ્થ માનસિક સ્થિતિ જાળવી શકે છે.
- આનાથી સંશોધકોને નિષ્કર્ષ કાઢવામાં મદદ મળી કે મંગળ પરના ફૂ મિશન જેવી લાંબા ગાળાની અવકાશ ફ્લાઇટ દરમિયાન સ્થિર મૂડ અને એકંદર કામગીરી જાળવી શકાય છે.
- પોલ્યાકોવનો અવકાશમાં 678 દિવસનો સૌથી લાંબો રેકોર્ડ 1999માં અવકાશયાત્રી સર્ગેઈ અવદેયેવ દ્વારા પાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેઓ 747 દિવસ સુધી અવકાશમાં રહ્યા હતા.

મીર સ્પેસ સ્ટેશન (Mir Space Station)

- મીર સ્પેસ સ્ટેશનનું સંચાલન 1986થી 2001 સુધી સોવિયેત યુનિયન દ્વારા અને બાદમાં રશિયા દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. તે પ્રથમ મોડ્યુલર સ્પેસ સ્ટેશન હતું. 1986થી 1996 દરમિયાન સંકલિત, આ સ્પેસ સ્ટેશનનો સમૂહ અગાઉના કોઈપણ અવકાશયાન કરતા વધારે હતો. તેના સમય દરમિયાન, મીર ભ્રમણકક્ષામાં સૌથી મોટો કૃત્રિમ ઉપગ્રહ હતો.

સાંકેતિક ભાષા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- દર વર્ષે, 23 સપ્ટેમ્બરને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા સાંકેતિક ભાષાના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ 2018થી ઉજવવામાં આવે છે.

શા માટે 23 સપ્ટેમ્બર?

- 23 સપ્ટેમ્બરને આંતરરાષ્ટ્રીય સાંકેતિક ભાષા દિવસ ઉજવવા માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે આ દિવસે વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફની રચના કરવામાં આવી હતી. તે વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફ છે જેણે આંતરરાષ્ટ્રીય સાંકેતિક ભાષા દિવસની ઉજવણીનો ખ્યાલ રજૂ કર્યો હતો.
- 2018માં બધિર લોકોના આંતરરાષ્ટ્રીય સપ્તાહની સાથે સાઇન લેંગ્વેજનો પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો. આ સપ્તાહ સૌપ્રથમવાર 1958માં વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફ દ્વારા મનાવવામાં આવ્યું હતું.
- વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફ અનુસાર, વિશ્વભરમાં 72 મિલિયનથી વધુ બધિર લોકો લોકો છે. 80%થી વધુ બધિર લોકો વિકાસશીલ દેશોમાં રહે છે અને 300થી વધુ સાંકેતિક ભાષાઓનો ઉપયોગ કરે છે.

ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો (SDG)

- વિશ્વમાં દિવ્યાંગતાનો વ્યાપ સંયુક્ત રાષ્ટ્રના SDGના લક્ષ્ય 10 સાથે ગાઢ રીતે સંબંધિત છે. ધ્યેય 10 બધા માટે સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય સમાવેશને સશક્તિકરણ અને પ્રોત્સાહન આપીને દેશો વચ્ચે અસમાનતા ઘટાડવાનો પ્રયાસ કરે છે. આમાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓના અધિકારો પર સંમેલન

- તે બોલાતી ભાષાઓની સમકક્ષ સાઇન લેંગ્વેજના ઉપયોગને ઓળખે છે અને પ્રોત્સાહન આપે છે. આનાથી સાંકેતિક ભાષા શીખવાનું સરળ બને છે.
- તે 2006માં અપનાવવામાં આવ્યું હતું. અત્યાર સુધીમાં, સંમેલનને 177 બહાલી મળી છે. તેનો ઉદ્દેશ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ સામેના ભેદભાવને સમાપ્ત કરવાનો છે. ભારતે 2007માં સંમેલનને બહાલી આપી અને દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓના અધિકારો પરના સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંમેલન હેઠળની જવાબદારીઓને પરિપૂર્ણ કરવા માટે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓના અધિકારો અધિનિયમ, 2016 લાગુ કર્યો. ઉપરાંત, ભારત સરકારે દિવ્યાંગ લોકો માટે સરકારી ઇમારતોને વધુ સુલભ બનાવવા માટે 'સુગમ ભારત અભિયાન' શરૂ કર્યું.

વિશ્વ દરિયાઈ દિવસ

- દર વર્ષે, ઇન્ટરનેશનલ મેરીટાઇમ ઓર્ગેનાઇઝેશન (IMO) અને અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ દ્વારા 24 સપ્ટેમ્બરના રોજ વર્લ્ડ મેરીટાઇમ ડે મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- માર્ચ 1978માં વિશ્વ મેરીટાઇમ ડે પ્રથમ વખત મનાવવામાં આવ્યો હતો. તે પછી IMO સંમેલનને ચિહ્નિત કરવા માટે ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. 1948માં જીનીવામાં યોજાયેલી આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદમાં IMO સંમેલન અપનાવવામાં આવ્યું હતું.
- અગાઉ IMO ને ઇન્ટર-ગવર્નમેન્ટલ મેરીટાઇમ કન્સલ્ટેટિવ ઓર્ગેનાઇઝેશન કહેવામાં આવતું હતું.

મહત્વ

- વિશ્વનો લગભગ 80% વેપાર સમુદ્ર દ્વારા થાય છે. તે માલસામાનનું ઓછા ખર્ચે પરિવહન પૂરું પાડે છે અને આ રીતે ટકાઉ દરિયાઈ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

રાષ્ટ્રીય દરિયાઈ દિવસ

- ભારત દર વર્ષે 5મી એપ્રિલે તેનો દરિયાઈ દિવસ ઉજવે છે. તે 1964માં પ્રથમ વખત ઉજવવામાં આવ્યો હતો. ભારત સરકાર નેશનલ મેરીટાઇમ ડે પર વરુણા એવોર્ડ, મેરીટાઇમ એજ્યુકેશન એન્ડ ટ્રેનિંગમાં ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન અને NMD એક્સેલન્સ એવોર્ડ જેવા પુરસ્કારો રજૂ કરે છે.

ભારતની દરિયાઈ પહેલ

- 'ઇન્ડો-પેસિફિક ઇનિશિયેટિવ' એ ભારતની વર્તમાન દરિયાઈ પહેલ છે. ભારતે સુરક્ષિત સમુદ્ર માટે આ પહેલ અપનાવી છે. દરિયાઈ સંસાધનો દ્વારા વિવિધ દેશો સાથે ભાગીદારી દ્વારા આ પ્રાપ્ત કરવામાં આવશે. ઇન્ડો-પેસિફિક પહેલ ઓસ્ટ્રેલિયા, જાપાન અને થાઇલેન્ડ દ્વારા સમર્થિત છે. તે આંતરરાષ્ટ્રીય સંમેલનો હેઠળ વિવાદોને ઉકેલવામાં મદદ કરશે.

વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ

- દર વર્ષે 27 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયને એકીકૃત કરવામાં પ્રવાસન ક્ષેત્ર દ્વારા ભજવવામાં આવતી ભૂમિકા વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.

વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ

- વિશ્વ પ્રવાસન દિવસનો રંગ વાદળી છે. 1997માં, UNWTO એ આ દિવસની ઉજવણી માટે તેના ભાગીદાર તરીકે કાર્ય કરવા માટે યજમાન દેશને પસંદ કરવાનો નિર્ણય કર્યો.

વિશ્વ કૃષિ પ્રવાસન દિવસ

- વિશ્વ કૃષિ પ્રવાસન દિવસ દર વર્ષે 16 મેના રોજ ઉજવવામાં આવે છે. કૃષિ-પર્યટનમાં, શહેરી પ્રવાસીઓ ખેડૂતોના ઘરોમાં રહે છે. તેમના રોકાણ દરમિયાન તેઓ ખેતીની પ્રવૃત્તિઓ, ટ્રેક્ટરની સવારી, બળદ ગાડાની સવારી કરે છે. વધુમાં, તેઓ લોકગીતો અને નૃત્યનો આનંદ માણે છે. તેઓ તાજી કૃષિ પેદાશો ખરીદે છે.
- બદલામાં, ખેડૂતો પ્રવાસીઓને રહેવાની સગવડ આપે છે અને તેમના રોકાણ દરમિયાન તેમનું મનોરંજન કરે છે. તે ખેડૂતો માટે વધારાની આવક તરીકે કામ કરે છે. ઉપરાંત, તે સ્થાનિક યુવાનોને પ્રવાસી માર્ગદર્શક તરીકે રોજગારી આપે છે. આ રીતે આ કાર્યક્રમ રોજગારીની તકો પણ પ્રદાન કરે છે.

વિશ્વ પર્યાવરણીય આરોગ્ય દિવસ

- પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્ય અંગે વૈશ્વિક સ્તરે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે દર વર્ષે 26 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
- આ દિવસની ઉજવણી પાછળનો મુખ્ય વિચાર એ છે કે માનવ સ્વાસ્થ્યનો પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્ય સાથે અફર સંબંધ છે.

વિશ્વ પર્યાવરણ આરોગ્ય દિવસ

- પૃષ્ઠભૂમિ:**
- વર્ષ 2011માં ઈન્ટરનેશનલ ફેડરેશન ઓફ એન્વાયર્નમેન્ટલ હેલ્થ (IFEH) દ્વારા સૌપ્રથમવાર આ દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો. જેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય સમગ્ર વિશ્વના લોકોને ફાયદો પહોંચાડવાનો છે.
- IFEH પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્યને બચાવવા અને સુધારવા માટે જ્ઞાનના વિકાસ અને પ્રસાર માટે સંપૂર્ણપણે સમર્પિત છે.
- થીમ:**
- આ વર્ષની થીમ 'સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સના અમલીકરણ માટે પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય પ્રણાલીને મજબૂત બનાવવી' છે.
- મહત્વ:**
- વિશ્વ માટે એ સમજવું જરૂરી છે કે પર્યાવરણ, આરોગ્ય અને અર્થવ્યવસ્થા વચ્ચે અવિભાજ્ય કડી છે. તેથી તમામ સમુદાયોના સ્વસ્થ જીવન માટે ગ્રીન રિકવરીમાં રોકાણ કરવું જરૂરી છે.

- વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાએ હાલમાં જે સંજોગોનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે તેનો લાભ લેવાના હેતુથી "ડિકલેરેશન ફોર ધ હેલ્થી રિકવરી ઓફ કોવિડ-19" બહાર પાડ્યું હતું.
- માટે માનવજાતિ માટે પર્યાવરણ પર ધ્યાન આપવું અને સંતુલન જાળવવાનો પ્રયાસ કરવો તે વધુ મહત્વપૂર્ણ બની જાય છે.
- વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાએ "COVID-19ની તંદુરસ્ત પુનઃપ્રાપ્તિ માટેનું ઘોષણાપત્ર" બહાર પાડ્યું.
- તે સ્પીડ પાવરનો લાભ લેવાનો હેતુ ધરાવે છે જેનો આપણે વિશ્વભરમાં સામનો કરી રહ્યા છીએ.
- SDG ના અમલીકરણમાં પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. તે રસપ્રદ છે કે પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય 7 SDGs, 19 યોજનાઓ અને SDGsના 30 સૂચકોમાં મહત્વપૂર્ણ સ્થાન ધરાવે છે.

ભારતનું પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય

- વર્તમાન પરિસ્થિતિ:**
- પર્યાવરણીય પ્રદર્શન સૂચકાંક 2022માં 180 દેશોની યાદીમાં ભારત 18.9ના સાધારણ સ્કોર સાથે છેલ્લા સ્થાને છે.
- આ યાદીમાં ભારત મ્યાનમાર (179માં), વિયેતનામ (78માં), બાંગ્લાદેશ (177માં) અને પાકિસ્તાન (176માં)થી પાછળ છે.

સંબંધિત પહેલો

- નગર વન ઉદ્યાન યોજના:** આ યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અથવા કેટેગરી-ના શહેરોમાં (દરેક શહેર 200થી વધુ સંખ્યા ધરાવતું) સ્વસ્થ પર્યાવરણને સમાવવા માટે ઓછામાં ઓછું એક શહેરી જંગલ વિકસાવવાનો છે.
- નેશનલ વેટલેન્ડ્સ કન્ઝર્વેશન પ્રોગ્રામ (NWCP):** આ પહેલ દેશમાં વેટલેન્ડ્સના સંરક્ષણ અને ઉપયોગ માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી.
- લીલાકૌશલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમ:** પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલયે યુવાનોમાં પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે જરૂરી કૌશલ્યો વિકસાવવા માટે જૂન 2017માં ગ્રીન સ્કિલ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ શરૂ કર્યો હતો.
- જમીન બચાવો આંદોલન:** વડા પ્રધાને વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ 2022 પર 'સેવ સોઇલ આંદોલન' શરૂ કર્યું. આ પહેલ જમીનને રસાયણ મુક્ત બનાવવા, માટીના જીવંત જીવોને બચાવવા, જમીનની ભેજ જાળવવા, પાણીની ઉપલબ્ધતામાં વધારો કરવા અને જંગલોના અવક્ષયને કારણે જમીનનું સતત ઘોવાણ અટકાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

- ભારતે 2030 સુધીમાં 26 મિલિયન હેક્ટર ઉજાડ જમીનને ફળદ્રુપ બનાવવા અને 2070 સુધીમાં ચોખ્ખું-શૂન્ય ઉત્સર્જન કરવાનું લક્ષ્ય રાખ્યું છે.

પરમાણુ શસ્ત્રોના નિઃશસ્ત્રીકરણ માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- પરમાણુ શસ્ત્રોના સંપૂર્ણ નાબૂદીની ખાતરી કરવા માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દર વર્ષે 26 સપ્ટેમ્બરને પરમાણુ શસ્ત્રોના નિઃશસ્ત્રીકરણ માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ તરીકે ઉજવે છે.
- તેનો હેતુ વિશ્વના લોકોને પરમાણુ શસ્ત્રો માનવતા માટે સૌથી ઘાતક હોવા અંગે જાગૃત કરવાનો છે અને તેને સંપૂર્ણપણે નાબૂદ કરવાનો છે અને આ દિવસ દ્વારા તમામ દેશોના લોકો અને નેતાઓને આવા ઘાતક શસ્ત્રોને નાબૂદ કરવાનો વાસ્તવિક લાભ મળશે. યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલીએ 1946માં એક ઠરાવ પસાર કર્યો, જે સાબિત કરે છે કે અણુ ઊર્જા કમિશનને માત્ર પરમાણુ ઊર્જાના નિયંત્રણ અને પરમાણુ શસ્ત્રોના નાબૂદી માટે ચોક્કસ ઠરાવો કરવાનો આદેશ છે, પરંતુ સામૂહિક વિનાશના તમામ શસ્ત્રો પર પણ નિયંત્રણ છે.
- જનરલ એસેમ્બલીએ 1959માં સામાન્ય અને સંપૂર્ણ નિઃશસ્ત્રીકરણના ઉદ્દેશ્યને સમર્થન આપ્યું હતું. 1978માં, જનરલ એસેમ્બલીના પ્રથમ વિશેષ સત્રમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે સંપૂર્ણ પરમાણુ નિઃશસ્ત્રીકરણ નિઃશસ્ત્રીકરણ તરફનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ્ય હોવો જોઈએ.

જ્યોર્જિયા મેલો

- જ્યોર્જિયા મેલોની ઇટાલીની પ્રથમ મહિલા વડાપ્રધાન બન્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- જમણેરી રાજકીય પક્ષ બ્રધર્સ ઓફ ઇટાલી (Brothers of Italy)ના નેતા જ્યોર્જિયા મેલોની ઇટાલીની પ્રથમ મહિલા વડા પ્રધાન બન્યા છે.
- ઇટાલિયન ચૂંટણીના તાજેતરના નજીકના-અંતિમ પરિણામો દર્શાવે છે કે જમણેરી ગઠબંધને સંસદીય મતના 44% જીત્યા હતા, જેમાં મેલોનીની પાર્ટીએ તેની અત્યાર સુધીની સૌથી મોટી 26% જીત મેળવી હતી.
- પ્રતિસ્પર્ધી કેન્દ્ર-ડાબેરી ડેમોક્રેટિક પાર્ટી અને તેના સાથીઓએ 26%થી વધુ સમર્થન મેળવ્યું હતું, જ્યારે 5-સ્ટાર મૂવમેન્ટ, જેણે 2018ની ચૂંટણીમાં સૌથી વધુ મત મેળવ્યા હતા, તેને માત્ર 15 ટકા મત મળ્યા હતા.

- મેલોની બ્રધર્સ ઓફ ઇટાલીના સહ-સ્થાપકોમાંના એક છે અને 2014થી રાજકીય પક્ષનું નેતૃત્વ કરે છે.
- તે 2020થી યુરોપિયન કન્ઝર્વેટિવ્સ અને રિફોર્મિસ્ટ પાર્ટીના અધ્યક્ષ છે.
- તેઓએ ગર્ભપાત, ઇચ્છામૃત્યુ અને સમલૈંગિક યુગલો દ્વારા ભાગીદારી વગેરેનો વિરોધ કર્યો છે.
- તેમણે નોન-યુરોપિયન ઇમિગ્રન્ટ્સ અને બહુ-સાંસ્કૃતિકવાદનો પણ વિરોધ કર્યો છે.
- તેણી નાટોને ટેકો આપે છે.
- તેમણે યુક્રેન પર રશિયાના આક્રમણની નિંદા કરી અને યુક્રેનને સૈન્ય સહાય આપવાનું વચન આપ્યું.

બ્રધર્સ ઓફ ઇટાલી (Brothers of Italy)

- જ્યોર્જિયા મેલોનીની આગેવાની હેઠળના બ્રધર્સ ઓફ ઇટાલીના મૂળ નવ-ફાસીવાદી ઇટાલિયન સામાજિક ચળવળમાં રહેલાં છે. આ રાજકીય પક્ષ 2012માં તેની શરૂઆતથી જ લોકપ્રિય છે. ઇમિગ્રન્ટ્સ, અર્થતંત્ર, નોકરીઓ અને જીવનધોરણ અંગેના તેના મંતવ્યો ઇટાલિયન લોકોમાં ખૂબ લોકપ્રિય છે. તે હાલમાં ઘરેલું મુદ્દાઓમાં ઇટાલિયન કાયદાઓની પ્રાધાન્યતા માટે હિમાયત કરે છે.

વિશ્વ હૃદય દિવસ

- દર વર્ષે 29 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ હૃદય દિવસ મનાવવામાં આવે છે. આ દિવસ હૃદય રોગ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે. તેની શરૂઆત વર્લ્ડ હાર્ટ ફાઉન્ડેશન દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે કાર્ડિયોવેસ્ક્યુલર રોગ મૃત્યુનું મુખ્ય કારણ છે. જેના કારણે દર વર્ષે 17.9 મિલિયન લોકો મૃત્યુ પામે છે. ઉપરાંત, આ દિવસ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે તમાકુના ઉપયોગ, શારીરિક નિષ્ક્રિયતા અને બિનઆરોગ્યપ્રદ આહારની ખરાબ અસરો વિશે જાગૃતિ ફેલાવે છે. આ સાવચેતીઓ હૃદયરોગથી થતા 80% અકાળ મૃત્યુને અટકાવી શકે છે.

ભારતના ઉપાયો

- 2017માં શરૂ કરાયેલ ભારતની રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય નીતિનો હેતુ 2025 સુધીમાં કાર્ડિયોવેસ્ક્યુલર રોગો, ડાયાબિટીસ, કેન્સર અને શ્વસન રોગોથી મૃત્યુદરમાં 25% ઘટાડો કરવાનો છે.

- કેન્સર, ડાયાબિટીસ અને કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર રોગોના નિવારણ અને નિયંત્રણ માટે રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ 2010માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યક્રમ પ્રારંભિક નિદાન, આરોગ્ય પ્રમોશન અને વ્યવસ્થાપન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ

- બિન-સંચારી રોગો જેમ કે હૃદય રોગ ટકાઉ વિકાસ માટે 2030 એજન્ડાની પ્રગતિને જોખમમાં મૂકે છે. સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ એક ઉદ્દેશ્ય 2030 સુધીમાં બિન-સંચારી રોગોથી થતા અકાળ મૃત્યુને ત્રીજા ભાગ સુધી ઘટાડવાનો છે.

ભારતમાં હૃદય રોગ

- ભારતમાં, વધુ શહેરીકૃત રાજ્યોના લોકોને હૃદયની બીમારીઓનું જોખમ વધારે છે. કેરળમાં સૌથી વધુ જોખમ 19.5% છે, ત્યારબાદ ઝારખંડ 13.5% છે. ઉત્તર, દક્ષિણ અને ઉત્તર પૂર્વમાં બોડી માસ ઇન્ડેક્સ વધારે છે. તેનાથી હાઈ બ્લડ પ્રેશર અને ડાયાબિટીસ થાય છે.

લેફ્ટનન્ટ જનરલ અનિલ ચૌહાણ

- લેફ્ટનન્ટ જનરલ અનિલ ચૌહાણને ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કેન્દ્ર સરકારે પૂર્વ પૂર્વ આર્મી કમાન્ડર લેફ્ટનન્ટ જનરલ અનિલ ચૌહાણ (નિવૃત્ત)ને નવા ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) તરીકે નિયુક્ત કર્યા છે.
- ડિસેમ્બર 2021માં પ્રથમ CDS જનરલ બિપિન રાવતનું હેલિકોપ્ટર દુર્ઘટનામાં મૃત્યુ થયા પછી ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફનું પદ 9 મહિનાથી વધુ સમયથી ખાલી હતું.
- જનરલ અનિલ ચૌહાણ પાસે 40 વર્ષથી વધુનો અનુભવ છે કારણ કે તેમણે ઘણા મુખ્ય કમાન્ડ, સ્ટાફ અને મહત્વના હોદ્દાઓ પર સેવા આપી છે.
- તે જમ્મુ-કાશ્મીર અને પૂર્વોત્તર ભારતમાં આતંકવાદ વિરોધી કામગીરીમાં સામેલ હતો.
- લેફ્ટનન્ટ જનરલ ચૌહાણ નેશનલ ડિફેન્સ એકેડમી, ખડકવાસલા અને ઈન્ડિયન મિલિટરી એકેડમી, દેહરાદૂનના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી હતા.
- મેજર જનરલના પદ પર, તેમણે જમ્મુ અને કાશ્મીરના બારામુલા સેક્ટરમાં ઇન્ફન્ટ્રી ડિવિઝનની કમાન સંભાળી હતી.

- જ્યારે તેઓ લેફ્ટનન્ટ જનરલ બન્યા, ત્યારે તેમણે ઉત્તર પૂર્વમાં કોર્પ્સની કમાન્ડ કરી અને પછી સપ્ટેમ્બર 2019માં પૂર્વ આર્મી કમાન્ડર બન્યા.
- તેમણે 31 મે, 2021 ના રોજ તેમની નિવૃત્તિ સુધી પૂર્વ આર્મી કમાન્ડનું નેતૃત્વ કર્યું.
- તેમની નિવૃત્તિ પછી, તેઓ ઓક્ટોબર 2021 માં રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા પરિષદ સચિવાલય (NSCS) ના લશ્કરી સલાહકાર બન્યા.
- કમાન્ડિંગ હોદ્દા ધરાવતા હોવા ઉપરાંત, તેમણે લશ્કરી કામગીરીના મહાનિર્દેશક તરીકે પણ સેવા આપી હતી.

ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS)

- ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) ની પોસ્ટ ડિસેમ્બર 2019માં બનાવવામાં આવી હતી. CDS સંરક્ષણ પ્રધાનના મુખ્ય લશ્કરી સલાહકાર અને ચીફ ઓફ સ્ટાફ કમિટી (COSC)ના કાયમી અધ્યક્ષ તરીકે સેવા આપે છે. તેઓ લશ્કરી બાબતોના વિભાગના ભૂતપૂર્વ સચિવ છે, જે સંરક્ષણ મંત્રાલયના પાંચમા વિભાગ તરીકે બનાવવામાં આવ્યા હતા.

રાષ્ટ્રીય પેન્શન પ્રણાલી દિવસ

- પેન્શન રેગ્યુલેટર પેન્શન ફંડ રેગ્યુલેટરી એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (PFRDA) એ 1 ઓક્ટોબરના રોજ નેશનલ પેન્શન સિસ્ટમ (NPS) દિવસની ઉજવણી કરી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- NPS એ પેન્શન અને નિવૃત્તિ આયોજનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે 'આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ' હેઠળ એક ઝુંબેશ પણ શરૂ કરી હતી.
- NPS સબસ્ક્રાઇબર્સ લાભો, ચક્રવૃદ્ધિની શક્તિનો આનંદ માણશે અને નિવૃત્તિ પછી ઘણા બધા લાભો મેળવશે.

અભિયાન હેતુ

- PFRDA દરેક નાગરિકને નિવૃત્તિ પછીના ભવિષ્યમાં આર્થિક રીતે મજબૂત બનાવવાની યોજના બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઝુંબેશનું આયોજન કરશે.
- આ અભિયાન લોકોમાં પેન્શન યોજના વિશે જાગૃતિ લાવવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.
- તેનો હેતુ ભારત માટે પેન્શનર સમાજના વિઝનને પરિપૂર્ણ કરવા માટે તમામ પાત્ર નાગરિકોને પેન્શન યોજના હેઠળ આવરી લેવાનો છે.

પેન્શન ફંડ રેગ્યુલેટરી એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (PFRDA)

- PFRDA એ નાણા મંત્રાલયના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ કામ કરતી નિયમનકારી સંસ્થા છે. તે સમગ્ર ભારતમાં પેન્શનની એકંદર દેખરેખ અને નિયમનનું ધ્યાન રાખે છે. તે રાષ્ટ્રીય પેન્શન સિસ્ટમનું નિયમનકાર છે અને પેન્શન બજારના વ્યવસ્થિત વિકાસની ખાતરી કરે છે.

PFRDA ના સભ્યો

- તેમાં એક અધ્યક્ષ અને છ સભ્યો હોય છે. 6 સભ્યોમાંથી, ઓછામાં ઓછા ત્રણ સંપૂર્ણ સમયના સભ્યો હોવા જોઈએ. સભ્યોની નિમણૂક કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કરવામાં આવે છે.

લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિ

- લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિ 2જી ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવી હતી. લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીનો જન્મ 2 ઓક્ટોબર, 1904ના રોજ થયો હતો અને 11 જાન્યુઆરી, 1966ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું. તેઓ સ્વતંત્ર ભારતના ત્રીજા વડાપ્રધાન હતા.

લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીનું જીવનચરિત્ર

- લાલ બહાદુરનો જન્મ 1904માં ઉત્તર પ્રદેશના મુગલસરાઈમાં લાલ બહાદુર શ્રીવાસ્તવ તરીકે થયો હતો. તેમના પિતા શારદા પ્રસાદ શાળાના શિક્ષક હતા.
- 1915માં વારાણસીમાં મહાત્મા ગાંધીનું ભાષણ સાંભળ્યા બાદ તેમણે પોતાનું જીવન દેશની સેવામાં સમર્પિત કરી દીધું. તેણે તેની અટક પણ છોડી દીધી, કારણ કે તે તેની જાતિ દર્શાવે છે અને જાતિ પ્રથાની વિરુદ્ધ હતી. 1921માં મહાત્મા ગાંધીના અસહકાર ચળવળ દરમિયાન, તેમણે પ્રતિબંધક હુકમની વિરુદ્ધ એક હિંમતવાન પગલું ભર્યું અને સરઘસમાં જોડાયા.
- 1926માં કાશી વિદ્યાપીઠમાં તેમનો અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યા પછી, તેમને શાસ્ત્રી ("વિદ્વાન") નું બિરુદ આપવામાં આવ્યું. આ શીર્ષક વિદ્યા પીઠ દ્વારા આપવામાં આવેલી અંડરગ્રેજ્યુએટ ડિગ્રી હતી, પરંતુ તે તેમના નામના ભાગ તરીકે રહી હતી. તેમના મૃત્યુ પછી ભારત રત્ન એનાયત થનાર તેઓ પ્રથમ વ્યક્તિ હતા અને તેમના માટે દિલ્હીમાં એક સ્મારક "વિજય ઘાટ" બાંધવામાં આવ્યો હતો.
- ભારતની આઝાદી પછી, શાસ્ત્રીને તેમના ગૃહ રાજ્ય, ઉત્તર પ્રદેશમાં સંસદીય સચિવ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓ ગોવિંદ બલ્લભ પંતના મુખ્ય પ્રધાનપદ દરમિયાન પોલીસ અને પરિવહન પ્રધાન બન્યા હતા.

- 1951માં નેહરુએ તેમને રાજ્યસભા માટે નામાંકિત કર્યા. 1951થી 1956 સુધી, શાસ્ત્રી કેન્દ્રીય કેબિનેટમાં રેલ્વે અને પરિવહન મંત્રી હતા. 1957માં, શાસ્ત્રી કેબિનેટમાં ફરી જોડાયા, પહેલા પરિવહન અને સંચાર મંત્રી તરીકે અને પછી વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રી તરીકે. 1961માં તેઓ ગૃહમંત્રી બન્યા.
- 27 મે, 1964ના રોજ કાર્યાલયમાં જવાહરલાલ નેહરુનું અવસાન થયા બાદ શાસ્ત્રીને વડાપ્રધાન બનાવવામાં આવ્યા હતા. પાકિસ્તાન સાથેના 22 દિવસના યુદ્ધ દરમિયાન, લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીએ ભારતના ખાદ્ય ઉત્પાદનને વધારવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂકતા "જય જવાન, જય કિસાન" સૂત્ર આપ્યું હતું.
- તેમના નેતૃત્વમાં ભારતે 1965ના યુદ્ધમાં પાકિસ્તાનને હરાવ્યું હતું.
- હરિયાણી ક્રાંતિ પર ભાર મુકવા ઉપરાંત, તેમણે શ્વેત ક્રાંતિને પ્રોત્સાહન આપવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. તેઓ એકમાત્ર એવા ભારતીય વડા પ્રધાન છે જેઓ દેશની બહાર ઓફિસમાં મૃત્યુ પામ્યા હોય. 11 જાન્યુઆરી, 1966ના રોજ ઉઝબેકિસ્તાનના તાશ્કંદમાં રહસ્યમય સંજોગોમાં તેમનું અવસાન થયું.

આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ

- મહાત્મા ગાંધીની જન્મજયંતિની યાદમાં 2 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ મનાવવામાં આવે છે. આ દિવસની સ્થાપના 2007માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- જનજાગૃતિ અને શિક્ષણ દ્વારા અહિંસાનો સંદેશ ફેલાવવા માટે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ મહાત્મા ગાંધી માટે સાર્વત્રિક આદર દર્શાવે છે.

અહિંસા

- તેને અહિંસક સંઘર્ષ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. તે રાજકીય પરિવર્તન હાંસલ કરવા માટે શારીરિક હિંસાનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપતું નથી.
- અહિંસા શબ્દનો ઉપયોગ હાલમાં શાંતિવાદના સમાનાર્થી તરીકે થાય છે. વીસમી સદીથી, સામાજિક પરિવર્તન માટે અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવ્યું છે.

મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી

- મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી, જેઓ મહાત્મા ગાંધી તરીકે જાણીતા છે, તેમણે ભારતની આઝાદીમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. તેમનો જન્મ 2 ઓક્ટોબર, 1869ના રોજ પોરબંદર, બોમ્બે પ્રેસિડેન્સી, બ્રિટિશ ભારતમાં થયો હતો. 30 જાન્યુઆરી, 1948ના રોજ નાથુરામ ગોડસે દ્વારા તેમની હત્યા કરવામાં આવી હતી.
- સ્વતંત્રતા ચળવળમાં તેમના નિઃસ્વાર્થ યોગદાન માટે ગાંધીજીને “બાપુ” પણ કહેવામાં આવે છે. તેઓ બિનસત્તાવાર રીતે “રાષ્ટ્રપિતા” તરીકે પણ ઓળખાય છે. તેમણે લંડનમાં કાયદાનો અભ્યાસ કર્યો, ત્યારબાદ તે ભારત પાછા ફર્યા, બાદમાં તેણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક ભારતીય ફર્મમાં કામ કર્યું.
- ગાંધી 1915માં દક્ષિણ આફ્રિકાથી ભારત પાછા ફર્યા અને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસમાં જોડાયા. ભારતમાં, તેમણે ઘણા સામાજિક કાર્યો અને સ્વરાજ પ્રાપ્ત કરવા માટે કામ કર્યું. તેમણે શાંતિપૂર્ણ વિરોધ દ્વારા અંગ્રેજ શાસન સામે અવાજ ઉઠાવ્યો હતો. તેમણે આઝાદી માટે સત્યાગ્રહ અને અસહકાર ચળવળનો ઉપયોગ કર્યો. બ્રિટિશ સરકાર સામે ગાંધીજીના વિરોધમાં અસહકાર ચળવળ અને દાંડી યાત્રા મુખ્ય છે, જેણે બ્રિટિશ સરકારને મોટો આંચકો આપ્યો હતો.
- ગાંધીજી સાદગી અને સદાચાર સાથે તેમનું જીવન જીવતા હતા અને તેઓ ધોતી અને શાલ જેવા પરંપરાગત ભારતીય વસ્ત્રો પહેરતા હતા. તેઓ પોતાનો રાજકીય વિરોધ વ્યક્ત કરવા અને પોતાને શુદ્ધ કરવા ઉપવાસ કરતા હતા. તેને ઘણી વખત જેલ પણ જવું પડ્યું હતું.

વિશ્વ વસવાટ દિવસ

- 3 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વ વસવાટ દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો. આ દિવસ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની પહેલ છે.

અગત્યના મુદ્દા

- સમગ્ર વિશ્વમાં ગીચ વસ્તી ધરાવતા અને ઝડપી શહેરીકરણને કારણે પ્રભાવિત થયેલા દરેક લોકો માટે પર્યાપ્ત આશ્રય અને આવાસના મૂળભૂત અધિકારને પ્રોત્સાહન આપવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ દર વર્ષે ઓક્ટોબરના પહેલા સોમવારે ઉજવવામાં આવે છે.

દિવસનો ઇતિહાસ

- યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી (UNGA) દ્વારા 1985માં દર વર્ષે વિશ્વ વસવાટ દિવસ ઉજવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. આ નિર્ણય બાદ 1986માં કેન્યાના નૈરોબીમાં પ્રથમ વિશ્વ વસવાટ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

મહત્વ

- વધતી જતી વસ્તી ગીચતા (વિવિધતા), ગરીબી, આબોહવા કટોકટી અને જીવનની ગુણવત્તાને જોખમમાં મૂકતી કુદરતી આફતોના પ્રકાશમાં આ દિવસનું પાલન મહત્વનું છે.
- બિનઆયોજિત શહેરો, ઝડપી શહેરીકરણ અને પર્યાવરણ પર તેની પ્રતિકૂળ અસરોએ આશ્રય સંકટ જેવી બીજી ઘણી સમસ્યાઓને જન્મ આપ્યો છે.
- વૈશ્વિક કાર્બન ડાયોક્સાઇડ ઉત્સર્જનના 70% શહેરી ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનમાંથી આવે છે.
- આમ, ઉકેલો શોધવા અને યોગ્ય આશ્રયની જોગવાઈઓ કરવા માટે દિવસ મહત્વપૂર્ણ બની જાય છે.
- આ દિવસનો ઉદ્દેશ્ય કાર્યક્ષમ શૂન્ય-કાર્બન યોજનાઓ વિકસાવવાનો પણ છે.

રાષ્ટ્રીય ડોલ્ફિન દિવસ

- કેન્દ્રીય પર્યાવરણ મંત્રાલય દ્વારા 5 ઓક્ટોબરને રાષ્ટ્રીય ડોલ્ફિન દિવસ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો છે અને આ વર્ષથી દર વર્ષે ઉજવવામાં આવશે.

અગત્યના મુદ્દા

- નેશનલ બોર્ડ ફોર વાઇલ્ડલાઇફ (NBWL)ની સ્થાયી સમિતિએ 5 ઓક્ટોબરને રાષ્ટ્રીય ડોલ્ફિન દિવસ તરીકે નિયુક્ત કરવાનો આ નિર્ણય લીધો હતો.
- આ દિવસ જાગૃતિ લાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે કારણ કે તે ગંગા ડોલ્ફિન સહિત ડોલ્ફિન સંરક્ષણનો એક અભિન્ન ભાગ છે.
- આ દિવસ ડોલ્ફિનના સંરક્ષણ માટે લોકોની ભાગીદારી પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- ગંગા અને તેની ઉપનદીઓના પાણીની ગુણવત્તા અને પ્રવાહને સુધારવા પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે જેથી ગંગા ડોલ્ફિન જીવિત રહી શકે.

ડોલ્ફિનનું મહત્વ

- ડોલ્ફિન સ્વસ્થ જળચર ઇકોસિસ્ટમના આદર્શ સૂચક તરીકે કામ કરે છે, તેથી ડોલ્ફિનનું સંરક્ષણ અત્યંત મહત્વનું છે. આમ કરવાથી માત્ર પ્રજાતિઓના અસ્તિત્વને જ ફાયદો થશે નહીં પરંતુ જેઓ તેમની રોજિંદી આજીવિકા માટે જળચર પ્રણાલી પર નિર્ભર છે તેમને પણ મદદ મળશે.

ગંગા ડોલ્ફિન

- ગંગા ડોલ્ફિન એક સૂચક પ્રજાતિ તરીકે સેવા આપે છે. આ પ્રજાતિની સ્થિતિ ઇકોસિસ્ટમની એકંદર સ્થિતિ તેમજ તે ઇકોસિસ્ટમમાં હાજર અન્ય પ્રજાતિઓ અંગેની માહિતી પ્રદાન કરે છે. ઇન્ટરનેશનલ યુનિયન ફોર ધ કન્ઝર્વેશન ઓફ નેચર રેડ લિસ્ટ હેઠળ ગંગા ડોલ્ફિનને લુપ્તપ્રાય પ્રજાતિ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવી છે. 2012 અને 2015 માં, ઉત્તર પ્રદેશ વન વિભાગે WWF-India સાથે ગંગા, ચંબલ, યમુના, બેટવા, કેન, શારદા, સોન, ગહાગરા, ગેરુવા, રાપ્તી અને ગંડકમાં 1,272 ડોલ્ફિન નોંધ્યા હતા.
- ગંગાના ડોલ્ફિનને પાણીના ડાયવર્ઝન, પ્રદૂષણ, વસવાટના વિભાજન વગેરેને કારણે ખતરો છે.

વિશ્વ કપાસ દિવસ

- લોકોમાં કપાસ ક્ષેત્ર વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે, વિશ્વભરમાં 7 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વ કપાસ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર, આર્થિક વિકાસ અને ગરીબી નાબૂદીમાં કપાસ ક્ષેત્રની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે દર વર્ષે 7 ઓક્ટોબરે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર વિશ્વ કપાસ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ કપાસના ઐતિહાસિક મહત્વને ઓળખવાની અનન્ય તક પૂરી પાડે છે.
- ઉપરાંત, નિષ્ણાતોના મતે, કપાસમાં નકારાત્મક કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ છે કારણ કે તે ગંદા પાણીમાં પોલિએસ્ટર કરતાં 95% ઝડપથી ઘટે છે. આમ, તે પર્યાવરણને સ્વચ્છ રાખવામાં મદદ કરે છે.

વિશ્વ કપાસ દિવસની પૃષ્ઠભૂમિ

- વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગેનાઈઝેશન (WTO) એ 2019 માં “વિશ્વ કપાસ દિવસ”ની શરૂઆત 4 કપાસ ઉત્પાદક ઉપ-સહારન આફ્રિકન રાજ્યો બેનિન, ચાડ, બુર્કિના ફાસો અને માલીની પહેલથી કરી

હતી. આ દિવસ કપાસ સંબંધિત જ્ઞાન અને પ્રદર્શિત પ્રવૃત્તિઓને શેર કરવાની તક પૂરી પાડે છે.

કપાસ

- કપાસ એ એકમાત્ર કૃષિ પાક છે જે ખોરાક અને ફાઇબર બંને પ્રદાન કરે છે. તેનો ઉપયોગ દરેક અન્ય ફેબ્રિકમાં થાય છે કારણ કે તે આરામદાયક, શ્વાસ લેવા યોગ્ય, હાઇપોઅલર્જેનિક અને ટકાઉ છે. કપાસ 5 ખંડોમાં 75 દેશોમાં ઉગાડવામાં આવે છે, જે લગભગ 28.67 મિલિયન ઉત્પાદકોને આજીવિકા પૂરી પાડે છે. કપાસ એ આજીવિકાનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે કારણ કે આ ક્ષેત્ર ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રોજગાર અને આવક પૂરી પાડે છે.

વર્લ્ડ સ્પેસ વીક 2022

- વર્લ્ડ સ્પેસ વીક દર વર્ષે 4થી 10 ઓક્ટોબર દરમિયાન ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- વિશ્વ અવકાશ સપ્તાહની ઉજવણી અવકાશ પ્રવૃત્તિઓ વિશે જાગૃતિ લાવવા, આવનારી પેઢીને તે પ્રવૃત્તિઓમાં યોગદાન આપવા પ્રેરિત કરવા અને અંતરિક્ષ આઉટરીચ અને શિક્ષણમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવે છે.
- આ વર્ષના વર્લ્ડ સ્પેસ વીકની થીમ “અવકાશ અને સ્થિરતા” (Space and Sustainability) છે.
- તે એ વાત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે કે અવકાશમાં સ્થિરતા કેવી રીતે સંબંધિત છે કે માનવતા કેવી રીતે અવકાશનો ઉપયોગ કરે છે, ખાસ કરીને પૃથ્વીની આસપાસના ભ્રમણકક્ષાનો વિસ્તાર.
- અવકાશ સંશોધન અને દૂરસ્થ પૃથ્વી અવલોકન આબોહવા પરિવર્તનનું મૂલ્યાંકન કરવામાં, જમીન અને સમુદ્ર પરના પ્રદૂષણને ઓળખવામાં અને કૃષિ પ્રવૃત્તિઓને સમર્થન આપવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.
- 17 ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યાંકો (SDGs) હેઠળના 169 લક્ષ્યોમાંથી 65 પૃથ્વી અવલોકન ઉપગ્રહો અને સંબંધિત તકનીકો દ્વારા સીધા જ પ્રાપ્ત થાય છે.
- આ ટેકનોલોજીની ગેરહાજરીમાં આ લક્ષ્યો હાંસલ કરવા અશક્ય છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 6 ડિસેમ્બર, 1999ના રોજ યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી દ્વારા માનવ વિકાસ તરફ અવકાશ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના

યોગદાનની ઉજવણી કરવા માટે વિશ્વ અવકાશ સપ્તાહ અપનાવવામાં આવ્યું હતું. તે વિશ્વનો સૌથી મોટો અવકાશ ક્ષેત્રનો કાર્યક્રમ છે. તે અવકાશ ક્ષેત્રમાં અપ્રતિમ પહોંચ અને શિક્ષણ પ્રદાન કરવા માટે વર્લ્ડ સ્પેસ વીક એસોસિએશન (WSWA)ના સહયોગથી સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા સંકલિત કરવામાં આવે છે. આ સપ્તાહ 4 ઓક્ટોબર, 1957ના રોજ પ્રથમ માનવ નિર્મિત પૃથ્વી ઉપગ્રહ, સ્પુટનિક-1ના પ્રક્ષેપણ અને 10 ઓક્ટોબર, 1967ના રોજ આઉટર સ્પેસ ટ્રીટી પર હસ્તાક્ષર કર્યાની યાદમાં ઉજવવામાં આવે છે.

વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ

- દર વર્ષે, 9 ઓક્ટોબરના રોજ, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. 9 ઓક્ટોબર, 1874ના રોજ યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયનની સ્થાપનાની યાદમાં 9 ઓક્ટોબરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે. 1969માં જાપાનમાં યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયન કોંગ્રેસ ખાતે આ દિવસને વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- લોકોના રોજિંદા જીવનમાં ટપાલની ભૂમિકા વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે વિશ્વ પોસ્ટ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. વિશ્વના 150થી વધુ દેશો વિશ્વ પોસ્ટ દિવસની ઉજવણી કરે છે. ભારતે વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ સાથે રાષ્ટ્રીય ટપાલ સપ્તાહની શરૂઆત કરી છે. આ સપ્તાહ 9 ઓક્ટોબરથી 15 ઓક્ટોબરની વચ્ચે ઉજવવામાં આવે છે.

ભારતમાં પોસ્ટલ સિસ્ટમ

- ઇન્ડિયા પોસ્ટ, જે ભારતમાં ટપાલ વ્યવસ્થાનું સંચાલન કરે છે, તેની સ્થાપના 1766માં લોર્ડ ક્લાઈવ દ્વારા કરવામાં આવી હતી, તે સંચાર મંત્રાલય હેઠળ કામ કરે છે. તે વિશ્વમાં સૌથી વધુ વિતરિત નેટવર્ક્સમાંનું એક છે. ઇન્ડિયા પોસ્ટ મુખ્ય પોસ્ટ માસ્ટરના નેતૃત્વમાં 23 પોસ્ટલ સર્કલમાં વિભાજિત છે.

યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયન

- ભારત 1876થી આ સંઘનું સભ્ય છે. તે સંયુક્ત રાષ્ટ્રની વિશેષ એજન્સી છે. તે સભ્ય દેશો વચ્ચે ટપાલ નીતિઓનું સંકલન કરે છે. યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયનનું મુખ્ય મથક બર્ન, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડમાં છે. તેની સ્થાપના બર્નની સંધિ હેઠળ કરવામાં આવી હતી અને તે અગાઉ જનરલ પોસ્ટલ યુનિયન તરીકે ઓળખાતું હતું. 1994 સુધી યુનિયનની એકમાત્ર સત્તાવાર ભાષા ફ્રેન્ચ હતી. 1994 પછી અંગ્રેજી ઉમેરવામાં આવ્યું.

વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ

- વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ 10 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વભરમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ અંગે જાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- માનસિક સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારી સંબંધિત પહેલો પર સમર્થન મેળવવા માટે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- આ વર્ષે, વિશ્વનું માનસિક સ્વાસ્થ્ય વધુ મહત્વનું છે કારણ કે COVID-19 એ લોકોના માનસિક સ્વાસ્થ્યને મોટાભાગે અસર કરી છે.

વર્લ્ડ હેલ્થ એસેમ્બલી

- મે 2021માં વર્લ્ડ હેલ્થ એસેમ્બલી દરમિયાન, વિશ્વભરની સરકારોએ તમામ સ્તરે ગુણવત્તાયુક્ત માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવાઓને વધારવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો હતો. કેટલાક દેશોએ તેમની વસ્તીને માનસિક આરોગ્ય સંભાળ પૂરી પાડવાની નવી રીતો શોધી કાઢી છે.

વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ

- વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ એ વૈશ્વિક માનસિક સ્વાસ્થ્ય જાગૃતિ, શિક્ષણ અને સામાજિક કલંક સામે હિમાયત માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ છે. વર્લ્ડ ફેડરેશન ફોર મેન્ટલ હેલ્થની પહેલથી વર્ષ 1992માં આ દિવસની પ્રથમ ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. ફેડરેશન 150થી વધુ દેશોના સભ્યો સાથેનું વૈશ્વિક માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંગઠન છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય કન્યા દિવસ

- દર વર્ષે, યુનિસેફ દ્વારા 11 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય કન્યા દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ સમગ્ર વિશ્વમાં છોકરીઓના મહત્વ, શક્તિ અને ક્ષમતાની ઉજવણી કરે છે. આ દિવસ છોકરીઓની જરૂરિયાતો અને તેમને પડતી સમસ્યાઓ પ્રત્યે જાગૃતિ ફેલાવે છે.

સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ

- સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ 5નું લક્ષ્ય 2030 સુધીમાં લિંગ સમાનતા પ્રાપ્ત કરવાનું છે. સ્ત્રીઓ પુરૂષો કરતાં 2.6 ગણું વધુ

અવેતન અને ઘરનાં કામો કરે છે. 2019 સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડેક્સ માપ જણાવે છે કે લિંગ સમાનતા 129 દેશોમાં 17 SDGsમાંથી 14 સાથે સુસંગત છે.

ઇતિહાસ

- કેનેડામાં પ્લાન ઇન્ટરનેશનલ તરીકે દિવસની શરૂઆત થઈ. જેની શરૂઆત એક NGO દ્વારા કરવામાં આવી હતી. બાદમાં NGOએ સંયુક્ત રાષ્ટ્રને આ દિવસને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ઉજવવા વિનંતી કરી.

ભારત

- ભારત આંતરરાષ્ટ્રીય ગર્લ યાઇલ્ડ ડે અને નેશનલ ગર્લ યાઇલ્ડ ડે બંનેની ઉજવણી કરે છે. દર વર્ષે 24 જાન્યુઆરીએ રાષ્ટ્રીય કન્યા દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય કન્યા દિવસ

- દેશમાં ઘટી રહેલા બાળ લૈંગિક ગુણોત્તરના મુદ્દે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય બાળકીના મૂલ્યાંકનમાં સકારાત્મક વાતાવરણ ઊભું કરવાનો છે. તેની શરૂઆત 2008માં કરવામાં આવી હતી.

બેટી બચાઓ બેટી પઢાઓ

- ભારત સરકારે 2015માં આ યોજના શરૂ કરી હતી. તેનો ઉદ્દેશ્ય દેશની દરેક છોકરીને શિક્ષણ આપવાનો છે. તે ઘટી રહેલા બાળ જાતિ ગુણોત્તરના મુદ્દાને પણ સંબોધિત કરે છે. આ યોજનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય બાળકીની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.
- આ યોજના ત્રિ-મંત્રાલયનો પ્રયાસ છે. તે મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલય, માનવ સંસાધન વિકાસ અને આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા લાગુ કરવામાં આવે છે.

વિશ્વ સંધિવા દિવસ

- વિશ્વ સંધિવા દિવસ દર વર્ષે 12 ઓક્ટોબરે સાંધાના રોગો (જે પીડા અને જડતા પેદા કરે છે) વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- યુરોપિયન એલાયન્સ ઓફ એસોસિએશન ફોર રુમેટોલોજી (EULAR) અનુસાર, સંધિવા વિવિધ પ્રકારના હોય છે અને અંદાજિત 100 મિલિયન લોકોનું નિદાન કરવામાં આવતું નથી.

શું સંધિવાના દર્દીઓએ કસરત કરવી જોઈએ?

- સાંધાના તીવ્ર દુખાવાના કારણે ઘણા સંધિવાના દર્દીઓ કસરત કરવા માટે બહુ ઉત્સાહી હોતા નથી.
- પરંતુ નિષ્ક્રિય જીવન અને કસરતના અભાવે સાંધાના રોગો વકરી જાય છે.
- પીડા ઘટાડવા અને તંદુરસ્ત વજન જાળવવા માટે તેમને મધ્યમ કસરત કરવી જોઈએ.

કોણ આ રોગથી પીડાય છે?

- જો કે સંધિવા સામાન્ય રીતે વૃદ્ધાવસ્થા સાથે સંકળાયેલા હોય છે. પરંતુ યુવાનો પણ સાંધાના રોગોનો શિકાર બને છે.
- બાળકોમાં સાંધાના રોગની સ્થિતિ જુવેનાઇલ આઇડિયોપેથિક આર્થરાઇટિસ (JIA) તરીકે ઓળખાય છે.

વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ

- વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ 10 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વભરમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ અંગે જાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઉજવવામાં આવે છે.
- માનસિક સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારી સંબંધિત પહેલો પર સમર્થન મેળવવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- આ વર્ષે, વિશ્વનું માનસિક સ્વાસ્થ્ય વધુ મહત્વનું છે કારણ કે COVID-19 એ લોકોના માનસિક સ્વાસ્થ્યને મોટાભાગે અસર કરી છે.

એજ્યુકેશન 4.0 રિપોર્ટ

- એજ્યુકેશન 4.0 ઇન્ડિયા રિપોર્ટ સંયુક્ત રીતે WEF, UNICEF અને YuWaah દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.

મહત્વની માહિતી

- શાળા-થી-કાર્ય સંક્રમણ(ટ્રાન્ઝિશન) એ ઝડપથી બદલાતા જોબ માર્કેટમાં વિદ્યાર્થીઓને રોજગારીયોગ્ય બનાવવાની પ્રક્રિયા છે.
- રિપોર્ટમાં જાણવા મળ્યું છે કે, સંકલનના અભાવને કારણે, ભારતમાં શાળા-થી-કાર્ય સંક્રમણ નોંધપાત્ર પડકારોનો સામનો કરે છે.
- આ સંબંધમાં મુખ્ય પડકારોમાં પ્રશિક્ષકોનો અભાવ, અપૂરતા સંસાધનો, માળખાકીય સુવિધાનો અભાવ, મુખ્ય પ્રવાહના શાળાકીય અભ્યાસક્રમ સાથે નબળું એકીકરણ અને સ્થાનિક કૌશલ્યના અંતર અને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો વચ્ચેનું નબળું જોડાણ સામેલ છે.

- મોટાભાગના વાલીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ વ્યાવસાયિક શિક્ષણને મુખ્ય પ્રવાહના શિક્ષણનો બીજો શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ માને છે.
- એમ્પ્લોયરો અપેક્ષા રાખે છે કે વિદ્યાર્થીઓ પાસે તેમની નોકરી સંબંધિત ઉચ્ચ સ્તરની યોગ્યતાઓ, જ્ઞાન અને કૌશલ્યો હોય.
- તેઓ મજબૂત સંચાર કૌશલ્ય, ટીમ વર્ક અને સમસ્યાનું નિરાકરણ તથા જટિલ વિચાર ક્ષમતાઓ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને પણ સમર્થન આપે છે.
- હાલમાં, શાળા શિક્ષણ પ્રણાલીમાં ઉદ્યોગની માંગને પહોંચી વળવા માટેના સાધનોનો અભાવ છે અને આ મુદ્દાને ઉકેલવા માટે ઉદ્યોગોની ભાગીદારીને સામેલ કરવા માટે કોઈ ઔપચારિક ચેનલ નથી.
- રિપોર્ટમાં કારકિર્દી જાગૃતિ વધારવા, ઇન્ટર્નશીપ અને એપ્રેન્ટિસશીપ દ્વારા નોકરીની તકો વધારવા, વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણના ઔપચારિક અને અનૌપચારિક સાધનો વચ્ચે સ્થાનાંતરીત કરવા, ભાષા શિક્ષણ દ્વારા સર્વગ્રાહી વિકાસ, STEM-આધારિત અભ્યાસક્રમ અને જીવન કૌશલ્ય કોચિંગ તથા અન્ય આવી ભલામણો વચ્ચે ફેરફાર કરવાની મંજૂરી આપવાનું સૂચન કર્યું છે.

શિક્ષણ 4.0 રિપોર્ટ

- એજ્યુકેશન 4.0 રિપોર્ટ એજ્યુકેશન 4.0 ઇન્ડિયા પહેલની પ્રગતિ અને તારણોનું મૂલ્યાંકન કરે છે.
- જે શીખવાના પરિણામોને સુધારવા અને ભારતના શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં અસમાનતા ઘટાડવા માટે ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ 4.0 ટેકનોલોજીના ઉપયોગ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- તે દેશના શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં અસમાનતાને દૂર કરવાનો અને ભારતીય શાળા પ્રણાલીમાં સુધારા માટે વ્યૂહરચનાઓની ભલામણ કરવાનો છે.
- તે એડ-ટેકનો ઉપયોગ કરીને વિદ્યાર્થીઓને સશક્ત બનાવવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.
- તે સ્કેલેબલ પાઇલોટ્સના વિકાસ માટે માળખું પૂરું પાડે છે જેનો અમલ સરકારી સંસ્થાઓ અને ખાનગી ખેલાડીઓ દ્વારા કરી શકાય છે.

આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 13 ઓક્ટોબરે વૈશ્વિક સ્તરે ઉજવવામાં આવે છે.

ઉદ્દેશ્ય

- જોખમ જાગૃતિ અને આપત્તિ ઘટાડવાની વૈશ્વિક સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- તે લોકો જે જોખમોનો સામનો કરી રહ્યા છે તેના પર લગામ લગાવવાના મહત્વ વિશે જાગૃતિ વધારે છે.
- આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ આપત્તિના જોખમ અને જીવન, આરોગ્ય અને આજીવિકાને નુકસાન ઘટાડવામાં થયેલી પ્રગતિને સ્વીકારવાની તક પૂરી પાડે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સૌ પ્રથમ વર્ષ 1989માં ઉજવવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘની જનરલ એસેમ્બલી (UNGA) એ આપત્તિ ઘટાડવા અને જોખમ-જાગૃતિની વૈશ્વિક સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે એક દિવસ માટે આહ્વાન કર્યું હતું.
- 2015માં યુનાઇટેડ નેશન્સ થર્ડ વર્લ્ડ કોન્ફરન્સ ઓન ડિઝાસ્ટર રિસ્ક રિડક્શનમાં, જે સેન્ડાઈ (જાપાન)માં યોજાઈ હતી, આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયને યાદ અપાવવામાં આવ્યું હતું કે આપત્તિઓ સ્થાનિક સ્તરે સૌથી વધુ નુકસાન પહોંચાડે છે, જીવનની હાનિ અને સામાજિક તથા આર્થિક અશાંતિનું કારણ બને છે.

આપત્તિ જોખમમાં ઘટાડો

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ઓફિસ ફોર ડિઝાસ્ટર રિસ્ક રિડક્શન (UNDRR) વિશ્વભરમાં જોખમની પરિસ્થિતિઓની તપાસ કરવા માટે દર બે વર્ષે વિચારકો, નિષ્ણાતો, પ્રેક્ટિશનરો અને સંશોધનકારો સાથે કામ કરે છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય ઈ-વેસ્ટ ડે

- ઈન્ટરનેશનલ ઈ-વેસ્ટ ડે 14 ઓક્ટોબરે મનાવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ 2018થી વેસ્ટ ઇલેક્ટ્રિકલ એન્ડ ઇલેક્ટ્રોનિક ફોરમ (WEEF) દ્વારા ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- યુનાઇટેડ નેશન્સ અનુસાર, છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં પેદા થતા ઈ-વેસ્ટની માત્રામાં 21%નો વધારો થયો છે.
- યુનાઇટેડ નેશન્સ પણ જણાવે છે કે વિશ્વભરમાં 53.6 મિલિયન ટન ઈ-વેસ્ટ પેદા થાય છે.

- તેમાંથી, માત્ર 17.4% એકત્રિત અને રિસાયકલ કરવામાં આવે છે.
- એવો પણ અંદાજ છે કે 2030 સુધીમાં 74 મિલિયન ટન ઇ-વેસ્ટ પેદા થશે.
- ટેકનોલોજીમાં ઝડપી પ્રગતિ, શહેરીકરણ પ્રક્રિયા અને આર્થિક વિકાસ એ ઇ-વેસ્ટમાં ઝડપી વૃદ્ધિના મુખ્ય કારણો છે.

મહત્વ

- આ દિવસ રિસાયક્લિંગ અને ઇ-વેસ્ટ ઘટાડવાના મહત્વ પર ભાર મૂકે છે.
- આ દિવસની ઉજવણી કરવી અને ઇ-વેસ્ટના જોખમો વિશે જાગૃતિ કેળવવી મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે માત્ર 78 દેશોમાં ઇ-વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ સારું છે.
- વિશ્વની માત્ર 71% વસ્તી ઇ-વેસ્ટ કાચદા દ્વારા આવરી લેવામાં આવી છે.

ભારત

- ભારતમાં 2019માં 3.2 મિલિયન ટન ઇ-વેસ્ટ પેદા થયો હતો.
- સેન્ટ્રલ પોલ્યુશન કંટ્રોલ બોર્ડે 312 ઇ-વેસ્ટ રિસાયકલર્સ નોંધ્યા છે.
- 2016માં, પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલયે ઇ-વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો, 2016ને સૂચિત કર્યા હતા. તે વિસ્તૃત ઉત્પાદક જવાબદારી લાગુ કરે છે.
- ભારતમાં પેદા થતા ઇ-વેસ્ટમાં ચીનનો હિસ્સો 38% છે.
- છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં ભારતમાં પેદા થતા ઇ-વેસ્ટમાં 43%નો વધારો થયો છે.

WEEE ફોરમ

- તેની સ્થાપના 2002માં ઓસ્ટ્રિયા, નેધરલેન્ડ, બેલ્જિયમ, નોર્વે, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ અને સ્વીડન નામના 6 દેશોના સંગઠનો દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણોના જોખમો

- ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનોમાં કેડમિયમ, સીસું અને બેરિલિયમ જેવા જોખમી ધાતુના દૂષકો હોય છે.
- ઇ-વેસ્ટનો 30% હિસ્સો પ્લાસ્ટિકનો છે.
- તમામ ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણોમાં લીડ સૌથી હાનિકારક તત્વ છે.

વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ

- 15 ઓક્ટોબરને વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે, જે ભારતના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ અને મહાન વૈજ્ઞાનિક ડૉ. એપીજે અબ્દુલ કલામના જન્મદિવસની યાદમાં ઉજવવામાં આવે છે.
- 2015માં, સંયુક્ત રાષ્ટ્રએ 15 ઓક્ટોબરને “વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ” તરીકે ઉજવવાની જાહેરાત કરી હતી.

ડૉ. એપીજે અબ્દુલ કલામ

- ડૉ. અવુલ પાકિર જૈનુલાબ્દીન અબ્દુલ કલામનો જન્મ 15 ઓક્ટોબર, 1931ના રોજ રામેશ્વરમમાં થયો હતો.
- તેઓ ભારતના 11મા રાષ્ટ્રપતિ હતા, તેઓ 2002થી 2007 સુધી ભારતના રાષ્ટ્રપતિ હતા.
- આ પહેલા, તેમણે લગભગ 4 દાયકાઓ સુધી સંરક્ષણ સંશોધન અને વિકાસ સંગઠન (DRDO) અને ભારતીય અવકાશ સંશોધન સંસ્થા (ISRO)માં વૈજ્ઞાનિક અને વિજ્ઞાન પ્રશાસક તરીકે કામ કર્યું હતું.
- ભારતના સિવિલ સ્પેસ પ્રોગ્રામ અને મિલિટરી મિસાઇલ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામમાં તેમની ભૂમિકા ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ હતી.
- મિસાઇલ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામમાં તેમના યોગદાન માટે તેમને “મિસાઇલ મેન ઓફ ઇન્ડિયા” કહેવામાં આવે છે.
- આ સિવાય 1998માં પોખરણ-2 પરમાણુ પરિક્ષણમાં પણ તેની મહત્વની ભૂમિકા હતી.
- વર્ષ 1997માં તેમને તેમના યોગદાન માટે ભારત રત્ન એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.
- તેમને 2009માં હૂવર મેડલ અને 2013માં NSS વોન બ્રાઉન એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.
- ડૉ. કલામ એક પ્રખ્યાત લેખક પણ હતા, તેમના પુસ્તકો ખાસ કરીને વિદ્યાર્થીઓમાં ખૂબ જ લોકપ્રિય છે.

ડૉ. કલામના મુખ્ય પુસ્તકો

- ઇન્ડિયા 2020, વિંગ્સ ઓફ ફાયર, ઇગ્રાઇટેડ માઇન્ડ્સ, ધ લ્યુમિનસ સ્પાર્ક્સ, મિશન ઇન્ડિયા, ઇન્સ્પાયરિંગ થોટ, ઇન્ડોમિટેબલ સ્પિરિટ, ટર્નિંગ પોઇન્ટ્સ, ટાર્ગેટ 3 બિલિયન, ફોર્જ થોર ફ્યુચર, ટ્રાન્સસેન્ડન્સ: માય સ્પિરિચ્યુઅલ એક્સપિરિયન્સ વિથ પ્રમુખ સ્વામીજી, એડવાન્ટેજ ઇન્ડિયા: ફ્રોમ ચેલેન્જ ટુ ઓપોર્ચુનિટી.

આંતરરાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ મહિલા દિવસ

- ગ્રામીણ મહિલાઓ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 15 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ લિંગ સમાનતા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં મહિલાઓને સશક્તિકરણ કરવામાં મદદ કરે છે.
- તે કૃષિ અને ગ્રામીણ વિકાસને વધારવા, ગ્રામીણ ગરીબી નાબૂદી અને ખાદ્ય સુરક્ષામાં સુધારો કરવામાં ગ્રામીણ મહિલાઓ સહિત ગ્રામીણ મહિલાઓ દ્વારા ભજવવામાં આવેલા યોગદાન અને મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકાને માન્યતા આપે છે.

યુએનનો મહિલા કાર્યબળ પરનો અહેવાલ

- સંયુક્ત રાષ્ટ્રના અહેવાલ મુજબ, વિકાસશીલ દેશોમાં કુલ કૃષિ મજૂર શક્તિમાં મહિલાઓનો હિસ્સો 40% છે.
- દક્ષિણ અમેરિકન દેશોમાં, શ્રમ શક્તિમાં 20% મહિલાઓ છે જ્યારે એશિયા અને આફ્રિકામાં લગભગ 50% કૃષિ મજૂર મહિલાઓ છે.
- આ રિપોર્ટ એ પણ જણાવે છે કે જો આ મહિલાઓને સમાન તકો પૂરી પાડવામાં આવે તો કૃષિ ઉત્પાદનમાં 2.5થી 4%નો વધારો થઈ શકે છે.

ચિંતા

- લગભગ અડધી કર્મચારી શક્તિનો સમાવેશ કરતી, આ મહિલાઓને પુરૂષ સમકક્ષો જેવા સમાન અધિકારો અને ભાગીદારીનો આનંદ નથી મળતો.
- મહિલાઓને સંસાધનોની સુલભતા, નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં ભાગીદારી, સમાન વેતન, તેમના ખેતરોને લોન અને બજાર, જમીન અને પશુધનની માલિકીમાં ભેદભાવનો સામનો કરવો પડે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- ગ્રામીણ મહિલાઓ માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસની સ્થાપના 18 ડિસેમ્બર 2007ના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા ઠરાવ 62/136 સાથે કરવામાં આવી હતી.

ગ્લોબલ હેન્ડવોશિંગ ડે

- જાગૃકતા વધારવા અને લોકોને સુરક્ષિત અને સ્વસ્થ રાખવા માટે હાથની સ્વચ્છતાના મહત્વ અંગે વધુ સારી સમજ વિકસાવવા માટે 15 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વભરમાં ગ્લોબલ હેન્ડવોશિંગ ડે મનાવવામાં આવ્યો હતો.

મહત્વ

- COVID-19 ફાટી નીકળવાની પૃષ્ઠભૂમિમાં ગ્લોબલ હેન્ડવોશિંગ ડે વધુ મહત્વપૂર્ણ બની ગયો છે. રોગચાળાની વચ્ચે, વ્યક્તિના એકંદર સ્વાસ્થ્ય માટે વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા મહત્વપૂર્ણ બની ગઈ છે. વ્યક્તિગત સ્વચ્છતાને દૈનિક દિનચર્યાનો એક ભાગ બનાવવાથી ઘણા લોકોના જીવન બચાવ્યા છે અને વાયરલ ચેપ અને ફ્લૂને અટકાવ્યા છે.

હાથ ધોવાનું મહત્વ

- હાથ ધોવા મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે,**
- WaterAid અનુસાર, પાણી સંબંધિત રોગો અને હાથની સ્વચ્છતાના અભાવને કારણે દર વર્ષે વિશ્વભરમાં અંદાજે 443 મિલિયન શાળાના દિવસો ઓછા થઈ જાય છે.
- નેશનલ હેલ્થ મિશન મુજબ, ભારતમાં દર વર્ષે લગભગ એક લાખ બાળકો ઝાડાને કારણે મૃત્યુ પામે છે, જે અટકાવી શકાય તેવું છે. યુનિસેફ અનુસાર, ફક્ત હાથ ધોવાથી ઝાડા 40% ઘટાડી શકાય છે.
- હાથ ધોવાથી જઠરાંત્રિય સમસ્યાઓ ધરાવતા લોકોની સંખ્યામાં 29-57% ઘટાડો થાય છે.
- તે નબળી રોગપ્રતિકારક શક્તિ ધરાવતા લોકોની સંખ્યાને 58% સુધી ઘટાડી શકે છે.
- તે શ્વસન સંબંધી રોગો અને ચેપને 16-21% ઘટાડવામાં મદદ કરે છે.

હાથ કેટલા સમય સુધી ધોવા જોઈએ?

- ઓછામાં ઓછા 20 સેકન્ડ સુધી હાથ સાબુ અને પાણીથી ધોવા જોઈએ.

વિશ્વ ખાદ્ય દિવસ

- વિશ્વ ખાદ્ય દિવસ (World Food Day) દર વર્ષે 16 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે. વર્ષ 2021માં 76મો વિશ્વ ખાદ્ય દિવસ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

મહત્વ

- ઘણા દેશોમાં ભૂખ એ એક મોટી સમસ્યા છે, ખાસ કરીને વિશ્વના અવિકસિત ભાગોમાં. તેથી, આ સમસ્યાનો સામનો કરવા માટે જાગૃતિની જરૂર છે.
- વિશ્વ ખાદ્ય દિવસ આ મુદ્દાને ઉકેલવામાં મદદ કરે છે.

વિશ્વ ખાદ્ય દિવસનો ઇતિહાસ

- ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઈઝેશન (FAO)ના સભ્ય દેશો દ્વારા વિશ્વ ખાદ્ય દિવસની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- તેની સ્થાપના નવેમ્બર 1979માં FAOની 20મી પરિષદમાં કરવામાં આવી હતી.
- હંગેરીના ભૂતપૂર્વ કૃષિ અને ખાદ્ય મંત્રી ડૉ. પાલ રોમાનીના નેતૃત્વમાં પ્રતિનિધિ મંડળે 20મા સત્રમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી અને વિશ્વભરમાં આ દિવસની ઉજવણી કરવાના વિચારની ભલામણ કરી હતી.

કેવું

- આ દિવસની ઉજવણીનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય એ સંદેશને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે કે ખોરાક એ મૂળભૂત અને મૂળભૂત માનવ અધિકાર છે.
- તે કુપોષણ અને સ્થૂળતા વિશે પણ જાગૃતિ ફેલાવે છે.

પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના (PMGKAY)

- સરકાર દ્વારા માર્ચ 2020માં COVID-19 રોગચાળા દરમિયાન ગરીબો અને સ્થળાંતર કરનારાઓને મફત અનાજ સપ્લાય કરવા માટે પહેલની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- સરકારે દર મહિને વ્યક્તિ દીઠ 5 કિલો અનાજનું વિતરણ કર્યું.
- આ સાથે, રાષ્ટ્રીય ખાદ્ય સુરક્ષા અધિનિયમ (NFSA) હેઠળ લગભગ 80 કરોડ લાભાર્થીઓને મફત અનાજના વધારાના પુરવઠાની પણ જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- 30 જૂન, 2020ના રોજ, આ યોજના સમાપ્ત થવાની હતી પરંતુ સરકારે તેને નવેમ્બર 2020 સુધી લંબાવી દીધી.
- તાજેતરમાં, આ યોજનાને સપ્ટેમ્બર 2022 સુધી લંબાવવામાં આવી છે.

ગરીબી નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- દર વર્ષે 17 ઓક્ટોબરે ગરીબી નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- ગરીબીમાં જીવતા લોકોના પ્રચલ્ન અને સંઘર્ષોને ઓળખવા અને સ્વીકારવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

વિશ્વ બેંક અહેવાલ

- વર્લ્ડ બેંકે તાજેતરમાં એક રિપોર્ટ જાહેર કર્યો, આ રિપોર્ટમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે ભારતમાં 2011ની સરખામણીમાં 2019માં ગરીબી 12.3% ઓછી છે.
- ગરીબીનો આંકડો 2011માં 22.5 ટકાથી ઘટીને 2019માં 10.2 ટકા થયો છે.
- વર્લ્ડ બેંકના પોલિસી રિસર્ચ પેપર મુજબ, શહેરી ભારત કરતાં ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ગરીબીનું પ્રમાણ વધુ હતું.
- 2011થી 2019 દરમિયાન ગ્રામીણ ગરીબીમાં 14.7% જ્યારે શહેરી ગરીબીમાં 7.9%નો ઘટાડો થયો છે.
- આ અભ્યાસ મુજબ, નાની હોલ્ડિંગ ધરાવતા ખેડૂતોએ ઉચ્ચ આવક વૃદ્ધિનો અનુભવ કર્યો છે.
- 2013 અને 2019ના બે સર્વે રાઉન્ડ વચ્ચે, સૌથી નાની હોલ્ડિંગ ધરાવતા ખેડૂતોની વાસ્તવિક આવક વાર્ષિક ધોરણે 10% વધી છે, જ્યારે સૌથી વધુ હોલ્ડિંગ ધરાવતા ખેડૂતોની વાસ્તવિક આવકમાં 2%નો વધારો થયો છે.

દિવસનો ઇતિહાસ

- 17 ઓક્ટોબર, 1987ના રોજ ગરીબીને માનવાધિકારના ઉલ્લંઘન તરીકે જાહેર કરવામાં આવી હતી.
- આ દિવસે, વર્ષ 1948માં માનવ અધિકારોની સાર્વત્રિક ઘોષણા પર પણ હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- 22 ડિસેમ્બર, 1992ના રોજ, યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલીએ તેનો ઠરાવ 47/196 અપનાવ્યો અને 17 ઓક્ટોબરને “ગરીબી નાબૂદી માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ” તરીકે જાહેર કર્યો.

ડૉ. દિલીપ મહાલનાબીસ

- પ્રખ્યાત ઓરલ રિહાઈફ્રેશન સોલ્યુશન (ORS)ની શોધ કરનાર ચિકિત્સક, ડૉ. દિલીપ મહાલનાબીસનું તાજેતરમાં ફેફસાના ચેપ અને અન્ય વય સંબંધિત બિમારીઓને કારણે 87 વર્ષની વયે અવસાન થયું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ડૉ. દિલીપ મહાલનાબીસનો જન્મ 12 નવેમ્બર, 1934ના રોજ પશ્ચિમ બંગાળમાં થયો હતો.

- તેઓ 1960ના દાયકામાં કોલકાતામાં જોન્સ હોપકિન્સ યુનિવર્સિટી ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર મેડિકલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગમાં જોડાયા, જ્યાં તેમણે ઓરલ રિહાઇફ્રેશન થેરાપીમાં સંશોધન કર્યું.
- કોલેરા જેવા અતિસારના રોગોથી પીડિત શિશુઓ અને નાના બાળકોમાં મૃત્યુનું મુખ્ય કારણ ડિહાઇડ્રેશન હોય છે.
- ઓરલ રીહાઇફ્રેશન સોલ્યુશન - પાણી, ગ્લુકોઝ અને મીઠુંનું મિશ્રણ - આવા મૃત્યુને રોકવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.
- તે 1971ના બાંગ્લાદેશ મુક્તિ યુદ્ધ દરમિયાન શરણાર્થી શિબિરોમાં કામ કરતા હતા ત્યારે ડૉ. મહાલનાબીસે તેની શોધ કરી હતી.
- શરણાર્થી શિબિરોમાં કોલેરા અને ઝાડાનાં વધતા જતા કેસો સાથે, નસમાં પ્રવાહીનો જથ્થો (intravenous fluids) ઝડપથી ઘટી રહ્યો હતો અને IV સારવાર માટે પૂરતા પ્રશિક્ષિત કર્મચારીઓ ન હતા.
- ડૉ. મહાલનાબીસે શોધી કાઢ્યું કે ખાંડ અને મીઠાનું દ્રાવણ શરીરની પાણી શોષવાની ક્ષમતામાં વધારો કરી શકે છે, જેનાથી ડિહાઇડ્રેશન અટકાવી શકાય છે.
- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન (WHO) એ ORSને અતિસારના રોગોની સારવાર માટે પ્રમાણભૂત પદ્ધતિ તરીકે અપનાવી છે.
- 2002માં, ડૉ. દિલીપ મહાલનાબીસ અને ડૉ. નથાનીયલ એફ. પિયર્સને કોલંબિયા યુનિવર્સિટીમાંથી પોલિન પ્રાઇઝ (બાળરોગમાં નોબેલની સમકક્ષ) મળ્યું.
- ORS ખર્ચ-અસરકારક છે અને દર્દીને હોસ્પિટલમાં દાખલ ન થાય ત્યાં સુધી ડિહાઇડ્રેશન અટકાવવા માટે તે અપ્રશિક્ષિત લોકો દ્વારા પણ સંચાલિત કરી શકાય છે.

પોલીસ સ્મૃતિ દિવસ

- ભારતમાં દર વર્ષે 21 ઓક્ટોબરના રોજ રાષ્ટ્રીય સ્મારક સ્મારક દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ 1959માં ચીની ગોળીબારમાં માર્યા ગયેલા દસ પોલીસકર્મીઓના બલિદાનને સમર્પિત છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 21 ઓક્ટોબર, 1959ના રોજ ચીની સૈનિકોએ લદાખમાં 20 ભારતીય સૈનિકો પર ગ્રેનેડ ફેંક્યા અને ગોળીબાર કર્યો. તેમાંથી, 10 બહાદુર પોલીસ કર્મચારીઓ શહીદ થયા, જ્યારે 7 અન્ય તે ઘટનામાં ઘાયલ થયા.
- એકમહિના પછી, 28 નવેમ્બર, 1959ના રોજ, પોલીસકર્મીઓના મૃતદેહ ચીની સૈનિકોએ ભારતને સોંપ્યા. ઉત્તર-પૂર્વ લદાખના

હોટ સ્પ્રિંગ્સ ખાતે તેમના અંતિમ સંસ્કાર સંપૂર્ણ પોલીસ સન્માન સાથે કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારથી, 21 ઓક્ટોબરને “પોલીસ સ્મૃતિ દિવસ” તરીકે મનાવવામાં આવે છે.

પોલીસ મેમોરિયલ ડે પરેડ

- પોલીસ મેમોરિયલ ચાણક્યપુરી ખાતે વર્ષ 2012થી રાષ્ટ્રીય સ્તરની પોલીસ સ્મૃતિ દિવસ પરેડનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

મહત્વ

- કોવિડ-19 મહામારી પછી આ દિવસ વધુ મહત્વનો બની ગયો છે. 2020માં ભારતમાં COVID-19 ફાટી નીકળ્યા ત્યારથી, ભારતીય પોલીસ અધિકારીઓ આરોગ્ય અધિકારીઓ સાથે આગળની લાઇન પર છે. અનેક પોલીસ અધિકારીઓએ પોતાની ફરજ નિભાવતી વખતે જીવ ગુમાવ્યા છે.

નેશનલ પોલીસ મ્યુઝિયમ

- રાષ્ટ્રીય પોલીસ મ્યુઝિયમનું ઉદ્ઘાટન વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા 15 ઓક્ટોબર, 2018ના રોજ દિલ્હીમાં કરવામાં આવ્યું હતું. તે સેન્ટ્રલ આર્મ્સ પોલીસ ફોર્સિસ (CAPF) અને ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરો (IB) દ્વારા નિયંત્રિત છે. આ સંગ્રહાલય ભારતમાં કેન્દ્રીય અને રાજ્ય પોલીસ દળોના ઇતિહાસ, ગણવેશ અને ગિયરનું પ્રદર્શન કરે છે.

એના મે વોંગ

- હોલીવુડમાં ચીની-અમેરિકન ફિલ્મ સ્ટાર એના મે વોંગ અમેરિકન ચલણમાં પ્રદર્શિત પ્રથમ એશિયન-અમેરિકન બનશે.

અગત્યના મુદ્દા

- એના મે વોંગની ક્લોઝ-અપ છબી દર્શાવતો ક્વાર્ટર-ડોલરનો સિક્કો 24 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ ચલણમાં આવશે.
- American Women Quarters (AWQ) પ્રોગ્રામમાં આ પાંચમો સિક્કો હશે.
- તેમાં લેટિન શબ્દસમૂહ “E PLURIBUS UNUM” હશે, જેનો અર્થ થાય છે “out of many, one”.
- તે તેના જીવનકાળમાં પડકારો અને અવરોધોને દૂર કરતી વખતે વોંગની સિદ્ધિઓને ઓળખવા માટે રચાયેલ છે.
- અમેરિકામાં વ્યાપક જાતિવાદ વચ્ચે મોશન પિક્ચર્સ, ટેલિવિઝન અને થિયેટરમાં દાયકાઓ લાંબી કારકિર્દી ધરાવતા

વોંગને હોલીવુડનો પ્રથમ ચાઇનીઝ-અમેરિકન સ્ટાર ગણવામાં આવે છે.

- પ્રથમ એશિયન મહિલા અભિનેત્રી તરીકે, તેણે ભેદભાવનો સામનો કરવો પડ્યો.
- તેને પૂર્વ એશિયાના લોકોના વિદેશી સ્ટીરિયોટાઇપ્સ ભાજવવાની ફરજ પડી હતી અને ફિલ્મોમાં મુખ્ય ભૂમિકાઓ મેળવી શક્યા ન હતા.
- વોંગને હોલીવુડ વોક ઓફ ફેમ પર સ્ટાર મળ્યો હતો. આવું કરનાર તે પ્રથમ એશિયન અમેરિકન અભિનેત્રી હતી. લ્યુસી લિયુ 2019માં આ સિદ્ધિ મેળવનારી બીજી એશિયન અમેરિકન મહિલા બની હતી.
- વોંગનો જન્મ 1905 માં લોસ એન્જલસમાં બીજી પેઢીના ચાઇનીઝ-અમેરિકન માતાપિતામાં થયો હતો.

અમેરિકન મહિલા ક્વાર્ટર્સ (AWQ) પ્રોગ્રામ

- AWQ પ્રોગ્રામ એ ચાર વર્ષનો કાર્યક્રમ છે જે 2022 થી 2025 સુધી અમેરિકામાં મહિલાઓની સિદ્ધિઓનું સન્માન કરે છે. આ કાર્યક્રમના ભાગરૂપે, યુએસ મિન્ટ અમેરિકન ઇતિહાસમાં નોંધપાત્ર મહિલાઓના પોર્ટ્રેટની શ્રેણી બહાર પાડશે. માયા એન્જેલો, ડો. સેલી રાઇડ, વિલ્મા મેનકિલર અને નીના ઓટેરો-વોરેન અત્યાર સુધી આ પ્રોગ્રામમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય હિમ ચિત્તા દિવસ

- દર વર્ષે 23 ઓક્ટોબરે આંતરરાષ્ટ્રીય હિમ ચિત્તા દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. તેને વર્લ્ડ સ્નો લેપર્ડ ડે પણ કહેવામાં આવે છે. 2014 માં પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્નો લેપર્ડ ડે ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- હિમ ચિત્તાના સંરક્ષણ અંગે જાગૃતિ લાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્નો લેપર્ડ ડે ઉજવવામાં આવે છે. 2015ને હિમ ચિત્તાના આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ષ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

વૈશ્વિક હિમ ચિત્તા અને ઇકોસિસ્ટમ પ્રોગ્રામ

- તેની શરૂઆત કિર્ગિસ્તાનની સરકાર દ્વારા કરવામાં આવી હતી. ભારત આ કાર્યક્રમમાં સહી કરનાર છે.
- આ કાર્યક્રમ પર હસ્તાક્ષર કરનાર અન્ય દેશોમાં ચીન, ઉઝબેકિસ્તાન, રશિયા, તાજિકિસ્તાન, મંગોલિયા, કઝાકિસ્તાન, ભૂતાન, અફઘાનિસ્તાન અને પાકિસ્તાન છે.
- આ તમામ દેશો સ્નો લેપર્ડ રેન્જમાં છે. આ દેશોએ બિશેક ઘોષણાપત્ર પર પણ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.

સ્નો લેપર્ડ લેન્ડસ્કેપ શું છે ?

- સ્નો લેપર્ડ લેન્ડસ્કેપ એ એક એવો વિસ્તાર છે જેમાં ઓછામાં ઓછા 100 સંવર્ધન-વયના સ્નો ચિત્તો શિકારની વસ્તી માટે પૂરતા સમર્થન સાથે છે.

ભારતમાં બરફ ચિત્તો

- ભારતમાં, હિમ ચિત્તો સિક્કિમ, અરુણાચલ પ્રદેશ, હિમાચલ પ્રદેશ, જમ્મુ અને કાશ્મીર અને પૂર્વ હિમાલયના પ્રદેશોમાં ફેલાયેલા છે.

ભારતમાં સ્નો લેપર્ડ સર્વે

- ભારતમાં સૌપ્રથમ હિમ ચિત્તા સર્વે 2019માં હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો. વૈશ્વિક હિમ ચિત્તાની વસ્તીમાં ભારતનો હિસ્સો 10% છે.

રક્ષણ

- બરફ ચિત્તાની IUCN સ્થિતિ “સંવેદનશીલ” છે. તે 2017માં “ક્રિટિકલ”થી “સંવેદનશીલ”માં બદલાઈ ગયું હતું. તે વન્યપ્રાણી (સંરક્ષણ) અધિનિયમ, 1972ના અનુસૂચિ-1માં સૂચિબદ્ધ છે. CITES હેઠળ, તે પરિશિષ્ટ-1માં સૂચિબદ્ધ છે.

પ્રોજેક્ટ સ્નો લેપર્ડ

- પ્રોજેક્ટ સ્નો લેપર્ડ 2009માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રોજેક્ટ એવા રાજ્યોમાં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાં બરફ ચિત્તાની વસ્તી જોવા મળે છે. તેઓ અરુણાચલ પ્રદેશ, જમ્મુ અને કાશ્મીર, સિક્કિમ, ઉત્તરાખંડ અને હિમાચલ પ્રદેશ છે.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દિવસ

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દિવસ 1948થી દર વર્ષે 24 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ 1945 માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ચાર્ટરના અમલમાં પ્રવેશની વર્ષગાંઠને યિદ્દિત કરે છે.
- હાલમાં રુચિરા કંબોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં ભારતના કાયમી પ્રતિનિધિ છે. સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં ભારતના કાયમી પ્રતિનિધિ એ સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં ભારતના સૌથી પ્રખ્યાત રાજદ્વારી પ્રતિનિધિ છે. તે ન્યુયોર્ક શહેરમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં ભારતના કાયમી મિશનનું નેતૃત્વ કરે છે. હાલમાં, ટી.એસ. તિરુમૂર્તિ ભારતના કાયમી પ્રતિનિધિ છે. તેમની નિમણૂક મે 2020માં થઈ હતી.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ચાર્ટર શું છે?

- યુનાઇટેડ નેશન્સ ચાર્ટર એ યુનાઇટેડ નેશન્સનો સ્થાપક દસ્તાવેજ છે, જે વૈશ્વિક સમાનતા અને શાંતિ તરફ કામ કરે છે.
- સુરક્ષા પરિષદના પાંચ સ્થાયી સભ્યો સહિત તેના મોટાભાગના દસ્તાક્ષરો દ્વારા આ સ્થાપક દસ્તાવેજની બહાલી સાથે સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સત્તાવાર રીતે સ્થાપના વર્ષ 1945માં થઈ હતી.

સંયુક્ત રાષ્ટ્રોનો ઇતિહાસ

- ચીન, સોવિયેત યુનિયન, ફ્રાન્સ, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અને યુનાઇટેડ કિંગડમ તેમજ અન્ય દસ્તાક્ષરકર્તાઓ દ્વારા સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ચાર્ટરને બહાલી આપ્યા બાદ, સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સત્તાવાર રીતે 24 ઓક્ટોબર, 1945ના રોજ સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. "યુનાઇટેડ નેશન્સ" નામ યુએસ પ્રમુખ ફ્રેન્કલિન ડી. રૂઝવેલ્ટ દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું હતું.

સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ચાર્ટર પર ક્યારે દસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા?

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ચાર્ટર પર 26 જૂન 1945ના રોજ 50 દેશોના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા દસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. પોલેન્ડ, જે સંમેલનમાં રજૂ થયું ન હતું, તેણે પછીના તબક્કે ચાર્ટર પર દસ્તાક્ષર કર્યા અને મૂળ 51 સભ્ય રાજ્યોમાંનું એક બન્યું.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ

- યુએન નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ 24થી 30 ઓક્ટોબર સુધી મનાવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- યુનાઇટેડ નેશન્સ નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ જાગૃતિ વધારવા અને નિઃશસ્ત્રીકરણના મહત્વ અને પડકારોની સમજ સુધારવા માટે મનાવવામાં આવે છે.
- સપ્તાહ 24 ઓક્ટોબરથી શરૂ થાય છે, જે સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સ્થાપનાની વર્ષગાંઠને ચિહ્નિત કરે છે.
- સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સ્થાપના થઈ ત્યારથી, નિઃશસ્ત્રીકરણ અને શસ્ત્ર નિયંત્રણ તેના મુખ્ય ફોકસ ક્ષેત્રોમાંનું એક છે.
- સપ્તાહ-લાંબી વાર્ષિક ઇવેન્ટ વધુ શસ્ત્રો અને દારૂગોળાના ઉપયોગને બદલે રાજકીય સંવાદ સાથે રાજદ્વારી તણાવને સમાપ્ત કરવાની હિમાયત કરે છે.
- તે સશસ્ત્ર સંઘર્ષોને ટેકો આપતી તમામ સામગ્રીનો અંત લાવવા કહે છે.

- આ સપ્તાહ દરમિયાન, યુનાઇટેડ નેશન્સ અને સહભાગી રાજ્યો અને બિન-સરકારી સંસ્થાઓ (NGO) સશસ્ત્ર સંઘર્ષોને સમાપ્ત કરવા અને સરહદી તણાવ અને અન્ય પડકારોને સંબોધવા માટે સભ્ય દેશો વચ્ચે આત્મવિશ્વાસ નિર્માણના પગલાંના મહત્વને પ્રોત્સાહન આપે છે.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર નિઃશસ્ત્રીકરણ કમિશન (UNDC)

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર નિઃશસ્ત્રીકરણ કમિશન (UNDC)ની સ્થાપના 1952માં સંધિઓ પ્રસ્તાવિત કરવા માટે કરવામાં આવી હતી જે દેશો પાસે રહેલા સશસ્ત્ર દળો અને શસ્ત્રોની સંખ્યાને નિયંત્રિત કરે છે અને ઘટાડે છે. તે સંયુક્ત રાષ્ટ્રના તમામ સભ્યો ધરાવે છે અને લગભગ 3 અઠવાડિયા સુધી ન્યૂયોર્કમાં દર વર્ષે મળે છે. તે નિઃશસ્ત્રીકરણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતી ભલામણો પ્રદાન કરે છે.

રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ

- ભારત દર વર્ષે 31 ઓક્ટોબરના રોજ રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ અથવા એકતા દિવસ ઉજવે છે.
- સરદાર પટેલ ભારતના પ્રથમ નાયબ વડાપ્રધાન હતા. તેમણે ગૃહમંત્રી તરીકે પણ સેવા આપી હતી. તેમની પહેલ હેઠળ, ભારતના 562 રજવાડાઓએ એકસાથે મળીને ભારત સંઘની રચના કરી.

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ

- સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલનો જન્મ 31 ઓક્ટોબર, 1875ના રોજ થયો હતો, તેઓ ભારતના પ્રથમ નાયબ વડા પ્રધાન અને ગૃહ પ્રધાન હતા. તેઓ મહાન સ્વાતંત્ર્ય સેનાની હતા. આઝાદી પછી રજવાડાઓના એકીકરણમાં તેમની ભૂમિકા અત્યંત મહત્વની હતી. હૈદરાબાદને ભારતમાં સામેલ કરવામાં તેમની ભૂમિકા ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ હતી. તેઓ 15 ઓગસ્ટ 1947 થી 15 ડિસેમ્બર 1950 સુધી દેશના પ્રથમ ગૃહમંત્રી અને નાયબ વડાપ્રધાન હતા. 15 ડિસેમ્બર 1950ના રોજ તેમનું અવસાન થયું.

રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતા માટે સરદાર પટેલ પુરસ્કાર

- આ એવોર્ડ એવા લોકોને આપવામાં આવશે જેમણે રાષ્ટ્રીય એકીકરણમાં યોગદાન આપ્યું છે. દેશના પ્રથમ ગૃહમંત્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે પોતાનું સમગ્ર જીવન દેશના એકીકરણ માટે સમર્પિત કર્યું હતું. તેમના પ્રયાસોથી જ ભારતનું વર્તમાન સ્વરૂપ

શક્ય બન્યું છે. રાષ્ટ્રીય એકતા પુરસ્કાર તેમના નામે રાખવો એ દેશભરમાંથી તેમને શ્રદ્ધાંજલિ છે, તે લોકોને ભારતની એકતા જાળવવા માટે પ્રેરણા આપશે.

ઇન્ડિયા સ્વીડન ઇનોવેશન ડે 2022

- આ વર્ષે, ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડેની 9મી આવૃત્તિની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડે શું છે?

- ભારત અને સ્વીડન વચ્ચે ટકાઉ ઔદ્યોગિક વિકાસ અને ટેકનોલોજીકલ ઇનોવેશન દ્વારા હરિયાળી સંક્રમણ જેવા ક્ષેત્રોમાં દ્વિપક્ષીય સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા દર વર્ષે ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડે મનાવવામાં આવે છે. તે ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન પાર્ટનરશીપ હેઠળ ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસની પ્રથમ આવૃત્તિ વર્ષ 2013 માં ઉજવવામાં આવી હતી જ્યારે ભાગીદારીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. તેનો ઉદ્દેશ્ય વૈશ્વિક પડકારો જેમ કે જળવાયુ પરિવર્તન અને ટકાઉ વિકાસ અને નવીનતા દ્વારા બંને દેશો માટે સમૃદ્ધિ હાંસલ કરવા તરફ પરસ્પર પ્રતિબદ્ધતા સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.

ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડેની 9મી આવૃત્તિ કેવી રીતે ઉજવવામાં આવી?

- વાર્ષિક ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડેની 9મી આવૃત્તિ 27 ઓક્ટોબરના રોજ સ્ટોકહોમ, સ્વીડનમાં યોજાઈ હતી. તેનું આયોજન ઇન્ડિયા અનલિમિટેડ દ્વારા સ્વીડન અને લાતવિયામાં ભારતીય દૂતાવાસના સહયોગથી કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ વર્ષની ઇવેન્ટની થીમ છે "Accelerating Green Transition-India Sweden Innovation Partnership".
- આ ઇવેન્ટમાં 350થી વધુ પ્રતિનિધિઓ (વ્યક્તિગત રીતે) અને 700થી વધુ પ્રતિનિધિઓ (ઓનલાઇન)ની ભાગીદારી જોવા મળી હતી. તેમાં કલાઇમેટ ફ્રેન્ડલી સોલ્યુશન્સના વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતા સત્રો અને ચર્ચાઓ થઈ હતી. તેણે આબોહવા-સકારાત્મક તકનીકોની સંપૂર્ણ ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવા પર ભાર મૂક્યો. તેણે કલાઇમેટ ચેન્જ, નેક્સ્ટ જનરેશન ડિજિટાઇઝેશન, આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ ટેકનોલોજીનો વ્યાપક ઉપયોગ અને આર્થિક વિકાસ જેવા પરસ્પર મહત્વના મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવાની તકો પણ પૂરી પાડી હતી.

- આ ઇવેન્ટ દરમિયાન, પરંપરાગત ઔદ્યોગિક કંપનીઓ અને સ્ટાર્ટ-અપ્સે ચોથી ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ (ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ 4.0) માં સંક્રમણને વેગ આપવા માટે હાથ મિલાવ્યા છે. ચાર સ્વીડિશ ઔદ્યોગિક કંપનીઓ સાબ, સિમેન્સ એનર્જી, ટોયોટા મટિરિયલ હેન્ડલિંગ યુરોપ અને વેડરસ્ટેડવેરકેને નવીન સ્ટાર્ટઅપ્સ શોધવા માટે સહયોગ કર્યો જે તેમને તેમના ઉત્પાદનો અને સેવાઓને પ્રમોટ કરવામાં મદદ કરશે.

ઇન્ડિયા અનલિમિટેડ શું છે ?

- ઇન્ડિયા અનલિમિટેડની સ્થાપના 2013માં ભારત અને સ્વીડન વચ્ચે આંતર-સાંસ્કૃતિક સંબંધોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવી હતી. આ સંસ્થા ભારતની સાંસ્કૃતિક, આર્થિક અને સામાજિક વિવિધતાને દર્શાવવા સ્ટોકહોમ અને ગોથેનબર્ગમાં મોટા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં સામેલ છે.

સતર્કતા જાગૃતિ સપ્તાહ 2022

- સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન (CVC) દ્વારા 31 ઓક્ટોબરથી 6 નવેમ્બર 2022 સુધી "વિજિલન્સ અવેરનેસ વીક 2022"નું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- 31મી ઓક્ટોબરે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની જન્મજયંતિ પર તેમના સન્માનમાં આ જાગૃતિ અભિયાન ચલાવવામાં આવ્યું હતું.

સપ્તાહનો હેતુ

- ભ્રષ્ટાચારના વધતા જતા જોખમ અને તેના પરિણામોની ચિંતાને ધ્યાનમાં રાખીને સપ્તાહની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

સપ્તાહનું મહત્વ

- આ અઠવાડિયું મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે સામાજિક ઉત્થાન અને પરિવર્તન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહેલા વિકાસશીલ દેશોમાં તકેદારી અને જાગૃતિની વધતી જતી જરૂરિયાત છે.

નાગરિકોની જવાબદારીઓ

- એક નાગરિક તરીકે, આ થીમને અનુસરવાની અને આપણી સિસ્ટમમાં રહેલી ગેરરીતિઓને બહાર કાઢીને અને તેની જાણ કરીને આપણા રાષ્ટ્રની અખંડિતતા જાળવી રાખવાની આપણી જવાબદારી બને છે. આપણે ઇમેલ દ્વારા સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશનને જાણ કરવી જોઈએ કારણ કે તે કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓ વિરુદ્ધ ફરિયાદો નોંધે છે.

સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન (CVC)

- CVC એ ભારત સરકારની સર્વોચ્ચ સંસ્થા છે, જેની સ્થાપના 1964માં સરકારી ભ્રષ્ટાચારને સંબોધવા માટે કરવામાં આવી હતી. તેને 2003માં સંસદના અધિનિયમ દ્વારા વૈધાનિક દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો. તે એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે અને કોઈપણ વહીવટી સત્તાના નિયંત્રણથી મુક્ત છે.

વિશ્વ સુનામી જાગૃતિ દિવસ

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા દર વર્ષે 5 નવેમ્બરના રોજ વિશ્વ સુનામી દિવસ મનાવવામાં આવે છે. આ દિવસ 2015માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. આ દિવસ સેન્ડાઈ સેવન ઝુંબેશ (Sendai Seven Campaign)ના ધ્યેય (D) ને પ્રોત્સાહિત કરશે જે જટિલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને આપત્તિના નુકસાનને ઘટાડવા અને મૂળભૂત સેવાઓમાં વિક્ષેપ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

વૈશ્વિક ક્રિયાઓ

- ડિસેમ્બર 2004ની ભયાનક હિંદ મહાસાગર સુનામીના ત્રણ અઠવાડિયા પછી, આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાય જાપાનના કોબેમાં એકસાથે આવ્યો અને 10-વર્ષીય હોગો ફ્રેમવર્ક ફોર એક્શન અપનાવ્યું. આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા અંગેનો આ પ્રથમ વ્યાપક વૈશ્વિક કરાર હતો.
- ભારતીય મહાસાગર સુનામી ચેતવણી અને શમન પ્રણાલી દરિયાની સપાટી પર દેખરેખ રાખવા અને રાષ્ટ્રીય સુનામી માહિતી કેન્દ્રોને ચેતવણીઓ પ્રસારિત કરવા માટે બનાવવામાં આવી હતી.

મહત્વ

- યુનાઈટેડ નેશન્સ દેશો, આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓને જાગૃકતા વધારવા અને જોખમ ઘટાડવા માટે નવીન અભિગમો શેર કરવા દિવસની ઉજવણી કરવા હાકલ કરે છે.
- 2030 ના અંત સુધીમાં, દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોમાં રહેતા વિશ્વની લગભગ 50% વસ્તી વાવાઝોડા, સુનામી અને પૂરના સંપર્કમાં આવશે.
- પ્રારંભિક ચેતવણી પ્રણાલીઓ, સ્થિતિસ્થાપક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને શિક્ષણ માટે રોકાણો લોકો અને તેમની સંપત્તિના રક્ષણ માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

ઉત્તરાખંડ દિવસ

- ઉત્તરાખંડ દિવસ દર વર્ષે 9 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે. તેને ઉત્તરાખંડ દિવસ અથવા ઉત્તરાખંડ રાજ્ય સ્થાપના દિવસ પણ કહેવામાં આવે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 1994માં, અલગ રાજ્યની માંગએ પૂર્ણ સ્વરૂપ લીધું, જેના પરિણામે એક જનઆંદોલન થયું જેના પરિણામે 2000માં ઉત્તરાખંડ રાજ્યની રચના થઈ.

ઉત્તરાખંડ

- તે “દેવોની ભૂમિ” અથવા “દેવ ભૂમિ” તરીકે ઓળખાય છે. તેની સ્થાપના સમયે તેનું નામ ‘ઉત્તરાંચલ’ રાખવામાં આવ્યું હતું. બાદમાં 2007માં તેનું નામ બદલીને ઉત્તરાખંડ કરવામાં આવ્યું.
- રાજ્યની રાજધાની દેહરાદૂન છે. રાજ્યની હાઈકોર્ટ નૈનીતાલમાં આવેલી છે.
- રાજ્ય જિમ કોર્બેટ નેશનલ પાર્કમાં બંગાળ વાઘનું આયોજન કરે છે.
- નંદા દેવી વિસ્તાર યુનેસ્કોની વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ છે. આ પ્રદેશ ફૂલોની દુર્લભતા માટે જાણીતો છે. ઉત્તરાખંડના મૂળ લોકો ઉત્તરાખંડી, કુમાઉની અને ગઢવાલી છે. ઉત્તરાખંડમાં ભારતના અન્ય કોઈપણ રાજ્ય કરતાં સામાન્ય શ્રેણીની જાતિ (ઉચ્ચ જાતિ) સૌથી વધુ છે.
- ઉત્તરાખંડની વંશીય જાતિઓ જૌસરી, થારુ, ભોટિયા, બક્સા, જાડ, રાજી અને બનારત છે.

ઉત્તરાખંડમાં રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો અને અભયારણ્યો

- **ઉત્તરાખંડ રાજ્યમાં મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો અને વન્યજીવ અભયારણ્યો નીચે મુજબ છે**
- નંદા દેવી બાયોસ્ફિયર
- ગોવિંદ નેશનલ પાર્ક
- કોર્બેટ નેશનલ પાર્ક
- રાજાજી નેશનલ પાર્ક
- ગંગોત્રી નેશનલ પાર્ક
- ગોવિંદ વન્યજીવ અભયારણ્ય
- કેદારનાથ વન્યજીવ અભયારણ્ય
- આસન વન્યજીવ અભયારણ્ય
- બિનસાર વન્યજીવ અભયારણ્ય

ઉત્તરાખંડમાં નદીઓ

- ગંગા, કાલી, યમુના અને ટન રાજ્યની પ્રખ્યાત નદીઓ છે.

રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા દિવસ

- રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા દિવસ (NLSD) ભારતમાં દર વર્ષે 9 નવેમ્બરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે જેથી તમામ નાગરિકો માટે ન્યાયી, ન્યાયી અને ન્યાયી પ્રક્રિયા સુનિશ્ચિત કરવા માટે જાગૃતિ ફેલાવવામાં આવે.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસની ઉજવણીનો હેતુ સમાજના નબળા વર્ગના લોકોને મફત, કાર્યક્ષમ અને કાનૂની સેવાઓ પૂરી પાડવાનો છે. તે લોકોના નબળા વર્ગોને મફત સેવાઓની ઉપલબ્ધતા સુનિશ્ચિત કરવા તેમજ તેમને તેમના અધિકારો વિશે જાગૃત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આ દિવસે, કાયદાકીય વ્યવસ્થાના સંચાલનને સુરક્ષિત કરવા અને સમાનતાના આધારે લોકોની ધાર્મિકતાને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે સમગ્ર દેશમાં લોક અદાલતોનું આયોજન કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત દેશના દરેક સંવેદનશીલ નાગરિકને મફત કાનૂની સહાય અંગે જાગૃતિ લાવવા માટે વિવિધ કાનૂની સાક્ષરતા શિબિરો અને ઉજવણીઓનું પણ આયોજન કરવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા દિવસ (NLSD)

- તે સમાજના ગરીબ અને નબળા વર્ગોને સહાય પૂરી પાડવા માટે 1995 માં ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે મહિલાઓ, દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિ (ST), બાળકો, અનુસૂચિત જાતિ (SC), માનવ તસ્કરી પીડિતો તેમજ કુદરતી આફતોનો ભોગ બનેલા લોકોને સહાય પૂરી પાડે છે.

શાંતિ અને વિકાસ માટે વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસ

- દર વર્ષે, 10 નવેમ્બરના રોજ શાંતિ અને વિકાસ માટે વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસ મનાવવામાં આવે છે જેથી કરીને નાગરિકો વિજ્ઞાનના વિકાસ વિશે સારી રીતે માહિતગાર થાય.

અગત્યના મુદ્દા

- આ દિવસ 2001માં જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને 2002થી સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા ઉજવવામાં આવે છે. શાંતિ અને વિકાસ માટેના વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યો નીચે મુજબ છે.
  - ટકાઉ અને શાંતિપૂર્ણ સમાજ માટે વિજ્ઞાનની ભૂમિકાને મજબૂત બનાવવી.
  - રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય એકીકરણને પ્રોત્સાહન આપવું.
  - વિજ્ઞાન સામેના પડકારો તરફ ધ્યાન દોરવું.
  - રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિબદ્ધતાને નવીકરણ કરવું.

ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો (SDGs)

- SDG ના ધ્યેય 17નો ઉદ્દેશ્ય વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના વિકાસ દ્વારા ઉત્તર-દક્ષિણ, દક્ષિણ-દક્ષિણ અને ત્રિ-પ્રાદેશિક સહયોગને વધારવાનો છે.

વિજ્ઞાનમાં મહિલાઓ અને છોકરીઓ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- વિજ્ઞાનમાં મહિલા અને છોકરીઓનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 11 ફેબ્રુઆરીએ ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ 2015 થી દર વર્ષે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા ઉજવવામાં આવે છે. તેનો હેતુ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં મહિલાઓની ભૂમિકા પર પ્રકાશ ફેંકવાનો છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ

- મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની જન્મજયંતિ નિમિત્તે 11 નવેમ્બરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- દિવસ સામાન્ય રીતે શાળાઓમાં વિવિધ કાર્યો અને કાર્યક્રમોનું આયોજન કરીને ઉજવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ 2008થી ઉજવવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસની પૃષ્ઠભૂમિ

- માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલયે 11 સપ્ટેમ્બર, 2008ના રોજ મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદના જન્મદિવસની ઉજવણીમાં, ભારતમાં શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં તેમના યોગદાનને યાદ કરવા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસની ઉજવણી કરવાની જાહેરાત કરી હતી. ત્યારથી, 11 નવેમ્બરને કોઈપણ રજા વિના રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

મહત્વ

- આ દિવસ દર વર્ષે શાળાઓમાં ઘણા રસપ્રદ અને માહિતીપ્રદ પરિસંવાદો, નિબંધ-લેખન, રેલીઓ, પરિસંવાદો વગેરેનું આયોજન કરીને ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસે વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો સાથે આવે છે અને શિક્ષણના તમામ પાસાઓમાં સાક્ષરતા અને રાષ્ટ્ર પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતાના મહત્વ વિશે વાત કરે છે. આ દિવસ સ્વતંત્ર ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં મૌલાના અબુલ આઝાદના યોગદાનને શ્રદ્ધાંજલિ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

મૌલાના અબુલ આઝાદ

- મૌલાના અબુલ આઝાદ ભારતીય સ્વતંત્રતા કાર્યકર્તા, લેખક, ઇસ્લામિક ધર્મશાસ્ત્રી અને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ (INC)ના વરિષ્ઠ નેતા હતા. તેઓ સ્વતંત્ર ભારતના પ્રથમ શિક્ષણ મંત્રી બન્યા અને 1947થી 1958 સુધી પંડિત જવાહરલાલ નેહરુના મંત્રીમંડળમાં સેવા આપી.

વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ

- દર વર્ષે 14 નવેમ્બરે વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસની ઉજવણી આંતરરાષ્ટ્રીય ડાયાબિટીસ ફેડરેશન દ્વારા કરવામાં આવે છે.

ઇતિહાસ

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન અને ઇન્ટરનેશનલ ડાયાબિટીસ ફેડરેશન દ્વારા 1991માં વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

ડાયાબિટીસ

- પ્રકાર-1 ડાયાબિટીસને રોકી શકાતો નથી, પરંતુ તેને ઇન્સ્યુલિનના ઇન્જેક્શન વડે નિયંત્રિત કરી શકાય છે. પ્રકાર II ડાયાબિટીસ અટકાવી શકાય તેવું અને સારવાર યોગ્ય છે.

ભારતમાં ડાયાબિટીસ

- ભારતમાં લગભગ 77 મિલિયન લોકો ડાયાબિટીસથી પીડિત છે. 116 મિલિયન ડાયાબિટીસ સાથે ચીન આ યાદીમાં સૌથી આગળ છે.
- નેશનલ હેલ્થ મિશન મુજબ વૈશ્વિક ડાયાબિટીસના બોજમાં ભારત 15% અને વૈશ્વિક ડાયાબિટીસ સંશોધનમાં માત્ર 1% યોગદાન આપે છે. તાજેતરમાં ભારતમાં ડાયાબિટીક રેટિનોપેથીમાં વધારો થયો છે.

ડાયાબિટીક રેટિનોપેથી

- હાઈ બ્લડ સુગર લેવલને કારણે આંખની રક્તવાહિનીઓને આ નુકસાન થાય છે. પાછળથી રેટિનાને નુકસાન થાય છે. 2019 માં, ભારતે રાષ્ટ્રીય ડાયાબિટીસ અને ડાયાબિટીસ સર્વે બહાર પાડ્યો. આ સર્વે અનુસાર ભારતમાં 46% દર્દીઓ ડાયાબિટીસને કારણે દૃષ્ટિહીન બની જાય છે.

આ દિવસ માત્ર 14 નવેમ્બરે જ કેમ ઉજવવામાં આવે છે ?

- વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ 14 નવેમ્બરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે, કારણ કે તે સર ફ્રેડરિક બેન્ટિંગનો જન્મદિવસ છે. તેણે ઇન્સ્યુલિનની શોધ કરી.

આદિવાસી ગૌરવ દિવસ (જનજાતિ ગૌરવ દિવસ)

- ભારત 15 નવેમ્બરના રોજ આદિવાસી ગૌરવ દિવસની ઉજવણી કરી રહ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- 15 નવેમ્બરના રોજ આદિવાસી ગૌરવ દિવસ ઉજવવાનો નિર્ણય 10 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ પીએમ નરેન્દ્ર મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય કેબિનેટ દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.
- આ દિવસને ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષ પૂર્ણ થયાની યાદમાં જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.
- તે આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનું સ્મરણ કરશે.

15 નવેમ્બરનું મહત્વ

- 15 નવેમ્બર મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે બિરસા મુંડાની જન્મજયંતિ છે.

બિરસા મુંડા

- બિરસા મુંડાએ ભારતની આઝાદીમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. તેમણે શોષણકારી બ્રિટિશ સંસ્થાનવાદી વ્યવસ્થા સામે લડત આપી હતી. તે મુંડા જનજાતિનો હતો. તેમણે 19મી સદીમાં વર્તમાન બિહાર અને ઝારખંડના આદિવાસી પ્રદેશમાં ભારતીય આદિવાસી ધાર્મિક સહસ્ત્રાબ્દી ચળવળનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.

આદિજાતિ ગૌરવ દિવસ (જનજાતિ ગૌરવ દિવસ)

- આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓની યાદમાં આદિવાસી ગૌરવ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવશે. તે આવનારી પેઢીઓને

ભારતના સ્વાતંત્ર્ય ચળવળ દરમિયાન આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓએ આપેલા બલિદાનથી વાકેફ કરશે. આદિવાસીઓ દ્વારા સાંસ્કૃતિક વારસાને જાળવવા અને રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને આતિથ્યના ભારતીય મૂલ્યોને પ્રોત્સાહન આપવાના પ્રયાસોને સન્માનિત કરવા દર વર્ષે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવશે.

- આ ઉજવણીના ભાગરૂપે, ભારત સરકારે આદિવાસી લોકોના 75 વર્ષના ઇતિહાસની ઉજવણી કરવા માટે એક સપ્તાહ લાંબી ઉજવણી શરૂ કરી હતી. આ સમારોહ 15 નવેમ્બરથી 22 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન ચોજાશે. સરકાર આ દિવસની ઉજવણી માટે ઘણી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરશે. ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં આદિવાસીઓની સિદ્ધિઓ દર્શાવતી દરેક પ્રવૃત્તિ ચોક્કસ થીમ હેઠળ ચોજવામાં આવશે.

આઠ અબજનો દિવસ

- યુનાઈટેડ નેશન્સે 15 નવેમ્બર 2022ને 'આઠ અબજનો દિવસ' (Day of Eight Billion) તરીકે નિયુક્ત કર્યો.

આઠ અબજનો દિવસ શું છે?

- વર્લ્ડ પોપ્યુલેશન પ્રોસ્પેક્ટ્સ રિપોર્ટ, 2022 અનુસાર, 15 નવેમ્બર, 2022ના રોજ વૈશ્વિક વસ્તી 8 અબજ સુધી પહોંચવાનો અંદાજ હતો.
- 7 બિલિયનનો આંકડો પાર કર્યા બાદ માત્ર 11 વર્ષમાં જ આ માઈલસ્ટોન પૂરો કરવામાં આવ્યો છે.
- વૈશ્વિક વસ્તીમાં આ અભૂતપૂર્વ ઉછાળો મુખ્યત્વે સારી જાહેર આરોગ્ય, પોષણ, વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા અને દવાને કારણે માનવ જીવનમાં ધીમે ધીમે થઈ રહેલા વધારાને કારણે છે.
- જ્યારે વૈશ્વિક વસ્તીને 7થી 8 અબજ સુધી પહોંચવામાં 11 વર્ષ લાગ્યાં છે, ત્યારે 9 અબજના સીમાચિહ્ન સુધી પહોંચવામાં લગભગ 15 વર્ષ (2037 સુધીમાં) લાગવાની અપેક્ષા છે. આ વૈશ્વિક વસ્તી વૃદ્ધિમાં ઘટાડો દર્શાવે છે.
- 2050માં વૈશ્વિક વસ્તી 9.7 અબજ સુધી પહોંચવાની ધારણા છે.
- 2022 થી 2050 સુધી, વૈશ્વિક વસ્તીમાં અંદાજિત વૃદ્ધિના 50 ટકાથી વધુ 8 દેશોમાં કેન્દ્રિત થશે. આ છે: ભારત, પાકિસ્તાન, ફિલિપાઈન્સ, ઇજિપ્ત, કોંગો, ઇથોપિયા, નાઈજીરિયા અને તાન્ઝાનિયા.
- સબ-સહારન આફ્રિકા વસ્તી વૃદ્ધિમાં 50 ટકાથી વધુ યોગદાન આપે તેવી અપેક્ષા છે.

વસ્તીના અંદાજમાં ભારતને કેવી રીતે મૂકવામાં આવે છે?

- 2023 સુધીમાં ભારતની વસ્તી ચીન કરતા વધી જશે અને ભારત વિશ્વનો સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતો દેશ બની જશે. 2022માં ભારતની વસ્તી 1.412 અબજ અને ચીનની વસ્તી 1.426 અબજ છે. 2050માં ભારતમાં 1.668 અબજ લોકો રહેવાની ધારણા છે. 2022 માં, ભારતની 68 ટકા વસ્તી 15 થી 64 વર્ષની વયેની છે. 7 ટકા વસ્તી 65 વર્ષ અને તેથી વધુ વયની છે. ભારત હાલમાં સૌથી વધુ કિશોરોની વસ્તી (10 થી 19 વર્ષની વય)નું ઘર છે.

વિશ્વ શૌચાલય દિવસ

- આપણા રોજિંદા જીવનમાં શૌચાલય અને સ્વચ્છતાના મહત્વ અંગે જાગૃતિ લાવવા માટે દર વર્ષે 19 નવેમ્બરે વિશ્વ શૌચાલય દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

મહત્વ

- દિવસ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે કાયમી શૌચાલય વિના જીવનની કલ્પના કરી શકાતી નથી.
- વિશ્વભરમાં લગભગ 3.6 અબજ લોકો પાસે યોગ્ય શૌચાલય નથી. શૌચાલયના અભાવે લોકો સ્વચ્છતાથી વંચિત રહે છે, જે પાછળથી અનેક બીમારીઓનું કારણ બને છે.

દિવસનો ઇતિહાસ

- વિશ્વ શૌચાલય દિવસની પહેલ સિંગાપોરના જેક સિમ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેમણે 2001માં NGO વર્લ્ડ ટોયલેટ ઓર્ગેનાઈઝેશનની સ્થાપના કરી હતી.
- તેમનો વિચાર સ્વચ્છતાના મહત્વ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે દિવસનો ઉપયોગ કરવાનો હતો.
- વિશ્વ શૌચાલય દિવસની પહેલને “સસ્ટેનેબલ સેનિટેશન એલાયન્સ (SuSanA)” દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.
- યુનાઈટેડ નેશન્સે વર્ષ 2010માં “પાણી અને સ્વચ્છતાના માનવ અધિકાર (HRWS)”ને મૂળભૂત માનવ અધિકાર તરીકે માન્યતા આપી હતી.

હેતુ

- વિશ્વ શૌચાલય દિવસ મહિલાઓના સ્વાસ્થ્ય, સ્વચ્છતા અને સલામતીને પ્રોત્સાહન આપતી સ્વચ્છતા પ્રથાઓ અંગે જાગૃતિ લાવવા અને ફેલાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસ લોકોને ખુલ્લામાં શૌચ કરવાથી પણ નિરુત્સાહિત કરે છે.

વિશ્વ બાળ દિવસ

- બાળકોમાં એકતાની લાગણીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે 20 નવેમ્બરે વિશ્વ બાળ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- ભારતમાં 14 નવેમ્બરે બાળ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

મહત્વ

- આ દિવસ બાળકોના કલ્યાણ વિશે જાગૃતિ લાવે છે.
- તે બાળ અધિકારોના મહત્વ પર ભાર મૂકે છે અને તેમના માટે વધુ સારું ભવિષ્ય બનાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
- તે બાળ અધિકારો, શોષણ, ભેદભાવ અને બાળ સંરક્ષણની આસપાસ સંવાદની હિમાયત કરે છે.

યુનિસેફ દ્વારા ઝુંબેશ

- દિવસની ઉજવણી કરવા માટે, યુનાઇટેડ નેશન્સ ચિલ્ડ્રન્સ ફંડ (યુનિસેફ) એ કોવિડ-19 રોગચાળાની પૃષ્ઠભૂમિમાં બાળકોમાં શિક્ષણમાં ડિજિટલ વિભાજનને દૂર કરવા માટે ઝુંબેશ હાથ ધરી છે. બાળકોની સલામતી અને સુખાકારી માટે ઝુંબેશ પણ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

ઇતિહાસ

- વિશ્વ બાળ દિવસ સૌપ્રથમ 14 ડિસેમ્બર, 1954ના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા (UNGA) દ્વારા ઉજવવામાં આવ્યો હતો. 20 નવેમ્બર મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે આ દિવસે 1959માં UNGAએ બાળ અધિકારોની ઘોષણા અપનાવી હતી.
- 20 નવેમ્બર, 1989ના રોજ, યુએનજીએએ પણ “બાળકના અધિકારો પર સંમેલન” અપનાવ્યું.
- આમ, UNGAએ બાળકોના અધિકારો, બાળકોની સુખાકારી અને આંતરરાષ્ટ્રીય એકતાને ટેકો આપવા માટે દેશોને પ્રોત્સાહિત કરવા વૈશ્વિક સ્તરે 20 નવેમ્બરના રોજ દિવસની ઉજવણી કરવાનું નક્કી કર્યું.

વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ

- વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ 21 નવેમ્બરે વિશ્વભરમાં ઉજવવામાં આવે છે.

ટેલિવિઝનનું મહત્વ

- તેની શોધ થઈ ત્યારથી, ટેલિવિઝન એ મનોરંજનના સૌથી મહત્વપૂર્ણ સ્ત્રોતોમાંનું એક છે.
- તે લોકોને સમાન રીતે શિક્ષિત અને માહિતી આપવાનું એક મહત્વપૂર્ણ માધ્યમ પણ રહ્યું છે.

- 80ના દાયકા દરમિયાન, ટેલિવિઝનએ ભારતને એક કરવામાં મદદ કરી કારણ કે બુનિયાદ, હમ લોગ, રામાયણ અને મહાભારત જેવા આઇકોનિક ટીવી શો જોવા માટે ઘણા લોકો સિંગલ સ્ક્રીનની સામે એકઠા થતા હતા.
- યુનાઇટેડ નેશન્સ અનુસાર, ટેલિવિઝન સમકાલીન વિશ્વમાં વૈશ્વિકરણ અને સંચારનું પ્રતીક છે.

દિવસની યાદગીરી

- દર વર્ષે 21 નવેમ્બરે વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ ઉજવવાનો નિર્ણય સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા (UNGA) દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો. તે અન્ય મુખ્ય મુદ્દાઓ જેમ કે આર્થિક અને સામાજિક મુદ્દાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં ભૂમિકા ભજવે છે.

ઇતિહાસ

- યુનાઇટેડ નેશન્સે નવેમ્બર 1996માં પ્રથમ વર્લ્ડ ટેલિવિઝન ફોરમનું આયોજન કર્યું હતું. અગ્રણી મીડિયા હસ્તીઓએ ફોરમમાં ભાગ લીધો હતો, જ્યાં તેઓએ વિશ્વભરમાં ટેલિવિઝનના વધતા મહત્વની ચર્ચા કરી હતી. ત્યારબાદ, યુએનજીએએ 21 નવેમ્બરને વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ તરીકે મનાવવાનું નક્કી કર્યું.

ટીવીની શોધ કોણે કરી?

- ટેલિવિઝનની શોધ 1924માં સ્કોટિશ એન્જિનિયર જ્હોન લોગી બાયર્ડ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. ભારતમાં, યુનાઇટેડ નેશન્સ એજ્યુકેશનલ, સાયન્ટિફિક એન્ડ કલ્ચરલ ઓર્ગેનાઇઝેશન (યુનેસ્કો)ની મદદથી નવી દિલ્હીમાં 15 સપ્ટેમ્બર, 1959ના રોજ ટેલિવિઝનની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

તાક્લુંગ સેતઝલ રિનપોચે

- ન્યિગમા સંપ્રદાય-સૌથી જૂના બૌદ્ધ સંપ્રદાયોમાંનો એક-હિમાચલ પ્રદેશના સ્પીતિના એક છોકરાને સ્વર્ગસ્થ તાક્લુંગ સેતઝલ રિનપોચેના પુનર્જન્મ તરીકે ઓળખાવે છે.

તાક્લુંગ સેતઝલ રિનપોચે કોણ હતા?

- તાક્લુંગ સેતઝલ રિનપોચે તિબેટીયન તાંત્રિક શાળામાં તેમની કુશળતા માટે જાણીતા વિદ્વાન હતા.
- તેઓ તિબેટીયન બૌદ્ધ ધર્મની ન્યિગમા શાળાના સર્વોચ્ચ વડા હતા.
- તેમનો જન્મ 1926માં મધ્ય તિબેટમાં ચમદ્રોક તળાવ પાસે થયો હતો. તે મહાન માસ્ટર Ngok Choku Dorje નો પુનર્જન્મ હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.

- તેઓ શિમલા (હિમાચલ પ્રદેશ) અને લદ્દાખ (જમ્મુ અને કાશ્મીર) માં નિર્વાસિત જીવન જીવ્યા અને 23 ડિસેમ્બર 2015 ના રોજ મૃત્યુ પામ્યા.

ન્યિગમા સંપ્રદાય

- “ન્યિગમા” શબ્દનો શાબ્દિક અર્થ છે જૂની શાળા. તે તિબેટીયન બૌદ્ધ ધર્મની ચાર મુખ્ય શાળાઓમાં સૌથી જૂની છે, અન્ય છે કાગ્યુ, સાક્યા અને ગેલુગ.
- બૌદ્ધ ગ્રંથોના સંસ્કૃતમાંથી તિબેટીયનમાં અનુવાદ બાદ રાજા ટ્રિસોંગ દેટસેનના શાસન દરમિયાન ન્યિગમાની સ્થાપના 8મી સદીમાં કરવામાં આવી હતી.
- તેની પરંપરાઓ તિબેટના પ્રથમ મઠ - સામયેમાં સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. તેઓ બૌદ્ધ ધર્મની વજ્રયાન શાળા હેઠળ પ્રેક્ટિસ કરે છે.
- ન્યિગમા સંપ્રદાયના અનુયાયીઓ હાલમાં તિબેટ, ભૂતાન, લદ્દાખ, સિક્કિમ અને અન્ય હિમાલયના પ્રદેશોમાં ફેલાયેલા છે.

બૌદ્ધ ધર્મની વજ્રયાન શાળા

- બૌદ્ધ ધર્મની વજ્રયાન શાળાનો વિકાસ ભારત અને તેના પડોશી દેશોમાં, ખાસ કરીને તિબેટમાં થયો હતો. તે મુખ્યત્વે ભૂતાન, નેપાળ, તિબેટ અને મંગોલિયાના હિમાલયના દેશોમાં પ્રબળ છે. તાંત્રિક બૌદ્ધ ધર્મની આ શાળા મહાયાન બૌદ્ધ ધર્મનો એક ભાગ છે.

મહિલાઓ સામેની હિંસા નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ

- દર વર્ષે, યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા 25 નવેમ્બરના રોજ મહિલાઓ સામેની હિંસા નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. સમગ્ર વિશ્વમાં મહિલાઓ ઘરેલુ હિંસા, બળાત્કાર અને અન્ય પ્રકારની હિંસાનો ભોગ બને છે તે અંગે જાગૃતિ લાવવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.

25 નવેમ્બર શા માટે પસંદ કરવામાં આવી?

- 25 નવેમ્બર, 1960ના રોજ, ડોમિનિકન સરમુખત્યાર રાફેલ ટ્રુહિલોના આદેશ પર ત્રણ મીરાબલ બહેનોની હત્યા કરવામાં આવી હતી. 1981માં, લેટિન અમેરિકાના કેરેબિયન નારીવાદી સંગઠનો અને કાર્યકરોએ 25 નવેમ્બરને મહિલાઓ વિરુદ્ધ હિંસા અંગે જાગૃતિ લાવવાના દિવસ તરીકે ચિહ્નિત કર્યા.

મહિલાઓ સામે ક્રૂરતા

- યુનાઇટેડ નેશન્સ મહિલાઓ સામેની હિંસાને લિંગ આધારિત હિંસા તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે જે શારીરિક, મનોવૈજ્ઞાનિક અથવા જાતીય હિંસામાં પરિણમે છે. વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન અનુસાર, ત્રણમાંથી એક મહિલા (એટલે કે 35% મહિલાઓ) શારીરિક હિંસાનો સામનો કરી રહી છે.

ભારતમાં મહિલાઓ સામે હિંસા

- નેશનલ ક્રાઇમ રેકૉર્ડ બ્યુરો અનુસાર, ભારતમાં મહિલાઓ સામેની હિંસા બળાત્કાર, દહેજ મૃત્યુ, ઘરેલુ હિંસા વગેરેના સ્વરૂપમાં પ્રચલિત છે. આ તમામ પ્રકારની હિંસાનો દર વર્ષે લાખો મહિલાઓ ભોગ બને છે.

રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસ

- રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસ દર વર્ષે 26 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે.

અગત્યના મુદ્દા

- રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસની ઉજવણી કરવા માટે, કોલેજ ઓફ ડેરી સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (CODST) અને ગુરુ અંગદ દેવ વેટરનરી એન્ડ એનિમલ સાયન્સિસ યુનિવર્સિટી (GADVASU) 25 અને 26 નવેમ્બર 2021 ના રોજ “દૂધમાં ભેળસેળ પરીક્ષણ શિબિર” નું આયોજન કરી રહ્યા છે.
- આ દિવસ ભારતના શ્વેત ક્રાંતિના પિતા ડૉ. વર્ગીસ કુરિયનના સન્માન માટે ઉજવવામાં આવે છે. આ તેમની જન્મજયંતિ છે.

રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસ-ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ

- ભારતીય ડેરી ફેડરેશન સાથે ભારતના તમામ ડેરીના વડાઓએ 2014માં ડૉ. વર્ગીસ કુરિયનને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે 26 નવેમ્બરના રોજ રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસની ઉજવણી કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. 26 નવેમ્બરે ડૉ. કુરિયનનો જન્મદિવસ છે.

ડૉ. વર્ગીસ કુરિયન કોણ હતા?

- ડૉ. વર્ગીસ કુરિયન ભારતમાં ‘શ્વેત ક્રાંતિના પિતા’ તરીકે ઓળખાય છે. તેઓ એક સામાજિક ઉદ્યોગસાહસિક હતા. તેમણે વિશ્વના સૌથી મોટા કૃષિ-ડેરી વિકાસ કાર્યક્રમ ‘ઓપરેશન ફ્લડ’નું નેતૃત્વ કર્યું. આ ઓપરેશને ભારતને દૂધની અછત ધરાવતો દેશમાંથી વિશ્વનો સૌથી મોટો દૂધ ઉત્પાદક દેશ બનાવ્યો. આ ચળવળથી લગભગ 30 વર્ષમાં માથાદીઠ ઉપલબ્ધ દૂધ બમણું થયું અને દૂધ ઉત્પાદન ચાર ગણું થયું.

ડૉ. કુરિયનનો અમુલ સાથેનો સંબંધ

- અમૂલની રચનામાં ડૉ. કુરિયને મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. અમૂલે ગુજરાતમાં ડેરી સહકારી ક્ષેત્રના વિકાસનો માર્ગ મોકળો કર્યો છે. ડૉ. કુરિયને 1973 અને 2006 વચ્ચે ગુજરાત કોઓપરેટિવ મિલ્ક માર્કેટિંગ ફેડરેશન (GCMMF)માં કામ કર્યું હતું. અમૂલનું સંચાલન GCMMF દ્વારા કરવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસનો ઉદ્દેશ

- માનવ જીવનમાં દૂધની જરૂરિયાત અને મહત્વ વિશે માહિતી આપવાના હેતુથી રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. જન્મ પછી બાળક જે પ્રથમ ખોરાક લે છે તે દૂધ છે.

બંધારણ દિવસ

- બંધારણ દિવસ દર વર્ષે 26 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે. તેને બંધારણ દિવસ અથવા રાષ્ટ્રીય કાયદો દિવસ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. આ દિવસ બંધારણ અપનાવવાની યાદમાં ઉજવવામાં આવે છે.
- ભારતનું બંધારણ 26 નવેમ્બર, 1949 ના રોજ અપનાવવામાં આવ્યું હતું, તે 26 જાન્યુઆરી, 1950 ના રોજ અમલમાં આવ્યું હતું અને તેથી ભારત 26 જાન્યુઆરીએ પ્રજાસત્તાક દિવસ ઉજવે છે.

પૃષ્ઠભૂમિ

- 2015માં બંધારણ દિવસ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. આ ડૉ. આંબેડકરની 125મી જન્મજયંતિ નિમિત્તે કરવામાં આવ્યું હતું.
- પીએમ મોદીએ મુંબઈમાં સ્ટેચ્યુ ઓફ ઇક્વાલિટીનો શિલાન્યાસ કરતા સમયે આ જાહેરાત કરી હતી.
- ભારતીય બંધારણનો મુસદ્દો ઘડનાર ડૉ. આંબેડકરને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે બંધારણ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. તેમને ભારતીય બંધારણના પિતા પણ કહેવામાં આવે છે.

બંધારણ દિવસને રાષ્ટ્રીય કાયદા દિવસ તરીકે શા માટે ઉજવવામાં આવે છે?

- તે દેશમાં કાયદા અને ન્યાયનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ઉજવવામાં આવે છે. તે દેશમાં ન્યાયતંત્રને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરે છે. આ દિવસ કાનૂની વ્યવસાયની સ્વતંત્રતાની ઉજવણી કરે છે. આ કારણોસર, બંધારણ દિવસને રાષ્ટ્રીય કાયદા દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
- 1979 સુધી રાષ્ટ્રીય કાયદા દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી ન હતી.

- ડૉ.એલ.એમ. સિંઘવીના નેતૃત્વમાં સુપ્રીમ કોર્ટ બાર એસોસિએશને 26 નવેમ્બરે રાષ્ટ્રીય કાયદા દિવસની ઉજવણી કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો.

અબ્દેલ ફતાહ અલ-સીસી

- ભારતે 2023ના ગણતંત્ર દિવસ પર ઇજિપ્તના રાષ્ટ્રપતિ ફતાહ અલ-સીસીને મુખ્ય અતિથિ તરીકે આમંત્રણ આપ્યું છે.

કોણ છે અબ્દેલ ફતાહ અલ-સીસી?

- અબ્દેલ ફતાહ અલ-સીસી અલ-ગમાલિયા શહેરમાંથી આવે છે.
- તેઓ ઇજિપ્તમાં મિલિટરી ઇન્ટેલિજન્સના વડા બન્યા. 2011માં સશસ્ત્ર દળોની સર્વોચ્ચ પરિષદના સભ્ય તરીકે નામ આપવામાં આવ્યા બાદ તેઓ પ્રસિદ્ધિ પામ્યા હતા, જેણે આરબ સ્પ્રિંગ વિરોધને પગલે લાંબા સમયથી રાષ્ટ્રપતિ હોસ્ની મુબારકને રાજીનામું આપવાની ફરજ પડી હતી.
- જનરલ અલ-સીસી મોહમ્મદ મોર્સીના ઇજિપ્તના પ્રથમ લોકશાહી રીતે ચૂંટાયેલા રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા સંચાલિત સરકાર હેઠળ લશ્કરી અને સંરક્ષણ મંત્રીના કમાન્ડર-ઇન-ચીફ બન્યા હતા.
- બાદમાં તેમણે સેનામાંથી રાજીનામું આપી 2014ની ચૂંટણી લડી હતી, જેમાં તેઓ જીત્યા હતા. તેઓ 2018માં ફરી ચૂંટાયા હતા.
- વિરોધીઓ અને વિરોધના અવાજોને દબાવવા માટે બળનો ઉપયોગ કરવા બદલ તેમની સરકારની ઘણીવાર ઇજિપ્તમાં ટીકા કરવામાં આવી છે.

ભારતના પ્રજાસત્તાક દિવસે મુખ્ય અતિથિ તરીકે પસંદ થયું શા માટે એક મહાન સન્માન છે?

- ગણતંત્ર દિવસના મુખ્ય અતિથિ તરીકે પસંદ થયું એ પ્રોટોકોલની દ્રષ્ટિએ ભારતનું સર્વોચ્ચ સન્માન છે. પ્રસંગ દરમિયાન મુખ્ય મહેમાનો ઘણીવાર ઘણી ઔપચારિક પ્રવૃત્તિઓનું કેન્દ્ર હોય છે. તેમને રાષ્ટ્રપતિ ભવન ખાતે ઔપચારિક ગાર્ડ ઓફ ઓનર આપવામાં આવે છે, ત્યારબાદ સાંજે ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આયોજિત સ્વાગત સમારંભ યોજવામાં આવે છે. મુખ્ય મહેમાન મહાત્મા ગાંધીના સન્માન માટે રાજઘાટ પર પુષ્પાંજલિ પણ અર્પણ કરે છે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ માટેનું નં. 1 મેગેઝિન

ICE® MAGIC

CURRENT AFFAIRS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના
ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ
માટેનું નં. 1 મેગેઝિન
FREE DOWNLOAD

GUJARAT PUBLIC SERVICE COMMISSION

GPSC

LATEST EDITION

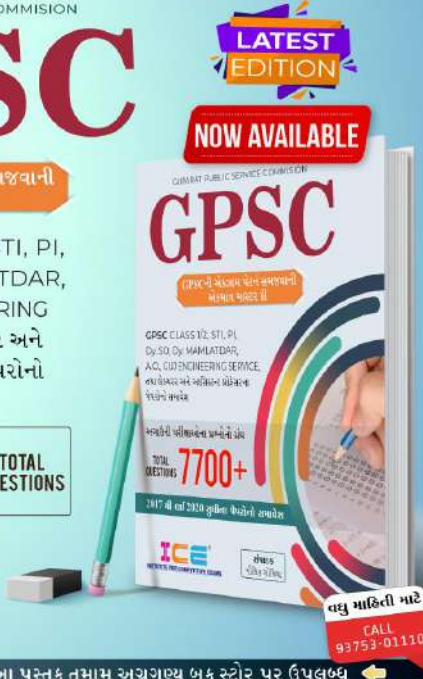
NOW AVAILABLE

GPSCની એકઝામ પેટર્ન સમજવાની એકમાત્ર માર્ગદર્શિકા

GPSC CLASS 1/2, STI, PI, Dy. SO, Dy. MAMLATDAR, A.O., GUJ ENGINEERING SERVICE, તથા લેકચરર અને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરના પેપરોનો સમાવેશ

7700+ TOTAL QUESTIONS

Available at amazon

વધુ માહિતી માટે
CALL 93753-01110

આ પુસ્તક તમામ અગ્રગણ્ય બુક સ્ટોર પર ઉપલબ્ધ

GPSC, PSI/ASI, બિનસચિવાલય, તલાટી મંત્રી, TET-TAT વગેરે વર્ગ-3ની ભરતીઓ માટે ઉપયોગી પુસ્તક

ગુજરાતી વ્યાકરણ

LATEST EDITION 2021

ગુજરાત સરકારના પાઠ્ય પુસ્તક ધોરણ 6 થી 12ના તમામ વ્યાકરણના મુદ્દાઓનો સમાવેશ

વર્ણ પરિચય જેવા મુદ્દાની આકૃતિ સહિત સમજૂતી

GPSC અને વર્ગ-3ના વર્ષ 2017 થી 2020 પરીક્ષામાં પૂછાતા ગુજરાતી વ્યાકરણના તમામ મુદ્દાને આવરી લેતું પુસ્તક

ICE®
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

NOW AVAILABLE

ICE દ્વારા GPSC તથા વર્ગ-3ની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ટુ ધી પોઇન્ટ પરીક્ષાલક્ષી નવું મટીરીયલ્સ

આ પુસ્તકો તમામ અગ્રગણ્ય બુક સ્ટોર તથા અમારી વેબસાઇટ iceonline.in પર ઉપલબ્ધ છે.

અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો

રેમન મેગસેસે એવોર્ડ 2022

- તાજેતરમાં રેમન મેગસેસે એવોર્ડની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- આ વર્ષે એવોર્ડ સોથિયારા ચિમ, મનોચિકિત્સક (કંબોડિયા), તાદાશી હાટોરી, નેત્ર ચિકિત્સક (જાપાન), બર્નાડેટ મેફ્રિડ, બાળરોગ નિષ્ણાત (ફિલિપાઇન્સ) અને ગેરી બેન્ચેગીબ, કાર્યકર અને ફિલ્મ નિર્માતા (ઇન્ડોનેશિયા)ને આપવામાં આવશે.

સોથિયારા છીમ, મનોચિકિત્સક (કંબોડિયા)

- 54 વર્ષીય કંબોડિયન સોથિયારા છીમને બમેર રૂઝ શાસન હેઠળ પીડિત લોકોને મદદ કરવા માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરવા બદલ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો.
- સોથિયારા છીમ પોતે અતિ-માઓવાદી બમેર રૂઝ શાસનનો ભોગ બન્યા હતા, બમેર રૂઝ શાસન જેણે 1970ના દાયકામાં કંબોડિયાની લગભગ એક ક્વાર્ટર વસ્તીને ભૂખમરો, વધુ કામ અને સામૂહિક મૃત્યુદંડ દ્વારા માર્યા ગયા હતા.

તાદાશી હાટોરી, નેત્ર ચિકિત્સક (જાપાન)

- Tadashi Hatori, 58 વર્ષીય જાપાની નેત્ર ચિકિત્સકને વિયેતનામમાં આંખની મફત શસ્ત્રક્રિયા પૂરી પાડવા બદલ સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં આવા નિષ્ણાતો અને સુવિધાઓ મર્યાદિત છે.

બર્નાડેટ મેફ્રિડ, બાળરોગ નિષ્ણાત (ફિલિપાઇન્સ)

- બર્નાડેટ મેફ્રિડ, 64, ને ફિલિપાઇન્સમાં ઘરેલું દુર્વ્યવહાર પીડિતોને મદદ કરવા અને બાળ સુરક્ષા કેન્દ્ર સ્થાપવા બદલ એવોર્ડ મળ્યો છે. 1997 થી, તેમણે મનીલામાં ફિલિપાઇન જનરલ હોસ્પિટલમાં દેશના પ્રથમ બાળ સંરક્ષણ કેન્દ્રનું નેતૃત્વ કર્યું છે. તેણે પાછલા વર્ષમાં 27,000 થી વધુ બાળકોને સેવા આપી છે.

ગેરી બેન્ચેગીબ, કાર્યકર અને ફિલ્મ નિર્માતા (ઇન્ડોનેશિયા)

- 27 વર્ષીય ફ્રેન્ચ પર્યાવરણ કાર્યકર્તા અને ફિલ્મ નિર્માતા ગેરી બેન્ચેગીબને ઇન્ડોનેશિયાના પ્રદૂષિત જળમાર્ગોને સાફ કરવાના તેમના પ્રયાસો બદલ આ એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો છે.

રેમન મેગસેસે એવોર્ડ વિશે

- આ પુરસ્કાર એશિયાના નોબેલ પુરસ્કાર તરીકે ગણવામાં આવે છે. તેની સ્થાપના 1957માં થઈ હતી. આ પુરસ્કાર એવા વ્યક્તિઓને સન્માનિત કરે છે જેમણે તેમના ક્ષેત્રમાં શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરી છે અને ઉદારતાથી અન્ય લોકોને મદદ કરી છે.
- આ પુરસ્કાર પત્રકારત્વ, સરકારી સેવા, જાહેર સેવા, સાહિત્ય અને સર્જનાત્મક સંચાર એમ પાંચ કેટેગરીમાં આપવામાં આવે છે.

રેમન મેગસેસે પુરસ્કાર પ્રાપ્તકર્તાઓને કેવી રીતે પસંદ કરવામાં આવે છે?

- 2009થી, રેમન મેગસેસે એવોર્ડ ફાઉન્ડેશન વાર્ષિક ધોરણે ઇમર્જન્ટ લીડરશીપ સેક્ટર માટે પુરસ્કારોની પસંદગી કરે છે. આ પુરસ્કારના વિજેતાઓને પ્રમાણપત્ર, રેમન મેગસેસેના એમ્બોસ્ક પોટ્રેટ સાથે મેડલિયન અને નાણાકીય ઇનામ મળે છે.

રેમન મેગસેસે

- મેગસેસે 1953માં ફિલિપાઇન્સના રાષ્ટ્રપતિ બન્યા. મેગસેસેના વહીવટના વર્ષોને ફિલિપાઇન્સના સુવર્ણ વર્ષો તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે. તેઓ તેમની ઉદારતા અને કૃષિ સુધારા માટે જાણીતા હતા.

ભારતીય સેના પ્રમુખને નેપાળના આર્મી જનરલનો માનદ રેન્ક એનાયત

- તાજેતરમાં, નેપાળની રાજધાની કાઠમંડુમાં રાષ્ટ્રપતિના સત્તાવાર નિવાસસ્થાન 'શીતલ નિવાસ' ખાતે એક વિશેષ સમારોહમાં, ભારતીય સેના પ્રમુખ જનરલ પાંડેને નેપાળની મુલાકાત દરમિયાન નેપાળની સેનાના માનદ જનરલની પદવીથી નવાજવામાં આવ્યા હતા.

અગત્યના મુદ્દા

- કમાન્ડર-ઇન-ચીફ જનરલ કે.એમ. કરિઅપ્પા 1950માં આ પદવી મેળવનાર પ્રથમ ભારતીય સેના પ્રમુખ હતા. ગયા વર્ષે નવેમ્બરમાં નેપાળના આર્મી ચીફ જનરલ પ્રભુ રામ શર્માને પણ રાષ્ટ્રપતિ રામ દ્વારા ભારતીય સેનાના માનદ જનરલની પદવીથી નવાજવામાં આવ્યા હતા.
- આ પ્રથા એકબીજાના દેશના સૈન્ય વડાઓને માનદ પદવીઓથી શણગારવાની સાત દાયકા જૂની પરંપરાને અનુસરે છે.
- જનરલ પાંડે આ મહિનાની 5થી 8 તારીખ સુધી નેપાળની ચાર દિવસીય સત્તાવાર મુલાકાતે છે. આર્મી ચીફ તરીકે આ તેમની પ્રથમ નેપાળ મુલાકાત છે.
- ભારત સરકાર વતી, જનરલ મનોજ પાંડેએ નેપાળી સેનાને હળવા વાહનો તેમજ પ્રશિક્ષણ સાધનો પૂરા પાડ્યા જે નેપાળના આર્મીના જવાનોની ક્ષમતામાં વધારો કરશે.

લેફ્ટનન્ટ જનરલ પાંડે

- તેઓ ઈન્ડિયન મિલિટરી એકેડમી (IMA), દેહરાદૂન અને નેશનલ ડિફેન્સ એકેડમી (NDA), ખડકવાસલાના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી છે. 1982માં IMAમાંથી પાસ આઉટ થયા પછી, તેઓ બોમ્બે સેપર્સમાં કમિશન થયા.
- તેમની 39 વર્ષની સૈન્ય કારકિર્દી દરમિયાન, લેફ્ટનન્ટ જનરલ પાંડેએ તમામ પ્રકારના ભૂપ્રદેશમાં વિરોધી બળવાખોરી અને પરંપરાગત કામગીરીમાં પ્રતિષ્ઠિત કમાન્ડ અને સ્ટાફ સોંપાણીઓ સંભાળી છે. વેસ્ટર્ન સેક્ટરમાં તેણે એન્જિનિયર બ્રિગેડની કમાન સંભાળી છે. તેમણે લદ્દાખ સેક્ટરમાં નિયંત્રણ રેખા (LoC) પર પાયદળ બ્રિગેડ અને દેશના ઉત્તર-પૂર્વ ક્ષેત્રમાં એક કોર્પ્સનું પણ કમાન્ડ કર્યું છે.
- વાઈસ ચીફ ઓફ આર્મી સ્ટાફ તરીકેનો કાર્યભાર સંભાળતા પહેલા તેઓ ઈસ્ટર્ન આર્મી કમાન્ડર તરીકે પણ કામ કરી ચૂક્યા છે. જૂન 2020 થી મે 2021 સુધી, તેમણે આંદામાન અને નિકોબાર કમાન્ડના કમાન્ડર-ઇન-ચીફ તરીકે સેવા આપી હતી.

ફોર્ચ્યુન ઈન્ડિયા રિચ લિસ્ટ 2022

- ફોર્બ્સની રીઅલ-ટાઇમ અબજોપતિઓની યાદીમાં એશિયાના સૌથી ધનિક વ્યક્તિ ગૌતમ અદાણીએ એમેઝોનના સ્થાપક જેફ બેઝોસને પાછળ છોડીને વિશ્વના ત્રીજા સૌથી ધનિક વ્યક્તિ બન્યા છે.

અગત્યના મુદ્દા

- થોડા દિવસો પહેલા જ ગૌતમ અદાણી એશિયાના સૌથી અમીર વ્યક્તિ બન્યા હતા. પછી તેણે બિલ ગેટ્સ અને વોરેન બફેટને પાછળ છોડી દીધા. આ પછી ટોપ-10 અબજપતિઓની યાદીમાં તેમનો દબદબો સતત વધતો ગયો.
- વિશ્વના ત્રીજા સૌથી અમીર વ્યક્તિ ગૌતમ અદાણી અને ચોથા સૌથી અમીર વ્યક્તિ જેફ બેઝોસની સંપત્તિ વચ્ચેના તફાવતની વાત કરીએ તો તેમની કુલ સંપત્તિમાં 12.1 બિલિયન યુએસ ડોલરનો તફાવત છે.
- ટેસ્લાના ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસર મસ્ક 253 બિલિયન ડોલરની નેટવર્થ સાથે અમીરોની યાદીમાં આગળ છે, ત્યારબાદ ફ્રેન્ચ બિઝનેસમેન બર્નાર્ડ આર્નોલ્ટ છે, જેમની પાસે USD 154.9 બિલિયનની નેટવર્થ છે.
- રિલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝના ચેરમેન મુકેશ અંબાણીની સંપત્તિમાં પણ વધારો થયો છે. આ સાથે તેની નેટવર્થ \$2.3 બિલિયન વધીને \$94.6 બિલિયન થઈ ગઈ છે. આ સાથે તે યાદીમાં નવમા સ્થાનેથી આઠમા નંબર પર આવી ગયા છે.
- અન્ય અબજોપતિઓની વાત કરીએ તો, બિલ ગેટ્સ USD 106 બિલિયન સાથે છઠ્ઠા સૌથી ધનિક વ્યક્તિ છે અને વોરન બફેટ USD 96.4 બિલિયન સાથે સાતમા સૌથી ધનિક વ્યક્તિ છે.
- આ સિવાય લેરી પેજ \$91.9 બિલિયનની નેટવર્થ સાથે નવમા અને સર્ગેઈ બ્રિન \$88.1 બિલિયનની નેટવર્થ સાથે 10મા સ્થાને છે.

અદાણી ગ્રુપ

- અદાણી ગ્રુપ એક ભારતીય બહુરાષ્ટ્રીય સમૂહ છે જેનું મુખ્ય મથક અમદાવાદમાં છે, આ સમૂહની સ્થાપના 1988માં ગૌતમ અદાણી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેની સ્થાપના અદાણી એન્ટરપ્રાઇઝ લિમિટેડ નામ હેઠળ કોમોડિટી ટ્રેડિંગ બિઝનેસ તરીકે કરવામાં આવી હતી. તેના વૈવિધ્યસભર વ્યવસાયોમાં પોર્ટ મેનેજમેન્ટ, એરપોર્ટ ઓપરેશન્સ, ખાણકામ, પાવર જનરેશન અને ટ્રાન્સમિશન, રિન્યુએબલ એનર્જી, નેચરલ ગેસ, ફૂડ પ્રોસેસિંગ અને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનો સમાવેશ થાય છે. આ જૂથ 50 દેશોમાં 70 સ્થળોએ કાર્યરત છે. એપ્રિલ 2021માં માર્કેટ

કેપિટલાઇઝેશનમાં USD 100 બિલિયનને વટાવનાર ગ્રૂપ ત્રીજું ભારતીય જૂથ બન્યું.

પર્વત પ્રહાર અભ્યાસ

- આર્મી ચીફ જનરલ મનોજ પાંડેએ 'પર્વત પ્રહાર' અભ્યાસની સમીક્ષા કરવા લદાખ સેક્ટરની મુલાકાત લીધી હતી અને કમાન્ડરો દ્વારા તેમને જમીન પર ઓપરેશનલ તૈયારીઓ વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી. આ અભ્યાસમાં સેનાના તમામ નવા વડાઓને સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા.

અગત્યના મુદ્દા

- 'પર્વત પ્રહાર' નામનો આ અભ્યાસ ભારતીય સેનાની વન સ્ટ્રાઇફ કોર્પ્સ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો.
- 'પર્વત પ્રહાર' એ ભારતીય સેનાની 20 દિવસનો લાંબો અભ્યાસ છે.
- આ અભ્યાસ ત્યારે કરવામાં આવ્યો છે જ્યારે ભારત અને ચીન પૂર્વી લદાખમાં ગોગરા-હોટ સ્પ્રિંગ્સ (PP-15)થી અલગ થઈ રહ્યા છે, જે 8 સપ્ટેમ્બરે જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- આ વિસર્જન પ્રક્રિયા 17મી જુલાઈ, 2022ના રોજ ચુશુલ મોલ્ડો મીટિંગ પોઈન્ટ ખાતે ચોજાયેલી ભારત અને ચીનના કોર્પ્સ કમાન્ડરો વચ્ચેની 16મી મંત્રણાને અનુસરે છે.
- આ અભ્યાસમાં ઉચ્ચ ઊંચાઈવાળા પાયદળ કર્મચારીઓ, T-90S અને T-72 ટેન્ક, યાંત્રિક પાયદળ, K-9 વજૂ, બોફોર્સ અને M-777 હોવિટ્ઝર્સ, હેલિકોપ્ટર અને વિમાન સામેલ હતા.
- અભ્યાસમાં ચિનૂક હેવી લિફ્ટ હેલિકોપ્ટર અને K9-વજૂ હોવિટ્ઝર્સ દ્વારા વહન કરવામાં આવેલા ઓલ-ટેરેન વાહનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

ભારતીય સેના

- જમીન આધારિત ભારતીય સેના એ ભારતીય સશસ્ત્ર દળોનું સૌથી મોટું ઘટક છે. ભારતના રાષ્ટ્રપતિ સેનાના સર્વોચ્ચ કમાન્ડર છે. ભારતીય સેના વ્યવસાયિક રીતે આર્મી ચીફ ઓફ આર્મી સ્ટાફ (COAS), ફોર સ્ટાર જનરલ હોય છે. ભારતીય સેના તેના વર્તમાન સ્વરૂપમાં 26 ફેબ્રુઆરી 1950ના રોજ સ્થાપિત થઈ હતી.

US ઓપન 2022

- 2022 US ઓપન એ USTA બિલી જીન કિંગ નેશનલ ટેનિસ સેન્ટર ખાતે આઉટડોર હાર્ડ કોર્ટ પર રમાતી ટેનિસ ટુર્નામેન્ટ છે.

તે યુએસ ઓપનની કુલ 142મી આવૃત્તિ હતી, જે વર્ષ 2022ની ચોથી અને અંતિમ ગ્રાન્ડ સ્લેમ ઇવેન્ટ હતી.

પુરુષ સિંગલ ટાઇટલ

- કાર્લોસ અલકારાએ યુએસ ઓપન 2022નું મેન્સ સિંગલ ટાઇટલ જીત્યું છે.
- સ્પેનના 19 વર્ષીય કાર્લોસે ટાઇટલ મેચમાં ચાર સેટની મેચમાં નોર્વેના 23 વર્ષીય કેસ્પર રૂડને 6-4, 2-6, 7-6(1), 6-3થી હરાવ્યો હતો.
- કાર્લોસે આ જીત સાથે ઇતિહાસ પણ રચી દીધો છે. તે એટીપી રેન્કિંગમાં પ્રથમ સ્થાને પહોંચનાર સૌથી યુવા ખેલાડી બની ગયો છે.
- વધુમાં, તે 1990માં પીટ સામ્પ્રાસ બાદ સૌથી નાની ઉંમરના યુએસ ઓપન વિજેતા છે.

મહિલા સિંગલ ટાઇટલ

- વર્ષની અંતિમ ગ્રાન્ડ સ્લેમ યુએસ ઓપન ટેનિસમાં વિશ્વની નંબર વન પોલેન્ડની ઇગ્ના સ્વીટકે મહિલા સિંગલ ટાઇટલ જીતી લીધું છે. તેણે ફાઇનલમાં ટ્યુનિશિયાની ઓન્સ જબુરને 6-2, 7-6થી હરાવ્યું.
- સ્વીટકે યુએસ ઓપન ટાઇટલ જીતનારી પ્રથમ પોલિશ મહિલા ખેલાડી છે.
- તેણે તેની કારકિર્દીમાં અત્યાર સુધીમાં ત્રણ ગ્રાન્ડ સ્લેમ ટાઇટલ સહિત 10 ટાઇટલ જીત્યા છે.

પુરુષ ડબલ ટાઇટલ

- રાજીવ રામ અને જો સેલિસબરીએ નંબર 2 ક્રમાંકિત વેસ્ટી ફૂલહોફ અને નીલ સ્કુપ્સકીને 7-6(4), 7-5થી હરાવીને મેન્સ ડબલ્સ ચેમ્પિયનશિપ કબજે કરી અને 2022 યુએસ ઓપનમાં સફળતાપૂર્વક તેમના ટાઇટલનો બચાવ કર્યો.

મહિલા ડબલ ટાઇટલ

- બાબોરા કેજિકોવા અને કેટરિના સિનિયાકોવાની ચેક જોડીએ અમેરિકી કેટી મેકનાલી અને ટેલર ટાઉનસેન્ડને હરાવી મહિલા ડબલ્સનો ખિતાબ જીત્યો.

મિશ્ર ડબલ્સ ટાઇટલ

- મિક્સ ડબલ્સમાં સ્ટ્રોમ સેન્ડર્સ અને જહોન પિયર્સની ઓસ્ટ્રેલિયાની જોડીએ કર્સ્ટન ફ્લિપકેન્સ અને એડૌડ રોજર-વેસેલિનને 4-6, 6-4, 10-7થી હરાવીને ટાઇટલ જીત્યું હતું.
- 21 વર્ષમાં પ્રથમ વખત ઓસ્ટ્રેલિયન જોડીએ યુએસ ઓપનમાં મિક્સ ડબલ્સનો ખિતાબ જીત્યો છે.

કિબિથુ સૈન્ય ચોકી

- ચીન સાથેની વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (LAC) પર લોહિત ખીણ નજીક એક લશ્કરી સ્ટેશન અને મુખ્ય માર્ગનું નામ દેશના પ્રથમ CDS જનરલ બિપિન રાવતના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- કિબિથુ એ ભારતના પૂર્વ ભાગમાં લોહિત ખીણના કિનારે એક નાનકડું ગામ છે. સૈન્ય અને વ્યૂહાત્મક દૃષ્ટિકોણથી કિબિથુ એક મહત્વપૂર્ણ સ્થળ માનવામાં આવે છે.
- જનરલ રાવતે 1999-2000 સુધી કર્નલ તરીકે કિબિથુ ખાતે તેમની બટાલિયન 5/11 ગોરખા રાઈફલ્સને કમાન્ડ કરી હતી અને પ્રદેશના સુરક્ષા માળખાને મજબૂત બનાવવામાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું હતું.
- અરુણાચલ પ્રદેશના મુખ્યમંત્રી પેમા ખાંડુએ વાલોંગથી કિબિથુ સુધીના 22 કિલોમીટર લાંબા રસ્તાને 'જનરલ બિપિન રાવત માર્ગ' નામ આપ્યું છે. આ પ્રસંગે જનરલ રાવતની લાઈફ સાઈઝ ભીંતચિત્રનું પણ અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

જનરલ બિપિન રાવત

- તેઓ ઉત્તરાખંડના વતની હતા અને 1978માં જ્યારે તેઓ ઇન્ડિયન મિલિટરી એકેડમીમાંથી પાસ આઉટ થયા ત્યારે તેમને 'સ્વોર્ડ ઓફ ઓનર' મળ્યો હતો.
- જનરલ રાવતને છેલ્લા ત્રણ દાયકામાં ભારતીય સેનામાં યુદ્ધ ક્ષેત્રો અને વિવિધ કાર્યાત્મક સ્તરે સેવા આપવાનો જબરદસ્ત અનુભવ હતો.
- તેમણે પાકિસ્તાન સાથેની નિયંત્રણ રેખા (LoC), ચીન સાથે એલએસી (વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા) અને ઉત્તર-પૂર્વના કેટલાક વિસ્તારોમાં વિવિધ ઓપરેશનલ જવાબદારીઓ સંભાળી હતી.
- તેઓ ભારતના CDS બનનાર પ્રથમ વ્યક્તિ હતા.
- ગયા વર્ષે હેલિકોપ્ટર દુર્ઘટનામાં તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.

FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ 2022

- FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ 2022નું ભારત યજમાન બન્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- 2022 FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ એ FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપની 7મી આવૃત્તિ છે.

- તે 11 ઓક્ટોબરથી 30 ઓક્ટોબર, 2022 દરમિયાન યોજાય હતી.
- ફિફા અંડર-17 મહિલા વર્લ્ડ કપ દર બે વર્ષે યોજાય છે.
- તેનું આયોજન 2008થી ફેડરેશન ઇન્ટરનેશનલ ડી ફૂટબોલ એસોસિએશન (FIFA) દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- ભારત 2020 આવૃત્તિની યજમાની કરવાનું હતું, જે કોવિડ-19 રોગચાળાને કારણે રદ કરવામાં આવી હતી.
- 2022ની આવૃત્તિમાં પુરુષોના 2017 ફિફા અંડર-17 વર્લ્ડ કપ બાદ ભારત બીજી વખત ફિફા ટુર્નામેન્ટનું આયોજન કર્યું.
- આ ટુર્નામેન્ટમાં સ્પેન ડિફેન્ડિંગ ચેમ્પિયન છે.
- આ ટુર્નામેન્ટમાં મોરોક્કો, તાન્ઝાનિયા અને ભારતે પદાર્પણ કર્યું.
- આ ટુર્નામેન્ટ ત્રણ સ્થળો (ભુવનેશ્વર, નવી મુંબઈ અને ગોવામાં) યોજાય હતી.

ફિફા

- FIFA એ ફૂટબોલ, બીચ ફૂટબોલ અને ફૂટસલના સંગઠનની આંતરરાષ્ટ્રીય સંચાલક મંડળ છે.
- તેની સ્થાપના 1904માં રાષ્ટ્રીય ફેડરેશનો વચ્ચેની આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓ પર દેખરેખ રાખવા માટે કરવામાં આવી હતી. હાલમાં, FIFA પાસે 211 રાષ્ટ્રીય સંગઠનો છે.
- આ ફેડરેશનો આફ્રિકા, એશિયા, યુરોપ, ઉત્તર અને મધ્ય અમેરિકા અને કેરેબિયન, ઓશનિયા અને દક્ષિણ અમેરિકાના છ પ્રાદેશિક સંઘોમાંના એકના સભ્ય હોવા જોઈએ. રશિયાને 2022માં સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યું હતું.

ઇન્ડિયા હાઇપરટેન્શન કંટ્રોલ ઇનિશિયેટિવ (IHCI)

- "2022 UN Interagency Task Force, and WHO Special Programme on Primary Health Care Award" ભારતને India Hypertension Control Initiative (IHCI) માટે એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો પુરસ્કાર 21 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ ન્યૂયોર્કમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમમાં આપવામાં આવ્યો હતો.
- ઇન્ડિયા હાઇપરટેન્શન કંટ્રોલ ઇનિશિયેટિવ (IHCI) એ કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય, ભારતીય તબીબી સંશોધન પરિષદ (ICMR), રાજ્ય સરકારો અને વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા-ભારતની સંયુક્ત પહેલ છે.

- તે 2017માં શરૂ કરવામાં આવી હતી અને ભારતના 23 રાજ્યોમાં 130થી વધુ જિલ્લાઓને આવરી લેવા માટે તબક્કાવાર રીતે વિસ્તરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- બિન-સંચારી રોગોને રોકવા અને નિયંત્રિત કરવાની અને સંકલિત લોકો-કેન્દ્રિત પ્રાથમિક સંભાળ પૂરી પાડવાની તેની ક્ષમતા માટે તેને માન્યતા આપવામાં આવી હતી.
- આ પહેલ પ્રાથમિક આરોગ્યસંભાળ પ્રણાલીના સ્તરે હાયપરટેન્શનને નિયંત્રિત કરે છે, જેનાથી હાર્ટ એટેક, સ્ટ્રોક અને કિડની ફેલ્યોરથી થતા મૃત્યુમાં ઘટાડો થાય છે.
- આ પહેલ હેઠળ, હાલની હેલ્થકેર ડિલિવરી સિસ્ટમને મજબૂત બનાવવામાં આવી હતી અને રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય મિશન હેઠળ દરમિયાનગીરીઓને સુધારવા માટે પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા.
- આ પહેલ હેઠળ, આયુષ્માન ભારત હેલ્થ વેલનેસ સેન્ટર્સ (HWCs) જેવી સરકારી આરોગ્ય સુવિધાઓમાં હાયપરટેન્શન ધરાવતા 34 લાખથી વધુ લોકોની સારવાર કરવામાં આવી હતી.
- દર્દીઓના બ્લડ પ્રેશરને નિયંત્રિત કરવા અને ફોલો-અપ જાળવવા માટે તેમના પર નજર રાખવા માટે ડેટા એકત્રિત કરવામાં આવ્યો હતો.
- આ પહેલ હેઠળ સારવાર કરાયેલા લગભગ 50 ટકા લોકોનું બ્લડ પ્રેશર નિયંત્રણમાં હતું.

હાયપરટેન્શન

- હાઈ બ્લડ પ્રેશર એ આરોગ્યની સ્થિતિ છે જે ત્યારે થાય છે જ્યારે ધમનીની દિવાલો સામે લોહીનું બળ વધારે હોય છે. જો કે તે એસિમ્પ્ટમેટિક છે, જો તેની સારવાર ન કરવામાં આવે તો તે હૃદય રોગ અને સ્ટ્રોક જેવી પરિસ્થિતિઓ તરફ દોરી શકે છે. ઓછા મીઠાવાળા હેલ્થી ડાયટનું સેવન, નિયમિત કસરત અને દવાઓ દ્વારા તેને અટકાવી શકાય છે.

બ્રેકથ્રુ પ્રાઈઝ 2023

- તાજેતરમાં બ્રેકથ્રુ પ્રાઈઝ 2023 તે વ્યક્તિઓને એનાયત કરવામાં આવ્યું જેમણે વૈજ્ઞાનિક વિકાસમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- બ્રેકથ્રુ પ્રાઈઝ એ ત્રણ કેટેગરી- ગણિત, મૂળભૂત ભૌતિકશાસ્ત્ર અને જીવન વિજ્ઞાન હેઠળ આપવામાં આવતા આંતરરાષ્ટ્રીય પુરસ્કારો છે.

- આ પુરસ્કારો આ ક્ષેત્રોમાં વૈજ્ઞાનિક પ્રગતિને માન્યતા આપે છે.
- આ પુરસ્કારની રચના 2010માં સિલિકોન વેલીના ઉદ્યોગસાહસિકો- મિલ્નર (વેન્યર કેપિટાલિસ્ટ), માર્ક ઝુકરબર્ગ અને તેમની પત્ની પ્રિસિલા યાન અને ગૂગલના સર્ગોદ્ભવિનના જૂથ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- આ પુરસ્કારના વિજેતાઓને ઈનામની રકમમાં દરેક USD 3 મિલિયન મળે છે, જે નોબેલ વિજેતાઓને મળેલા USD 1 મિલિયન કરતાં વધુ છે.

વિજેતા

- **જીવન વિજ્ઞાન:** ક્લિફોર્ડ બ્રાન્ઝિવન અને એન્થોની હાયમેનને સેલ્યુલર સંસ્થાની નવી પદ્ધતિ શોધવા બદલ પુરસ્કાર મળ્યો. ડેમિસ હસાબીસ અને જહોન જમ્પરને આલ્ફાફોલ્ડના વિકાસ માટે પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો, જે પ્રોટીનની રચનાની આગાહી કરે છે. એમેન્યુઅલ મિગનોટ અને માસાશી યાનાગીસાવાને પણ નાર્કોલેપ્સીના કારણો શોધવા બદલ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો.
- **ગણિત:** ચેલ યુનિવર્સિટીના ડેનિયલ સ્પીલમેનને સૈદ્ધાંતિક કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન અને ગણિતમાં તેમની ઘણી શોધો માટે ઓળખવામાં આવી હતી. તેઓ 2006થી ચેલ યુનિવર્સિટીમાં એપ્લાઈડ મેથેમેટિક્સ અને કોમ્પ્યુટર સાયન્સના પ્રોફેસર છે.
- **ચાર્લ્સ બેનેટ, ગિલ્સ બ્રાસર્ડ, ડેવિડ ક્યુશ અને પીટર શોર દ્વારા ફંડામેન્ટલ ફિઝિક્સ:** ક્વોન્ટમ ઇન્ફર્મેશનમાં તેમના સંશોધન માટે પુરસ્કાર વહેંચવામાં આવ્યો હતો.

આયુષ્માન ઉત્કૃષ્ટ એવોર્ડ્સ 2022

- આયુષ્માન ભારત પ્રધાન-જન આરોગ્ય યોજના (AB PM-JAY)ના અમલીકરણમાં ટોચના પ્રદર્શનકર્તાઓને આયુષ્માન શ્રેષ્ઠતા પુરસ્કારો એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા.

અગત્યના મુદ્દા

- AB PMJAYની અમલીકરણ એજન્સી નેશનલ હેલ્થ ઓથોરિટીએ આયુષ્માન એક્સેલન્સ એવોર્ડ રજૂ કર્યો.
- આરોગ્ય મંથન 2022ના પ્રસંગે તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું, જે AB PMJAYના 4 વર્ષ અને આયુષ્માન ભારત ડિજિટલ મિશન (ABDM)ના એક વર્ષ અમલીકરણને ચિહ્નિત કરે છે.
- આ પુરસ્કારો AB PMJAY હેઠળ ટોચના પ્રદર્શન કરનારા રાજ્યો, પ્રધાન મંત્રી આરોગ્ય મિત્ર અને જાહેર હોસ્પિટલોને સન્માનિત કરે છે.

- તેમને ABDM હેઠળ રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો, જિલ્લાઓ, ખાનગી અને સરકારી આરોગ્ય સુવિધાઓ અને ડિજિટલ હેલ્થ સોલ્યુશન્સને પણ એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા.

આયુષ્માન એક્સેલન્સ એવોર્ડ 2022ના વિજેતાઓ

- ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ:** આંધ્ર પ્રદેશ
- ટોપ પરફોર્મિંગ ડિસ્ટ્રિક્ટ:** આંધ્ર પ્રદેશમાં પાર્વતીપુરમ માન્યા
- ટોચની કામગીરી કરતી સરકારી સુવિધા:** કર્ણાટકમાં જિલ્લા હોસ્પિટલ ધારવાડ
- શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરતા રાજ્યો:** કેરળ, મેઘાલય, ગુજરાત, મણિપુર, ઝારખંડ, ઉત્તરાખંડ, છત્તીસગઢ અને મધ્ય પ્રદેશ
- શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરતા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો:** ચંદીગઢ અને જમ્મુ અને કાશ્મીર
- ABHA સાથે સંકળાયેલા સૌથી વધુ આરોગ્ય રેકૉર્ડ ધરાવતા ટોચના સરકારી સંકલનકારો:** નેશનલ ઇન્ફોર્મેટિક્સ સેન્ટર
- ABHA સાથે સંકળાયેલા ઉચ્ચતમ આરોગ્ય રેકૉર્ડ સાથેનું શ્રેષ્ઠ ખાનગી સંકલનકાર:** એકા કેર

AB PMJAY

- AB PMJAY 23 સપ્ટેમ્બર, 2018ના રોજ લોન્ચ કરવામાં આવી હતી. તે સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવતી સૌથી મોટી આરોગ્ય વીમા યોજના છે. આ સંપૂર્ણપણે કેશલેસ અને પેપરલેસ સ્કીમ દર વર્ષે પરિવાર દીઠ રૂ. 5 લાખ સુધીની ગૌણ અને તૃતીય આરોગ્ય હોસ્પિટલમાં દાખલ થવાની જોગવાઈ કરે છે. આ યોજના સમગ્ર ભારતમાં 10.74 કરોડ નબળા પરિવારોને સહાય પૂરી પાડે છે. તેનો અમલ નેશનલ હેલ્થ ઓથોરિટી (NHA) દ્વારા કરવામાં આવે છે.

આયુષ્માન ભારત હેલ્થ એકાઉન્ટ (ABHA) શું છે?

- આયુષ્માન ભારત હેલ્થ એકાઉન્ટ (ABHA) એ નેશનલ હેલ્થ ઓથોરિટી (NHA) દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ એક અનોખું હેલ્થ આઈડી છે. તે 14 અંકના ઓળખ નંબરનો ઉપયોગ કરે છે જે આધાર કાર્ડ અથવા મોબાઇલ નંબરનો ઉપયોગ કરીને જનરેટ થાય છે. તે વપરાશકર્તાઓને હોસ્પિટલો, ક્લિનિક્સ, વીમા પ્રદાતાઓ અને અન્ય સંબંધિત હિતધારકો સાથે તેમના આરોગ્ય રેકૉર્ડને ડિજિટલ રીતે શેર કરવાની મંજૂરી આપે છે.

36મી નેશનલ ગેમ્સ

- વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ તાજેતરમાં ગુજરાતના અમદાવાદમાં 36મી નેશનલ ગેમ્સનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ભારતની નેશનલ ગેમ્સ 2022 આ વર્ષે 29 સપ્ટેમ્બરથી 12 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાઈ હતી.
- તે અમદાવાદ, ગાંધીનગર, સુરત, વડોદરા, રાજકોટ અને ભાવનગરમાં યોજાઈ હતી.
- આ ઇવેન્ટમાં એથલેટિક્સ, ફીલ્ડ હોકી, ફૂટબોલ, વોલીબોલ, ટેબલ ટેનિસ, સ્કેટબોર્ડિંગ, કબડ્ડી, માલખંબા વગેરે જેવી રમતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.
- આ ઇવેન્ટમાં 28 રાજ્યો અને 8 કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની ટીમો ભાગ લીધો હતો.
- ભારતીય સશસ્ત્ર દળોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી એક ટીમે પણ ગુજરાત 2022માં ભાગ લીધો.
- બે નવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો - લદ્દાખ અને દાદરા અને નગર હવેલી અને દમણ અને દીવે - આ વર્ષે નેશનલ ગેમ્સમાં પદાર્પણ કર્યું હતું.
- આ ગેમ્સની છેલ્લી આવૃત્તિ 2015માં કેરળમાં યોજાઈ હતી.

રાષ્ટ્રીય રમતો

- રાષ્ટ્રીય રમતોની શરૂઆત ઓલિમ્પિક ચળવળમાંથી થઈ હતી, જે 1920ના દાયકામાં ભારતમાં અત્યંત લોકપ્રિય બની હતી. શરૂઆતના વર્ષોમાં ભારતની રાષ્ટ્રીય રમતોનું આયોજન ભારતીય ઓલિમ્પિક રમતો તરીકે કરવામાં આવ્યું હતું.
- લાહોરમાં 1924ની ભારતીય ઓલિમ્પિક ગેમ્સની 9 મી આવૃત્તિથી, આ રમતો ભારતના મુખ્ય શહેરોમાં દર બે વર્ષે યોજાય છે. 1940માં, ભારતીય ઓલિમ્પિક રમતોનું રાષ્ટ્રીય રમત તરીકે આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- તેમાં દેશના વિવિધ ભાગોના ખેલાડીઓ વચ્ચે સ્પર્ધાનો સમાવેશ થાય છે. ઉત્તર પ્રદેશના લખનૌ શહેરે સ્વતંત્ર ભારતમાં રાષ્ટ્રીય રમતોની શરૂઆતની આવૃત્તિનું આયોજન કર્યું હતું. આ ગેમ્સનો સમયગાળો અને નિયમો ભારતીય ઓલિમ્પિક સંઘના અધિકારક્ષેત્રમાં છે.

ભારતીય ઓલિમ્પિક સંઘ

- ભારતીય ઓલિમ્પિક એસોસિએશન ઓલિમ્પિક ગેમ્સ, એશિયન ગેમ્સ અને અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય રમતગમતના કાર્યક્રમોમાં ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે રમતવીરોની

પસંદગી કરવા માટે જવાબદાર છે. તે આ ઇવેન્ટ્સનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી ટીમોનું સંચાલન કરવા માટે પણ જવાબદાર છે.

નોબેલ પુરસ્કાર 2022

- સ્વાંતે પાબોને 3 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ મેડિસિનમાં નોબેલ પુરસ્કાર એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- સ્વાંતે પાબોને પેલેઓજેનોમિક્સમાં તેમના અગ્રણી કાર્ય માટે મેડિસિનમાં નોબેલ પુરસ્કાર મળ્યો હતો. પેલેઓજેનોમિક્સ એ વિજ્ઞાનની એક શાખા છે જે લુપ્ત થતી પ્રજાતિઓમાંથી પ્રાપ્ત જીનોમિક માહિતીના પુનર્નિર્માણ અને વિશ્લેષણ સાથે કામ કરે છે.
- તેઓએ એ પણ શોધ્યું કે લગભગ 70,000 વર્ષ પહેલાં આફ્રિકા છોડ્યા પછી લુપ્ત હોમિનિનના જનીનો હોમો સેપિયન્સમાં સ્થાનાંતરિત થયા હતા.
- પોસ્ટડોક્ટરલ વિદ્યાર્થી તરીકે, પાબોએ માનવ ઉત્ક્રાંતિના ક્ષેત્રમાં મુખ્ય અગ્રણી એલન વિલ્સન સાથે મળીને નિએન્ડરથલ્સમાંથી ડીઓક્સીરીબોન્યુક્લીક એસિડ (ડીએનએ)નું વૈજ્ઞાનિક સંશોધન કરવા માટેની પદ્ધતિઓ વિકસાવવામાં મદદ કરી.
- તેમણે 40,000 વર્ષ જૂના હાડકાના ટુકડામાંથી મિટોકોન્ડ્રીયલ જીનોમના એક ભાગને અનુક્રમિત કરવા માટે તેમની અત્યાધુનિક પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરવામાં સફળતા મેળવી.
- મિટોકોન્ડ્રીયલ જીનોમના ઉપયોગથી સફળતાની શક્યતા વધી જાય છે કારણ કે તે હજારો નકલોમાં હાજર છે.
- આ જીનોમની સરખામણી આધુનિક માનવીઓ અને ચિમ્પાન્ઝી સાથે કરવામાં આવી હતી અને જાણવા મળ્યું હતું કે નિએન્ડરથલ આ બે પ્રજાતિઓમાંથી આનુવંશિક રીતે અજોડ છે.
- પાબો નિએન્ડરથલના પરમાણુ જિનોમને ક્રમબદ્ધ કરવામાં અને 2010 માં જર્મનીના લીપઝિગમાં ન્યૂ મેક્સ પ્લાન્ક ઇન્સ્ટિટ્યૂટમાં પ્રકાશિત કરવામાં સફળ રહ્યા હતા.
- આ દર્શાવે છે કે નિએન્ડરથલ્સના સૌથી તાજેતરના સામાન્ય પૂર્વજ અને હાલના માનવીઓ 800,000 વર્ષ પહેલાં પૃથ્વી પર રહેતા હતા.

નાનસેન એવોર્ડ

- ભૂતપૂર્વ જર્મન ચાન્સેલર એન્જેલા મર્કેલને તાજેતરમાં નાનસેન રેફ્યુજી એવોર્ડ મળ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- ભૂતપૂર્વ જર્મન ચાન્સેલર એન્જેલા મર્કેલને ઓફિસમાં હતા ત્યારે શરણાર્થીઓને આશ્રય આપવા બદલ UNHCR નાનસેન પુરસ્કાર મળ્યો હતો.
- 2015 અને 2016માં, જ્યારે મર્કેલ ચાન્સેલર હતા, ત્યારે જર્મનીએ 1.2 મિલિયનથી વધુ શરણાર્થીઓ અને આશ્રય શોધનારાઓને આવકાર્યા, ખાસ કરીને સીરિયાથી.
- UNHCRએ મર્કેલના આશ્રય શોધનારાઓનું રક્ષણ કરવા, તેમને યુદ્ધનો સામનો કર્યા પછી ટકી રહેવા અને પુનર્નિર્માણ કરવામાં મદદ કરવાના નિર્ધારને માન્યતા આપી.
- નાનસેન પ્રાઈઝ 10 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના જીનીવામાં એક સમારોહમાં મર્કેલ અને અન્ય વિજેતાઓને આપવામાં આવ્યો.
- જ્યારે મર્કેલને USD 150,000 નું રોકડ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયું, જ્યારે પ્રાદેશિક વિજેતાઓને દરેક USD 50,000 પ્રાપ્ત થયા.

નાનસેન એવોર્ડ

- શરણાર્થીઓ, રાજ્યવિદોહા અથવા વિસ્થાપિત લોકોની સહાયમાં તેમના યોગદાનને માન્યતા આપવા માટે યુનાઈટેડ નેશન્સ હાઈ કમિશનર ફોર રેફ્યુજીસ (UNHCR) દ્વારા દર વર્ષે કોઈ વ્યક્તિ, જૂથ અથવા સંસ્થાને નાનસેન પ્રાઈઝ આપવામાં આવે છે.
- તે 1954માં શરણાર્થીઓ, આર્કટિક સંશોધક અને માનવતાવાદી માટેના પ્રથમ સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ઉચ્ચ કમિશનર ફ્રિડટ્જોફ નાનસેનના માનમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- એલેનોર રૂઝવેલ્ટ આ એવોર્ડ મેળવનાર પ્રથમ વ્યક્તિ છે. અમેરિકા, યુરોપ, આફ્રિકા, એશિયા અને મધ્ય પૂર્વ માટે પ્રાદેશિક પુરસ્કારો 2017થી રજૂ કરવામાં આવી રહ્યા છે.

UNHCR શું છે?

- UNHCR એ શરણાર્થીઓ અને વિસ્થાપિત અને રાજ્યવિહીન સમુદાયોના રક્ષણમાં સામેલ યુએન એજન્સી છે. તેમાં તેમના સ્વૈચ્છિક પ્રત્યાવર્તન, સ્થાનિક એકીકરણ અને વિદેશી દેશમાં પુનઃસ્થાપનનો સમાવેશ થાય છે.

ભૌતિકશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022

- એલેન એસ્પેક્ટ, જ્હોન એફ. ક્લોઝર અને એન્ટોન ઝીલિંગરે સંયુક્તપણે ભૌતિકશાસ્ત્રમાં “એન્ટેંગલ ફોટોન સાથેના પ્રયોગો માટે, બેલની અસમાનતાના ઉલ્લંઘનની સ્થાપના અને અગ્રણી ક્વોન્ટમ માહિતી વિજ્ઞાન” માટે નોબેલ પુરસ્કાર જીત્યો છે.

અગત્યની માહિતી

- બે વિજેતાઓ-જ્હોન ક્લોઝર અને એલેન એસ્પેક્ટ-એ ક્વોન્ટમ એન્ટેંગલમેન્ટની વિભાવનાને મજબૂત કરવા અને વધુ જટિલ પ્રયોગો વિકસાવવા પર કામ કર્યું હતું, જેણે ખાસ કરીને બેલ જોડીઓનું સર્જન, પ્રક્રિયા અને માપન ઘટનાનું નિદર્શન કર્યું હતું. ત્રીજા પુરસ્કાર વિજેતા, એન્ટોન ઝીલિંગર, ક્વોન્ટમ ક્લિપ્ટોગ્રાફી જેવા સંશોધન અને એપ્લિકેશન બંનેમાં એન્ટેંગલમેન્ટ અને બેલ જોડીના તેમના નવીન ઉપયોગ માટે પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

મહત્વ

- ક્વોન્ટમ માહિતી વિજ્ઞાન સુરક્ષિત માહિતી ટ્રાન્સફર, ક્વોન્ટમ કમ્યુટિંગ અને સેન્સિંગ ટેકનોલોજી જેવા ક્ષેત્રોમાં સંભવિત અસરોની વ્યાપક શ્રેણી ધરાવે છે.
- ક્વોન્ટમ ટેકનોલોજીની સૌથી પરિપક્વ એપ્લિકેશનમાંની એક ક્વોન્ટમ ક્લિપ્ટોગ્રાફી છે, જે એ હકીકતનો લાભ લે છે કે એન્ટેંગલ સિસ્ટમમાં એક કણમાં થયેલા ફેરફારો બીજાને અસર કરે છે.

ક્વોન્ટમ એન્ટેંગલમેન્ટ

- તે એક એવી ઘટના છે કે જેના દ્વારા એક કણોની જોડી, જેને ફોટોન કહે છે, જે વહેંચાયેલ સ્થિતિ (shared state)માં અસ્તિત્વમાં હોય છે જ્યાં તેઓ પૂરક ગુણધર્મો ધરાવે છે, જેમાં એક કણના ગુણધર્મોને માપવાથી, તમે આપમેળે બીજા કણના ગુણધર્મોને જાણી શકો છો. બે કણો કેટલા દૂર પરિવહન થાય છે તે ધ્યાનમાં લીધા વિના આ સાચું છે.

રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022

- રસાયણશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર તાજેતરમાં બેરી શાર્પલેસ, મોર્ટન મેલ્ડલ અને કેરોલીન બર્ટોઝીને એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- યુ.એસ.ના કેરોલીન બર્ટોઝી અને બેરી શાર્પલેસ અને ડેનમાર્કના મોર્ટન મેલ્ડલને ક્લિક રસાયણશાસ્ત્રના નવા ક્ષેત્રની પહેલ કરવા અને દવા અને અન્ય ક્ષેત્રોમાં તેમની સંભવિતતા દર્શાવવા માટે નોબેલ પુરસ્કાર મળ્યો.
- તેઓએ એવી પ્રતિક્રિયાઓ શોધી કાઢી છે જે પરમાણુઓને એકસાથે સ્નેપ થવા દે છે, નવા સંયોજનોની રચનાને સક્ષમ કરે છે અને કોષ જીવવિજ્ઞાનમાં આંતરદૃષ્ટિ પ્રદાન કરે છે.
- તાજેતરના નોબેલ પારિતોષિક સાથે, ડૉ. શાર્પલેસ બે નોબેલ પારિતોષિક મેળવનારા થોડાક વૈજ્ઞાનિકોમાંના એક બન્યા. તેણે 2001માં આ પ્રતિષ્ઠિત એવોર્ડ જીત્યો હતો. બે વાર નોબેલ પારિતોષિક મેળવનાર અન્ય વિજેતાઓમાં બે વખત ભૌતિકશાસ્ત્ર માટે પુરસ્કાર જીતનાર જ્હોન બાર્ડીન, ભૌતિકશાસ્ત્ર અને રસાયણશાસ્ત્ર માટે પુરસ્કાર મેળવનાર મેરી ક્યુરી, શાંતિ અને રસાયણશાસ્ત્ર માટે પુરસ્કાર મેળવનાર લિનસ પાઉલિંગ અને રસાયણશાસ્ત્રમાં બે વાર પુરસ્કાર જીતનાર ફ્રેડરિક સેંગરનો સમાવેશ થાય છે.
- ડૉ. મેડલ અને ડૉ. શાર્પલેસ (એકબીજાથી સ્વતંત્ર) એ કોપર-ઉત્પ્રેરિત એઝાઇડ-આલ્કાઇન સાયક્લોએડીશન (CuAAC) પ્રતિક્રિયા હાંસલ કરી, જે તબીબી રસાયણશાસ્ત્ર જેવા ક્ષેત્રોમાં લોકપ્રિય રીતે ઉપયોગમાં લેવાય છે.
- બર્ટોઝીએ જીવંત જીવોની અંદર ક્લિક પ્રતિક્રિયાઓ પર કામ કરીને ક્લિક રસાયણશાસ્ત્રના ક્ષેત્રમાં સુધારો કર્યો. આ બાયોર્થોગોનલ પ્રતિક્રિયાઓ કોષની સામાન્ય રસાયણશાસ્ત્રને અસર કરતી નથી.

2022નું સાહિત્યનું નોબેલ પારિતોષિક

- ફ્રેન્ચ લેખિકા એની આર્નોક્સને તાજેતરમાં સાહિત્ય માટે નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર મળ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- એની આર્નોક્સ, જેમની કૃતિઓ મોટે ભાગે આત્મકથનાત્મક છે, તેણીની હિંમત અને ક્લિનિકલ કુનેહની માન્યતામાં સાહિત્ય માટે નોબેલ પારિતોષિક મેળવ્યું હતું, જેની સાથે તેણીએ સાહિત્ય દ્વારા તેમના જીવનને ઉજાગર કર્યું હતું.
- તેણીના કાર્યો મોટાભાગે સમાજશાસ્ત્ર તરફ વલણ ધરાવે છે, જે ગર્ભપાત અને અન્ય સામાજિક મુદ્દાઓ જેવા વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- તે સમાજશાસ્ત્રીઓ પિયર બોર્ડિયુ, સિમોન ડી બ્યુવોર અને મે 1968ની સામાજિક અશાંતિથી પ્રભાવિત છે.

- અમેરિકન કવિ લુઇસ ગ્લકને 2020 માટે એવોર્ડ મળ્યાના 3 વર્ષ બાદ આ એવોર્ડ મેળવનારી તે બીજી મહિલા છે.
- તેમની નોંધપાત્ર કૃતિઓમાં પ્રથમ વખત “ક્લીન આઉટ” અને “અ સિમ્પલ પેશન”નો સમાવેશ થાય છે.
- તેમની કૃતિઓ નોર્મેન્ડીના નાના શહેરમાં તેમના બાળપણના દિવસો દર્શાવે છે
- આર્નોક્સનું આંતરરાષ્ટ્રીય બેસ્ટસેલર “ધ યર્સ” છે, જે તેના જીવનના 70 વર્ષનો ઇતિહાસ દર્શાવે છે. આ કાર્યને 2019માં ઇન્ટરનેશનલ બુકર પ્રાઇઝ માટે શોર્ટલિસ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું. આમાં યુદ્ધ પછીના ફ્રાન્સ અને જાતીય મુક્તિ અને ઉપભોક્તાવાદ તરફના પરિવર્તનનો સમાવેશ થાય છે.

સાહિત્યમાં નોબેલ પુરસ્કાર

- સાહિત્યમાં નોબેલ પારિતોષિક દર વર્ષે એવા લેખકોને સન્માનિત કરવા માટે આપવામાં આવે છે જેમની રચનાઓ આદર્શવાદ પર કેન્દ્રિત હોય છે. આ પ્રતિષ્ઠિત આંતરરાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર સૌપ્રથમ 1901 માં સુલી પ્રુધોમને તેમના કાવ્યાત્મક કાર્યોના સન્માનમાં એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો. 2022 સુધીમાં તે 115 વખત 119 નોબેલ પુરસ્કાર વિજેતાઓને એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.

2022 માટે સાસ્ત્ર રામાનુજન પુરસ્કાર

- 2022 માટે SASTRA રામાનુજન પુરસ્કાર યુનિકિંગ ટેંગને એનાયત કરવામાં આવશે.

અગત્યની માહિતી

- યુનિકિંગ ટેંગ યુ.એસ.એ.ના બર્કલે સ્થિત યુનિવર્સિટી ઓફ કેલિફોર્નિયામાં સહાયક પ્રોફેસર છે.
- SASTRA રામાનુજન પ્રાઇઝ કમિટી અનુસાર સુશ્રી યુનિકિંગનું કાર્ય અત્યાધુનિક તકનીકોનું અદ્યતન સંયોજન દર્શાવે છે, જેમાં મોડ્યુલર કર્વનું અંકગણિત અને ભૂમિતિ તથા શિમુરા વેરાઇટી કેન્દ્રિય ભૂમિકા ભજવે છે, અને આ ક્ષેત્રમાં તેના પરિણામો અને પદ્ધતિઓ ભવિષ્યના સંશોધન પર મોટી અસર કરશે.
- 2005માં \$10,000ના રોકડ પુરસ્કાર સાથે સન્મુદા આર્ટસ, સાયન્સ, ટેકનોલોજી એન્ડ રિસર્ચ એકેડમી (SASTRA) દ્વારા સ્થપાયેલ પુરસ્કાર, વાર્ષિક ધોરણે 32 વર્ષ અને તેનાથી ઓછી ઉંમરના વ્યક્તિઓને આપવામાં આવે છે જેમણે ગણિતના ક્ષેત્રમાં ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન આપ્યું છે અને શ્રીનિવાસ રામાનુજથી ખૂબ પ્રભાવિત થયા હોય છે.

નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર 2022

- 7 ઓક્ટોબર, 2022 માટે નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર બેલારુસિયન માનવાધિકાર હિમાયતી એલેસ બિયાલિઆત્સ્કી, યુક્રેનિયન માનવ અધિકાર સંસ્થા સેન્ટર ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ અને રશિયન માનવ અધિકાર સંસ્થા મેમોરિયલને એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- બેલારુસ, રશિયા અને યુક્રેનમાં વ્યક્તિઓ કે સંસ્થાઓને નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર એનાયત થવા સાથે, યુક્રેન પર રશિયન આક્રમણ વિશે ગર્ભિત સંદેશો મોકલવામાં આવી રહ્યો છે.
- આ પુરસ્કાર વિજેતાઓએ ત્રણ પડોશી દેશોમાં માનવાધિકાર, લોકશાહી અને શાંતિપૂર્ણ સહઅસ્તિત્વની હિમાયત કરી છે.
- તેમણે વર્ષોથી રાજકીય સત્તાની ટીકા કરવાના અધિકારને સમર્થન આપ્યું છે અને નાગરિકોના મૂળભૂત અધિકારોનું રક્ષણ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.
- વધુમાં, તેમણે માનવ અધિકારોના ઉલ્લંઘન, યુદ્ધ અપરાધો અને સત્તાના દુરુપયોગના કેસોની જાણ કરવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી.

એલેસ બિયાલિઆત્સ્કી કોણ છે ?

- એલેસ બિલ્યાત્સ્કીએ 1980ના દાયકાના મધ્યમાં બેલારુસમાં લોકશાહી ચળવળ શરૂ કરી હતી. તેમણે બેલારુસના રાષ્ટ્રપતિ એલેક્ઝાંડર લુકાશેન્કોને સરમુખત્યારશાહી સત્તા આપનાર વિવાદાસ્પદ બંધારણીય ફેરફારોનો વિરોધ કરવા 1996માં વિઆસ્ના (સ્પ્રિંગ) નામની સંસ્થાની સ્થાપના કરી હતી. બિલ્યાત્સ્કીને તાજેતરમાં 2020માં લુકાશેન્કો સરકાર સામે સામૂહિક વિરોધ શરૂ કરવા બદલ કેદ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે હજુ પણ જેલમાં છે. 2020માં, તેમને સ્વીડિશ રાઇટ લાઇવલીહુડ ફાઉન્ડેશન તરફથી રાઇટ લાઇવલીહુડ એવોર્ડ (વૈકલ્પિક નોબેલ) મળ્યો.

રશિયન માનવ અધિકાર સંગઠન ‘મેમોરિયલ’

- ભૂતપૂર્વ સામ્યવાદી શાસનના દમનનો ભોગ બનેલા લોકોની યાદમાં ભૂતપૂર્વ સોવિયેત સંઘના માનવાધિકાર કાર્યકરો દ્વારા 1987માં સ્મારકની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. રશિયાની સૌથી મોટી માનવાધિકાર સંસ્થા તરીકે, તે દેશમાં રાજકીય સત્તાવાળી અને માનવાધિકાર ઉલ્લંઘનના ડેટા રેકૉર્ડ કરવામાં સામેલ હતી. તે હાલમાં રશિયન સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા બંધ અને નાબૂદ છે.

સિવિલ લિબર્ટીઝ માટે કેન્દ્ર

- 2007માં સ્થપાયેલ, સેન્ટર ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ યુક્રેનમાં લોકશાહી અને માનવ અધિકારોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કામ કરી રહ્યું છે. તે નાગરિક સક્રિયતા, જાહેર અભિપ્રાય, જાહેર નીતિઓ અને માનવ અધિકારોના પ્રચાર માટે હિમાયત કરે છે. રશિયન આક્રમણ બાદ, તે યુદ્ધગ્રસ્ત યુક્રેનમાં નાગરિકો વિરુદ્ધ રશિયન યુદ્ધ અપરાધોની ઓળખ અને દસ્તાવેજીકરણમાં સામેલ છે.

મોઢેરા

- ગુજરાતમાં મોઢેરાને ભારતમાં પ્રથમ રાઉન્ડ ધ ક્લોક સૌર ઉર્જાથી ચાલતું ગામ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

અગત્યના મુદ્દા

- ગુજરાતના મહેસાણા જિલ્લાનું મોઢેરા ગામ ભારતનું પ્રથમ 24X7 સૌર ઉર્જાથી ચાલતું ગામ બન્યું છે.
- આ ગામમાં ગ્રાઉન્ડ માઉન્ટેડ સોલાર પ્લાન્ટ છે.
- આ ગામના ઘરોમાં 1 kWની ક્ષમતા ધરાવતી એક હજારથી વધુ સોલાર પેનલ પણ સ્થાપિત કરવામાં આવી છે, જે તેના રહેવાસીઓને દિવસના 24 કલાક અને અઠવાડિયાના 7 દિવસ મફત સૌર ઉર્જા મેળવવામાં મદદ કરે છે.
- આ તમામ સોલાર સિસ્ટમ્સ બેટરી એનર્જી સ્ટોરેજ સિસ્ટમ (BESS) સાથે જોડાયેલ છે.
- દિવસ દરમિયાન સોલાર પેનલ ગામમાં વીજળી પૂરી પાડશે અને સાંજે ઘરો BESS દ્વારા સંચાલિત થશે.
- આ પ્રોજેક્ટને બે તબક્કામાં અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો, જેમાં રાજ્ય દ્વારા તેના અમલીકરણ માટે 12 હેક્ટર જમીન ફાળવવામાં આવી હતી. આ પ્રોજેક્ટ માટે કેન્દ્ર અને રાજ્ય બંને સરકારોએ આશરે રૂ. 80 કરોડનું રોકાણ કર્યું છે.
- તેનાથી લોકોને વીજળીના બિલમાં 60થી 100 ટકાની બચત કરવામાં મદદ મળશે.

મોઢેરા ગામ

- મોઢેરા ગામ ગુજરાતના મહેસાણા જિલ્લાથી 25 કિમી અને રાજ્યની રાજધાની ગાંધીનગરથી લગભગ 100 કિમી દૂર આવેલું છે. આ ગામ પુષ્પાવતી નદીના કિનારે આવેલું છે અને 2,436 હેક્ટર જમીનમાં ફેલાયેલું છે. અહીં પ્રસિદ્ધ સૂર્ય મંદિર આવેલું છે, જે ચાલુક્ય વંશના ભીમ પ્રથમના શાસનકાળ દરમિયાન બનાવવામાં આવ્યું હતું. મંદિરનું નિર્માણ સ્થાપત્યની મારુ-ગુર્જરા શૈલી (ચાલુક્ય શૈલી)માં કરવામાં

આવ્યું હતું. તાજેતરમાં, આ પ્રાચીન સ્થળ સૌર ઉર્જાથી ચાલતી 3D પ્રોજેક્શન સુવિધાથી સજ્જ હતું જે પ્રવાસીઓને ગામના ઇતિહાસની સમજ પૂરી પાડશે. આ મંદિરમાં હેરિટેજ લાઇટિંગના તાજેતરના ઉદ્ઘાટનથી તે સૌર ઉર્જાથી સંચાલિત થનારું ભારતનું પ્રથમ હેરિટેજ સ્થળ બન્યું છે.

અર્થશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022

- રોયલ સ્વીડિશ એકેડેમી ઓફ સાયન્સે બેન એસ. બર્નાન્કે, ડગ્લાસ ડબલ્યુ. ડાયમંડ અને ફિલિપ એચ. ડાયબવિગને અર્થશાસ્ત્રમાં 2022નો નોબેલ પુરસ્કાર એનાયત કર્યો.

અગત્યની માહિતી

- બેન એસ. બર્નાન્કે, ડગ્લાસ ડબલ્યુ. ડાયમંડ અને ફિલિપ એચ. ડાયબવિગને બેંકો અને નાણાકીય કટોકટી પર સંશોધન માટે અર્થશાસ્ત્રમાં 2022 નો નોબેલ પુરસ્કાર મળ્યો.
- નોબેલ સમિતિના જણાવ્યા મુજબ, ત્રણેય વિજેતાઓએ અર્થતંત્રમાં બેંકોની ભૂમિકા વિશેની અમારી સમજમાં નોંધપાત્ર સુધારો કર્યો છે, ખાસ કરીને નાણાકીય કટોકટી દરમિયાન, અને તેમના સંશોધનમાં એક મહત્વપૂર્ણ તારણ એ છે કે બેંકના પતનને ટાળવું શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

ડગ્લાસ ડબલ્યુ ડાયમંડ અને ફિલિપ એચ ડાયબવી

- ડાયમંડ અને ડાયબવિગ બંનેએ સાથે મળીને બેંકો શા માટે અસ્તિત્વમાં છે, સમાજમાં તેમની ભૂમિકા કેવી રીતે તેઓને તેમના તોળાઈ રહેલા પતન અંગેની અફવાઓ પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનાવે છે અને સમાજ આ નબળાઈને કેવી રીતે ઘટાડી શકે છે તે સમજાવતા સૈદ્ધાંતિક મોડલ વિકસાવવા સાથે કામ કર્યું હતું.
- આ આંતરદૃષ્ટિ આધુનિક બેંક નિયમનનો પાયો બનાવે છે.

બેન એસ. બર્નાન્કે

- ભૂતપૂર્વ ફેડરલ રિઝર્વના અધ્યક્ષ બેન બર્નાન્કે 1930 ના દાયકાના મહામંદીનું વિશ્લેષણ કર્યું, જે આધુનિક ઇતિહાસમાં સૌથી ખરાબ આર્થિક કટોકટી છે. અન્ય વસ્તુઓની સાથે, તેણે બતાવ્યું કે કટોકટી આટલી ઊંડી અને લાંબી બનતી વખતે બેંક રન કેવી રીતે નિર્ણાયક પરિબળ હતા.
- ઐતિહાસિક સ્ત્રોતો અને આંકડાકીય પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને, બર્નાન્કેના પૃથ્થકરણે દર્શાવ્યું હતું કે કુલ સ્થાનિક ઉત્પાદનમાં ઘટાડા માટે કયા પરિબળો મહત્વપૂર્ણ છે.

આર્થિક વિજ્ઞાનમાં Sveriges Riksbank પ્રાઇઝ

- આલ્ફ્રેડ નોબેલની યાદમાં આર્થિક વિજ્ઞાનમાં સ્વેડિશ રિક્સબેંક પુરસ્કાર આપવામાં આવે છે.
- જ્યારે આલ્ફ્રેડ નોબેલે તેમની વસિયતમાં અર્થશાસ્ત્રના પુરસ્કારનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો, ત્યારે સ્વેડિશ રિક્સબેંકે 1968માં આ પુરસ્કારની સ્થાપના કરી હતી અને રોયલ સ્વીડિશ એકેડેમી ઓફ સાયન્સને 1969થી શરૂ થતા ઇકોનોમિક સાયન્સમાં વિજેતાઓની પસંદગી કરવાનું કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હતું.

હૈદરાબાદને વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022

- હૈદરાબાદને પ્રતિષ્ઠિત 'વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022' મળ્યો છે.

અગત્યના મુદ્દા

- હૈદરાબાદે પેરિસ, બોગોટા, મેક્સિકો સિટી, મોન્ટ્રીયલ અને ફોર્ટલેક્સ જેવા શહેરોને હરાવીને વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022 જીત્યો છે.
- હૈદરાબાદને ઇન્ટરનેશનલ એસોસિએશન ઓફ હોર્ટિકલ્ચર પ્રોડ્યુસર્સ (AIPH) 2022માં એવોર્ડ મળ્યો હતો.
- દક્ષિણ કોરિયાના જેજુમાં આયોજિત IUCN લીડર્સ ફોરમ ખાતે ખાસ વિશેષ પર્વ રાત્રિભોજન દરમિયાન છ કેટેગરી હેઠળના વિજેતાઓની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
- આ પુરસ્કારની છ કેટેગરી Living Green for Biodiversity, Living Green for Climate Change, Living Green for Health and Wellbeing, Living Green for Water, Living Green for Social Cohesion ☑ Living Green for Economic Recovery and Inclusive Growth છે.
- હૈદરાબાદે AIPH ઇવેન્ટ દરમિયાન "લિવિંગ ગ્રીન ફોર ઇકોનોમિક રિકવરી એન્ડ ઇનફ્લૂસીવ ગ્રોથ" જીત્યો.
- "લિવિંગ ગ્રીન ફોર ઇકોનોમિક રિકવરી એન્ડ ઇનફ્લૂસીવ ગ્રોથ" શ્રેણી એવી સિસ્ટમ અને સોલ્યુશન્સ બનાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે જે તમામ શહેરના રહેવાસીઓને આર્થિક કટોકટીમાંથી બહાર આવવા અને વિકાસ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- આ કેટેગરીમાં હૈદરાબાદના નામાંકન માટે આઉટર રિંગ રોડની હરિયાળી રજૂ કરવામાં આવી હતી.

આઉટર રિંગ રોડ

- હૈદરાબાદમાં આઉટર રિંગ રોડ (ORR)ને "Green Necklace to the State of Telangana" કહેવામાં આવે છે.

- તેને સત્તાવાર રીતે જવાહરલાલ નેહરુ આઉટર રિંગ રોડ કહેવામાં આવે છે.
- આ 158 કિલોમીટર લાંબો 8-લેન રિંગ રોડ એક્સપ્રેસવે હૈદરાબાદને ઘેરે છે.
- તે હૈદરાબાદથી વિજયવાડા અને વારંગલ સુધીના વિવિધ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો વચ્ચે રાજ્ય ધોરીમાર્ગો સાથે જોડાણની સુવિધા આપે છે.
- આ પ્રોજેક્ટ આંધ્રપ્રદેશની રાજ્ય સરકાર દ્વારા હૈદરાબાદ ગ્રોથ કોરિડોર લિમિટેડ (HGCL) નામના સ્પેશિયલ પર્પઝ વ્હીકલ (SPV) દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- આ પ્રોજેક્ટનો ઉદ્દેશ્ય શહેરમાં પ્રદૂષણ ઘટાડવા, ભીડ ઘટાડવા અને રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો અને રાજ્ય ધોરીમાર્ગોને જોડીને હૈદરાબાદના મુખ્ય ભાગો અને શહેરની બહારના વિવિધ શહેરી ગાંઠો સુધી ઝડપી પહોંચ પ્રદાન કરવાનો છે.

DefExpo 2022

- દ્વિવાર્ષિક DefExpoની 12મી આવૃત્તિ ગુજરાતમાં 18થી 22 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાઈ હતી.

અગત્યના મુદ્દા

- DefExpo 2022ની થીમ 'Path to Pride' હતી, જે આત્મનિર્ભર ભારત તરફ ભારત સરકારના દ્રષ્ટિકોણને અનુરૂપ છે.
- પ્રથમ વખત આ કાર્યક્રમમાં માત્ર ભારતીય પ્રદર્શકોને જ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- જો કે, વિદેશી કંપનીઓને ભારતીય સ્ટાર્ટઅપ્સ અને કંપનીઓમાં રોકાણ કરવા માટે આમંત્રિત કરીને શો દરમિયાન સેમિનાર અને મીટિંગ્સનું આયોજન કરવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું.
- આ ઇવેન્ટ અમદાવાદ અને ગાંધીનગરમાં યોજાશે, જેમાં સશસ્ત્ર દળો, ડિફેન્સ પબ્લિક સેક્ટર અંડરટેકિંગ્સ (DPSUs) અને ખાનગી સંસ્થાઓના સાધનો અને કૌશલ્યોનું જીવંત પ્રદર્શન સામેલ હતું.
- આ 7 નવી સંરક્ષણ કંપનીઓની રચનાના એક વર્ષની ઉજવણીને ચિહ્નિત કરશે, જે અગાઉના ઓર્ડનન્સ ફેક્ટરી બોર્ડ (OFB)માંથી અલગ કરવામાં આવી છે. આ કંપનીઓએ પ્રથમ વખત DefExpoમાં ભાગ લીધો.
- ભારતીય પેવેલિયન - ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ડિફેન્સ પ્રોડક્શનનું મુખ્ય પેવેલિયન - સ્વદેશી સંરક્ષણ ઉત્પાદનો, સ્ટાર્ટઅપ્સ, સંરક્ષણમાં AI સહિતની નવીનતમ તકનીકોના વિકાસનું પ્રદર્શન કરશે.

- આ પેવેલિયનમાં લગભગ 50 ભારતીય સ્ટાર્ટઅપ્સે તેમના ઉત્પાદનોનું પ્રદર્શન કર્યું.
- આ ઇવેન્ટ દરમિયાન, પ્રથમ વખત, રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોએ પેવેલિયન સ્થાપિત કર્યું.
- ઇવેન્ટના ભાગરૂપે, આર્મી, નેવી, એર ફોર્સ, કોસ્ટ ગાર્ડ અને DRDO એ સાબરમતી રિવર ફ્રન્ટ પર જમીન, નૌકા અને હવાઈ પ્રક્રિયાઓ અને પ્રણાલીઓનું જીવંત પ્રદર્શન કર્યું.
- આ કાર્યક્રમમાં ભારત-આફ્રિકા સંરક્ષણ સંવાદની બીજી આવૃત્તિનું આયોજન પણ સામેલ હતું, જેમાં વિવિધ આફ્રિકન દેશોના સંરક્ષણ પ્રધાનો એ ભાગ લીધો.
- એક અલગ હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્ર (IOR) પ્લસ કોન્કલેવ પણ યોજાયું.
- DefExpo 2022નું ફોકસ આફ્રિકા અને IORના દેશોમાં સંરક્ષણ નિકાસને વેગ આપવાનું હતું.
- ઇવેન્ટ દરમિયાન 451 કરારો પર હસ્તાક્ષર થવાની અપેક્ષા છે, જેમાં સમજૂતી કરાર, ટેકનોલોજી કરારોના હસ્તાંતરણ અને પ્રોડક્ટ લોન્ચનો સમાવેશ થાય છે.
- આ કરારોની કિંમત 1.5 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુ હોવાનો અંદાજ છે.

બુકર પ્રાઈઝ 2022

- શેહાન કરુણાતિલકાને તાજેતરમાં તેમની નવલકથા “ધ સેવન મૂન્સ ઓફ માલી અલ્મેડા” માટે 2022 માટે બુકર પ્રાઈઝ મળ્યું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- શ્રીલંકાના લેખક શેહાન કરુણાતિલકાને “ધ સેવન મૂન્સ ઓફ માલી અલ્મેડા” માટે બુકર પુરસ્કાર મળ્યો.
- આ સાથે શેહાન કરુણાતિલકા આ પ્રતિષ્ઠિત સાહિત્ય પુરસ્કાર મેળવનાર બીજા શ્રીલંકન બન્યા.
- આ પુરસ્કાર મેળવનાર પ્રથમ શ્રીલંકાના માર્કલ ઓડાન્જે છે, જેમણે 1992માં તેમના કાર્ય “ધ ઇંગ્લિશ પેશન્ટ” માટે આ એવોર્ડ જીત્યો હતો.
- કરુણાતિલકે વર્ષો દરમિયાન ત્રણ ચિત્ર પુસ્તકો અને બે નવલકથાઓ પ્રકાશિત કરી હતી.
- 2010માં, તેમણે “ચાઇનામેન: ધ લિજેન્ડ ઓફ પ્રીપ મેથ્યુ” નામનું તેમનું પ્રથમ પુસ્તક પ્રકાશિત કર્યું. આ કૃતિને 2012નું કોમનવેલ્થ બુક પ્રાઈઝ મળ્યું અને લેખકને વૈશ્વિક માન્યતા મળી.

- અગાઉ, તેમની પ્રથમ હસ્તપ્રત “ધ પેઇન્ટર” વર્ષ 2000માં ગ્રેટિયન પ્રાઈઝ માટે શોર્ટલિસ્ટ કરવામાં આવી હતી. જો કે, તે ક્યારેય પ્રકાશિત થયું ન હતું.
- પ્રસિદ્ધ નવલકથાઓ ઉપરાંત, કરુણાતિલકાએ ધ ગાર્ડિયન, રોલિંગ સ્ટોન, વિક્કડન, જીક્યુ, કોન્કે નાસ્ટ અને નેશનલ જિયોગ્રાફિક માટે સંગીત, રમતગમત અને પ્રવાસ પર વિશેષતાઓ પણ લખી છે.
- તેમની પાસે સિંગાપોર, લંડન, કોલંબો, સિડની અને એમ્સ્ટરડેમમાં જાહેરાત એજન્સીઓ, ટેક ફર્મ્સ, મીડિયા હાઉસ, સ્ટાર્ટ-અપ્સ અને બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ માટે લખવાનો 20 વર્ષથી વધુનો અનુભવ છે.

બુકર પ્રાઈઝ

- બુકર પુરસ્કાર એ અંગ્રેજીમાં લખાયેલી અને યુનાઇટેડ કિંગડમ અથવા આયર્લેન્ડમાં પ્રકાશિત થયેલી શ્રેષ્ઠ નવલકથાને માન્યતા આપવા માટે વાર્ષિક ધોરણે આપવામાં આવતો સાહિત્યિક પુરસ્કાર છે.
- શરૂઆતમાં, પુરસ્કાર માત્ર કોમનવેલ્થ દેશો, આયર્લેન્ડ અને દક્ષિણ આફ્રિકાના લેખકો દ્વારા લખાયેલ નવલકથાઓને માન્યતા આપી.
- 2014માં, તેને કોઈપણ અંગ્રેજી ભાષાની નવલકથાનો સમાવેશ કરવા માટે વિસ્તૃત કરવામાં આવ્યું હતું.

પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022

- પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022નું આયોજન આવતા વર્ષે 31 જાન્યુઆરીથી 11 ફેબ્રુઆરી દરમિયાન મધ્યપ્રદેશમાં થવાનું છે.

અગત્યના મુદ્દા

- પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022નું આયોજન મધ્ય પ્રદેશના 8 શહેરોમાં કરવામાં આવશે - ભોપાલ, ઇન્દોર, ઉજ્જૈન, ગ્વાલિયર, જબલપુર, મંડલા, ખરગોન (મહેશ્વર) અને ખાલાઘાટ.
- તેમાં 8,500 ખેલાડીઓ ભાગ લેશે.
- આ એડિશનમાં રમતગમતના ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત વોટર સ્પોર્ટ્સ સહિત કુલ 27 સ્પોર્ટ્સ ડિસિપ્લિનનો સમાવેશ કરવામાં આવશે.
- આ એડિશનમાં કેનો સ્લેલોમ, કેચકિંગ, કેનોઇંગ અને રોઇંગ જેવા સ્પોર્ટ્સ ફિલ્ડ દર્શાવવામાં આવશે.

- ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સની યજમાની કરનાર મધ્યપ્રદેશ પાંચમું રાજ્ય હશે. અગાઉની આવૃત્તિઓ નવી દિલ્હી, મહારાષ્ટ્ર, આસામ અને હરિયાણામાં યોજાઈ હતી.
- 2021 ની આવૃત્તિ હરિયાણામાં જૂન 2022 માં યોજવામાં આવી હતી જ્યારે તે COVID-19 રોગચાળાને કારણે મુલતવી રાખવામાં આવી હતી.
- હરિયાણાએ 2018માં ગેમ્સની પ્રથમ આવૃત્તિ જીતી હતી. મહારાષ્ટ્રે 2019 અને 2020ની આવૃત્તિ જીતી હતી.
- 2021ની આવૃત્તિમાં હરિયાણાએ મહારાષ્ટ્રને હરાવીને 137 મેડલ જીત્યા હતા.

ખેલો ઇન્ડિયા

- ખેલો ઇન્ડિયા પહેલ 2017 માં ભારત સરકાર દ્વારા નીચા સ્તરે બાળકોને સામેલ કરીને દેશમાં રમતની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ પહેલ હેઠળ, ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ (KIYG) અને ખેલો ઇન્ડિયા યુનિવર્સિટી ગેમ્સ (KIUG)નું આયોજન દર વર્ષે કરવામાં આવે છે જ્યાં યુવાનો અનુક્રમે તેમના રાજ્યો અને યુનિવર્સિટીઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. આ પહેલ 2018માં નવી દિલ્હીમાં ખેલો ઇન્ડિયા સ્કૂલ ગેમ્સથી શરૂ થઈ હતી. 2019 માં, ઇવેન્ટનું નામ બદલીને ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ રાખવામાં આવ્યું હતું.

સખારોવ પુરસ્કાર 2022

- વિચારની સ્વતંત્રતા માટે 2022 સખારોવ પુરસ્કાર યુક્રેનિયન લોકોને એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

અગત્યના મુદ્દા

- વિચારની સ્વતંત્રતા માટે 2022 સખારોવ પુરસ્કાર યુક્રેનના લોકોને એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો, જેનું પ્રતિનિધિત્વ તેમના પ્રમુખ, ચૂંટાયેલા નેતાઓ અને નાગરિક સમાજ કરે છે.
- તે યુક્રેનિયન લોકોની બહાદુરીનું સન્માન કરે છે જેઓ રશિયન આક્રમણથી પ્રભાવિત થયા છે અને યુદ્ધના મેદાનમાં સ્વતંત્રતા, લોકશાહી, કાયદાના શાસન અને યુરોપીયન મૂલ્યોની રક્ષામાં તેમની ભૂમિકાનું સન્માન કરે છે.
- આ એવોર્ડ 14 ડિસેમ્બરે સ્ટ્રાસબર્ગમાં આપવામાં આવશે.
- સાખારોવ પુરસ્કારમાં 50,000 યુરોની ઈનામની રકમ હોય છે. તે યુક્રેનિયન નાગરિક સમાજના પ્રતિનિધિઓને વિતરિત કરવામાં આવશે.

- આ બીજી વખત છે જ્યારે યુરોપિયન યુનિયનના ધારાશાસ્ત્રીઓએ રશિયાને સંદેશ મોકલવા માટે એવોર્ડનો ઉપયોગ કર્યો છે.
- ગયા વર્ષે, સખારોવ પુરસ્કાર જેલમાં બંધ રશિયન વિપક્ષી નેતા એલેક્સી નેવલનીને આપવામાં આવ્યો હતો.
- ભૂતકાળમાં આ એવોર્ડ જીતનાર અન્ય લોકોમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ નેલ્સન મંડેલા, પાકિસ્તાની શિક્ષણ કાર્યકર્તા મલાલા યુસુફઝાઈ અને બેલારુસના ડેમોક્રેટિક વિરોધનો સમાવેશ થાય છે.

વિચારની સ્વતંત્રતા માટે સાખારોવ પુરસ્કાર

- વિચારની સ્વતંત્રતા માટે સાખારોવ પુરસ્કાર એવા વ્યક્તિઓ અથવા જૂથોને આપવામાં આવે છે જેમણે માનવ અધિકારો અને વિચારની સ્વતંત્રતાના સંરક્ષણ માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કર્યું છે. આ પુરસ્કાર રશિયન વૈજ્ઞાનિક આંદ્રે સખારોવના માનમાં આપવામાં આવ્યો છે. તેની સ્થાપના યુરોપિયન સંસદ દ્વારા ડિસેમ્બર 1988 માં કરવામાં આવી હતી. તે ડિસેમ્બરમાં સંસદના સ્ટ્રાસબર્ગ હેમીસાઇકલ (રાઉન્ડ ચેમ્બર) ખાતે રજૂ કરવામાં આવે છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના નેલ્સન મંડેલા અને રશિયાના એનાટોલી માર્યેન્કો આ એવોર્ડ મેળવનાર પ્રથમ છે.

આન્દ્રે સખારોવ કોણ હતા ?

- આન્દ્રે સખારોવ સોવિયેત પરમાણુ ભૌતિકશાસ્ત્રી અને નોબેલ પુરસ્કાર વિજેતા હતા જેમણે પરમાણુ નિઃશસ્ત્રીકરણ, શાંતિ અને માનવ અધિકારોની હિમાયત કરી હતી.
- તેઓ USSRના થર્મલ ન્યુક્લિયર વેપનને ડિઝાઇન કરવા માટે પ્રખ્યાત છે.
- સોવિયેત યુનિયનમાં નાગરિક સ્વતંત્રતા અને નાગરિક સુધારાની હિમાયત કર્યા પછી તેમણે સરકાર દ્વારા સતાવણીનો સામનો કરવો પડ્યો.
- તેમણે પરમાણુ પ્રસારનો વિરોધ કર્યો અને વાતાવરણીય પરીક્ષણો બંધ કરવા હાકલ કરી. તેમણે 1963માં મોસ્કોમાં હસ્તાક્ષર કરાયેલ આંશિક ટેસ્ટ પ્રતિબંધ સંધિની રચનામાં પણ ભૂમિકા ભજવી હતી.

પુરુષ અને મહિલા ક્રિકેટરોને સમાન વેતન

- ભારતીય ક્રિકેટ કંટ્રોલ બોર્ડ (BCCI) એ જાહેરાત કરી કે તે પુરુષો અને મહિલાઓ બંને માટે સમાન વેતન આપશે.

અગત્યના મુદ્દા

- 15મી BCCI એપેક્સ કાઉન્સિલના સભ્યોએ તાજેતરમાં કોન્ટ્રાક્ટેડ મહિલા ક્રિકેટરો માટે નવી પે ઇક્વિટી પોલિસી લાગુ કરવા સર્વસંમતિથી ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. આ સુનિશ્ચિત કરશે કે પુરૂષ અને મહિલા ક્રિકેટરો બંને માટે સમાન વેતન આપવામાં આવે.

આ નિર્ણયથી ખેલાડીઓ પર કેવી અસર પડશે?

- નવી 'પે ઇક્વિટી પોલિસી' હેઠળ મહિલા ક્રિકેટરોને પુરૂષોની બરાબરી પર મેચ ફી મળશે. તેને ટેસ્ટ મેચ માટે 15 લાખ રૂપિયા, વનડે માટે 6 લાખ રૂપિયા અને T20 મેચ માટે 3 લાખ રૂપિયા મળશે. પહેલા મહિલા ક્રિકેટરોને ટેસ્ટ માર્ચ માટે માત્ર 4 લાખ રૂપિયા, ટી-20 અને ODI માટે 1 લાખ રૂપિયા મળતા હતા. મેચ ફી ઉપરાંત મહિલા ક્રિકેટરોને રિટેનરશિપ સિસ્ટમ હેઠળ પણ ચૂકવણી કરવામાં આવે છે. દર વર્ષે ગ્રેડ Aના ક્રિકેટરને 50 લાખ રૂપિયા, ગ્રેડ Bના ખેલાડીઓને 30 લાખ રૂપિયા અને C ગ્રેડના ખેલાડીઓને 10 લાખ રૂપિયા મળે છે. પુરૂષ ક્રિકેટરો, જેઓ વધુ સંખ્યામાં રમતો રમે છે, તેમને રૂ. 7 કરોડથી રૂ. 1 કરોડની વચ્ચે પગાર મળે છે. BCCIએ હજુ સુધી રિટેનરશિપ સિસ્ટમમાં કોઈ ફેરફાર કર્યો નથી.

અન્ય કયા દેશો રમતગમતમાં સમાન વેતન ઓફર કરે છે?

- જુલાઈ 2022માં, ન્યુઝીલેન્ડ તેના ક્રિકેટરો માટે વેતન સમાનતા રજૂ કરનાર પ્રથમ દેશ બન્યો. આ અંતર્ગત આંતરરાષ્ટ્રીય અને સ્થાનિક સ્તરની મહિલા અને પુરૂષ ખેલાડીઓને તમામ ફોર્મેટ અને સ્પર્ધામાં સમાન મેચ ફી મળશે.

PMAY-U પુરસ્કાર 2021

- 2021 PMAY-U પુરસ્કારો ગુજરાતના રાજકોટ ખાતે આયોજિત એક કાર્યક્રમમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.

PMAY-U પુરસ્કારો

- કેન્દ્રીય આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા 2019માં પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના-શહેરી હેઠળ અમલીકરણ અને નવીનતા માટે PMAY-U એવોર્ડની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- PMAY-U ભારતના શહેરી વિસ્તારોમાં રહેઠાણની અછતને પહોંચી વળવા માટે 2015માં શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

- તે 2022 સુધીમાં 1.12 કરોડ આવાસ એકમો બાંધવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે.
- આ પુરસ્કાર યોજનાના ઉદ્દેશ્યોને પ્રાપ્ત કરવા માટે રાજ્યો, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો અને શહેરી સ્થાનિક સંસ્થાઓના પ્રયત્નોને માન્યતા આપવા માટે આપવામાં આવે છે.
- આ પુરસ્કારોની 3 વ્યાપક શ્રેણીઓ છે:**
  - રાજ્ય પુરસ્કાર, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અને નગર પંચાયત એવોર્ડ
  - વિશેષ શ્રેણી પુરસ્કાર
  - લાભાર્થી પુરસ્કાર
- આ પહેલ હેઠળ, રાજ્યો, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો અને ULB વચ્ચે તંદુરસ્ત સ્પર્ધાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે 100-દિવસની ચેલેન્જ શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ પડકારમાં, 100 દિવસના સમયગાળામાં તેમના પ્રદર્શનનું મૂલ્યાંકન ચોક્કસ પૂર્વ-નિર્ધારિત સૂચકાંકો પર કરવામાં આવે છે. ચેલેન્જમાં તેમના પ્રદર્શનને એવોર્ડ માટે 50% વેઇટેજ આપવામાં આવે છે.
- મૂલ્યાંકનના કેટલાક માપદંડો છે - 100 દિવસનો પડકાર (50% વેઇટેજ), પ્લાનનો અમલ (25% વેઇટેજ), આઉટરીચ અને પારદર્શિતા (15% વેઇટેજ) અને આયોજન માટે સંસ્થાકીય આર્કિટેક્ચર (10% વેઇટેજ).

2021 PMAY-U એવોર્ડ કોને મળ્યો?

- 2021 પુરસ્કારો આ પુરસ્કારોની બીજી આવૃત્તિ છે.
- રાજ્યોમાં, ઉત્તર પ્રદેશ, મધ્ય પ્રદેશ, તમિલનાડુ ટોચના પ્રદર્શન કરનારા છે.
- 2019 પુરસ્કારો માટે શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનારા રાજ્યો ઉત્તર પ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ અને આંધ્રપ્રદેશ હતા.
- પૂર્વોત્તર અને પહાડી રાજ્યોમાં ત્રિપુરા ટોચના પરફોર્મર તરીકે ઉભરી આવ્યું હતું. રાજ્યને 2019 માટે પણ એવોર્ડ મળ્યો હતો.
- જમ્મુ અને કાશ્મીર અને દાદરા અને નગર હવેલી અને દમણ અને દીવને 'બેસ્ટ પરફોર્મિંગ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો' તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

Best Countries 2022 રેન્કિંગ

- અમેરિકન મીડિયા કંપની યુએસ ન્યૂઝ એન્ડ વર્લ્ડ રિપોર્ટ તાજેતરમાં 'બેસ્ટ કન્ટ્રીઝ 2022' રેન્કિંગ બહાર પાડી છે.

અગત્યના મુદ્દા

- બેસ્ટ કન્ટ્રીઝ 2022 રેન્કિંગમાં 73 લાક્ષણિકતાઓને આધારે 85 દેશોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે, જે સાહસ, ચપલતા, ઉદ્યોગસાહસિકતા, વ્યવસાય માટે મુક્ત, સામાજિક ઉદ્દેશ્ય અને જીવનની ગુણવત્તા સહિત 10 પેટા-શ્રેણીઓમાં વર્ગીકૃત થયેલ છે.
- **85 દેશોની 4 બેન્યમાર્કના આધારે પસંદગી કરવામાં આવી હતી:**
  1. ઉચ્ચ GDP ધરાવતા ટોચના 100 દેશો
  2. ઉચ્ચ FDI પ્રવાહ
  3. 2016 અને 2020 વચ્ચે આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસનનું આગમન
  4. 2015 અને 2019 વચ્ચે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર માનવ વિકાસ સૂચકાંકમાં ટોચના 150 દેશો
- આ અહેવાલ યુએસ ન્યૂઝ એન્ડ વર્લ્ડ રિપોર્ટ, BAV ગ્રુપ અને પેન્સિલવેનિયા યુનિવર્સિટી ખાતેની વોર્ટન સ્કૂલનો સંયુક્ત પ્રયાસ છે. આ રેન્કિંગ નિષ્ણાતો, બિઝનેસ લીડર્સ અને વૈશ્વિક નાગરિકોના સર્વેક્ષણ પર આધારિત છે.
- 2022ના સર્વેક્ષણમાં યુકેનમાં ચાલી રહેલ યુદ્ધ, કુગાવો અને આર્થિક પતનનો ભય, કોવિડ-19 રોગચાળા પછી મહિલાઓના નેતૃત્વ અને વૈશ્વિક નેતૃત્વને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું.
- 14.52 ટકાનું સર્વોચ્ચ વેઇટેજ “જીવનની ગુણવત્તા” પેરામીટરને આપવામાં આવ્યું છે, જેમાં સારી નોકરી, આર્થિક રીતે સ્થિર, કુટુંબને અનુકૂળ, આવક સમાનતા, રાજકીય રીતે સ્થિર અને સુરક્ષિત જાહેર શિક્ષણ જેવી પેટા શ્રેણીઓ છે.

આ અહેવાલમાં ભારતનું પ્રદર્શન કેવું રહ્યું?

- 85 દેશોમાં ભારત 31મા ક્રમે રહ્યું છે.
- ઓપન-ટુ-બિઝનેસ સબ-કેટેગરી હેઠળ, ભારતે સૌથી સસ્તા ઉત્પાદન ખર્ચમાં 100 ટકા સ્કોર કર્યો છે.
- તેણે અન્ય પેટા-કેટેગરીમાં ઓછા સ્કોર કર્યા.
  1. કરવેરાના અનુકૂળ વાતાવરણમાં, તેણે 100 માંથી 16.2 અંક મેળવ્યા
  2. બિન-ભ્રષ્ટ કેટેગરીમાં સ્કોર 18.1 હતો.
  3. પારદર્શક સરકારી નીતિઓમાં, તેણે માત્ર 3.5નો સ્કોર કર્યો.
- ઓપન-ટુ-બિઝનેસ શ્રેણીમાં ભારતનો કુલ સ્કોર 37 છે.
- **જીવનની ગુણવત્તાના વિભાગ હેઠળ, ભારતે નીચે મુજબ સ્કોર કર્યા:**
  1. આવક સમાનતામાં 9
  2. સારી રીતે વિકસિત જાહેર આરોગ્ય પ્રણાલીમાં 3
  3. નાણાકીય રીતે સ્થિરમાં 9

અન્ય દેશોએ કેવું પ્રદર્શન કર્યું?

- એકંદર રેન્કિંગમાં, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ ટોચ પર છે, ત્યારબાદ જર્મની, કેનેડા, યુએસ અને સ્વીડનનું સ્થાન છે.
- પાવર અને ચપલતા રેન્કિંગ જેવી ઘણી પેટા કેટેગરીમાં યુએસ ટોચ પર હતું.
- ટોચના 50 પરફોર્મર્સમાં રશિયા (36મો રેન્ક)માં 12 ટકાનો નોંધપાત્ર ઘટાડો જોવા મળ્યો છે.
- રેન્કિંગમાં સૌથી ખરાબ પ્રદર્શન કરનારા બેલારુસ (85મો રેન્ક), ઉઝબેકિસ્તાન (8મો રેન્ક) અને ઈરાન (83મો રેન્ક) છે.

ગોવા પર્પલ ફેસ્ટ

- ગોવાના મુખ્યમંત્રી પ્રમોદ સાવંતે જાન્યુઆરી 2023માં યોજનાર ગોવા પર્પલ ફેસ્ટ માટે લોગોનું અનાવરણ કર્યું હતું.

ગોવા પર્પલ ફેસ્ટ શું છે?

- પણજીમાં આવતા વર્ષે 6થી 8 જાન્યુઆરી દરમિયાન “પર્પલ ફેસ્ટ: સેલિબ્રેટિંગ ડાયવર્સિટી”નું આયોજન કરવામાં આવશે.
- આ કાર્યક્રમનું આયોજન સંયુક્ત રીતે સમાજ કલ્યાણ અને મનોરંજન મંડળીઓના નિર્દેશાલય, ગોવાના સહયોગથી કરવામાં આવશે.
- આ પ્રકારનો પ્રથમ ઉત્સવ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને લાભ આપશે.
- આ એક અનોખી ત્રણ દિવસની ઇવેન્ટ છે જેનો ઉદ્દેશ્ય દર્શાવવાનો છે કે લોકો કેવી રીતે એકસાથે આવીને સમર્થન આપવા અને સમાજમાં દરેકને સામેલ થવાનો અનુભવ કરાવે છે.
- લાઇવ પર્ફોર્મન્સ, ભવ્ય પ્રદર્શનો, રમતગમતની પ્રવૃત્તિઓ, ઇમર્સિવ એક્સપિરિયન્સ ઝોન અને ઇનોવેશન ફેર હશે.
- તેમાં વિવિધ સ્પર્ધાઓ, સુલભ મૂવી સ્ક્રીનીંગ, એક મેગા કાર રેલી અને સમાવેશી શિક્ષણ, રોજગાર, પ્રવાસન અને સ્વતંત્ર જીવન જેવા વિષયો પર ચર્ચાઓનો સમાવેશ થશે.
- આ ઇવેન્ટનો ઉદ્દેશ દિવ્યાંગતા પ્રત્યે સમાજનો દૃષ્ટિકોણ બદલવાનો અને આ અવરોધોને દૂર કરવા માટે PwDs સાથે સહયોગ કરવાનો છે.
- તેનો ધ્યેય એવો સમાજ બનાવવાનો છે કે જ્યાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ સમાજમાં સમાવવાની અપેક્ષા રાખવાને બદલે સમાજમાં સમાવિષ્ટ અનુભવે.

શા માટે આ ઇવેન્ટ માટે જાંબલી પસંદ કરવામાં આવી હતી?

- તાજેતરના વર્ષોમાં, જાંબલી રંગ લોકપ્રિય રીતે દિવ્યાંગતા સાથે સંકળાયેલો છે. તે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ દ્વારા કાર્યબળમાં તેમજ સમાજમાં આપેલા યોગદાન વિશે ઉભરતી હકારાત્મક વાર્તાને ચિહ્નિત કરે છે. આ રંગનો ઉપયોગ પ્રચારકો, સમાવર્તી સંસ્થાઓ અને સરકારો દ્વારા દિવ્યાંગ લોકોની શક્તિનો ઉલ્લેખ કરવા માટે કરવામાં આવે છે.

વિશ્વની સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેન

- સ્વિસ રેલવેની 175મી વર્ષગાંઠ દરમિયાન સ્વિટ્ઝર્લેન્ડમાં વિશ્વની સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેનનું સંચાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેન

- આ પેસેન્જર ટ્રેન 1.9 કિમી લાંબી છે, જેમાં 100 કોચ છે. તે પ્રાડામાં અલબુલા ટનલથી ફિલિસુરની બહારના લેન્ડવાસર વાયડક્ટ સુધી 15.5 માઇલ ચાલી હતી. બરગુન ખાતે યાત્રા સમાપ્ત થઈ. તે પ્રસિદ્ધ અલ્બુલા-બર્નિના રૂટ - યુનેસ્કોની વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ દ્વારા મુસાફરી કરી હતી. આ મુસાફરી દરમિયાન ટ્રેને 22 ટનલ અને 48 પુલ પરથી મુસાફરી કરી હતી.
- આ ટ્રેનનું સંચાલન 7 ટ્રેન ડ્રાઇવરો અને 21 ટેકનિશિયન દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઐતિહાસિક યાત્રાની તૈયારીમાં લગભગ 8 મહિનાનો સમય લાગ્યો હતો. 2,990 ટન વજન ધરાવતી આ ટ્રેન સરેરાશ 30 થી 35 કિમી પ્રતિ કલાકની ઝડપ જાળવી રાખવામાં સફળ રહી હતી.
- સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેનની મુસાફરીનો અગાઉનો રેકૉર્ડ 1991માં નેશનલ બેલ્જિયન રેલ્વે કંપની દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો.

સ્વિટ્ઝર્લેન્ડની ટ્રેન સેવાઓનો ઇતિહાસ

- સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ, તેના સમયના પાબંદ રેલ્વે માટે જાણીતું છે, તેણે તાજેતરમાં પેસેન્જર ટ્રેન સેવાઓની 175મી વર્ષગાંઠની ઉજવણી કરી. પ્રથમ ટ્રેન સેવા 8 ઓગસ્ટ, 1847ના રોજ શરૂ કરવામાં આવી હતી, જે ઝુરિચને બેડેન સાથે જોડતી હતી. રેલ્વે લાઇને મુસાફરીનો સમય 3 કલાકથી ઘટાડીને 45 મિનિટ કર્યો. આજે પણ તેનો ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે.

QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023

- QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023 ચુકે સ્થિત રેન્કિંગ ઓથોરિટી ક્વેક્વેરેલી સાયમન્ડ્સ (QS) દ્વારા બહાર પાડવામાં આવી હતી.

QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ

- QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ Quacquarelli Symonds (QS) દ્વારા વાર્ષિક ધોરણે બહાર પાડવામાં આવે છે. તે એશિયા ખંડની ટોચની યુનિવર્સિટીઓને પ્રકાશિત કરે છે. આ રેન્કિંગ 11 સૂચકાંકો પર આધારિત છે. આ સૂચકાંકોમાં શૈક્ષણિક પ્રતિષ્ઠા, નોકરીદાતાની પ્રતિષ્ઠા, ફેકલ્ટી/વિદ્યાર્થી ગુણોત્તર, આંતરરાષ્ટ્રીય સંશોધન નેટવર્ક વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.
- 2023નું રેન્કિંગ 15મી આવૃત્તિ છે. તેમાં 757 સંસ્થાઓ સામેલ હતી. આ તેને પ્રદેશ માટે અત્યાર સુધીનું સર્વોચ્ચ રેન્કિંગ બનાવે છે. મેઇનલેન્ડ ચીનની સંસ્થાઓ (128 સંસ્થાઓ), ભારત (118), જાપાન (106) અને દક્ષિણ કોરિયા (88) રેન્કિંગમાં પ્રભુત્વ ધરાવે છે.

QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023ના મુખ્ય તારણો

- QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023 ની ટોચની પરફોર્મર ચીનની પેકિંગ યુનિવર્સિટી છે જેનો એકંદર સ્કોર 100 છે.
- અન્ય ટોચના કલાકારો સિંગાપોરની નેશનલ યુનિવર્સિટી (97.4) અને ચીન સ્થિત સિંઘુઆ યુનિવર્સિટી (97.3) છે.
- ટોચની 10 પ્રદર્શન કરતી યુનિવર્સિટીઓમાંથી પાંચ ચીનની હતી.
- કુલ 118 ભારતીય સંસ્થાઓ પ્રતિષ્ઠિત રેન્કિંગમાં સ્થાન ધરાવે છે. 5 IIT, IISc અને દિલ્હી યુનિવર્સિટીએ રેન્કિંગમાં ટોચના 100માં પ્રવેશ કર્યો છે.
- IIT-બોમ્બે રેન્કિંગમાં ટોચ પર છે. તેની રેન્કિંગ 42 થી વધીને 40 થઈ ગઈ છે.
- ભારતમાં બીજા ક્રમે શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનાર IIT દિલ્હી છે, જે 46મા ક્રમે છે.
- ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ (IISc), બેંગલોર 52માં ક્રમે હતું, ત્યારબાદ IIT મદ્રાસ (53), IIT ખડગપુર (61), IIT કાનપુર (66) અને દિલ્હી યુનિવર્સિટી (85) ક્રમે છે.
- IIT રૂરકી, જવાહરલાલ નેહરુ યુનિવર્સિટી (JNU), જામિયા મિલિયા ઇસ્લામિયા (JMI) અને BITS પિલાની ટોચની 200 યુનિવર્સિટીઓમાં સામેલ છે.

- આ સાથે કુલ 19 ભારતીય યુનિવર્સિટીઓ ટોપ 200માં સામેલ છે. આ યાદીમાં સ્થાન મેળવનારી ભારતીય યુનિવર્સિટીઓની આ સૌથી વધુ સંખ્યા છે.

UNESCO-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર 2022

- ફ્રાન્કા મા-ઇલ સુલેમ યોંગે યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કારની 2022 આવૃત્તિ જીતી હતી.

યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર

- સહિષ્ણુતા અને અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે યુનેસ્કો દ્વારા દર બે વર્ષે યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર એનાયત કરવામાં આવે છે. આ એવોર્ડ યુનેસ્કોના બંધારણના આદર્શોના આધારે બનાવવામાં આવ્યો હતો.
- 1995ના સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સહિષ્ણુતા વર્ષ પછી અને મહાત્મા ગાંધીની 125મી જન્મજયંતિના સંદર્ભમાં 1996માં તેનું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ પુરસ્કાર મદનજીત સિંહ - ભૂતપૂર્વ ભારતીય કલાકાર, લેખક અને રાજદ્વારી કે જેમણે યુનેસ્કોના ગુડવિલ એમ્બેસેડર તરીકે સેવા આપી હતી તેના દાન દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું.
- આ એવોર્ડ કળા, શિક્ષણ, સંસ્કૃતિ, વિજ્ઞાન અને સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા સહિષ્ણુતા અને અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપવામાં સામેલ સંસ્થાઓ અને વ્યક્તિઓના અસાધારણ યોગદાનને સન્માનિત કરે છે. આ પુરસ્કારમાં USD 1,00,000ની ઇનામી રકમનો સમાવેશ થાય છે. તે યુનેસ્કોના સામાજિક અને માનવશાસ્ત્રીય ક્ષેત્ર દ્વારા સંચાલિત થાય છે.

ફ્રાન્કા મા-આઇલ સુલેમ યોંગ

- પત્રકાર તરીકેના 7 વર્ષના અનુભવ સાથે, ફ્રાન્કા મા-ઇલ સુલેમ યોંગ માનસિક બીમારી સંબંધિત ધારણાને બદલવાનો પ્રયાસ કરે છે.
- આર્ટ થેરાપી અને મનોવિજ્ઞાનની તાલીમ સાથે, તેણીએ બે બિન-સરકારી સંસ્થાઓ (NGO) - એફોજીનેસ મૂવમેન્ટ અને પોઝિટિવ યુથ્સ આફ્રિકા (PYA)ની સ્થાપના કરી.

- તેઓ નવ આફ્રિકન દેશોમાં કામ કરે છે - કેમરૂન, સેન્ટ્રલ આફ્રિકન રિપબ્લિક, ચાડ, કોંગો, માલી, નાઇજર, નાઇજીરીયા, સુદાન અને ટોગો.
- આ બિન-સરકારી સંસ્થાઓ દ્વારા, ફ્રાન્કા મા-આઇલ સુલેમ યોંગ સહિષ્ણુતા અને અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપી રહી છે.

ફિફા વર્લ્ડ કપ 2022

- 20 નવેમ્બર, 2022ના રોજ, કતારમાં એક રંગીન કાર્યક્રમ સાથે FIFA વર્લ્ડ કપ 2022ની શરૂઆત થઈ હતી. આ ટુર્નામેન્ટના ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં મોર્ગન ફ્રીમેન અને બીટીએસના પ્રખ્યાત ગાયક જંગકુકે હાજરી આપી હતી. આ ટુર્નામેન્ટની પ્રથમ મેચ યજમાન કતાર અને ઇક્વાડોર વચ્ચે રમાઈ હતી, આ મેચમાં યજમાન કતાર ઇક્વાડોર સામે 0-2થી હારી ગયું હતું. આ વખતે આ ટુર્નામેન્ટમાં કુલ 32 ટીમો ભાગ લઈ રહી છે.

ફૂટબોલ વર્લ્ડ કપ 2022

- ફૂટબોલ વર્લ્ડ કપ 2022નું આયોજન કતારમાં થયું. આ ટુર્નામેન્ટ 20 નવેમ્બર, 2022થી 18 ડિસેમ્બર, 2022 દરમિયાન યોજાઈ. આ પહેલો ફૂટબોલ વર્લ્ડ કપ છે જેનું આરબ વિશ્વમાં આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે. એશિયામાં આયોજિત આ બીજો ફૂટબોલ વર્લ્ડ કપ છે, જાપાન અને કોરિયાએ વર્ષ 2002માં એશિયામાં પ્રથમ વખત ફૂટબોલ વર્લ્ડ કપનું આયોજન કર્યું હતું. આ ટુર્નામેન્ટમાં કુલ 32 ટીમો ભાગ લીધો હતો.

ફિફા

- ફિફાના સભ્ય દેશોને છ સંઘો હેઠળ વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યા છે.
- ભારત એશિયન ફૂટબોલ કોન્ફેડરેશનનું સભ્ય છે.
- FIFAની સ્થાપના 1904માં ડેનમાર્ક, બેલ્જિયમ, જર્મની, નેધરલેન્ડ, સ્વીડન, સ્પેન અને સ્વિટ્ઝર્લેન્ડની સંસ્થાઓ વચ્ચેની સ્પર્ધા પર દેખરેખ રાખવા માટે કરવામાં આવી હતી. FIFAનું મુખ્યાલય ઝુરિચમાં આવેલું છે.
- FIFA એ સ્વિસ કાયદા હેઠળ સ્થાપિત ફેડરેશન છે.

પ્રથમ આવૃત્તિ

GPSC 1/2, PI, PSI/ASI/CONSTABLE,
Dy.SO, નાણા મેનેજર, કલાર્ક,
તલાટી, TET, TAT વગેરે વિવિધ
સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે
અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક

ICE®
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં સફળતા હિસાબ મહત્વાકાંક્ષીનો માટે

ભારતનો ઇતિહાસ

- GPSCની નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને અનુરૂપ સંપૂર્ણ પરીક્ષાત્મકી પુસ્તક
- અગાઉની પરીક્ષામાં પૂરતી ગોઠણ પ્રશ્નોનો સૈદ્ધાંતિક સમાવેશ
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં પૂરતી પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખીને તૈયારી ભારતના ઇતિહાસનો તાજા સરખા અભ્યાસ
- મહત્વાકાંક્ષી માહિતીના સિંગલ માટે ICE FACT અને CHAPTER FACTનો પ્રયોગ

સંપાદક
મોહિત ગોધિયા

LATEST - 2019

GPSC 1/2, PI, PSI/ASI/CONSTABLE,
S.T.I, Dy.SO, નાણા મેનેજર,
કલાર્ક, તલાટી, ટેટ, ટેટ, તલાટી
સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે
અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક

ICE®
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં સફળતા હિસાબ મહત્વાકાંક્ષીનો માટે

તાજા સરખા સમગ્રી સાથે ગણિતની મેટ્રિક ટીક

ગણિત

- GPSCની લઈને વર્ગ-3 સુધીના તમામ વિષયોનો માટે ઉપયોગી પુસ્તક
- અગાઉની પરીક્ષા પદ્ધતિને અનુરૂપ સરખા કસ્ટોમ સંપૂર્ણ પરીક્ષાત્મકી અભિવ્યક્તિ
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં પૂરતી પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખીને તૈયારી ગણિતના વિવિધ સોલિડની તાજા સરખા અભ્યાસ
- પ્રશ્નોના ગણિત ઉદાહરણો સાથે રેટીંગનો સમાવેશ
- પ્રકરણ પ્રમાણે પૂરતી અગાઉની પ્રશ્નોનો સમાવેશ

સંપાદક
મોહિત ગોધિયા

અવસર

50% DISCOUNT

TARGET

તલાટી, જી.ક્લાર્ક

FREE E-Books (PDF) | 500+ Video | Mock Test

₹999/- **3 MONTH VALIDITY**

ICE® **iceonline** એપ ડાઉનલોડ કરો **Google Play**

અવસર

50% DISCOUNT

TET 1 & 2

LIVE BATCH

FREE All Subject Material & Books | Lecture PDF | Daily/Weekly Mock Test | Reading Schedule

~~₹20,000/-~~ **₹9,999/-** **1 YEAR VALIDITY**

ICE® **iceonline** એપ ડાઉનલોડ કરો **Google Play**

NEW TEST SERIES

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES

માત્ર ₹199/-માં

DAILY RANK

- Daily Test
- Daily Merit List
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice

પ્રશ્નોત્તરી

બંધારણ અને રાજ્યવ્યવસ્થા

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. આ નવા ધ્વજમાં બે મુખ્ય ઘટકો છે: ઉપલા ડાબી બાજુએ કેન્ટન રાષ્ટ્રીય ચિહ્ન અને ફ્લાય સાઇડની મધ્યમાં નેવી બ્લુ-ગોલ્ડ અષ્ટકોણ.
2. આ નવા ધ્વજમાંથી સેન્ટ જ્યોર્જ ક્રોસ હટાવી દેવામાં આવ્યો નથી.
3. હવે ઉપર ડાબી બાજુએ ત્રિરંગો બનાવવામાં આવ્યો છે. ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. કેન્દ્રીય કેબિનેટે છત્તીસગઢ, હિમાચલ પ્રદેશ, તમિલનાડુ, કર્ણાટક અને ઉત્તર પ્રદેશની જનજાતિઓને ST શ્રેણીમાં સામેલ કરવાની મંજૂરી આપી છે.
2. જેમાં 12 સમાજનો એસટી યાદીમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.
3. તેમાં હિમાચલ પ્રદેશના સિરમૌર જિલ્લાના ટ્રાન્સ-ગિરી વિસ્તારમાં રહેતા હટ્ટી સમુદાયનો સમાવેશ થતો નથી. ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ તાજેતરમાં ઝારખંડે SCs, STs અને અન્ય લોકો માટે અનામત લંબાવ્યું તે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. ઝારખંડ રાજ્ય સરકારે પોસ્ટ્સ એન્ડ સર્વિસીસ એક્ટ, 2001માં ખાલી જગ્યાઓની ઝારખંડ અનામતમાં સુધારો કરવા માટેના બિલને મંજૂરી આપી છે.
2. આ સુધારા બિલમાં SC, ST, BC, OBC અને આર્થિક રીતે નબળા વર્ગોને 77 ટકા અનામતની જોગવાઈ છે.
3. તેણે OBC અનામત વર્તમાન 14 ટકાથી વધારીને 27 ટકા કર્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ધર્મપરિવર્તન કરનારા દલિતો માટેના કમિશન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. આ સૂચિત કમિશન મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે હાલમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અનેક અરજીઓ પેન્ડિંગ છે, જેમાં ખ્રિસ્તી અથવા ઇસ્લામમાં રૂપાંતરિત થયેલા દલિતો માટે SC અનામતના લાભોની માંગણી કરવામાં આવી છે.
2. અનુચ્છેદ-341 હેઠળ બંધારણ (અનુસૂચિત જાતિ) ઓર્ડર, 1950 જણાવે છે કે હિન્દુ ધર્મ, શીખ ધર્મ અથવા બૌદ્ધ ધર્મ સિવાયના ધર્મ સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિને અનુસૂચિત જાતિના સભ્ય તરીકે માન્યતા આપી શકાય છે.
3. મૂળ આદેશમાં અનુસૂચિત જાતિના સભ્યોને માત્ર હિંદુ ધર્મ સાથે જોડાયેલા તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. બાદમાં 1956માં શીખોને અને 1990માં બૌદ્ધોને સમાવવા માટે તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ચૂંટણી પંચની રાજકીય પક્ષોના રોકડ દાન પર પ્રતિબંધની માંગ સંદર્ભે નીચેની માગણીને ધ્યાનમાં લો:

1. ફરજિયાત ડિજિટલ/ચેક ટ્રાન્ઝેક્શન્સ: ચૂંટણી પંચે એક એન્ટિટી/વ્યક્તિને રૂ. 2,000થી વધુના તમામ ખર્ચ માટે ડિજિટલ વ્યવહારો અથવા એકાઉન્ટ પેચી ચેક ટ્રાન્સફર ફરજિયાત બનાવવા માટે હાકલ કરી છે.
2. ચૂંટણી નાણા માટે અલગ ખાતું: ચૂંટણી ખર્ચ માટે અલગ બેંક ખાતું જાળવવું એ પહેલાથી જ નિર્દેશનો એક ભાગ છે, ચૂંટણી પંચ ઇચ્છે છે કે તે ચૂંટણી આચાર નિયમો, 1961ના નિયમ 89નો ભાગ બને. આના માટે ઉમેદવારે ચૂંટણી સંબંધિત પ્રાપ્તિ અને ચૂકવણીઓ માટે અલગ ખાતું જાળવવું પડશે.
3. વિદેશી દાનમાં પારદર્શિતા: ચૂંટણી પંચે પણ ચૂંટણી સુધારણાની માંગણી કરી હતી જેથી કોઈ વિદેશી દાન રાજકીય ભંડોળમાં પ્રવેશી ન શકે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બુ કરાર હેઠળ, હાલમાં ત્રિપુરામાં અસ્થાયી રાહત શિબિરોમાં રહેતા બુ સમુદાયને રાજ્યમાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે.
2. આ કરાર હેઠળ, લાભાર્થીઓને આવાસ સહાય મળશે અને ચાર કલસ્ટરમાં સ્થાયી થશે.
3. કરાર પર હસ્તાક્ષર થયાની તારીખથી 180 દિવસની અંદર અસ્થાયી શિબિરો બંધ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રાલયે પોપ્યુલર ફ્રન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા (PFI) અને તેના સંગઠનો પર ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (પ્રિવેન્શન) એક્ટ હેઠળ આતંકવાદી જૂથો અને વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ સાથેના સંબંધો બદલ પ્રતિબંધ મૂક્યો છે.
2. ઉત્તર પ્રદેશ, કર્ણાટક અને ગુજરાતની રાજ્ય સરકારોની ભલામણોના આધારે આ પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો હતો.
3. હવે, PFI લશ્કર, JeM, અલ કાયદા, SIMI અને અન્ય ઉગ્રવાદી જૂથોને “પ્રતિબંધિત” સૂચિમાં જોડાયું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આર. વેંકટરમણી એક વકીલ છે જેમને ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં 42 વર્ષનો પ્રેક્ટિસ કરવાનો અનુભવ છે.
2. 1982માં, તેમણે સુપ્રીમ કોર્ટમાં સ્વતંત્ર પ્રેક્ટિસની સ્થાપના કરી અને 1997માં તેમને સુપ્રીમ કોર્ટના વરિષ્ઠ વકીલ તરીકે નામ આપવામાં આવ્યું.
3. તેમને કે.કે. વેણુગોપાલની જગ્યાએ ભારતના નવા CDS તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગુજરાતમાં વસતા અફઘાનિસ્તાન, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશના લઘુમતીઓને નાગરિકતા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગૃહ મંત્રાલયની સૂચના ગુજરાતના આણંદ અને મહેસાણા જિલ્લામાં રહેતા અફઘાનિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ અને પાકિસ્તાનના હિન્દુ, શીખ, બૌદ્ધ, જૈન, પારસી અને ખ્રિસ્તીઓને નાગરિકતા આપે છે.
2. આ આદેશ જિલ્લા કલેક્ટરને નાગરિકતા અધિનિયમ, 1955 હેઠળ આ લઘુમતીઓને નાગરિકતા આપવાનો અધિકાર આપે છે.
3. તાજેતરના નોટિફિકેશનથી એવા પ્રવાસીઓને ફાયદો થશે કે જેમણે પાસપોર્ટ અથવા વિઝા દ્વારા ભારતમાં પ્રવેશ કર્યો છે અને નાગરિકતા અધિનિયમ, 1955ની કલમ 5 (નોંધણી દ્વારા) અને 6 (નેચરલાઈઝેશન) હેઠળ નાગરિકતા માટે અરજી કરી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **PESA એક્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પંચાયત એક્સ્ટેન્શન ટુ શેડ્યુલ્ડ એરિયાઝ (PESA) એક્ટનો હેતુ દેશમાં અનુસૂચિત વિસ્તારોમાં રહેતા લોકો માટે પરંપરાગત ગ્રામસભાઓ દ્વારા સ્વ-શાસન સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.
2. અનુસૂચિત વિસ્તારો એવા સ્થાનો છે જે મુખ્યત્વે આદિવાસી સમુદાયો દ્વારા પ્રભુત્વ ધરાવે છે. આ વિસ્તારોને 73મા બંધારણીય સુધારા અથવા પંચાયતી રાજ અધિનિયમ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા ન હતા.
3. PESA એક્ટનો ઉદ્દેશ્ય ભારતના બંધારણના ભાગ IX ની જોગવાઈઓને અનુસૂચિત વિસ્તારો સુધી વિસ્તારવાનો નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આત્મહત્યા નિવારણ નીતિના ઉદ્દેશ્યો સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આગામી 3 વર્ષમાં આત્મહત્યા માટે અસરકારક મોનિટરિંગ મિકેનિઝમ ગોઠવવું.
2. 5 વર્ષની અંદર તમામ રાજ્યોમાં જિલ્લા માનસિક આરોગ્ય કાર્યક્રમ દ્વારા આત્મહત્યા નિવારણ સેવાઓ પ્રદાન કરતા મનોચિકિત્સક બહારના દર્દીઓ વિભાગોની સ્થાપના કરવી.
3. આગામી 8 વર્ષમાં તમામ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં માનસિક સુખાકારી અભ્યાસક્રમને એકીકૃત કરવો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

અર્થતંત્ર

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત યુકેને પછાડીને વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બની ગયું છે.
2. અર્થવ્યવસ્થાના મામલામાં ભારત હવે અમેરિકા, ચીન, જાપાન અને જર્મનીથી પાછળ છે.
3. એક દાયકા પહેલા ભારત વિશ્વની સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં 101મા ક્રમે હતું જ્યારે યુકે પાંચમા ક્રમે હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તાજેતરમાં, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (SBI) એ એક સંશોધન અહેવાલ બહાર પાડ્યો છે જેમાં જણાવાયું છે કે ભારત 2030 સુધીમાં વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બનવાની સંભાવના છે.
2. હાલમાં ભારત અર્થવ્યવસ્થાના મામલામાં અમેરિકા, ચીન, જાપાન અને જર્મનીથી પાછળ છે.
3. એક દાયકા પહેલા ભારત વિશ્વની સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં 128મા ક્રમે હતું જ્યારે યુકે પાંચમા ક્રમે હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નેશનલ હેલ્થ એકાઉન્ટ્સ 2018-2019 દર્શાવે છે કે આરોગ્યસંભાળ પર જાહેર ખર્ચ 2017-18માં 1.35 ટકાથી ઘટીને 2018-19માં 1.28 ટકા થયો હતો.
2. આ રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય નીતિ 2017 દ્વારા નિર્ધારિત લક્ષ્યાંક કરતાં ઘણું ઓછું છે, જેમાં 2025 સુધીમાં સરકારના આરોગ્ય સંભાળ ખર્ચને 2.5 ટકા સુધી વધારવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.
3. સરકારે 2018-19માં આરોગ્ય પર વ્યક્તિદીઠ રૂ. 1,815 ખર્ચા હતા, જે આ સમયગાળા દરમિયાન પ્રતિ વ્યક્તિ રૂ. 2,155 હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ પોલિસી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નેશનલ લોજિસ્ટિક્સ નીતિનો ઉદ્દેશ્ય સમગ્ર ભારતમાં માલસામાનની સરળ હિલચાલને પ્રોત્સાહન આપવાનો અને સ્થાનિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય બજારોમાં ભારતીય માલની સ્પર્ધાત્મકતાને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
2. તેનો હેતુ લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચ ઘટાડવાનો છે, જે બદલામાં અર્થતંત્રના વિવિધ ક્ષેત્રોની કાર્યક્ષમતામાં સુધારો કરશે, મૂલ્યવર્ધન અને આર્થિક વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપશે.
3. કેન્દ્રીય બજેટ 2021-22માં પ્રથમ વખત આ નીતિની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સોશિયલ સ્ટોક એક્સચેન્જ (SSE)નો વિચાર સૌપ્રથમ નાણા મંત્રી નિર્મલા સીતારમણે 2019-20ના બજેટ ભાષણ દરમિયાન રજૂ કર્યો હતો.
2. આ સ્ટોક એક્સચેન્જ પર નોટ ફોર પ્રોફિટ ઓર્ગેનાઈઝેશન્સ (NPOs)ની જાહેર કોઈ સૂચિ નથી.
3. NPO એ સમાજ અથવા સમુદાયના કલ્યાણ સાથે સંકળાયેલી સંસ્થાઓ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મૂનલાઇટિંગ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મૂનલાઇટિંગ એ એક શબ્દ છે જેનો ઉપયોગ વ્યક્તિ દ્વારા તેની પૂર્ણ-સમયની નોકરી અથવા અન્ય ઘણા કામ સિવાયની નોકરી કરવા માટે કરવામાં આવે છે.
2. પ્રાથમિક કાર્યસ્થળ માટે પ્રતિબદ્ધ હોવા છતાં ઘણી સંસ્થાઓ માટે કામ કરવાની પ્રથા એમ્પ્લોયરની જાણ વિના થઈ રહી છે.
3. ભારતીય શ્રમ કાયદાઓમાં મૂનલાઇટિંગ સંબંધિત ઘણા કાયદા અમલમાં છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોની પ્રથમ નિકાસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વેગન ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ વિકસિત દેશોમાં તેમના સમૃદ્ધ ફાઇબર, ઉચ્ચ પોષક તત્વો અને નીચા કોલેસ્ટ્રોલ સ્તરને કારણે ખૂબ જ લોકપ્રિય છે.
2. છોડ આધારિત માંસ ઉત્પાદનોની ભારતની પ્રથમ નિકાસ ગુજરાતમાં સ્થિત ભારતીય કંપની ગ્રીનેસ્ટ ફૂડ્સ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
3. ગ્રીનેસ્ટ ફૂડ્સ અને હોલસમ ફૂડ્સના સહયોગથી આ સિદ્ધિ હાંસલ કરવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ડ્રાફ્ટ નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક અથવા NCrF તાજેતરમાં કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
2. તે શાળાકીય શિક્ષણ, ઉચ્ચ શિક્ષણ, વ્યાવસાયિક તાલીમ અને કૌશલ્ય શિક્ષણ દ્વારા મેળવેલા ધિરાણને એકીકૃત કરવા શિક્ષણ પરની રાષ્ટ્રીય નીતિ 2020 હેઠળ એક માળખું છે.
3. ઉચ્ચ શિક્ષણ અને ટેકનિકલ શિક્ષણ ક્ષેત્રો માટે કોઈ પ્રકારનું માળખું પહેલેથી અસ્તિત્વમાં નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022' સમિત સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિટનું તાજેતરમાં ગૃહમંત્રી શ્રી અમિત શાહે ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.
2. ઇન્વેસ્ટ કર્ણાટક 2022 સમિટ એ એક વૈશ્વિક રોકાણ સમિટ છે જે બેંગલુરુમાં વિદેશી રોકાણને આકર્ષવા અને આગામી દાયકા માટે વૃદ્ધિ યોજના ઘડવા માટે યોજવામાં આવી રહી છે.
3. આ ત્રણ દિવસીય સમિટ આ વર્ષે 2 નવેમ્બરે શરૂ થઈ હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ભારતની સંરક્ષણ નિકાસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત આફ્રિકામાં ટોચના સંરક્ષણ નિકાસકાર તરીકે ઉભરી આવ્યું છે. તે ભવિષ્યમાં ખંડની દરિયાઈ, એરોસ્પેસ અને સંરક્ષણ જરૂરિયાતોને પૂરી કરી શકે છે.
2. મોરેશિયસ, મોઝામ્બિક અને સેશેલ્સ 2017 અને 2021 વચ્ચે મેડ-ઇન-ઇન્ડિયા શસ્ત્રોના ટોચના આયાતકારો છે.
3. આફ્રિકાની અંદર, 2017-2021માં ભારતમાંથી થતી સંરક્ષણ નિકાસમાં મોરેશિયસનો હિસ્સો 6.6 ટકા હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇલેક્ટ્રોનિક મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્લસ્ટર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મહારાષ્ટ્રમાં ગ્રીનફિલ્ડ EMC પ્રોજેક્ટ પુણે નજીક રંજનગાંવ ખાતે રૂ. 492.85 કરોડના ખર્ચે સ્થાપવામાં આવશે.
2. રાજ્યમાં આ બીજો EMC પ્રોજેક્ટ હશે. આનાથી રૂ. 2,000 કરોડથી વધુનું રોકાણ થવાની ધારણા છે.
3. મહારાષ્ટ્રની રાજ્ય ઔદ્યોગિક એજન્સી અને મહારાષ્ટ્ર ઔદ્યોગિક વિકાસ નિગમને કેન્દ્ર સરકારની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સૌથી મોટી કોલસા ખાણની હરાજી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કોમર્શિયલ કોલસાની હરાજીના છઠ્ઠા રાઉન્ડમાં કેન્દ્રીય કોલસા મંત્રાલયે 11 રાજ્યોમાં 305 મિલિયન ટનના સંચિત પીક રેટ (cumulative peak rate-PRC) સાથે 141 ખાણો હરાજી માટે મૂકી છે.
2. તેમાંથી, 71 નવી કોલસાની ખાણો છે, 61 પાછલા હપ્તામાંથી રોલઓવર છે અને 8ને પ્રથમ સિંગલ બિડ મળી છે.
3. આ કોલસાની ખાણો ઝારખંડ, છત્તીસગઢ, ઓડિશા, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, પશ્ચિમ બંગાળ, આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણા, રાજસ્થાન, તમિલનાડુ અને બિહારમાં આવેલી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઈન્ડિયા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત સરકાર દ્વારા 3 નવેમ્બર, 2022ના રોજ ઈન્ડિયા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ (IIPDF)ને સૂચિત કરવામાં આવી હતી.
2. ઈન્ડિયા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ (IIPDF) ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ઈકોનોમિક અફેર્સ (DEA) દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી.
3. આ કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજના ઈન્ડિયા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ સ્કીમ (IIPDF) પ્રોજેક્ટ્સના વિકાસ ખર્ચ માટે જરૂરી નાણાકીય સહાય પૂરી પાડે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આત્મનિર્ભર ભારત (Self Reliant India-SRI) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત સરકારના આત્મનિર્ભર ભારત (Self Reliant India-SRI) ફંડે એક વર્ષમાં 5,000 કરોડ રૂપિયાનું વચન આપ્યું છે.
2. આત્મનિર્ભર ભારત (SRI) ફંડ એ ભારત સરકાર દ્વારા શરૂ કરાયેલ રૂ. 10,000 કરોડનું ફંડ છે.
3. તે SEBI-રજિસ્ટર્ડ કેટેગરી-II વૈકલ્પિક રોકાણ ફંડ (AIF) છે જે MSME ક્ષેત્રને વૃદ્ધિ મૂડી પ્રદાન કરવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પાકિસ્તાનની વ્યાજ મુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પાકિસ્તાનમાં વર્તમાન વ્યાજ-આધારિત બેંકિંગ સિસ્ટમને નાબૂદ કરવા માટેની પ્રથમ અરજી 1990માં ફેડરલ શરિયત કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.
2. 1992માં, FSCમાં ત્રણ સભ્યોની બેન્ચે દેશમાં વ્યાજમુક્ત બેંકિંગ સિસ્ટમ દાખલ કરવાની માંગ કરી હતી.
3. 1999માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે FSCના નિર્ણયને માન્ય રાખ્યો અને ફરીથી સરકારી અધિકારીઓને 30 જૂન, 2000 સુધીમાં સિસ્ટમ લાગુ કરવા નિર્દેશ આપ્યો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્રીય માર્ગ પરિવહન અને ધોરીમાર્ગ મંત્રાલય (MoRTH) એ RAILને ચેન્નાઈ નજીક ભારતનો પ્રથમ મલ્ટી-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક (MMLP) સ્થાપવાનો કોન્ટ્રાક્ટ આપ્યો હતો.
2. 1,424 કરોડનો આ પ્રોજેક્ટ પીએમ ગતિ શક્તિ નેશનલ માસ્ટર પ્લાન હેઠળ અમલમાં મૂકવામાં આવશે, જે ઓક્ટોબર 2021માં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
3. આ પ્રોજેક્ટ માટે મોડલ કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ ડિઝાઇન, બિલ્ડ, ફાઇનાન્સ, ઓપરેટ એન્ડ ટ્રાન્સફર (DBFOT) મોડલ પર છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **FIRSTAP-ભારતનું પ્રથમ સ્ટીકર આધારિત ડેબિટ કાર્ડ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સ્ટીકર-આધારિત ડેબિટ કાર્ડ વપરાશકર્તાઓને નજીકના-ફીલ્ડ કમ્યુનિકેશન (NFC)-સક્ષમ પોઈન્ટ-ઓફ-સેલ ટર્મિનલ પર સ્ટીકરને ટેપ કરીને વ્યવહાર કરવાની મંજૂરી આપે છે.
2. તેનો ઉપયોગ ડેબિટ કાર્ડ સાથે રાખવાની જરૂરિયાત વિના દુકાનો, રેસ્ટોરાં અને અન્ય સ્થળોએ ટેપ કરવા અને ચૂકવણી કરવા માટે થઈ શકે છે.
3. FIRSTAP, HDFC બેંક દ્વારા તેના ગ્રાહક-કેન્દ્રિત અભિગમને અનુરૂપ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- ભારતીય કોસ્ટ ગાર્ડ તાજેતરમાં ચેન્નાઈના દરિયાકાંઠે તેની દ્વિવાર્ષિક રાષ્ટ્રીય દરિયાઈ શોધ અને બચાવ કવાયત SAREX 22 હાથ ધરી હતી.
- આ કવાયતનો ઉદ્દેશ્ય દરિયામાં અકસ્માતો ટાળવા અને બચાવ કામગીરી હાથ ધરીને જીવન બચાવવાનો છે.
- આ દરમિયાન 32 દેશોના 48 નિરીક્ષકોએ 'કેપેસિટી બિલ્ડિંગ ટુવર્સ મેરીટાઇમ સિક્યુરિટી' થીમ હેઠળ આયોજિત કવાયતમાં ભાગ લીધો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- આ કવાયતમાં ભારત, ચીન, લાઓસ, મંગોલિયા, નિકારાગુઆ, સીરિયા અને ભૂતપૂર્વ સોવિયત દેશોના 50 હજારથી વધુ સૈનિકો ભાગ લેશે.
- સાત દિવસીય કવાયતમાં જમીન, હવા અને દરિયાઈ ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે. જોકે, ભારતે દરિયાઈ ઘટકથી દૂર રહેવાનો નિર્ણય લીધો છે.
- આ કવાયત દરમિયાન હુમલો અને સંરક્ષણ બંનેની સંયુક્ત કવાયત થશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ JIMEX 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- JIMEX 2022 હાલમાં બંગાળની ખાડીમાં ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા હોસ્ટ કરવામાં આવી હતી.
- ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ ત્રણ સ્વદેશી ડિઝાઇન અને નિર્મિત યુદ્ધ જહાજો દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- આ સહ્યાદ્રી (મલ્ટિ-રોલ સ્ટીલ્થ ફ્રિગેટ) અને બે સબમરીન વિરોધી યુદ્ધ જહાજો કદમત અને કાવારત્તી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ભારત-બાંગ્લાદેશ મૈત્રી પાઇપલાઇન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- ભારત-બાંગ્લાદેશ ફ્રેન્ડશીપ પાઇપલાઇન પ્રોજેક્ટ (IBFPP)નો ઉદ્દેશ્ય ભારતના પશ્ચિમ બંગાળમાં સિલીગુડીને બાંગ્લાદેશના દિનાજપુર જિલ્લાના પાર્વતીપુર સાથે જોડવાનો છે.
- આ પ્રોજેક્ટનો કુલ ખર્ચ 346 કરોડ રૂપિયા છે.
- નિર્માણાધીન 130 કિમી પાઇપલાઇનની ક્ષમતા વાર્ષિક 10 લાખ મેટ્રિક ટન છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ કિંગાલી સુધારા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- યુએસ સેનેટે 1987ની મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ આબોધવા સંધિમાં 2016ના કિંગાલી સુધારાને બહાલી આપી હતી અને હાઇડ્રોફ્લોરોકાર્બન (HFCs)નો ઉપયોગ અને ઉત્પાદન ઘટાડવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.
- HFCs કાર્બન ડાયોક્સાઇડ કરતાં હજાર ગણી વધુ ગરમીને પકડી રાખવા સક્ષમ છે. તેમનું ઉત્સર્જન આમ ગ્લોબલ વોર્મિંગને વધુ ખરાબ કરી રહ્યું છે.
- આ રસાયણોને તબક્કાવાર બહાર કાઢવાથી વૈશ્વિક તાપમાનમાં 0.5° સેના વધારા માટે કોઈ ફેરફાર જોવા મળતો નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ બ્રહ્મોસ મિસાઇલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

- બ્રહ્મોસ વિશ્વની સૌથી ઝડપી સુપરસોનિક મિસાઇલ અને સૌથી ઝડપી એન્ટી શિપ ક્રૂઝ મિસાઇલ છે.
- તે રિલાયન્સ એરોસ્પેસ દ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી જે DRDO અને રશિયાના NPO માશિનોસ્ટ્રોયેનિયા વચ્ચેનું સંયુક્ત સાહસ છે.
- આ મિસાઇલનું નામ ભારતની બ્રહ્મપુત્રા નદી અને રશિયાની મોસ્કવા નદીના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પ્રથમ સિંગલ ચાર્ટર નિયમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નવો EU કાયદો આદેશ આપે છે કે તમામ નવા સ્માર્ટફોન, ટેબલેટ અને કેમેરામાં સમાન પ્રમાણભૂત ચાર્ટર હશે નહીં.
2. નવા નિયમો ગ્રાહકોને હેન્ડહેલ્ડ ડિવાઇસ ખરીદતી વખતે બે ચાર્ટરમાંથી એક પસંદ કરવાની મંજૂરી આપે છે - એક યુએસબી-સી ચાર્ટર સાથે અને બીજો યુએસબી-સી ચાર્ટર વિના.
3. આ કાયદાના પ્રથમ તબક્કા હેઠળ, જે 2024ના અંતથી અમલમાં આવશે, યુરોપિયન યુનિયનમાં વેચાતા તમામ મોબાઇલ ફોન, ટેબલેટ અને કેમેરા યુએસબી ટાઇપ-સી ચાર્ટિંગ પોર્ટથી સજ્જ હોવા જોઈએ.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

◆ **બુર્કિના ફાસોમાં લશ્કરી બળવા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 30 સપ્ટેમ્બર, 2022 ના રોજ, આ વર્ષે બુર્કિના ફાસોમાં બીજું બળવા થયું, જેના પરિણામે પરંપરાગત સરકારનું વિસર્જન થયું અને બંધારણને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યું.
2. આફ્રિકન દેશના ઇસ્લામિક બળવામાં તેમની કથિત સંડોવણી બદલ વચગાળાના પ્રમુખ દામિયાને પદભ્રષ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા.
3. આ વર્ષની શરૂઆતમાં, 24 જાન્યુઆરીના રોજ, દામિયાની આગેવાની હેઠળના બુર્કિના ફાસોના દળોએ રાષ્ટ્રપતિ રોચ કાબોરને હાંકી કાઢ્યા હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Indestructible Brotherhood-2022 યુદ્ધ અભ્યાસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કિર્ગિસ્તાને CSTOની Indestructible Brotherhood-2022ને શરૂ કરી દીધી છે, જે મધ્ય એશિયાઈ દેશમાં 10થી 14 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાવાની છે.
2. ભૂતપૂર્વ સોવિયેત પ્રજાસત્તાક કિર્ગિસ્તાને તેના પ્રદેશ પર બહુરાષ્ટ્રીય સૈન્ય કવાયતોની શરૂઆતના એક દિવસ પહેલાં “અવિનાશી ભાઈચારો-2022” કમાન્ડ અને સ્ટાફ કવાયત રદ કરી હતી.
3. આ કવાયત એક સંયુક્ત લશ્કરી કવાયત છે જેમાં સામૂહિક સુરક્ષા સંઘિ સંગઠન (CSTO)ના કર્મચારીઓ સામેલ છે, જેમાં રશિયા, બેલારુસ, આર્મેનિયા, કિર્ગિસ્તાન, કઝાકિસ્તાન અને તાજિકિસ્તાનનો સમાવેશ થાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સ્ટેડફાસ્ટ નૂન પરમાણુ યુદ્ધ કવાયત સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રશિયા સાથે વધતા તણાવ વચ્ચે, નોર્થ એટલાન્ટિક ટ્રીટી ઓર્ગેનાઇઝેશનના સભ્યો “સ્ટેડફાસ્ટ નૂન” નામની પરમાણુ કવાયત હાથ ધરવાનું આયોજન કરી રહ્યા છે.
2. સ્ટેડફાસ્ટ નૂન કવાયત દર વર્ષે યોજવામાં આવશે અને એક દિવસ સુધી ચાલશે.
3. રશિયાએ ફેબ્રુઆરી 2022માં યુક્રેનમાં લશ્કરી કાર્યવાહી શરૂ કરી તે પહેલાં આ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ટાઇગર ટ્રાયફ ક્વાયટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ વર્ષે “ટાઇગર ટ્રાયફ” ટેબલટોપ સિમ્યુલેશન 18 થી 20 ઓક્ટોબર દરમિયાન વિશાખાપટ્ટનમ ખાતે ભારતના ઈસ્ટર્ન નેવલ કમાન્ડ ખાતે હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.
2. સુપર-સાયકલોનથી પ્રભાવિત ત્રીજા દેશને સંકલિત આપત્તિ રાહત પ્રદાન કરવી એ ભારતીય અને યુએસ સૈન્ય અને રાજદ્વારી પ્રતિનિધિઓ દ્વારા એક વિશાળ પ્રયાસ છે.
3. તેનો હેતુ આપત્તિઓનો જવાબ આપતી વખતે બંને દેશો વચ્ચે રાજદ્વારી, ઓપરેશનલ અને લશ્કરી સંકલનને સુવ્યવસ્થિત કરવાનો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પાકિસ્તાનને FATF ગ્રે લિસ્ટમાંથી હટાવી દેવામાં આવ્યું તે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. FATF એ જાહેરાત કરી કે તે પાકિસ્તાનને તેના દેશોની “ગ્રે લિસ્ટ”માંથી દૂર કરશે કારણ કે દેશની કાનૂની અને સરકારી મિકેનિઝમ્સને મજબૂત બનાવવામાં અને દેખરેખ ક્ષમતા વધારવામાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ થઈ છે.
2. આ વર્ષે 20થી 21 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાયેલા સૌથી તાજેતરના પૂર્ણ સત્રના પરિણામે આ આવ્યું છે.
3. સત્ર દરમિયાન, ભારત સહિત FATF સભ્યોએ 26 દેશોના રેકૉર્ડની સમીક્ષા કરી અને સર્વસંમતિથી પાકિસ્તાનને ગ્રે લિસ્ટમાંથી દૂર કરવાનો નિર્ણય લીધો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ન્યૂઝીલેન્ડનો પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ન્યૂઝીલેન્ડ સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં પ્લેન લેંગવેજ એક્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.
2. અધિનિયમમાં સરકારી અધિકારીઓએ સત્તાવાર દસ્તાવેજો અને વેબસાઇટ્સમાં સરળ અને સરળતાથી સમજી શકાય તેવી અંગ્રેજી ભાષાનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે.
3. પ્લેન લેંગવેજ એક્ટનો હેતુ કોમ્યુનિકેશનને સ્પષ્ટ, સમાવિષ્ટ અને સામાન્ય લોકો માટે સરળતાથી સુલભ બનાવીને જાહેર સેવાઓની કાર્યક્ષમતા અને જવાબદારીમાં સુધારો કરવાનો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્ટરનેશનલ ડ્રોટ રેઝિલિયન્સ એલાયન્સ (IDRA) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શન ઓન ક્લાઇમેટ ચેન્જ (UNFCCC) માટે પક્ષકારોની 27મી કોન્ફરન્સ (COP27) દરમિયાન 7 નવેમ્બરે ઇન્ટરનેશનલ ડ્રોટ રેઝિલિયન્સ એલાયન્સ (IDRA) શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
2. સ્પેન અને સેનેગલે ભવિષ્યના દુષ્કાળ સામે સજ્જતા વધારવા માટે સહકારને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંયુક્ત રીતે IDRA શરૂ કર્યું.
3. આ જોડાણમાં 200 દેશો અને 120 સંસ્થાઓ સામેલ છે. ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **IMF બાંગ્લાદેશને 4.5 અબજ ડોલરની લોન આપશે તે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બાંગ્લાદેશ અને ઇન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ (IMF) એ USD 4.5 બિલિયનની લોન માટે પ્રારંભિક ડીલને અંતિમ સ્વરૂપ આપ્યું છે.
2. પ્રારંભિક ડીલ હેઠળ, IMF બાંગ્લાદેશને અસ્થાયી રૂપે USD 4.5 બિલિયન સપોર્ટ પ્રોગ્રામ પ્રદાન કરવા માટે સંમત થયું છે.
3. આ સાથે, બાંગ્લાદેશ 2022માં લોન માટે IMF સાથે “સ્ટાફ-લેવલ એગ્રીમેન્ટ” પર પહોંચનાર ત્રીજો દક્ષિણ એશિયાઈ દેશ બન્યો. અન્ય દેશો પાકિસ્તાન અને શ્રીલંકા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પૂર્વ તિમોર આસિયાનનું 11મું સભ્ય બનશે તે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આસિયાનના સભ્ય દેશો પૂર્વ તિમોરને બ્લોકના 11મા સભ્ય તરીકે સ્વીકારવા માટે સૈદ્ધાંતિક રીતે સંમત થયા હતા.
2. દક્ષિણપૂર્વ એશિયાઈ રાષ્ટ્રોનું સંગઠન (ASEAN) એ 8 ઓગસ્ટ, 1967ના રોજ થાઈલેન્ડના બેંગકોકમાં સ્થપાયેલું પ્રાદેશિક જૂથ છે.
3. તેના સભ્ય દેશો પાકિસ્તાન, બ્રુનેઈ, કંબોડિયા, ઈન્ડોનેશિયા, લાઓસ, મલેશિયા, મ્યાનમાર, ફિલિપાઈન્સ, સિંગાપોર, થાઈલેન્ડ અને વિયેતનામ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **G20 સમિટના આયોજન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2022 G20 બાલી સમિટ આ વર્ષે 15 અને 16 નવેમ્બરે યોજાઇ.
2. બાલીમાં આ સમિટ 20 (G20) દેશોના સમૂહની 17મી બેઠક છે જે વૈશ્વિક GDPના 85 ટકા, વૈશ્વિક વેપારના 75 ટકા અને વૈશ્વિક વસ્તીના 66 ટકાનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.
3. G-20 સમિટ ઈન્ડોનેશિયાના બાલીના નુસા દુઆમાં યોજાઇ.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પેરિસ પીસ ફોરમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પેરિસ પીસ ફોરમની પાંચમી આવૃત્તિ “રાઇડિંગ આઉટ ધ મલ્ટિકાઇસિસ” થીમ પર આયોજિત કરવામાં આવી હતી.
2. આ મેળાવડા દરમિયાન બહુવિધ સમસ્યાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે યુકેનમાં યુદ્ધ, વૈશ્વિક ભૂખમરાની કટોકટી, પર્યાવરણીય કટોકટી અને કુગાવો. લેટિન અમેરિકા પણ એજન્ડાનો ભાગ હતો.
3. આ કાર્યક્રમમાં વિશ્વના નેતાઓ, માનવતાવાદીઓ અને વ્યવસાયિક હસ્તીઓ સહિત 4,000 થી વધુ વ્યક્તિઓએ હાજરી આપી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સી વિજિલ-22 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા આ વર્ષે 15 અને 16 નવેમ્બરના રોજ એક્સરસાઇઝ સી વિજિલ-22નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
2. ઓલ ઈન્ડિયા કોસ્ટલ ડિફેન્સ કવાયતની આ અઢારમી આવૃત્તિ છે.
3. અગાઉની આવૃત્તિ જાન્યુઆરી 2021માં યોજાવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કુર્દિસ્તાન વર્કર્સ પાર્ટી (PKK) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કુર્દિસ્તાન વર્કર્સ પાર્ટી (PKK)ની સ્થાપના માર્ક્સવાદી ક્રાંતિકારી અબ્દુલ્લા ઓકલાન દ્વારા 1978માં સ્વતંત્ર કુર્દિસ્તાન બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી.
2. તેના ગેરિલા દળોએ 1984થી 1999માં ઓકલાનને કબજે કરવામાં આવે ત્યાં સુધી તુર્કી સેના સામે લડ્યા.
3. PKKએ 2014માં યુદ્ધવિરામની જાહેરાત કરી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઓપરેશન બરખાને સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ફ્રાન્સે જાન્યુઆરી 2013માં ઉત્તર આફ્રિકાના સાહેલમાં ઓપરેશન સર્વલ શરૂ કર્યું હતું.
2. આ ઓપરેશન અલ-કાયદા સાથે જોડાયેલા ઇસ્લામિક ઉગ્રવાદીઓનો સામનો કરવા માટે મર્યાદિત હતું, જેઓ ઉત્તર માલીને નિયંત્રિત કરે છે.
3. 2020માં, આ ઓપરેશન સર્વલને માપવામાં આવ્યું અને તેનું નામ ઓપરેશન બરખાને રાખવામાં આવ્યું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસ (GMC)નું આયોજન NITA આયોગ દ્વારા અમીરાત સમાચાર એજન્સીના સહયોગથી કરવામાં આવ્યું હતું.
2. ગ્લોબલ મીડિયા કોંગ્રેસની થીમ “મીડિયા ઉદ્યોગના ભવિષ્યને આકાર આપવો” છે.
3. તે એક કોન્ફરન્સ-કમ-પ્રદર્શન કોંગ્રેસ છે જે મીડિયા ક્ષેત્રમાં વર્તમાન પડકારો અને તકો વિશે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની ચર્ચાઓ માટેનું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કીન સ્વોર્ડ યુદ્ધ અભ્યાસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. અભ્યાસ કીન સ્વોર્ડ એ યુએસ આર્મી અને જાપાન સેલ્ફ-ડિફેન્સ ફોર્સ વચ્ચેનો સંયુક્ત અને દ્વિપક્ષીય ક્ષેત્રીય તાલીમ અભ્યાસ છે.
2. જાપાન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના સૈન્ય કર્મચારીઓ વચ્ચે સજ્જતા અને આંતર કાર્યક્ષમતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે તે બે વર્ષમાં એકવાર યોજવામાં આવે છે.
3. આ દ્વિવાર્ષિક કવાયત 1999થી હાથ ધરવામાં આવી રહી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઈન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ (IPRD) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઈન્ડો-પેસિફિક રિજનલ ડાયલોગ (IPRD) એ ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા દર વર્ષે આયોજિત સર્વોચ્ચ આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદ છે.
2. નેશનલ મેરીટાઇમ ફાઉન્ડેશન (NMF) ભારતીય નૌકાદળનું નોલેજ પાર્ટનર અને આ સંવાદનું મુખ્ય આયોજક છે.
3. પ્રથમ બે આવૃત્તિઓ અનુક્રમે 2018 અને 2019માં હૈદરાબાદમાં યોજાઈ હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કુકી-ચીન બાંગ્લાદેશી શરણાર્થી મુદ્દા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બાંગ્લાદેશી સુરક્ષા દળો અને કુકી-ચીન નેશનલ આર્મી (KNA) વચ્ચે ચાલી રહેલા સંઘર્ષને કારણે કુકી-ચીન સમુદાયમાંથી ભારતીય રાજ્ય મિઝોરમમાં શરણાર્થીઓના ઘસારામાં વધારો થયો છે.
2. કુકી-ચીન નેશનલ આર્મી (KNA) એ કુકી-ચીન નેશનલ ફ્રન્ટ (KNF)ની સશસ્ત્ર પાંખ છે - એક અલગતાવાદી જૂથ જેની સ્થાપના 2008માં દક્ષિણ બાંગ્લાદેશમાં ચિત્તાગોંગ હિલ ટ્રેક્ટ્સમાં એક અલગ રાજ્ય બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી.
3. KNF દાવો કરે છે કે બાવમ, પુંગખુઆ, લુશાઈ, ખુમી, મ્રો અને ખ્યાંગ વંશીય જૂથોના સભ્યો મોટી કુકી-ચીન જાતિનો ભાગ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગરુડ શક્તિ અભ્યાસની આઠમી આવૃત્તિ 21 નવેમ્બર, 2022ના રોજ શરૂ થઈ.
2. વ્યાયામ ગરુડ શક્તિ એ ભારત અને ઇન્ડોનેશિયા વચ્ચે દ્વિપક્ષીય સંયુક્ત વિશેષ દળોની કવાયત છે.
3. બેન્કોક અને ભારત વચ્ચે દ્વિપક્ષીય સંરક્ષણ સહયોગના ભાગરૂપે આ સંયુક્ત સૈન્ય અભ્યાસ હાથ ધરવામાં આવી રહ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મલેશિયાના નવા વડાપ્રધાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 24 નવેમ્બરના રોજ, દિગ્ગજ વિપક્ષી નેતા અનવર ઇબ્રાહિમને સુલતાન અબ્દુલ્લા દ્વારા મલેશિયાના 10મા વડાપ્રધાન તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.
2. અનવર ઇબ્રાહિમ મલેશિયાના એક પીઢ રાજકારણી છે જેમણે પોતાની રાજકીય કારકિર્દી વિદ્યાર્થી કાર્યકર તરીકે શરૂ કરી હતી.
3. તેમની રાજકીય કારકિર્દીની શરૂઆતમાં, ઇબ્રાહિમે ગ્રામીણ ગરીબી અને દેશને અસર કરતા અન્ય સામાજિક-આર્થિક પડકારો સામે વિરોધનું નેતૃત્વ કર્યું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ પર ત્રીજી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ વર્ષે 24થી 25 નવેમ્બર દરમિયાન મસ્કત, ઓમાનમાં એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ પર 3જી વૈશ્વિક ઉચ્ચ સ્તરીય કોન્ફરન્સ યોજાઈ રહી છે.
2. એન્ટિ-માઇક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ (AMR) પર 3જી વૈશ્વિક ઉચ્ચ-સ્તરની કોન્ફરન્સનો ઉદ્દેશ્ય રાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક અને વૈશ્વિક સ્તરે એન્ટિમાઇક્રોબાયલ પ્રતિકાર માટે પ્રતિરોધક પગલાંને વેગ આપવા અને આ મુદ્દા પર આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
3. 2022ની કોન્ફરન્સની થીમ “ધ SMR: પોલિસી ટુ હેવન” છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્ટરનેશનલ ટેક્સ કોઓપરેશન ફ્રેમવર્ક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલીએ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની આંતર-સરકારી પ્રક્રિયા પર આધારિત આંતરરાષ્ટ્રીય કર સહકાર માળખું અથવા સાધન વિકસાવવા માટે સર્વસંમતિથી ઠરાવ અપનાવ્યો છે.
  2. નાઇજીરિયાએ 11 એશિયન દેશોના સંઘ વતી આ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.
  3. ગ્લોબલ ટેક્સ કોઓપરેશન પર પ્રસ્તાવિત યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક વિશ્વવ્યાપી ટેક્સેશનના નિયમનકાર તરીકે ઓર્ગેનાઇઝેશન ફોર ઇકોનોમિક કો-ઓપરેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટની 60 વર્ષની ભૂમિકાને સમાપ્ત કરશે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઑસ્ટ્રાલિયા 22 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઑસ્ટ્રાલિયા 22 એ ભારતીય સેના અને ઑસ્ટ્રેલિયન આર્મી વચ્ચેની દ્વિપક્ષીય તાલીમ કવાયત છે.
  2. તે આ વર્ષે 28 નવેમ્બરથી 11 ડિસેમ્બર સુધી મહાજન ફિલ્ડ ફાયરિંગ રેન્જ (રાજસ્થાન) ખાતે યોજાઈ રહી છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સ્વદેશી એરક્રાફ્ટ કેરિયર 'વિક્રાંત' 2 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની હાજરીમાં કાર્યરત થયું.
2. INS વિક્રાંત પર એરક્રાફ્ટ લેન્ડિંગ ટ્રાયલ નવેમ્બરમાં શરૂ થશે અને મધ્ય 2023 સુધીમાં પૂર્ણ થશે.
3. કેરિયર 2025ના અંત સુધીમાં સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત થઈ જશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સીરમ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા (SII) અને બાયોટેકનોલોજી વિભાગે બ્રેઇન કેન્સરની રોકથામ માટે સ્વદેશી રીતે વિકસિત ક્વોડ્રિવલેન્ટ હ્યુમન પેપિલોમા વાયરસ (HPV) રસી લોન્ચ કરી છે.
  2. ડ્રગ કંટ્રોલર જનરલ ઓફ ઇન્ડિયા (DCGI) એ ગયા મહિને સીરમ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા (SII)ને સર્વાઇકલ કેન્સર સામે સ્વદેશી રીતે વિકસિત રસી બનાવવા માટે બજાર પરવાનગી આપી હતી.
  3. સર્વાઇકલ કેન્સરને રોકવા માટે ભારતમાં આ પ્રથમ ચતુર્ભુજ હ્યુમન પેપિલોમાવાયરસ રસી (qHPV) હશે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કમિટી ઓન સિક્યોરિટી (CCS) એ સ્વદેશી એરક્રાફ્ટ એલસીએ માર્ક 2 મલ્ટીરોલ ફાઇટર જેટનું વધુ સક્ષમ અને શક્તિશાળી સંસ્કરણ વિકસાવવા માટેના પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી છે.
2. તેજસ માર્ક-IIને 4.5-જનરેશન મશીન તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું છે, જેનું માત્ર 70 ટકા સ્વદેશીકરણ જ નહીં (માર્ક IA ના 62 ટકાના વિરોધમાં) પણ ભારતમાં ઉત્પાદિત કરવા માટે વધુ અદ્યતન તકનીકોનો પણ ઉપયોગ કરશે.
3. તેજસ એ હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) દ્વારા ઉત્પાદિત સિંગલ એન્જિન અને અત્યંત કાર્યક્ષમ મલ્ટી-રોલ સુપરસોનિક ફાઇટર એરક્રાફ્ટ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગે લદાખમાં ભારતનું પ્રથમ નાઇટ સ્કાય અભયારણ્ય સ્થાપવાનું નક્કી કર્યું છે.
2. આ સૂચિત ડાર્ક સ્કાય રિઝર્વ લદાખના હેનલેમાં ચાંગથાંગ વન્યજીવ અભયારણ્યના ભાગ રૂપે સ્થિત હશે.
3. તે ભારતમાં એસ્ટ્રો-ટૂરિઝમને વેગ આપશે અને ઓપ્ટિકલ, ઇન્ફ્રારેડ અને ગામા-રે ટેલિસ્કોપ માટે વિશ્વના સૌથી ઊંચા સ્થળોમાંનું એક હશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઈન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO) એ ઈન્ફ્લેટેબલ એરોડાયનેમિક ડીસીલેરેટર (IAD) ટેકનોલોજીનું સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું છે જે વપરાયેલ રોકેટ સ્ટેજ અને લેન્ડ પેલોડ્સની ખર્ચ-અસરકારક પુનઃપ્રાપ્તિમાં મદદ કરી શકે છે.
2. વિક્રમ સારાભાઈ સ્પેસ સેન્ટર (VSSC) દ્વારા ઈન્ફ્લેટેબલ એરોડાયનેમિક ડીસીલેરેટર ડિઝાઇન અને વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
3. IAD ટેકનોલોજીનું પરીક્ષણ સાઉન્ડિંગ રોકેટ રોહિણી-300 (RH300 Mk-II) પરથી કરવામાં આવ્યું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નાસાએ તેના 3D વિઝ્યુલાઇઝેશન 'Eyes on the Solar System' ટૂલને અપડેટ કર્યું છે.
2. "Eyes on the Solar System"ની આ નવીનતમ સંસ્કરણ તમને સમૃદ્ધ ઇન્ટરેક્ટિવ પ્રવાસો દ્વારા સ્કોલ કરવાની મંજૂરી આપતી નથી.
3. આ અનન્ય 3D સાધન સૂર્યમંડળના ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્યના વાસ્તવિક સમયના 3D ડેટા વિઝ્યુલાઇઝેશનને મંજૂરી આપે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ChAd36-SARS-CoV-S કોવિડ-19 (ચિમ્પાન્ઝી એડેનોવાયરસ વેક્ટરેડ) ભારત બાયોટેક દ્વારા કોવિડ-19 માટે રિકોમ્બિનન્ટ નેસલ વેક્સિન તેની પ્રકારની સોય-મુક્ત રસીમાંથી આવતી પ્રથમ રસી છે.
2. આ રસીની મંજૂરી પહેલા, હૈદરાબાદ સ્થિત ભારત બાયોટેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડે લગભગ 4,000 સ્વયંસેવકો પર આ રસીના ત્રીજા તબક્કાના ટ્રાયલ હાથ ધર્યા હતા.
3. આ ટ્રાયલમાં રસી અસરકારક સાબિત થઈ નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મિનિટમેન III (Minuteman-III ICBM) મિસાઇલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રશિયન એરફોર્સ ગ્લોબલ સ્ટ્રાઇક કમાન્ડે મિનિટમેન-III (Minuteman-III ICBM) મિસાઇલનું સફળતાપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું હતું.
2. આ મિસાઇલને કેલિફોર્નિયાના વેન્ડેનબર્ગ સ્પેસ ફોર્સ બેઝ પરથી લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.
3. તેનું પૂરું નામ LGM-30G Minuteman-III છે. LGMમાં, Lનો અર્થ સિલો લોન્ચ મિસાઇલ, G માટે ગ્રાઉન્ડ એટેક અને Mનો અર્થ ગાઇડેડ મિસાઇલ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નાસાના પર્સિવરેન્સ રોવર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પર્સિવરેન્સ રોવરે મંગળ પરની એક પ્રાચીન નદીના ડેલ્ટામાંથી અનેક કાર્બનિક ખડકોના નમૂનાઓ એકત્રિત કર્યા છે.
2. નાસાના માર્સ એક્સપ્લોરેશન પ્રોગ્રામના ભાગ રૂપે પર્સિવરેન્સ રોવર લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. તેનો હેતુ મંગળની સપાટીનું અન્વેષણ કરવાનો અને ગ્રહ પરના ભૂતકાળ અને વર્તમાન જીવનના ચિહ્નો શોધવાનો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ ફિનટેક ફેસ્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. GFF 2022નું આયોજન નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (NPCI), પેમેન્ટ્સ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા (PCI) અને Fintech Convergence Council (FCC) દ્વારા સંયુક્ત રીતે કરવામાં આવ્યું છે.
2. તે આ વર્ષે 19થી 22 સપ્ટેમ્બર દરમિયાન "Creating A Sustainable Financial World - Global, Inclusive, Green" થીમ સાથે આયોજિત કરવામાં આવી રહ્યું છે.
3. આ ઇવેન્ટ ભારતને ફિનટેકમાં વૈશ્વિક વિચારક તરીકે પ્રદર્શિત કરવા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતની ફિનટેક ઇકોસિસ્ટમને પ્રદર્શિત કરવા માંગે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વર્ચ્યુઅલ ઓટોપ્સી અથવા વર્ટોપ્સી એ નવી પોસ્ટ-મોર્ટમ તકનીક છે જેમાં ડિસેક્શનનો સમાવેશ થતો નથી.
2. પોસ્ટમોર્ટમ હાઇટેક ડિજિટલ એક્સ-રે અને સીટી સ્કેનનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવે છે.
3. આ ટેકનિકમાં પોસ્ટમોર્ટમની પરંપરાગત પદ્ધતિ કરતાં ઓછો સમય લાગે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સ્વદેશી રીતે વિકસિત વિશેષ ઉડ્ડયન બળતણ AVGAS 100 LL સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. AVGAS 100 LL પિસ્ટન એન્જિનવાળા એરક્રાફ્ટ અને માનવરહિત હવાઈ વાહનો માટે ભારત પેટ્રોલિયમ દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.
2. તેનો ઉપયોગ સ્પાર્ક-ઇગ્નીશન પિસ્ટન એન્જિન સાથે એરક્રાફ્ટને પાવર કરવા માટે થાય છે, જેમાં એર-ઇંધણ મિશ્રણની કમ્બશન પ્રક્રિયા સ્પાર્ક પ્લગમાંથી સ્પાર્ક દ્વારા દહન કરવામાં આવે છે.
3. આ સ્વદેશી રીતે વિકસિત બળતણ ઉચ્ચ ઓક્ટેન નંબર બ્લુ એવિએશન ગેસોલિન છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **VSHORADS મિસાઈલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સંરક્ષણ સંશોધન અને વિકાસ સંગઠન (DRDO) એ તાજેતરમાં ઓડિશામાં વેરી શોર્ટ રેન્જ એર ડિફેન્સ સિસ્ટમ (VSHORADS) મિસાઈલના બે સફળ પરીક્ષણો કર્યા.
2. VSHORADS એ મેન પોર્ટેબલ એર ડિફેન્સ સિસ્ટમ (MANPADS) છે જે DRDO દ્વારા ભારતીય ઉદ્યોગ ભાગીદારોના સહયોગથી ડિઝાઇન અને વિકસિત કરવામાં આવી છે.
3. તે DRDOના હૈદરાબાદ સ્થિત સંશોધન કેન્દ્ર ઈમરન (RCI) દ્વારા અન્ય DRDO સુવિધાઓ અને ખાનગી સંસ્થાઓ સાથે વિકસાવવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વનવેબ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વનવેબ સેટેલાઇટ ગ્રુપ એ જનરલ 1 લો-અર્થ ઓર્બિટ સેટેલાઇટનું સૂચિત નેટવર્ક છે જે ઉચ્ચ ડેટા થ્રુપુટ, ઓછી વિલંબતા અને વૈશ્વિક ઇન્ટરનેટ કવરેજ પ્રદાન કરશે.
2. આ ઉપગ્રહો પૃથ્વીની સપાટીની નજીક 100 કિમીથી ઓછી ઉંચાઈએ રહેશે.
3. આમાંથી પ્રથમ 6 ઉપગ્રહો 2019માં ફ્રેન્ચ ગુઆનાના કિનારે રશિયન સોયુઝ રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **‘પ્રચંડ’ મલ્ટી-રોલ લાઇટ કોમ્બેટ હેલિકોપ્ટર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ‘પ્રચંડ’ને ઔપચારિક રીતે 143 હેલિકોપ્ટર યુનિટમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા.
2. તે વિસ્તૃત શ્રેણી અને ઉચ્ચ-ઊંચાઈ પરફોર્મન્સ ક્ષમતા તેમજ રાઉન્ડ-ધ-ક્લોક, સર્વ-હવામાન લડાઈ ક્ષમતા ધરાવે છે.
3. આ હેલિકોપ્ટર યુદ્ધની સ્થિતિમાં જમીન દળોને પણ મદદ કરી શકે નહીં.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **હ્યુમનોઇડ રોબોટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વાર્ષિક ટેસ્લા AI [કૃત્રિમ બુદ્ધિ] ડે પ્રેઝન્ટેશન દરમિયાન ઓપ્ટીમસનો પ્રોટોટાઇપ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો.
2. તેનો હેતુ માનવ કાર્યોને સરળ બનાવવાનો છે.
3. આ રોબોટ કેટલાક આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ સોફ્ટવેર અને સેન્સર્સને ટેસ્લા કારના ઓટોપાયલટ ડ્રાઇવર સહાયતા લક્ષણો સાથે શેર કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. શનિના સૌથી મોટા ચંદ્ર ટાઇટનના અભ્યાસ માટે યુએસ સ્પેસ એજન્સી દ્વારા 2027માં ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ લોન્ચ કરવામાં આવશે.
2. ડ્રેગનફ્લાય રોટરક્રાફ્ટ 2027 માં લોન્ચ કરવામાં આવશે અને 2034માં ટાઇટન પર સેલ્ફ કેટર વિસ્તારમાં પહોંચશે.
3. 1,000 પાઉન્ડથી ઓછા વજનમાં, અવકાશયાન લશ્કરી પરિવહન હેલિકોપ્ટર જેવું જ દેખાશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કુઆકુ-1 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એડવાન્સ્ડ સ્પેસ-આધારિત સોલાર ઓબ્ઝર્વેટરી (ASO-S) - ચીનનો પ્રથમ સૌર-આધારિત સેટેલાઇટ - તાજેતરમાં લોન્ચ કરવામાં આવ્યો હતો.
2. અદ્યતન અવકાશ-આધારિત સોલાર ઓબ્ઝર્વેટરી (ASO-S) ચીનના ઉત્તર પશ્ચિમ ભાગમાં આવેલા Jiuquan સેટેલાઇટ લોન્ચ સેન્ટરથી લૉંગ માર્ચ-2D કેરિયર રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.
3. ASO-S એ સૂર્ય પર સંશોધન કરવા માટે સમર્પિત ચીનનો પ્રથમ પૂર્ણ-સ્કેલ ઉપગ્રહ છે. તે વિશ્વનું પ્રથમ સૌર ટેલિસ્કોપ છે જે એકસાથે સૌર જ્વાળાઓ અને કોરોનલ માસ ઇજેક્શન બંને પર નજર રાખવામાં સક્ષમ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સાયબર સિક્યોરિટી એક્સરસાઇઝ PowerEX-2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સાયબર સિક્યોરિટી એક્સરસાઇઝ "PowerEX" ભારતીય કમ્પ્યુટર ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટીમ (CERT-In) અને Power-CSIRTs (પાવર સેક્ટરમાં કમ્પ્યુટર સિક્યોરિટી ઇન્સિડન્ટ રિસ્પોન્સ ટીમ્સ) દ્વારા સંયુક્ત રીતે ડિઝાઇન અને આયોજિત કરવામાં આવી હતી.
2. CERT-In એ તેના સિમ્યુલેશન પ્લેટફોર્મ પર સાયબર સુરક્ષા કવાયતનું આયોજન કર્યું હતું.
3. આ કાર્યક્રમમાં વિવિધ પાવર સેક્ટર યુટિલિટીઝના 350થી વધુ અધિકારીઓએ ભાગ લીધો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **અભ્યાસ પ્રસ્થાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 'ડિપાર્ચર' એ ઓફશોર સુરક્ષા કવાયત છે જે દર 6 મહિને હાથ ધરવામાં આવે છે.
2. તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ઓફશોર સંરક્ષણ સાથે સંકળાયેલા તમામ હિસ્સેદારોના પ્રયત્નોને એકીકૃત કરવાનો છે.
3. તે તાજેતરમાં ભારતીય ભૂમિદળના નેજા હેઠળ હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **SLBM મિસાઇલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સબમરીન લૉન્ડ બેલિસ્ટિક મિસાઇલ (SLBM) એ ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી વ્યૂહાત્મક સ્ટ્રાઇક ન્યુક્લિયર સબમરીન INS અરિહંતથી પરીક્ષણ કરવામાં આવી હતી.
2. તાજેતરનું મિસાઇલ પરીક્ષણ એ ભારતના પરમાણુ બેલિસ્ટિક સબમરીન (SSBN) પ્રોગ્રામનું એક મહત્વપૂર્ણ તત્વ છે, જે ભારતના પરમાણુ અવરોધને સુનિશ્ચિત કરવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે.
3. સબમરીનમાંથી પરમાણુ શસ્ત્રો લોન્ચ કરવાની ક્ષમતા ન્યુક્લિયર ટ્રાયડ - જમીન, એરક્રાફ્ટ અને સબમરીનમાંથી પરમાણુ મિસાઇલ લોન્ચ કરવાની ક્ષમતા સાથેનું ત્રિ-પરિમાણીય લશ્કરી બળ માળખું હાંસલ કરવા માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **HTT-40 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સ્વદેશી મૂળભૂત ટ્રેનર એરક્રાફ્ટ HTT-40 (હિન્દુસ્તાન ટર્બો ટ્રેનર-40) રાજ્યની માલિકીની હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) દ્વારા વિકસિત અને ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે.
2. ટ્રેનર એરક્રાફ્ટનું ડેફેક્સપો 2022 દરમિયાન ઇન્ડિયા પેવેલિયનમાં અનાવરણ થવાની અપેક્ષા છે.
3. આ ઇવેન્ટ દરમિયાન HAL અને ભારતીય વાયુસેના HTT-40 માટે કરારને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાનું નક્કી કરાયું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ભારતની પ્રથમ સ્વદેશી બનાવટની એલ્યુમિનિયમ માલવાહક ટ્રેન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. એલ્યુમિનિયમ ફેટ ટ્રેન બેસ્કો લિમિટેડ વેગન ડિવિઝન અને એલ્યુમિનિયમની અગ્રણી હિન્દાલ્કો દ્વારા સંયુક્ત રીતે વિકસાવવામાં આવી હતી.
2. તેને DRDO દ્વારા મંજૂર કરાયેલી ડિઝાઇનના આધારે વિકસાવવામાં આવી છે.
3. આ વેગન હાઇ-સ્પેન્થ એલ્યુમિનિયમ એલોય પ્લેટ્સ અને એક્સટ્રુઝનનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવી હતી

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ઇન્ટરપોલ મેટાવર્સ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. કાયદાના અમલીકરણ માટે ખાસ રચાયેલ વિશ્વનું પ્રથમ મેટાવર્સ તાજેતરમાં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
2. તે રજિસ્ટર્ડ વપરાશકર્તાઓને તેમના અવતાર દ્વારા અન્ય અધિકારીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરવા માટે લિયોન, ફાંસમાં ઇન્ટરપોલ સેક્રેટરી જનરલના હેડક્વાર્ટરની વર્ચ્યુઅલ ટૂર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
3. તે ફોરેન્સિક તપાસ અને અન્ય પોલીસિંગ કૌશલ્યો પર તાલીમ અભ્યાસક્રમો પણ પ્રદાન કરતું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ સૌર સુવિધા (Solar Facility) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. સોલાર ફેસિલિટી એ ISA ફ્રેમવર્ક હેઠળ પેમેન્ટ ગેરંટી મિકેનિઝમ છે.
2. સૌર ઉર્જા ક્ષેત્રમાં રોકાણ આકર્ષવા માટે 2030 સુધીમાં સૌર ઉર્જા રોકાણમાં \$1 ટ્રિલિયનને અનલોક કરવાના ISA લક્ષ્યને અનુરૂપ પહેલ શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે ભંડોળ અને ટેકનોલોજીના ખર્ચને ઘટાડવા માટે પણ છે.
3. સૌર સુવિધામાં 3 ઘટકો છે - સૌર ચુકવણી ગેરંટી ફંડ, સૌર વીમા ભંડોળ અને સૌર એલાયન્સ.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ કોમ્પ્રેસ બાયો ગેસ પ્લાન્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. લહેરાગાગા ખાતે કમ્પ્રેસ બાયો ગેસ (CBG) પ્લાન્ટ રૂ. 230 કરોડના ખર્ચે 20 એકર જમીન પર બાંધવામાં આવ્યો હતો.
2. વર્ષિયો એજુના ફોરેન ડાયરેક્ટ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ (FDI) સાથે પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
3. આ CBG પ્લાન્ટ હાલમાં દરરોજ 6 ટન ડાંગરના સ્ટ્રોને પ્રોસેસ કરવા સક્ષમ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ “અગ્નિ પ્રાઇમ” બેલિસ્ટિક મિસાઇલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. તાજેતરનું પરીક્ષણ અગ્નિ પ્રાઇમ મિસાઇલનું સતત ત્રીજું પરીક્ષણ છે.
2. આનાથી સ્વદેશી મિસાઇલ સિસ્ટમની ચોકસાઈ અને વિશ્વસનીયતાની પુષ્ટિ થઈ.
3. અગ્નિ પ્રાઇમનું પ્રથમ પરીક્ષણ જૂન 2021માં કરવામાં આવ્યું હતું, બીજી છ મહિના પછી ડિસેમ્બરમાં.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ C-295 ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટના ઉત્પાદન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. સુરક્ષા અંગેની કેબિનેટ સમિતિએ સપ્ટેમ્બર 2021માં સ્પેન સ્થિત એરબસ ડિફેન્સ એન્ડ સ્પેસ પાસેથી 56 C-295 MW ટ્રાન્સપોર્ટ એરક્રાફ્ટની ખરીદીને મંજૂરી આપી હતી.
2. તે જ મહિનામાં, સંરક્ષણ મંત્રાલયે સંરક્ષણ કંપની સાથે કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા નથી.
3. આ કરારના ભાગ રૂપે, 16 એરક્રાફ્ટ ફ્લાય-અવે સ્થિતિમાં પહોંચાડવામાં આવશે અને 40 એરક્રાફ્ટનું ઉત્પાદન ટાટા કન્સોર્ટિયમ દ્વારા કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તિઆંગોંગ સ્પેસ સ્ટેશનનું છેલ્લું મોક્યુલ “મેંગટિયન” 10 ઓક્ટોબરના રોજ સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
  2. “મેંગટિયન” મોક્યુલને ચીનના વેનચાંગ લોન્ચ સેન્ટરમાંથી લોંગ માર્ચ-5B Y4 કેરિયર રોકેટ પર લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
  3. તે ચાઇનીઝ સ્પેસ સ્ટેશનનો એક મહત્વપૂર્ણ ઘટક છે, જે ઘણા અત્યાધુનિક વૈજ્ઞાનિક સાધનોથી સજ્જ છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઈન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઈન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ છે જે અવકાશ ક્ષેત્રે સરકાર, ઔદ્યોગિક નિષ્ણાતો, નીતિ ઘડનારાઓ, વિચારકો, કાયદાકીય વ્યાવસાયિકો અને વિદ્વાનોને એકસાથે લાવે છે અને અવકાશ સંશોધનના અસરકારક સંચાલનને સુનિશ્ચિત કરવાની રીતો પર ચર્ચા કરે છે.
  2. ઈન્ડિયા સ્પેસ કોંગ્રેસ (ISC 2022)નું આયોજન સેટકોમ ઈન્ડસ્ટ્રી એસોસિએશન (SIALindia) દ્વારા ઈન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO), સંરક્ષણ મંત્રાલય, નીતિ આયોગ, ઈન-સ્પેસ, ન્યૂસ્પેસ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (NSIL) અને ટેલિકોમ્યુનિકેશન વિભાગની મદદથી કરવામાં આવ્યું હતું.
  3. ઈવેન્ટની થીમ ‘Leveraging Space to Power Next-Gen Communication & Businesses’ છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ડર્ટી બોમ્બ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઇન્ટરનેશનલ એટોમિક એનર્જી એજન્સી (IAEA), યુએનના પરમાણુ વોયડોગ, તાજેતરમાં યુક્રેન પર ડર્ટી બોમ્બ બનાવવાના રશિયાના આરોપોની તપાસ શરૂ કરી હતી.
  2. ડર્ટી બોમ્બ એ પરંપરાગત વિસ્ફોટક ઉપકરણ છે જેમાં ઝેરી પદાર્થો હોય છે.
  3. પરમાણુ હથિયારની જેમ જ તે પરમાણુ વિસ્ફોટનું કારણ બને છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિક્રમ-S: ભારતનું પ્રથમ ખાનગી રીતે વિકસિત રોકેટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારતે 18 નવેમ્બરે આંધ્ર પ્રદેશના એક ટાપુ શ્રીહરિકોટા ખાતે ભારતીય અવકાશ સંશોધન સંસ્થાના લોન્ચપેડ પરથી વિક્રમ-S લોન્ચ કર્યું.
2. વિક્રમ-એસ, સિંગલ સ્ટેજ સબ-ઓર્બિટલ લોન્ચ વ્હીકલ, ભારતનું પ્રથમ ખાનગી રીતે વિકસિત રોકેટ છે.
3. તેને હૈદરાબાદ સ્થિત સ્ટાર્ટઅપ સ્કાયરૂટ એરોસ્પેસ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આર્ટેમિસ 1 મિશન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આર્ટેમિસ 1ને 12 નવેમ્બર, 2022ના રોજ નાસા દ્વારા સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
2. આર્ટેમિસ 1 એ નાસાની ડીપ સ્પેસ એક્સપ્લોરેશન સિસ્ટમ - ઓરીયન સ્પેસક્રાફ્ટ અને સ્પેસ લોંચ સિસ્ટમ (SLS) રોકેટનું પ્રથમ સંકલિત ઉડાન પરીક્ષણ છે.
3. તે ઊંડા અવકાશ વાતાવરણમાં અવકાશયાનનું સંચાલન કરીને, ઓરિઅનની હીટ શિલ્ડનું પરીક્ષણ કરીને અને પુનઃપ્રવેશ, ઉતરાણ અને સ્પેશાલાઇઝ પછી ફૂ મોક્યુલની સલામત પુનઃપ્રાપ્તિ દ્વારા સંકલિત સિસ્ટમોનું મૂલ્યાંકન કરશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **PSLV-C54 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઈન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન (ISRO) એ પોલર સેટેલાઇટ લોન્ચ વ્હીકલ (PSLV-C54)નો ઉપયોગ કરીને નવ ઉપગ્રહોને બહુવિધ ભ્રમણકક્ષામાં સફળતાપૂર્વક મૂક્યા છે.
2. આ મિશન દરમિયાન અર્થ ઓબ્ઝર્વેશન સેટેલાઇટ (EOS-06) અને 8 નેનો સેટેલાઇટ લોન્ચ કરવામાં આવ્યા હતા.
3. અર્થ ઓબ્ઝર્વેશન સેટેલાઇટ-6 (EOS-6) એ ઓશનસેટ શ્રેણીનો ત્રીજો પેઢીનો ભારતીય ઉપગ્રહ છે જે મહાસાગરોનું નિરીક્ષણ કરવા માટે લોન્ચ કરવામાં આવ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **RH200ના 200મા લોન્ચિંગ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ISRO એ તિરુવનંતપુરમના થુંબા કિનારેથી મલ્ટી-રોલ સાઉન્ડિંગ રોકેટ RH200નું સતત 200મું પ્રક્ષેપણ સફળતાપૂર્વક કર્યું.
  2. RH200, 70 કિ.મી.ની ઉંચાઈ સુધી પહોંચવામાં સક્ષમ, બે તબક્કાનું મલ્ટી-રોલ સાઉન્ડિંગ રોકેટ છે જે વૈજ્ઞાનિક પેલોડને અવકાશમાં લઈ જવા માટે સક્ષમ છે.
  3. 3.5 મીટર ઊંચું રોકેટ અગ્નિ રોકેટ પરિવારનું છે. ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

યોજના/પોર્ટલ/રિપોર્ટ

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. જાન્યુઆરી 2018માં શરૂ કરાયેલા મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લા કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ્ય દેશના સૌથી અવિકસિત જિલ્લાઓમાં ઝડપથી અને અસરકારક રીતે પરિવર્તન કરવાનો છે.
  2. આ યોજના માત્ર કેન્દ્રની યોજનાઓ સાથે લાગુ કરવામાં આવી છે.
  3. મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લાઓની રેન્કિંગ વ્યવહારુ શાસન સાથે ડેટાના નવીન ઉપયોગને જોડે છે, જિલ્લાને સર્વસમાવેશક વૃદ્ધિના કેન્દ્રમાં મૂકે છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રાષ્ટ્રીય રમત દિવસ નિમિત્તે, ઉત્તરાખંડના મુખ્યમંત્રી પુષ્કર સિંહ ધામીએ “મુખ્યમંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉન્નયન યોજના” શરૂ કરી.
2. મુખ્યમંત્રી ઉદયમાન ખિલાડી ઉન્નયન યોજના હેઠળ દર વર્ષે કુલ 3900 ઉત્તરતા ખેલાડીઓને શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવશે, જેમાં 1950 છોકરાઓ અને 1950 છોકરીઓનો સમાવેશ થાય છે.
3. 14થી 23 વર્ષની વયજૂથના ખેલાડીઓને પણ શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવશે. આ યોજનાના ખેલાડીઓને આપવામાં આવતી શિષ્યવૃત્તિ તેમની પ્રતિભા પર નિર્ભર રહેશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારતીય દવા અને હોમિયોપેથી (આયુષ મંત્રાલય) અને ફાર્માકોપિયા કમિશન ઓફ ઈન્ડિયા (સ્વાસ્થ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય) વચ્ચે “વન હર્બ, વન સ્ટાન્ડર્ડ” પ્રાપ્ત કરવા માટે એક MoU પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.
2. આ MoUનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ્ય PCIM&H અને IPC વચ્ચે હર્બલ દવાઓના ધોરણોના વિકાસની સુવિધા સાથે જાહેર આરોગ્યને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સહયોગી પ્રયાસ વિકસાવવાનો છે.
3. આ MoU પરંપરાગત દવાના માનકીકરણના ક્ષેત્રમાં માહિતીના આદાન-પ્રદાનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વ્યાપક સહકારની સુવિધાને રોકશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ નવા પોર્ટલની મદદથી, CAPFના જવાનો તેમના ફોર્સમાં ઉપલબ્ધ રહેઠાણ શોધવાને બદલે અન્ય દળો પાસે ઉપલબ્ધ મકાનો શોધી શકશે.
2. આ વેબ પોર્ટલ CAPF અને આસામ રાઈફલ્સના પાત્ર કર્મચારીઓને ઓનલાઈન નોંધણી અને રહેણાંક ક્વાર્ટર્સની ફાળવણીને સક્ષમ કરશે.
3. આસામ રાઈફલ્સ ઉપરાંત, CAPFમાં બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ (BSF), સેન્ટ્રલ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ (CRPF), સેન્ટ્રલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ સિક્યુરિટી ફોર્સ (CISF), ઈન્ડો-તિબેટિયન બોર્ડર પોલીસ (ITBP), સશસ્ત્ર સીમા બલ (SSB) પણ સામેલ નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ વિભાગે તાજેતરમાં 'બલ્ક ડ્રગ પાર્ક્સનો પ્રચાર' યોજના હેઠળ ત્રણ રાજ્યો- હિમાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત અને આંધ્ર પ્રદેશમાં બલ્ક ડ્રગ પાર્ક સ્થાપવાની દરખાસ્તોને 'સૈદ્ધાંતિક' મંજૂરી રદ કરી છે.
2. આ યોજના હેઠળ 13 રાજ્યોમાંથી બલ્ક ડ્રગ પાર્ક બનાવવાની દરખાસ્તો મળી હતી. જેમાંથી હિમાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત અને આંધ્રપ્રદેશની પસંદગી કરવામાં આવી છે.
3. ગુજરાત અને આંધ્રપ્રદેશમાં સૂચિત બલ્ક ડ્રગ પાર્ક માટે નાણાકીય સહાય વહેંચાયેલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના પ્રોજેક્ટ ખર્ચના 70% હશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **'VentuRISE' સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ સ્ટાર્ટઅપ ચેલેન્જ 2જી થી 4મી નવેમ્બર 2022 દરમિયાન યોજનારી બેંગલોર પેલેસ ફ્લેગશિપ ઇવેન્ટનો એક ભાગ છે.
2. આ વૈશ્વિક પડકાર વિશ્વભરના ઉભરતા સાહસિકોને તેમના ઉત્પાદનો/સોલ્યુશન્સ પ્રદર્શિત કરવાની અને તેમના સાહસોને ટેકો આપવા માટે મજબૂત નેટવર્ક બનાવવાની તક પૂરી પાડશે.
3. આ પડકાર આગામી બે મહિના માટે ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો દ્વારા આયોજિત સ્કીનીંગ અને પસંદગી પ્રક્રિયા દ્વારા ઉત્પાદન અને ટકાવિપણું-સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં સ્ટાર્ટઅપ્સ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સઘર્ન ઝોનલ કાઉન્સિલની 30મી બેઠક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ બેઠકમાં કુલ 26 મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી, 9 મુદ્દાઓનું નિરાકરણ કરવામાં આવ્યું હતું, 17 મુદ્દાઓ વધુ વિચારણા માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી 9 મુદ્દાઓ આંધ્ર પ્રદેશના પુનર્ગઠનને લગતા હતા.
2. આ બેઠકમાં કેરળના મુખ્ય પ્રધાન પિનરાય વિજયન, અન્ય દક્ષિણી રાજ્યો - તમિલનાડુ, કર્ણાટક, આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણાના મુખ્ય પ્રધાનો અને પ્રધાનો અને પુડુચેરી, લક્ષદ્વીપ અને આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નરોએ હાજરી આપી હતી.
3. કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે તિરુવનંતપુરમમાં દક્ષિણ ભારતીય રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની 30મી દક્ષિણ ઝોનલ કાઉન્સિલની બેઠકનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઈન્દિરા ગાંધી શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ શહેરી રોજગાર ગેરંટી યોજના રાજસ્થાનમાં 9 સપ્ટેમ્બરથી શરૂ થઈ છે.
2. આ યોજના મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી કાયદાની તર્જ પર શહેરી વિસ્તારોમાં રહેતા પરિવારોને 100 દિવસની રોજગારી પૂરી પાડશે.
3. આ યોજના હેઠળ 2.2 લાખથી વધુ પરિવારોની નોંધણી કરવામાં આવી છે, જે રોગચાળાથી પ્રભાવિત લોકો સહિત ગરીબ અને જરૂરિયાતમંદ લોકોને રોજગાર પ્રદાન કરે તેવી અપેક્ષા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ તાજેતરમાં જાહેરાત કરી હતી કે PM SHRI યોજના હેઠળ દેશભરમાં 14,500 શાળાઓને વિકસિત અને અપગ્રેડ કરવામાં આવશે.
2. PM શ્રી શાળાઓનો ખર્ચ જેને રાજ્ય સરકાર ઉઠાવશે.
3. આ યોજનાની જાહેરાત કેન્દ્રીય શિક્ષણ પ્રધાન ધર્મેન્દ્ર પ્રધાન દ્વારા જૂન 2022 માં કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મૈત્રી સુપર થર્મલ પાવર પ્રોજેક્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તે બાંગ્લાદેશના ખુલના વિભાગના બાગેરહાટ જિલ્લામાં રામપાલ ખાતે આવેલું છે.
  2. 1320 (2x660) મેગાવોટનો કોલસા આધારિત પાવર પ્લાન્ટ લગભગ \$20 બિલિયનના ખર્ચે સ્થાપવામાં આવી રહ્યો છે.
  3. આ પ્રોજેક્ટ ભારતની રાહત ધિરાણ યોજના હેઠળ વિકસાવવામાં આવી રહ્યો છે અને તે બાંગ્લાદેશના રાષ્ટ્રીય ગ્રીડમાં 1320 મેગાવોટ ક્ષમતા ઉમેરશે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વડાપ્રધાન ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ અભિયાન હેઠળ કોઈપણ વ્યક્તિ, કોઈપણ પ્રતિનિધિ કે સંસ્થા ટીબીના દર્દીઓને દત્તક લઈ શકશે અને દત્તક લીધેલા દર્દીઓની કાળજી લેવામાં આવશે.
2. ભારતમાં ક્ષય રોગને દૂર કરવા માટે વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આમાં દર્દીના બેંક ખાતામાં કોઈ પણ નાણાં આપવાનો સમાવેશ થતો નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ વર્ષના માનવ વિકાસ સૂચકાંક અહેવાલનું શીર્ષક છે "Certain Times, Settled Lives: Shaping Our Future in a Transforming World".
2. યુનાઈટેડ નેશન્સ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNDP) દ્વારા તાજેતરમાં જાહેર કરાયેલ માનવ વિકાસ રિપોર્ટ 2021-22માં ભારતને 191 દેશોમાંથી 132મું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે.
3. યુનાઈટેડ નેશન્સ હ્યુમન ડેવલપમેન્ટ ઈન્ડેક્સના રિપોર્ટમાં સ્વિટ્ઝર્લેન્ડને પ્રથમ સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ભારતના સૌથી લાંબા રબર ડેમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. IIT રૂરકીના નિષ્ણાતોની સલાહ પર હૈદરાબાદની નાગાર્જુન કન્સ્ટ્રક્શન કંપનીના સહયોગથી ઓસ્ટ્રિયાની રૂબીના કંપની દ્વારા ગયાજી ડેમનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.
2. રબર ડેમ ઉપરાંત ફાલ્ગુ નદીના કિનારાનો પણ વિકાસ કરવામાં આવ્યો છે અને તીર્થયાત્રીઓ સીતા કુંડના દર્શન કરી શકે તે માટે સ્ટીલનો પુલ બનાવવામાં આવ્યો છે.
3. રબર ડેમ 17 મીમી જાડા રબરનો બનેલો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મધ્યપ્રદેશમાં કુનો રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનની સ્થાપના 1981માં વન્યજીવ અભયારણ્ય તરીકે કરવામાં આવી હતી અને બાદમાં તેને 2018માં રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો.
2. તેનું નામ કુનો નદીના નામ પરથી રાખવામાં આવ્યું હતું, જે ચંબલ નદીની મુખ્ય ઉપનદીઓમાંની એક છે.
3. આ નદી રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનને વિભાજીત કરીને તેની સમગ્ર લંબાઈથી વહે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રક્ત દાન અમૃત મહોત્સવ એ દેશવ્યાપી સ્વૈચ્છિક રક્તદાન અભિયાન છે જેનું આયોજન આ વર્ષે 17મી સપ્ટેમ્બરથી 1લી ઓક્ટોબર સુધી કરવામાં આવ્યું.
2. આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ અંતર્ગત આ વિશેષ રક્તદાન અભિયાનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
3. 10 ઓક્ટોબરને રાષ્ટ્રીય સ્વૈચ્છિક રક્તદાન દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે અને આ પ્રસંગે રક્તદાન અમૃત મહોત્સવનું સમાપન થયું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઉત્તર પ્રદેશ મોટી સરકારના મહત્વાકાંક્ષી મિશન અમૃત સરોવર હેઠળ 8,462 અમૃત સરોવર (સરોવરો)નું નિર્માણ કર્યું છે, જેનો ઉદ્દેશ્ય ભાવિ પેઢી માટે પાણીનું સંરક્ષણ કરવાનો છે.
2. આ મિશન હેઠળ અન્ય ટોચના પ્રદર્શન કરનારા રાજ્યોમાં મધ્યપ્રદેશ (1,668 તળાવો), જમ્મુ અને કાશ્મીર (1,458 તળાવો), રાજસ્થાન (898 તળાવો) અને તમિલનાડુ (818 તળાવો) છે.
3. ઉત્તર પ્રદેશની અંદર, લખીમપુર ખેરી 256 અમૃત સરોવરોના નિર્માણ સાથે ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Kantar BrandZ India 2022 રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ટોચની 75 સૌથી મૂલ્યવાન ભારતીય બ્રાન્ડ્સનો વિકાસ દર વિશ્વના અન્ય મુખ્ય બજારો દ્વારા હાંસલ કરેલા વિકાસ દર કરતાં વધી ગયો છે.
  2. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા ચોથા સ્થાને છે.
  3. કુલ મૂલ્યમાં 6 બેન્કિંગ બ્રાન્ડ્સનું યોગદાન 19 ટકા છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **India Discrimination Report 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2021માં ભારતમાં મહિલાઓનો શ્રમ શક્તિ ભાગીદારી દર (LFPR) માત્ર 25% છે.
2. ભારતમાં પુરુષો અને સ્ત્રીઓ વચ્ચે 98 ટકા રોજગાર તફાવત પાછળનું મુખ્ય કારણ લિંગ ભેદભાવ છે.
3. એક પુરૂષની સરેરાશ કમાણી સ્ત્રી કરતા લગભગ 2.5 ગણી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. SEAT પ્રોગ્રામ હેઠળ, ભારત સરકાર દર વર્ષે ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ – MANAK (Million Minds Augmenting National Aspiration and Knowledge) પ્રદાન કરે છે.
2. ઇન્સ્પાયર એવોર્ડ્સ-MANAK યોજના હેઠળ, સમગ્ર ભારતમાં વિદ્યાર્થીઓને સામાન્ય સમસ્યાઓ હલ કરી શકે તેવા મૂળ અને સર્જનાત્મક તકનીકી વિચારો અથવા નવીનતાઓ મોકલવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.
3. વિદ્યાર્થીઓની ઉદ્યોગસાહસિક યાત્રાને વેગ આપવા માટે પસંદ કરેલા વિચારોને જરૂરી સંપૂર્ણ ઇન્ક્યુબેશન સપોર્ટ આપવામાં આવશે નહીં.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ ફાઇનાન્શિયલ સેન્ટર્સ ઇન્ડેક્સ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વના ટોચના ત્રણ સૌથી વધુ પસંદગીના નાણાકીય કેન્દ્રો ન્યુયોર્ક, લંડન અને સિંગાપોર છે.
2. ન્યુયોર્કે છેલ્લા ચાર વર્ષથી ટોચનું સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે.
3. સિંગાપોરે હોંગકોંગને પાછળ છોડીને ત્રીજું સ્થાન મેળવ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઓપરેશન મેઘ ચક્ર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (CBI) એ 24 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ બાળ જાતીય શોષણ સામગ્રી (CSAM)ના ફેલાવા અને વહેંચણી સામે રાષ્ટ્રવ્યાપી ઝુંબેશના ભાગ રૂપે સમગ્ર ભારતમાં 56 સ્થળોએ શોધ કરવા માટે ઓપરેશન મેઘ ચક્ર શરૂ કર્યું હતું.
2. CBIને ન્યૂઝીલેન્ડના અધિકારીઓ પાસેથી મળેલી માહિતીના આધારે ઇન્ટરપોલના સિંગાપોર સ્પેશિયલ યુનિટ પાસેથી ગુપ્ત માહિતી મળ્યા બાદ આ ઓપરેશન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. મોટી સંખ્યામાં ભારતીય નાગરિકો ક્લાઉડ-આધારિત સ્ટોરેજનો ઉપયોગ કરીને CSAMના ઓનલાઇન સર્ક્યુલેશન, ડાઉનલોડિંગ અને ટ્રાન્સમિશનમાં સામેલ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **PMGKAY યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. PM-GKAY (પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના) યોજનાને ડિસેમ્બર 2023ના અંત સુધી વધુ 15 મહિના માટે લંબાવવામાં આવી છે.
2. સરકાર આ યોજનાના સાતમા તબક્કા હેઠળ ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર 2022 સુધીમાં 122 લાખ મેટ્રિક ટન અનાજનું વિતરણ કરશે.
3. આ તબક્કા માટે સબસિડી તરીકે 44,762 કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **ST-SC હબ કોન્કલેવ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નાણાં મંત્રાલયે રાષ્ટ્રીય SC-ST હબ (NSSH) યોજના અને કેન્દ્રીય મંત્રાલયની અન્ય યોજનાઓ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે 29 સપ્ટેમ્બરે આ કાર્યક્રમનું આયોજન કર્યું હતું.
2. આ કાર્યક્રમમાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના 300થી વધુ સાહસિકોએ ભાગ લીધો હતો.
3. નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ, ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા, ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કોર્પોરેશન અને ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ જેવા સેન્ટ્રલ પબ્લિક સેક્ટર એન્ટરપ્રાઇઝીસ (CPSEs)એ પણ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **વંદે ભારત 2.0 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તાજેતરની આવૃત્તિની કિંમત રૂ. 115 કરોડથી વધુ છે, જે અગાઉની આવૃત્તિ કરતાં રૂ. 15 કરોડ વધુ છે.
2. નવી ટ્રેન 129 સેકન્ડમાં 160 કિમી પ્રતિ કલાકની મહત્તમ ઝડપે પહોંચી શકે છે, જે અન્ય વંદે ભારત ટ્રેનો કરતા લગભગ 16 સેકન્ડ વધુ ઝડપી છે.
3. તેનું વજન લગભગ 392 ટન છે, જે અગાઉના વર્ઝન કરતાં 38 ટન ઓછું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **યુવા 2.0 યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. Young, Upcoming and Versatile Authors (YUVA) યોજનાની બીજી આવૃત્તિ કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ અથવા ભારત@75 પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે શરૂ કરવામાં આવી હતી.
2. આ યોજના 30 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના યુવાન અને ઉભરતા લેખકો માટે પરામર્શ કાર્યક્રમ છે.
3. તેનો હેતુ ભારતભરમાં વાંચન અને લેખનની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવાનો અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતીય લેખનને પ્રદર્શિત કરવાનો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **ભારતસ્કિલ્સ ફોરમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. BharatSkills ફોરમ, જે BharatSkills Learning Platform માં સંકલિત કરવામાં આવ્યું હતું, તે મહત્વાકાંક્ષી શીખનારાઓને પુસ્તકો, વિડિયો, પ્રશ્ન બેંક, હસ્તલિખિત પ્રશિક્ષકો અને તાલીમાર્થીઓની નોંધો, PDF, સ્કેન કરેલી નકલો વગેરેને કોઈપણ ભાષામાં શેર કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
2. આ નવી સુવિધા ડિજિટલ સામગ્રીની વિશાળ શ્રેણી પ્રદાન કરીને સમુદાયને સશક્ત બનાવવા માટે ડિજિટલ વેરહાઉસ તરીકે કાર્ય કરશે.
3. 2019માં શરૂ થયેલ, BharatSkills એક ઓનલાઈન તાલીમ પ્લેટફોર્મ છે જે ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (ITI) ઈકોસિસ્ટમ સાથે સંબંધિત કૌશલ્યો પ્રદાન કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **ગ્લોબલ ફોરેસ્ટ સેક્ટર આઉટલુક 2050 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નવા બહાર પાડવામાં આવેલા અહેવાલમાં લાકડાના ઉત્પાદનોની વધતી માંગની આગાહી કરવામાં આવી છે જેમ કે મોટા પાયે લાકડું અને માનવસર્જિત સેલ્યુલોઝ ફાઇબર કે જેનો ઉપયોગ બિન-નવીનીકરણીય સામગ્રીના વિકલ્પ તરીકે થાય છે.
2. તેમની માંગ 2050 સુધીમાં વધીને 272 મિલિયન ક્યુબિક મીટર થઈ શકે છે.
3. આનાથી વિકાસશીલ દેશોમાં 1000 મિલિયનથી વધુ નોકરીઓનું સર્જન થવાની અપેક્ષા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **ટેલી-માનસ પહેલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ (ઓક્ટોબર 10, 2022) ના અવસર પર, ભારત સરકારે ટેલી-માનસ પહેલ શરૂ કરી.
2. કેન્દ્રીય સ્વાસ્થ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ, ટેલી મેન્ટલ હેલ્થ આસિસ્ટન્સ એન્ડ નેટવર્કિંગ અક્રોસ સ્ટેટ્સ (ટેલી-માનસ) પહેલ સમગ્ર ભારતમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંભાળની પહોંચ વધારવાના હેતુથી ચોવીસ કલાક માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવા છે.
3. ટેલી-માનસ સમગ્ર દેશમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સંભાળની એક્સેસને પ્રોત્સાહન આપશે, રાષ્ટ્રવ્યાપી નેટવર્ક પરામર્શ, નિષ્ણાત પરામર્શ અને ઇ-પ્રિસ્ક્રિપ્શન પ્રદાન કરશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મહાકાલ લોક કોરિડોર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મહાકાલેશ્વર મંદિર કોરિડોર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટનો પ્રથમ તબક્કો મધ્ય પ્રદેશના ઉજ્જૈનમાં લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.
2. રૂ. 850 કરોડના આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, મહાકાલેશ્વર મંદિરના પરિસરને લગભગ સાત ગણું વિસ્તરણ કરવામાં આવશે જેથી યાત્રિકોના અનુભવને બહેતર બનાવી શકાય અને વિશ્વસ્તરીય આધુનિક સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં આવે.
3. આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, સમગ્ર વિસ્તારને ભીડમુક્ત કરવામાં આવશે અને હેરિટેજ સ્ટ્રક્ચર્સનું સંરક્ષણ અને પુનઃસ્થાપન કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **PM-Devine સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગુજરાત સરકારે તાજેતરમાં ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્ર માટે પ્રધાનમંત્રી વિકાસ પહેલ (PM-DevINE) નામની નવી યોજનાને મંજૂરી આપી છે.
2. કેન્દ્રીય બજેટ 2022-23 દરમિયાન કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પૂર્વોત્તર ક્ષેત્ર (NER) માં વિકાસલક્ષી અંતરને દૂર કરવા માટે PM-Devine યોજના (PM-DevINE)ની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
3. તાજેતરમાં શરૂ કરાયેલી યોજના 15મા નાણાપંચ દ્વારા 2022-23થી 2025-26 સુધીના બાકીના ચાર વર્ષ માટે લાગુ કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. લિવિંગ પ્લેનેટ રિપોર્ટ 2022 એ વર્લ્ડ વાઇલ્ડલાઇફ ફંડ અને ઝૂઓલોજિકલ સોસાયટી ઓફ લંડનનો સંયુક્ત પ્રયાસ છે.
2. આ મુજબ, વર્ષ 1970 અને 2018 વચ્ચે વૈશ્વિક વન્યજીવની વસ્તીમાં 90%નો ઘટાડો થયો છે.
3. આ અહેવાલ અનુસાર, લેટિન અમેરિકા અને કેરેબિયન પ્રદેશ, જે એમેઝોન રેઇનફોરેસ્ટનું આયોજન કરે છે, તેમાં 1970 અને 2018 વચ્ચે સૌથી વધુ 94 ટકા વન્યપ્રાણીઓનો ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **અસમાનતા ઘટાડવાની પ્રતિબદ્ધતા (CRA) ઇન્ડેક્સ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. CRA ઇન્ડેક્સ 161 દેશોની વસ્તી વચ્ચે અસમાનતા ઘટાડવાની કામગીરીને ટ્રેક કરે છે.
2. ઇન્ડેક્સ દેશોને જાહેર સેવાઓ (આરોગ્ય, શિક્ષણ અને સામાજિક સુરક્ષા), કરવેરા અને કામદારોના અધિકારોના ક્ષેત્રોમાં તેમની નીતિઓ અને ક્રિયાઓના આધારે ક્રમાંકિત કરે છે.
3. તે માત્ર ઓક્સફામ ઇન્ટરનેશનલ એકલ માલિકીનો પ્રોજેક્ટ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ હંગર ઇન્ડેક્સ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. GHI 2000થી યુરોપિયન NGO - Concern Worldwide અને Welthungerhilfe દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે.
2. તે કેટલાક ઉચ્ચ આવક ધરાવતા દેશોને રેન્ક આપે છે.
3. આ ઇન્ડેક્સમાં ઓછા સ્કોરનો અર્થ એ છે કે દેશને ઊંચો ક્રમ આપવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પબ્લિક અફેર્સ ઇન્ડેક્સ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. PAI 2022, જે તમામ રાજ્યોમાં આર્થિક, રાજકીય અને સામાજિક ન્યાયના વિતરણને માપે છે, હરિયાણાને મોટા રાજ્યોની શ્રેણી હેઠળ શ્રેષ્ઠ-શાસિત રાજ્ય તરીકે માન્યતા આપે છે.
2. તે પછી તમિલનાડુ, કેરળ, છત્તીસગઢ, પંજાબ અને કર્ણાટક અને અન્યનો સમાવેશ થાય છે.
3. આ ઇન્ડેક્સમાં મહારાષ્ટ્ર, પશ્ચિમ બંગાળ અને ઝારખંડ 16મા, 17મા અને 18મા ક્રમે હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **PMJAY-MA યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી તરીકે, વડાપ્રધાન શ્રી મોદીએ વર્ષ 2012માં આર્થિક રીતે નબળા નાગરિકોને મોંઘી તબીબી સારવાર અને હસ્તક્ષેપોને વધુ સુલભ અને સસ્તું બનાવવા માટે વીમા કવરેજ આપવા માટે મુખ્યમંત્રી અમૃતમ યોજના શરૂ કરી હતી.
2. 2014માં, રૂ. 4 લાખની વાર્ષિક આવક મર્યાદા ધરાવતા પરિવારોને આવરી લેવા માટે યોજનાનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હતો.
3. બાદમાં અન્ય જૂથોને આવરી લેવા માટે તેનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો અને તેને મુખ્ય મંત્રી અમૃતમ વાત્સલ્ય યોજના તરીકે પુનઃબ્રાંડ કરવામાં આવી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **“એક રાષ્ટ્ર એક ખાતર” સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રધાનમંત્રી ભારતીય જન ખાતર પ્રોજેક્ટ માટે “એક રાષ્ટ્ર, બહુ ખાતર” યોજના શરૂ કરવામાં આવી છે.
2. ભારત સરકાર દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલ આ સૌથી મોટી ખાતર પહેલ છે.
3. આ યોજના હેઠળ, તમામ પ્રકારના ખાતરો, યુરિયા, ડીએપી અથવા એનપીકે, એક જ બ્રાન્ડ નામ “ભારત” હેઠળ વેચવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **બહુપરિમાણીય ગરીબી સૂચકાંક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. MPI 2022 “Unpacking deprivation bundles to reduce multidimensional poverty” શીર્ષક હેઠળ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.
2. 111 દેશોમાં 1.2 અબજ લોકો (19.1%) તીવ્ર બહુપરિમાણીય ગરીબીમાં જીવે છે. તેમાંથી 593 મિલિયન (50%) 18 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના સગીર છે.
3. બહુપરિમાણીય ગરીબીનો સૌથી વધુ વ્યાપ ધરાવતો વિકાસશીલ પ્રદેશ રશિયા (લગભગ 579 મિલિયન) છે, ત્યારબાદ દક્ષિણ એશિયા (385 મિલિયન) છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **યુનિસેફે તાજેતરમાં “યુકેનમાં યુદ્ધની અસર અને પૂર્વી યુરોપમાં બાળ ગરીબી પર અનુગામી આર્થિક મંદી” નામનો અહેવાલ બહાર પાડ્યો તે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રિપોર્ટમાં પૂર્વ યુરોપ અને મધ્ય એશિયાના 22 દેશોનો અભ્યાસ કરીને યુકેન યુદ્ધની આર્થિક અસરનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.
2. યુકેન યુદ્ધ અને પરિણામે કુળાવાએ સમગ્ર પ્રદેશમાં વધારાના 4 મિલિયન બાળકોને ગરીબીમાં ધકેલી દીધા છે. આ 2021 થી 19 ટકાનો વધારો છે.
3. એવું જાણવા મળ્યું હતું કે પ્રદેશની વસ્તીના 25 ટકા બાળકો છે. જો કે, તેઓ વધારાના 10.4 મિલિયન લોકોમાંથી લગભગ 40 ટકા છે જેઓ 2022 માં ગરીબીથી પીડાશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **શારીરિક પ્રવૃત્તિ પર વૈશ્વિક સ્થિતિ અહેવાલ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ દાયકાના અંત સુધીમાં ડાયાબિટીસ, ડિમેન્શિયા અને હાઈપરટેન્શનના કેસોની સંખ્યામાં વધારો થવાની ધારણા છે અને આ મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે ખર્ચમાં નોંધપાત્ર વધારો થશે.
2. આ અહેવાલ દર્શાવે છે કે નિયમિત વ્યાયામ સ્વાસ્થ્યના જોખમોને લગભગ 30 ટકા ઘટાડી શકે છે.
3. એવો અંદાજ છે કે વ્યાયામ અને તંદુરસ્ત શારીરિક પ્રવૃત્તિનો અભાવ વિશ્વભરની સરકારોને દર વર્ષે USD 27 બિલિયનથી વધુનો ખર્ચ કરી શકે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ક્લાઈમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ક્લાઈમેટ ટ્રાન્સપરન્સી રિપોર્ટની આઠમી આવૃત્તિ તાજેતરમાં બહાર પાડવામાં આવી હતી.
2. આબોહવા કટોકટી બગડતી હોવા છતાં, અશ્મિભૂત ઇંધણ ઉત્પાદન માટે સત્યોનું સમર્થન 2021 માં USD 64 બિલિયનની નવી ઊંચાઈએ પહોંચ્યું છે.
3. વ્યાપક સરકારી અશ્મિભૂત ઇંધણ સબસિડી, જે 2020માં ઘટીને USD 147 બિલિયન થઈ હતી, તે 2021માં ફરી 29 ટકા વધીને USD 190 બિલિયન થઈ ગઈ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વન હેલ્થ જોઈન્ટ પ્લાન ઓફ એક્શન (OH JPA) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ સંયુક્ત કાર્ય યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય વૈશ્વિક આરોગ્ય સંકટને સામૂહિક રીતે અટકાવવા, અપેક્ષા રાખવા, શોધવા અને તેનો પ્રતિસાદ આપવા માટે પ્રણાલીઓને એકીકૃત કરવાનો અને ક્ષમતા વધારવાનો છે.
2. તે તેના પ્રકારની સૌપ્રથમ યોજના છે જે તમામ સ્તરે આરોગ્ય અભિગમને અમલમાં મૂકવા માંગે છે.
3. તે મનુષ્યો, પ્રાણીઓ, છોડ અને પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્યને વધારશે અને ટકાઉ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **દિલ્હી સમૃદ્ધિ યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. SAMRIDDHIનો અર્થ Strengthening and Augmentation of Municipal Revenue for Infrastructure Development in Delhi છે.
2. તેનો અમલ 26 ઓક્ટોબરથી 1 માર્ચ, 2023 સુધી કરવામાં આવ્યો છે.
3. તે રહેણાંક મિલકતો તેમજ વ્યાપારી મિલકતો બંને માટે એક વખતની મિલકત વેરો માફી યોજના છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **2022 NDC સિન્થેસિસ રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વર્તમાન NDCs 2010ના સ્તરની સરખામણીમાં દાયકાના અંત સુધીમાં GHG ઉત્સર્જનમાં 10.6 ટકાનો વધારો કરશે. ગયા વર્ષના અંદાજની સરખામણીમાં આ થોડો સુધારો છે, જેમાં 2030 સુધીમાં ઉત્સર્જન 13.7 ટકા વધવાનો અંદાજ છે.
2. આ સદીના અંત સુધીમાં વૈશ્વિક સરેરાશ તાપમાનમાં પૂર્વ-ઔદ્યોગિક સ્તર કરતાં 1.5 °C સુધીના વધારાને મર્યાદિત કરવા માટે આ અપૂરતું છે.
3. 2021 વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે અંદાજિત GHG ઉત્સર્જન 2030 પછી વધવાનું ચાલુ રહેશે નહીં.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઉત્સર્જન ગેપ રિપોર્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. અહેવાલ ચેતવણી આપે છે કે વિશ્વ 2015 પેરિસ કરાર હેઠળ નિર્ધારિત લક્ષ્યોને હાંસલ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે અને આગામી 8 વર્ષમાં તાત્કાલિક સિસ્ટમ-વ્યાપી સંક્રમણ અને GHG ઉત્સર્જનને અભૂતપૂર્વ સ્તરે ઘટાડવાની ભલામણ કરે છે.
2. વર્તમાન નીતિઓ 2100 સુધીમાં તાપમાનમાં 2.8 °C ના વધારા તરફ દોરી જશે.
3. પેરિસ કરારના લક્ષ્યોને હાંસલ કરવા માટે GHG ઉત્સર્જન 2030 સુધીમાં 45 ટકા ઘટાડવું આવશ્યક છે. જો કે, અહેવાલ દર્શાવે છે કે ઉત્સર્જન ચિંતાજનક અને રેકૉર્ડ-ઉચ્ચ સ્તરે છે અને હજુ પણ વધી રહ્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **IEA વર્લ્ડ એનર્જી આઉટલુક (WEO) 2022 રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રશિયાના આક્રમણથી ઉર્જા કટોકટી વધી ગઈ હતી જે રોગચાળાને કારણે પુરવઠામાં વિક્ષેપને કારણે પહેલેથી જ સર્જાઈ હતી.
2. રશિયા અશ્મિભૂત ઇંધણનો વિશ્વનો ટોચનો નિકાસકાર છે.
3. યુરોપમાં તેના પુરવઠામાં ઘટાડો અને રશિયામાંથી તેલ અને કોલસાની આયાત પર યુરોપીયન પ્રતિબંધોએ ઊર્જાના ભાવમાં નોંધપાત્ર વધારો કર્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ગૃહમંત્રીઓની 'ચિંતન શિબિર' સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. ગૃહ મંત્રીઓની ચિંતન શિબિરનો ઉદ્દેશ્ય ભારતની આંતરિક સુરક્ષાને લગતી નીતિઓની રચના માટે રાષ્ટ્રીય પરિપ્રેક્ષ્ય પ્રદાન કરવાનો છે.
2. તેનો હેતુ રાષ્ટ્રીય અને રાજ્ય સ્તરે વિવિધ હિસ્સેદારો વચ્ચે આયોજન અને સંકલનમાં સુમેળને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
3. તે પોલીસ દળોનું આધુનિકીકરણ, સાયબર ગુનાનું સંચાલન, ફોજદારી ન્યાય પ્રણાલીમાં માહિતી ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ, જમીન સરહદ વ્યવસ્થાપન, દરિયાકાંઠાની સુરક્ષા, મહિલા સુરક્ષા, ડ્રગની હેરફેર વગેરે જેવા વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ગ્લોબલ ટીબી રિપોર્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. 2021માં, ક્ષય રોગના કારણે 10.6 મિલિયનથી વધુ લોકો બીમાર થયા હતા. 2020ના આંકડાની સરખામણીમાં આ 4.5 ટકાનો વધારો છે.
2. 6 મિલિયન લોકોએ ક્ષય રોગથી જીવ ગુમાવ્યો છે. તેમાંથી 1,87,000 HIV દર્દીઓ છે.
3. 2020 અને 2021ની વચ્ચે ડ્રગ-રેકિસ્ટન્ટ ટ્યુબરક્યુલોસિસ (DR-TB)નો બોજ 3% વધ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ ભારતના પ્રથમ હાઇપરસ્કેલ ડેટા સેન્ટર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. Yotta D1 એ હાલમાં ગ્રેટર નોઈડા ડેટા સેન્ટર પાર્કમાં બાંધવામાં આવી રહેલી 6 ડેટા સેન્ટર ઇમારતોમાંથી પ્રથમ છે.
2. પ્રથમ ડેટા સેન્ટર લગભગ રૂ. 1,500 કરોડના રોકાણ સાથે માત્ર 20 મહિનામાં કાર્યરત થઈ ગયું છે.
3. હાઇપરસ્કેલ ડેટા સેન્ટર ચોટ્ટા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 ટૂલકીટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. સ્વચ્છ ભારત મિશન હેઠળ, DDWS દ્વારા 2020થી સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ હાથ ધરવામાં આવે છે.
2. આ પહેલનો ઉદ્દેશ્ય ભારતના ગ્રામીણ વિસ્તારોની સ્વચ્છતાની સ્થિતિનું મૂલ્યાંકન કરતા મુખ્ય જથ્થાત્મક અને ગુણાત્મક સ્વચ્છ ભારત મિશન (ગ્રામીણ) પરિમાણો પર તેમના પ્રદર્શનના આધારે રાજ્યો અને જિલ્લાઓને ક્રમાંકિત કરવાનો છે.
3. DDWS દ્વારા સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2023 વધુ સ્પર્ધાત્મક અને સહભાગી રીતે હાથ ધરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. ગ્લોબલ જેન્ડર વેલ્થ ઇન્ડેક્સ રિપોર્ટ WTW દ્વારા એકલ રીતે વિકસાવવામાં આવ્યો હતો.
2. તે વિશ્વના પાંચ પ્રદેશોમાં લિંગ-આધારિત સંપત્તિના તફાવતની શોધ કરે છે.
3. તે અસમાનતા પાછળના કારણોનું મૂલ્યાંકન કરે છે જેમ કે કારકિર્દી, કૌટુંબિક સમર્થન, જીવનની ઘટનાઓ અને નાણાકીય સાક્ષરતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. યુનાઈટેડ નેશન્સ એન્વાયર્નમેન્ટ પ્રોગ્રામ (UNEP) દ્વારા "ધ એડેપ્ટેશન ગેપ રિપોર્ટ 2022: ટુ લિટલ, ટુ સ્લો - ક્લાઈમેટ એડેપ્ટેશન ફેલ્યોર પોટ્સ વર્લ્ડ જોખમ" શીર્ષક હેઠળનો અહેવાલ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
2. અનુકૂળન આયોજન, ભંડોળ અને અમલીકરણ પર વૈશ્વિક પ્રગતિનું વિજ્ઞાન આધારિત મૂલ્યાંકન પ્રદાન કરવા માટે 2014 થી દર વર્ષે UNEP દ્વારા અનુકૂળન ગેપ રિપોર્ટ (AGR) પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે.
3. તે એવા પગલાંની ભલામણ કરે છે જે રાષ્ટ્રીય અને વૈશ્વિક અનુકૂળન પ્રયાસોને આગળ વધારી શકે અને રસના વિવિધ વિષયોનું ઊંડાણપૂર્વક મૂલ્યાંકન પૂરું પાડે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **State of the Global Climate in 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2021 (નવીનતમ મૂલ્યાંકન વર્ષ)માં મહાસાગરની ગરમી રેકૉર્ડ સ્તરે વધી હતી. છેલ્લા બે દાયકામાં સમુદ્રી ઉષ્ણતાનો સૌથી વધુ દર નોંધવામાં આવ્યો છે.
2. 1993થી છેલ્લા 30 વર્ષમાં સમુદ્રનું સ્તર અડધું થયું છે.
3. લગભગ 3 દાયકા પહેલા સેટેલાઈટ માપન શરૂ થયું ત્યારથી છેલ્લાં 2.5 વર્ષોમાં દરિયાની સપાટીમાં થયેલા કુલ વધારાના લગભગ 10 ટકા હિસ્સો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Kerala Technology Transfer Scheme સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ટેકનોલોજી ટ્રાન્સફર યોજના કેરળ પર્યાવરણ ફંડ દ્વારા લાગુ કરવામાં આવશે.
2. તે ભારતમાં સરકારી સંશોધન સંસ્થાઓ પાસેથી તેમના ઉત્પાદનોનું વેપારીકરણ અને સ્કેલ કરવા માટે ટેકનોલોજી લાઇસન્સ પ્રાપ્ત કરતી વખતે નવા સ્ટાર્ટઅપ સાહસો દ્વારા કરવામાં આવેલા ખર્ચની ભરપાઈ કરશે.
3. આ યોજના હેઠળ, સરકારી સંશોધન સંસ્થાઓ પાસેથી સ્ટાર્ટઅપ્સ પ્રાપ્ત કરવા અથવા સોર્સિંગ ટેકનોલોજી માટે અને તેના પર કામ કરી શકાય તેવા ઉત્પાદનો વિકસાવવા માટે મહત્તમ રૂ. 10 લાખની ભરપાઈ કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે-2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે 2022, 9 નવેમ્બરથી 23 ડિસેમ્બર દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવ્યો.
2. સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે (CPS) ઇઝ ઓફ લિવિંગ ઇન્ડેક્સના ભાગ રૂપે હાથ ધરવામાં આવ્યો.
3. સિટીઝન પર્સેપ્શન સર્વે (CPS) 2021માં પ્રથમ વખત હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ કાર્બન બજેટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વૈશ્વિક કાર્બન ઉત્સર્જન 2023માં વાતાવરણમાં 40.6 અબજ ટન કાર્બન ડાયોક્સાઇડ સુધી પહોંચવાની અપેક્ષા છે.
2. આ અંદાજ 2019માં ઉત્સર્જિત કરાયેલા 40.9 બિલિયન ટન CO2ના અત્યાર સુધીના સૌથી વધુ વાર્ષિક કુલ 40.9 બિલિયન ટનની નજીક છે.
3. ગ્લોબલ વોર્મિંગને 1.5 ડિગ્રી સેલ્સિયસ સુધી મર્યાદિત કરવા માટે જરૂરી કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો થવાના કોઈ સંકેત નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ 2023 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ 2023 જર્મનવોય, ન્યૂક્લાઇમેટ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ અને ક્લાઇમેટ એક્શન નેટવર્ક દ્વારા સંયુક્ત રીતે બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
2. યુનાઇટેડ નેશન્સ ક્લાઇમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સમાં દર 4 વર્ષે ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર્ફોર્મન્સ ઇન્ડેક્સ (CCPI) બહાર પાડવામાં આવે છે.
3. તે એક એવું સાધન છે જે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય આબોહવા રાજકારણમાં પારદર્શિતા સુનિશ્ચિત કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સ્ટેટ ઓફ ધ ક્લાઇમેટ ઇન એશિયા 2021 રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એશિયામાં દુષ્કાળ, પૂર અને ભૂસ્ખલનને કારણે આર્થિક નુકસાનમાં વધારો થયો, પરિણામે કુલ 35.6 બિલિયન યુએસડીનું આર્થિક નુકસાન થયું.
2. 48.3 મિલિયનથી વધુ લોકો આ કુદરતી જોખમોથી સીધા પ્રભાવિત થયા હતા.
3. ગયા વર્ષે એશિયામાં 100થી વધુ કુદરતી આફતો આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ડિજિટલ શક્તિ 4.0 અભિયાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નીતિ આયોગ દ્વારા તાજેતરમાં ડિજિટલ શક્તિ અભિયાનના ચોથા તબક્કાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
2. ડિજિટલ શક્તિ અભિયાન એ રાષ્ટ્રીય સ્તરનું અભિયાન છે જે 2018માં ડિજિટલી સશક્તિકરણ અને સાયબર સ્પેસમાં મહિલાઓ અને છોકરીઓને તેમની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા માટે કૌશલ્ય પ્રદાન કરવા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આ પહેલ દ્વારા, ભારતભરની 3 લાખથી વધુ મહિલાઓને સાયબર સુરક્ષા પગલાં, રિપોર્ટિંગ અને રિડ્રેસલ મિકેનિઝમ્સ, ડેટા ગોપનીયતા અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગ વિશે સંવેદનશીલ બનાવવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **યુકે-ઈન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુકે-ઈન્ડિયા યંગ પ્રોફેશનલ્સ સ્કીમ ભારતીયોને યુનાઈટેડ કિંગડમમાં બે વર્ષ સુધી કામ કરવા માટેનું સ્થાન પ્રદાન કરશે.
2. આનાથી 18થી 30 વર્ષની વય જૂથના 3,000 ડિગ્રી ધારક ભારતીયોને ફાયદો થશે.
3. આ યોજના 2024ની શરૂઆતથી પારસ્પરિક ધોરણે લાગુ કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વર્લ્ડ ઇન્ટેલેક્ચ્યુઅલ પ્રોપર્ટી ઇન્ડિકેટર્સ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ બૌદ્ધિક સંપદા સૂચકાંકો (WIPI) એ એક અધિકૃત અહેવાલ છે જે પેટન્ટ, ઉપયોગિતા મોડલ, ટ્રેડમાર્ક, ઔદ્યોગિક ડિઝાઇન, સુક્ષ્મસજીવો, છોડની વિવિધતા સંરક્ષણ, ભૌગોલિક સંકેતો અને સર્જનાત્મક અર્થતંત્રના ક્ષેત્રોમાં પ્રવૃત્તિઓની ઝાંખી આપે છે.
2. તે દર વર્ષે WFO દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે.
3. WIPI 2022 એ વિશ્વભરની લગભગ 150 રાષ્ટ્રીય અને પ્રાદેશિક બૌદ્ધિક સંપદા કચેરીઓમાંથી ડેટાનું સંકલન કર્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **દર ઘર ગંગાજલ યોજના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તે રાજ્ય સરકારની જલ, જીવન, દરિયાળી યોજના હેઠળ શરૂ કરવામાં આવશે.
2. આ પ્રોજેક્ટનો પ્રથમ તબક્કો રૂ. 4,000 કરોડના ખર્ચ સાથે લાગુ કરવામાં આવશે.
3. આ તબક્કા હેઠળ, રાજગીર, બોધ ગયા અને ગયાના લગભગ 7.5 લાખ ઘરોને પાણી પહોંચાડવા માટે મોટા પંપ મોકામા નજીક હાથીદાહથી પાણી ઉપાડશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પ્લાસ્ટિક લાઇફ-સાઇકલ રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પ્લાસ્ટિક લાઇફ-સાઇકલ રિપોર્ટ દિલ્લી સ્થિત થિંક-ટેન્ક NITI આયોગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
2. તે 22 નવેમ્બરના રોજ ઈન્ડિયા હેબિટેટ સેન્ટર ખાતે એક દિવસીય રાષ્ટ્રીય પરિષદ દરમિયાન બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.
3. પ્લાસ્ટિક પ્રદૂષણ સામે લડવા માટે ભારત અસરકારક રીતે નીતિઓનો અમલ કરી શક્યું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નયી ચેતના અભિયાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 'નયી ચેતના' એ રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ આજીવિકા મિશન હેઠળ તમામ ભારતીય રાજ્યોમાં શરૂ કરાયેલ એક અભિયાન છે.
2. આગામી પાંચ વર્ષમાં, ઝુંબેશ સમુદાય સંસ્થાઓ, ગ્રામીણ સમુદાયો અને સરકારી વિભાગો વચ્ચે તમામ સ્તરે મહિલાઓ દ્વારા સામનો કરવામાં આવતા ભેદભાવની એક સામાન્ય સમજ ઊભી કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.
3. આ વર્ષની ઝુંબેશની થીમ 'લિંગ આધારિત સહિષ્ણુતા' છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **‘ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા’ રિપોર્ટ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુકે ઇન્ડિયા બિઝનેસ કાઉન્સિલ (UKIBC) દ્વારા ‘ડુઇંગ બિઝનેસ ઇન ઇન્ડિયા’ રિપોર્ટ 2022 બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.
  2. તેના તારણો યુકેના 111 વ્યવસાયો અને ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓના સર્વેક્ષણ પર આધારિત છે.
  3. આ 2015થી 2021 દરમિયાન દર વર્ષે હાથ ધરવામાં આવેલા અગાઉના 7 સર્વેક્ષણો સાથે સુસંગત છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કામેંગ હાઇડ્રોપાવર સ્ટેશન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 600 મેગાવોટ કામેંગ હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટ રાજ્યની માલિકીની નોર્થ ઇસ્ટર્ન ઇલેક્ટ્રિક પાવર કોર્પોરેશન (NEEPCO) દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યો છે.
  2. તે ગુજરાતના પશ્ચિમ પાટણ જિલ્લામાં આવેલ છે.
  3. 80 કિલોમીટરમાં ફેલાયેલો આ પ્રોજેક્ટ લગભગ 8,200 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

પર્યાવરણ અને ભૌગોલિક ઘટનાઓ

◆ **ગ્રીન ફિન્સ હબ (Green Fins Hub) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગ્રીન ફિન્સ હબ એ પહેલું વૈશ્વિક મેરીટાઇમ ટુરિઝમ ઇન્ડસ્ટ્રી પ્લેટફોર્મ છે જે વિશ્વભરના ડાઇવિંગ અને સ્નોર્કલિંગ ઓપરેટરોને દરિયાઈ પ્રવાસનની ટકાઉપણને પ્રોત્સાહન આપતી આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓનો અમલ કરીને તેમના દૈનિક વ્યવહારમાં સરળ, ખર્ચ-અસરકારક ફેરફારો કરવામાં મદદ કરશે.
  2. આ પ્લેટફોર્મ ઓપરેટરોને તેમના વાર્ષિક સુધારાઓને ટ્રેક કરવા અને તેમના સમુદાયો અને ગ્રાહકો સાથે વાતચીત કરવા સક્ષમ બનાવશે.
  3. તે રીફ-વર્લ્ડ ફાઉન્ડેશન દ્વારા UNEP સાથે મળીને વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Fridays for Future અભિયાન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. લગભગ 280,000 લોકો ભાવિ ચળવળ માટે શુક્રવારના ભાગ રૂપે સમગ્ર જર્મનીના 270થી વધુ શહેરો અને નગરોમાં પ્રદર્શનોમાં ભાગ લઈ રહ્યા છે.
2. બર્લિનમાં સૌથી મોટી રેલીઓમાંની એક યોજાઈ હતી, જ્યાં 36,000થી વધુ લોકો એકઠા થયા હતા.
3. વિરોધીઓ ગ્લોબલ વોર્મિંગને રોકવાની હાકલ કરી રહ્યા છે અને નવીનીકરણીય ઊર્જાના ઉપયોગને વિસ્તૃત કરવા માટે જર્મન સરકારને 100 બિલિયન યુરો ફંડ સ્થાપવા હાકલ કરી રહ્યા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **થમીરાબારાની નદી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દક્ષિણ તમિલનાડુ માટે થમીરાબારાની ખૂબ જ પર્યાવરણીય અને ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવે છે પરંતુ તેને પણ નુકસાન થયું છે, તેથી પુનઃસ્થાપન પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવ્યો છે.
2. થમીરાબારાની લેન્ડસ્કેપ સામાન્ય રીતે પાણીથી ભરપૂર હોવાનું જણાય છે, તેમ છતાં તેને 2016માં વિવિધ જળ સંગ્રહ પ્રણાલીઓ હોવા છતાં ગંભીર દુષ્કાળનો સામનો કરવો પડ્યો હતો.
3. વસાહતો વધી રહી છે, જેના કારણે ખેતીની જમીન અને જળાશયો વધી રહ્યા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સફેદ માખી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પ્રથમ નોંધાયેલ સર્પાકાર આકારની આક્રમક સફેદ માખી (Aleurodictus dispersus) હવે સમગ્ર ભારતમાં જોવા મળે છે.
2. ઉપરોક્ત બંને જાતિઓની હાજરી અનુક્રમે 320 અને 40થી વધુ છોડની પ્રજાતિઓ પર નોંધવામાં આવી છે.
3. મોટાભાગની વ્હાઇટફ્લાય પ્રજાતિઓ કેરેબિયન ટાપુઓ અથવા મધ્ય અમેરિકામાં સ્થાનિક છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કાઝીરંગા નેશનલ પાર્ક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આસામના કાઝીરંગા નેશનલ પાર્કમાં એક શિંગડાવાળા ગેંડાની વિશ્વની સૌથી મોટી વસ્તી છે.
2. તે પૂર્વીય હિમાલયન જૈવવિવિધતા હોટસ્પોટ-ગોલાઘાટ અને નાગાંવ જિલ્લાઓની ધાર પર આવેલું છે.
3. તેને વર્ષ 2001માં યુનેસ્કો વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સ્વચ્છ ટોયકેથોન સ્પર્ધા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા સ્વચ્છ અમૃત મહોત્સવ અંતર્ગત સ્વચ્છ ટોયકેથોનની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
2. તે MyGov ના ઇનોવેટ ઇન્ડિયા પોર્ટલ પર હોસ્ટ કરવામાં આવી રહ્યું છે.
3. આ પહેલનું નોલેજ ભાગીદાર 'સેન્ટર ફોર ક્રિએટિવ લર્નિંગ, IIT દિલ્હી' છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ચોથા ટાઇગર રિઝર્વ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રાજ્ય કેબિનેટે વાઇલ્ડલાઇફ (પ્રોટેક્શન) એક્ટ, 1972 હેઠળ ચિત્રકૂટ જિલ્લામાં રાણીપુર વન્યજીવ અભયારણ્ય (RWS) ખાતે ઉત્તર પ્રદેશના ચોથા વાઘ અનામતની સૂચનાને મંજૂરી આપી છે.
2. ઉત્તર પ્રદેશમાં 173 વાઘ છે, જેમાં દુધવા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતું છે.
3. નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટી (NTCA) દ્વારા 2018ના સર્વેક્ષણમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે રાણીપુરમાં ત્રણ વાઘ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ચિતા ટાસ્ક ફોર્સ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ચિતા ટાસ્ક ફોર્સની કામગીરીને નેશનલ ટાઇગર કન્ઝર્વેશન ઓથોરિટી (NTCA) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવશે.
2. આ ટાસ્ક ફોર્સ 5 વર્ષના સમયગાળા માટે કાર્યરત રહેશે.
3. ટાસ્ક ફોર્સ પાસે ચિતા પરિચયના વિસ્તારોની નિયમિત મુલાકાત લેવા માટે સબકમિટીની નિમણૂક કરવાનો અધિકાર છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્ય સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દિલ્હીના આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્યમાં 1940 પછી પહેલીવાર દીપડા જોવા મળ્યા છે.
2. આસોલા ભાટી વન્યજીવ અભયારણ્યમાં આઠ દીપડા જોવા મળ્યા છે.
3. તે એક સમૃદ્ધ ઇકોસિસ્ટમનો સંકેત છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્રીય વાઇલ્ડલાઇફ બોર્ડે તાજેતરમાં દુર્ગાવતી ટાઇગર રિઝર્વના નિર્માણને મંજૂરી આપી છે.
2. તે પન્ના ટાઇગર રિઝર્વ (PTR)ના વાઘને હોસ્ટ કરશે, જેમાંથી એક ક્વાર્ટર કેન-બેતવા નદીઓના જોડાણને કારણે ડૂબી જશે.
3. તે મધ્યપ્રદેશના નરસિંહપુર, દમોહ અને સાગર જિલ્લાઓને આવરી લેતા 2,339 ચોરસ કિલોમીટરના નવા વાઘ અનામતમાં ફેલાયેલ હશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **વાદળી ધ્વજ ટેગ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. લક્ષદ્વીપમાં મિનિકોય થુંડી બીચ અને કદમત બીચ તાજેતરમાં બ્લુ બીચની પ્રતિષ્ઠિત યાદીમાં પ્રવેશ્યા છે.
2. આ બે દરિયાકિનારા પર સ્વચ્છતા જાળવવા અને તરવૈયાઓ માટે સલામતી પૂરી પાડવા માટે સમર્પિત સ્ટાફ છે.
3. આ નવા પ્રવેશકો સાથે, ભારતમાં હાલમાં બ્લુ ફ્લેગ સર્ટિફિકેશન સાથે 120 બીચ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત સરકારે સત્તાવાર રીતે લોકપ્રિય હર્બિસાઇડ ગ્લાયફોસેટના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.
2. ગ્લાયફોસેટ એક હર્બિસાઇડ છે જેનો ઉપયોગ પહોળા પાંદડાવાળા છોડ અને ઘાસ બંનેને મારવા માટે થાય છે.
3. તે બિન-પસંદગીયુક્ત હર્બિસાઇડ છે જે લગભગ તમામ છોડને તેમની વૃદ્ધિ માટે જરૂરી ચોક્કસ પ્રોટીન ઉત્પન્ન કરવાથી અટકાવીને મારી શકે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **મિશન લાઇફ (Mission LiFE) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વડાપ્રધાન મોદીએ ગુજરાતમાં સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતેથી મિશન લાઇફ અભિયાનની શરૂઆત કરી હતી.
2. NIA દ્વારા Mission LiFE (Lifestyle for Environment)ના વિચારની કલ્પના કરવામાં આવી હતી.
3. નવેમ્બર 2021માં ગ્લાસગોમાં COP26 ખાતે વડાપ્રધાન મોદી દ્વારા મિશન લાઇફની રજૂઆત કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **તેરાઈ એલિફન્ટ રિઝર્વ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઉત્તર પ્રદેશના દુધવા-પીલીભીતમાં તેરાઈ હાથી અભયારણ્યની સ્થાપના કરવામાં આવશે.
2. તે 3,049 ચોરસ કિલોમીટર વિસ્તારમાં ફેલાયેલું હશે.
3. ભારતમાં સ્થાપિત થનારું આ 28મું હાથી અભયારણ્ય હશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **મેન્ગ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઇમેટ (MAC) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મેન્ગ્રોવ એલાયન્સ ફોર ક્લાઇમેટ (MAC) એ આંતર-સરકારી ગઠબંધન છે જે મેન્ગ્રોવ ઇકોસિસ્ટમના સંરક્ષણ અને પુનઃસંગ્રહ તરફ પ્રગતિને વિસ્તૃત અને વેગ આપવા માંગે છે.
2. તેના સભ્યોમાં સંયુક્ત આરબ અમીરાત, ઇન્ડોનેશિયા, ભારત, શ્રીલંકા, ઓસ્ટ્રેલિયા, જાપાન અને સ્પેનનો સમાવેશ થાય છે.
3. આ જોડાણ પ્રકૃતિ આધારિત આબોહવા પરિવર્તન ઉકેલ તરીકે મેન્ગ્રોવ્સની ભૂમિકા વિશે વૈશ્વિક જાગૃતિ વધારશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **નેશનલ બાયો એનર્જી પ્રોગ્રામ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નવી અને પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જા મંત્રાલયે તાજેતરમાં જાહેરાત કરી હતી કે રાષ્ટ્રીય બાયો-એનર્જી પ્રોગ્રામ 2025-26 સુધીમાં લાગુ કરવામાં આવશે.
2. નેશનલ બાયોએનર્જી પ્રોગ્રામનો ઉદ્દેશ બાયોએનર્જીના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવા અને પરિપત્ર અર્થતંત્ર પર આધારિત રોકાણકાર-મૈત્રીપૂર્ણ ઇકોસિસ્ટમ બનાવવાનો છે.
3. બાયોએનર્જી એક વખત જીવતા કાર્બનિક પદાર્થોમાંથી મેળવવામાં આવે છે જેને બાયોમાસ કહેવાય છે જેનો ઉપયોગ પરિવહન બળતણ, ગરમી, વીજળી અને અન્ય આવા ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે થાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મધ્ય પૂર્વ ગ્રીન પહેલ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સાઉદી અરેબિયાએ તાજેતરમાં મિડલ ઇસ્ટ ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ માટે USD 2.5 બિલિયનની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી છે.
2. મિડલ ઇસ્ટ ગ્રીન ઇનિશિયેટિવ એ તેના પ્રકારનું પ્રથમ પ્રાદેશિક જોડાણ છે જે મધ્ય પૂર્વમાંથી ગ્રીનહાઉસ ગેસના ઉત્સર્જનને રોકવા માટે 2021માં સાઉદી અરેબિયાના કાઉન પ્રિન્સ મોહમ્મદ બિન સલમાન દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. તેની પાસે પ્રાદેશિક નાણાકીય ક્રિયા માટે સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત વ્યૂહરચના છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્ડિયન બાયોલોજીકલ ડેટા સેન્ટર (IBDC) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારતીય જૈવિક ડેટા કેન્દ્ર જીવન વિજ્ઞાન ડેટા માટે ભારતનું પ્રથમ રાષ્ટ્રીય ભંડાર છે.
2. તે દેશમાં સાર્વજનિક રીતે ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવેલ સંશોધનમાંથી જનરેટ થયેલ તમામ જીવન વિજ્ઞાન ડેટાને સંગ્રહિત કરશે. તે નીતિ આયોગની મદદથી સંચાલિત થશે.
3. લાંબા ગાળે, IBDC ભારતમાંથી ઉદ્ભવતા તમામ જીવન વિજ્ઞાન ડેટા માટે એક મુખ્ય ડેટા રિપોઝીટરી બની જશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્યને તાજેતરમાં તમિલનાડુ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવ્યું હતું.
2. રાજ્ય સરકારે અગાઉ કાઝુવેલી પક્ષી અભયારણ્ય, નંજરાયન પક્ષી અભયારણ્ય, કદાવુર સ્લેન્ડર લોરીસ અભયારણ્ય અને ડુગોંગ સંરક્ષણ અનામતને સૂચિત કર્યું હતું.
3. કૃષ્ણગિરી અને ધર્મપુરીના આરક્ષિત જંગલોના વિસ્તારને કાવેરી દક્ષિણ વન્યજીવ અભયારણ્ય તરીકે સૂચિત કરવામાં આવ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઇન્ડોનેશિયા જસ્ટ એનર્જી ટ્રાન્ઝિશન પાર્ટનરશિપ (JETP) એ ઇન્ડોનેશિયાની સરકાર અને ઇન્ટરનેશનલ પાર્ટનર્સ ગ્રૂપ (IPG) વચ્ચે લાંબા ગાળાની રાજકીય સમજૂતી છે,
2. તેમાં યુનાઇટેડ કિંગડમ, જર્મની, ફ્રાન્સ, યુરોપિયન યુનિયન, કેનેડા, ઇટાલી, નોર્વે, ડેન્માર્ક, યુએસ અને જાપાનનો સમાવેશ થાય છે.
3. ઇન્ડોનેશિયા વિશ્વના ટોચના 10 ગ્રીનહાઉસ ગેસ ઉત્સર્જકોમાં સામેલ નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આબોહવા જોખમ પહેલ સામે વૈશ્વિક કવચ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઇજિપ્તના શર્મ અલ-શેખમાં ક્લાઇમેટ ચેન્જ પર યુનાઇટેડ નેશન્સ ફ્રેમવર્ક કન્વેન્શનની 27મી કોન્ફરન્સ ઓફ ધ પાર્ટીઝ (COP27)માં ગ્લોબલ શીલ્ડ અગેઇનસ્ટ ક્લાઇમેટ રિસ્ક્સ ઇનિશિયેટિવની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
2. તે UNFCCC પ્રક્રિયાની બહારના નુકસાન અને ક્ષતિ માટે સામાજિક સુરક્ષા અને વીમા-આધારિત ફાઇનાન્સ મિકેનિઝમ છે.
3. તે પૂર્વ-આયોજિત નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે જે ઓગસ્ટ, 2022માં પાકિસ્તાનમાં આવેલા વિનાશક પૂર જેવી આપત્તિઓનો સામનો કરવા માટે ઝડપથી તૈનાત કરી શકાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **દક્ષિણી સફેદ ગોંડા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દક્ષિણી સફેદ ગોંડા સફેદ ગોંડાની બે પેટાજાતિઓમાંથી એક છે, બીજી ઉત્તરીય સફેદ ગોંડા છે.
2. તે વિશ્વના સૌથી મોટા અને હલકા પ્રાણીઓમાંનું એક છે.
3. તે સફેદ ગોંડાની સૌથી વ્યાપક અને સામાન્ય પેટાજાતિઓમાંની એક છે. ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◇ **વોસ્ટોક લશ્કરી કવાયત સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ કવાયતમાં ભારત, ચીન, લાઓસ, મંગોલિયા, નિકારાગુઆ, સીરિયા અને ભૂતપૂર્વ સોવિયત દેશોના 50 હજારથી વધુ સૈનિકો ભાગ લેશે.
2. સાત દિવસીય કવાયતમાં જમીન, હવા અને દરિયાઈ ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે. જોકે, ભારતે દરિયાઈ ઘટકથી દૂર રહેવાનો નિર્ણય લીધો છે.
3. આ કવાયત દરમિયાન હુમલો અને સંરક્ષણ બંનેની સંયુક્ત કવાયત થશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ

◇ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. નુઆખાઈ એ ઓડિશામાં ઉજવવામાં આવતો વાર્ષિક લણણીનો તહેવાર છે.
2. ગણેશ ચતુર્થીના એક દિવસ પછી ઉજવવામાં આવે છે.
3. નુઆખાઈમાં નુઆ એટલે નવું અને ખાઈ એટલે પાણી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◇ **સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિનો ભાગ અને પુરાતત્વીય સ્થળ રાખીગઢી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તે હાલમાં સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિની સૌથી મોટી વસાહત છે.
2. 1998થી અત્યાર સુધીમાં, આ સ્થળ પર 56 હાડપિંજર મળી આવ્યા છે.
3. આ સાઈટમાં ઘરેણાના વેપારનો કોઈ પૂરવો નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◇ **પ્રથમ SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઉઝબેકિસ્તાનના સમરકંદમાં યોજાયેલી શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO)ના રાજ્યવડાઓની 22મી બેઠક દરમિયાન 2022-23ના સમયગાળા માટે તેને પ્રથમ વખત SCO પ્રવાસન અને સાંસ્કૃતિક રાજધાની તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યું હતું.
2. તે ભારત અને અન્ય SCO સભ્ય દેશો વચ્ચે પ્રવાસન, સાંસ્કૃતિક અને માનવતાવાદી આદાનપ્રદાનને પ્રોત્સાહન આપશે.
3. આ માળખા હેઠળ 2022-23માં વારાણસીમાં વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◇ **આંબેડકર સર્કિટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ધર્મશાળા ખાતે રાજ્યના પ્રવાસન મંત્રીઓની 3-દિવસીય પરિષદનું ઉદ્ઘાટન કરતાં કેન્દ્રીય પ્રવાસન મંત્રીએ આંબેડકર સર્કિટને આવરી લેવા માટે વિશેષ ટ્રેન શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી.
2. આંબેડકર સર્કિટની દરખાસ્ત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા 2020માં કરવામાં આવી હતી.
3. પ્રસ્તાવિત આંબેડકર સર્કિટ તાજેતરમાં લોન્ચ કરાયેલ રામાયણ સર્કિટ અને બૌદ્ધ સર્કિટ જેવી જ હશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3**   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◇ **તેલંગાણામાં બથુકમ્મા ઉત્સવ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2014માં રાજ્યની સ્થાપના થઈ ત્યારથી બથુકમ્મા તેલંગાણાના રાજ્ય તહેવાર તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
2. તે એક ફૂલ ઉત્સવ છે જે મુખ્યત્વે તેલંગાણા અને આંધ્ર પ્રદેશના ઘણા ભાગોમાં ઉજવવામાં આવે છે.
3. આ 9-દિવસીય તહેવાર સાતવાહન કેલેન્ડરના આધારે ઉજવવામાં આવે છે અને સામાન્ય રીતે સપ્ટેમ્બર અથવા ઓક્ટોબરમાં, ચોમાસાના ઉત્તરાર્ધ દરમિયાન, શિયાળાની શરૂઆત પહેલા આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **કટી બિહુ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આસામમાં ચોમાસાની મોસમની શરૂઆત નિમિત્તે કટી બિહુ ઉજવવામાં આવે છે.
2. તે આસામી કેલેન્ડરમાં કાતિ મહિનાના પ્રથમ દિવસે ઉજવવામાં આવે છે, જે સામાન્ય રીતે ઓક્ટોબરના મધ્યમાં આવે છે.
3. કટી બિહુને કોંગાલી (ગરીબ) બિહુ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે કારણ કે અનાજના ભંડાર સામાન્ય રીતે ખાલી હોય છે અને વર્ષના આ સમયે ખાવા માટે ઘણું હોતું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **રાજસ્થાનની પ્રથમ હસ્તકલા નીતિ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. હસ્તકલા નીતિ 2022 સ્થાનિક હસ્તકલા ઉદ્યોગની સંપૂર્ણ ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવા અને નવી નોકરીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો પ્રયાસ કરે છે.
2. તે સાંસ્કૃતિક વારસાને પ્રોત્સાહન આપવા અને પરંપરાગત કળા અને હસ્તકલાના પુનરુત્થાન માટે રોકાણને પ્રોત્સાહન આપશે.
3. આ નીતિ હસ્તકલા ક્ષેત્ર માટે જરૂરી માળખાકીય સુવિધાઓને મજબૂત કરશે અને આજીવિકાની તકોને વેગ આપશે તેવી અપેક્ષા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **વાંગલા ઉત્સવ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વાંગલા મહોત્સવની 46મી આવૃત્તિ આ વર્ષે 10મી નવેમ્બરે શરૂ થઈ હતી.
2. વાંગલા ફેસ્ટિવલ મેદાલયમાં ગારો સમુદાયનો લોકપ્રિય તહેવાર છે.
3. તેને 100 ડ્રમ ફેસ્ટિવલ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **રેઝાંગ લાના યુદ્ધની 60મી વર્ષગાંઠ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 1962માં, કુમાઉ રેજિમેન્ટની 13મી બટાલિયનની ચાર્લી કંપની (સી કંપની) એ લદ્દાખના રેઝાંગ લા પાસ પર ચીનના હુમલાનો સામનો કર્યો.
2. મેજર શૈતાન સિંહની આગેવાની હેઠળની સી કંપનીમાં 117 સૈનિકો હતા. જેમાંથી 110 આ યુદ્ધ દરમિયાન શહીદ થયા હતા.
3. 13મી બટાલિયન યુથુલના સંરક્ષણ માટે જવાબદાર ન હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **બાલીયાત્રા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બાલીયાત્રાનો શાબ્દિક અર્થ થાય છે “બાલીની યાત્રા”. તે ભારતના સૌથી મોટા ઓપન-એર મેળાઓમાંથી એક છે.
2. આ ઉત્સવ પ્રાચીન કલિંગા (હાલનું ઓડિશા) અને બાલી અને જાવા, સુમાત્રા, બોર્નિયો, બર્મા (મ્યાનમાર) અને સિલોન (શ્રીલંકા) સહિત અન્ય દક્ષિણ અને દક્ષિણપૂર્વ એશિયાઈ પ્રદેશો વચ્ચેના 2,000 વર્ષ જૂના દરિયાઈ અને સાંસ્કૃતિક સંબંધોને યાદ કરે છે.
3. આ તહેવાર કાર્તિક પૂર્ણિમાથી શરૂ થાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલય સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ વાસ્તુ સંગ્રહાલયની સ્થાપના દક્ષિણ ભારતના પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ મ્યુઝિયમ તરીકે 1998માં કરવામાં આવી હતી.
2. તે ભારતમાં મુંબઈ વર્લ્ડ હેરિટેજ પ્રોપર્ટીના વિક્ટોરિયન ગોથિક અને આર્ટ ડેકો એન્સેમ્બલનો એક ભાગ છે.
3. આ 100 વર્ષ જૂનું મ્યુઝિયમ ભારતના ઇતિહાસને પ્રાગૈતિહાસિક કાળથી લઈને આધુનિક સમય સુધીનું દસ્તાવેજીકરણ કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

અમારા વોટ્સઅપ ગ્રુપમાં જોડાવા માટે
નીચે આપેલી લિંક પર ક્લિક કરો.

joinicerajkot.com

CLICK HERE

અમારા ટેલિગ્રામ ચેનલમાં જોડાવા માટે
નીચે આપેલી લિંક પર ક્લિક કરો.

t.me/iceonlinerajkot

CLICK HERE

સુપરફાસ્ટ
ICE MAGIC

આ પુસ્તક તમામ અગ્રગણ્ય બુક સ્ટોર
અને [ICEONLINE.IN](https://iceonline.in) પર ઉપલબ્ધ છે.

JULY TO
NOVEMBER
2022-23

30%
Discount

PRICE: ₹ ~~250/-~~
₹ 175/-

તલાટીનો પુદ્ધસંગ્રામ

ONLINE
MOCK TEST
SERIES

માત્ર

₹ 199/-માં

ટેસ્ટ
શરૂ થશે

22-12-2022, ગુરુવાર
દરરોજ રાત્રે : 9 થી 10 વાગે

મહત્વના દિવસો, નિમણૂક અને વ્યક્તિ

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલય 1થી 30 સપ્ટેમ્બર, 2022 દરમિયાન 5મો રાષ્ટ્રીય પોષણ માસ 2022 ઉજવી રહ્યું છે.
2. આ વર્ષ “મહિલા અને આરોગ્ય” અને “બાળ અને શિક્ષણ” પર મુખ્ય ફોકસ સાથે ઉજવવામાં આવી રહ્યું છે.
3. આ મહિનાના પોષણ માસ દરમિયાન સગર્ભા અને સ્તનપાન કરાવતી મહિલાઓ, છ વર્ષથી નીચેના બાળકો અને કિશોરીઓ પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. ઉત્પાદકતા અને ઉત્પાદન વૈવિધ્યકરણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને નારિયેળની ખેતી વધારવા માટે દર વર્ષે 2 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ નાળિયેર દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
2. એશિયન પેસિફિક કોકોનટ કોમ્યુનિટી (APCC)ના રચના દિવસની યાદમાં આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
3. ભારતમાં, નારિયેળ વિકાસ બોર્ડના નેજા હેઠળ દેશભરના નારિયેળ ઉત્પાદક રાજ્યોમાં દર વર્ષે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. દેશના પ્રથમ ઉપરાષ્ટ્રપતિ અને બીજા રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનના જન્મદિવસની યાદમાં દર વર્ષે 5 સપ્ટેમ્બરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષક દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસની ઉજવણી માટે દેશભરની શાળાઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકોના સન્માન માટે વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
3. ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનનો જન્મ 5 સપ્ટેમ્બર, 1888ના રોજ બ્રિટિશ ઈન્ડિયાના તત્કાલીન મદ્રાસ પ્રેસિડેન્સી (હવે તમિલનાડુમાં)માં થયો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. 26 ઓક્ટોબર, 1966ના રોજ યુનેસ્કોની કોન્ફરન્સના 14મા સત્રમાં યુનેસ્કો દ્વારા આ દિવસની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.
2. પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ 1999માં ઉજવવામાં આવ્યો હતો.
3. આ પરંપરા છેલ્લા 50 વર્ષથી દર વર્ષે યોજાય છે.

(A) માત્ર 1 અને 3

(B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2

(D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. ભૂપેન હજારિકા પ્રખ્યાત આસામી નાટ્ય લેખક હતા.
2. તેમનો જન્મ 8 સપ્ટેમ્બર 1926ના રોજ આસામના સાદિયામાં થયો હતો.
3. તેમને મરણોત્તર ભારત રત્ન એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.

(A) માત્ર 1 અને 3

(B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2

(D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. 2015માં, ઉત્તરાખંડના તત્કાલિન મુખ્યમંત્રી દ્વારા 9 સપ્ટેમ્બરને સત્તાવાર રીતે હિમાલય દિવસ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.
2. હિમાલય પ્રકૃતિને બચાવવા અને જાળવવામાં અને દેશને પ્રતિકૂળ હવામાન પરિસ્થિતિઓથી બચાવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.
3. હિમાલય દિવસ 2022 ‘હિમાલય ત્યારે જ સુરક્ષિત રહેશે જ્યારે તિબેટના રહેવાસીઓના હિતોનું રક્ષણ થશે’ થીમ હેઠળ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3

(B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2

(D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. રાણી એલિઝાબેથ-IIનો જન્મ 21 એપ્રિલ, 1926ના રોજ એલિઝાબેથ એલેક્ઝાન્ડ્રા મેરીનો જન્મ થયો હતો, જે ક્યુક અને ડયેસ ઓફ યોર્ક (બાદમાં કિંગ જ્યોર્જ VI અને રાણી એલિઝાબેથ)ના પ્રથમ સંતાન હતા.
2. તેણીએ તેના પિતા કિંગ જ્યોર્જ VIના મૃત્યુ બાદ 6 ફેબ્રુઆરી, 1952ના રોજ 25 વર્ષની વયે સિંહાસન પર આરોહણ કર્યું.
3. 2 જૂન, 1953ના રોજ, તેણીને બ્રિટન અને કેનેડા અને ઓસ્ટ્રેલિયા સહિત અન્ય પ્રદેશોની રાણી તરીકે તાજ પહેરાવવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. માર્ગ અકસ્માત અટકાવવાના અનેક માર્ગો પર પ્રકાશ પાડવા માટે દર વર્ષે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
2. 10 સપ્ટેમ્બર, 2003ના રોજ વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન (WHO)ના સહયોગથી ઇન્ટરનેશનલ એસોસિએશન ફોર સ્યુસાઇડ પ્રિવેન્શન (IASP) દ્વારા પહેલ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી હતી.
3. સફળ પ્રથમ વર્ષ પછી, WHO ઔપચારિક રીતે 2004માં ફરીથી ઇવેન્ટને સહ-સ્પોન્સર કરવા માટે સંમત થયું, તેને વાર્ષિક માન્યતા દિવસ બનાવ્યો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ માનવ અધિકાર માટેના સંયુક્ત રાષ્ટ્ર હાઇ કમિશનર પદ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. વોલ્કર તુર્કને માનવ અધિકાર માટેના સંયુક્ત રાષ્ટ્ર હાઇ કમિશનર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.
2. વોલ્કર તુર્ક એન્ટોનિયો ગુટેરેસની ઓફિસમાં નાણાંના અન્ડર-સેક્રેટરી-જનરલ તરીકે કામ કરેલ છે.
3. વોલ્કર તુર્ક વિયેના યુનિવર્સિટીમાંથી ઇન્ટરનેશનલ લોમાં ડોક્ટરેટ અને લિન્ઝ યુનિવર્સિટી, ઓસ્ટ્રિયામાંથી માસ્ટર ઓફ લો પ્રાપ્ત કરેલ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. દક્ષિણ-દક્ષિણ સહકાર માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 12 સપ્ટેમ્બરના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ વિકાસશીલ દેશો વચ્ચે સહયોગ માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રયાસોને પ્રકાશિત કરે છે.
3. તે દક્ષિણ ક્ષેત્રમાં સ્થિત દેશોના આર્થિક, સામાજિક અને રાજકીય વિકાસ માટે એક પહેલ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. હિન્દી એ ભારતની 22 અનુસૂચિત ભાષાઓમાંની એક છે અને લગભગ 40% ભારતીય વસ્તી દ્વારા બોલાય છે.
2. દર વર્ષે 14 સપ્ટેમ્બર વિશ્વ હિન્દી દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
3. 10 જાન્યુઆરીએ વિશ્વ હિન્દી દિવસ ઉજવવામાં આવે છે અને તેના દ્વારા વૈશ્વિક સ્તરે હિન્દી ભાષા વિશે જાગૃતિ ફેલાવવાના પ્રયાસો કરવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાયના જન્મદિવસ નિમિત્તે 16 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ એન્ટ્રીનિયર્સ ડે મનાવવામાં આવ્યો હતો.
2. આ દિવસ એન્ટ્રીનિયરિંગ અને શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં સર મોક્ષગુંડમ વિશ્વેશ્વરાયના યોગદાનને ચિહ્નિત કરે છે.
3. તેમણે ભારતભરમાં ડેમ, જળાશયો અને હાઇડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટના નિર્માણમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ ઓઝોન દિવસ અથવા ઓઝોન સ્તરની જાળવણી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ 16 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ સમગ્ર વિશ્વમાં મનાવવામાં આવ્યો હતો.
2. આ દિવસ દર વર્ષે ઉજવવામાં આવે છે અને તે એક કારણને સમર્પિત છે જે ઓઝોન સ્તરના રક્ષણ માટે મહત્વપૂર્ણ છે.
3. મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી 1990માં યુનાઇટેડ નેશન્સ જનરલ એસેમ્બલી દ્વારા વિશ્વ ઓઝોન દિવસ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **રોજર ફેડરર સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તેમને 13 વખત સ્પોર્ટ્સમેનશીપ એવોર્ડ માટે નોમિનેટ મળ્યું અને તેમણે સતત 17 વર્ષ સુધી ATP ફ્રેન્સ ફેવરિટ એવોર્ડ જીત્યો હતો.
2. તેઓ વિશ્વના નંબર 1 ખેલાડી તરીકે 310 અઠવાડિયા રહ્યા હતા.
3. તેમના નામે 8 વિમ્બલ્ડન, 6 ઓસ્ટ્રેલિયન, 5 યુએસ ઓપન ટાઇટલ છે અને કોઈ ફ્રેન્ચ ટાઇટલ નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ અલ્ઝાઇમર દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. Alzheimer Disease Internationalની સ્થાપના 1984માં થઈ હતી.
2. 1994માં, અલ્ઝાઇમર ડિસીઝ ઇન્ટરનેશનલની દસમી વર્ષગાંઠ પર, વિશ્વ અલ્ઝાઇમર દિવસની ઘોષણા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારથી આ દિવસ 21 સપ્ટેમ્બરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે.
3. વિશ્વ અલ્ઝાઇમર મહિનાની શરૂઆત 2018માં થઈ હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વભરના તમામ દેશો અને લોકો વચ્ચે શાંતિના આદર્શોને મજબૂત કરવા દર વર્ષે 21મી સપ્ટેમ્બરે આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
2. આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિવસ એવા લોકોના પ્રયત્નોને માન્યતા આપે છે જેમણે સંઘર્ષનો અંત લાવવા અને શાંતિને પ્રોત્સાહન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.
3. આ દિવસને યુદ્ધવિરામ દિવસ તરીકે પણ ઉજવવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સોવિયેત અવકાશયાત્રી વેલેરી પોલાકોવ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વેલેરી પોલાકોવનો અવકાશમાં 437 દિવસનો રેકોર્ડ 8 જાન્યુઆરી, 1994ના રોજ શરૂ થયો હતો.
2. સોવિયેત સ્પેસ સ્ટેશન મીર પર સવાર થઈને, તેણે 22 માર્ચ, 1995ના રોજ પૃથ્વી પર પાછા ફરતા પહેલા 70થી વધુ વખત પૃથ્વીની પરિક્રમા કરી.
3. પોલાકોવનો અવકાશમાં 678 દિવસનો સૌથી લાંબો રેકોર્ડ 1999માં અવકાશયાત્રી સર્ગેઈ અવદેયેવ દ્વારા પાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેઓ 747 દિવસ સુધી અવકાશમાં રહ્યા હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3**

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 23 સપ્ટેમ્બરને આંતરરાષ્ટ્રીય સાંકેતિક ભાષા દિવસ ઉજવવા માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે આ દિવસે વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફની રચના કરવામાં આવી હતી.
2. તે વર્લ્ડ ફ્રેડરેશન ઓફ ધ ડેફ છે જેણે આંતરરાષ્ટ્રીય સાંકેતિક ભાષા દિવસની ઉજવણીનો ખ્યાલ રજૂ કર્યો હતો.
3. 2022માં બધર લોકોના આંતરરાષ્ટ્રીય સપ્તાહની સાથે સાઇન લેંગવેજનો પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ દરિયાઈ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. માર્ચ 1978માં વિશ્વ મેરીટાઇમ ડે પ્રથમ વખત મનાવવામાં આવ્યો હતો.
2. તે પછી IMO સંમેલનને ચિહ્નિત કરવા માટે ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.
3. 1948માં જીનીવામાં યોજાયેલી આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદમાં IMO સંમેલન અપનાવવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે 27 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયને એકીકૃત કરવામાં પ્રવાસન ક્ષેત્ર દ્વારા ભજવવામાં આવતી ભૂમિકા વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.
3. વિશ્વ પ્રવાસન દિવસનો રંગ વાદળી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ પર્યાવરણીય આરોગ્ય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વર્ષ 2020માં ઈન્ટરનેશનલ ફેડરેશન ઓફ એન્વાયર્નમેન્ટલ હેલ્થ (IFEH) દ્વારા સૌપ્રથમવાર આ દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો.
2. IFEH પર્યાવરણના સ્વાસ્થ્યને બચાવવા અને સુધારવા માટે જ્ઞાનના વિકાસ અને પ્રસાર માટે સંપૂર્ણપણે સમર્પિત છે.
3. આ વર્ષની થીમ 'સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ્સના અમલીકરણ માટે પર્યાવરણીય સ્વાસ્થ્ય પ્રણાલીને મજબૂત બનાવવી' છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પરમાણુ શસ્ત્રોના નિ:શસ્ત્રીકરણ માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પરમાણુ શસ્ત્રોના સંપૂર્ણ નાબૂદીની ખાતરી કરવા માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દર વર્ષે 26 સપ્ટેમ્બરને પરમાણુ શસ્ત્રોના નિ:શસ્ત્રીકરણ માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ તરીકે ઉજવે છે.
2. તેનો હેતુ વિશ્વના લોકોને પરમાણુ શસ્ત્રો માનવતા માટે સૌથી ઘાતક હોવા અંગે જાગૃત કરવાનો છે અને તેને સંપૂર્ણપણે નાબૂદ કરવાનો છે અને આ દિવસ દ્વારા તમામ દેશોના લોકો અને નેતાઓને આવા ઘાતક શસ્ત્રોને નાબૂદ કરવાનો વાસ્તવિક લાભ મળશે.

3. જનરલ એસેમ્બલીએ 1959માં સામાન્ય અને સંપૂર્ણ નિ:શસ્ત્રીકરણના ઉદ્દેશ્યને સમર્થન આપ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **જ્યોર્જિયા મેલોની સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2018ની ચૂંટણીમાં સૌથી વધુ મત મેળવ્યા હતા, તેને માત્ર 15 ટકા મત મળ્યા હતા.
2. મેલોની બ્રધર્સ ઓફ ઇટાલીના સહ-સ્થાપકોમાંના નથી.
3. તે 2020થી યુરોપિયન કન્ઝર્વેટિવ્સ અને રિફોર્મિસ્ટ પાર્ટીના અધ્યક્ષ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ હૃદય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે 29 સપ્ટેમ્બરે વિશ્વ હૃદય દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ હૃદય રોગ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.
3. તેની શરૂઆત WHO દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્ર સરકારે પૂર્વ પૂર્વ આર્મી કમાન્ડર લેફ્ટનન્ટ જનરલ વિજય ચૌહાણ (કાર્યરત)ને નવા ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) તરીકે નિયુક્ત કર્યા છે.
2. ડિસેમ્બર 2021માં પ્રથમ CDS જનરલ બિપિન રાવતનું હેલિકોપ્ટર દુર્ઘટનામાં મૃત્યુ થયા પછી ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફનું પદ 9 મહિનાથી વધુ સમયથી ખાલી હતું.
3. ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (CDS) ની પોસ્ટ ડિસેમ્બર 2019માં બનાવવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **રાષ્ટ્રીય પેન્શન સિસ્ટમ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પેન્શન રેગ્યુલેટર પેન્શન ફંડ રેગ્યુલેટરી એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (PFRDA) એ 2 ઓક્ટોબરના રોજ નેશનલ પેન્શન સિસ્ટમ (NPS) દિવસની ઉજવણી કરી હતી.
2. PFRDA દરેક નાગરિકને નિવૃત્તિ પછીના ભવિષ્યમાં આર્થિક રીતે મજબૂત બનાવવાની યોજના બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઝુંબેશનું આયોજન કરશે.
3. આ અભિયાન લોકોમાં પેન્શન યોજના વિશે જાગૃતિ લાવવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   **(B) માત્ર 2 અને 3**
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિ 2જી ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવી હતી.
2. લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીનો જન્મ 2 ઓક્ટોબર, 1904ના રોજ થયો હતો અને 11 જાન્યુઆરી, 1966ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું.
3. તેઓ સ્વતંત્ર ભારતના પાંચમા વડાપ્રધાન હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   (D) 1, 2 અને 3

◆ **આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મહાત્મા ગાંધીની જન્મજયંતિની યાદમાં 2 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસની સ્થાપના 2007માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
3. જનજાગૃતિ અને શિક્ષણ દ્વારા અહિંસાનો સંદેશ ફેલાવવા માટે આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **વિશ્વ વસવાટ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 3 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વ વસવાટ દિવસ મનાવવામાં આવ્યો હતો. આ દિવસ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની પહેલ છે.
2. સમગ્ર વિશ્વમાં ગીચ વસ્તી ધરાવતા અને ઝડપી શહેરીકરણને કારણે પ્રભાવિત થયેલા દરેક લોકો માટે પર્યાપ્ત આશ્રય અને આવાસના મૂળભૂત અધિકારને પ્રોત્સાહન આપવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
3. આ દિવસ દર વર્ષે ઓક્ટોબરના પહેલા સોમવારે ઉજવવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **વિશ્વ કપાસ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર, આર્થિક વિકાસ અને ગરીબી નાબૂદીમાં કપાસ ક્ષેત્રની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે દર વર્ષે 7 ઓક્ટોબરે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર વિશ્વ કપાસ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ કપાસના ઐતિહાસિક મહત્વને ઓળખવાની અનન્ય તક પૂરી પાડે છે.
3. ઉપરાંત, નિષ્ણાતોના મતે, કપાસમાં નકારાત્મક કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ છે કારણ કે તે ગંદા પાણીમાં પોલિએસ્ટર કરતાં 95% ઝડપથી ઘટે છે. આમ, તે પર્યાવરણને સ્વચ્છ રાખવામાં મદદ કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3   (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2   **(D) 1, 2 અને 3**

◆ **વર્લ્ડ સ્પેસ વીક 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ અવકાશ સપ્તાહની ઉજવણી અવકાશ પ્રવૃત્તિઓ વિશે જાગૃતિ લાવવા, આવનારી પેઢીને તે પ્રવૃત્તિઓમાં યોગદાન આપવા પ્રેરણા આપવા અને અંતરિક્ષ આઉટરીચ અને શિક્ષણમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવે છે.
2. આ વર્ષના વર્લ્ડ સ્પેસ વીકની થીમ “સ્પેસ એન્ડ હેબીટેટ” છે.
3. તે કેવી રીતે અવકાશમાં સ્થિરતા સાથે સંબંધિત છે તેના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે કે માનવતા કેવી રીતે અવકાશનો ઉપયોગ કરે છે, ખાસ કરીને પૃથ્વીની આસપાસના ભ્રમણકક્ષાનો વિસ્તાર.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે, 19 ઓક્ટોબરના રોજ, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
2. 9 ઓક્ટોબર, 1874ના રોજ યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયનની સ્થાપનાની યાદમાં 9 ઓક્ટોબરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે.
3. 1969માં જાપાનમાં યુનિવર્સલ પોસ્ટલ યુનિયન કોંગ્રેસ ખાતે આ દિવસને વિશ્વ પોસ્ટ દિવસ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ માનસિક સ્વાસ્થ્ય દિવસ 10 ઓક્ટોબરના રોજ વિશ્વભરમાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ અંગે જાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મનાવવામાં આવે છે.
2. માનસિક સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારી સંબંધિત પહેલો પર સમર્થન મેળવવા માટે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
3. વર્લ્ડ ફેડરેશન ફોર મેન્ટલ હેલ્થની પહેલથી વર્ષ 1998માં આ દિવસની પ્રથમ ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **બાળકોનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ દિવસ સમગ્ર વિશ્વમાં છોકરીઓના મહત્વ, શક્તિ અને ક્ષમતાની ઉજવણી કરે છે.
2. યુનિસેફ દ્વારા 10 ઓક્ટોબરના રોજ બાળકોનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
3. સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ગોલ 5 નું લક્ષ્ય 2030 સુધીમાં લિંગ સમાનતા પ્રાપ્ત કરવાનું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ સંધિવા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ સંધિવા દિવસ દર વર્ષે 11 ઓક્ટોબરે સાંધાના રોગો વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે મનાવવામાં આવે છે જે પીડા અને જડતા પેદા કરે છે.
2. યુરોપિયન એલાયન્સ ઓફ એસોસિએશન ફોર રુમેટોલોજી (EULAR) અનુસાર, સંધિવાના વિવિધ પ્રકારો છે અને અંદાજિત 100 મિલિયન લોકોનું નિદાન થયું નથી.
3. સાંધાના તીવ્ર દુખાવાના કારણે ઘણા સંધિવાના દર્દીઓ કસરત કરવા માટે બહુ ઉત્સાહી હોતા નથી. પરંતુ નિષ્ક્રિય જીવન અને કસરતના અભાવે સાંધાના રોગો વકરી જાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **એજ્યુકેશન 4.0 રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એજ્યુકેશન 4.0 ઇન્ડિયા રિપોર્ટ સંયુક્ત રીતે WEF, UNICEF અને YuWaah દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યો છે.
2. શાળા-થી-કાર્ય સંક્રમણ એ ઝડપથી બદલાતા જોબ માર્કેટમાં વિદ્યાર્થીઓને રોજગારીયોગ્ય બનાવવાની પ્રક્રિયા છે.
3. અહેવાલમાં જાણવા મળ્યું છે કે, સંકલનના અભાવને કારણે, ભારતમાં શાળા-થી-કાર્ય સંક્રમણ નોંધપાત્ર પડકારોનો સામનો કરતું નથી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 15 ઓક્ટોબરે વૈશ્વિક સ્તરે મનાવવામાં આવે છે.
2. જોખમ જાગૃતિ અને આપત્તિ ઘટાડવાની વૈશ્વિક સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
3. આપત્તિ જોખમ ઘટાડવા માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ આપત્તિના જોખમ અને જીવન, આરોગ્ય અને આજીવિકાને નુકસાન ઘટાડવામાં થયેલી પ્રગતિને સ્વીકારવાની તક પૂરી પાડે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આંતરરાષ્ટ્રીય ઈ-વેસ્ટ કે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુનાઈટેડ નેશન્સ અનુસાર, છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં પેદા થતા ઈ-વેસ્ટની માત્રામાં 21%નો વધારો થયો છે.
2. યુનાઈટેડ નેશન્સ પણ જણાવે છે કે વિશ્વભરમાં 53.6 મિલિયન ટન ઈ-વેસ્ટ પેદા થાય છે.
3. એવો પણ અંદાજ છે કે 2030 સુધીમાં 74 મિલિયન ટન ઈ-વેસ્ટ પેદા થશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 15 ઓક્ટોબરને વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.
2. તે ભારતના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ અને મહાન વૈજ્ઞાનિક ડૉ. એપીજે અબ્દુલ કલામના જન્મદિવસની યાદમાં ઉજવવામાં આવે છે.
3. 2018માં, સંયુક્ત રાષ્ટ્રએ 15 ઓક્ટોબરને “વિશ્વ વિદ્યાર્થી દિવસ” તરીકે મનાવવાની જાહેરાત કરી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આંતરરાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ મહિલા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગ્રામીણ મહિલાઓ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ દર વર્ષે 15 ઓક્ટોબરે મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ લિંગ સમાનતા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં મહિલાઓને સશક્તિકરણ કરવામાં મદદ કરે છે.
3. તે કૃષિ અને ગ્રામીણ વિકાસને વધારવા, ગ્રામીણ ગરીબી નાબૂદી અને ખાદ્ય સુરક્ષામાં સુધારો કરવામાં ગ્રામીણ મહિલાઓ સહિત ગ્રામીણ મહિલાઓ દ્વારા ભજવવામાં આવેલા યોગદાન અને મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકાને માન્યતા આપે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગ્લોબલ હેન્ડવોશિંગ ડે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. WaterAid અનુસાર, પાણી સંબંધિત રોગો અને હાથની સ્વચ્છતાના અભાવને કારણે દર વર્ષે વિશ્વભરમાં અંદાજે 443 મિલિયન શાળાના દિવસો ઓછા થઈ જાય છે.
2. નેશનલ હેલ્થ મિશન મુજબ, ભારતમાં દર વર્ષે લગભગ એક લાખ બાળકો ઝાડાને કારણે મૃત્યુ પામે છે, જે અટકાવી શકાય તેવું છે. યુનિસેફ અનુસાર, ફક્ત હાથ ધોવાથી ઝાડા 40% ઘટાડી શકાય છે.
3. હાથ ધોવાથી જઠરાંત્રિય સમસ્યાઓ ધરાવતા લોકોની સંખ્યામાં 29-57% ઘટાડો થાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગરીબી નાબૂદી માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે 17 ઓક્ટોબરે ગરીબી નાબૂદી માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
2. ગરીબીમાં જીવતા લોકોના પ્રયત્નો અને સંઘર્ષોને ઓળખવા અને સ્વીકારવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
3. વર્લ્ડ બેંકે તાજેતરમાં એક રિપોર્ટ જાહેર કર્યો, આ રિપોર્ટમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે ભારતમાં 2011ની સરખામણીમાં 2019માં ગરીબી 12.3% ઓછી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ORS શોધનાર ડૉ. દિલીપ મહલનબીસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ડૉ. દિલીપ મહલનબીસનો જન્મ 12 નવેમ્બર, 1934ના રોજ પશ્ચિમ બંગાળમાં થયો હતો.
  2. તેઓ 1960ના દાયકામાં કોલકાતામાં જોન્સ હોપકિન્સ યુનિવર્સિટી ઇન્ટરનેશનલ સેન્ટર ફોર મેડિકલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગમાં જોડાયા, જ્યાં તેમણે ઓરલ રિહાઈફ્રેશ થેરાપીમાં સંશોધન કર્યું.
  3. 2008માં, ડૉ. દિલીપ મહલનબીસ અને ડૉ. નથાનીયલ એફ. પિયર્સને કોલંબિયા યુનિવર્સિટીમાંથી પોલિન પ્રાઈઝ (બાળરોગમાં નોબેલની સમકક્ષ) મળ્યું.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3**

◆ **પોલીસ સ્મૃતિ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારતમાં દર વર્ષે 21 ઓક્ટોબરના રોજ રાષ્ટ્રીય સ્મારક સ્મારક દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
  2. આ દિવસ 1999માં કારગિલમાં માર્યા ગયેલા દસ પોલીસકર્મીઓના બલિદાનને સમર્પિત છે.
  3. 21 ઓક્ટોબર 1959ના રોજ ચીની સૈનિકોએ લદાખમાં 20 ભારતીય સૈનિકો પર ગ્રેનેડ ફેંક્યા અને ગોળીબાર કર્યો. તેમાંથી, 10 બહાદુર પોલીસ કર્મચારીઓ શહીદ થયા, જ્યારે 7 અન્ય તે ઘટનામાં ઘાયલ થયા.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3**
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **એના મે વોંગ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એના મે વોંગની ક્લોઝ-અપ છબી દર્શાવતો ક્વાર્ટર-ડોલરનો સિક્કો 24 ઓક્ટોબર, 2022ના રોજ ચલણમાં આવશે.
  2. અમેરિકન વુમન ક્વાર્ટર્સ (AWQ) પ્રોગ્રામમાં આ પાંચમો સિક્કો હશે.
  3. તેમાં લેટિન શબ્દસમૂહ "E PLURIBUS UNUM" હશે, જેનો અર્થ થાય છે "stand by one".
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3**

◆ **આંતરરાષ્ટ્રીય હિમ ચિતા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે 23 ઓક્ટોબરે આંતરરાષ્ટ્રીય હિમ ચિતા દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
  2. તેને વર્લ્ડ સ્નો લેપર્ડ ડે પણ કહેવામાં આવે છે.
  3. 2020માં પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્નો લેપર્ડ ડે ઉજવવામાં આવ્યો હતો.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3**

◆ **સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દિવસ 1948 થી દર વર્ષે 24 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે.
  2. આ દિવસ 1995માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ચાર્ટરના અમલમાં પ્રવેશની વર્ષગાંઠને ચિહ્નિત કરે છે.
  3. હાલમાં રુચિરા કંબોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્રમાં ભારતના કાયમી પ્રતિનિધિ છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3**
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુનાઈટેડ નેશન્સ નિઃશસ્ત્રીકરણ સપ્તાહ જાગૃતિ વધારવા અને નિઃશસ્ત્રીકરણના મહત્વ અને પડકારોની સમજ સુધારવા માટે મનાવવામાં આવે છે.
  2. સપ્તાહ 29 ઓક્ટોબરથી શરૂ થાય છે, જે સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સ્થાપનાની વર્ષગાંઠને ચિહ્નિત કરે છે.
  3. સંયુક્ત રાષ્ટ્રની સ્થાપના થઈ ત્યારથી, નિઃશસ્ત્રીકરણ અને શસ્ત્ર નિયંત્રણ તેના મુખ્ય ફોકસ ક્ષેત્રોમાંનું એક છે.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3**
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ભારત દર વર્ષે 31 ઓક્ટોબરના રોજ રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ અથવા એકતા દિવસ ઉજવે છે.
  2. સરદાર પટેલ ભારતના પ્રથમ વડાપ્રધાન હતા.
  3. તેમણે ગૃહમંત્રી તરીકે પણ સેવા આપી હતી.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3**
- (C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઇન્ડિયા સ્વીડન ઇનોવેશન ડે 2022 રિપોર્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વાર્ષિક ભારત-સ્વીડન ઇનોવેશન ડેની 9મી આવૃત્તિ 27 ઓક્ટોબરના રોજ સ્ટોકહોમ, સ્વીડનમાં યોજાઇ હતી. તેનું આયોજન ઇન્ડિયા અનલિમિટેડ દ્વારા સ્વીડન અને લાતવિયામાં ભારતીય દૂતાવાસના સહયોગથી કરવામાં આવ્યું હતું.
2. આ વર્ષની ઇવેન્ટની થીમ છે "Accelerating Green Transition-India Sweden Innovation Partnership".
3. આ ઇવેન્ટમાં 350થી વધુ પ્રતિનિધિઓ (વ્યક્તિગત રીતે) અને 700થી વધુ પ્રતિનિધિઓ (ઓનલાઇન)ની ભાગીદારી જોવા મળી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ સુનામી જાગૃતિ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા દર વર્ષે 5 નવેમ્બરના રોજ વિશ્વ સુનામી દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
2. આ દિવસ 2015 માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.
3. આ દિવસ સેન્ડાઈ સેવન ઝુંબેશના ધ્યેય (ડી) ને પ્રોત્સાહિત કરશે જે જટિલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને આપત્તિના નુકસાનને ઘટાડવા અને મૂળભૂત સેવાઓમાં વિક્ષેપ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ઉત્તરાખંડ દિવસ દર વર્ષે 9 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે.
2. તેને ઉત્તરાખંડ દિવસ અથવા ઉત્તરાખંડ રાજ્ય સ્થાપના દિવસ પણ કહેવામાં આવે છે.
3. 1994માં, અલગ રાજ્યની માંગએ પૂર્ણ સ્વરૂપ લીધું, જેના પરિણામે એક જનઆંદોલન થયું જેના પરિણામે 2015માં ઉત્તરાખંડ રાજ્યની રચના થઈ.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા દિવસ (NLSD) ભારતમાં દર વર્ષે 9 નવેમ્બરના રોજ ઉજવવામાં આવે છે જેથી તમામ નાગરિકો માટે ન્યાયી, ન્યાયી અને ન્યાયી પ્રક્રિયા સુનિશ્ચિત કરવા માટે જાગૃતિ ફેલાવવામાં આવે.
2. આ દિવસની ઉજવણીનો હેતુ સમાજના નબળા વર્ગના લોકોને મફત, કાર્યક્ષમ અને કાનૂની સેવાઓ પૂરી પાડવાનો છે.
3. તે લોકોના નબળા વર્ગોને મફત સેવાઓની ઉપલબ્ધતા સુનિશ્ચિત કરવા તેમજ તેમને તેમના અધિકારો વિશે જાગૃત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **શાંતિ અને વિકાસ માટે વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 10 નવેમ્બરના રોજ શાંતિ અને વિકાસ માટે વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસ મનાવવામાં આવે છે જેથી કરીને નાગરિકો વિજ્ઞાનના વિકાસ વિશે સારી રીતે માહિતગાર થાય.
2. આ દિવસ 2001માં જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને 2001થી જ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા ઉજવવામાં આવે છે.
3. શાંતિ અને વિકાસ માટેના વિશ્વ વિજ્ઞાન દિવસના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યો નીચે મુજબ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદની જન્મજયંતિ નિમિત્તે 11 નવેમ્બરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
2. દિવસ સામાન્ય રીતે શાળાઓમાં વિવિધ કાર્યો અને કાર્યક્રમોનું આયોજન કરીને ઉજવવામાં આવે છે.
3. આ દિવસ 2020થી ઉજવવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. દર વર્ષે 14 નવેમ્બરે વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસની ઉજવણી આંતરરાષ્ટ્રીય ડાયાબિટીસ ફેડરેશન દ્વારા કરવામાં આવે છે.
2. વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન અને ઇન્ટરનેશનલ ડાયાબિટીસ ફેડરેશન દ્વારા 1991માં વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
3. પ્રકાર-1 ડાયાબિટીસ અટકાવી શકાય તેવું અને સારવાર યોગ્ય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આદિવાસી ગૌરવ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 15 નવેમ્બરના રોજ આદિવાસી ગૌરવ દિવસ ઉજવવાનો નિર્ણય 10 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ પીએમ નરેન્દ્ર મોદીની અધ્યક્ષતામાં કેન્દ્રીય કેબિનેટ દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.
2. આ દિવસને ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષ પૂર્ણ થયાની યાદમાં જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.
3. 15 નવેમ્બર મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે અલ્લુરી રામા રાજુની જન્મજયંતિ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આઠ અબજના દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. યુનાઈટેડ નેશન્સે 15 નવેમ્બર 2022ને 'આઠ અબજનો દિવસ' (Day of Eight Billion) તરીકે નિયુક્ત કર્યો.
2. વર્લ્ડ પોપ્યુલેશન પ્રોસ્પેક્ટ્સ રિપોર્ટ, 2022 અનુસાર, 15 નવેમ્બર, 2022ના રોજ વૈશ્વિક વસ્તી 8 અબજ સુધી પહોંચવાનો અંદાજ હતો.
3. 7 બિલિયનનો આંકડો પાર કર્યા બાદ માત્ર 11 વર્ષમાં જ આ માઈલસ્ટોન પૂરો કરવામાં આવ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ શૌચાલય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિશ્વ શૌચાલય દિવસની પહેલ સિંગાપોરના જેક સિમ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
2. તેમણે 2001માં NGO વર્લ્ડ ટોયલેટ ઓર્ગેનાઈઝેશનની સ્થાપના કરી હતી.
3. તેમનો વિચાર સ્વચ્છતાના મહત્વ વિશે જાગૃતિ લાવવા માટે દિવસનો ઉપયોગ કરવાનો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ બાળ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ દિવસ બાળકોના કલ્યાણ વિશે જાગૃતિ લાવે છે.
2. તે બાળ અધિકારોના મહત્વ પર ભાર મૂકે છે અને તેમના માટે વધુ સારું ભવિષ્ય બનાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
3. તે બાળ અધિકારો, શોષણ, ભેદભાવ અને બાળ સંરક્ષણની આસપાસ સંવાદની હિમાયત કરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વિશ્વ ટેલિવિઝન દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તેની શોધ થઈ ત્યારથી, ટેલિવિઝન એ મનોરંજનના સૌથી મહત્વપૂર્ણ સ્ત્રોતોમાંનું એક છે.
2. તે લોકોને સમાન રીતે શિક્ષિત અને માહિતી આપવાનું એક મહત્વપૂર્ણ માધ્યમ પણ રહ્યું છે.
3. 80ના દાયકા દરમિયાન, ટેલિવિઝનએ ભારતને એક કરવામાં મદદ કરી કારણ કે બુનિયાદ, હમ લોગ, રામાયણ અને મહાભારત જેવા આઈકોનિક ટીવી શો જોવા માટે ઘણા લોકો સિંગલ સ્ક્રીનની સામે એકઠા થતા હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **તાકલુંગ સેતરૂલ રિનપોચે સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. તાકલુંગ સેતરૂલ રિનપોચે તિબેટીયન તાંત્રિક શાળામાં તેમની કુશળતા માટે જાણીતા વિદ્વાન હતા.
  2. તેઓ તિબેટીયન જૈન ધર્મની ન્યિગમા શાળાના સર્વોચ્ચ વડા હતા.
  3. તેમનો જન્મ 1926માં મધ્ય તિબેટમાં ચમદ્રોક તળાવ પાસે થયો હતો. તે મહાન માસ્ટર Ngok Choku Dorje નો પુનર્જન્મ હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.
- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **મહિલાઓ સામેની હિંસા નાબૂદી માટેના આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 25 નવેમ્બર, 1960ના રોજ, ડોમિનિકન સરમુખત્યાર રાફેલ ટ્રુજિલોના આદેશ પર ત્રણ મીરાબલ બહેનોની હત્યા કરવામાં આવી હતી.
2. 1981માં, લેટિન અમેરિકાના કેરેબિયન નારીવાદી સંગઠનો અને કાર્યકરોએ 25 નવેમ્બરને મહિલાઓ વિરુદ્ધ હિંસા અંગે જાગૃતિ લાવવાના દિવસ તરીકે ચિહ્નિત કર્યા.
3. નેશનલ ક્રાઈમ રેકૉર્ડ બ્યુરો અનુસાર, ભારતમાં મહિલાઓ સામેની હિંસા બળાત્કાર, દહેજ મૃત્યુ, ઘરેલુ હિંસા વગેરેના સ્વરૂપમાં પ્રચલિત છે.

- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વોસ્ટોક લશ્કરી કવાયત સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ કવાયતમાં ભારત, ચીન, લાઓસ, મંગોલિયા, નિકારાગુઆ, સીરિયા અને ભૂતપૂર્વ સોવિયત દેશોના 50 હજારથી વધુ સૈનિકો ભાગ લેશે.
2. સાત દિવસીય કવાયતમાં જમીન, હવા અને દરિયાઈ ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે. જોકે, ભારતે દરિયાઈ ઘટકથી દૂર રહેવાનો નિર્ણય લીધો છે.
3. આ કવાયત દરમિયાન હુમલો અને સંરક્ષણ બંનેની સંયુક્ત કવાયત થશે.

- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **બંધારણ દિવસ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બંધારણ દિવસ દર વર્ષે 26 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે.
2. તેને બંધારણ દિવસ અથવા રાષ્ટ્રીય કાયદો દિવસ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
3. આ દિવસ બંધારણના અમલીકરણની યાદમાં ઉજવવામાં આવે છે.

- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **અબ્દેલ ફતાહ અલ-સિસી સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. જનરલ અલ-સિસી મોહમ્મદ મોર્સીના ઇજિપ્તના પ્રથમ લોકશાહી રીતે ચૂંટાયેલા રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા સંચાલિત સરકાર હેઠળ લશ્કરી અને સંરક્ષણ મંત્રીના કમાન્ડર-ઇન-ચીફ બન્યા હતા.
2. બાદમાં તેમણે સેનામાંથી રાજીનામું આપી 2014ની ચૂંટણી લડી હતી, જેમાં તેઓ જીત્યા હતા.
3. તેઓ 2022માં ફરી ચૂંટાયા હતા.

- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો

◆ **રેમન મેગ્સેસે એવોર્ડ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ વર્ષે એવોર્ડ સોથિયારા ચિમ, મનોચિકિત્સક (કંબોડિયા), તાદાશી હાટ્ટોરી, નેત્ર ચિકિત્સક (જાપાન), બર્નાડેટ મેટ્રિડ, બાળરોગ નિષ્ણાત (ફિલિપાઈન્સ) અને ગેરી બેન્ચેગીબ, કાર્યકર અને ફિલ્મ નિર્માતા (ઇન્ડોનેશિયા)ને આપવામાં આવશે.
2. 54 વર્ષીય કંબોડિયન સોથિયારા છિમને ખમેર રૂજ શાસન હેઠળ પીડિત લોકોને મદદ કરવા માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરવા બદલ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો.
3. સોથિયારા છિમ પોતે અલ્ટ્રા-માઓવાદી ખમેર રૂજ શાસનનો ભોગ બન્યા હતા.

- ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?
- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નેપાળના આર્મી જનરલનો માનદ રેન્ક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કમાન્ડર-ઇન-ચીફ જનરલ કે.એમ. કરિઅપ્પા 1950માં આ પદવી મેળવનાર પ્રથમ ભારતીય સેના પ્રમુખ હતા.
2. ગયા વર્ષે નવેમ્બરમાં નેપાળના આર્મી ચીફ જનરલ પ્રભુ રામ શર્માને પણ રાષ્ટ્રપતિ રામ દ્વારા ભારતીય સેનાના માનદ જનરલની પદવીથી નવાજવામાં આવ્યા હતા.
3. આ પ્રથા એકબીજાના દેશના સૈન્ય વડાઓને માનદ પદવીઓથી શણગારવાની સાત દાયકા જૂની પરંપરાને અનુસરે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 'પર્વત પ્રહાર' અભ્યાસ ભારતીય સેનાની વન સ્ટ્રાઈક કોર્પ્સ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો.
2. 'પર્વત પ્રહાર' એ ભારતીય સેનાની 20 દિવસની લાંબી અભ્યાસ છે.
3. ભારતીય સેના તેના વર્તમાન સ્વરૂપમાં 29 ફેબ્રુઆરી, 1990ના રોજ સ્થાપિત થઈ હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **2022 US ઓપનના વિજેતાઓ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2022 US ઓપન એ USTA બિલી જીન કિંગ નેશનલ ટેનિસ સેન્ટર ખાતે આઉટડોર હાર્ડ કોર્ટ પર રમાતી ટેનિસ ટુર્નામેન્ટ છે.
2. તે યુએસ ઓપનની કુલ 142મી આવૃત્તિ હતી, જે વર્ષ 2022ની ચોથી અને અંતિમ ગ્રાન્ડ સ્લેમ ઈવેન્ટ હતી.
3. કાર્લોસ અલકેરેઝે યુએસ ઓપન 2022નું મેન્સ સિંગલ ટાઇટલ જીત્યું છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. અરુણાચલ પ્રદેશના મુખ્યમંત્રી પેમા ખાંડુએ વાલોંગથી કિબિથુ સુધીના 22 કિલોમીટર લાંબા રસ્તાને 'જનરલ બિપિન રાવત માર્ગ' નામ આપ્યું છે.
2. જનરલ રાવત ઉત્તરાખંડના વતની હતા અને 1978માં જ્યારે તેઓ ઈન્ડિયન મિલિટરી એકેડમીમાંથી પાસ આઉટ થયા ત્યારે તેમને 'સ્વોર્ડ ઓફ ઓનર' મળ્યો હતો.
3. જનરલ રાવતને છેલ્લા ત્રણ દાયકામાં ભારતીય સેનામાં યુદ્ધ ક્ષેત્રો અને વિવિધ કાર્યાત્મક સ્તરે સેવા આપવાનો જબરદસ્ત અનુભવ હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 2022 FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપ એ FIFA U-17 મહિલા વિશ્વ કપની 7મી આવૃત્તિ છે.
2. તે 11 ઓક્ટોબરથી 30 ઓક્ટોબર, 2022 દરમિયાન યોજાઈ હતી.
3. ફિફા અંડર-17 મહિલા વર્લ્ડ કપ દર પાંચ વર્ષે યોજાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ઈન્ડિયા હાઇપરટેન્શન કંટ્રોલ ઇનિશિયેટિવ (IHCI) સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો પુરસ્કાર 21 સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ ન્યૂયોર્કમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમમાં આપવામાં આવ્યો હતો.
2. ઇન્ડિયા હાઇપરટેન્શન કંટ્રોલ ઇનિશિયેટિવ (IHCI) એ કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રાલય, ભારતીય તબીબી સંશોધન પરિષદ (ICMR), રાજ્ય સરકારો અને વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા-ભારતની સંયુક્ત પહેલ છે.
3. તે 2020માં શરૂ કરવામાં આવી હતી અને ભારતના 3 રાજ્યોમાં 13થી વધુ જિલ્લાઓને આવરી લેવા માટે તબક્કાવાર રીતે વિસ્તરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Breakthrough Prize 2023 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. બ્રેકથ્રુ પ્રાઇઝ એ ગ્રાઇ કેટેગરી- મનોવિજ્ઞાન, મૂળભૂત ભૌતિકશાસ્ત્ર અને જીવન વિજ્ઞાન હેઠળ આપવામાં આવતા આંતરરાષ્ટ્રીય પુરસ્કારો છે.
2. આ પુરસ્કારો ઉપરોક્ત ક્ષેત્રોમાં વૈજ્ઞાનિક પ્રગતિને માન્યતા આપે છે.
3. આ પુરસ્કારની રચના 2010માં સિલિકોન વેલીના ઉદ્યોગસાહસિકો- મિલ્નર (વેન્યર કેપિટાલિસ્ટ), માર્ક ઝુકરબર્ગ અને તેમની પત્ની પ્રિસિલા ચાન અને ગૂગલના સર્ગેઈ બ્રિનના જૂથ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **આયુષ્માન ઉત્કૃષ્ટ એવોર્ડ્સ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ટોચનું પ્રદર્શન કરનાર રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ: આંધ્ર પ્રદેશ
2. ટોપ પરફોર્મિંગ ડિસ્ટ્રિક્ટ: ગુજરાતમાં મહેસાણા
3. ટોચની કામગીરી કરતી સરકારી સુવિધા: કર્ણાટકમાં જિલ્લા હોસ્પિટલ ધારવાડ

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **2022નું સાહિત્યનું નોબેલ પારિતોષિક સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એની આર્નોક્સ, જેમની કૃતિઓ મોટે ભાગે આત્મકથનાત્મક છે, તેણીની હિંમત અને ક્લિનિકલ કુનેહની માન્યતામાં સાહિત્ય માટે નોબેલ પારિતોષિક મેળવ્યું હતું, જેની સાથે તેણીએ સાહિત્ય દ્વારા તેમના જીવનને ઉજાગર કર્યું હતું.
2. તેણીના કાર્યો મોટાભાગે સમાજશાસ્ત્ર તરફ વલણ ધરાવે છે, જે ગર્ભપાત અને અન્ય સામાજિક મુદ્દાઓ જેવા વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
3. તે સમાજશાસ્ત્રીઓ પિયર બોર્ડિયુ, સિમોન ડી બ્યુવોર અને મે 1988ની સામાજિક અશાંતિથી પ્રભાવિત છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર 2022ના વિજેતાઓ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 9 ઓક્ટોબર, 2022 માટે નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર રશિયન માનવાધિકાર હિમાયતી એલેક્સ, યુક્રેનિયન માનવ અધિકાર સંસ્થા સેન્ટર ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ અને રશિયન માનવ અધિકાર સંસ્થા મેમોરિયલને એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
2. બેલારુસ, રશિયા અને યુક્રેનમાં વ્યક્તિઓ કે સંસ્થાઓને નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર એનાયત થવા સાથે, યુક્રેન પર રશિયન આક્રમણ વિશે ગર્ભિત સંદેશો મોકલવામાં આવી રહ્યો છે.
3. આ પુરસ્કાર વિજેતાઓએ ગ્રાઇ પડોશી દેશોમાં માનવાધિકાર, લોકશાહી અને શાંતિપૂર્ણ સહઅસ્તિત્વની હિમાયત કરી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **અર્થશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. આ વર્ષે અર્થશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર બેન બર્નાન્કે, ડગ્લાસ ડાયમંડ અને રો હ્યુગને આપવામાં આવ્યો હતો.
2. અર્થશાસ્ત્ર માટે 2022નો નોબેલ પુરસ્કાર એવા કાર્યોને માન્યતા આપે છે જેણે અર્થતંત્રમાં બેંકોની ભૂમિકા વિશે વિશ્વની સમજમાં નોંધપાત્ર સુધારો કર્યો છે, ખાસ કરીને નાણાકીય કટોકટીના સમયમાં.
3. બેન બર્નાન્કે, ડગ્લાસ ડાયમંડ અને ફિલિપ ડાયબવિગ દ્વારા કરવામાં આવેલા સંશોધનમાં જાણવા મળ્યું છે કે બેંકોનું પતન અટકાવવું શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. હૈદરાબાદે પેરિસ, બોગોટા, મેક્સિકો સિટી, મોન્ટ્રીયલ અને ફોર્ટલેક્ઝા જેવા શહેરોને હરાવીને વર્લ્ડ ગ્રીન સિટી એવોર્ડ 2022 જીત્યો છે.
2. હૈદરાબાદને 2022 માં ઇન્ટરનેશનલ એસોસિએશન ઓફ હોર્ટિકલ્ચર પ્રોડ્યુસર્સ (AIPH) એવોર્ડ મળ્યો હતો.
3. દક્ષિણ આફ્રિકામાં IUCN લીડર્સ ફોરમ ખાતે ખાસ ગાલા ડિનર દરમિયાન 10 કેટેગરી હેઠળના વિજેતાઓની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **શેહાન કરુણાતિલકા સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. શ્રીલંકાના લેખક શેહાન કરુણાતિલકાને “ચાઇનામેન: ધ લિજેન્ડ ઓફ પ્રદીપ મેથ્યુ” માટે બુકર પુરસ્કાર મળ્યો.
2. આ સાથે શેહાન કરુણાતિલકા આ પ્રતિષ્ઠિત સાહિત્ય પુરસ્કાર મેળવનાર બીજા શ્રીલંકન બન્યા.
3. આ પુરસ્કાર મેળવનાર પ્રથમ શ્રીલંકાના માર્કલ ઑડાલ્જે છે, જેમણે 1992માં તેમના કાર્ય “ધ ઇંગ્લિશ પેશન્ટ” માટે આ એવોર્ડ જીત્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022નું આયોજન આવતા વર્ષે 31 જાન્યુઆરીથી 11 ફેબ્રુઆરી દરમિયાન મધ્યપ્રદેશમાં થવાનું છે.
2. પાંચમી ખેલો ઇન્ડિયા યુથ ગેમ્સ 2022નું આયોજન મધ્ય પ્રદેશના 8 શહેરોમાં કરવામાં આવશે - ભોપાલ, ઇન્દોર, ઉજ્જૈન, ગ્વાલિયર, જબલપુર, મંડલા, ખરગોન (મહેશ્વર) અને બાલાઘાટ.
3. તેમાં 8,500 ખેલાડીઓ ભાગ લેશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **સખારોવ પુરસ્કાર 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. વિચારની સ્વતંત્રતા માટે 2022 સખારોવ પુરસ્કાર યુક્રેનના લોકોને એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો, જેનું પ્રતિનિધિત્વ તેમના પ્રમુખ, ચૂંટાયેલા નેતાઓ અને નાગરિક સમાજ કરે છે.
2. તે યુક્રેનિયન લોકોની બહાદુરીનું સન્માન કરે છે જેઓ રશિયન આક્રમણથી પ્રભાવિત થયા છે અને યુદ્ધના મેદાનમાં સ્વતંત્રતા, લોકશાહી, કાયદાના શાસન અને યુરોપીયન મૂલ્યોની રક્ષામાં તેમની ભૂમિકાનું સન્માન કરે છે.
3. આ એવોર્ડ 14 ડિસેમ્બરે સ્ટ્રાસબર્ગમાં આપવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **પુરુષ અને મહિલા ક્રિકેટરોને સમાન વેતન સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 27 ઓક્ટોબરના રોજ, ભારતીય ક્રિકેટ કંટ્રોલ બોર્ડ (BCCI) એ જાહેરાત કરી કે તે પુરુષો અને મહિલાઓ બંને માટે સમાન વેતન આપશે.
2. 14મી BCCI એપેક્સ કાઉન્સિલના સભ્યોએ તાજેતરમાં કોન્ટ્રાક્ટેડ મહિલા ક્રિકેટરો માટે નવી પે ઇક્વિટી પોલિસી લાગુ કરવા સર્વસંમતિથી ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.
3. આ સુનિશ્ચિત કરશે કે પુરુષ અને મહિલા ક્રિકેટરો બંને માટે સમાન વેતન આપવામાં આવે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **2021 PMAY-U પુરસ્કારો સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. કેન્દ્રીય આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા 2019માં પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના-શહેરી હેઠળ અમલીકરણ અને નવીનતા માટે PMAY-U એવોર્ડની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
2. PMAY-U ભારતના શહેરી વિસ્તારોમાં રહેઠાણની અછતને પહોંચી વળવા માટે 2015 માં શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આ પુરસ્કાર યોજનાના ઉદ્દેશ્યોને પ્રાપ્ત કરવા માટે રાજ્યો, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો અને શહેરી સ્થાનિક સંસ્થાઓના પ્રયત્નોને માન્યતા આપવા માટે આપવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **Best Countries 2022 રેન્કિંગ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. એક્સર રેન્કિંગમાં, યુએસ ટોચ પર છે, ત્યારબાદ જર્મની, કેનેડા, યુએસ અને સ્વીડનનું સ્થાન છે.
2. પાવર અને ચપળતા રેન્કિંગ જેવી ઘણી પેટા કેટેગરીમાં બેલારુસ ટોચ પર હતું.
3. ટોચના 50 પરફોર્મર્સમાં રશિયા (36મો રેન્ક)માં 12 ટકાનો નોંધપાત્ર ઘટાડો જોવા મળ્યો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) નથી?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ગોવા પરપલ ફેસ્ટ સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. ગોવાના મુખ્યમંત્રી પ્રમોદ સાવંતે તાજેતરમાં જાન્યુઆરી 2023માં યોજાનાર ગોવા પરપલ ફેસ્ટ માટે લોગોનું અનાવરણ કર્યું હતું.
2. પછાતમાં આવતા વર્ષે 6 થી 8 જાન્યુઆરી દરમિયાન “પરપલ ફેસ્ટ: સેલિબ્રેટિંગ ડાયવર્સિટી”નું આયોજન કરવામાં આવશે.
3. આ કાર્યક્રમનું આયોજન સંયુક્ત રીતે સમાજ કલ્યાણ અને મનોરંજન મંડળીઓના નિર્દેશાલય, ગોવાના સહયોગથી કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સ્વિસ રેલવેની 175મી વર્ષગાંઠ દરમિયાન સ્વિટ્ઝર્લેન્ડમાં વિશ્વની સૌથી લાંબી પેસેન્જર ટ્રેનનું સંચાલન કરવામાં આવ્યું હતું.
2. આ પેસેન્જર ટ્રેન 1.9 કિમી લાંબી છે, જેમાં 100 કોચ છે.
3. તે પ્રાડામાં અલબુલા ટનલથી ફિલિસુરની બહારના લેન્ડવાસર વાયડક્ટ સુધી 15.5 માઇલ ચાલી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ 2023 તાજેતરમાં ચુકે સ્થિત રેન્કિંગ IMF દ્વારા બહાર પાડવામાં આવી હતી.
2. QS એશિયા યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ્સ Quacquarelli Symonds (QS) દ્વારા વાર્ષિક ધોરણે બહાર પાડવામાં આવે છે.
3. આ સાથે કુલ 19 ભારતીય યુનિવર્સિટીઓ ટોપ 200માં સામેલ છે. આ યાદીમાં સ્થાન મેળવનારી ભારતીય યુનિવર્સિટીઓની આ સૌથી વધુ સંખ્યા છે.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **UNESCO-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. સહિષ્ણુતા અને અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે યુનેસ્કો દ્વારા દર બે વર્ષે યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર એનાયત કરવામાં આવે છે. આ એવોર્ડ યુનેસ્કોના બંધારણના આદર્શોના આધારે બનાવવામાં આવ્યો હતો.
2. 1995ના સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સહિષ્ણુતા વર્ષ પછી અને મહાત્મા ગાંધીની 125મી જન્મજયંતિના સંદર્ભમાં 1996માં તેનું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આ પુરસ્કાર મદનજીત સિંહ - ભૂતપૂર્વ ભારતીય કલાકાર, લેખક અને રાજદ્વારી કે જેમણે યુનેસ્કોના ગુડવિલ એમ્બેસેડર તરીકે સેવા આપી હતી તેના દાન દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

◆ **ફિફા વર્લ્ડ કપ 2022 સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:**

1. 20 નવેમ્બર, 2022ના રોજ, કતારમાં એક રંગીન કાર્યક્રમ સાથે FIFA વર્લ્ડ કપ 2022ની શરૂઆત થઈ.
2. આ ટુર્નામેન્ટના ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં મોર્ગન ફ્રીમેન અને બીટીએસના પ્રખ્યાત ગાયક જંગકુકે હાજરી આપી હતી.
3. આ ટુર્નામેન્ટની પ્રથમ મેચ યજમાન કતાર અને પોર્ટુગલ વચ્ચે રમાઈ હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી કયું(કયા) વિધાન સાચું(સાચા) છે?

- (A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ માટેનું નં. 1 મેગેઝિન

ICE® **MAGIC**
CURRENT AFFAIRS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના
ટોપર્સ વિદ્યાર્થીઓ
માટેનું નં. 1 મેગેઝિન
FREE DOWNLOAD

ધરે બેઠા **MOCK TEST** આપવાની સુવર્ણ તક...

તલાટીનો યુદ્ધસંગ્રામ

જાણો સમગ્ર ગુજરાતમાં તમારો **RANK** કેટલામો ?

તલાટી TOPPERS

ONLINE MOCK TEST SERIES

માત્ર ₹199/-માં

વિશેષતા :

- Daily Test
- Total 30 Test
- (3000 MCQ) Practice
- Daily Rank

ICE દ્વારા 30 દિવસમાં 30 ટેસ્ટ પેપરના રોજનું એક મેરીટ લિસ્ટ એમ કુલ 30 મેરીટ લિસ્ટ જાહેર કરવામાં આવશે.

ટેસ્ટ શરૂ થશે 22-12-2022, ગુરુવાર

દરરોજ રાત્રે : 9 થી 10 વાગે

અત્યારે જ **DOWNLOAD કરો** **iceonline App**

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

બાળવિકાસ અને શિક્ષણના સિદ્ધાંતો

TET 1 & 2

પરીક્ષામાં પૂછાય શકે તેવાં 1500+ પ્રશ્નો

PRICE : ₹250/-

FREE SHIPPING

જાણવિકાસ અને શિક્ષણના સિદ્ધાંતો TET 1&2

પરીક્ષામાં પૂછાય શકે તેવાં 1500+ પ્રશ્નો

MISSION SCHOOL OF EXCELLENCE ના માધ્યમે સાથે

NEW EDUCATION POLICY-2020નો સામાવેશ

TET 1 & 2 પરીક્ષામાં સર્વશ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે અત્યંત ઉપયોગી 2 થી પોઇન્ટ પરીક્ષાલક્ષી માહિતી

શિક્ષણ: વહેવટી માળખું - નીતિ - સાંપ્રત પ્રવાહો - પંથો - સમિતિઓ - અધિનિયમો

અગાઉની પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો સહિત

આ પુસ્તક તમામ અગ્રગણ્ય બુક સ્ટોર અને **ICEONLINE.IN** પર ઉપલબ્ધ છે.

અધિકારી બનવાના સ્વપ્નને સાકાર કરવા

GPSC CLASS 1/2

દરેક પેપરના 200 માર્ક્સ અને 3 કલાક

20-12-22 ઇતિહાસ + ભૂગોળ	21-12-22 બંધારણ + સાંસ્કૃતિક વારસો
22-12-22 ગણિત + Reasoning	23-12-22 Economy + Science & Tech.
24-12-22 Current Affairs	25-12-22 GS-1
	26-12-22 GS-2

OFFLINE MOCK TEST SERIES
TIME: 12 PM TO 3 PM

ફુરિયર સુવિધા ઉપલબ્ધ

Fees : RS 500 /- Only

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

રજીસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

સંપર્કોટ 9375701110

અમદાવાદ 8469501110

જૂહાપુર 7698501110

ગાંધીનગર 8140601110

પેપર અટેમ્પ્ટ કરવાની પ્રેક્ટિસ

નબળા વિષયોને પારખવાની તક

પૂર્ણ સંભાવના ધરાવતા પ્રશ્નો

તજજ્ઞો દ્વારા તૈયાર કરેલ TEST SERIES

icerajkofticial | www.iceonline.in | icerajkoft

તલાટી, જૂનિયર ક્લાર્ક TET-TAT, GPSC 1/2, STI, Dy.SO, Dy.MAMLATDAR, ACO/RFO, ઓફિસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, બિનસચિવાલય, તલાટી, PSI, ASI, CONSTABLE તથા વર્ગ - 3 સહિતની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ઉપયોગી

11 Months Current Affairs

જાન્યુઆરી થી નવેમ્બર - 2022

COMBO OFFER

290+ 250 = 540 **₹324**

40% DISCOUNT

ICE MAGIC

2022

www.iceonline.in

Achieve

GPSC

Prelim + Mains + Interview

With Material

50% DISCOUNT

LIVE + RECORDED BATCH

1 YEAR VALIDITY

FREE

- Material Kit
- Daily/ Weekly/mock Test
- Reading Schedule
- Toppers Revision Notes
- Questions Bank 300+ MCQ

અવસર

TARGET

તલાટી, જુ. ક્લાર્ક

FREE

₹999/-

3 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

500+ Video

Mock Test

સફળતાની સંપૂર્ણ તૈયારી

વનરક્ષક (બીટ ગાર્ડ)

₹2,500/-

1 YEAR VALIDITY

₹1,500/-

6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

410+ Video

Daily/Weekly Mock Test

Reading Schedule

50% DISCOUNT

TET 1 & 2

RECORDED BATCH

₹1,499/-

1 YEAR VALIDITY

₹999/-

6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

500+ Video

Daily/Weekly Mock Test

Reading Schedule

TET 1 & 2

OLIVE BATCH

₹20,000/-

1 YEAR VALIDITY

₹9,999/-

1 YEAR VALIDITY

FREE

All Subject Material & Books

Lecture PDF

Daily/Weekly Mock Test

Reading Schedule

iceonline એપ સિંકલોસ કરો

93773-01110 (10:00am to 6:00pm)

અવસર

50% DISCOUNT

TARGET

તલાટી, જી.ક્લાર્ક

₹999/-

3 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

500+ Video

Mock Test

સફળતાની સંપૂર્ણ તૈયારી

વનરક્ષક (બીટ ગાર્ડ)

₹2,500/-

1 YEAR VALIDITY

₹1,500/-

6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

410+ Video

Daily/Weekly
Mock Test

Reading Schedule

TET 1 & 2

RECORDED BATCH

₹1,499/-

1 YEAR VALIDITY

₹999/-

6 MONTH VALIDITY

FREE

E-Books (PDF)

500+ Video

Daily/Weekly
Mock Test

Reading Schedule

TET 1 & 2

LIVE BATCH

~~₹20,000/-~~

₹9,999/-

1 YEAR VALIDITY

FREE

All Subject Material
& Books

Lecture PDF

Daily/Weekly
Mock Test

Reading Schedule

Google Play

iceonline

ICE

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

93773-01110 (10:00am to 6:00pm)

"સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની લેટેસ્ટ માહિતી અને ફ્રી મટીરિયલ્સ
તેમજ રેગ્યુલર કરંટ અફેર્સ મેળવવા માટે નીચે આપેલા અમારા
SOCIAL MEDIA ICON પર **CLICK** કરો

JOIN OUR **WHATSAPP GROUP**

joinicerajkot.com

JOIN OUR **TELEGRAM**

t.me/icerajkotofficial

YOUTUBE

ICE RAJKOT

INSTAGRAM

ICE RAJKOT

FACEBOOK

ICE RAJKOT

TWITTER

ICE RAJKOT

